

TÜRK VE İSVİÇRE İFLÂS HUKUKUNDA PAYLAŞTIRMA KURALLARI

Doktora tezi

Tuğçe ARSLANPINAR

Eskişehir

TÜRK VE İSVİÇRE İFLÂS HUKUKUNDA PAYLAŞTIRMA KURALLARI

Tuğçe ARSLANPINAR

DOKTORA TEZİ
Özel Hukuk Anabilim Dalı
Danışman: Doç. Dr. Tolga AKKAYA

Eskişehir
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Mayıs 2021

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAY SAYFASI

ÖZET

TÜRK VE İSVİÇRE İFLÂS HUKUKUNDA PAYLAŞTIRMA KURALLARI

Tuğçe ARSLANPINAR

Özel Hukuk Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mayıs 2021

Danışman: Doç. Dr. Tolga AKKAYA

İflâs kararı verilmesiyle birlikte müflisin bütün alacaklıları, belirli şartları sağlayarak, alacaklarını tahsil etmek için tasfiyeye dâhil olur. İflâs tasfiyesinin en önemli aşaması, şüphesiz alacaklıların alacaklarına kavuşmasına hizmet eden paylaşırma aşamasıdır. Paylaşırma aşamasının gereği gibi yürütülmesinde hem alacaklıların hem de müflisin menfaati vardır. Bu sebeple, iflâsta paylaşırma aşamasının hangi esaslar dikkate alınarak yürütüleceğinin tespit edilmesi ve mümkün olduğunca bu esaslara bağı kalınması önem arz eder.

Bu çalışmada, iflâsta paylaşırmanın hangi andan itibaren başladığının tespiti yapılarak paylaşırma dâhil olan işlemler hakkında açıklamalar yapılacaktır. Özellikle paylaşırma dâhil olan işlemler ve bu işlemlere karşı başvurulması mümkün olan müracaat yolları, İsviçre hukukuyla da karşılaştırmalı olarak aktarılmaya çalışılacaktır. Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde iflâsta paylaşırma kavramı, hukukî niteliği, paylaşırmayı gerçekleştirecek yetkili merci ve paylaşırmanın şartları ve sıra cetveli üzerinde durulacaktır. İkinci bölümde, sıra cetveline karşı başvurulabilecek müracaat yolları, itiraz davası ve şikâyet olmak üzere ikiye ayrılarak incelenecektir. Çalışmamızın son bölümünde ise pay cetveli ve son hesap kavramları ele alınarak bu işlemlere karşı başvurulabilecek şikâyet yolu değerlendirmeye çalışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Paylaşırma İşlemi, Sıra Cetveli, Pay Cetveli, İtiraz, Şikâyet.

ABSTRACT

THE PRINCIPLES OF DISTRIBUTION IN TURKISH AND SWISS BANKRUPTCY LAW

Tuğçe ARSLANPINAR

Department of Private Law

Anadolu University, Institute of Social Sciences, May 2021

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Tolga AKKAYA

With the decision of bankruptcy, all creditors in association with a bankrupt are included in the liquidation in order to collect receivables, provided that certain conditions are fulfilled. The most significant part of the liquidation regarding the bankruptcy is the process of distribution which allows creditors to collect receivables. Both creditors and bankrupts take advantage of the duly execution of the distribution process. Therefore, the issues regarding the determination of the principles for the distribution process to be executed in case of a bankruptcy, and adherence to such principles become prominent.

Within the scope of this study, by determining the point that the distribution takes place in the bankruptcy, the processes included in the distribution will be explained. Specifically the processes included in the distribution, and the legal procedure to which can be resorted in relation to such processes will be addressed in comparison with Swiss law. This study consists of three chapters. The concept of distribution in bankruptcy, its legal characteristics, the competent authority to execute the distribution, the conditions related to the distribution and an order table will be addressed in the first chapter. In the second chapter, the procedures that can be resorted with respect to the order table will be reviewed into two parts, as objection lawsuit and complaint. As for the last chapter of the study, the concepts of share table and final

account will be discussed, and the method of complaint that can be resorted for such processes will be scrutinized.

Keywords: Distribution Process, Order Table, Share Table, Objection, Complaint.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

İÇİNDEKİLER

BAŞLIK SAYFASI.....	i
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xvii
GİRİŞ.....	1

TÜRK VE İSVİÇRE İFLÂS HUKUKUNDA PAYLAŞTIRMA KURALLARI

BİRİNCİ BÖLÜM

1. İFLÂSTA PAYLAŞTIRMA KAVRAMI VE SIRA CETVELİ

1.1. İflâsta Paylaştırma Kavramı.....	4
1.1.1. Genel olarak	4
1.1.2. İflâs hukukundaki paylaştırmanın icra hukukundaki paylaştırmayla karşılaştırılması	6
1.1.3. Paylaştırma İşlemlerinin Hukukî Niteliği	9
1.1.4. İflâsta Paylaştırmaya Hâkim Olan İlkeler	13
1.1.4.1. Alacaklılar arası eşitlik ilkesi.....	13
1.1.4.2. Sıra cetveli düzenlenmesi zorunluluğu	19
1.1.4.3. Pay cetveli ve son hesabın yapılması zorunluluğu	21
1.1.5. Paylaştırma Yapmaya Yetkili Merci	23
1.1.5.1. Adi tasfiye bakımından	23

1.1.5.2. Basit tasfiye bakımından.....	25
1.1.6. Paylaştırmanın Şartları.....	28
1.1.6.1. İflâs kararı verilmiş olması.....	28
1.1.6.2. Tasfiyenin tatil edilmemiş olması.....	29
1.1.6.3. Alacakların kaydedilmesine ilişkin sürenin dolmuş olması.....	32
1.2.Sıra Cetveli.....	33
1.2.1. Kanuni Düzenleme	33
1.2.2. Sıra Cetvelinin Düzenlenme Şartları	34
1.2.3. Sıra Cetvelini Düzenleyen Merci.....	35
1.2.4. Sıra Cetvelini Düzenleme Süresi ve Bu Sürenin Sona Ermesinin Sonuçları.....	36
1.2.5. Alacak kayıt taleplerinin masaya bildirilmesi ve incelenmesi.....	39
1.2.5.1. Alacak kayıt taleplerinin masaya bildirilmesi	39
1.2.5.2. Alacak kayıt taleplerinin incelenmesi	43
1.2.5.2.1. Alacak kayıt taleplerinin incelenmesinde gözetilmesi gereken genel hususlar	43
1.2.5.2.2. Rehinle teminat altına alınmış alacaklara ilişkin değerlendirme	49
1.2.5.2.3. Devlet alacaklarına ilişkin değerlendirme	55
1.2.6. Sıra Cetvelinin İşlevi	55
1.2.7. Sıra Cetvelinin İçeriği ve Şekli	57
1.2.8. Sıra Cetvelinin Hukukî Niteliği.....	57
1.2.9. Sıra Cetveline Kabul Edilen Alacaklar	58
1.2.9.1. Masaya kaydettirilen alacaklar	58
1.2.9.2. Tapu siciline yazılı olan alacaklar	58
1.2.9.3. Geç kalan müracaatların durumu	60
1.2.10. Sıra Cetvelinin Oluşturulması.....	67
1.2.10.1. Genel olarak	67

1.2.10.2. Rehinli alacaklar	71
1.2.10.3. Devlet alacakları	72
1.2.10.4. Avukatın ücret alacağının değerlendirilmesi	76
1.2.10.5. İİK m.36 gereğince alınan teminatın değerlendirilmesi.....	78
1.2.10.6. Birinci sıra	78
1.2.10.7. İkinci sıra.....	87
1.2.10.8. Üçüncü sıra.....	90
1.2.10.9. Dördüncü sıra	93
1.2.10.10. Sıralar arasındaki ilişki.....	94
1.2.11. Sıra Cetvelinin İlânı ve Bildirilmesi.....	96

İKİNCİ BÖLÜM

2. SIRA CETVELİNE KARŞI MÜRACAAT YOLLARI

2.1. Sıra Cetveline İtiraz Davası.....	100
2.1.1. Genel olarak	100
2.1.2. Sıra cetveline itiraz davasının türleri	101
2.1.2.1. İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası.....	101
2.1.2.2. Alacaklılara karşı açılan sıra cetveline itiraz davası.....	102
2.1.3. Sıra cetveline itiraz davasının hukukî niteliği.....	103
2.1.4. Sıra cetveline itiraz davasının talep sonucunun niteliği bakımından türü	106
2.1.5. Görevli ve yetkili mahkeme	108
2.1.6. Davanın açılma süresi	116
2.1.7. Davanın tarafları	123
2.1.7.1. İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davanın tarafları.....	123

2.1.7.2. Alacaklılara karşı açılan sıra cetveline itiraz davası bakımından.....	126
2.1.8. Davanın sebebi.....	135
2.1.9. Davanın konusu	137
2.1.10. Dava konusunun değeri	140
2.1.11. Davalının karşı dava açıp açamayacağı sorunu	143
2.1.11.1. İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası bakımından.....	144
2.1.11.2. Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası bakımından.....	148
2.1.12. Sıra cetveline itiraz davası açılmadan önce arabulucuya başvurulmasının bir dava şartı olup olmadığı sorunu	151
2.1.13. Sıra cetveline şikâyet yoluna başvurulmuş olmasının sıra cetveline itiraz davasının görülmesini etkileyip etkilemeyeceği sorunu	154
2.1.14. Dava açılmasının paylaştırmaya etkisi	155
2.1.15. Yargılama usûlü.....	155
2.1.16. İspata ilişkin hususlar ve deliller	159
2.1.16.1. İspata ilişkin hususlar	159
2.1.16.2. Deliller.....	162
2.1.17. Sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilebilecek kararlar	170
2.1.17.1. Genel Olarak	170
2.1.17.2. Esasa ilişkin kararlar	171
2.1.17.2.1. Davanın kabulü	171
İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz bakımından	171
Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası bakımından	174
2.1.17.2.2. Davanın reddi	178
2.1.17.2.3. Usûle ilişkin kararlar	180
Davanın usûlden reddi	180

Davanın geri alınması.....	181
Davanın açılmamış sayılması.....	182
2.1.17.2.4. Davanın konusuz kalması.....	185
2.1.17.2.5. Yargılamayı sona erdiren taraf usûl işlemleri.....	189
2.1.18. Yargılama masrafları.....	193
2.1.19. Kanun yolu ve kanun yoluna başvurunun paylaşırma sürecine etkisi	196
2.2. Sıra Cetveline Karşı Şikâyet Yolu.....	202
2.2.1. Şikâyet yolunun hukukî niteliği ve sıra cetveline itiraz davasından farkı.....	202
2.2.2. Şikâyetin konusu.....	204
2.2.3. Şikâyet sebepleri	206
2.2.3.1. Genel olarak	206
2.2.3.2. Sıra cetvelinin düzenlenmesinde kanuna aykırılık.....	207
2.2.3.3. Sıra cetvelinin düzenlenmesinde hadiseye aykırılık	210
2.2.3.4. Sıra cetvelinin düzenlenmemiş olması veya sürüncemede bırakılması.....	210
2.2.3.5. Sıra cetvelinde alacaklıların sırasına ilişkin şikâyet.....	212
2.2.4. Şikâyet yargılamasının tarafları	215
2.2.5. Şikâyet yoluna başvuruda görevli ve yetkili mahkeme.....	219
2.2.6. Şikâyet süresi	222
2.2.7. Şikâyet başvurusunun içeriği ve etkisi	224
2.2.8. Şikâyet yargılama usûlü.....	226
2.2.9. Şikâyet yargılaması sonunda verilebilecek kararlar	231
2.2.10. Kanun yolları ve kanun yollarına başvurunun paylaşırma etkisi .	233
2.2.10.1. Genel Olarak	233

2.2.10.2. 20.07.2016 tarihinden önce verilmiş kararlar aleyhine kanun yoluna başvuru.....	234
2.2.10.3. 20.07.2016 tarihinden sonra verilmiş kararlar aleyhine kanun yoluna başvuru.....	235
2.2.10.4. Kanun yollarına başvurunun paylaştırmaya etkisi.....	236

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. PAY CETVELİ VE SON HESABIN DÜZENLENMESİ

VE

BU İŞLEMLERE KARŞI BİR MÜRACAAT YOLU OLARAK ŞİKÂyet

3.1. Pay Cetveli Kavramı Ve Pay Cetvelinin İçeriği.....	238
3.2. Pay Cetvelinin Hukukî Niteliği.....	239
3.3. Pay Cetvelinin İşlevi.....	240
3.4. Pay Cetvelinin Düzenlenme Zamanı.....	241
3.5. Pay Cetvelini Düzenleyen Mercii.....	241
3.6. Geçici Paylaştırma.....	242
3.7. Pay Cetveli Oluşturulmasının Şartları.....	246
3.7.1. Masa mallarının paraya çevrilmiş ve malların bedelinin tahsil edilmiş olması.....	246
3.7.2. Sıra cetvelinin kesinleşmiş olması	251
3.7.3. İhâlenin feshi yoluna başvurulmamış olması.....	254
3.8. Pay Cetvelinin Düzenlenmesi.....	256
3.8.1. Genel olarak	256
3.8.2. Paylaştırmaya esas net tutarın belirlenmesi	257
3.8.2.1. İflâs masrafları ve masa borçlarının tespiti ve kapsamı	257

3.8.2.2. İflâs masrafları ve masa borçlarına dâhil olan masrafların mahsubu yoluyla paylaştırmaya esas net tutarın belirlenmesi	264
3.8.3. Paylaştırmaya katılan alacaklılar	267
3.8.3.1. Masaya alacağını kaydettiren alacaklılar.....	267
3.8.3.2. Rehin alacaklısının ve devlet alacağının durumu	268
3.8.4. Paylaştırmada pay ayrılan alacaklar	272
3.8.4.1. Asıl alacak	272
3.8.4.2. İşlemiş ve işleyecek faizler	273
3.8.4.3. Takip masraflarının durumu	278
3.8.5. Paylaştırmaya alınmayan alacaklar	279
3.8.5.1. Kanunen alacaklının ödemek zorunda olduğu masraflar	279
3.8.5.2. Masaya kaydettirilmeyen alacaklar	281
3.8.5.3. Müflisin iflâstan sonra doğan (iflâs alacağı olmayan) borçlarının durumu	282
3.9. Son Hesap Kavramı, İçeriği ve Düzenlenmesi.....	283
3.10. Pay Cetveli Ve Son Hesabın İflâs Dairesine Bırakılması ve Alacaklılara Bildirilmesi.....	284
3.11. Pay Cetveli Ve Son Hesaba Karşı Müracaat Yolu Olarak Şikâyet.....	287
3.11.1. Genel olarak	287
3.11.2. Şikâyetin konusu.....	289
3.11.3. Şikâyet sebepleri	289
3.11.3.1. Genel olarak	289
3.11.3.2. Pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesinde kanuna aykırılık .	290
3.11.3.3. Pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesinde hadiseye aykırılık	291
3.11.3.4. Pay cetveli ve son hesabın düzenlenmemiş olması.....	292
3.11.3.5. Pay cetveli ve son hesabın sıra cetveline uygun olmaması.....	294

3.11.4. Sıra cetveline itiraz davası açmamış veya sıra cetveline şikâyet yoluna başvurmamış alacaklıların pay cetveli ve son hesaba karşı şikâyet yoluna başvurup başvuramayacağı sorunu	295
3.11.5. Şikâyet yargılamasının tarafları	296
3.11.6. Şikâyet yoluna başvuruda görevli ve yetkili mahkeme.....	299
3.11.7. Şikâyet süresi	299
3.11.8. Şikâyet başvurusunun içeriği ve şikâyetin paraların dağıtılmasına etkisi	301
3.11.9. Şikâyet yargılama usûlü.....	304
3.11.10. Şikâyet neticesinde verilecek karar	308
3.11.11. Şikâyet neticesinde verilen karara karşı kanun yoluna başvurulup başvurulamayacağı sorunu.....	310
SONUÇ	314
KAYNAKÇA	326
ÖZGEÇMİŞ	341

KISALTMALAR DİZİNİ

a.g.k.	: Adı Geçen Kaynak
An. M.	: Anayasa Mahkemesi
Av. K.	: 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
BGE	: Entscheidungen des Schweizerischen Bundesgerichtes
Bkz. (bkz.)	: Bakınız
C.	: Cilt
dp.	: Dipnot
E.	: Esas
f.	: Fıkra
Harç. K.	: 492 Sayılı Harçlar Kanunu
HD.	: Hukuk Dairesi
HGK.	: Hukuk Genel Kurulu
HMK	: 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUMK	: 1086 Sayılı Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanunu
İİK	: 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu
İsv. İİK	: İsviçre İcra ve İflas Kanunu
İsv.	: İsviçre
İş K.	: 4857 Sayılı İş Kanunu
K.	: Karar
KOV	: Verordnung über die Geschäftsführung der Konkursämter
m.	: Madde
R.G.	: Resmî Gazete
Rn.	: Randnummer
S.	: Sayfa
S.	: Sayı
SchKG	: Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs
T.	: Tarih
TBK	: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu
TL	: Türk Lirası
TMK	: 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu

TTK : Türk Ticaret Kanunu
vd. : ve devamı
Y. : Yargıtay
Yön. : Yönetmelik
vb. : ve benzeri

GİRİŞ

İflâs hukukunda, müflisten alacaklı olan herkesin, müflisin haczedilebilir nitelikteki tüm malvarlığı değerleri paraya çevrilerek tatmin edilmesi amaçlanır. İflâsın bu şekilde külli bir nitelik taşıyor olması, tasfiye neticesinde yapılacak paylaştırmanın da icra hukukuna kıyasen farklı esaslara tabi olmasını gerekli kılar. İflâsta paylaştırma yalnız alacaklılara alacaklarının fiilî olarak dağıtılmasından ibaret olmayıp, bundan daha geniş bir kavramı ifade eder. Paylaştırma sürecine dâhil olan işlemlerin daha net bir şekilde ortaya koyulabilmesi, paylaştırma aşamasının ne zaman başladığına ilişkin tespitin doğru yapılmasına bağlıdır. Bu tespitin yapılması ve paylaştırma işlemlerinin belirlenmesinin ardından iflâs tasfiyesinde görevli olan resmî ve resmî olmayan organlar, paylaştırma sürecinin farklı aşamalarında rol oynarlar ve yapılacak paylandırmada, eşitlik ilkesini dikkate alırlar.

Paylaştırma aşamasının en zorlu ve belki de en çok zaman alan kısmı, sıra cetvelinin oluşturulması ve sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvuruların neticelenmesidir. Zira sıra cetveline müracaat yolu olarak öngörölmüş olan sıra cetveline itiraz davalarının açılmış olması halinde, zaten zor ve karmaşık olan tasfiye sürecine bir de neticelenmesi gereken davalar eklenir. Bu davaların sonuçlanması ve mahkemece verilecek kararın niteliğine göre paylaştırma aşamasının diğer işlemlerinin yapılmasına geçilir.

Sıra cetvelinin kesinleşmesinin ardından düzenlenecek olan pay cetveli ve son hesap, iflâsta paylaştırma aşamasına dâhil diğer işlemlerdir. 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu'nda bu işlemler hakkında detaylı hükümlere yer verilmemiş ve yalnız bu işlemlerin yapılacağından bahsedilmiştir. Bu sebeple, pay cetveli ve son hesabın ne tür işlemler olduğu, bunların içeriğinde nelerin yer alması gerektiği, hangi alacaklara ne miktarda pay ayrılacağı ve hangi alacakların paylaştırmanın dışında bırakılacağı gibi hususlar, kanun gereği açık değildir. Pay cetveli ve son hesap işlemleri aleyhine şikâyet yoluna başvurulduğunda da şüphesiz bu başvurunun paylaştırma aşamasına etkisi olacaktır.

İflâsın açılmasından sonra iflâs dairesi, masaya dâhil olan malvarlığı unsurlarını dikkate alarak ya tasfiyenin tatiline ya da devamına karar verir. Tasfiyenin tatiline karar verilmediği sürece, hangi usûl uygulanacak olursa olsun o tasfiye, paylaştırma

aşamasının sonunda alacaklılara paraların dağıtılması ve alacağının tamamı karşılanamamış olan alacaklılara da aciz belgesi düzenlenip verilmesiyle neticelenir. Başka bir ifadeyle iflâsta, tasfiye tatil edilmedikçe paylaşırma aşamasının yapılması zorunludur. Bu sebeple iflâsta paylaşırma aşamasının detaylarının dikkatli bir şekilde tespit edilerek irdelenmesinin önemi büyüktür. Sıra cetveli, pay cetveli ve son hesap işlemleri hakkında özellikle belirsiz olan hususların anlaşılır hale getirilmesi gerekmektedir.

Tez çalışmamızda bu konuyu seçmemizin nedeni, doktrinde iflâsta paylaşırma aşamasının bir bütün olarak değerlendirildiği, yakın tarihli ve kapsamlı bir çalışmanın yapılmamış olmasıdır. Özellikle pay cetveli ve son hesap kavramları hakkında yapılmış detaylı bir monografik çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmada mümkün olduğunca İsviçre hukukuyla karşılaştırma yapılarak, iflâsta paylaşırma prosedürünün derinlemesine irdelenmesi amaçlanmıştır. Türk hukuku bağlamında belirsiz veya çelişkili olan hususların aydınlatılması ve çözüm önerileri sunulması hedeflenmiştir. Çalışmamız, adi tasfiye usûlü esas alınarak yazılmış olup, adi tasfiye ve basit tasfiyede farklı olan durumlar yeri geldikçe vurgulanmıştır. Basit tasfiye hakkında ayrıntılı bilgilere yer verilmemiş olması halinde, adi tasfiyede yapılmış olan açıklamaların basit tasfiyede de geçerli olduğu kabul edilmelidir. Ayrıca konunun sınırlandırması bakımından, terekenin iflâs hükümlerine göre tasfiyesinde geçerli olabilecek paylaşırma kurallarına bu çalışmada yer verilmemiştir.

Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, genel olarak iflâsta paylaşırma kavramı ve sıra cetveli işlemi ele alınmak istenmiştir. Bu bağlamda genel olarak paylaşırma, paylaşırmanın hukukî niteliği, paylaşırmaya hâkim olan ilkeler ve tasfiyenin türüne göre paylaşırma işlemlerinde yetkili merci tespit edilerek incelenmiştir. Daha sonra paylaşırmanın şartları belirlenerek bu şartların detaylarına yer verilmiştir. Paylaşırma kavramının incelenmesinden sonra sıra cetveline hazırlık aşaması irdelenmiştir. Bu kısımda sıra cetvelinin düzenlenmesinin şartları, sıra cetvelini düzenleyen merci, sıra cetvelinin düzenleme süresi ve bu sürenin sona ermesi halinde doğacak sonuçlar açıklanmıştır. Alacakların masaya bildirilmesi ve incelenmesinin ardından sıra cetvelinin hukukî niteliği ve içeriğinden bahsedilmiştir. Bu bağlamda rehinli alacaklar ve devlet alacaklarının durumu değerlendirildikten sonra sıralara yer verilmiş ve sıra cetvelinin ilânı ve bildirilmesi konularına değinilmiştir.

Çalışmamızın ikinci bölümünde, sıra cetveline karşı müracaat yolları ele alınmıştır. İlk olarak itiraz davasına yer verilmiştir. İtiraz davasının her iki türü (iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası ve alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası) değerlendirilmiştir. Ancak bu değerlendirmeler yapılırken tekrara düşmemek adına genel olarak tek başlık altında konu açıklanmıştır. Farklı olarak belirtilmesi gereken hususların ağırlıkta olduğu durumlarda ise ayrı ayrı başlık açılarak her iki dava türü bakımından farklı değerlendirmeler yapılmıştır. İkinci bölümde ayrıca sıra cetveline karşı diğer bir müracaat yolu olan şikâyet konusu üzerinde durulmuştur.

Çalışmamızın son bölümünde, pay cetveli kavramı ve içeriği, pay cetvelinin hukukî niteliği, düzenlenme zamanı, düzenlenme şartları ele alınmıştır. Ayrıca pay cetvelinin düzenlenmesi konusu irdelenerek, paylaştırmaya esas net tutarın belirlenmesi, iflâs alacağı, masa alacağı kavramları incelenmiş, paylaştırmada pay ayrılan alacaklar hakkında bilgi verilmiştir. Son hesap kavramı ve içeriği hakkında açıklama yapıldıktan sonra pay cetveli ve son hesaba karşı bir müracaat yolu olarak öngörülmüş olan şikâyete değinilmiştir.

TÜRK VE İSVİÇRE İFLÂS HUKUKUNDA PAYLAŞTIRMA KURALLARI

BİRİNCİ BÖLÜM

1. İFLÂSTA PAYLAŞTIRMA KAVRAMI VE SIRA CETVELİ

1.1. İflâsta Paylaştırma Kavramı

1.1.1. Genel olarak

Paylaştırma kavramının tanımına ilişkin Güncel Türkçe Sözlük’e bakıldığında “paylaştırmak işi”¹ ifadesine yer verilmiş ve böylece esas olarak paylaştırmak kelimesinin tanımını dikkate almak gerektiğine işaret edilmiştir. Paylaştırmak ise “herkese kendi payına düşeni aldırarak veya vermek”² şeklinde ifade edilmiştir. Bu sebeple paylaştırmamanın, “herkese kendi payına düşeni aldırarak veya vermek işi” olarak tanımlanması mümkündür.

Hukuk sözlüklerine bakıldığında ise paylaştırma veya paylaştırmak kelimelerinin tanımlarına yer verilmediğini görmekteyiz. Ancak Güncel Türkçe Sözlük’teki tanımları dikkate alınarak hukukî anlamda paylaştırma, alacaklılara belirli bir miktar paradan paylarına düşecek miktarı aldırarak sağlamak veya vermek olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda iflâsta paylaştırma ise “iflâs alacaklılarına, masaya dâhil olan malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi neticesinde elde edilen bedelin alacakları oranında verilmesi” olarak ifade edilebilir. Ancak iflâsta paylaştırma, malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi neticesinde elde edilen bedelin alelade bir şekilde dağıtılması ya da verilmesi olmayıp, belirli kurallar çerçevesinde bir dizi işlemin yapılmasını gerekli kılar.

İflâsta paylaştırmaya ilişkin hükümler İİK m.247 vd.’ nda (İsv. İİK m.261 vd. maddeler) paraların paylaştırılması başlığı altında yer alır. Bu düzenlemeler ışığında paylaştırma, pay cetveli düzenlenmesi ve son hesabın yapılarak iflâs masrafları ve masa borçlarının malların satış tutarından çıkarılması ile elde edilen paranın pay cetvelinde

¹ <https://sozluk.gov.tr/> , Erişim Tarihi: 05.06.2021.

² <https://sozluk.gov.tr/> , Erişim Tarihi: 05.06.2021.

öngörülecek oranlarda alacaklılara dağıtılmasından ibarettir. Kanun koyucu tarafından yapılan bu düzenlemelerin “dar anlamda paylaşırma” olarak nitelendirilmesi mümkündür.

İflâsta paylaşırma bakımından kanuni düzenlemeden ayrılarak daha geniş anlamda bir değerlendirme yapmanın mümkün olduğunu düşünüyoruz. Nitekim alacaklılara satış tutarından elde edilen bedelin payları oranında verilmesi, paylaşırma işlemlerinin son hâlkasını oluşturur ve “paraların dağıtılması” kavramını ifade eder. Oysa paylaşırma daha geniş bir kavram olup yalnız alacaklılara payları oranında paranın verilmesinden ibaret olmayıp, daha uzun bir süreç olarak karşımıza çıkar. İflâs kararının verilmesinin ardından müflisin mallarına ilişkin tedbirler alınır ve haczi mümkün malvarlığı değerlerinin tespiti yapılır. Bu malların tespitinin ardından, müflisten alacaklı olanların tespitine geçilir. İflâs neticesinde müflisin malvarlığı değerleri paraya çevrildiğinde, elde edilen bedelden yalnız müflisten alacaklı olduğu tespit edilen kişiler pay alır. Alacaklılar alacaklarını masaya kaydettirdikten sonra bu kişilerin alacaklı olup olmadığı incelenerek tespit edilir ve bir sıra cetveli düzenlenir (İİK m.231-232-233). Paranın hangi alacaklıya hangi payla verileceğini gösteren pay cetveli³, itiraz ve şikâyet prosedürü tamamlanarak kesinleşen sıra cetveli esas alınarak oluşturulduğu için iflâsta paylaşırma payları sıra cetvelinden bağımsız düşünmek mümkün olmamalıdır (İİK. m.247; İsv. İİK m.261)⁴. Pay cetveli ve sıra cetveli arasındaki bu ilişki, sıra cetvelini paylaşırma prosedürü içerisinde yer alan bir işlem olarak değerlendirmeyi kanımızca gerekli kılar⁵.

Geniş anlamda değerlendirme yapıldığında ise paylaşırma, iflâs idaresince masaya kaydı talep edilen alacakların incelenmesi ve alacaklı olan kimselerin tespit edilmesiyle başlar. Bu andan itibaren iflâs idaresi paylaşırma işlemlerini yapmaya başlar. Öncelikle sıra cetveli düzenlenir, sıra cetvelinin düzenlenmesinin ardından ikinci alacaklılar toplantısı yapılır (tasfiye türüne göre alacaklılar toplantısı yapılmayabilir⁶).

³ Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 200.

⁴ Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 200.

⁵ Nitekim İsviçre doktrinde Hirt ve Rudin, sıra cetvelinin iflâsta paylaşırmanın anahtarı olduğunu ifade etmişlerdir. T. Hirts ve J.C. Rudin (1996). *Schuldbetreibungs und Konkursrecht Ein Lehrgang für die Praxis*. Zurich: Orell Füssli, 134.; Keza Kostkiewicz ve Walder, sıra cetvelinin paylaşırmanın temeli olduğunu belirtmişlerdir. J. Kren Kostkiewicz ve H. U. Walder (2012). *SchKG Kommentar Schuldbetreibungs- und Konkursgesetz mit weiteren Erlassen und Bundesgerichtspraxis*. Zürich: Orell Füssli Verlag, 59.

⁶ Alacaklılar toplantısı yapılmasına, basit tasfiye usulünün uygulanması durumunda gerek olmamakla birlikte, bu hususta kesin bir yasak yoktur. Bu tasfiye usulünde, alacaklılar toplantısının yapılmasının

Bu toplantıda alınan karar doğrultusunda malvarlığı değerleri paraya çevrilir, bedeller tahsil edildikten ve sıra cetveli kesinleştikten sonra, kesinleşen sıra cetveline uygun bir pay cetveli düzenlenir. Pay cetvelinin düzenlenmesinin ardından son hesap yapılır ve pay cetveli ile son hesap doğrultusunda paralar alacaklılara dağıtılır. Bu sıralamaya bakıldığında, sıra cetvelinin düzenlenmesi, pay cetveli ve son hesabın oluşturulması, alacaklılara paraların dağıtılması birer paylaşırma işlemi olup, bu işlemler yapılırken gerekli kararların alınması için düzenlenen alacaklılar toplantısı ve malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesini sağlamak amacıyla yapılan işlemler paylaşırma işlemi değildir. Bu işlemler, iflâsta paylaşırma prosedürüne dolayısıyla dâhil olan bağımsız tasfiye işlemleridir.

Sonuç olarak iflâsta paylaşırma, tek bir işlemi değil bir süreci ifade eder. Paylaşırma süreci, alacakların masaya kaydedilmesine ilişkin sürenin dolmasıyla başlayıp masaya dâhil malvarlığı unsurlarının paraya çevrilmesi sonucu elde edilmiş bedelin alacaklılara dağıtılmasıyla sona erer. Paylaşırma sürecinde yetkili merci, paranın alacaklılara dağıtılmasının yanında başka birçok işlem yapar. Bu işlemlerin, paylaşırma işlemleri şeklinde nitelendirilmesi mümkün olup detaylarına ilerleyen başlıklar altında değinilecektir.

1.1.2. İflâs hukukundaki paylaşırmanın icra hukukundaki paylaşırmayla karşılaştırılması

Borçluya karşı yapılan iflâs yoluyla takip neticesinde ya da takipsiz iflâs hâllerinin var olduğu durumlarda, asliye ticaret mahkemesince iflâs kararının verilmesiyle birlikte, borçlunun karşısında tüm alacaklıları yer alır ve haczi mümkün olan bütün mal ve hakları üzerindeki tasarruf yetkisi, alacaklıların alacaklarını mümkün olduğunca tam ve eksiksiz alabilmeleri amacıyla kısıtlanır⁷. İflâsa tabi borçlu hakkında iflâs kararının verilmesiyle birlikte borçlunun malvarlığının tasfiyesi gündeme gelir ve haczi mümkün olan mal ve hakları paraya çevrilerek, mevcut alacaklıların tatmini

gerekli olup olmadığına iflâs dairesi karar verir. S. Deliduman (2002). *İflâs Tasfiyesinde Alacaklılar Toplanması*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 49.

⁷ B. Kuru (2017). *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra Ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*. Ankara: Yetkin Yayınları, 362; B. Kuru (2013). *İcra Ve İflâs Hukuku El Kitabı*. Ankara: Adalet Yayınevi, 1082; A. Başözen (2005). *Müflisin Tasarruf Yetkisi*. Ankara: Turhan Kitabevi, 22.

sağlanır⁸. İcra yoluyla takipteki “paylaştırma prosedürünü” iflâstaki paylaştırma prosedüründen ayıran en temel noktalardan birisi aslında bu noktada karşımıza çıkar. İcrada bir veya birden fazla alacaklı vardır ve borçlunun, bu alacaklıların alacağına karşılık gelecek tutarda malvarlığı unsurunun haczi söz konusu olur⁹. Oysa iflâsta borçlunun tüm malvarlığı “tasfiye” edilerek alacaklılarının tamamının tatmini amaçlanır. İflâsın hem alacaklılar hem de malvarlığı bakımından bu şekilde külli nitelik arz etmesi¹⁰, müflisin haczi mümkün malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi ve paylaştırılması aşamasında icradaki paraya çevirme ve “paylaştırma” aşamasından daha farklı esasların varlığını haklı olarak gerekli kılar.

İcrada paylaştırmadan söz edebilmek için her şeyden önce birden fazla alacaklının varlığı şart olup tek bir alacaklının icra takibi yaptığı durumlarda, “paraların paylaştırılması”ndan bahsedilemez ve yalnız “ödeme” kavramı söz konusu olur¹¹. Bu doğrultuda icra yoluyla takip bakımından borçlunun birden fazla alacaklısı, borçluya ait aynı mala haciz koydurmuşsa, hacze takipli veya takipsiz iştirak kurumları gündeme gelir ve mal paraya çevrildiğinde hacizli malın satış tutarı tüm alacaklıların alacağını karşılamaya yetmezse paylaştırma söz konusu olur¹². İcra ve İflâs Kanunu¹³ m.184’e göre iflâs durumunda ise iflâsı anında borçlunun haczedilebilir mallarının tamamı bir masa teşkil eder ve tüm alacaklıları, alacağın miktarına bakılmaksızın ve önceden takip yapmaları zorunlu olmaksızın alacaklarına kavuşur¹⁴ (İsv. İİK m.197). İflâs hâlinde alacaklıların tasfiye neticesinde elde edilen bedelden pay alabilmeleri için bu kimselerin ayrıca bir takip yapmaları ya da takipsiz iflâs hâllerinden birinin varlığı gerekçesiyle asliye ticaret mahkemesine başvurmaları gerekmez. Bunun yerine borçlu hakkında iflâs kararı verilmesinin ardından, bu alacaklıların alacaklarını masaya bizzat kaydettirmeleri ya da müflise ait taşınmazların tapu kayıtlarından alacaklı olduklarının anlaşılır olması yeterlidir (İİK. m.231, İsv. İİK. m.246)¹⁵.

⁸ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1082; Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 5; A. Deynekli (2005). 4949 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanununa Göre Adi ve Rehinli Alacaklıların Sırası. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.1, C.54, s.191-204, 192.

⁹ R.Arslan, E. Yılmaz ve S. Taşpınar Ayvaz (2016), *İcra ve İflâs Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 432.

¹⁰ Kuru, 2017, **a.g.k.**, 362.; Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 5; İ.Aşık (2018). İflâs Tasfiyesinde Geçici Dağıtma. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, S.1, C.24, s.270-294, 271.

¹¹ N. Meriç (2015). *Türk-İsviçre İcra Hukukunda Paylaştırma Kuralları Ve Sıra Cetveline Müracaat Yolları*. Ankara: Yetkin Yayınları, 23.

¹² Meriç, 2015, **a.g.k.**, 23.

¹³ 2004 Sayılı İcra ve İflâs Kanunu, R.G. Tarih: 19.06.1932, S.2128.

¹⁴ H. Pekcanitez vd., (2020). *İcra İflâs Hukuku Ders Kitabı*. İstanbul: Vedat Yayıncılık, 365.

¹⁵ S. Kırtıloğlu (2009), *İflâs Davası*, Ankara: Adalet Yayınevi, 13.

Borçlunun iflâsı hâlinde, iflâsın külli niteliği gereği, borçlunun birden fazla alacaklısı var olacağından iflâs neticesinde yapılacak işlem ödeme değil, paylaşımadır. Müflisin tek bir alacaklısının var olduğu durumlarda, iflâs kararı verilmesi hâlinde “paylaştırma süreci” ‘nin söz konusu olmayıp icradaki gibi ödeme kavramının mevcut olacağı düşünülebilir. Ancak müflisin tek alacaklısı olduğunda dahi “sıra cetveli” , “iflâs masrafları” ve “masa alacakları” ‘nın da yer alacağı bir paylaşım işlemi olan “pay cetveli” ve “son hesap” ın düzenlenmesi gerekir. Bu sebeple müflisin tek bir alacaklısı olsa dahi iflâsta paylaşım kavramı söz konusu olur.

İcrada paraların paylaşılması aşamasında iflâstan farklı olan bir diğer durum, sıra cetveli ve pay cetveli düzenleme zorunluluğu açısından karşımıza çıkar. İİK m.140 gereğince hacizli malların satış tutarı alacaklıların alacağının tamamını karşılamaya yetmiyorsa, icra dairesi İİK m.206’ya göre bir sıra cetveli düzenler. İcrada paylaşım bakımından sıra cetveli düzenlenmesi birden fazla alacaklı olduğunda ve satış tutarı alacaklıların alacağının tamamını karşılamaya yetmediğinde söz konusu olur. Dolayısıyla başlatılan her icra yoluyla takipte sıra cetveli düzenlenmesi gündeme gelmez. İcrada sıra cetvelinin düzenlenmesinde, kural olarak¹⁶ iflâs hukukundaki esaslar uygulama alanı bulur (İİK. m.140; İsv. İİK m.146). İcrada belirli şartlar oluştuğu takdirde sıra cetvelinin düzenlenmesi mümkünken pay cetvelinin düzenlenmesine ilişkin bir hüküm Türk hukukunda mevcut değildir. Kanun koyucu icra takibine ilişkin hükümler içerisinde, iflâsta pay cetveline ilişkin İİK m.247 vd. hükümlerine atıfta da bulunmamıştır. Oysaki iflâsta, İİK m.206 gereğince sıra cetvelinin ve m.247 gereğince pay cetvelinin düzenlenmesi kanuni bir zorunluluk arz eder. Ayrıca İİK m.232’de, süresi içerisinde sıra cetveli düzenlenmediği takdirde iflâs idaresi üyeleri aleyhine bir takım yaptırımlar¹⁷ uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Öte yandan İsviçre hukukunda, icrada da pay cetvelinin düzenleneceğine dair açık hüküm İcra ve İflâs Kanunu’nda yer alır (İsv. İİK. m.146).

¹⁶ İcrada paylaşım prosedüründe kural olarak iflâs hükümleri uygulanmakla birlikte, her iki prosedür arasındaki nitelik farkı sebebiyle, icrada paylaşım prosedürü bakımından sıra cetvelinin ilk üç sırasında yer alan alacaklar bakımından esas teşkil edecek kayıt tarihi, haciz talep tarihidir. Ayrıca sıra cetveline itiraz ve şikâyet bakımından iflâsta paylaşım prosedüründen ayrılan farklı bir düzenleme de İİK m.142’de yer alır.

¹⁷ İİK m.232 gereğince süresi içerisinde sıra cetvelinin düzenlenmemiş olması halinde, iflâs idaresi üyelerinin görevine son verilir ve hizmetleri için kendilerine bir ücret ödenmez. İcra mahkemesi ayrıca bu üyelerin bir yıldan az olmamak ve üç yılı geçmemek kaydıyla herhangi bir iflâs idaresinde görev almalarını yasaklayabilir.

İcrada paylaşırma ve iflâsta paylaşırma ile ilgili bir diğerk farklılık ise tamamlama haczi bakımından söz konusudur. İİK m.139 gereğince icrada satış bedeli tüm alacaklıların alacağını karşılamaya yetmezse icra dairesince kendiliğinden tamamlama haczi yapılabilir. İflâstaki paylaşırma ile iflâs idaresi veya dairesince kendiliğinden bir tamamlama haczi yapılmasından bahsedilmesi mümkün görünmemektedir. Zira iflâsın açılmasıyla müflisin haczi mümkün olan malvarlığı değerleri masa teşkil eder ve iflâsla birlikte artık iflâs alacaklılarının alacağını karşılamak için uygulanacak bir hacizden bahsedilmesi mümkün olmaz. Dolayısıyla icradaki paylaşırma ile tamamlama haczi yapılması mümkünken iflâstaki paylaşırma ile tamamlama haczi yapılamaz.

İcra hukukunda paylaşırma işlemlerini, takibi yapmakla görevli icra dairesi gerçekleştirir. İflâs hukukunda ise paylaşırma işlemlerini tasfiyenin türüne göre, iflâs idaresi veya dairesi gerçekleştirirken, paylaşırma aşamasına aldığı bazı kararlarla doğrudan olmamakla birlikte alacaklılar toplantısı da dâhil olur. Dolayısıyla icra hukukundaki paylaşırma ile iflâs hukukundaki paylaşırma, işlemleri yürütmekle görevli olan organ bakımından da ayrılır.

İflâs hukukundaki paylaşırma ile icra hukukundaki paylaşırma arasında yukarıda kısaca değindiğimiz şekilde farklı noktalar mevcuttur. Ancak bu farklılıklar çalışmamızın ilerleyen kısımlarında daha da netleşecektir. İflâsta paylaşırma ile ilgili detaylı açıklamalar yapılarak, iflâsın niteliğinden kaynaklı olarak icradaki paylaşırma ile farklı olan yönleri ortaya koyulmaya çalışılacaktır.

1.1.3. Paylaşırma İşlemlerinin Hukukî Niteliği

İflâsta paylaşırma sürecinde yapılacak işlemlerin hukukî niteliğini belirlerken, bu sürece dâhil olan işlemlerin icra takip işlemi niteliğinde olup olmadığını tespit etmek gerekir. İcra takip işlemi doktrinde, takibi alacaklı lehine ilerleten ve borçlunun malvarlığına yönelmiş, icra organlarınca yapılan işlemler olarak kabul edilmektedir¹⁸.

¹⁸ B. Umar (1973). *İcra ve İflâs Hukuku'nun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi*. İzmir: İstiklal Matbaası, 183 vd; N.Boran Güneysu (2012). İcra Takip İşlemleri. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.101, s.31-60, 31; M.K.Yıldırım ve N.DerenYıldırım (2016). *İcra ve İflâs Hukuku*. İstanbul: Beta Basım, 25; Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 5-6; N. Boran Güneysu (2020). *İcra Hukukunda Taşınmazların Kıymet Takdiri*. Ankara: Yetkin Yayınları, 117.

İcra takip işleminin ilk unsuru¹⁹, bu işlemlerin icra organlarınca yapılmasıdır. İcra organları doktrinde²⁰, asıl ve yardımcı icra organları olarak ikiye ayrılır ve iflâsta görev alan organlar ise yine kendi içerisinde resmî ve resmî olmayan organlar şeklinde bir ayrıma tabidir²¹. İflâsta görev alan organlar, iflâsın ilanından önce icra dairesi, icra mahkemesi ile genel mahkemelerin süreç içerisinde dâhil olduğu istisnai durumlar hariç olmak üzere, icra prosedüründe yer alan organlardan ayrılır. Bu organların görevleri ve takip usûlü içerisindeki işleyiş, icra takibi içerisinde yer alan organlardan ve icra prosedüründeki işleyişten farklıdır. Bu durum nitelik olarak iki prosedürün farklı karakterlerde olmasından kaynaklanır. Ancak bu farklılıklara rağmen icra organları ile ifade edilmek istenen yalnız icra takibi içerisinde yer alan organlar değildir. İcra organları, maddi hukuktan kaynaklanan hakların yerine getirilmesini sağlayan, zor kullanma yetkisi olan ve kanun tarafından yetkileri belirtilmiş olan organlar olarak tanımlanır²². İflâs tasfiyesi içerisinde yer alan organları da icra organları kapsamında²³ görmekte bir sakınca yoktur.

İcra takip işleminin ikinci unsuru²⁴ işlemin borçluya karşı yapılmasıdır. Dolayısıyla icra organlarının alacaklıya veya üçüncü kişilere yönelik yaptığı işlemler ve icra dairesinin iç işleyişine yönelik yapılan işlemler icra takip işlemi kapsamında sayılmaz²⁵. İflâsta paylaşırma prosedürü içerisinde yapılan işlemlerin borçluya ve borçlunun malvarlığına yönelik yapıldığına şüphe yoktur. Paylaşırma prosedürü içerisindeki işlemler, borçlunun malvarlığına ilişkin değerlerin mümkün olduğunca kısa sürede ve kolay şekilde paraya çevrilmesi amacıyla yapılan işlemlerdir.

İcra takip işlemlerinin üçüncü ve son unsuru, bu işlemlerin takibi ilerletici nitelikte ve alacağın tahsilini sağlamaya yönelik olmasıdır²⁶. İcra takip işleminin bu unsuru, iflâsta paylaşırma prosedürü içerisinde yapılan işlemlerin icra takip işlemi olup olmadığına ilişkin değerlendirme bakımından ayrı bir önem arz eder. Nitekim iflâsta

¹⁹ A.S.Arslan (2018). *İcra Takip İşlemleri Etkileri ve Hukuka Aykırılığın Sonuçları*. Ankara: Yetkin Yayınları, 65; Boran Güneysu, 2012, **a.g.k.**, 37.

²⁰ Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 40 vd; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 63 vd; T.Muşul (2017). *İcra ve İflâs Hukuku Esasları*. Ankara: Adalet Yayınevi, 15 vd.

²¹ Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 377 vd; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1086 vd; İ.Postacioğlu (1978). *İflâs Hukuku İlkeleri*. İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 9 vd; Deliduman, 2002, **a.g.k.**, 25.

²² Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 40; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 63; Arslan, Yılmaz ve Taşpınar Ayvaz, 2016, **a.g.k.**, 49; İ.Postacioğlu ve S. Altay (2010). *İcra Hukuku Esasları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 21.

²³ Nitekim doktrinde *Pekcanitez ve Simil*, İcra ve İflâs Hukukunda Şikâyet isimli eserinde, iflâs tasfiyesinde görev alan organları icra organları olarak kabul etmektedir. H.Pekcanitez ve C. Simil (2017). *İcra- İflâs Hukukunda Şikâyet*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 70.

²⁴ Arslan, 2018, **a.g.k.**, 112 vd.

²⁵ Boran Güneysu, 2012, **a.g.k.**, 45.

²⁶ Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 6.

paylaştırma işlemleri, takip süreci içinde yer almayan işlemlerdir. Takipli iflâs yollarında müflis hakkında asliye ticaret mahkemesince iflâs kararının verilmesiyle birlikte aslında takip süreci sona erer ve bu aşamadan sonra artık müflisin haczi mümkün olan malvarlığının paraya çevrilerek elde edilen paranın alacaklılara, eşitlik ilkesi çerçevesinde paylaştırılması söz konusu olur. Dolayısıyla bir alacaklı tarafından tetiklenen iflâs yoluyla takip, aslında asliye ticaret mahkemesince iflâs kararı verilmesiyle son bulur, bu aşamadan sonra ise artık malların tasfiyesi için gereken işlemler yapılmaya başlanır. Takipli iflâsın yanında, İİK m.177'deki sebeplerin oluşması hâlinde borçlu aleyhine doğrudan iflâs yoluna başvurulması mümkündür. Böyle bir durumda borçlu aleyhine takip yapılmaksızın doğrudan asliye ticaret mahkemesine başvurulur ve asliye ticaret mahkemesince verilen iflâs kararının ardından borçluya ait malvarlığı değerlerinin paraya çevrilerek paylaştırılması işlemleri yapılmaya başlanır. Bu sebeple doğrudan iflâs hâllerinde, asliye ticaret mahkemesince verilen iflâs kararının ardından yapılacak işlemler için icra takip işlemi nitelendirilmesi yapılması, işlemlerin, takip süreci içerisinde yer almaması ve dolayısıyla takibi ilerletici nitelik taşıma özelliğinden yoksun olması sebebiyle mümkün olmaz.

İcra takip işleminin unsurları bakımından değerlendirdiğimizde iflâsta paylaştırma süreci içerisinde kalan işlemlerin icra organları tarafından borçluya karşı yapılan işlemler olduğu konusunda şüphe olmamakla birlikte bu işlemler, takibi ilerletici nitelikte olma özelliğinden yoksundur. Bu sebeple paylaştırma prosedürü içerisindeki işlemleri icra takip işlemi olarak değerlendirmiyoruz²⁷.

İflâsta paylaştırma işlemleri, birer tasfiye işlemidir. Hukuk Sözlüğü'nde tasfiye, “*Aritma; Artırım; Hesap ve işlemleri inceleyip düzenleyerek aktif ve pasif arasındaki farkı belirlemeye yarayan işlem*” olarak tanımlanmıştır²⁸. Ancak doktrinde *tasfiye işlemi* kavramı hakkında bir tanım yapılmamış, yalnız iflâs süreci içerisindeki tasfiye aşamasından bahsedilmiştir. Biz tasfiye işlemi, “borçlu hakkındaki iflâs kararının iflâs dairesine bildirilmesiyle başlayan, müflisin malvarlığı değerlerinin iflâs sürecine dâhil olan kimselerin menfaatlerine en uygun şekilde paraya çevrilip tahsil edilerek

²⁷ Doktrinde Umar, iflâs dairesinin işlemlerinin, takip işleminin unsurlarını taşımadığı gerekçesiyle, takip işlemi sayılmadığı görüşündedir. Umar, 1979, **a.g.k.**, 190.

²⁸ E. Yılmaz (2002), *Hukuk Sözlüğü*. Ankara: Yetkin Yayınları, 1189; Türk Dil Kurumu'nun güncel Türkçe Sözlüğü'nde ise Tasfiye, *Aritma, ayıklama, temizleme; Özleştirme; Bir ticaret kuruluşunun batması, kapanması vb. sebepler üzerine hesapların kesilmesi, alacaklılara, ortada kalan mal ve paradan paylarına düşen miktarın verilmesi, likidasyon; Türli sebeplerle birçok kimsenin görevine son verme.* olarak dört farklı anlama gelecek şekilde tanımlanmıştır. Kaynak: sozluk.gov.tr; Erişim Tarihi: 04.03.2019.

alacaklılara alacaklarının mümkün olduğunca eksiksiz ödenmesine hizmet eden işlem” olarak tanımlıyoruz. İşlemin, iflâs süreci içerisinde yer alan bir tasfiye işlemi sayılması için şüphesiz borçlunun iflâs masasına dâhil malvarlığına yönelik olma; iflâs kararının iflâs dairesine bildirilmesinden itibaren yapılacak işlemler olması sebebiyle takip içerisinde yer almama; alacağın mümkün olduğunca eksiksiz ödenmesini sağlama; yapılacak her bir işlemle iflâs sürecinin sonuna yaklaştırmayı amaçlama unsurlarını taşıması gerekir. İflâsta paylaşırma işlemleri, tasfiye süreci içerisinde yer alan, iflâs sürecinin sonuna yaklaşarak alacaklıların mümkün olduğunca eksiksiz bir şekilde alacaklarına kavuşmalarını hedefleyen, masa mallarının paraya çevrilmesiyle elde edilen değerin alacaklılara dağıtılmasını sağlayan işlemlerdir. Dolayısıyla paylaşırma işlemleri, tasfiye işlemlerine dâhildir²⁹.

Asliye ticaret mahkemesince (İsv. İİK. gereğince iflâs mahkemesi tarafından) iflâs kararının verilmesinin ardından bu karar iflâs dairesine bildirilir; daire, kararı gereken ilgili yerlere bildirir ve ayrıca iflâs kararını ilan eder (İİK. m.166; İsv. İİK m.176). İflâs kararı kendisine bildirilen iflâs dairesi, bu bildirimden itibaren müflisin mallarının defterini tutmayla başlayan bir dizi önlem alır ve işlemler yapar. İflâsın tasfiyesinde yapılacak işlemler³⁰, İcra ve İflâs Kanunu’nun sekizinci bölümünde, “İflâs Tasfiyesi” başlığı altında yer alır ve bu işlemlere, iflâs kararının iflâs dairesine bildirimleriyle başlanır (İİK. m.208). İflâsta paylaşırma prosedürü içerisinde yapılacak işlemler de İcra ve İflâs Kanunu’nun iflâs tasfiyesine ilişkin bu bölümünde yer alır. Aynı şekilde, İsviçre İcra ve İflâs Kanunu’nun da paylaşırma işlemleri, yedinci bölümde, “İflâs Tasfiyesi” başlığı altında, m.221 vd.’da yer alır. Tasfiyenin türünün iflâs dairesince belirlenmesinin ardından paylaşırma işlemlerini, adi tasfiyede iflâs idaresi, basit tasfiyede ise iflâs dairesi yapar. Ancak bu işlemleri yapacak olan organın niteliği önem taşımaksızın paylaşırma prosedürü dâhilinde yapılacak olan işlemler, tasfiye işlemi olarak nitelendirilmelidir.

İcra takip işlemleri İİK m.51 vd. da düzenlenen talik hâllerinde yapılamaz³¹. Acaba bu durum iflâs bakımından da geçerli midir? İflâsta paylaşırma sürecine dâhil olan işlemlerin, talik hâllerinin var olduğu durumlarda yapılabileceği düşüncesindeyiz. Çünkü talik hâllerini düzenleyen hükümler, İcra ve İflâs Kanunu’nun ilamsız icra

²⁹ Paylaşırma işlemi olmayıp tasfiye işlemi olan başka işlemler de vardır. Örneğin masa mallarının satışı gibi.

³⁰ İflâsın açıldığı andan kapanıncaya kadar tasfiye hâlinde olduğuna ilişkin bkz. M.R.Belgesay (1949), *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*, İstanbul: Şaka Matbaası, 209.

³¹ Boran Güneysu, 2012, **a.g.k.**, 54.

yoluyla takibe ilişkin üçüncü bölümünde yer almakta olup, iflâs yoluyla takibe ilişkin hükümler arasında bu yönde bir düzenleme yapılmadığı gibi, üçüncü bölümdeki bu hükümlere atıf da bulunmamaktadır.

1.1.4. İflâsta Paylaştırmaya Hâkim Olan İlkeler

1.1.4.1. Alacaklılar arası eşitlik ilkesi

İflâsta paylaştırmaya hâkim olan ilkelerin başında, alacaklılar arası eşitlik ilkesi³² gelir. Borçlu aleyhine iflâs kararının verilmesiyle başlayan sürecin, özellikle paylaştırma aşamasının başından itibaren alacaklılar açısından eşitlik ilkesine uygun olarak yürütülmesi gerekir³³. İflâs tasfiyesinin eşitlik ilkesine uygun bir şekilde yürütülmesine ilişkin gerek Türk gerekse de İsviçre İcra ve İflâs Kanun’unda açık bir hüküm yer almamakla birlikte, kanunlarda yer alan muhtelif hükümlerden bu ilkenin özellikle paylaştırma aşaması yönünden³⁴ dikkate alınması gerektiği anlaşılmaktadır. Ayrıca doktrinde de iflâsta alacaklılar arası eşitlik ilkesinin gözetileceği kabul edilmektedir³⁵.

İflâsta alacaklılar arası eşitlik ilkesi, Anayasa³⁶ m.10’da yer alan *Eşitlik İlkesi*’nin özel bir görünüm şekli olup temelinde hiç şüphesiz bu düzenlemeyi barındırır. Anayasa m.10’da “*Kanun önünde eşitlik*” başlığı altında düzenlenen ilke şu şekildedir:

“Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla

³² İflâsta alacaklılar arası eşitlik ilkesinin özellikle İngiliz, Amerikan ve Alman hukukları bakımından mukayeseli olarak değerlendirilmesine ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. B. Yeşilova (2015). *Modern İflâs Hukukunun Gereklikleri ve Temel Haklar Çerçevesinde Susturma Hakkı/Engelleme Yasası*. Ankara: Adalet Yayınevi, 169 vd.

³³ D.Milani (2011). *Die Behandlung der konkursrechtlichen Kollokationsklage im vereinfachten Verfahren*. Zürich: Dike Verlag, 29, Rn. 76.

³⁴ Çalışmamızda ilerleyen başlıklar altında da ifade edeceğimiz üzere, paylaştırma salt paranın alacaklılara dağıtılmasından ibaret olmayıp daha geniş bir süreci ifade eder. İflâsta alacaklılar arası eşitlik ilkesinin etkisi özellikle paylaştırma sürecinde kendini gösterir.

³⁵ Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 123.; T. Sprecher ve R.P.Jetzer (1997). *Einführung in das neue Schuldbetreibungs und Konkursrecht der Schweiz*. Zurich: Niederer Kraft&Frey, 43.

³⁶ Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, R.G. Tarih: 18.10.1982, S.17863.

alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.

Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”

Anayasa’da yer alan ve tam madde metni bu şekilde olan eşitlik ilkesinden anlaşılması gereken ise kanunların uygulanması bakımından herkesin eşit haklara sahip olduğu ve keyfi olarak kimseye ayırım yapılamayacağıdır³⁷. Bu ilke devlet organlarına ve idari makamlara, işlemlerini yaparken eşitliğe uygun hareket etme görevini yüklerken³⁸, işlemin taraflarına da ayrımcılık yapılmaksızın işlemin tamamlanmasını isteme hakkını verir³⁹.

Eşitlik ilkesi, tüm insanlara her koşulda eşit işlem yapılacağı şeklinde yorumlanmamalıdır. Belirli kesimlere, fiili eşitsizliklerin giderilebilmesi için pozitif ayrımcılık yapılması mümkündür⁴⁰. Ayrıca farklı hukuksal durumda olan kişilere farklı uygulamalar yapılması da eşitlik ilkesini zedelemmez. Nitekim Anayasa Mahkemesi bir kararında⁴¹ “...Anayasa’nın 10. maddesinde yer verilen “yasa önünde eşitlik ilkesi” hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve

³⁷ M. Özkes (2009). *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 189 vd.

³⁸ Bu hükmün, devletin organlarını eşitliğe zorlama etkisine ilişkin bkz. B. Tanör ve N. Yüzbaşıoğlu (2005). *1982 Anayasası’na Göre Türk Anayasa Hukuku*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım, 105; Hükmün muhatabının devletin organları olduğuna ilişkin bkz. K. Gözler (2012). *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 98.

³⁹ Eşitlik ilkesinin hak olduğu yönünde Tanör ve Yüzbaşıoğlu, 2005, **a.g.k.**, 104.; Eşitlik ilkesinin esasen bağımsız bir temel ilke olduğu ve bunun nedenlerine ilişkin bkz. Gözler, 2012, **a.g.k.**, 98.

⁴⁰ Özkes, 2009, **a.g.k.**, 190; Tanör ve Yüzbaşıoğlu, 2005, **a.g.k.**, 105.

⁴¹ An. M. 06.01.2011 T., 2009/19 E., 4 K., Kaynak: e-uyar.com; Erişim Tarihi: 05.03.2019.

uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa’da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez...” ifadelerine yer vererek bu hususu vurgulamıştır. Benzer şekilde Yargıtay bir kararında⁴² “...yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı olacağı anlamına gelmez. Anayasanın 10. maddesinde yer alan eşitlik, mutlak anlamda eşitlik olmayıp, haklı nedenlerin varlığı durumunda farklı uygulamalara olanak veren bir ilkedir. Durum ve konumdaki farklılık, hukuksal özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar ve kuruluşlar için değişik kurallar ve uygulamaları gerekli kılar. Kimi yurttaşların haklı bir nedene dayandırılarak değişik kurallara bağlı tutulmaları eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaz. Anayasanın amaçladığı eşitlik eylemi değil, hukuksal eşitliktir...” ifadelerine yer vermiş, mühim olanın hukuksal eşitliği sağlamak olduğunu, durum ve koşulların gerektirmesi hâlinde farklı uygulamaların yapılmasının Anayasa m.10’da düzenlenmiş olan eşitlik ilkesine aykırı düşmeyeceğini belirtmiştir.

Kaynağını Anayasa’dan alan alacaklılar arası eşitlik ilkesi, iflâsta farklı şekillerde kendisini göstermekle birlikte, çoğu zaman doğrudan paylaştırma sürecini etkiler ve bu ilkenin etkileri paylaştırma aşamasında ortaya çıkar⁴³. Müflis hakkında iflâs kararı verilmesinin ardından daha önceden müflise karşı icra ya da iflâs yoluyla takip başlatmış olması veya alacak davası açmış olması önem taşımaksızın müflisten alacaklı olan herkes, tasfiyeden pay alma imkânına sahiptir⁴⁴. Dolayısıyla alacaklılar, icrada olduğu gibi öncelikle takip başlatmış olma zorunluluğuyla karşı karşıya olmaksızın⁴⁵, hakkında iflâs kararı verilmiş olan kişiden alacağını tahsil etme şansını

⁴² Y. HGK., 26.03.2003 T., 12-116 E., 111 K., Kaynak: e-uyar.com; Erişim Tarihi:05.03.2019.

⁴³ Benzer yönde görüş için bkz. Yeşilova, 2015, **a.g.k.**, 175.

⁴⁴ Şüphesiz alacakların masaya kaydettirilmiş olması veya kayıt talebinde bulunulmamakla birlikte tapu sicilinden anlaşılıyor olması gerekir.

⁴⁵ “...Şikâyetçiler vekili, müvekkillerinin borçlu müflisten haksız fiilden kaynaklanan ilama dayalı tazminat alacakları olduğunu, haksız fiilin 28.06.2001 tarihinde meydana geldiğini ve açtıkları tazminat davasının 09.12.2010 tarihinde sonuçlandığını, bu esnada borçlu şirketin iflâs ettiğini öğrenmeleri üzerine alacaklarını iflâs masasına kaydettirdiklerini, ancak alacaklarının 4. derecede yer alan diğer sıralardaki alacaklardan hem önce doğmuş olmasına, hem de alacağın nedenine göre önceliğe sahip olmasına rağmen sıra cetvelinde müvekkillerine aynı derecede 130. sırada yer verildiğini ileri sürerek, sıra cetvelinin iptali ile yeni bir sıra cetveli düzenlenmesine karar verilmesini talep etmiştir. Şikâyet olunan vekili, şikâyetin süresinde olmadığını ve yasaya aykırı olduğunu savunarak, şikâyetin reddini istemiştir. Mahkemece, iddia, savunma, benimsenen bilirkişi raporu ve dosya kapsamına göre, iflâsta alacaklıların (rehinli ve imtiyazlı alacaklar hariç) eşit şekilde tatmin edilmelerinin yasa gereği olduğu, somut olayda şikâyetçi alacağının İİK’nun 206. maddesinde belirtilen imtiyazlı alacaklardan olmadığını gerekçesiyle, şikâyetin reddine karar verilmiştir. Kararı, şikâyetçiler vekili temyiz etmiştir. Dosya daki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına ve özellikle şikâyetçinin alacağı, 206’ ncı maddenin 4. sırasında yer alan imtiyazlı olmayan alacaklardan olup, İİK’nun 207’nci maddesi uyarınca aynı sıra içindeki alacaklıların eşit şekilde

elde eder⁴⁶. Böylece iflâsta geçerli olan eşitlik ilkesinin ilk görünüm şekli karşımıza çıkar. Ancak buradan çıkarılacak sonuç tüm alacaklılara aynı miktar ödeme yapılması olmayıp, alacaklıların alacaklarıyla orantılı olarak, masaya ait malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi neticesinde elde edilen paradan pay almasıdır⁴⁷.

İflâsla müflisin malvarlığının paraya çevrilmesinin ardından elde edilen değerden alacaklıların mümkün olduğunca aynı zamanda ve aynı ölçüde memnun edilmesi hedeflenir⁴⁸. Ancak iflâs hukukunda, çoğunlukla müflisin malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi hâlinde tüm alacakları karşılayacak bir bedel elde edilemez. Bu sebeple adaletin sağlanmasına hizmet eden bir eşitlik kavramı karşımıza çıkar⁴⁹. İflâs masasından elde edilen tutar alacakların tamamını ödemeye yetmeyebilir. Müflise ait malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi durumunda herkese hemen ödeme yapılarak mutlak eşitlik sağlanmak istenirse, kimseye ödeme yapılamaz hâle gelinebileceğinden, adaleti sağlamaya yönelik bir eşitlik ilkesi anlayışıyla sıra cetveli düzenlemesine İİK m.206 vd. (İsv. İİK m.219 vd.) hükümlerinde yer verilmiştir⁵⁰.

İİK m.206 (İsv. İİK m.219) hükmüne göre, tasfiyede satışı gerçekleştirilecek mal üzerinde rehin hakkı tesis edilmiş olması hâlinde, rehinli malın satışından öncelikle bu rehinli alacaklının alacağı ve sonrasında bazı devlet alacaklarının ödenecek olması iflâs tasfiyesinde adaleti sağlamaya yönelik düzenlemelerdir. Devletin bazı alacaklarının rüçhanlı olmasının kamu menfaatinden ileri gelmesi düşüncesinin⁵¹ yanı sıra, zayıf tarafın korunması ve sosyal bazı düşüncelerle bazı alacaklar diğer alacaklıların alacaklarına kıyasla imtiyazlı olarak öngörülmüştür. Bu imtiyazlı alacaklar, adaleti sağlamaya yönelik eşitlik düşüncesiyle sıra cetvelinin ilk üç sırasında- İsviçre hukuku bakımından ise ilk iki sırada- yer alır⁵².

tatmin edilmeleri gerekmesine göre, şikâyetçiler vekilinin temyiz itirazları yerinde görülmemiştir..." Y. 23. HD., 19.10.2012 T., 4494 E., 6201 K., Kaynak:e-uyar.com; Erişim Tarihi: 05.03.2019.

⁴⁶ "...Öte yandan yasal şartların oluşmasına rağmen iflâsın açılmaması hâlinde haciz yolu ile takipler sürdürülecek ve mal varlığını önce haczettiren alacağına kavuşacak, bu aşamada öncelik kazanamayanlar alacaklarına ulaşamayacaktır. Oysa iflâsın açılması hâlinde "alacaklılar arası eşitlik ilkesi" gereği alacaklıların tamamı iflâs garmesine girebilecektir..." Y. HGK., 11.04.2018 T., 23-549 E., 773 K., Kaynak: e-uyar.com; Erişim Tarihi: 05.03.2019

⁴⁷ Postacıoğlu, 1978, **a.g.k.**, 189.

⁴⁸ Sprecher ve Jetzer, 1997, **a.g.k.**, 43; Milani, 2011, **a.g.k.**, 29, dn.193; K. Amonn ve F.Walther (2013). *Grüngriss des Schuldbetreibungs und Konkursrechts*. Bern: Stampfli Verlag AG, 396, Rn. 54.

⁴⁹ Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 12; A. Deynekli (2005). İşverenin İflâsı veya İşverene Yönelik Haciz Hâlinde İşçinin Ücret Alacağının Önceliği Sorunu. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.60, 31-43, 32.

⁵⁰ Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 396, Rn.55; Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 123.

⁵¹ Yeşilova, 2015, **a.g.k.**, 199.

⁵² Doktrinde Milani, maddi hukuk kaynaklı rehinli alacağa ilişkin rüçhaniyetin ve İİK m.219/4 gereğince ilk iki sıra bakımından tanınmış imtiyazların, alacaklılar arası eşitlik ilkesinin istisnası olduğunu belirtmiştir. Milani, 2011, **a.g.k.**, 29, dn.193.

Rüçhanlı ve imtiyazlı alacaklar olsa da alacaklılar arası eşitlik ilkesinin geçerli olduğunun bir göstergesi, sıralara dâhil olan imtiyazlı alacakların kendi sırası içerisinde yer alan diğer alacaklara nazaran bir önceliğinin olmamasıdır⁵³. Nitekim İİK m.207 ve İsv. İİK m.220’de bu husus açıkça hüküm altına alınmıştır. Bu hükümler uyarınca bir sırada yer alan alacaklının alacağı hiçbir nedenle de olsa aynı sırada yer alan başka bir alacaklının alacağından önce ödenemez. Eğer malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesinin ardından elde edilmiş olan bedel, o sırada yer alan alacaklıların alacaklarını tamamen karşılamaya yetmiyorsa, alacakları oranında o sırada yer alan herkese paylaştırılır. Alacaklının alacağını aynı sırada yer alan diğer kişilere kıyasla masaya önce kaydettirmiş olması veya masaya kaydettirmiş olmamakla birlikte alacağın tapu sicilinden anlaşılıyor olması gibi sebeplerin veya başka herhangi bir sebebin bu kuralı değiştirmesi söz konusu olamaz. Dolayısıyla iflâstaki eşitlik ilkesi kendisini, alacaklar arasında nitelik itibarıyla yakınlığın söz konusu olması durumunda, her sıradaki alacaklıların eşit hakka sahip olması dolayısıyla güçlü bir şekilde gösterir⁵⁴.

Sıra cetvelinde ve devamında düzenlenecek pay cetvelinde yer aldığı hâlde kendisiyle aynı sırada yer alan bir kısım alacaklılara ödeme yapılırken bir veya birden fazla alacaklıya ödeme yapılmaması eşitlik ilkesiyle bağdaşmaz. Benzer şekilde bir sıradaki alacaklıların tamamına ya da bir kısmına ödeme yapılmaksızın bir alttaki sıraya geçilmesi de alacaklılar arası eşitlik ilkesini ihlal eder⁵⁵. Böyle bir ihlal halinde şikâyet yoluna başvurulması mümkündür⁵⁶.

İflâsta paylaştırmaya doğrudan etkisi olan ve uyulmadığı takdirde alacaklılar arası eşitlik ilkesinin ihlalini doğurabilecek bir diğer husus, yabancı para alacağının masaya kaydı istendiğinde karşımıza çıkar. Masaya kaydı istenen yabancı paranın aynen, başka bir ifadeyle yabancı para olarak mı yoksa Türk Lirası’na çevrilerek mi kaydedilmesi gerektiğine ilişkin kanunda bir açıklık yoktur. Ancak doktrinde, yabancı para alacağının iflâs masasına aynen kaydedilmesinin alacaklılar arası eşitlik ilkesine

⁵³ Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 124.

⁵⁴ Berkin, 1972, **a.g.k.**, 297.

⁵⁵ Yargıtay bir kararında, hakkında iflâsın ertelenmesi kararı verilmiş bir şirketin erteleme süresi içerisinde bir kısım borçlarını ödeyerek bir kısım borçlarını ödememiş olmasının eşitlik ilkesine aykırı olduğunu vurgulamıştır. Bu karar: “...07.11.2012 tarihli raporda gösterildiği üzere 30.09.2011 ile 30.06.2012 arasında geçen 9 aylık süreçte varlıkların yarısına yakın bir kısmının elden çıkartıldığı, bununla (alacaklılar arasındaki eşitlik ilkesine aykırı biçimde) belirli bazı borçların ödendiği ve fakat borca batıklığın sadece (-)1.051.657,16 TL’den cüz’i bir düşüşle (-) 1.027.566,83 TL’ye indiği saptanmıştır...” Y. 23. HD., 12.04.2013 T., 1244 E., 2369 K., Kaynak: e-uyar.com; Erişim Tarihi: 07.03.2019.

⁵⁶ C. Jeager (1997/99). *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs*. Band II. 4. Auflage, Zurich: Schulthess Polygraphischer Verlag, 321, Rn.2.

uygun olmadığı ifade edilmiştir⁵⁷. Yargıtay'ın yabancı para alacağının aynen masaya kaydedilebileceğine yönelik kararının⁵⁸ yanında, alacaklılar arası eşitlik ilkesine atıfta bulunarak yabancı paranın Türk Lirası'na çevrilerek masaya kaydedilmesi gerektiğine ilişkin kararları da mevcuttur⁵⁹. Yabancı para alacaklarının Türk Lirası'na çevrilerek masaya kaydedilmesi, paylaşırma aşaması neticelendirildiğinde alacaklılara aynı birimden ödeme yapılmasını sağlayacağından, alacaklılar arası eşitlik ilkesine uygun bir paylaşırma yapılmasına hizmet eder. Ayrıca yabancı paranın aynen masaya kaydedilmesi, sıra cetvelinde bu kişinin Türk Lirası cinsinden alacağının belirsiz olmasını ve pay cetvelinde de alacağının toplam parasal değerden Türk Lirası olarak ne kadarlık bir payı teşkil ettiğinin tespitini engeller⁶⁰. Keza yabancı paranın iflâs alacağı olarak kaydedilmesi, Yargıtay'ın bir kararında ifade ettiği üzere⁶¹, İİK ve diğer özel kanunlarda belirtilen imtiyazların dışında kanuni hiçbir dayanağı olmayan başka bir imtiyazlı alacak grubu yaratılması anlamına gelir. Çünkü sıra cetveli ve pay cetvelinde bir kısım alacak Türk Lirası olarak ifade edilirken, bir kısım alacak ödeme tarihinde daha fazla (veya daha az) Türk Lirası'na karşılık gelebilecek yabancı parayla ifade edilir. Böylece ortaya “yabancı parayla ödenecek alacaklar” olarak ifade edilmesi mümkün ve kanunen dayanağı olmayan bir alacaklı grubu ortaya çıkmış olur. Sonuç

⁵⁷ H. Pekcanitez. (1998). *Medenî Usûl ve İcra- İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili*. Ankara: Yetkin Yayınları, 239.

⁵⁸ “... taraflar arasındaki ödeme şeklinin yabancı para olarak kararlaştırıldığı kabulü ile “davacının alacağının iflâs masasına yabancı para olarak (olayda D.M.) kayıt ve kabulüne karar verilmesi” gerekirken, B.K. 83/2 maddesi hükmü gözden kaçırılarak, “iflâs tarihindeki kura göre TL. karşılığının kayıt ve kabulüne karar verilmesi” doğru görülmemiş, hükmün bozulması gerekmektedir...” Y. 11. HD., 12.03.1990 T., 970 E., 2089 K., Kaynak: e-uyar.com; Erişim Tarihi: 07.03.2019.

⁵⁹ “...İcra ve İflâs Kanunu'nun 198 inci maddesi uyarınca konusu yabancı para olan alacaklar, iflâs tarihindeki TC Merkez Bankası efektif satış kurundan çevrilmek suretiyle masaya kaydedilirler. Bu yönün gözden kaçırılması suretiyle masaya Amerikan Doları üzerinden kayıt yapılmış olması, bozmayı gerektirmiştir...” Y. 23. HD., 12.07.2013 T., 4144 E., 4912 K., Kaynak: e-uyar.com; Aynı yönde ayrıca, Y. 19. HD., 10.10.1995 T., 7637 E., 8258 K.; Y. 19. HD., 08.05.1997 T., 2756 E., 4683 K.; Y. 19. HD. 27.02.1996 T., 229 E., 1569 K., Kaynak: www.kazanci.com. Erişim Tarihi: 07.03.2019.

⁶⁰ Pekcanitez, 1997, **a.g.k.**, 238-239.

⁶¹ “...Kanunu'nun 195. maddesinde iflâsın açılması ile müflisin borçlarının muaccel olacağı ve iflâsın açıldığı güne kadar işlemiş faiz ve takip masraflarının anaparaya ilave edilerek masaya kaydedileceği öngörülmüştür. Bu hükmün amacı, iflâs tarihinde masanın aktif ve pasiflerinin eşit şekilde ve aynı zamanda belirlenerek müflisin tüm alacaklılarına eşit ödeme yapılmasıdır. Bunu sağlamak için de yabancı para alacakların aynı paraya (Türk Parasına) çevrilmesi gerekir. Çeviri zamanı ise, yabancı para alacakları ve konusu para olmayan alacaklar için iflâs kararının verildiği tarih olmalıdır. Diğer taraftan yabancı para alacağının aynen kaydı, alacaklılar arasında eşitliği ön planda tutan İflâs Hukukunun bu prensibini de zedelemiş olacaktır. Zira, iflâsta imtiyazlı alacaklar İİK'nın 206. maddesinde ilk beş sırada sayılmış olup, yabancı paranın masaya aynen kaydedilmesi halinde, yabancı para alacakları lehine kanunda öngörülmeyen bir imtiyaz yaratılmış olur. Bu durumda ise, aynı sırada bulunan ülke parası alacaklısı ile yabancı para alacaklısı arasında eşitsizlik meydana gelecektir. Bu sonuç ise, her sıradaki alacaklıların eşit hakka sahip olduğunu belirten İİK'nın 207. maddesine aykırılık teşkil eder...” Y. 23. HD., 11.03.2014 T., 7176 E.1802 K., Kaynak: e-uyar.com; Y. 19. HD., 27.02.1996 T., 229 E., 1569 K., Kaynak: www.kazanci.com; Erişim Tarihi: 07.03.2019.

olarak alacaklılar arası eşitlik ilkesinin sağlanması bakımından, döviz kuru ister artıyor isterse de düşüyor olsun, yabancı para alacaklarının Türk Lirası'na çevrilerek masaya kaydedilmesinin önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Son olarak belirtmek gerekir ki eşitlik ilkesinin gözetilmesi gereken alacaklılar, masa alacaklıları değildir⁶². Masa alacaklılarının alacakları, iflâsın açılmasından tasfiyenin sona ermesine kadar yapılan işlemler sebebiyle meydana gelip, öncelikle ödenmesi gereken alacaklardır. İflâsın açıldığı anda müflise ait borçlar ise iflâs alacaklılarının alacakları olup eşitlik ilkesinin vurgulandığı kanun hükümleri sadece bu grup alacağa yöneliktir (İİK m.207; İsv. İİK m.220). Masa alacaklarının ve iflâs masraflarının paraların dağıtılmasında öncelikle ödeneceği belirtilmiş olduğu için (İİK m.248; İsv. İİK m.262) malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesinin ardından, sıra cetveli ve pay cetveline dayalı paylaşırma yapılmadan önce masa alacakları ve iflâs masrafları ödenir. Daha sonra eşitlik ilkesinin gözetildiği iflâs alacaklılarının alacaklarının dağıtımına başlanır⁶³.

1.1.4.2. Sıra cetveli düzenlenmesi zorunluluğu

Haciz yoluyla takipler neticesinde yapılan paylaştırmada sıra cetvelinin, birden fazla alacaklı varsa ve paraya çevirme işlemlerinin sonlandırılmasının ardından malların satış tutarı hacze iştirak eden bütün alacaklıların alacaklarını karşılamıyorsa düzenleneceği, İİK m.140'ta (İsv. İİK m.146'da) açıkça hüküm altına alınmıştır. Ancak hem Türk hukuku hem de İsviçre hukukunda, haciz yoluyla takipler neticesinden yapılacak paylaşırma aşamasında düzenlenecek sıra cetveline ilişkin esaslar bakımından, iflâs hükümleri çerçevesinde düzenlenecek sıra cetveline atıf yapılmış olup, farklı esasların yer aldığı bir sıra cetveli düzenlemesine kanun koyucu tarafından yer verilmemiştir. Doktrinde, kanun koyucunun haciz yoluyla takip neticesinde yapılacak paylaşırma için ayrı bir sıra cetveli düzenlemesi öngörmemesinin nedeninin, icradaki alacaklıların durumuyla iflâstaki alacaklıların durumunun benzerlik arz etmesi olduğu görüşü bulunmaktadır⁶⁴. Doktrindeki bu görüşe katılmakla birlikte ayrıca şu hususu eklemeliyiz: Sıra cetveli, iflâsın aksine haciz yoluyla takiplerde istisnai bir nitelik taşır. Bu nedenle hacizde istisnaen uygulanacak sıra cetveli için ayrıca bir

⁶² Yeşilova 2015, **a.g.k.**, 198.

⁶³ Şüphesiz yukarıda da belirttiğimiz üzere rehinli alacaklı ve bazı devlet alacaklarının sıradan önce ödenmesi gerekir.

⁶⁴ S. Üstündağ (2004). *İcra Hukukunun Esasları*. İstanbul:Fakülteler Matbaası, 297.

düzenleme yapılmayıp iflâsta sıra cetveline ilişkin hükümlere atıf yapılmakla yetinilmiştir. İflâs tasfiyesinde mutlaka düzenlenmesi gereken sıra cetveline ilişkin esaslar zaten kanunda belirtilmiştir. Dolayısıyla aynı hususta tekrar bir düzenleme yapılması, istisnaen başvurulacak bir kurum için gerekli değildir⁶⁵.

Sıra cetveli, iflâsta paylaşırma prosedürüne dâhil bir tasfiye işlemidir. Tasfiyenin bir unsuru olmakla sıra cetvelinin düzenlenmesi bir zorunluluk gösterir⁶⁶. Sıra cetveli adi tasfiyede, iflâs idaresinin seçilmesinden (Türk hukuku bakımından iki ay; İsviçre hukuku bakımından altmış gün içerisinde) ve alacakların kaydı için belirlenen sürenin dolmasından itibaren iki ay içerisinde düzenlenmelidir. Basit tasfiyede ise iki aylık süre alacak kaydı için öngörülen süreden itibaren hesap edilir.

İflâs hâlinde sıra cetvelinin düzenlenmesi, kanun gereği başka bir şarta bağlanmadığı gibi⁶⁷ ayrıca sıra cetvelinin düzenlenmesi için iflâs kararının kesinleşmesi de aranmaz (İİK m.164/son). Müflisin tek bir alacaklısı bulursa dahi sıra cetvelinin düzenlenmesi zorunluluğu vardır. Sıra cetveli, iflâs idaresince yapılacak inceleme neticesinde müflisten alacaklı olduğu tespit edilen kişilerin, hangi sırada tasfiye payından alacağının ödeneceğini gösteren, aynı zamanda reddedilen alacakların da ret sebebiyle birlikte yer aldığı bir listedir⁶⁸. Sıra cetvelinde, iflâs idaresince araştırması yapılarak maddi hukuk anlamında alacaklı olduğu tespit edilen kişilerle, alacağın niteliğine göre bu kişilerin hangi sırada ve ne miktarda alacaklı olduğu bilgisi yer alır. Bu bilgiler dışında masa alacağı kavramı⁶⁹ ve her bir alacaklının tasfiye neticesinde hangi payla alacağını tahsil edeceği şeklindeki bilgilere sıra cetvelinde yer verilmez⁷⁰. Sıra cetvelindeki sıralar esas alınarak alacaklıların alacakları iflâs masasından ödenir ve bir sıradaki alacaklılar alacaklarını tamamen almadıkça diğer sıralardaki alacakların

⁶⁵ Ancak unutulmamalıdır ki haciz yoluyla takip için ayrı, iflâs prosedürü içerisinde düzenlenecek sıra cetveli için ayrı ilkeler gözetilir. Ayrıca haciz yoluyla takipler bakımından düzenlenen sıra cetveli, devamında bir pay cetvelinin yer almayacak olması sebebiyle aynı zamanda bir pay cetveli işlevi de görür. Bu hususta ayrıntılı bilgi için Bkz. Meriç, 2015, **a.g.k.**, 104 vd.

⁶⁶ S. Öztekin (1988). *İflâs Hukukunda Sıra Cetveli Prosedürü ve Sıra Cetveline Karşı Müracaat Yolları*. Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, İstanbul, 77; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1327; Milani, 2011, **a.g.k.**, 30, Rn. 79.

⁶⁷ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 63.

⁶⁸ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 27; A. Deynekli ve S. Kısa (2005). *Hacizde ve İflâsta Sıra Cetveli*. Ankara: Turhan Kitabevi, 643.

⁶⁹ Marc Hunziker ve Michel Pellascio (2012). *Repetitorium Schuldbetreibung und Konkursrecht*. Zürich: Orell Füssli Verlag, 251.

⁷⁰ A. Deynekli (2008). Sıra Cetveli İle İlgili Sorunlar. *Bankacılar Dergisi*, S.67, 50; Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 38; İflâs yoluyla takip neticesinde düzenlenecek sıra cetvelinde, alacaklıların her birine ayrılacak paya sıra cetvelinde yer verilmesi gerekmez. Zira İflâsta paylaşırma prosedürü içerisinde yer alan pay cetveli düzenleme zorunluluğu, sıra cetvelinde masa alacaklarına ve alacaklıların tasfiye paylarına yer verilmesi gerekliliğini ortadan kaldırır. Meriç, 2015, **a.g.k.**, 162-163.

ödenmesine geçilemez (İİK m.207; İsv. İİK. m.220). Sıralar arasındaki ilişki bu şekilde ortaya çıkar⁷¹. Sıra cetvelinin kesinleşmesiyle birlikte bu sıra cetveli esas alınarak hazırlanacak pay cetvelinde ise hem iflâs alacakları hem de masa alacaklarına yer verilir. Müflisin bir alacaklısı olsa dahi sıra cetveli düzenlenmiş olmalıdır ki diğer paylaştırma işlemi olan ve sıra cetveli esas alınarak düzenlenen pay cetveli hazırlanabilsin ve iflâs alacaklıları gibi masa alacaklıları da belirtilebilsin.

Sıra cetvelinin düzenlenmesi, iflâsta paylaştırma prosedürü için kanuni bir zorunluluk olmanın yanı sıra aynı zamanda bir gerekliliktir. Hangi alacaklının diğerinden önce alacağını tahsil edeceği önem taşır. Zira ön sıradaki alacaklı/alacaklılar alacağını tamamen tahsil etmeden diğer alacaklıların alacağını kısmen veya tamamen tahsil etmeleri mümkün olmayacaktır (İİK. m.207; İsv. İİK m.220).

1.1.4.3. Pay cetveli ve son hesabın yapılması zorunluluğu

İflâs neticesinde gerçekleştirilecek paylaştırma prosedürü içerisinde, pay cetveli düzenlenmesi ve son hesabın yapılması işlemleri yer alır (İİK. m.247 vd.; İsv. İİK. m.261 vd.). Pay cetveli, kesinleşen sıra cetveli esas alınarak hazırlanan⁷² ve müflise ait malların satılarak paraya çevrilmesi üzerine sıra cetvelinde gösterilen alacaklıların, elde edilen toplam tutardan ne kadar pay alacağını gösteren tablodur⁷³. Pay cetvelinde, malların paraya çevrilmesinden elde edilen gelirden her bir alacaklının alacağına isabet eden payın gösterilmesinin yanında aynı zamanda masa borçları için toplam tutardan ayrılacak pay da gösterilir⁷⁴. İflâsın açılmasından ve tasfiyeden doğan giderler, alacaklıların tatmininden önce ödenmesi gereken giderlerdir. Bu giderlerin, müflise ait malların paraya çevrilmesinin ardından elde edilen tutar içerisinde ne kadarlık bir paya sahip olduğunun gösterilmesi suretiyle alacaklıların da bu husustan haberdar edilmesi sağlanır. Zira müflise ait malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesinin ardından elde edilecek gelirler, bazı durumlarda sadece masa borçlarına yetebileceği gibi bu borçları

⁷¹ Meriç, 2015, **a.g.k.**, 159; Deynekli, 2005, **a.g.k.**, 204; Sıralar arasındaki ilişki için ayrıca bkz. S. Ş. Ansay (1960). *Hukuk İcra ve İflâs Usulleri*. Ankara:İstiklal Matbaası, 263.

⁷² Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 453, Rn.11; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1360; “...İflâs idaresinin, pay cetvelini kesinleşen sıra cetveline uygun olarak hazırlaması gerektiğinden sıra cetveline karşı açılmış bütün davalar sonuçlanmadan pay cetveli düzenlenmemelidir...” Y. 19. HD. 04.12.1997 T., 8134 E., 10339 K. Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 05.10.2019.

⁷³ Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 465; Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 453, Rn. 11; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1360.

⁷⁴ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1361; F. Lorandi (2017). *Schuldbetreibung und Konkurs (schKG) in a nutshell*. 3. Auflage, Zurich: Dike Verlag, 100.

dahi karşılayabilecek bir tutar elde edilemeyebilir. Pay cetveliyle, yapılacak satış işlemi sonrasında elde edilecek gelirden, masraflara ve masa borçlarına ayrılacak kısmın çıkarılması sonucu kalan net tutardan, rehinli alacaklının alacağı da dâhil olmak üzere (rehinlerin bedelinden yalnız rehinin muhafaza ve paraya çevrilmesi masrafları çıkarılır (İİK m.248; İsv. İİK m.262).), hangi alacaklıya hangi tutarda pay ayrılacağı net bir şekilde hesaplanmış olur⁷⁵.

Son hesapta ise müflisin malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi üzerine elde edilen bedelden çıkarılan masraflarla, bu masrafların çıkarılmasından sonra kalan tutarın ne şekilde paylaştırıldığı ve pay cetvelinde gösterilen payların ne şekilde hesaplandığı gösterilir⁷⁶. Son hesabın yapılmasıyla aslında iflâs tasfiyesi süresince yapılan parasal işlemlerle ilgili (masraflar, ödenen borçlar, paylar vb.) genel ve son bir tablo ortaya koyulur⁷⁷.

İflâs neticesinde yapılacak paylaşırma işlemleri bakımından pay cetveli düzenlenmesi ve son hesabın yapılması bir zorunluluk olarak karşımıza çıkar. Kanun koyucu, pay cetveli ve son hesaba ortaya koyulan alacak tutarlarının alacaklılara dağıtılması için, pay cetveli ve son hesabın iflâs dairesine bırakılarak burada on gün süreyle kalmasını bir şart olarak aramaktadır (İİK. m.250; İsv. İİK. m.264). Dolayısıyla alacak tutarlarının ödenmesi, pay cetveli ve son hesabın düzenlenerek iflâs dairesinde on gün süreyle kalmasına bağlıdır. İflâsın amaçlarından bir tanesi olan⁷⁸ alacaklıların tatmininin tam olarak sağlanabilmesinin önündeki son engel, pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesidir. Zira iflâsta paylaşırma prosedürü, paylaşırma işlemlerinin sonunda alacaklılara payları, alacak tutarı karşılanamayan alacaklılara ise eksik kalan tutar için aciz belgesi⁷⁹ düzenlenip verilmediği sürece başarıyla sonuçlanmış olmaz. Bu sebeple pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesi, paylaşırma prosedürünün nihayete erdirilebilmesi için ciddi bir önem arz eder.

Düzenlenen pay cetveli ve son hesaba karşı şikâyet yoluna başvurulmuş olması malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi neticesinde elde edilen gelirlerin alacaklılara

⁷⁵ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 503, Rn. 6.

⁷⁶ Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 464; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1362.

⁷⁷ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1362; Amonn ve Walther., 2013, **a.g.k.**, 453, Rn. 12.

⁷⁸ İflâsın ferdi amacı olan alacakların tatmininden öte, iflâs kararıyla doğan sonuçlar hakkındaki görüşlere ilişkin Bkz. M.S. Özbek (2012). İflâs Davasının Hukukî Niteliği. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. S.1, C.61, s.207-274.

⁷⁹ İflâsta aciz belgesi düzenlenmesine ilişkin bkz. S. Öztekin (1994). *İcra ve İflâs Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Vesikası (İİK m.143; m.251)*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım, 108 vd; M. Işık (2019). *İcra Hukuku'nda Borç Ödemeden Aciz Belgesi ve Bu Nitelikteki Haciz Tutanakları (İİK m.143, 105)*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 26 vd.

dağıtılmasının önünde mutlak bir engel teşkil etmez (İİK. m.250). İİK m.250'ye göre pay cetveli ve son hesaba ilişkin yapılacak şikâyetler, alacaklılara yapılacak dağıtımın etki edebilecek nitelikteyse dağıtımın, şikâyet üzerine verilecek karara kadar ertelenmesi mümkün olur. İsviçre İİK m.264'te pay cetveli ve son hesaba karşı şikâyet yoluna başvurulmuş olması hâlinde paylaştırmanın ertelenebileceğine ilişkin bir hüküm yer almayıp, yalnız on günlük sürenin dolmasıyla dağıtım yapılacağı belirtilmiştir. Ancak pay cetveli aleyhine herhangi bir şikâyetle bulunulmamasının pay cetvelinin kesinleşmesini sağlayacağı, fakat şikâyet yoluna başvurulmuş olması hâlinde gerekirse dağıtımın ertelenebileceği, bu nedenle iflâs idaresinin pay cetveli aleyhine şikâyet yoluna başvurulup başvurulmadığını araştırmadan paraların dağıtımını yapmaması gerektiği kabul edilmektedir⁸⁰.

1.1.5. Paylaştırma Yapmaya Yetkili Mercî

1.1.5.1. *Adi tasfiye bakımından*

İflâs dairesinin iflâs kararının kendisine tebliğinden itibaren iki ay içerisinde tasfiyenin türü hakkında bir karar vermesi gerekir (İİK. m.208). İflâs dairesi tasfiyenin türü hakkında karar verirken borçlunun, iflâsın açılmasından sonra defterini tutup gerektiğinde bilirkişiden yardım alarak belirlemiş olduğu, haczi mümkün olan malvarlığı unsurlarının değerini dikkate alır. İflâs dairesi bu hususta yapacağı inceleme neticesinde borçlunun malvarlığı unsurlarının değerinin tasfiye masraflarını karşılayacağı kanaatine vardığı takdirde tasfiyenin adi şekilde yapılmasına karar verir⁸¹. İflâs dairesi bu kararı vermesinden itibaren on gün içinde bir ilan yapar. Bu ilanda, birinci alacaklılar toplantısının ilandan itibaren on gün içerisinde iflâs dairesince belirlenecek bir günde yapılacağına ilişkin bilgi de yer alır (İİK. m.219/son; İsv. İİK. m.232 gereğince yapılacak ilanda, birinci alacaklılar toplantısının, ilandan itibaren yirmi gün içerisinde belirlenecek bir tarihte yapılacağı belirtilecektir.). Bu ilana istinaden yapılacak birinci alacaklılar toplantısında, icra mahkemesi tarafından atanacak iflâs idaresi için yapılacak oylama ile aday belirlenir⁸². İflâs idaresi için gösterilecek adaylar

⁸⁰ J.Kren Kostkiewicz ve D. Vock (2017). *Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG*. Zurich: Schulthess Juristische Medien AG, 1460 Rn.1.

⁸¹ Pekcantez vd., 2020, **a.g.k.**, 453.

⁸² G. Erdönmez (2005). *İflâsta Alacaklılar Toplanmasının Yetkileri*. İstanbul: Legal Yayıncılık, 54.

birinci alacaklılar toplantısında belirlendiği takdirde icra mahkemesi gösterilecek adaylar içerisinde iflâs idaresi üyelerini seçer. İflâs idaresi seçilmekle birlikte, tasfiye işlemlerini o aşamaya kadar yürütmüş olan iflâs dairesinden devralmış olur (İİK. m.223/2). Dolayısıyla birinci alacaklılar toplantısının ardından seçilen iflâs idaresi, artık tasfiye işlemlerinde görevli hâle gelir ve adi tasfiye içerisinde yapılacak paylaştırma işlemlerini yürütür. Nitekim sıra cetvelinin hazırlanması, pay cetvelinin hazırlanması ve bu çerçevede son hesabın yapılması, iflâs idaresinin görevleri arasındadır⁸³ (İİK m.232, İİK m.247).

İflâs idaresi için gösterilecek adayların seçimi birinci alacaklılar toplantısında yapılamazsa ya da birinci alacaklılar toplantısı için gerekli olan toplantı yeter sayısı sağlanamazsa, iflâs dairesi ikinci alacaklılar toplantısına kadar masayı idare eder ve tasfiyeye başlar (İİK. m.222; İsv. İİK m.236). Bu hâlde iflâs idaresine seçilecek adaylar, ikinci alacaklılar toplantısında belirlenebilir⁸⁴. Böyle bir durum ortaya çıkarsa paylaştırma prosedürü içerisinde kalan bazı işlemleri iflâs dairesi yaparken, bazı işlemleri ise iflâs idaresi yapar. Zira iflâs idaresinin seçimi ikinci alacaklılar toplantısında adayların belirlenmesinin ardından yapılır. İkinci alacaklılar toplantısı ise sıra cetvelinin düzenlenmesinden sonraki bir dönemde yapılır. Sıra cetveli paylaştırma prosedürü içerisinde kalan bir işlem olduğundan, sıra cetvelinin düzenlenmesi, adi tasfiyede birinci alacaklılar toplantısında iflâs idaresine aday gösterilmesinin mümkün olmadığı durumlarda iflâs dairesi tarafından düzenlenir. Daha sonrasında yapılacak pay cetveli ve son hesap işlemleri ise iflâs idaresinin seçimi ikinci alacaklılar toplantısında aday göstermesiyle mümkün olursa, artık iflâs idaresince yapılır.

İflâs idaresinin seçilmesi ikinci alacaklılar toplantısında ya da sonrasında yapılacak bir toplantıda mümkün olmazsa, iflâs dairesinin tasfiyeye ve dolayısıyla paylaştırma işlemlerine ne şekilde devam edeceği sorusu sorulabilir⁸⁵. Burada adi tasfiye kendiliğinden basit tasfiyeye dönüşür ve iflâs dairesi tasfiyeyi artık basit tasfiye şeklinde yürütür demek doğru bir yaklaşım olmaz. Çünkü basit tasfiyenin hangi hâllerde uygulanacağı kanunda açıkça düzenlenmiştir⁸⁶ (İİK m.218, m.256; İsv. İİK m.231). Bu

⁸³ E. Yılmaz (1976). *İflâs İdaresi*. Ankara: Sevinç Matbaası, 145 vd.

⁸⁴ Erdönmez, 2005, **a.g.k.**, 104-105; Yılmaz, 1976, **a.g.k.**, 64.

⁸⁵ Yılmaz, 1976, **a.g.k.**, 64; Birinci alacaklılar toplantısında iflâs idaresinin muhtelif sebeplerle seçilmediği veya seçilemediği durumlarda, iflâs dairesinin tüm yetkileri elinde bulundurmasına karar verilemeyeceği, ikinci alacaklılar toplantısında da iflâs idaresinin seçilebileceği ve hatta bu toplantıda da seçim yapılamadığı takdirde, gerekirse daha sonra yapılacak başka bir toplantı ile iflâs idaresine aday gösterilebileceğine ilişkin görüş için bkz. Erdönmez, 2005, **a.g.k.**, 104-105.

⁸⁶ Bkz., aşağıda 1. Bölüm, 1.1.5.2. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

düzenlemeler haricinde iflâs idaresi seçilmediği takdirde, tasfiyenin basit tasfiye olarak yürütülmesi mümkün olmamalı, adi tasfiyeye ilişkin esaslar uygulanmalıdır. Zira iflâsta alacaklılar toplantısının yapılmamasının veya karar sayısının yeterli olmamasının, ilan edilen tasfiyenin şeklini değiştirmek gibi bir sonucu olacağını kanun öngörmemiştir. İflâs idaresinin belirlenemediği bir durumda iflâs dairesi, tasfiyeyi adi tasfiye olarak devam ettirmeli ve paylaşırma işlemlerinin tamamını adi tasfiye hükümleri çerçevesinde gerçekleştirmelidir.

1.1.5.2. Basit tasfiye bakımından

İflâs dairesi tarafından müflisin mallarının defteri tutulur ve haczi mümkün olan malvarlığı değerlerinin tespiti, gerektiğinde bilirkişiden yardım almak suretiyle yapılır. Müflise ait haczi mümkün olan malvarlığı değerlerinin tasfiye masraflarına yetmeyeceği anlaşıldığı takdirde basit tasfiye usûlü uygulanır. Bu tasfiye usûlünde işlemler iflâs dairesi tarafından yapılır. İflâs dairesi öncelikle ilan yapar ve alacaklılara, alacaklarını ve iddialarını bildirmeleri için iki haftadan az, ancak iki aydan fazla olmayan bir süre verir. Daha sonra iflâs dairesi müflisin mallarını kendi belirlediği usûlde paraya çevirir, alacakları belirler, sıra ve pay cetvelini yaparak bedeli dağıtır (İİK m.218). Dolayısıyla basit tasfiye yapılması hâlinde paylaşırma prosedürü içerisinde kalan bütün işlemleri iflâs dairesi yapar⁸⁷.

Basit tasfiye, İsv. İİK m.231’de düzenlenmiştir. Bu hükme göre iflâs dairesi, iflâs mahkemesinden dilekçeyle basit tasfiyeye karar verilmesini talep eder. Basit tasfiyenin uygulanabilmesinin ilk şartı, Türk hukukundaki düzenlemeyle aynı doğrultuda olup her iki hukuk sistemi arasındaki farklılık, İsviçre hukukunda karar merci olarak iflâs mahkemesinin sürece dâhil olması bakımındandır. Nitekim ilgili düzenlemeye göre, müflise ait malvarlığı değerlerinin defterinin tutulmasının ardından, malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi hâlinde elde edilecek tutarın adi tasfiyeye ilişkin masrafları karşılamayacağı anlaşıldığı takdirde, iflâs dairesince basit tasfiyeye karar verilmesi hususu iflâs mahkemesinden talep edilir. Mahkeme, incelemesini yaptıktan sonra talebin haklı olduğu kanaatine vardığı takdirde, tasfiyenin basit usûlde gerçekleştirilmesine karar verir ve iflâs dairesi, tasfiye işlemlerini gerçekleştirir.

⁸⁷ İflâs dairesi basit tasfiyede iflâs idaresi hâline gelmez; Tasfiye işlemlerini bizzat iflâs dairesi sıfatıyla yapar. Yılmaz, 1976, **a.g.k.**, 57.

Dolayısıyla İsviçre hukuku anlamında da basit tasfiye içerisinde paylaştırma işlemlerini gerçekleştirecek olan merci iflâs dairesidir (İsv. İİK m.231/3).

Türk hukukundan farklı olarak İsviçre hukukunda basit tasfiyeye karar verilebilecek bir diğer hâl, iflâs tasfiyesinde var olan koşulların basit olması hâlidir. Bu hâl 1994 tarihinde yapılan kanun değişikliğiyle basit tasfiyede bir yenilik olarak kabul edilmiş ve basit tasfiyenin kapsamı genişletilmiştir⁸⁸. Esasen burada basit tasfiyenin yapılmasını gerektiren durumun borçlunun malvarlığı ve tasfiye masraflarıyla bir ilgisi olmayıp, basitlik kavramından ne anlaşılması gerektiği somut olayın gereklerine göre belirlenir⁸⁹. Dolayısıyla müflisin malvarlığı değerinin fazla olması, o tasfiyenin basit yürütülemeyeceği anlamına gelmez⁹⁰. Bu bağlamda, örneğin alacaklı sayısının az olması, müflise karşı iflâs ilanından önce başlatılmış bir takip veya açılmış bir davanın olmaması, herhangi bir itiraz olmaması, müflisin aktifinin az olması gibi sebeplerle tasfiyenin basit yürütülmesine karar verilebilir⁹¹. Koşulların basit olması hâlinde de hem basit tasfiyeye karar verilmesi hem de bu tasfiye içerisinde paylaştırma işlemlerini hangi merciin yapacağına ilişkin bir farklılık bulunmaz. İflâs dairesince basit tasfiyeye karar verilmesi hususu iflâs mahkemesinden talep edilir. Mahkeme, incelemesini yaptıktan sonra talebin haklı olduğu kanaatine varırsa tasfiyenin basit usûlde gerçekleştirilmesine karar verir.

Basit tasfiyenin yapılabileceği bir diğer durum adi tasfiyenin usûlüne uygun başlayıp altı ay içerisinde sonuçlandırılmaması hâlidir (İİK m.256). Adi tasfiye prosedürü başlatılıp iflâsın açıldığı tarihten itibaren altı ay⁹² içerisinde sonuçlandırılmazsa, alacaklılar yapacakları bir toplantıyla⁹³, tasfiyenin basit usûlde gerçekleştirilmesine karar verebilirler⁹⁴. Alacaklıların toplanamaması hâlinde, iflâs

⁸⁸ A. Staehelin, T. Bauer ve D. Staehelin (1998). *Kommentar Zum Bundesgesetz Über Schuldbetreibung und Konkurs*. Ettenheim: Helbing & Lichtenhahn Verlag, 2149, Rn.3.

⁸⁹ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2150, Rn. 7; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1334.

⁹⁰ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2150, Rn. 7.

⁹¹ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2150, Rn. 7.

⁹² Bu altı aylık süre, alacaklılar toplanmazsa ya da tasfiyenin basit tasfiyeye dönüştürülmesine yönelik bir karar vermezlerse, icra mahkemesi tarafından uzatılır (İİK. m.256).; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1389.

⁹³ Doktrinde *Erdönmez*, bu toplantının ikinci alacaklılar toplantısı veya daha sonra yapılacak bir alacaklılar toplantısı olduğunu ve bu kararın alacaklılarca birinci alacaklılar toplantısında alınamayacağını; birinci alacaklılar toplantısının her halükârda iflâsın açılmasından itibaren altı aylık süre içerisinde yapılacağı ve birinci alacaklılar toplantısına alacaklı olup olmadığı konusunda kesinlik olmayan kimselerin de katılmasının mümkün olduğu yönündeki gerekçeleriyle haklı olarak belirtmektedir. Erdönmez, 2005, **a.g.k.**, 94-95.

⁹⁴ “...İflâs dairesince tutulan mallar ve hakların bedelinin adi tasfiye masraflarını karşılamayacağının anlaşılması hâlinde basit tasfiye usulü uygulanır. İflâs masasını basit tasfiyede iflâs dairesi, adi tasfiyede iflâs idaresi temsil eder. Adi tasfiyenin 6 ay içinde tamamlanmaması hâlinde alacaklılar basit tasfiye

idaresi uzama nedenleriyle birlikte icra mahkemesine başvurarak adi tasfiyeye ilişkin sürenin uzatılmasını isteyebilir⁹⁵. Eğer icra mahkemesi, tasfiyenin iflâs idaresinin kusuru olmaksızın uzadığına kanaat getirirse adi tasfiye süresini uzatabilir; aksi hâlde iflâs idaresini görevden alarak yeni bir iflâs idaresi seçip adi tasfiyeye devam edilmesine karar verebilir ki bu hâlde paylaştırma, yeni seçilen iflâs idaresi devam eder⁹⁶. Ancak icra mahkemesi, adi tasfiyenin süresini uzatma talebini reddederek tasfiyenin basit şekilde yürütülmesine de karar verebilir⁹⁷. Böyle bir durum ortaya çıkarsa tasfiye ve dolayısıyla paylaştırma işlemleri, tasfiyeye basit olarak devam edilmesi yönünde karar verilinceye kadar iflâs idaresi, karar verildikten sonra ise iflâs dairesi tarafından yürütülür⁹⁸. Burada belirtmek gerekir ki tasfiye süreci içerisinde birçok işlem yapılması gerekir. Sıra cetveline itiraz davalarının açılması halinde, bu davalar sebebiyle tasfiye süreci bir hayli uzayabilir. Yine hem sıra cetveli hem de pay cetveli ve son hesaba karşı şikâyet yoluna başvurulabilir; bu başvuruların neticelenmesi zaman alabilir. Adi tasfiyenin altı ay içerisinde neticelenmesi, dava açılmamış veya şikâyet yoluna başvurulmamış olsa dahi yalnız yapılacak işlemler sebebiyle bile çok mümkün görünmemektedir. Zira alacakların tespitinin yapılması, sıra cetvelinin düzenlenmesi, malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi, pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesi işlemlerinin tamamının altı aylık bir zaman dilimi içerisinde sonuçlanması çok zordur. Sonuç olarak, adi tasfiyenin sonuçlanması için öngörülmüş olan altı aylık sürenin yeterli olmadığı düşüncesindeyiz.

İsviçre İİK m.270'e göre iflâs tasfiyesi, iflâsın açılmasının ardından bir yıl içerisinde sonuçlandırılmalıdır⁹⁹ ve bu bir yıllık süre, gerektiği takdirde icra mahkemesi

usulünün uygulanmasına karar verebilir. (İİK. m.256). Görüldüğü gibi iflâs masasını temsile kimin yetkili olduğu tasfiye şekline göre farklılık arz ettiğinden..." Y. 19. HD. 03.03.2005 T., 13006 E., 2165 K. Kaynak: www.kazanci.com; Erişim Tarihi: 30.10.2019.

⁹⁵ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1387.

⁹⁶ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1387.

⁹⁷ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1387.

⁹⁸ "...İflâs idaresi oluşmamış ise, asıl resmî iflâs organı olan iflâs dairesi, iflâsın kapatılması kararı kaldırılmış olduğuna göre, tasfiye işlemlerini yürütmekle ödevlidir (İİK m. 222)..." Y. 15. HD. 16.12.2009 T., 4218 E., 6856 K. "... Adi tasfiyede İİK'nın 226-229. madde hükümleri uyarınca iflâs masasını temsil yetkisi, iflâs idare memurlarına; İİK'nın 218. madde hükmü uyarınca basit tasfiye usulü benimsenmiş ise, bu yetki iflâs dairesine aittir..." Y. 23.HD., 19.06.2014 T., 5653 E., 4712 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 30.10.2019.

⁹⁹ Önceden altı ay olan bu sürenin uzatılması ve bir yıl olarak belirlenmiş olmasına rağmen, çok karışık olmayan iflâs tasfiyeleri dışındaki tasfiyeler için hâla yeterli olmadığı belirtilmiştir. Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 549, Rn. 2; Benzer yönde ayrıca Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, (**a.g.k.**), 1486, Rn.1; Ayrıca karışık ve içinden çıkılması güç olan tasfiyelerde, icra mahkemesince sürenin uzatılmasının kural olduğu, özellikle tasfiye içerisinde davaların açılması hâlinde sürenin uzatılmasının bir gereklilik olduğu da

tarafından uzatılabilir. Bu uzatmanın birden fazla kez olabileceği kabul edilmektedir¹⁰⁰. Ayrıca süresi içerisinde tasfiyenin sonlandırılmamış olduğu gerekçesiyle, hakkın yerine getirilmemesi sebebine dayanarak şikâyet yoluna başvurulduğunda, icra mahkemesi gerektiğinde tasfiyenin süresinde sonuçlanması için, örneğin tasfiye işlemlerinin gerçekleştirilmesini sağlayacak personelde eksiklik ve bu eksiklik sebebiyle tasfiye işlemlerinin gecikmiş olması durumunda, gereken önlemlerin alınmasına karar verilebilir¹⁰¹. İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nda, bir yıllık sürenin dolması hâlinde alacaklılar tarafından tasfiyenin basit usûlde yürütülebileceğine yönelik karar verilebileceğine dair bir düzenleme yoktur. Tasfiyenin bir yıllık süre içerisinde sonuçlanması gerektiğine ilişkin hüküm, yaptırımı olan bir hüküm de değildir¹⁰². Ancak icra mahkemesinin, iflâs idaresinin görevine son vererek tasfiye işlemlerini iflâs dairesinin yürütmesine karar verilebileceği belirtilmektedir¹⁰³. Özellikle tasfiyenin sürenin sona ermesine rağmen tamamlanmamış olması esaslı bir sebebe dayanmıyorsa ve süre haksız yere aşılmışsa, icra mahkemesi müdahâlede bulunarak¹⁰⁴ tasfiyeyi yürütme görevini iflâs dairesine verebilir. Son olarak İsviçre doktrininde, bir yıllık tasfiye süresinin aşılması hâlinde zarar meydana gelmişse, İsv. İİK m.5 gereğince devletin hukukî sorumluluğu yoluna da başvurulabileceği belirtilmiştir¹⁰⁵.

1.1.6. Paylaştırmanın Şartları

1.1.6.1. İflâs kararı verilmiş olması

İflâsta paylaştırma aşamasının başlayabilmesi için her şeyden önce, olumlu bir şart olarak, usûlüne uygun verilmiş bir iflâs kararının varlığı gerekir¹⁰⁶. İflâs kararını verecek olan merci, Türk hukukunda asliye ticaret mahkemesi iken (İİK. m.156) İsviçre hukukunda iflâs mahkemesidir (İsv. İİK. m.160). İflâs kararı, icra dairesine yapılacak

belirtilmiştir. A. Staehelin, T. Bauer ve D. Staehelin (2010). *Kommentar Zum Bundesgesetz Über Schuldbetreibung und Konkurs*. Ettenheim: Helbing & Lichtenhahn Verlag, 2328, Rn.1.

¹⁰⁰ Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1486, Rn. 5.

¹⁰¹ Kren Kostkiewicz ve Walder, 2012, **a.g.k.**, 588; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2328, Rn. 3.

¹⁰² Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2328, Rn. 2.

¹⁰³ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 549-550, Rn. 2; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1486 Rn. 5.

¹⁰⁴ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 550, Rn. 2.

¹⁰⁵ Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1486 Rn. 3.

¹⁰⁶ Doktrinde *Milani*, sıra cetvelinin düzenlenmesinde başlangıç noktası olarak iflâsın açılmasını öngörmüştür. Milani, 2011, **a.g.k.**, 31, Rn. 76.

bir takip talebinin ardından verilebileceği gibi, doğrudan iflâs sebepleri varsa¹⁰⁷, önceden takip yapılmasına gerek olmaksızın doğrudan mahkemeden de istenebilir.

Paylaştırma sürecinin başlaması için verilen iflâs kararının kesinleşmesi gerekmez. Ancak bazı paylaştırma işlemleri, iflâs kararı kesinleşmeden yapılamaz. Zira ikinci alacaklılar toplantısı ancak iflâs kararının kesinleşmesinden ve sıra cetvelinin oluşturulmasının ardından yapılır (İİK m.164). Dolayısıyla iflâs idaresi, sıra cetvelini iflâs kararı kesinleşmeden hazırlayabilir ancak bu işlemin sonrasında pay cetveli düzenlenmesi ve son hesabın yapılması işlemlerinin iflâs idaresince yapılabilmesi için iflâs kararının kesinleşmesi gerekir. Basit tasfiye usûlünün uygulandığı durumda ise böyle bir ayrıma kanun koyucu tarafından yer verilmemiş olmakla birlikte adi tasfiyeye ilişkin hükümler niteliğine uygun düştüğü ölçüde basit tasfiyeye de uygulanabileceğinden¹⁰⁸ iflâs dairesi malların paraya çevrilmesi, pay cetveli ve son hesabın hazırlanması için iflâs kararının kesinleşmesini beklemelidir. Ancak basit tasfiyenin amacı her hâlükârda daha hızlı bir şekilde tasfiye sürecinin sonuçlandırılması olduğundan¹⁰⁹, hızlılık unsurundan, iflâs kararının kesinleşmesi bakımından ödün vermemek gerekir. Sıra cetvelini düzenlemek için ise basit tasfiye usûlünde de iflâs kararının kesinleşmesinin beklenmesine gerek yoktur (kıyasen İİK m.232).

1.1.6.2. Tasfiyenin tatil edilmemiş olması

İflâsta paylaştırma aşamasına geçilebilmesinin bir diğer şartı, tasfiyenin tatil edilmemiş olmasıdır. Bu şart, iflâsta paylaştırma prosedürünün yapılabilmesi için yokluğu gereken olumsuz bir şarttır. İflâs dairesi, iflâs kararı kendisine tebliğ edildikten sonra müflise ait malvarlığı unsurlarının defterini tutmaya başlar ve malvarlığı unsurlarının muhafazaları için gereken tüm tedbirleri alır (İİK m.208 vd., İsv. İİK. m.201). Deftere kaydettirilen malvarlığı değerlerinin kıymeti, iflâs dairesi tarafından veya görevlendirilecek bir bilirkişi yardımıyla takdir edilir (İİK. m.214, İsv.İİK. m.227).

¹⁰⁷ Doğrudan iflâs sebepleri Türk hukukunda İİK. m.177 vd'da İsviçre hukukunda ise İsv.İİK. m.190 vd.'da düzenlenmiştir. İİK. m.177 ve İsv. İİK. m. 190'da alacaklıların talebiyle doğrudan iflâs hâlleri; İİK. m.178 ve İsv. İİK. m.191'de borçlunun talebiyle doğrudan iflâs hâli yer alır. Bu düzenlemeler her iki hukuk sistemi bakımından da büyük ölçüde uyumludur. Ancak İİK. m.179'da kaleme alınan sermaye şirketleri ve kooperatiflerin borca batıklığı hâlinde doğrudan iflâs hâli, İsv. İİK'da önceden takibe gerek olmaksızın iflâsa karar verilebilecek hâller arasında değildir. Ayrıca, İsv. İİK. m.192'de, Türk Hukukundan farklı olarak, önceden takip yapılmaksızın iflâs kararı verilmesinin kanunun mümkün kıldığı diğer hâllerde de söz konusu olabileceği hüküm altına alınmıştır.

¹⁰⁸ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1387-1388.

¹⁰⁹ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1388.

İflâs dairesi müflise ait malvarlığı değerlerinin tespitini yapar ve masaya ait hiçbir mal bulamazsa tasfiyenin tatiline karar vererek bu kararı ilan eder (İİK. m.217). Tasfiyenin tatil edildiğine ilişkin ilanla, alacaklılara otuz günlük bir müddet verilir ve iflâsın devamına ilişkin masraflar peşin yatırılmadığı takdirde iflâsın kapatılacağı ihtarı da yapılır (İİK. m.217, İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nda alacaklılara verilecek bu süre on gündür İsv. İİK. m.230). İlanda belirtilen süre içerisinde masraflar alacaklılar tarafından karşılanmadığı takdirde iflâs dairesi, iflâs kararını veren asliye ticaret mahkemesinden iflâsın kapatılmasını ister ve asliye ticaret mahkemesi kapatma kararı verir (İİK. m.254). İsviçre'de İsv.İİK m.230/1'e göre, kapanma kararını verecek olan merci iflâs kararını veren iflâs mahkemesidir.

Müflisin masaya ait hiçbir malı bulunmadığı ve iflâs işlemlerine ilişkin masraflar alacaklılar tarafından karşılanmadığı takdirde iflâs kapatılır. Böylece tasfiye işlemleri, paylaşırma süreci başlamadan sona ermiş olur. Dolayısıyla iflâsta paylaşırma sürecinin başlayabilmesi ve bu sürece dâhil işlemlerin yapılabilmesi, müflisin masaya ait belirli bir malvarlığı değerinin bulunması veya tasfiyenin tatiline ilişkin ilanda belirtilen süre içerisinde (İİK m.217 gereğince otuz günlük; İsv. İİK. m.230 gereğince on günlük süre) alacaklılar tarafından gerekli giderlerin peşin ödenmesine bağlıdır. İflâs tasfiyesi için gereken giderler, ilanda belirtilen sürede, bir veya birden fazla alacaklı tarafından peşin ödenirse, iflâs tasfiyesine adi veya duruma göre basit tasfiye şeklinde devam edileceğinden¹¹⁰ iflâsta paylaşırma süreci başlar ve paylaşırma işlemleri yapılabilir.

Tasfiyenin tatili kararının verilmesinin ardından ilanda belirtilen süre içerisinde alacaklılar tarafından yapılması gereken ödemeler peşin yapılmadığı takdirde, mahkemece iflâsın kapanmasına karar verilir ve böylece iflâsta paylaşırma süreci hiç başlamamış olur.

Tasfiyenin tatilinin ardından mahkemece iflâsın kapatılmasına karar verildikten sonra masaya ait olabilecek mal, hak veya alacağın varlığı tespit edildiği takdirde ne olacaktır? Bu hususta kanunda bir düzenleme yer almamaktadır. Doktrinde iflâs dairesinin, asliye ticaret mahkemesine başvurarak iflâsın kapatılması kararının kaldırılmasını ve tasfiyenin devamına karar verilmesini talep etmesi gerektiği belirtilmiştir¹¹¹. Mahkeme tarafından bu talebin kabul edilmesi hâlinde, tasfiyeye

¹¹⁰ Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 452.

¹¹¹ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1287.

kaldığı yerden devam edileceği ve öncelikle tasfiyenin türüne, tespit edilen malvarlığı unsurunun değerine göre karar verileceği ifade edilmiştir¹¹². Yargıtay'ın da bu yönde kararları bulunmaktadır¹¹³.

Burada öncelikle İİK m.255'in uygulanabilirliği tartışılabilir¹¹⁴. İİK m.255 gereğince iflâsın kapanmasından sonra tasfiyeye tabi tutulmamış bir malın tespiti halinde iflâs dairesi, başka bir işlem yapmaya gerek olmaksızın malı paraya çevirir ve elde edilen bedeli, alacağı eksik kalan alacaklılara paylaştırır. Bu hüküm, tasfiyenin tatili ardından iflâsın kapatılması kararı verildiğinde yeni bir malvarlığı değerinin ortaya çıkması halinde uygulanabilir nitelikte değildir. Şöyle ki tasfiyenin tatili ve devamında alınan iflâsın kapatılması kararı tasfiyenin en başında alınır. Bu aşamada henüz sıra cetveli ve pay cetveli düzenlenmemiş paylaştırmaya dair hiçbir işlem yapılmamıştır. İflâsın tekrar açılması halinde iflâs dairesinin başka işlem yapmaksızın malları paraya çevirerek alacağı dağıtması bu şartlar altında mümkün olmayıp, öncelikle sıra ve pay cetvellerini düzenlenmesi gerekir. Oysaki m.255 hükmü, paylaştırmının tamamlanmasından sonra uygulanabilir bir hüküm olup, iflâs dairesi geçmişteki sıra ve pay cetvellerine dayalı olarak yeni ortaya çıkan malvarlığı değerinin satışından elde edilen bedeli, alacağı eksik kalan alacaklılara paylaştırır.

Biz de doktrinde kabul edilen görüşe ve Yargıtay'ın bu husustaki yaklaşımına katılmaktayız. Bu çerçevede mahkeme tarafından tasfiyeye devam kararı verildikten sonra öncelikle tasfiyenin türü belirlenmelidir. Tasfiyenin türünün belirlenmesinin

¹¹² Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1319, Rn. 3 vd.

¹¹³ Nitekim Yargıtay 15. HD. 16.12.2009 tarihli ve 4218 E./6856 K. numaralı kararında “...Tasfiyenin tatili nedeniyle iflâsın kapatılmasına karar verildikten sonra masaya dâhil edilmesi gereken mal veya hak ve alacağın bulunduğu saptanması durumunda iflâs dairesi ,iflâsın kapanmasına karar veren mahkemeden "İflâsın kapanması kararının kaldırılmasını ve tasfiyenin devamını" ister.... Somut olayda da müflisin iflâsının açılmasından önce müflis tarafından açılmış alacak davasının bulunduğunu saptayan iflâs idaresi, iflâsın kapatılması kararının kaldırılmasını ve tasfiyenin devamını istemiş, ankara yedinci asliye ticaret mahkemesi'nce verilen 21.04.2009 gün 2009/186 esas, 2009/223 karar sayılı karar ile "iflâsın kapatılması hakkındaki kararın kaldırılmasına ve tasfiyenin devamına" karar verilmiştir...” ve yine Yargıtay 19. HD. 20.10.2005 tarihli ve 8137 E./10472 K. numaralı kararında “...Ankara iflâs dairesi tarafından İcra ve İflâs kanunundaki düzenlemeye uygun işlem yapılarak tasfiyenin tatili nedeniyle İflâsın kapatılması istenmiştir. Tasfiyenin tatili nedeniyle iflâsın kapatılması kararı verildikten sonra masaya ait malların bulunduğunu ve bunların satış bedelinin tasfiye masraflarını karşılayacağını anlaşılmaması hâlinde iflâs dairesi Asliye Ticaret Mahkemesinden İflâsın kapanması hakkındaki kararın kaldırılmasını ister. Müflisin daha sonra malı bulunduğunun anlaşılması hâlinde hükmü temyiz eden alacaklının İflâsın kapanmasını kararının kaldırılmasını isteme hakkı mevcuttur....” Şeklinde görüş beyan etmek suretiyle, tasfiyenin tatili kararının ardından iflâsın kapanmasına karar verildiğinde, bu kararın daha sonradan kaldırılmasının mümkün olduğunu kabul etmektedir. Kaynak: e-uyar.com; Erişim Tarihi: 11.11.2019.

¹¹⁴ Doktrinde Kren Kostkiewicz ve Vock, İİK m.255'in karşılığını oluşturan İsv. İİK m.269'un bu durumda uygulanamayacağını ifade etmektedir. Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1319, Rn. 3.

ardından, tasfiyenin tatili sebebiyle başlanamamış olan paylaşırma işlemlerine başlanmalıdır.

1.1.6.3. Alacakların kaydedilmesine ilişkin sürenin dolmuş olması

Bir alacağın iflâs tasfiyesinde yer alabilmesi için masaya kaydettirilmesi veya tapu sicilinden anlaşılması gerekir¹¹⁵ (İİK. m.213; İsv. İİK. m.246). Dolayısıyla paylaşırma sürecinin başlaması için var olması gereken olumlu bir diğér şart, alacakların kaydedilmesine ilişkin kanunen öngörülen sürenin dolmuş olmasıdır. Bu süre, tasfiye türüne göre değışiklik gösterir.

Adi tasfiye usûlünde alacakların kaydedilmesine ilişkin süre hem Türk hukukunda hem de İsviçre hukukunda kanun koyucu tarafından bir ay¹¹⁶ olarak öngörölmüşdür (İİK. m.219; İsv.İİK. m.232). Şayet tasfiye basit usûlde gerçekleştirilecekse iflâs dairesi, alacaklarını kaydettirmek için yirmi günden az ancak iki aydan çok olmamak üzere takdir edeceği süre içerisinde alacaklıları ilanla davet eder (İİK. m.218/II). İsviçre hukukunda basit tasfiye usûlünde alacakların bildirilmesine ilişkin süre, ilandan itibaren bir aydır (İsv. İİK. m.231'e istinaden kıyasen uygulanan m.232¹¹⁷). Alacakların kaydedilmesine ilişkin sürenin dolmasının ardından kaydedilen alacaklar değeriendirilir.

Belirtmek gerekir ki alacakların kaydedilmesine ilişkin verilen sürenin dolmasının ardından da alacaklıların, iflâsın kapanmasına kadar yapacakları bildirimle alacaklarını kaydettirebilmeleri kanun koyucu tarafından mümkün kılınmıştır. Süresi içerisinde alacağını kaydettirmemiş olan alacaklılar, iflâsın kapanmasına kadar alacaklarını kaydettirme hakkına sahiptirler¹¹⁸ (İİK. m.236/1; İsv. İİK. m.251/1). Ancak bu düzenleme, alacağın kaydı için kanunen tanınan sürelerin önemli olmadığı anlamını

¹¹⁵ Öztekin, 1988, a.g.k., 63.

¹¹⁶ İflâs dairesinin yetki çevresi dışında veya yurt dışında ikamet eden alacaklılar bakımından bu bir aylık sürenin uzatılması mümkündür (İİK. m.219/2/2).

¹¹⁷ İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nun 231. maddesinde, basit tasfiyede olağan tasfiyeye ilişkin hükümlerin, belirli istisnalar dışında uygulanacağı belirtilmiş olup, bu istisnalar da yine aynı hükümde yer alır. Bu düzenlemeye istinaden basit tasfiye usulünün uygulanması hâlinde, alacakların kaydı için öngörülen süre, bir aydır.

¹¹⁸ "...İflâsın kapatılmasına kadar masaya alacak yazdırmak mümkündür. Öte yandan masaya kayıt davası açılması için iflâs idaresine başvuru yapılması da bir ön şart değildir. Davacının masaya başvurusu olmadığına göre doğrudan dava açmasında hukuka aykırı bir yön yoktur. Davacının davalı aleyhine bir alacak iddiası bulunduğundan mahkemece alacağın mevcudiyeti üzerinde durulmak ve davacı yanca alacağın usulüne uygun delillerle ispatlanması hâlinde masaya kayıt kararı vermek gerekir..." Y. 19. HD., 09.03.2011 T., 666 E., 3028 K., Kaynak:www.kazanci.com.tr, Erişim Tarihi: 12.11.2019.

taşımaz¹¹⁹. Alacakların geç kayıt talebinin sonuçları çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde ayrıntılı olarak ele alınacaktır¹²⁰.

İflâs idaresi, alacakların kaydedilmesinin ardından yapılacak tetkik ile kimlerin iflâs alacaklısı olduğunu tespit eder ve bu tespiti doğrultusunda artık paylaşırma sürecini başlatır; ilk paylaşırma işlemi olan sıra cetvelini düzenlemeye geçer. Bu sebeple, paylaşırma işlemlerinin¹²¹ yapılabilmesi için yerine getirilmesi gereken son şart, alacaklıların alacaklarını kaydettirmelerine ilişkin sürenin dolmuş ve alacakların incelenmesinin tamamlanmış olmasıdır. Bu aşamadan sonra sırasıyla sıra cetveli düzenlenmesine, düzenlenen bu cetvelin kesinleşerek kesinleşmiş sıra cetveline istinaden pay cetveli ve son hesabın yapılmasına geçilir.

1.2. Sıra Cetveli

1.2.1. Kanuni Düzenleme

Paylaşırma prosedürüne dâhil bir tasfiye işlemi olan sıra cetveli düzenlenmesi, iflâsta kanuni bir zorunluluk olarak karşımıza çıkar. Sıra cetveli düzenlenirken, iflâs masasına alacak kaydı yaptıranların müflisten alacaklı olup olmadıklarının tespitinden sonra, sıra cetvelinde girecekleri sıra belirlenir.

Paylaşırma prosedürünün ilk işlemi, sıra cetvelinin düzenlenmesidir. Sıra cetveli düzenlenme sürecinde, kanuni düzenlemeler dikkate alındığında, yapılması gereken ilk işlem, alacakların kaydı için alacaklılara belirli bir sürenin tanınmasıdır. Bu süre adi tasfiye ve basit tasfiye bakımından farklılık arz eder (İİK. m.218/219; İsv. İİK. m.231/232). Alacakların kaydına ilişkin belirlenen sürenin dolmasından sonra bu kişilerin müflisten alacaklı olup olmadıklarının tespiti yapılır ve her bir alacak iddiası için müflisin görüşüne başvurulur (İİK. m.230; İsv. İİK. m.244-245). Bunun yanı sıra, tapu sicilinden anlaşılan alacaklar bakımından herhangi bir kayıt işleminin yapılması

¹¹⁹ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 63.

¹²⁰ Bkz., aşağıda 1. Bölüm, 1.2.9.3. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

¹²¹ Doktrinde Belgesay tarafından, iflâsın açıldığı andan kapanıncaya kadar tasfiye hâlinde olduğu belirtilmiş olup, tasfiyenin ilk bölümünün müflisin mevcudunun ve alacaklılarının tespiti, ikinci bölümünün ise malların paraya çevrilerek paylaşırma yapılmasından oluştuğu belirtilmiştir. Teorik açıdan böyle bir ayrıma gidilmesi mümkün olup bu bağlamda düşünüldüğünde çalışmamızın konusunu oluşturan paylaşırma prosedürü içerisinde yer alan işlemlere, tasfiyenin ilk bölümünün son işlemi olan gerçek alacaklıların tespiti ile başlanacak ve tasfiyenin ikinci bölümünün sonuna kadar devam edilecektir. Belgesay, 1949, **a.g.k.**, 209.

gerekmez ve bu kişiler, işleyen faizle birlikte doğrudan sıra cetvelinde yerini alır (İİK. m.231; İsv.İİK. m.246).

İflâs idaresi, alacaklı olarak iflâs masasına kayıt yaptıranların alacaklı olup olmadığını inceleyerek sıra cetvelini düzenler. İflâsta alacaklılar arası eşitlik ilkesinin hâkim olması sebebiyle, masaya alacak kaydı yaptıran alacaklıların müflis aleyhine iflâs yoluyla takip başlatmış veya başlatmamış olması önemli değildir. Tapu sicilinden alacaklı olduğu anlaşılanlar da doğrudan sıra cetveline alınırlar.

İflâsta sıra cetvelinde yalnız alacaklı olan kişiler gösterilmez, bunun yanı sıra masaya kayıt talebinde bulunmakla birlikte alacaklı olduğu tespit edilmeyen kişilerin alacaklarının reddedildiği ve bu reddin nedeni de sıra cetvelinde yer alır. Ayrıca ret kararı kendilerine doğrudan doğruya bildirilir (İİK m.234 f.2; İsv. İİK. m.248; 249). Bu bildirim tebliğ yoluyla sağlanır¹²². Alacak talebi reddedilen kişilerin müflisten alacağını elde etme şansı tamamen sona ermez. Bu kişiler süresi içerisinde sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvurma hakkına sahiptirler.

1.2.2. Sıra Cetvelinin Düzenlenme Şartları

İflâsta sıra cetvelinin düzenlenebilmesi için kanun koyucu tarafından aranan şartlar, alacakların iflâs masasına kaydı için belirlenen sürenin dolmuş ve alacakların tetkikinin tamamlanmış olmasından ibarettir. Birden fazla alacaklının varlığı, satış tutarının bu alacakların tamamını karşılamaya yetmemesi ve hatta müflise ait malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi işlemlerinin tamamlanmış olması gibi hususlar, iflâsta sıra cetvelinin düzenlenmesi için bir şart olarak aranmaz.

Asliye ticaret mahkemesince iflâs kararının verilmesinin ardından bu kararın iflâs dairesine bildirilmesiyle iflâs dairesi, bu kararı ilan eder ve tapu sicili, ticaret sicili gibi gerekli yerlere bildirir (İİK. m.166). İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'na göre ise iflâs kararı veren mahkeme, ilgili yerlere bildirimini bizzat kendisi yapar ve iflâs kararının verilmesinin ardından en geç iki gün içerisinde tapuya iflâsa ilişkin kayıt düşülür (İsv. İİK. m.176). Bu bildirimin ve yapılan işlemlerin tamamlanmasının ardından iflâs dairesi tarafından defteri tutulan müflise ait malların değerine göre tasfiye türü belirlenir ve alacaklılar bu tasfiye türüne göre alacaklarını masaya kaydettirmeye, usûlüne uygun yapılacak bir ilanla davet edilir (İİK. m.218/219- İsv. İİK. m.231/232). Alacakların

¹²² Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1327; Öztekin, **a.g.k.**, 86.

kaydedilmesine ilişkin sürenin dolmasından sonra iflâs idaresi kayıt için başvuran alacaklıların ve tapu sicilinden anlaşılan alacaklıların, alacaklı olup olmadığını tespit ederek sıra cetvelini düzenler.

1.2.3. Sıra Cetvelini Düzenleyen Merci

Tasfiye adi şekilde yürütüldüğü takdirde, birinci alacaklılar toplantısında iflâs idaresine aday gösterilir ve icra mahkemesince bu adaylar içerisinde iflâs idaresi seçilir. Bu seçimle birlikte iflâs idaresi tasfiye işlemlerini yapmaya başlar. Dolayısıyla iflâs idaresi seçilmişse, sıra cetvelini düzenleyecek olan organ iflâs idaresidir.

Birinci alacaklılar toplantısında iflâs idaresinin seçilmemesi hâlinde ise iflâs dairesi, ikinci alacaklılar toplantısına kadar iflâs masasının idaresini yürütmekle yükümlüdür ve tasfiyeye başlar (İİK. m.222; İsv. İİK. m.236). Bu ihtimalde sıra cetvelini adi tasfiyede düzenleyecek olan merci iflâs dairesidir. Zira iflâs idaresinin seçilme ihtimalinin olduğu ikinci alacaklılar toplantısı, sıra cetvelinin düzenlenmesinden ve hatta sıra cetveline müracaat yollarına başvurulmasından sonraki bir tarihte gerçekleşir (İİK. m.237; İsv. İİK. m.252). İflâs dairesi sıra cetvelini düzenlerken ve diğer tasfiye işlemlerini yaparken adi tasfiyedeki esaslara uygun hareket etmelidir.

Tasfiyenin basit şekilde yürütülmesine karar verilmişse, alacakların kaydı için bir ilan yapılır (İİK. m.218; İsv. İİK m.231). İlanda belirtilecek süre içerisinde bir veya birden fazla alacaklı, tasfiye masraflarını karşılayacak olursa tasfiyeye adi tasfiye olarak devam edilir ve adi tasfiyede sıra cetvelini düzenleyen merciye ilişkin yukarıda yapmış olduğumuz açıklamalar geçerli olur. Ancak tasfiye masrafları alacaklılar tarafından karşılanmazsa o takdirde tasfiye işlemlerinin tamamını iflâs dairesi yürüteceğinden sıra cetvelini de iflâs dairesi düzenler. Basit tasfiyeyi yürütecek ve sıra cetvelini düzenleyecek yetkili iflâs dairesi, iflâs kararını veren ticaret mahkemesinin yargı çevresi içerisindeki ve dolayısıyla İİK m.154'deki düzenleme dikkate alındığında borçlunun işlem merkezinin bulunduğu yerdeki iflâs dairesidir. Yargıtay da yetkili iflâs dairesinin tespiti hakkında aynı yönde karar vermektedir¹²³.

¹²³ "...özellikle iflâs tasfiyesinde yetkili iflâs dairesinin, iflâsa karar veren ticaret mahkemesinin yargı çevresindeki (somut olayda Kadıköy) iflâs dairesi olmasına göre..." Y. 19. HD., 14.06.2007 T., 2053 E., 6204 K., Kaynak: e-uyar.com; Erişim Tarihi: 14.11.2019.

1.2.4. Sıra Cetvelini Düzenleme Süresi ve Bu Sürenin Sona Ermesinin Sonuçları

Sıra cetvelinin düzenlenmesi için kanun gereği iflâs idaresine tanınan süre, alacakların kaydına ilişkin belirlenen bir aylık sürenin dolmasının ardından iki aydır. Bu süre zorunlu hâllerde sürenin dolmasından önce yapılacak başvuru üzerine icra mahkemesi tarafından bir defaya mahsus olmak üzere iki ay daha uzatılabilir (İİK. m.232)¹²⁴.

İki ay veya bu iki aylık sürenin uzatılması hâlinde en fazla dört aylık süre içerisinde sıra cetvelini düzenlenmezse iflâs idaresi hakkında bazı yaptırımlar ortaya çıkar. İflâs dairesinin bildirimi üzerine icra mahkemesi, iflâs idaresinin görevine son verir ve iflâs idaresi, bu süre zarfına kadar yapmış olduğu işlemler için hiçbir ücrete hak kazanamaz (İİK. m.232). Yaptırımlar bununla sınırlı olmayıp, ayrıca iflâs idaresinde görev alan kişilerin bir yıldan az ve fakat üç yıldan fazla olmamak üzere belirlenecek bir süreyle, iflâs idaresinde görev almaları yasaklanabilir. Burada yasağın hangi süreyle geçerli olacağına karar verme yetkisi icra mahkemesine ait olup, görevden alınan iflâs idaresi üyelerinin yalnız mevcut iflâs tasfiyesi bakımından değil başka herhangi bir iflâs tasfiyesinde de iflâs idaresine seçilmekten yasaklı olması durumu söz konusu olur (İİK. m.232).

İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'na göre sıra cetveli düzenlenmesine ilişkin iflâs idaresine tanınan süre altmış gündür¹²⁵. Sıra cetvelinin düzenlenmesi için tanınmış olan bu sürenin gerektiği takdirde icra mahkemesi tarafından uzatılabileceği hüküm altına alınmış olup, bu uzatmanın ne kadarlık bir süre için yapılabileceğine ilişkin bir düzenleme yoktur (İsv. İİK. m.247/son). Dolayısıyla İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nda iflâs idaresine sıra cetveli düzenlenmesine ilişkin tanınan bu altmış günlük süre kesin olmayıp¹²⁶, özellikle kapsamlı ve uzun sürebilecek nitelikteki iflâs tasfiyelerinde¹²⁷, icra

¹²⁴ İcra ve İflâs Kanunu'nun 232. maddesi, 28.02.2018 tarih ve 30361 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan *7101 Sayılı İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun* ile değişikliğe uğramıştır. Bu değişiklikten önce, sıra cetvelinin düzenlenmesi için iflâs idaresine tanınan süre üç ay olup zorunlu hâllerde bu süre, icra mahkemesi tarafından üç ay daha uzatılabiliyordu.

¹²⁵ Yurt dışında ikamet eden alacaklılar bakımından alacakların bildirimi için ilanla tanınan sürenin bir aya kadar uzatılması, İsviçre İİK m.232/2/2 ve m.33 gereğince mümkün olup iflâs idaresi sıra cetvelini düzenlemeye başlamak için uygulamada bu uzatılmış sürenin dolmasını beklemektedir. Staehelin, Bauer ve Staehelin 2010, **a.g.k.**, 2125, Rn. 2.

¹²⁶ Staehelin, Bauer ve Staehelin 2010, **a.g.k.**, 2125, Rn. 2; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1399, Rn.1.

¹²⁷ Tasfiyenin uzun sürmesinin sebepleri, alacağın niteliğine ilişkin yapılacak araştırma, alacaklılarla yapılacak yazışmaların uzun zaman alması gibi durumlardan kaynaklanabilir.; Staehelin, Bauer ve Staehelin 2010, **a.g.k.**, 2125, Rn. 2.

mahkemesinin uygun görmesi hâlinde uzatılabilir¹²⁸. Kanunda uzatılabilecek süreyle ilgili bir düzenleme öngörülmediğinden, iflâs tasfiyesinin niteliğine göre sıra cetvelinin düzenlenmesi için iflâs idaresine tanınmış olan altmış günlük sürenin ne kadar uzatılacağına icra mahkemesince karar verilir.

Öte yandan İsviçre hukukuna bakıldığında iflâs idaresi üyelerinin, kendilerine tanınan altmış günlük veya icra mahkemesince uzatılan süre içerisinde sıra cetveli düzenlememesi durumunda herhangi bir yaptırımın uygulanacağına dair bir düzenleme bulunmamaktadır. Doktrinde iflâs idaresinin sıra cetvelini belirlenen süre içerisinde düzenlememesi hâlinde, alacaklıların ya da müflisin şikâyet yoluna başvurabileceği belirtilmektedir¹²⁹. Türk hukukundan farklı olan bir diğer düzenleme ise İsviçre hukukunda alacaklılar kuruluna (*Gläubigerausschuss*) yüklenen görev bakımından ortaya çıkar. Eğer söz konusu iflâs tasfiyesinde bir alacaklılar kurulu oluşturulmuşsa¹³⁰ iflâs idaresi, hazırlamış olduğu sıra cetvelini on gün içerisinde alacaklılar kuruluna sunar ve alacaklılar kurulu, gerektiğinde sıra cetvelinde değişiklik yapabilir. Ayrıca iflâs idaresinin hazırlamış olduğu sıra cetvelinin geçerli olabilmesi için alacaklılar kurulunun bu sıra cetveline onay vermesi gerekir (İsv. İİK. m.235). Sıra cetvelinin düzenlenmesinin ardından düzenlenen bu sıra cetveli, alacaklılar kurulunun onayına sunulmazsa alacaklılar kurulu, icra mahkemesine şikâyet yoluna başvurabilir¹³¹. Bu durumda ya da iflâs idaresinin belirlenen süre içerisinde sıra cetveli düzenlenmemiş olması hâlinde iflâs idaresi üyeleri hakkında, Türk hukukunda öngörülen düzenleme benzeri bir yaptırım öngörülmemiştir. Burada şu hususu vurgulamak gerekir, Türk hukukunda öngörülen iki aylık ve icra mahkemesince verilecek ek süreyle birlikte toplam dört aylık süre, sıra cetvelinin düzenlenmesi için yeterli bir süre değildir. Bazı tasfiyelerde alacaklıların çok olması, sıra cetvelinin düzenlenmesini zorlaştırabilir. Bu sebeple İsviçre hukukundaki düzenleme daha yerindedir. Sıra cetvelinin düzenlenmesi için öngörülen sürenin ne kadarlık bir zaman için uzatılacağı her somut olayın, başka bir ifadeyle tasfiyenin durumu gözetilerek icra mahkemesince belirlenmelidir. İflâs idaresinin sıra cetvelini düzenlerken yetkilerini kötüye kullanması, sıra cetvelinin

¹²⁸ Staehelin, Bauer ve Staehelin 2010, **a.g.k.**, 2125, Rn. 1.

¹²⁹ Staehelin, Bauer ve Staehelin 2010, **a.g.k.**, 2126, Rn. 2.; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1399, Rn. 2.

¹³⁰ Alacaklılar kurulunun her durumda atanması zorunlu bir organ olmadığına ilişkin bkz. K. Gehler (1999). Der Gläubigerausschuss im Konkurs und im Nachlassvertrag Verfahren. Doktora Tezi. Buchs/SG, 8 vd; K. Spühler ve A. Dolge (2017). *Schuldbetreibungs und Konkursrecht II*. Zurich-Basel-Genf: Schulthess Juristische Medien AG., 41, Rn. 95.

¹³¹ Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 427, Rn. 26.

düzenlenmesine ilişkin süreci gereksiz yere uzatması halinde ise şikâyet yoluna başvurulmalıdır.

Bu başlık altında değinilmesi gereken bir diğer husus ise, adi tasfiye içerisinde sıra cetveli düzenleme yetkisinin iflâs dairesinde olması hâlinde iflâs dairesinin belirlenen süre içerisinde bu yükümlülüğe uymaması durumunda bir yaptırımın ortaya çıkıp çıkmayacağıdır. İflâs dairesi, adi tasfiye usûlü içerisinde iflâs idaresinin seçilememiş olması sebebiyle iflâs idaresinin görevlerini yerine getirirken, adi tasfiyenin gereklerine uygun hareket etmek durumundadır. Ancak iflâs dairesi bu görevi ifa ederken iflâs idaresinin yerine geçmez. Diğer bir ifadeyle iflâs dairesi bu görevi, kendi hak ve yükümlülüklerine uygun olarak ve kendi tabi olduğu esaslar çerçevesinde yerine getirmelidir. İflâs dairesinin sıra cetvelini düzenleme süresi, iflâs idaresinde olduğu gibi iki aydır ve bu süre zorunlu hâllerde iki ay daha uzatılabilir. Ancak bu süreye iflâs dairesi tarafından riayet edilmediği takdirde bir yaptırım ortaya çıkmaz. Zira iflâs dairesi, iflâs idaresi gibi özel bir organ olmayıp resmî bir organdır¹³². Bu nedenle iflâs idaresi üyelerinin görevden alınmasına ilişkin esasların iflâs dairesinde çalışan kimseler için geçerli olacağını düşünmek mümkün görünmemektedir. Ayrıca iflâs dairesi için kanunda tanınan süreler, hak düşürücü değildir¹³³. Dolayısıyla her ne kadar iflâs dairesinin, sıra cetvelini düzenlemek için iki ay ya da icra mahkemesince uygun bulunduğu takdirde verilecek ek süreyle dört aya kadar uzayabilecek bir süresi var ise de sıra cetvelinin bu süre dolduktan sonra düzenlenmesi hâlinde bu sıra cetveli geçerli olur ve iflâs dairesine, iflâs idaresine uygulandığı şekilde bir yaptırım uygulanması mümkün olmaz. Ancak bu süre iflâs dairesi için hak düşürücü nitelikte olmasa da iflâs dairesinin sıra cetvelini düzenlemeyi geciktirmesi durumunda, ilgililer tarafından hakkın yerine getirilmemesi sebebiyle şikâyet yoluna başvurulabileceği gibi¹³⁴, ayrıca, sıra cetvelinin süresi içerisinde düzenlenmemesi sebebiyle bir zarar meydana gelmişse¹³⁵, bu zararın tazmini de İİK m.5 gereğince talep edilebilir.

¹³² N. Berkin (1972). *İflâs Hukuku*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 44; Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 39.

¹³³ T. Uyar (2004). İcra Hukukunda Süreler. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.55, s.239-260, 257; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 143; Arslan, Yılmaz ve Taşpınar Ayvaz, 2016, **a.g.k.**, 102; Pekcanitez vd, 2020, **a.g.k.**, 77.

¹³⁴ Şikâyet konu olan işlemlerin icra organlarıncı yapılan işlemler olduğu ancak icra organlarının işlemlerinin mutlaka takip işlemi niteliği taşıması gerekmediği, takip işlemi niteliği taşımamakla birlikte icra organlarının olumsuz bir davranışına, yani bir hakkın yerine getirilmemesi ya da sürüncemede bırakılmasına karşı da şikâyet yoluna gidilebileceğine ilişkin bkz. Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 59.

¹³⁵ İcra organlarının fiillerinden dolayı devlete karşı tazminat davası açılabilmesinin ihmali bir davranışla, kanunun emrettiği hususların memur tarafından yerine getirilmemesi hâlinde de söz konusu olabileceğine ilişkin Bkz. N. Berkin (1972). Cebri İcra Faaliyetinden Sorumluluk. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. C.37, s.216-241, 224.

Adi tasfiyedeki açık hükmün aksine basit tasfiye usûlünde sıra cetvelinin hangi süre içerisinde düzenleneceğine dair bir hüküm bulunmamaktadır. Nitekim basit tasfiyenin düzenlendiği İİK m.218'e göre iflâs dairesi, alacaklıları yirmi günden az ve iki aydan fazla olmamak üzere belirleyeceği süre içerisinde alacaklarını bildirmeye davet eder ve daha sonra alacakların menfaatini koruyarak alacakları değerlendirip, malları paraya çevirip, sıra cetvelini hazırlar. Kanunda iflâs dairesinin sıra cetvelini düzenlemesi için belirli bir süre öngörülmemiş olması, iflâs dairesi için öngörülen sürelerin hak düşürücü nitelikte olmaması yönündeki kabulün bir uzantısıdır.

Basit tasfiyede sıra cetvelinin düzenlenmesi için belirli bir süre öngörülmediği gibi aynı zamanda sıra cetvelinin düzenlenmemesi ya da sıra cetvelinin düzenlenmesi için durumun gereğine uygun olan sürenin aşılması hâlinde ne olacağı da hüküm altına alınmamıştır. Dolayısıyla iflâs dairesi tarafından sıra cetvelinin düzenlenmemesi ya da geç düzenlenmesi hâlinde, iflâs dairesinin işlemlerine karşı başvurulabilecek bir hukukî çare olan, şikâyet kurumuna başvurulabilir. İflâs dairesi tarafından sıra cetveli hiç veya durumun gerektirdiği süre içerisinde düzenlenmezse hakkın yerine getirilmemesi sebebiyle süresiz şikâyet hakkı doğar. İflâs dairesinin sıra cetvelini geç düzenlenmesi ya da hiç düzenlenmemesi sebebiyle bir zarar meydana gelmişse, İİK m.5 vd. gereğince zararların tazmini için idare aleyhine tazminat davası açılabilir.

1.2.5. Alacak kayıt taleplerinin masaya bildirilmesi ve incelenmesi

1.2.5.1. Alacak kayıt taleplerinin masaya bildirilmesi

Tasfiyenin türüne karar verilmesinin ardından iflâs dairesince yapılacak ilanda alacaklılara veya istihkak iddiasında bulunan kimselere, alacakların ve iddiaların kaydı için süre verilir (İİK m.218, İİK. m.219). Bu süre zarfında alacaklılar, alacaklarını ve iddialarını masaya bildirmekle yükümlüdürler.

Masaya bildirilmeyen alacaklar ve iddialar, paylaştırmada dikkate alınmaz. Bu durumun istisnasını tapu sicilinden anlaşılan alacaklar oluşturur (İİK. m.231; İsv. İİK. m.246). Bunun yanı sıra iflâsın kapanmasına kadar alacakların bildirilmesi kanunla mümkün kılınmıştır (İİK. m.236/1; İsv. İİK. m.251). Ancak iflâs dairesi tarafından yapılacak ilanda belirtilen süre içerisinde alacaklarını ve iddiaları kaydetmeyen

alacaklıların durumu ve paylaştırmaya katılma imkânları ile süresi içerisinde bildirilen alacak ve iddiaların durumu ve paylaştırmaya katılma imkânları aynı olmaz¹³⁶.

Bir alacağın, İİK m.206 (İsv.İİK m.219) kapsamında rüçhanlı veya imtiyazlı¹³⁷ bir alacak olması¹³⁸ (tapu sicilinden anlaşılan alacaklar hariç olmak üzere), o alacağın iflâs idaresi tarafından kendiliğinden gözetilmesini gerektirmez. Bu alacaklıların, paylaştırmadan pay alabilmeleri için alacak kayıt talebinde bulunmaları şarttır.

İflâs dairesi tarafından yapılan bu ilanın ardından, alacaklar ve iddialar bildirilir. Alacakların kayıt için bildirilmesinde herhangi bir şekil şartı öngörülmediğinden, kayıt talebinin yazılı veya tutanağa geçirilmek suretiyle sözlü yapılması mümkün olmalıdır¹³⁹. Müflisten alacaklı olduğu iddiasında bulunan kişilerin, alacak kayıt taleplerini vekil aracılığıyla yapmaları durumunda, avukatın vekâletname sunması gerekir¹⁴⁰. Bu bildirimde alacaklının kimliğine ilişkin kayıtlar¹⁴¹, kaydedilmesi istenen alacağın hangi hukukî ilişkiden doğduğu (örneğin ücret alacağı, satıştan doğan alacak olduğu), alacağın imtiyazlı olup olmadığı bilgisi yer almalıdır¹⁴². Ancak kişi beyan etmese dahi iflâs idaresi, yapmış olduğu inceleme neticesinde alacağın imtiyazlı olduğu kanaatine varırsa, bu hususu sıra cetvelini düzenlerken dikkate almalıdır¹⁴³. Alacağın imtiyazlı olup olmadığına yönelik araştırma, iflâs idaresinin her bir alacak için yapabileceği araştırmayla sınırlıdır. Bir alacağın imtiyazlı olup olmadığı hakkında, alacağın kaydı talebinde ileri sürülen deliller ve müflisin kayıtlarının ötesinde bir inceleme yapılmamalıdır.

Alacağın kaydına ilişkin talepte, alacak bir yabancı para alacağıysa, Türk Lirası cinsinden değerine de yer verilmelidir ve iflâs kararının verildiği tarihteki kur

¹³⁶ Bkz., aşağıda 1. Bölüm, 1.2.9.3. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

¹³⁷ Buradaki imtiyazla kastedilen, sıra cetvelinin ilk üç (İsviçre’de ilk iki) sırasına kaydedilebileceği öngörülen alacaklardır.

¹³⁸ “...İİK. 193 maddesi uyarınca, “iflâsın açılması hâlinde borçlu aleyhine haciz yolu ile yapılan takiplerin duracağı...” gösterilmiş olup ipotekli takiplerin istisna olduğu ancak bu istisna hükmüne işçi alacaklarının dâhil olmadığı anlaşılmaktadır. Alacaklı, İİK. 195 vd. maddelerince alacağını iflâs masasından talep etmek zorundadır...” Y. 12. HD., 04.10.2017 T., 5648 E., 11861 K., Kaynak: www.kazanci.com; Erişim Tarihi: 01.12.2019.

¹³⁹ Özbek, 1988, **a.g.k.**, 64. Öte yandan İsviçre Federal Mahkemesi, vermiş olduğu bir kararda, alacaklının talebinin yazılı şekilde yapılması gerektiğini belirtmiştir. BGE 93 III 64.

¹⁴⁰ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 430, Rn. 3.

¹⁴¹ Özbek, 1988, **a.g.k.**, 64.

¹⁴² Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2162, Rn. 9.

¹⁴³ Aynı yönde, Özbek, 1988, **a.g.k.**, 65; Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 430, Rn. 3.

üzerinden¹⁴⁴ işlem yapılmalıdır. İflâs kararının verildiği tarihteki kur üzerinden işlem yapılması, alacaklılar arası eşitlik ilkesinin bir gereğidir. Çünkü alacağı yabancı paraya bağlı tüm alacaklılar için ortak olabilecek çeviri tarihi, iflâsın açıldığı tarihtir. Alacaklılara, icra hukukundaki gibi hangi tarihteki kur üzerinden alacağın tahsil edileceğine ilişkin seçim hakkının tanınması halinde her bir alacaklı farklı tarihi tercih edebilir ve bu durum, iflâs hukukunun alacaklılar arası eşitlik ilkesine uygun olmaz.

Alacağını iflâs masasına kaydettirme talebinde bulunan alacaklılar, bu taleplerine alacaklarının ispatına yarayan delilleri de eklemek zorundadırlar¹⁴⁵ (İİK. m.219/2/2; İsv. İİK m.232/2/2). Kayıt talebine delillerin eklenmemiş olmasının herhangi bir yaptırımını bulunmamakla birlikte bu kişiler, delillerini eklemedikleri takdirde, kayıt taleplerinin reddedilmesi ve daha sonrasında alacaklarını sıra cetveline kaydettirmek için dava açmak zorunda kalma riskini taşırlar¹⁴⁶. Bu sebeple müflisten alacaklı olduğu iddiasıyla alacağını kaydettirmek isteyen kişinin mümkün olduğunca delillerini talebiyle birlikte sunması kendi yararınadır.

İflâs idaresi, müflisten alacaklı olduğu iddiasında bulunan kimselerin alacağın kaydında ibraz ettiği belgeleri ve tutulan defterleri inceleyerek alacağın kaydedilip kaydedilemeyeceğine karar verir¹⁴⁷. Bir kişi müflisten alacaklı olduğu iddiasıyla alacağını kayıt amacıyla başvurmuş fakat alacağına dayanak teşkil eden delillerini sunmamışsa delillerin sunulması için iflâs idaresi bu kişiye süre verebilir¹⁴⁸. Bu süre içerisinde deliller sunulmuşsa iflâs idaresi bu delilleri inceleyebilir. Aksi hâlde alacak talebini reddeder ve bu hususu sıra cetveline geçirir. İflâs idaresinin, müflisten alacaklı olduğu iddiasında olan kimsenin delillerini sunması için kendisine süre vermeyerek alacağın varlığının tespit edilemediği gerekçesiyle talebi reddetme hakkına da sahip olduğu doktrinde¹⁴⁹ ve Yargıtay kararlarında kabul edilmektedir¹⁵⁰.

¹⁴⁴ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2162, Rn. 9; Pekcanıtez, 1998, **a.g.k.**, 230.; Eğer alacaklı, kayıt talebinde alacağının Türk Lirası cinsinden değerini belirtmezse, alacak talebi hemen reddedilmeyip, alacaklıya süre verilmeli; bu süre içerisinde Türk Lirası cinsinden değer belirtilmediği takdirde bu alacak sıra cetveline kaydedilmemelidir. Pekcanıtez, 1998, **a.g.k.**, 242.

¹⁴⁵ Taraf vekillerinin alacak kayıt talepleri hakkında yapmış olduğu sözlü açıklamalar, alacağın kaydı için yeterli değildir. BGE 96 III 107 E.2; BGE 93 III 65.; Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 429.

¹⁴⁶ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2162, Rn. 9.; “...*Davalı iflâs idaresi vekili davacı başvurularının yeterli belge ibraz edilmemiş olması, dayanak derkenardan takiplerin kesinleşip kesinleşmediğinin belli olmaması ve uyuşmazlığın yargılamayı gerektirmesi gerekçesiyle reddedilmesi isabetlidir...*” Y. 19. HD., 22.12.2005 T., 11063 E., 12913 K., Kaynak: www.kazanci.com; Erişim Tarihi: 12.12.2019.

¹⁴⁷ Yılmaz, 1976, **a.g.k.**, 148; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1320.

¹⁴⁸ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1318-1319; Pekcanıtez vd., 2020, **a.g.k.**, 462.

¹⁴⁹ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 430, Rn. 3.

Biz iflâs idaresinin delillerin ibrazı için alacak kayıt talebinde bulunan kişiye süre vermesi gerektiğini, süre vermeksizin talepleri reddetmemesi gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü ilerde bu kişilerin sıra cetveline itiraz davası açma hakları vardır ve iflâs idaresinin delillerin ibrazı için süre vermeksizin alacak kayıt taleplerini reddetmesi halinde bu davanın açılma ihtimali artar. Tasfiye sürecinin mümkün olduğunca hızlı sonuçlandırılması için delillerin ibrazı için süre verilmesi yerinde olur. İflâs idaresi delillerin ibrazı için süre verir ve bu süre içerisinde alacak kayıt talebinde bulunan kişi delillerini sunarsa, iflâs idaresi alacağın varlığına kanaat getirerek alacak kayıt talebini kabul edebilir. Şüphesiz delillere rağmen iflâs idaresi alacağın varlığına kanaat getirmezse, alacak kayıt talebi reddedilebilir ve kişi sıra cetveline itiraz davası açabilir.

Belirtmek gerekir ki İsviçre hukukunda iflâs idaresine alacağın ispatı için sunulacak delillerin herhangi bir kopyasının sunulmasının yeterli olduğu, yazılı nitelikteki belgelerin aslının veya resmî makamlarca onaylanmış örneğinin sunulmasına gerek olmadığı kabul edilmektedir¹⁵¹. Ancak Türk hukukunda, İİK m.219/2/2 gereğince, alacak kayıt talebinde bulunan kişilerin belgelerin aslını veya onaylı örneğini sunmaları gerektiği kabul edilmiştir. İflâs idaresine sunulan delillerin alacak kayıt talebinde bulunan kişilere ne zaman iade edileceği konusunda İİK m.250’de yapılmış olan atıfla İİK m.144 uygulama alanı bulur. Bu hükme göre, eğer alacaklının alacağı tam olarak ödenmişse senet müflise iade edilir; alacağın kısmen ödenmesi halinde ise senet alacaklıya iade edilirken ne kadarlık bir miktar için hala geçerliliğini koruduğu iflâs idaresi tarafından senedin üzerine düşülecek kayıtlarla belirtilir. Bu düzenlemeyi sadece senet olarak düşünmemek gerekir. Senet dışında delil olarak sunulmuş diğer belgeler de alacağın ödenmesinden sonra iade edilmelidir. İsviçre’de KOV¹⁵² m.42 dikkate alınarak, iflâs idaresine sunulan delillerin, sıra cetveline müracaat yollarına başvurulması için kanunda öngörülen sürenin sonra ermesinden sonra, aksi şekilde

¹⁵⁰ “...*Davacı banka kayıt talebinde bulunurken alacakla ilgili delillerini iflâs idaresine vermemiştir. Kayıt talebinin reddi üzerine açtığı kayıt kabul davasında alacağın dayanağı delilleri göstermiştir. İflâs idaresi dayanağı gösterilmeyen ve delil ibraz edilmeyen alacağı kabul etmemekte haklı olup, kayıt kabul davası açılmasına sebebiyet vermediğinden yargılama giderleri ile sorumlu tutulamaz...*” Y. 19. HD., 02.11.2000 T., 6699 E., 7392 K., Kaynak: www.kazanci.com; Erişim Tarihi:13.12.2019.

¹⁵¹ Bu bağlamda İsviçre İcra ve İflâs Kanunu’nda 1994 yılında yapılan değişiklikten önce yazılı nitelikteki belgelerin aslının veya resmî makamlarca onaylanmış örneğinin iflâs idaresine sunulması öngörülürken, teknolojik gelişmelerin etkisiyle, 1994 yılında yapılan değişiklikle artık herhangi bir kopyanın iflâs idaresine sunulması yeterli kabul edilmektedir. Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2162, Rn. 9.

¹⁵² Verordnung über die Geschäftsführung der Konkursämter (KOV) vom 13. Juli 1911.

davranmayı gerektirecek özel bir durum olmadığı sürece alacaklılara iade edileceği kabul edilmektedir¹⁵³.

1.2.5.2. Alacak kayıt taleplerinin incelenmesi

1.2.5.2.1. Alacak kayıt taleplerinin incelenmesinde gözetilmesi gereken genel hususlar

Müflisten alacaklı olduğu iddiasında olan kişilerin masaya kayıt talebinde bulunması, o alacağın doğrudan masaya kaydedileceği anlamına gelmez; iflâs idaresi, alacakları incelemeye tabi tutar¹⁵⁴. İflâs idaresi tarafından yapılması gereken inceleme; masaya kayıt talebinde bulunulan, masaya süresinde kayıt talebinde bulunulmasına gerek olmasa dahi kaydedilmesi zorunlu olan (tapu sicilinden anlaşılan) ve masaya süresinden sonra müracaat eden alacakların tamamını kapsar¹⁵⁵.

İflâs idaresi, alacaklar ve iddialar hakkında araştırma yaparken, müflise her bir iddia hakkında açıklamalarını sorar (İİK m.230; İsv. İİK. m.244). Doktrinde müflise her bir iddia hakkında görüşünün sorulmasının zorunluluk arz ettiği yönünde görüşler mevcuttur¹⁵⁶. Bu zorunluluk şöyle anlaşılmalıdır:

Müflisin görüşüne başvurulmasına ilişkin İİK m.230'da, müflisi bulundurmak mümkünse onun görüşünün alınması gerektiği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla alacak talebi bakımından müflise görüşünün sorulması, ancak müflisin bulundurulmasının mümkün olması hâlinde söz konusu olur. Örneğin müflis çağırıldığı hâlde gelmiyorsa ya da bütün aramalara rağmen müflise ulaşılamıyorsa o takdirde müflisin görüşü alınmaksızın alacak hakkında karar verilmesi mümkün olmalıdır¹⁵⁷. Müflisinin görüşünün alınmadığından bahisle alacaklar hakkındaki talepler hakkında kabul veya ret kararı verilmemesi, tasfiye sürecinin gereksiz yere uzamasına sebebiyet

¹⁵³ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2162, Rn. 9.

¹⁵⁴ J. Studer ve M. Zöbeli (2015). *Schuldbetreibungs und Konkursrecht*. Freiburg: Orell Füssli Verlag, 175; Hirts ve Rudin, 1996, **a.g.k.**, 134.

¹⁵⁵ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 430, Rn.2.

¹⁵⁶ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 72; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1320; Postacıoğlu, 1978, **a.g.k.**, 76.

¹⁵⁷ Müflis kaçmış veya ölmüş ise onun yerine işlerin iç yüzünü bilen veya bilmesi lazımgelen kimselerden izahat alınır. M.R. Belgesay (1959). *İcra ve İflâs Hukuku-1 Sentetik Bölüm*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 135; Aynı yönde Yılmaz, 1976, **a.g.k.**, 147.

verir. Nitekim Yargıtay da müflisin her durumda dinlenmesi gerekmediği görüşündedir¹⁵⁸.

Müflisin bulundurulması mümkün olduğu hâlde, müflise görüşü sorulmaksızın alacaklar hakkında karar verilmişse müflise şikâyet yoluna başvuru hakkı tanınmalıdır¹⁵⁹. Doktrinde böyle bir durumda diğer ilgililerin de şikâyet yoluna başvurabileceği görüşü mevcut olup¹⁶⁰, bu ilgililere örnek olarak müflisin açıklama yapmasına fırsat vermeden alacak kayıt talepleri kısmen veya tamamen reddedilmiş olan alacaklılar gösterilmiştir¹⁶¹. Biz alacak kayıt talepleri kısmen veya tamamen reddedilmiş olan alacaklıların, müflisin dinlenmediğinden bahisle şikâyet yoluna başvuramayacakları düşüncesindeyiz. Çünkü İİK m.16 (İsv. İİK m.17) düzenlemesi, şikâyet yoluna başvurulabilecek hallerden kanunun çözümünü mahkemeye bıraktığı hususları hariç tutmuştur. Alacağı kısmen ya da tamamen reddedilen kişilerin de alacaklarının masaya kaydını sağlayacak yol şikâyet değil, İİK m.235 (İsv. İİK m.250) gereğince itiraz davasıdır. Kanunda bu hususta bir dava yolu öngörüldüğü için talebi kısmen veya tamamen reddedilen alacaklılar, sırf müflisin dinlenmemesi sebebiyle şikâyet yoluna başvuramamalıdır. Ayrıca müflisin tüm çabalara rağmen bulundurulmasının ve görüşünün alınmasının mümkün olmadığı hâllerde müflise şikâyet hakkının tanınması, tasfiyeye ilişkin sürecin uzamasına neden olacağından, mümkün olmamalıdır.

Müflisin bulundurulması mümkün olduğu takdirde her bir alacak bakımından görüşü alınmalı ve bu görüş alacakların kaydedildiği listeye ya da her bir alacak bakımından ayrı ayrı oluşturulacak tutanaklara kaydedilerek müflise imzalatırılmalıdır¹⁶². Müflisin alacak ve iddialar hakkında yapmış olduğu açıklamaların iflâs idaresini bağlayıcı nitelik taşıyıp taşımadığı hususunda Türk hukukunda bir düzenleme bulunmamakla birlikte İsviçre’de müflisin beyanının bağlayıcı olmadığına ilişkin açık hüküm yer alır (İsv. İİK. m.245). Ancak Türk doktrininde, müflisin

¹⁵⁸ Aynı yönde “...İİK’nun 230. maddesi, *müflisin behemahâl dinlenmesini öngörmemiştir. Davacı alacaklı sıfatı ile başkasının kabul edilen alacaklarına itiraz ettiğinden, İİK 235. maddesi gereğince bir karar verilmesi gerekirken...*” Y. 12. HD., 15.09.1986 T., 13880 E., 8987 K., Kaynak: T. Uyar (1996). *Gerekçeli-Notlu İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu*. İzmir:Feryal Matbaası, 6324.

¹⁵⁹ Ansay, 1960, **a.g.k.**, 285; Berkin, 1972, **a.g.k.**, 349; Postacioğlu, 1978, **a.g.k.**, 76; Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 73.

¹⁶⁰ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 73; Ansay, 1960, **a.g.k.**, 285; Berkin, 1972, **a.g.k.**, 349.

¹⁶¹ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 73.

¹⁶² Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 72.

görüşünün bağlayıcı olmadığı kabul edilmektedir¹⁶³. Bu sebeple iflâs idaresi, müflisin her bir iddia ve alacak talebi hakkında yapmış olduğu olumsuz açıklamalara rağmen iddiaların kabulüne; olumlu açıklamalara rağmen ise iddiaların reddine, yapacağı araştırmalar neticesinde karar verebilir. Müflisin iddialar hakkında yaptığı açıklamalar bağlayıcı olmamasına karşın, her bir iddia bakımından müflisin görüşünün alınmasının sebebi, paylaşırma sürecinin sonunda alacağını hiç veya kısmen elde edememiş alacaklılara düzenlenerek verilecek olan aciz belgesidir¹⁶⁴. Zira müflisin her bir talep hakkında yaptığı açıklama aciz belgesine yazılır ve müflisin kısmen veya tamamen kabul yönünde beyanda bulunduğu alacaklar bakımından verilen aciz belgesi, itirazın kesin kaldırılması yoluna başvurulabilmesini mümkün kılan belgelerdendir (İİK. m.251)¹⁶⁵.

İflâs idaresinin alacaklar incelenirken kendiliğinden delil araştıramayacağını düşünüyoruz. Zira alacaklı olduğunu belgelemesi ve iflâs tasfiyesi neticesinde alacağına kısmen veya tamamen kavuşmak amacıyla bu alacağı ispatlaması gereken bizzat alacaklıdır¹⁶⁶. İflâs idaresi alacaklının bu yöndeki iradesine müdahâle ederek alacaklıyı kendiliğinden iflâs tasfiyesine dâhil etme yetkisine sahip değildir. Zira hiç kimse kendi hakkını talep etmeye kural olarak zorlanamaz (HMK¹⁶⁷ m.24/2)¹⁶⁸. Bu noktada iflâs idaresi, alacaklıların kayıt talepleriyle ve getirdiği delillerle sınırlı olarak inceleme yapıp, bir karar vermelidir. Bu durumun istisnasını müflise ait belgeler ve defterler oluşturmaktadır¹⁶⁹. İflâs idaresi alacaklı olduğu iddiasında olan kimsenin getirdiği delillerin yanında iflâsın ardından müflisin mallarının tespiti amacıyla defter tutulabilmesi için incelenen ve el koyulan müflise ait belgelerden de faydalanabilir. Ancak bunu yaparken kendisinin tespit ettiği ve tapu sicilinden anlaşılamayan nitelikte olan alacaklıların alacaklarını, o kimseler talep etmedikleri sürece dikkate almamalıdır¹⁷⁰. İflâs idaresi, alacaklı tarafından sunulan deliller ya da müflise ait kayıtlardan, başvuran kişinin alacaklı olduğu kanaatine varırsa bu kişiyi alacaklı olarak

¹⁶³ Yılmaz, 1976, **a.g.k.**, 148; Postacıoğlu, 1978, **a.g.k.**, 77; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1320.; Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 466.

¹⁶⁴ Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1392, Rn. 6; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1320.

¹⁶⁵ Bu hususta ayrıntılı bilgi için bkz. Öztekin, 1994, **a.g.k.**, 112; Işık, 2019, **a.g.k.**, 39 vd.

¹⁶⁶ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2162, Rn. 9.

¹⁶⁷ 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, R.G. Tarih: 04.02.2011, S. 27836.

¹⁶⁸ Alacaklının alacağını iflâs masasına yazdırarak tahsil etmeye zorlanamamasını, yargılama hukukuna hâkim olan ilkelere göre tasarruf ilkesinin iflâs hukukuna yansımaları olarak kabul etmekte bir sakınca görmemekteyiz. Tasarruf ilkesi hakkında ayrıntılı bilgi için ayrıca bkz. N. Meriç (2011). *Medeni Yargılama Hukuku'nda Tasarruf İlkesi*. Ankara: Yetkin Yayınları.

¹⁶⁹ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1319.

¹⁷⁰ Aynı yönde Öztekin, 1988, **a.g.k.**, s.63.

sıra cetveline dâhil eder; aksi hâlde talebi reddeder ve ret sebebiyle birlikte bu kişiye yine sıra cetvelinde yer verir.

Alacaklıların alacağın ispatı için sunabilecekleri delillerle ilgili kanunda bir açıklık yoktur. Yalnız kanun metninde örnekseme yoluyla senet ve deftere yer verilmiştir (İİK m.219/2/2; İsv. İİK m.232/2/2). Bu bağlamda alacağın ispatı için alacaklıların her türlü delili getirmesi mümkündür. Burada yalnız yazılı delil niteliği taşıyan belgelerin alacağın ispatı için kabul edilmesi söz konusu olmamalıdır. Zira alacaklı olduğu iddiasında bulunan bir kişinin elinde alacaklı olduğunu ispatlayacak nitelikte bir senet yerine, alacak davası açtığı takdirde kullanabileceği delil başlangıcı niteliği taşıyan bazı belgeler olabilir. Aynı şekilde alacağın tutarı kural olarak dava bakımından kesin delille ispat sınırının altında kalacağından, alacaklı alacağını muhtemel yargılama sürecinde ispat vasıtası olarak kullanacağı senede bağlama ihtiyacı hissetmemiş ve var olan tanıkların yanında hukukî işlemi gerçekleştirmiş olabilir. Bu sebeple alacaklı alacağını kaydettirmek istediğinde örneğin, var olan tanıklarını veya müflis ile arasında var olan yazışmaları, elektronik postaları vb. belgeleri alacağın varlığı konusunda iflâs idaresinde kanaat uyandırmak için sunabilmelidir. İflâs idaresi alacağın tespiti için karışık olan, özel ve teknik bilgiyi gerektiren konularda gerekirse bilirkişiye başvurabilir¹⁷¹. Burada amaç iflâs idaresinde alacağın varlığı konusunda bir kanaat uyandırarak, düzenlenecek sıra cetvelinde alacaklı olarak yer almaktır.

İflâs idaresi, iflâs kararının verilmesinden önce başlatılmış olan takipler bakımından yukarıda belirttiğimiz bütün incelemeleri yapar ve bu alacakların kaydedilmesine ilişkin talepleri kabul eder veya reddeder¹⁷². Uygulamada iflâs kararından önce başlatılmış olan ilamlı veya ilamsız takiplere ilişkin dosyaların kapak hesabı yaptırılarak icra dairelerinden bu yönde alınan tutanak, iflâs idaresine alacağın ispatı için sunulmaktadır. Ancak Yargıtay, ilamsız icra takibinin kesinleşmiş olmasının ve bu yönde sunulan belgelerin, alacağın ispatı bakımından iflâs idaresini bağlamadığı yönünde karar vermiştir¹⁷³. Yargıtay'ın bu noktada haklı olduğunu düşünüyoruz. Zira

¹⁷¹ Yılmaz, 1976, **a.g.k.**, 148.

¹⁷² Aynı yönde Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1321.

¹⁷³ “...Dava kayıt kabul istemi ile açılmıştır. Davacının iflâstan önce girdiği ve **ilama dayalı bulunmayan takibin kesinleşmiş olması, iflâs idaresini bağlayıcı nitelikte olmayıp**; mahkemece davacı yanın talep edebileceği gerçek alacak miktarının saptanması gerekirken bu yönün araştırılmaması ve davacı yanın bir başka sigorta şirketinden zararın bir kısmını aldığı yolundaki iddianın dikkate alınmaması doğru görülmüştür...” Y. 19. HD., 03.03.2005 T., 7196 E., 2173 K., Kaynak: www.kazanci.com; Erişim Tarihi: 12.12.2019; Yargıtay'ın aynı hususta farklı yönde bir kararı ise şu şekildedir: “...Dosya daki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere ve özellikle

müflis hakkında iflâs kararı verilmeden önce başlatılmış olan icra takibi, müflis gerçekten borçlu olmadığı hâlde kesinleşmiş olabilir. Örneğin ödeme emri tebliğ edilmiş ve borçlu elde olmayan sebeplerle takibe itiraz edememiş, hakkında başlatılan takip kesinleşmiş olabilir. Bu sebeple, takibin kesinleşip kesinleşmediğine bakılmaksızın iflâs idaresince alacağın var olup olmadığı hususunda inceleme yapılmalıdır. Dolayısıyla bu noktada, ilamsız takip kesinleşmiş olsa dahi takip alacaklısı konumunda olan kişinin gerçekten alacaklı olduğunun ispatına ilişkin belgelerini alacağın kaydı talebi esnasında iflâs idaresine sunması gerekir.

Borçlu ödeme emrine itiraz etmiş alacaklı ise itirazın kesin kaldırılması yoluna başvurmuş ve başarılı olmuşsa, daha sonra verilmiş olan iflâs kararında icra mahkemesinin vermiş olduğu kesin kaldırma kararının etkisi olur mu? Başka bir ifadeyle masaya kayıt talebiyle başvuran alacaklının, icra mahkemesi tarafından verilmiş olan itirazın kesin kaldırılması kararını iflâs idaresine sunması, alacağın kaydı için yeterli midir? İtirazın kesin kaldırılması, yalnız takip hukuku içerisinde hüküm ifade eden ve sınırlı belgelerle inceleme yapılmasını gerektiren bir yoldur¹⁷⁴. İtirazın kesin kaldırılması talebini inceleyen icra mahkemesinin talebi kabulü, yalnız mevcut takip içerisindeki itirazın kaldırılmasına yönelik olur. İtirazın kesin kaldırılması incelemesi neticesinde, o takibe konu olan alacağın varlığı veya yokluğu konusunda maddi anlamda kesin hüküm teşkil edecek bir karara varılmış olmaz. Dolayısıyla itirazın kesin kaldırılması kararı iflâs idaresini bağlamayacağı için¹⁷⁵ salt bu yolda verilmiş olan kararın, alacağın kaydı için sunulmuş olması iflâs idaresinin yapacağı incelemede yeterli değildir. Ancak kesin kaldırma kararının yapılacak incelemede tek başına bir anlamı olmamakla birlikte, kesin kaldırma kararının verilmesini sağlayan belgelerin iflâs idaresi tarafından dikkate alınması ve alacağın kaydı için kanaat uyandırması mümkündür.

Müflisin iflâsından önce başlatılan ilamlı icra takiplerinde¹⁷⁶ ilamın ibrazı alacağın kaydı için yeterli olmalıdır¹⁷⁷. Ancak iflâs idaresi, ilama ya da ilam niteliğinde

24.8.1996 tarihli hesap ekstresinde yer alan ve iflâstan önce kesinleşen takibe dayanan alacağın "taleple bağlı kalınarak" iflâs masasına kayıt ve kabulünde bir isabetsizlik bulunmamasına göre..." Y. 19. HD., 08.02.2001 T., 9141 E., 1026 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 12.12.2019.

¹⁷⁴ T. Ö. Kiraz (2007). *İcra Mahkemesinde İtirazın Kaldırılması*. Ankara: Kartal Yayınevi, 299 vd.

¹⁷⁵ Aynı yönde görüş için bkz. Kiraz, 2007, **a.g.k.**, 313.

¹⁷⁶ İlamlı icra takibinin konusunu para ve teminat dâhil her şey oluşturabilir. Ancak İİK m.198'e göre konusu para olmayan alacak, aynı değerde bir para alacağına dönüşür veya iflâs idaresince alacağın aynen ifa edilmesi kararı verilebilir.

belgeye bağı alacağın ortadan kalktığına yönelik müflis tarafından yapılacak bir açıklama veya müflise ait defter ve belgelerde ilamın etkisiz hâle geldiğine ilişkin bir hususa rastlarsa alacağın kayıt talebini reddetmelidir. Örneğin müflis, hakkında iflâs kararı verilmeden önce borcu ödemiş ve iflâs idaresi ödemeyi belgelendirecek nitelikte bir kayda rastlamış olabilir. Bu halde ilama bağı alacağın kaydı talebi reddedilmelidir.

Bu noktada ilama bağı alacağın zamanaşımına uğramış olması hâli ayrıca değerlendirilmelidir. İlama bağı alacak zamanaşımına uğramış olduğu hâlde, bu alacağa dayalı olarak ilamlı takip başlatılmışsa ve bu takip devam ederken borçlu iflâs etmişse, bu ilama bağı alacağın kaydı talebi iflâs idaresince kabul edilmeli midir ya da iflâs idaresi, ilama ilişkin alacağın zamanaşımına uğradığını kendiliğinden gözeterek alacağın kayıt talebini reddedebilir mi soruları akla gelebilir. İflâs idaresi yapmış olduğu araştırmada ilama bağı alacağın zamanaşımına uğradığını tespit ederse alacağın kaydına ilişkin talebi reddetmelidir. Her ne kadar zamanaşımı, bir def'i niteliği taşıdığından borcu sona erdiren bir sebep olmayıp yalnız borçlu tarafından ileri sürüldüğünde dikkate alınabilse ve alacağın ileri sürülmesini engellese¹⁷⁸ de borcun şahsına bağı değildir¹⁷⁹. Bu sebeple iflâs idaresi, görevi gereği başkasının hakkını dava takip yetkisine sahip olduğundan, sadece alacakla ilgili getirilmiş bir süre olan zamanaşımına ilişkin def'i ileri sürebilmeli¹⁸⁰ ve alacakların incelenmesinde de dikkate alabilmelidir. İlama bağı alacağın zamanaşımına uğramış olması halinde geçerli olduğunu beyan ettiğimiz bu açıklamalar zamanaşımına uğramış tüm alacaklar hakkında geçerli kabul edilmelidir.

Müflis hakkında iflâs kararı verilmeden önce açılan ve iflâs kararı verilmesiyle birlikte duran alacak davaları hakkında karar verme yetkisi iflâs idaresine ait olmaz¹⁸¹. Zira bu davalar ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonraya kadar durur (İİK m.194; İsv. İİK m.207¹⁸²). Bu davanın kabul edilip edilmeyeceği veya davaya devam edilip edilmeyeceği, ikinci alacaklılar toplanmasında karara bağlanır¹⁸³ ve davaya

¹⁷⁷ "...Kesinleşen ilama dayalı alacak iflâs idaresini de bağlar. İflâs idaresi bu ilamın alınmasında alacaklı ve müflisin muvazaalı hareket ettiğini iddia ve ispat edemediğinden, alacağın masaya kaydı gerekir..." Y. 19. HD., 07.05.1996 T., 2507 E., 4347 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 12.12.2019.

¹⁷⁸ K. Oğuzman ve N. Barlas (2017). *Medenî Hukuk*. İstanbul: Vedat Yayıncılık, 332.

¹⁷⁹ B. Dişel (2020). *Dava Takip Yetkisi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 169.

¹⁸⁰ Dişel, 2020, **a.g.k.**, 169.

¹⁸¹ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1321.

¹⁸² İsviçre hukukunda ayrıca basit tasfiyede davalara en erken, sıra cetvelinin açık bulundurulduğu tarihten itibaren yirmi gün sonra devam edilebileceği hükmü yer alır.

¹⁸³ Erdönmez, 2005, **a.g.k.**, 123 vd.

devam edilme yönünde alınan kararlar iflâs idaresi bağlıdır¹⁸⁴. Bu sebeple müflisin davalı olduğu hukuk davalarının davacısının alacağı bakımından masaya kaydedilmesinde iflâs idaresinin inceleme ve karar verme yetkisi söz konusu olmadığından, alacak çekişmeli alacak olarak kaydedilmelidir¹⁸⁵.

İflâs idaresince hazırlanmış olan sıra cetvelinde yer alan alacaklılar, diğer alacaklıların sırasına ya da alacağına karşı veya alacağı için kısmen yahut tamamen ret kararı verilmiş olan kişiler, alacaklı oldukları iddiasıyla sıra cetveline itiraz davası açabilir. Zira iflâs idaresi, talepte bulunan kişilerin alacaklı olup olmadığını sunulan belgeler neticesinde kontrol eder ancak bu konuda mahkemeler gibi bağlayıcı ve nihai karar verme yetkisine sahip değildir¹⁸⁶. Bu noktada artık sıra cetveline ilişkin itiraz davasında; alacağın varlığı ve miktarı, sıra cetvelinde yer alan kabul veya ret kararları, bu alacağın ispatı için mahkemeye sunulması gereken ispat vasıtaları bakımından genel hükümler çerçevesinde ve maddi hukuk boyutuyla incelenir.

1.2.5.2.2. *Rehinle teminat altına alınmış alacaklara ilişkin değerlendirme*

Alacakların kaydı talebinde ve incelenmesinde özellikle değerlendirilmesi gereken bir husus da rehinli alacakların durumudur. İflâsın açılmasından sonra müflisin malları üzerinde rehin tesis edilmesi mümkün olmayıp her nasılsa tesis edilen bu rehin, iflâs alacaklılarına karşı hüküm ifade etmezken (İİK m.191/1; İsv. İİK m.204/1); iflâsa karar verilmeden önce borçlunun (iflâs kararının ardından müflisin) malları üzerinde rehin tesis edilerek bazı alacaklıların alacakları teminat altına alınmış olabilir. Üzerinde rehin hakkı tesis edilmiş olan mallar da iflâs masasına dâhil olur¹⁸⁷ ancak alacağı rehinle teminat altına alınmış olan kişilerin rüçhan, yani öncelikli alacakları, paylaşırma aşamasında göz önüne bulundurulur (İİK m.185). Aynı husus İsviçre İİK m.198’de de hüküm altına alınmıştır. Bu hükme göre rehin hakkı sahibi olan alacaklıların rüçhan hakları saklı kalmak üzere, üzerinde rehin hakkı tesis edilmiş olan mal iflâs masasına dâhil olur.

¹⁸⁴ Erdönmez, 2005, **a.g.k.**, 125.

¹⁸⁵ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1321; Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 467.

¹⁸⁶ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2162, Rn. 9.

¹⁸⁷ H. Taş Korkmaz (2010). *İflâs Masası*. Ankara: Yetkin Yayınları, 87 vd; Üzerinde rehin hakkı tesis edilmiş bir malın iflâs masasına dâhil edilip edilmeyeceği, o malın müflise ait olup olmadığına göre değişir. Taş Korkmaz, 2010, **a.g.k.**, 88.

Rehinli alacaklı, iflâs kararı verilmeden önce, alacağının vadesi gelmediğinden¹⁸⁸ veya başka kabul edilebilir sebeplerden borçlu aleyhine takip başlatmamış olabilir. Bu hâlde iflâs dairesi tasfiye hakkında kararını verip ilanını yaptıktan sonra üzerinde rehin hakkı tesis edilmiş taşınır malın, alacakların kayıt talebi bakımından verilmiş olan aynı bir aylık süre içerisinde iflâs dairesine teslim edilmesi gerekir (İİK m.219/2/2)¹⁸⁹. Eğer alacağı taşınır rehniyle teminat altına alınmış olan kişiler, bu süre içerisinde üzerinde rehin hakkı tesis edilmiş taşınır malların iflâs dairesine teslim etmezlerse artık bu rehinli malın satışı neticesinde elde edilecek tutardan rüçhanlı alacaklı olma haklarını kaybederler (İİK m.219/II/4). İsviçre hukukunda da rehinli malın ilan süresi içerisinde teslim edilmesi gerektiği; aksi hâlde kişinin rüçhanlı alacaklı olma hakkını kaybedeceğine ilişkin bir düzenleme yer alır (İsv. İİK m.232/2/4).

Yukarıdaki açıklamalarımızdan yola çıkarak belirtmek gerekir ki alacakları rehinle teminat altına alınmış olan alacaklılar, hem alacaklarını masaya kaydettirmek için hem de rehinli malı teslim etmek için süresi içerisinde müracaat etmelidirler. Her iki talep aynı anda yapılabileceği gibi, farklı zamanlarda ancak bir aylık (basit tasfiyede iflâs dairesince belirlenecek) süre içerisinde yapılmalıdır¹⁹⁰. Bu özellikle taşınır rehlinde önem taşır. Çünkü Türk Medeni Kanunu¹⁹¹ m.856'ya göre, ipotek hakkının tesisi için, istisnalar hariç olmak üzere tapu siciline tescil şart olduğundan, alacağı ipotekle güvence altına alınmış olan kişilerin alacakları tapu sicilinden anlaşılabılır niteliktedir ve bu kişiler, süresi içerisinde kayıt talebiyle başvurmamış olsalar da alacakları dikkate alınır. Oysaki taşınır rehlinin, ipotekte olduğu gibi herhangi bir sicilden anlaşılabilmesi mümkün değildir¹⁹². Taşınır rehlinde kamuya açıklık

¹⁸⁸ İflâs kararının taşınır rehniyle güvence altına alınan alacakların muaccel hâle gelme şeklinde bir sonucu varken; ipotek bakımından böyle bir sonuç yoktur (İİK m.195/1; İsv. İİK. m.208).

¹⁸⁹ Bu hususta kanun hükmünde açıkça rehin hakkından bahsedilmese de müflisin mallarının her ne sıfatla olursa olsun elinde bulunduranlardan ve hükmün devamında, malların bu süre içerisinde teslim edilmemiş olması hâlinde, malları teslim etmeyen rüçhan hakkı sahiplerinin bu haklarından mahrum kalacağından bahsediliyor olması sebebiyle, mal üzerindeki rehin hakkı sahiplerinin bu kapsamda olduğunu düşünmek gerekir. İsviçre İİK m.232/2/4'de ise açıkça, rehin hakkı veya başka hak sahiplerinin, alacağın kaydı için kendilerine verilmiş olan bir aylık süre içerisinde malları iflâs dairesine teslim etmeleri gerektiği, aksi hâlde rüçhan haklarından mahrum kalacakları hüküm altına alınmıştır.

¹⁹⁰ Uzakta ve yabancı ülkelerde yaşayan ve alacağı taşınır rehniyle teminat altına alınan alacaklar bakımından, alacak kayıt süresinin uzatılması mümkün olduğundan, rehinli malın tesliminin de aynı şekilde uzatılması mümkündür (İİK m.219/2/2). Zira malın teslimine ilişkin süreyle alacak kayıt talebine ilişkin sürenin aynı süre olduğu açıkça hüküm altına alınmıştır (İİK m.219/2/4).

¹⁹¹ 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu, R.G. Tarih: 08.12.2001, S. 24607.

¹⁹² İstisnai olarak bazı taşınır rehinlerinin ilgili sicillere tescil ile tesis edileceğine ilişkin düzenlemeler mevcuttur.

prensibini sağlama, istisnai durumlar hariç olmak üzere, teslim ile gerçekleşir¹⁹³ (TMK m.939). Dolayısıyla alacağı taşınır rehini ile teminat altına alınmış olan kişiler, alacaklarını kayıt için talepte bulunmadıkları takdirde masaya kayıta dikkate alınmazlar ve paylaştırmadan yararlanamazlar.

Alacakları taşınır rehiniyle güvence altına alınan kişiler, alacak kayıt talebi için belirlenen süre içerisinde, hem alacaklarının kaydı talebinde bulunmalı ve bu alacaklarını ispata yarayacak delillerini de beraberinde sunmalı; hem de müflise ait olan ve üzerinde rehin hakkı tesis edilmiş olan taşınır malı teslim etmelidirler. Bu kişiler, rehinli malı teslim etmeyip yalnız alacak kayıt talebinde bulunurlarsa, bu alacakların ispatı için gerekli olan delillere ve iflâs idaresinin yapacağı inceleme neticesinde getirdiği kanaate göre ya adi alacak olarak ya da ret sebebiyle birlikte reddedilmiş alacak olarak sıra cetvelinde yerlerini alırlar. Ancak rüçhanlı alacaklı olma hakkını kaybederler. İflâs idaresi, taşınır rehniyle teminat altına alınmış talebin yersiz olduğuna kanaat getirirse, kayıt talebini reddetme hakkına sahiptir. Müflisten alacaklı olduğu ve bu alacağının rehinle teminat altına alınmış olduğu iddiasında olan kişi, alacak kayıt talebinde bulunurken, alacağına dayanak teşkil eden delillerin yanında, alacağının taşınır rehiniyle teminat altına alınmış olduğunu da ispatlayacak nitelikteki delilleri sunmalıdır. Bu husus taşınır rehini bakımından önem taşır. Çünkü taşınır rehininin kurulması bakımından istisnai durumlar hariç olmak üzere herhangi bir sicile tescil zorunlu değildir. Dolayısıyla bir kişinin elinde bulunan taşınır bir malın, o kişinin bizzat kendi malı veya alacağını teminat altına almak amacıyla müflise ait bir mal olup olmadığını ayırt etmek güçtür. Burada kötüniyetli bazı kişiler, ellerindeki taşınır malın müflise ait olduğu ve üzerinde kendilerinin rehin hakkı bulunduğu iddiasıyla alacak kayıt talebinde bulunarak, o taşınır malın satılması ve alacakları tam karşılanmadığı takdirde kalan alacak tutarı için iflâs masasından kendilerine pay verilmesini sağlayabilirler. Bu şekildeki olumsuz durumların ortaya çıkmaması adına, iflâs masasına alacak kayıt talebinde bulunarak rehinli taşınır malın tesliminin yanında; hem alacağa dayanak teşkil eden delillerin hem de bu alacağın rehinle teminat altına alınmış olduğuna ilişkin delillerin sunulmasının gerekli olduğunu düşünüyoruz. Taşınır rehininin geçerli bir şekilde kurulması için sicile kaydın yapılmasının zorunlu olduğu

¹⁹³ K. Oğuzman, Ö. Seliçi ve S. Oktay Özdemir (2018). *Eşya Hukuku*. İstanbul:Filiz Kitabevi, 1015 vd.

mallar açısından¹⁹⁴, sicile ilişkin kayıtların delil olarak sunulması mümkündür¹⁹⁵. Burada alacağın varlığını ve rehinle teminat altına alınmış olup olmadığını araştırmakla yükümlü olan iflâs idaresinin, tapu sicili dışında herhangi bir sicili kendiliğinden dikkate alması gerektiğine dair bir düzenleme yer almadığından, sicile kayıt yoluyla tesis edilen taşınır rehinine ilişkin belgelerin alacaklı tarafından sunulması gerekir. Sicile kaydı gerekli olmaksızın tesis edilen taşınır rehini bakımından ise iflâs idaresinde alacağın rehinle teminat altına alındığına dair kanaat uyandırmayı sağlayacak her türlü şeyin delil olarak sunulması mümkün olmalıdır. İflâs idaresi, mümkün olduğu takdirde borçlunun açıklamasını da dikkate alarak ve borçluya ait kayıtları da inceleyerek hem alacak hakkında hem de bu alacağın rüçhanlı olup olmadığı hakkında karar vermelidir.

İflâs kararının verilmesinden önce müflis aleyhine başlatılmış olan rehnin paraya çevrilmesine ilişkin takipler, iflâs kararının verilmesinden sonra durmaz; alacaklı dilerse takibe iflâs masasına karşı devam edebilir¹⁹⁶ (İİK m.193). Bu durumda müflise ait rehinli mal satılır ve alacak rehinli alacaklı/alacaklılara paylaştırılır (İİK m.193/4). Burada masaya kayıt için talepte bulunulması, rehinle teminat altına alınan alacağın tamamı için değil; rehinli malın satışından alacağın tamamının karşılanamayacağından bahisle kalan kısım için söz konusu olur. Hâlihazırda iflâs kararının verilmesinden önce başlamış olan takiplere devam edildiği için alacak kayıt talebinde rehinli malın iflâs dairesine teslimi söz konusu olmaz. Zira iflâs hükümleri arasında bu yönde bir düzenleme yer almadığı gibi aynı şekilde, rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takip bakımından takibin başlatılabilmesi için rehinli malın icra dairesine tesliminin zorunlu olduğuna ilişkin bir hüküm de yoktur. İcra dairesine rehinli malın teslimi satış esnasında gerçekleşir¹⁹⁷. Eğer rehinli mal, alacağın tamamını karşılamıyorsa kalan tutar için alacaklı, iflâs masasına alacak kayıt talebinde bulunmalı ve alacağının kalan kısmının kendisine ödenmesi için delillerini sunmalıdır. Burada rehinli alacaklı, takip neticesinde rehinli malın tutarının alacağını karşılamaya yetmediğini ya da yetmeyeceğini,

¹⁹⁴ Örneğin 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu m.4 gereğince rehin hakkı, rehin sözleşmesinin sicile tescil edilmesiyle kurulur. RG. T. 28.10.2016, S.29871.

¹⁹⁵ 6750 sayılı Kanun'da her ne kadar rehinli taşınır sicilinin aleni olduğundan bahsedilmişse de (m.8/2), iflâs idaresinin yalnız tapu sicilini kendiliğinden dikkate alma yükümlülüğü olduğundan, ticari işlemlerdeki taşınır rehinine ilişkin kayıtların iflâs idaresine sunulması gerekir.

¹⁹⁶ "...Somut olayda; şikâyetçi Banka, borçlu hakkında ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatmış olup, İİK'nın 193/2. maddesi gereği, **iş bu nitelikli takip iflâs tarihinden sonra durmayıp, iflâs masasına karşı devam edeceğinden**, takip dosyası kapsamında borçlunun taşınmazının satışı sonucu elde edilen paranın paylaştırılması işleminin de yapılması gereklidir..." Y. 23. HD., 04.12.2013 T., 6228 E., 7691 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 01.01.2020.

¹⁹⁷ B. Gürdoğan (1967). *Türk-İsviçre İcra ve İflâs Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi*. Ankara: Ajans-Türk Matbaası., 39.

dolayısıyla müflisten hâla alacaklı olduğunu, kesin veya geçici rehin açığı¹⁹⁸ belgesiyle ispatlamalıdır¹⁹⁹. Kayıt talebi süresi içerisinde rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takibin gereği yapıp malın satışı gerçekleştirilmiş ve alacağın tamamının karşılanmayacağı netleşmişse kayıt talebinde sunulan belge, kesin rehin açığı belgesi²⁰⁰; henüz rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip sonuçlanmamışsa muhtemel satış bedelinin karşılanmayacağından bahisle sunulan belge, geçici rehin açığı belgesi olmalıdır²⁰¹. Alacaklının sunduğu deliller incelenerek alacak kayıt talebinin kabul veya reddine karar veren iflâs idaresi, bu alacağı rüçhanlı alacak değil, adi alacak olarak masaya kaydetmelidir²⁰².

Alacağı rehinle teminat altına alınmış olan alacaklı, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takibe devam ederken iflâs kararının verilmiş olması hâlinde, takibe iflâs masasına karşı devam etmek yerine, bu takipten vazgeçebilir (İİK m.193/4). Bu hususta alacaklının seçimlik hakkı mevcuttur²⁰³. Takipten vazgeçmesi hâlinde alacaklı, üzerinde rehin hakkı tesis edilen malı iflâs masasına teslim ederek, rehinli malın paraya çevrilmesini isteyebilir (İİK m.193/4 gereği İİK m.185'in uygulanması yoluyla.). Alacaklı bu yolu seçerse rehinli malı iflâs masasına teslim etmeli (taşınır rehni bakımından) ve ayrıca alacak kayıt talebinde bulunmalıdır. Alacak kayıt talebiyle birlikte alacağına dayanak teşkil eden delilleri de sunması gerekir. Rehinli malın iflâs dairesine teslim edilmesinin, alacağın rüçhanlı olarak kaydedilmesi için gerekli olduğu unutulmamalıdır.

Üçüncü kişinin malı üzerinde müflis lehine rehin hakkı tesis edilmiş olması hâlinde, malın mülkiyeti müflise ait olmadığından bu mal, iflâs masasına dâhil olmaz²⁰⁴. Böyle bir durumda müflisten alacaklı olan kişi, iflâs masasına kaydını yaptırmalıdır²⁰⁵. Ancak bu alacak, rüçhanlı olmaz. Rüçhanlı alacaklı olabilmek için mülkiyeti müflise ait

¹⁹⁸ Rehin açığı belgesiyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. D. N. Korkmaz (2019). *İcra Hukukunda Rehin Açığı Belgesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

¹⁹⁹ Alacaklı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip prosedürünü işlettiğini fakat alacağını alamadığını kesin aciz belgesiyle ispatlar. Korkmaz, 2019, **a.g.k.**, 120.

²⁰⁰ Korkmaz, 2019, **a.g.k.**, 74.

²⁰¹ Korkmaz, 2019, **a.g.k.**, 190-191.

²⁰² Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 417.

²⁰³ "...Somut olayda, Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 6.11.2013 tarih ve 2013/850 Esas, 2013/353 Karar sayılı kararıyla ipotek borçlusu'nin iflâsına karar verildiği, şikâyeteye konu ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takibin ise 20.8.2010 tarihinde başlatıldığı, **alacaklının, iflâs kararından sonra ipotekli takibe devam ettiği, İİK'nun 193. maddesinde düzenlenen seçimlik hakkını, iflâs masasına karşı takibe devam etme yönünde kullanmadığı** görülmektedir..." Y. 12. HD., 03.05.2016 T., 10478 E., 13086 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 03.01.2020.

²⁰⁴ Taş Korkmaz, 2010, **a.g.k.**, 88.

²⁰⁵ Bu hususta ayrıntılı bilgi için bkz. Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 418 vd.

olan malvarlığı değeri üzerinde borca karşılık teminat teşkil etmek üzere rehin tesis edilmesi gerekir. Müflisten alacaklı olan ve bu alacağı, mülkiyeti üçüncü bir kişiye ait malvarlığı unsuru ile teminat altına alınmış olan kişiler, iflâs masasına kaydını yaptırırken, rehin hakkının vermiş olduğu rüçhan hakkından faydalanamaz. Bu kişilerin alacakları, deliller ve yapılacak incelemeler dikkate alınarak ya adi alacak olarak masaya kaydedilir ya da ret kararıyla birlikte sıra cetvelinde yerini alır. Bu kişi, alacağının tamamı paylaşırma neticesinde karşılanamazsa kalan kısım için üçüncü kişiye karşı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapma hakkına sahiptir²⁰⁶. Yargıtay da bu yönde karar vermiştir²⁰⁷. Şüphesiz rehinli alacaklı, alacağını hem iflâs masasına kaydettirip hem de üçüncü kişiye karşı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip de yapabilir. Böyle bir durumda da rehinli alacaklının alacağı, masaya adi alacak olarak kaydedilir.

İflâs kararının verilmesinden önce müflise ait bir taşınmaz mal üzerinde ipotek tesis edilmiş olması hâlinde, bu ipotek yoluyla güvence altına alınmış alacak tapu sicilinden anlaşılabilen bir alacak niteliği taşır ve bu alacaklar hakkında kayıt talebine gerek yoktur. Ancak alacağı ipotekle teminat altına alınmış kişilerin süresi içerisinde mevcut olan alacağı ispata yarayan kayıtlarıyla birlikte iflâs idaresine başvurmalarını yasaklayan bir hüküm de yoktur. Dolayısıyla ipotek hakkı sahibi olan alacaklılar, alacak kayıt talebinde bulunabilir ve iflâs idaresi bu alacaklar için incelemesini yapar. Ayrıca alacağını masaya kaydettirme talebinde bulunan kişinin, ipotekle teminat altına alınan alacağının masaya kaydettirmek istediği alacak olduğuna ilişkin delillerini de sunması gerekir. İflâs idaresi bu yönde inceleme yapmadan bu kişinin alacağını rüçhanlı alacak olarak kaydetmemelidir. Yargıtay da ipotekli alacakların masaya kaydı için bu bağın kurulmasını aramaktadır²⁰⁸.

²⁰⁶ Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 418.

²⁰⁷; “...Müflis borçlunun borcunu temin için 3. kişilerin vermiş olduğu rehinler, borçlu müflisin iflâs masasına girmez, iflâs masasına girecek olan rehinli mallar, mülkiyeti müflise ait olan mallardır. Rehinli alacaklı, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapmadan, alacağın tamamını müflisin iflâs masasına yazdırabilir; müflisin masasından adi alacak gibi alacağına düşen hisseyi alır ve alacağı, masadan aldığı bu hisse kadar son bulur. Bundan sonra rehinli alacaklı, kalan alacak kesimi için, müflis aleyhine rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yaparak, 3. kişiye ait rehni sattırıp bedelinden, kalan alacağını alabilir...” Y. 12. HD., 07.03.2003 T., 1687 E., 4549 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 03.01.2020.

²⁰⁸ “...Şikâyet olunanın birden çok taşınmaz üzerinde ipotekleri bulunduğundan, bu ipoteklerin iflâs masasına yazılı borcun teminatı için verilip verilmediğinin araştırılması bu borcun teminatı için verildiğinin anlaşılması hâlinde karşıladığı miktar kadar rüçhanlı olarak kaydedilmesi gerekir...” Y. 23. HD., 18.04.2016 T., 2295 E., 2443 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 03.01.2020.

1.2.5.2.3. Devlet alacaklarına ilişkin değerlendirme

Müflisin borçlu olduğu devlet alacakları da süresi içerisinde kayıt talebinde bulunulması gerekli olan alacaklardır²⁰⁹. Bu alacaklar hakkında, İcra ve İflâs Kanunu'nda veya başka kanunlarda, iflâs durumunda iflâs idaresince kendiliğinden gözetilerek masaya kaydedileceğine ilişkin bir hüküm yoktur. Devlet alacaklarının bir kısmına tanınmış olan rüçhaniyet de alacağın kaydına ilişkin talepte bulunulması gerekliliğini ortadan kaldırmaz. Rüçhanlı olacağı öngörülmüş olan devlet alacakları için dahi kayıt talebinde bulunulması, bu alacakların paylaşırma talebinde dikkate alınması için şarttır. Şüphesiz bir alacağın devlet alacağı olması, o alacak hakkında iflâs idaresince inceleme yapılmayacağı anlamına gelmez. İflâs idaresi, devlet alacakları hakkında da inceleme yapar ve böyle bir alacağın varlığına kanaat getirmediği takdirde kayıt talebini reddeder.

6183 sayılı Kanun²¹⁰ m.100/2 ile devlet alacaklarının kaydı hakkında iflâs dairesine bir yükümlülük getirmiştir. Bu hükme göre iflâs dairesi, devlet alacaklarının iflâs masasına geçirilmesini sağlamak için, hakkında iflâs kararı verilen kişileri ve tasfiyenin türünü bulunduğu yerdeki kamu idarelerine zamanında bildirmeye mecburdur. Bu hüküm sebebiyle iflâs dairesi, tasfiyenin türüne karar verildikten sonra devlet alacaklarının masaya kaydını sağlamak için iflâsın açıldığı yerdeki kamu idarelerine bildirimde bulunmalıdır. Bu bildirimde istinaden, devlet alacakları için masaya kayıt talebinde bulunulmalıdır. Dolayısıyla müflisten alacaklı olduğu iddiasıyla devlet alacakları bakımından kayıt talebinde bulunulmalı ve bu alacağın varlığını ispat edecek deliller de kayıt talebine eklenmelidir. İflâs idaresi yapacağı incelemeye böyle alacağın var olup olmadığı ve alacağın niteliğini dikkate alarak öncelikli ödenmesi gereken bir alacak olup olmadığı yönünde kararını verir.

1.2.6. Sıra Cetvelinin İşlevi

İflâsta sıra cetveli, alacak tutarının tespitinin ardından, bu tutarların müflisin malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesinden sonra hangi sırayla ödenmesi gerektiğini gösteren ve aynı zamanda masaya kaydedilme hususunda talepte bulunulmasına rağmen bu talepleri reddedilen kimselere de ret sebepleriyle birlikte yer verilen bir sıralama

²⁰⁹ Aynı yönde bkz. D. Şenyüz (2018). İflâsta Vergi Alacakları ve Sırası. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.67, C.4, s.891-952, 924; Vergi alacağının da masaya kayıt için bildirilmesi gerektiği yönünde bkz. H. Albayrak (2007). *İflâsın Kaldırılması*. Ankara: Yetkin Yayınları, 37.

²¹⁰ 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun, R.G. Tarih: 28.07.1953 S. 8469.

işlemidir. Sıra cetveli, hangi alacaklıya hangi sırayla ödeme yapılacağına bilinmesi ve paraya çevrilen müflisin malvarlığı değerlerinin bu sıraya uygun şekilde paylaşılması amaçlarına hizmet eder²¹¹. Paylaştırma sürecinde müflisin malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi hâlinde elde edilecek gelirden masraflar çıkarıldığında, hangi sıralamaya göre alacaklıların alacaklarının karşılanacağı, sıra cetveliyle gösterilir²¹². Dolayısıyla kesinleşmiş sıra cetveli paylaştırmanın temelidir²¹³.

İflâsta yapılacak paylaştırmadan pay alacak olan alacaklıların sıralarının belirlenmesinin yanında, sıra cetvelinin ikinci alacaklılar toplantısında da dolaylı bir işlevi olduğundan bahsedilmesi mümkündür²¹⁴. İkinci alacaklılar toplantısına yalnız, sıra cetvelinde alacağı kısmen ya da tamamen kabul edildiği belirtilen alacaklılar ve alacak kayıt talebi reddedilmiş olan ancak sıra cetveline itiraz davası açan kimselerden asliye ticaret mahkemesince uygun bulunanlar (İsv. İİK m.252/1 gereğince alacakları kesin olarak reddedilmemiş olanlar) katılabilir (İİK. m.237; İsv. İİK. m.252). Dolayısıyla ikinci alacaklılar toplantısının yapılabilmesi için sıra cetvelinin düzenlenmesi ve alacaklıların tespitinin yapılması bir zorunluluk arz eder demek mümkündür.

Sıra cetvelinin düzenlenmesinin dolaylı bir diğer işlevi de pay cetveli düzenlenmesi ve son hesabın yapılmasında karşımıza çıkar²¹⁵. Pay cetveli düzenlenerek son hesabın yapılması, sıra cetvelinin kesinleşmesi şartına bağlıdır (İİK m.247; İsv. İİK. m.261). Pay cetvelinin kesinleşen sıra cetveline uygun olmasının gerekliliği, doktrin²¹⁶ ve Yargıtay²¹⁷ tarafından da kabul edilir. Paylaştırmaya dâhil olan işlemlerden birini oluşturan pay cetvelinin, sıra cetveline uygun olması bir gerekliliktir. Sonuç olarak pay cetvelinin ve sonrasında paraya çevirme neticesinde elde edilmiş olan paraların paylaştırılmasının sıra cetvelinin işlevlerinden biri olduğu söylenebilir²¹⁸.

²¹¹ Milani, 2011, **a.g.k.**, 29, Rn. 75.

²¹² Hirts ve Rudin, 1996, **a.g.k.**, 135.

²¹³ D. Milani ve M. Wohlgemuth (2016). *Verordnung über die Geschäftsführung der Konkursamter (KOV) Kommentar*. Zürich: Dike Verlag AG, 56, Rn. 14.

²¹⁴ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 78.

²¹⁵ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 78.; Altay, 2004, **a.g.k.**, 1410.

²¹⁶ Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 200; Spühler ve Dolge, 2011, **a.g.k.**, 64, Rn. 219; Amonn ve Walther, 2013, Rn.11; **a.g.k.**, 453; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1360; Arslan, Yılmaz ve Taşpınar Ayvaz, 2016, **a.g.k.**, 519.

²¹⁷ "...Pay cetveli kesinleşmiş sıra cetveli esas alınarak düzenlenir; sıra cetveli henüz kesinleşmemişse ihtilaflı alacaklar için gerekli pay, ilgisine ödenmeksizin ayrılır..." Y. 19. HD., 15.12.2005 T., 8406 E., 12565 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 05.01.2020.

²¹⁸ Milani, 2011, **a.g.k.**, 31, Rn.81.

1.2.7. Sıra Cetvelinin İçeriği ve Şekli

Sıra cetvelinin içeriğinde nelerin yer alacağı ve hangi şekilde düzenleneceği, İcra ve İflâs Kanunu Yönetmeliği²¹⁹ ekinde yer alan örnek no: 36'da belirtilmiştir. İlgili düzenlemeye göre sıra cetveli, İcra ve İflâs Kanunu'nun 206. ve 207. maddeleri esas alınarak bir tablo şeklinde oluşturulur. Bu tabloda iflâsa ilişkin dosya numarası, müflisin adı, soyadı ve muamele merkezinin adresi yer alır. Bunun yanı sıra her bir alacaklının adı ve soyadına, her bir alacaklının talep ettiği alacak tutarının miktarına sıra cetvelinde yer verilir²²⁰. Bunun yanında her bir alacak tutarının ne kadarlık kısmının kabul edilip ne kadarlık kısmının reddedildiği ve alacak talebi için verilen kararlarla alacaklıların hangi sıraya kabul edildiği de sıra cetvelinde yer alır (İİK. yön. m.59).

İsviçre'de de Türk hukukunda olduğu gibi iflâs tasfiyesinde kullanılan bazı belgelerin, matbu hâle getirilmiş formlar düzenlenerek oluşturulacağı hüküm altına alınmıştır (KOV m.2). Böylece iflâs tasfiyesinde görev alan organların işlemlerini yaparken işlerinin kolaylaşacağı belirtilmektedir²²¹. Sıra cetveli de bu formlar kullanılmak suretiyle düzenlenen bir tasfiye işlemidir²²². İsviçre'deki matbu forma göre sıra cetvelinde yer alan unsurlar bakımından, Türk hukukundan farklı olarak, alacağın sebebine yer verilir. Ayrıca sıra cetvelinde her bir sıraya ilişkin alacaklar tek tek belirtilir ve her sıranın sonunda o sıraya kaydedilmiş alacak tutarına ilişkin kabul edilen ve reddedilen toplam miktara da yer verilir.

1.2.8. Sıra Cetvelinin Hukukî Niteliği

Sıra cetvelinin hukukî niteliğinin ne olduğu konusunda doktrinde farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bir görüşe göre sıra cetveli, iflâs idaresinin tek taraflı bir idari tasarrufu²²³ iken diğer bir görüşe göre sıra cetveli çok taraflı bir takip işlemidir²²⁴.

²¹⁹ İcra ve İflâs Kanunu Yönetmeliği, R.G. Tarih: 11.04.2005, S.25783.

²²⁰ Alacaklar hakkında araştırma yapılırken müflis tarafından her bir alacak ve iddia hakkında yapılacak açıklamaya sıra cetvelinde yer verilmez. Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1392, Rn.6.

²²¹ Milani ve Wohlgemuth, 2016, **a.g.k.**, 54, Rn.1.

²²² Bu formlara ilişkin kural iflâs idaresi ve iflâs dairesini bağlayıcı nitelikte olsa da içeriğindeki unsurlara yer verilmekle birlikte matbu form kullanılmaksızın düzenlenen sıra cetveli de ilgilileri bakımından hüküm ve sonuçlarını doğurur. Milani ve Wohlgemuth, 2016, **a.g.k.**, 54, Rn. 2.

²²³ D. Spichy (1979). *Gegenstand, Rechtsnatur, und Rechtskraftwirkung Des Kollokationsplanes im Konkurs*. Doktora Tezi, Basel, 31; Milani, 2011, **a.g.k.**, 31, Rn. 82.

²²⁴ I. Meier (2002). *Das Verwaltungsverfahren vor den Schuldbetreibungs und Konkursbehörden Beschwerdeverfahren nach Art. 17 ff. SchKG und Verfahren zum Erlass einer Verfügung*. Zürich: Schulthess Juristische Medien AG, 24.

Doktrinde bir diğer görüş ise icra hukukunda paylaşırma işlemleri kapsamında düzenlenecek olan sıra cetvelini, bir icra takip işlemi olarak değerlendirmektedir²²⁵.

İflâsta paylaşırma prosedürüne dâhil bir işlem olan sıra cetveli, aşama olarak takip süreci içerisinde yer almaz. Dolayısıyla iflâsta sıra cetveli, takibi ilerleten bir işlem olma özelliğinden yoksun olduğu için sıra cetvelini hukukî nitelik itibariyle icra takip işlemi kapsamında görmemekteyiz. Biz, iflâsta paylaşırma işlemleri içerisinde yer alan sıra cetveli düzenlenmesini, hukukî niteliği itibariyle bir tasfiye işlemi olarak değerlendiriyoruz. Zira iflâsta paylaşırma prosedürüne dâhil olan sıra cetveli, İİK m.208 vd. da düzenlenen “İflâs Tasfiyesi” hükümleri içerisinde yer alır. Bu kapsamda sıra cetveli, tasfiye sürecine temel teşkil ederek²²⁶ bu sürecin ilerlemesini sağlar ve birçok tasfiye işlemini de doğrudan ya da dolayısıyla etkileyen bir tasfiye işlemi olma özelliğini taşır²²⁷.

1.2.9. Sıra Cetveline Kabul Edilen Alacaklar

1.2.9.1. Masaya kaydettirilen alacaklar

İflâs idaresi tarafından sıra cetveline kabul edilen alacaklar öncelikle masaya kaydedilen alacaklardır. Masaya kayıt talebiyle süresi içerisinde iflâs dairesine başvuran ve iflâs idaresi tarafından yapılan incelemeyle masaya kabul edilen alacaklar, sıra cetvelinde yer alır. İflâs idaresi, sunulan deliller ve müflisin beyanlarıyla birlikte müflise ait defter ve kayıtlardan alacaklı olduğu kanaatine vardığı kişileri sıra cetveline kabul eder. Masaya kayıt talebiyle başvuran ancak iflâs idaresi tarafından alacaklı olduklarına kanaat getirilmeyen kişilerin masaya kayıt talepleri reddedileceğinden bu kişiler, sıra cetveline alacaklı olarak alınmazlar. Ancak bu kişilere, alacak taleplerinin reddi sebepleri de gösterilerek sıra cetvelinde yer verilir.

1.2.9.2. Tapu siciline yazılı olan alacaklar

Tapu siciline yazılı olan alacaklar hakkında masaya kayıt süresi içerisinde başvurulmuş olmasa dahi bu alacaklar, sıra cetveline işlemiş faizle birlikte kabul edilirler (İİK m.231; İsv. İİK m.246). Tapu siciline yazılı olan alacakların, talep

²²⁵ Meriç, 2015, **a.g.k.**, 113.

²²⁶ Sıra cetveli düzenlenmesinin iflâs tasfiyesi bakımından önemine ilişkin bkz. Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 6 vd.

²²⁷ Bkz. Yukarıda 1. Bölüm, 1.1.3. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

olmaksızın işlemiş faizle birlikte masaya kabul edileceğine ilişkin hüküm, bu kişilerin alacaklarının kaydı için süresi içerisinde başvuramayacağı şeklinde yorumlanmamalıdır. Tapu sicilinden, müflisten alacaklı olduğu anlaşılan kişiler, alacak kayıt talebi için yapılacak ilanla tanınan süre içerisinde alacaklarının kaydı için başvurabilirler. Ancak başvurmadıkları takdirde dahi bu kişiler, işlemiş faizlerle birlikte masaya kaydedilir.

İflâsın açılmasından sonra müflis aleyhine tapu siciline her nasılsa işlenmiş olan kayıtlar dikkate alınmayacağından, iflâs idaresi, tapu sicilinden anlaşılan kayıtlara güvenebilir²²⁸. Ancak tapu sicilinden anlaşılan alacakların alacaklılarının masaya kayıt talebi olmasa da kaydedilmesi, bu alacakların iflâs idaresince hiçbir şekilde incelenmeyeceği anlamına gelmez²²⁹. Bu alacaklar için iflâs idaresi, müflisin görüşünü almalı ve tapu kayıtlarının yanında müflisin kayıtlarına dayanarak inceleme yapmalıdır. Eğer iflâs idaresince yapılacak inceleme neticesinde tapu siciline yazılı alacak bakımından müflisin borçlu olmadığı ancak tapu sicilindeki kaydın terkin edilmediği anlaşırsa bu alacakların reddi kararına gerekçesiyle birlikte sıra cetvelinde yer verilir.

Tapu sicilinden anlaşılan alacakların başında elbette ipotek hakkı²³⁰ gelir. Ancak tapu sicilinden anlaşılan alacakları yalnız ipotek hakkından ibaret görmemek gerekir. Tapu sicilinden anlaşılan oturma hakkı, intifa hakkı, irtifak hakkı gibi haklar, iflâs idaresince kendiliğinden dikkate alınıp incelenerek sıra cetveline kaydedilebilecek alacaklara örnek olarak gösterilebilir²³¹. Yalnız iflâstan önce tapu siciline işlenmiş, müflisin malları üzerindeki haczin varlığına ilişkin kayıtlar, bu kapsamda değerlendirilmemelidir. Zira müflis hakkında iflâs kararının verilmesiyle bütün haciz yoluyla takipler durur ve takibin kesinleşmesiyle bu takipler düşer; bu takiplere bağlı koyulmuş hacizler de kalkar. İflâs kararının alınmasından önce müflis aleyhine başlatılmış takiplerin alacaklılarının, iflâs masasına alacaklarının kaydı gerekir. Dolayısıyla tapuda yer alan hacze ilişkin kayıtlar, iflâs idaresi tarafından dikkate alınmaz²³². Hacze ilişkin kayıtlara dayanarak alacaklı olduğu iddiasında olan kişilerin,

²²⁸ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 436, Rn. 2.

²²⁹ Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 465.

²³⁰ “...MK. nun 796. maddesi uyarınca ipotek yalnız mevcut bir alacak için değil ileride doğması muhtemel alacaklar için de tesis olunabilir. İpotekle muamman alacaklar İİK.nun 231. Maddesinde gösterilen ve tapu sicilinde yazılı alacaklardan madut olduğu cihetle...” Y. İİD. 05.10.1962 T., 8861 E., 9907 K., Kaynak: M. Oskay vd. (2007). *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*. C 4. Ankara:Filiz Kitabevi, 5117.

²³¹ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 436, Rn.3; Oskay vd., 2007, **a.g.k.**, 5116.

²³² “...İflâs idaresi tapu siciline yazılı olan alacakları, kayıt için müracaat edilmemiş olsa bile işleyen faiziyle birlikte masaya kabul eder. 6183 sayılı yasanın 9 ve 10. maddesi uyarınca teminat olarak konulan haciz, İİK.'nun 193. maddesi uyarınca iflâs kararının kesinleşmesiyle düşeceğinden bu hacze konu

alacağın kaydı için verilmiş olan sürede, alacaklarına dayanak teşkil eden delilleriyle birlikte başvurmuş olmaları gerekir.

Tapu sicilinden, müflisten ipotekli alacaklı olduğu anlaşılan kişilerin alacakları hakkında iflâs idaresinin kendiliğinden inceleme yapma yetkisi vardır. Müflisin yaptığı açıklamalar doğrultusunda ve kayıtlara dayalı olarak yapılacak inceleme neticesinde bu kişilerin alacaklı olduğu kanaatine varılırsa, bu kişiler sıra cetveline alacaklı olarak kaydedilir. İflâs idaresi, bu kişilerin alacaklı olmadığı veya alacağın ortadan kalktığı kanaatine varsa dahi bu alacağı masaya ve sıra cetveline kaydeder ve bu alacakla ilgili karar verme yetkisini ikinci alacaklılar toplantısına bırakır (İİK m.233).

İflâs idaresinin, alacağın kaydı için talepte bulunulmamış olmasına rağmen işlemiş faiziyle birlikte kabul etmekle ve dolayısıyla incelemekle yükümlü olduğu tek sicil, tapu sicilidir. Müflisin iflâs masasına dâhil, üzerinde rehin hakkı tesis edilmesi mümkün olan ve incelenmekle alacak hakkının var olduğunun tespit edilebileceği bir takım sicile bağlı malvarlığı değerleri var olabilir. Örneğin hayvan sicili, maden sicili, gemi sicili, uçak sicili veya ticari işlemlerde taşınır rehni sicili gibi sicillerin incelenerek müflisten alacaklı olan kimselerin tespit edilmesi mümkün olabilir. Ancak iflâs idaresinin, tapu sicili dışındaki bu sicilleri kendiliğinden incelemek ve müflisten alacaklı olan kimselerin var olup olmadığını tespit etmek gibi bir yükümlülüğü bulunmaz. Zira İİK m.231; İsv. İİK m.246'yla yalnız tapu sicilinden anlaşılan alacak kayıtlarının kendiliğinden gözetilebileceği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla bu sicillerden anlaşılabilen nitelikteki alacaklarda alacak kayıt talebinde bulunulması ve bu sicile ilişkin kayıtların da beraberinde iflâs idaresine sunulması gerekir.

1.2.9.3. Geç kalan müracaatların durumu

İlandan itibaren süresi içerisinde kayıt talebinde bulunulmayan alacaklar için alacağın geç kaydını mümkün kılan düzenlemeye İİK m.236 (İsv. İİK m.251)' de yer verilmiştir. Bu düzenlemeye göre hem Türk hukukunda hem de İsviçre hukukunda süresi içerisinde deftere kaydettirilmeyen alacaklar iflâsın kapanmasına kadar kabul olunur. Müflisten alacaklı olduğu iddiasında olan kişi, süresi içerisinde alacak kayıt talebinde bulunmamışsa, iflâs kapanıncaya kadar kayıt talebinde bulunabilir.

alacaklarsıra cetveline iflâs idaresince resen kabul edimezler. AŞ'nin bu borçtan sorumlu olup olmadığı..." Y. 19. HD., 11.04.2002 T., 1174 E., 2784 K., Kaynak: Oskay vd., 2007, **a.g.k.**, 5117.

Geç kayıt talebinde bulunmakla kastedilen; iflâsın açılmasından önce müflisten alacaklı olan kişilerin, kendilerine alacağın kaydı için tanınan süreyi ilandan haberdar olmama, ihmalkârlık gibi sebeplerle kaçırmış olmaları halinde, iflâs kapanıncaya kadar yapabilecekleri taleplerdir²³³. Geç kayıt talebi iflâstan önce doğmuş alacaklar bakımından geçerli olup²³⁴, iflâstan sonra doğan alacaklar ve masa alacakları bu kapsamda değildir.

Geç kalan kayıt taleplerine ilişkin düzenlemeyle müflisten alacaklı olduğu iddiasıyla geç kayıt talebinde bulunan kişilerin, süresi içerisinde kayıt talebinde bulunan kişilerle mutlak surette aynı haklara sahip kılındıkları düşünülmemelidir. Öncelikle geç kayıt talebinden önce kararlaştırılmış paylaştırmaya, alacaklının iştirak hakkının olmadığına ilişkin düzenleme İİK m.236/3 (İsv. İİK m.251/3)'de yer alır. Bu hükme göre; geç kayıt talebinde bulunan alacaklı, kendisinin kayıt talebinden önce kararlaştırılmış olan paylaştırmada dikkate alınmaz. Burada kanun koyucu tarafından kastedilen paylaştırmının, paraların dağıtılmasından ibaret olduğunu düşünüyoruz²³⁵. Zira hükmün dördüncü fıkrasında, iflâs idaresinin geç kalan müracaatı kabul etmesi hâlinde sıra cetvelini bu yönde düzenleyeceği ve tekrardan düzenlenen sıra cetvelinin ilan edileceği; ayrıca alacaklılara bildirileceğine ilişkin düzenleme yer alır. Eğer kastedilen paylaştırma geniş anlamda paylaştırma olsaydı paylaştırmaya, alacakların incelenmesi ve incelenen alacaklarla sıra cetvelinin düzenlenmesiyle başlayacağından; geç kalan kayıt talepleri, sıra cetvelinin düzeltilmesini sağlamazdı. Ayrıca geç kalan kayıt talepleri, kesinleşen sıra cetveli esas alınarak hazırlanan pay cetveli; son hesap ve paraların alacaklılara paylaştırılması bakımından da dikkate alınmazdı.

Kanun hükmü esas alındığında sıra cetvelinin düzenlenmiş fakat kesinleşmemiş, başka bir deyişle henüz bu sıra cetveline dayalı olarak pay cetvelinin düzenlenmesi aşamasına geçilmemişse geç kayıt talebi dikkate alınır. Ancak pay cetveli düzenlenmiş fakat henüz paralar dağıtılmamışsa ya da pay cetveline bağlı olarak paraların dağıtılması

²³³ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 460, Rn. 2.

²³⁴ “...**İİK.nun 236. maddesinin iflâstan önceki alacaklara ait bulunmasına ve tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, temyiz olunan kararda yazılı gerekçelere göre...**” Y. 11. HD., 23.12.1982 T., 9443 E., 9809 K., Kaynak: Uyar, 1996, **a.g.k.**, 6549.

²³⁵ Yargıtay'ın eski tarihli bir kararı da görüşümüzü destekler niteliktedir. Anılan karar: “...Sözü geçen yasanın 236. maddesi ile kabul edilen geç kalan müracaatlar hakkında başvurmadan evvel kararlaştırılmış paylaştırmaya alacaklının iştirak hakkının bulunmadığı açıklanmıştır. Vergi dairesi **sıra cetveli yapıldıktan ve para paylaştırılarak fiilen ödendikten sonra** 02.10.1974 tarihli yazı ile iflâs idaresine, kaydı kabul talebinde bulunmuştur. Bu itibarla, kesinleşen sıra cetveline göre alacaklılara ödenen paranın istirdadı istenemez ve olaya yasanın 361. maddesi hükmü uygulanamaz. Bu tür istekler hakkında 253. Maddeye göre işlem yapılacağı düşünülmeksizin...” Y. 12. HD. 17.03.1975 T., 162 E., 2363 K., Kaynak: Uyar, 1996, **a.g.k.**, 6550.

da yapılmışsa o takdirde geç kayıt talebinde bulunan alacaklı, bu sürece dâhil olmaz ve o paylaştırmadan alacağına karşılık gelen tutarda kısmen veya tamamen pay alamaz. Ayrıca bu kişiler, yalnız asıl dağıtma değil, geç kayıt talebinden önce yapılmış olan geçici dağıtmadan da pay alamazlar²³⁶.

Müflisten alacaklı olduğu iddiasında olan kişi, eğer alacak kayıt talebinde belirtilen süre dolduktan sonra fakat sıra cetveli düzenlenmeden önce alacak kayıt talebinde bulunmuşsa, o takdirde iflâs idaresi alacağa ilişkin incelemesini gerçekleştirir ve sıra cetvelini düzenler. Ancak eğer geç kalan kayıt talebi, sıra cetvelinin düzenlenmesinden sonra gerçekleşmişse, alacağın varlığına ilişkin inceleme yapıldıktan sonra kayıt gerçekleştirilerek sıra cetveli değiştirilir²³⁷. Değiştirilen sıra cetveli hakkında yeniden ilan yapılır.

Alacağı için geç kayıt talebinde bulunan kişiyi, süresi içerisinde kayıt talebinde bulunan kişiye göre dezavantajlı duruma getirecek bir diğer düzenleme ise İİK m.236/2 (İsv. İİK m.251/2)' de yer alır. Bu hükme göre geç kayıt talebinde bulunan kişi, geç kalmasından kaynaklanan masrafları ödemekle yükümlüdür ve gerekirse bu kişi masraflarını peşin olarak yatırmaya zorlanabilir. Geç kayıt talebinde bulunan kişinin süresi içerisinde kayıt talebinde bulunmamasının kusurundan kaynaklanıp kaynaklanmaması, bu kişinin geç kalmasının gerektiği masraflardan sorumlu olması açısından bir önem arz etmez²³⁸. Çünkü kanunda bu hususta bir istisna ya da gecikmenin kusura dayanmayan bir sebepten kaynaklanması hâlinde giderlerden sorumlu olunmayacağına dair bir hüküm yoktur. Burada kastedilen masraflar şüphesiz, tasfiyenin gecikmesi sebebiyle geç kayıt talebinde bulunan alacaklıdan kaynaklı masraflardır. Özellikle geç kayıt sebebiyle yapılacak değişikliklere ilişkin masraflar bu kapsamdadır²³⁹. Örneğin, alacaklının geç kayıt talebinde bulunması sebebiyle sıra cetvelinde değişiklik yapılması söz konusu olmuşsa bu sıra cetveli hakkında yeniden ilan ve yapılan değişiklik sonucunda yeni oluşturulan sıra cetveli hakkında tekrardan

²³⁶ Pekcanıtez vd., 2020, **a.g.k.**, 454; Deynekli vd., 2005, **a.g.k.**, 642.

²³⁷ Doktrinde geç kayıt talebi sebebiyle sıra cetvelinde yapılacak değişikliğin, ek bir sıra cetveli hazırlanarak yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Pekcanıtez vd., 2020, **a.g.k.**, 441; biz burada kanun koyucu tarafından kastedilenin ek bir sıra cetveli olduğunu düşünmüyoruz. Çünkü kanun hükmünde açıkça, iflâs idaresi tarafından daha öncesinde hazırlanmış olan sıra cetvelinde değişiklik yapılacağına ilişkin ifadeye yer verilmiştir. Düşüncemize göre mevcut sıra cetvelinde düzenleme yapılmayıp ek bir sıra cetveli düzenlenmesi amaçlansaydı, bu hususa hükümde açıkça yer verilir.

²³⁸ Belgesay, 1953, **a.g.k.**, 138.

²³⁹ Jaeger, 1999/97, **a.g.k.**, 461, Rn. 5.

alacaklılara tebligat yapılması gerekir. Tüm bu işlemler, masraf yapmayı gerektireceğinden bu masraftan geç kayıt talebinde bulunan alacaklı sorumlu olur.

Geç kayıt talebinde bulunan kişinin, alacağına dayanak teşkil eden bütün delilleri iflâs idaresine sunması gerekir. İflâs idaresi gereken incelemeyi yapar ve alacak hakkında karar verir. Geç kayıt talebinde bulunan kişinin gecikmesini haklı bir sebebe dayandırma yükümlülüğü yoktur²⁴⁰. Ayrıca gecikmenin kendisinden veya üçüncü bir kişiden kaynaklanıp kaynaklanmamasının da geç kayıt talebinin kabulünde etkisi bulunmamaktadır²⁴¹. İflâs idaresinin geç kayıt talebini reddetme hakkı yoktur. Geç kayıt talebi her halükârda dikkate alınır ancak bu kişinin alacaklı olup olmadığı hakkında karar verilir. Geç kayıt talebinin yapılması ve alacağın kabul edilmesinin ardından alacaklının, kayıt talebinden önce gerçekleştirilmiş alacaklılar toplantısında alınan kararlara ve kanun gereği bağlayıcı olan hususlara itiraz hakkı yoktur²⁴².

Alacaklının geç kayıt talebiyle iflâs idaresine başvurmadan önce alacak davası açması da mümkün olup, mahkemece alacağın geç kaydı için iflâs idaresine başvurulmuş olması bir ön koşul olarak aranamaz²⁴³. Eğer mahkeme alacak davasında yapacağı inceleme neticesinde davacının müflisten alacaklı olduğu kanaatine varırsa masaya kayıt kararı verilebilir. Yargıtay'ın da bu yönde kararları vardır²⁴⁴. Mahkeme tarafından verilen bu kayıt doğrultusunda iflâs idaresi tarafından yapılması gereken işlemler yapılmalıdır. Burada açılan alacak davasını, sıra cetvelinin ilanından itibaren açılması mümkün olan sıra cetveline itiraz davasından daha farklı düşünmemek gerekir. Zira ilerleyen bölümlerde ayrıntısıyla açıklayacağımız sıra cetveline itiraz davasında aslında, ya alacaklı olduğu iddiasıyla talepte bulunmuş fakat alacak talebi kısmen veya tamamen reddedilmiş kişiler ya da bir başka kişinin kabul edilen alacağına itiraz eden kişiler davacı tarafta yer alır. Geç kayıt talebini dolayısıyla içinde barındıran alacak davası açan kişiler, süresi içerisinde alacak kayıt talebinde bulunmadıklarından, sıra cetvelinde kendileri hakkında alacak talebinin reddedildiğine dair de olsa bir kayda yer

²⁴⁰ Ansay, 1960, **a.g.k.**, 287.

²⁴¹ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 461, Rn.4.

²⁴² Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 461, Rn.4.

²⁴³ Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 454.

²⁴⁴ "...İflâsın kapatılmasına kadar masaya alacak yazdırmak mümkündür. Öte yandan masaya kayıt davası açılması için iflâs idaresine başvuru yapılması da bir ön şart değildir. Davacının masaya başvurusu olmadığına göre doğrudan dava açmasında hukuka aykırı bir yön yoktur. Davacının davalı aleyhine bir alacak iddiası bulunduğundan mahkemece alacağın mevcudiyeti üzerinde durulmak ve davacı yanca alacağın usulüne uygun delillerle ispatlanması hâlinde masaya kayıt kararı vermek gerekir..." Y. 19. HD., 09.03.2011 T., 666 E., 3028 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 07.01.2020.

verilmemiş olan kişilerdir. Bu kimselerin açacakları alacak davasıyla aslında müflisten alacaklı olup olmadıkları mahkeme kararıyla hükme bağlanacaktır. Dolayısıyla mahkemece verilen kabul kararının kesinleşmesiyle artık bu kişilerin müflisten alacaklı olduklarına dair bir tereddüt kalmaz. Nitekim Yargıtay da eski tarihli bir kararında, açılan alacak davalarının iflâsın açılmasından sonra, masaya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası olarak değerlendirilmesi ve alacak davalarına bu şekilde devam edilmesi gerektiğini belirtmiştir²⁴⁵.

İflâs idaresi, yapacağı inceleme neticesinde geç kalan alacak kayıt talebi hakkında karar verdiğinde, o zamana kadar sıra cetveli düzenlenmemişse, geç kayıt talebine konu olan alacağı da dâhil ederek sıra cetvelini düzenler. Geç kayıt talepli alacak kabul edildiyse bu alacağın sırası; imtiyazlı olup olmaması gibi özellik arz eden durumlar dikkate alınır. Eğer alacak kayıt talebi hakkında ret kararı verilmişse de oluşturulacak sıra cetvelinde, ret sebebiyle birlikte bu alacağa yer verilir. İflâs idaresi, yapacağı inceleme neticesinde karar verdiğinde hâli hazırda oluşturulmuş bir sıra cetveli varsa, geç kalan alacak hakkında verilmiş olan kabul veya ret kararına göre sıra cetvelinde değişiklik yapılarak, bu yeni sıra cetveli hakkında ilan ve ayrıca –geç kayıt talebi kısmen veya tamamen reddedilmişse ya da talep edilen sıradan farklı bir sıraya kaydedilmişse bilgilendirme amacıyla- tebligat yapılır.

Önemli olan nokta, sıra cetveline itiraz ve bunun sonuçlarına ilişkin İİK m.235 (İsv. İİK m.251/5)’ in geç kalan kayıt talepleri bakımından uygulanabilirliğidir. Geç kayıt talebinde bulunan kişinin kayıt talebinin incelenmesinden sonra sıra cetvelinin ilk defa düzenleniyor olması hâlinde, bir kısıtlama olmaksızın, hem diğer alacaklılara göre geç kayıt talebinde bulunan kişi tarafından hem de süresi içerisinde başvurarak talepleri hakkında ret veya kabul kararı verilen kişiler bakımından sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvuru yapılması mümkün olup, bu hususta tereddüt yoktur. Geç kayıt talebi sebebiyle sıra cetvelinde değişiklik yapılmışsa sıra cetveline sonradan dâhil olan kişiye, daha önceden sıra cetveline kaydedilmiş olan alacaklar bakımından sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvuru hakkı aynı şekilde tanınmalı mıdır? Yargıtay eski tarihli bir

²⁴⁵ “...Müflis hakkında haciz ya da rehlin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılamaz, kendisine karşı dava açılmaz. Çünkü, iflâstan sonra müflise ait mal ve haklar topluluğunu, iflâs idaresi temsil eder. Ancak, iflâstan sonra müflise karşı alacak davası açılırsa, bu davaya, iflâs idaresine karşı "sıra cetveline itiraz davası" olarak devam edilmelidir...” Y. 11. HD., 20.12.1977 T., 3916 E., 5745 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 07.01.2020.

kararında²⁴⁶ geç kayıt talebinde bulunan kişinin böyle bir hakkı olmadığını ifade ederken yakın tarihli bir kararında, masaya karşı sıra cetveline itiraz davası açılmasının geç kayıt talebi yapılabildiği sürece mümkün olduğunu belirtmiştir²⁴⁷. Doktrinde geç kayıt talebinde bulunan kişinin daha önce kayıt talebinde bulunmuş olan kişilerin alacaklarına kısmen veya tamamen itiraz etmek amacıyla dava açamayacağı yönünde görüş vardır²⁴⁸. Ayrıca doktrinde sıra cetveline müracaat yollarına başvuru süresinden sonra kayıt talebinde bulunulmuş olması hâlinde bu kişinin, sıra cetveliyle bağlı olduğu ve sıra cetveline kabul edilmiş alacaklar bakımından itiraz hakkının olmadığı görüşü de mevcuttur²⁴⁹. Biz geç kayıt talebinde bulunan kişinin İİK m.235’de yer alan sıra cetveline müracaat yollarına başvuru hakkının var olduğunu düşünüyoruz. İİK m.236/son’da açıkça geç kayıt talebinde bulunulması halinde, sıra cetveline karşı müracaat yollarının düzenlendiği m.235’in uygulama alanı bulacağı hüküm altına alınmıştır. Ayrıca İİK m.236/son’da m.235 hükmünün uygulanması konusunda herhangi bir istisna öngörülmemiştir. Dolayısıyla geç kayıt talebinde bulunan kişi, alacağı kısmen veya tamamen reddedilirse masaya karşı sıra cetveline itiraz davası açabileceği gibi kendisi sıra cetveline kabul edildiğinde başka bir alacaklının alacağı ya da sırasına karşı da itiraz davası açabilir. Aksi yöndeki kabulün açık kanun hükmüne aykırılık oluşturacağını ve geç kayıt talebinde bulunan kişinin hak arama özgürlüğüne müdahale niteliğinde olacağını düşünüyoruz.

Geç kayıt talebinde bulunan kişinin talebinin neticelenmesi hâlinde düzenlenecek sıra cetveline karşı, sıra cetveline kayıtlı olan ve geç kayıt talebinde bulunmayan kişilerin, müracaat yollarına başvurması mümkündür. Ancak bu başvuru yalnız geç kayıt talebinde bulunan kişi ve bu kişinin kaydıyla meydana gelen değişiklikler sebebiyle olmalıdır²⁵⁰. Aksi hâlde diğer alacaklılar, daha öncesinde süresi

²⁴⁶ “...Davalı alacaklının alacağının sıra cetvelinden terkin talebini içeren bu davada, davalı alacaklının alacağı, 22.05.1987 tarihinde iflâs idaresince kabul edilmiş olup, bu alacağa ilişkin sıra cetveli, 17.08.1987 tarihinde ilan edilmiştir. Davacı F.B.’ye alacağını temlik eden Z.Y., alacağının 14.04.1988 tarihinde kaydını talep etmiş olup, bu talep İİK.’nın 236. maddesinde düzenlenen alacağın geç bildirilmesi hâlidir. Sonradan başvuran alacaklının, daha önce düzenlenmiş sıra cetveline kabul edilmiş alacaklara, anılan yasa hükmüne göre itiraz hakkı bulunmadığından, sonucu itibarıyla doğru olan kararın bu gerekçeyle ONANMASINA...” Y. 19. HD., 07.07.1994 T., 4547 E., 7432 K., Kaynak: Uyar, 1996, **a.g.k.**, 6548.

²⁴⁷ “...Dava kayıt kabul istemine ilişkindir. İcra ve İflâs Kanunu’nun 236. maddesi uyarınca iflâsın kapatılmasına kadar masaya alacak yazdırmak mümkün olduğu gibi kayıt kabul davası açmak da mümkündür...” Y. 23. HD., 02.06.2016 T., 3598 E., 3413 K. Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 07.01.2020.

²⁴⁸ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1342.

²⁴⁹ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 461; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2207.

²⁵⁰ Aynı yönde görüş için bkz. Arslan, Yılmaz ve Taşpınar Ayvaz, 2016, **a.g.k.**, 513.

içerisinde başvurmadıkları ya da başvuramadıkları sıra cetveline müracaat yollarına başvurma hakkını elde etmiş olurlar. Buna izin verilirse, süresi içerisinde sıra cetveline müracaat yollarına başvurma şansı varken başvurmayan veya başvuramayan kişilerin, geç kayıt talebinden faydalanması sonucu doğar.

Geç kayıt talebinde bulunan kişinin sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvurusu, kendi alacağı ve kendi sırasıyla ilgili olabilir. Ayrıca bu kişi, kendisinden sonra ve daha geç kayıt talebinde bulunan kişiler neticesinde değiştirilen sıra cetveline karşı, yalnız o kişi sebebiyle gerçekleşen değişiklikler ve o kişinin alacağı dolayısıyla müracaat yoluna başvurabilmelidir.

Geç kayıt talebi, iflâsın kapanmasına kadar yapılabilir (İİK m.236/1; İsv. İİK m.251/1). İflâsın kapanması, paraların fiilî olarak alacaklılara dağıtılmasının ve alacağı kısmen veya tamamen karşılanamayan alacaklılara aciz belgesi verilmesinin ardından, iflâs idaresince verilen raporun incelenmesi neticesinde asliye ticaret mahkemesinin (İsviçre’de iflâs mahkemesinin) kararıyla mümkündür (İİK. m.254; İsv. İİK m.268). Dolayısıyla mahkeme tarafından iflâsın kapanması kararı verinceye kadar alacak kayıt talebinde bulunulabilir.

İflâsın kapanmasının yanında ayrıca iflâsın kaldırılmasına da geç kayıt talepleri bakımından değinmek gerekir. İflâsın kaldırılmasına İİK m.182 (İsv. İİK m.195) uyarınca karar verilebilir. Yargıtay bir kararında iflâsın kaldırılması kararının kesinleşmesine kadar alacak kayıt talebinde bulunulabileceğini hüküm altına almıştır²⁵¹. Ayrıca Yargıtay, müflis tarafından iflâsın kaldırılması talebiyle mahkemeye başvurulduğunda, daha önce masaya kayıt talebinde bulunmayan kişinin mahkemeye başvurarak henüz kendi alacağının ödenmediğini bildirmesinin, geç kayıt talebi niteliğinde olduğunu içtihat etmiştir²⁵². Kanun gereğince iflâsın kaldırılması için

²⁵¹ “...İİK’nun 236. Maddesine göre, aynı kanunun 219. Maddesinde öngörülen sürede alacaklarını iflâs masasına kaydettirmeyen alacaklılar iflâsın kapanmasına kadar alacaklarını masaya yazdırabilirler. İflâs, mahkemenin tasfiyenin bittiğini anladıktan sonra vereceği kararla kapanır. İflâsın kaldırılması için de, iflâsın kaldırılmasına ilişkin kararın kesinleşmesi gerekir. Karar kesinleşmeden önce iflâs masasına alacak kaydı mümkündür...” Y. 19. HD., 21.05.1996 T., 3458 E., 4979 K., Kaynak: Uyar, 1996, **a.g.k.**, 6003.

²⁵² “...İflâsın kaldırılması için iflâs tasfiyesi devam ederken iflâsın kapanmasından önce müflisin bütün alacaklıları tatmin etmesi, veya alacaklıların iflâsın kaldırılmasına muvafakatlerinin alınmasından sonra İİK’nun 182. maddesi çerçevesinde Ticaret mahkemesince iflâsın kaldırılmasına karar vermesi gerekir....Vergi daireleri, iflâs masasına alacağını kaydettirmemişse de, iflâsın kaldırılması için açılan bu davada 17.06.1994 tarihli dilekçesi ile TL alacağı bulunduğunu, iflâsın kaldırılmasına muvafakat etmediğini bildirmiştir. Bu talep İİK. nun 236. Maddesine uygun bir talep olduğundan....Mahkemece....talebinin geç bildirilen alacak olarak kabul edilerek, bu alacakla ilgili yasal prosedür sonucunun beklenerek, varılacak sonuca göre karar verilmesi...” Y. 19. HD., 26.09.1995 T., 6880 E., 7486 K., Kaynak: Uyar, 1996, **a.g.k.**, 6547.; İflâsın kaldırılmasına karar verecek olan

müflisin bütün borçlarını itfa etmesi; bütün alacaklıların taleplerini geri alması ya da müflis lehine konkordatonun tasdik edilmiş olması gerekir. Bu üç hâlden birine dâhil olmayan veya olamayan bir alacaklının var olması hâlinde, bu alacaklı alacağını kısmen veya tamamen tahsil edememişse, iflâsın kaldırılması şartları oluşmuş sayılmaz. Ayrıca kişilerin iflâsın kapanmasına kadar kayıt talebinde bulunmalarına engel bir durum yoktur (İİK m.236). Dolayısıyla bu kişinin kayıt talebi geç kayıt talebi kapsamında sayılmalıdır.

1.2.10. Sıra Cetvelinin Oluşturulması

1.2.10.1. Genel olarak

İflâsta tasfiye süreci yürütülürken her ne kadar bütün alacaklıların aynı zamanda ve mümkün olduğunca aynı şekilde alacaklarının ödenmesi suretiyle memnun edilmesi amaçlanmış olsa da müflisin malvarlığının tüm alacaklarını karşılayacak durumda olmaması sebebiyle çoğu zaman bu amaca ulaşmak mümkün olmaz²⁵³. Bu sebeple kanun koyucu; alacakların sıralanmasını, bu sıranın belirli esaslara göre belirlenmesini ve bu esaslar gözetilerek alacakların iflâs masasından ödenmesini öngörmüştür. Bu sıralama yapılırken kanunda alacaklar belirli gruplara ayrılmış, bazı alacakların maddi hukuktan kaynaklanan sebeplerle rüçhanlı olması; bazı alacakların ise sosyal sebeplerle imtiyazlı olması şeklinde bir düzenlemeye gidilmiştir. Her iki grupta da yer almayan alacakların ise son sırada imtiyazsız alacaklar olarak yer alması gerektiği belirtilmiştir.

İflâs idaresi, öncelikle ödenmesi gereken rehinli alacak, devlet alacakları ve varsa diğer kanunlarda öngörülmüş rüçhanlı alacakları tespit ettikten sonra bu alacakların ardından ödenmesi gereken diğer alacakları da belirler. Sıra cetvelinde yer alması gereken ve rehinli alacak dışında kalmaları sebebiyle²⁵⁴ Türk hukuku anlamında adi alacak olarak adlandırılan diğer alacaklar da İİK m.206 gereğince kendi içerisinde imtiyazlı ve imtiyazsız alacaklar olarak ikiye ayrılır.

Rüçhanlı olan ve paraya çevirme işleminin ardından öncelikle ödenmesi gereken alacaklar dışında, bazı alacaklara da kanun gereği imtiyaz tanınmıştır²⁵⁵. Bu alacaklara

mahkemenin geç kayıt taleplerini göz önünde bulundurması gerekir. H. Pekcanıtez (2016). *Makaleler*. C.I, İstanbul:On İki Levha Yayıncılık, 98.

²⁵³ Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 396, Rn. 54.

²⁵⁴ BGE 87 III 117, 28.11.1961.

²⁵⁵ İflâsın açılması ve tasfiye masrafları satış bedelinden öncelikle çıkarılır. Rehlinli malın bedelinden yalnız rehinli malın muhafaza ve satış masrafları çıkarılır. Bu bedellerin çıkarılması ve varsa rüçhanlı

tanınan imtiyaz hakkıyla, imtiyazlı olmayan alacaklara tercihen bu alacakların öncelikle ödenmesi sağlanır²⁵⁶. Dolayısıyla alacakların imtiyazlı alacak olarak adlandırılmasının, bu alacakların ilk üç sırada yer alması ve müflisin malvarlığının paraya çevrilmesinin ardından ödenme ihtimallerinin ilk üç sırada olmaları sebebiyle daha yüksek olmasından kaynaklandığını düşünüyoruz. Düzenlenecek sıra cetvelinde ilk üç sırayı oluşturması gereken bu alacaklar, sosyal bazı düşüncelerle İİK m.206 (İsv. İİK m.219) gereğince ya da özel bazı kanunlar tarafından kabul edilmiş imtiyazlar gözetilerek sıralanırlar. İmtiyazlı alacakların sayısının fazla olması, imtiyazlı olmayan alacakların ödenmesini güçleştirir. Zira paylaştırmada öncelikle imtiyazlı alacaklar, tayin edilen sıralar çerçevesinde alacaklarına kavuşur, imtiyazlı alacaklıların tatmininden sonra geriye kalan bir miktarın olması hâlinde imtiyazlı olmayan alacakların ödenmesine geçilir. Paraya çevrilen malvarlığı değerinin yeterli olmadığı bazı durumlarda, imtiyazlı olmayan alacakların ödenmesi bir yana imtiyazlı alacakların tamamı dahi karşılanamayabilir. Bu sebeple, imtiyazlı alacak sayısının gerçek ihtiyaçlar gözetilerek mümkün olduğunca sınırlı tutulması²⁵⁷, imtiyazlı-imtiyazsız tüm alacakların mümkün olduğunca ödenebilmesi için önem arz eder²⁵⁸.

Rüçhanlı alacakların ardından oluşturulacak sıralamada yer alan alacaklar, hem rehinle teminat altına alınmamış alacaklar hem de rehinle teminat altına alınmış olsalar dahi rehinli malın bedelinin alacağın tamamını karşılamaya yetmediği alacaklardır²⁵⁹. Rehinli malın bedelinden karşılanmayan alacakların karşılanamayan kısımları, sıra cetveline adi alacak olarak kaydedilir. Ancak eğer rehin, üçüncü kişinin borcu dolayısıyla müflise ait malvarlığı değerinin üzerinde tesis edilmişse başka bir ifadeyle müflisin o borçtan kişisel bir sorumluluğu yoksa mal yine iflâs masasına girer ve rehinli alacaklının rüçhan hakkı korunur²⁶⁰. Yalnız rehinli malın satış bedelinden karşılanamayan kısım artık iflâs masasından talep edilemez ve bu alacak adi alacak

alacakların ödenmesinden sonra artık imtiyazlı alacakların ödenmesine geçilir (İİK m.248; İsv. İİK m.262). Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1283, Rn. 25.

²⁵⁶ Sprecher ve Jetzer, 1997, **a.g.k.**, 43.

²⁵⁷ Türk hukukunda imtiyazlı alacak sayısının fazla olduğuna ilişkin Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 124; İmtiyaz sayısının çoğaltılmamasına ilişkin bkz. E. Tercan (2003). 4949 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikten Sonra, İcra ve İflâs Kanunu m.206'ya göre İmtiyazlı Alacaklar (Sıra Cetveli). *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. C. 22, S.2, s.17-45, 18.

²⁵⁸ Aynı yönde, Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 123; İsviçre hukukunda bir dönem yirmi beşe kadar çıkan imtiyazlı alacak sayısı ilerleyen süreç içerisinde, yukarıda yaptığımız açıklamalara paralel eleştiriler üzerine indirilmiştir.

²⁵⁹ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2062, Rn. 23.

²⁶⁰ Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, s.419.

olarak sıra cetveline kaydedilemez²⁶¹. Ayrıca iflâs tasfiyesinde rüçhanlı hiç alacak yoksa (rehinle teminat altına alınmış bir mal veya rüçhanlı bir devlet alacağı bulunmuyorsa) paraya çevirmeden sonra elde edilen bedel, oluşturulacak sıralar esas alınarak paylaştırılır²⁶².

İmtiyazlı alacaklar, alacaklıların kimliğiyle değil bizzat alacağın niteliğiyle ilgili olduğundan, bu alacaklar cüzi veya külli hâlefîyet yoluyla başkalarına geçecek olursa alacağı devralan bu kişiler de imtiyazlı alacaklı hâline gelirler²⁶³. Yargıtay'ın da bu yönde kararı vardır²⁶⁴. Ayrıca sıra cetveline imtiyazlı alacak olarak kaydedilme hakkının, alaktan bağımsız olarak bir başka kişiye devri mümkün görülmezken²⁶⁵; imtiyaz hakkından feragatin mümkün olduğu kabul edilmektedir²⁶⁶.

İmtiyazlı olarak adlandırılan alacaklar detaylı olarak incelendiğinde görülecektir ki bu alacaklar her halükârda ilk üç sırada yer almaz. Özellikle müflisle alacaklı arasında özel bir ilişkin var olması sebebiyle imtiyazlı sayılması ve sıra cetvelinde ilk iki sırada yer alması gereken alacaklar bakımından, belirli süre sınırı öngörülmüştür.

İİK m.206/4'den itibaren sıralanan alacaklardan ilk üç sıradakiler, adi alacak olmakla birlikte imtiyazlı alacaklar olarak belirtilmişken dördüncü sırada, ilk üç sırada yer almayan bütün alacakların imtiyazlı olmayan alacaklar olarak adlandırılacakları ve dördüncü sırada yer alacakları belirtilmiştir. Bu alacaklar, ilk üç sıradaki alacaklardan farklı olarak kanunda tek tek sayılmamış; yalnız imtiyazlı olmayan diğer bütün alacakların sıra cetvelinde dördüncü sırada yer alacağı belirtilmiştir.

İsviçre hukukunda, rehinli alacak dışındaki alacaklar Türk hukukunda olduğu gibi adi alacak olarak adlandırılmamıştır. Bu alacaklar İsviçre hukukunda “rehinle teminat altına alınmamış alacaklar (*Die nicht pfandgesicherten Forderungen*)” olarak belirtilmiştir (İsv.İİK m.219/4). Türk hukukundan farklı olarak ilk iki sıra imtiyazlı alacaklara ayrılmış; üçüncü sıradaki alacakların ise ilk iki sıradaki alacaklar dışındaki tüm alacaklar olduğu vurgulanmıştır (İsv. İİK m.219/4/son). İflâsın açılmasıyla iflâs

²⁶¹ Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 407.

²⁶² BGE 30 I 145, 26.01.1904.

²⁶³ Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1283; Berkin, 1972, **a.g.k.**, 297.

²⁶⁴ “...Somut olayda şikâyet eden H.U. tarafından diğer şikâyet eden Y.B.'ye, noter vasıtasıyla ve tarihi kesin olarak saptanabilecek şekilde, icra takibinden sonra 320.000.YTL'lik alacağın 100.000. YTL'lik bölümü temlik edilmiştir. Alacağını temlik eden kimsenin alacak üzerinde bir tasarruf yetkisi kalmamış olup, söz konusu alacak temlik edenin malvarlığından çıkmıştır. Bu durumda mahkemece, alacağı temlik alanın da temlik edenin haklarının hâlefî olarak garameten veya alacağa tanınan diğer haklardan yararlanabileceğinin gözetilmemesi usul ve yasaya aykırıdır...” Y. 19. HD., 27.11.2008 T., 8533 E., 11653 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 11.01.2020.

²⁶⁵ Deynekli, 2005, **a.g.k.**, 32.

²⁶⁶ Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1283, Rn. 24.

masasını oluşturan müflise ait malvarlığı değerlerinin, rehinle teminat altına alınan alacak yoksa tamamı, rehinle teminat altına alınan alacaklar varsa bu alacakların ödenmesinin ardından varsa kalan tutar da dâhil edilerek, sıra cetvelinde yer alan alacaklılara (çıkarılması gereken tutarlar düşüldükten sonra) paylaşılır²⁶⁷.

İflâs idaresi sıra cetvelini oluştururken, üzerinde rehin hakkı tesis edilmiş ve/veya öncelikle ödenmesi lazım gelen devlet alacaklarının ödenmesini gerektiren malvarlığı unsurlarını tespit etmişse bu alacakları, ayrıca özel kanunlarda rüçhanlı olduğu öngörülmüş alacakları; ardından müflisle alacaklılar arasındaki ilişkiyi gözeterek ilk iki sıraya kaydedilmesi lazım gelen alacakları kaydetmelidir. Bu iki sıranın ardından, özel kanunlardan kaynaklanan imtiyazlı alacakları tespit etmeli ve üçüncü sırada bu alacaklara yer vermelidir. Dördüncü sıraya ise hem rüçhanlı alacaklar hem de ilk üç sıradaki alacaklar dışındaki alacaklar kaydedilmelidir. Rüçhanlı olmakla birlikte malın bedelinden karşılanamayan²⁶⁸ ya da imtiyazlı olmakla birlikte ilk üç sırada olma şartlarını taşımayan alacak kalemleri (bazı durumlarda alacağın bir kısmı imtiyazlıyken bir kısmı imtiyazlı olmayabilir; bu hâlde imtiyazlı olmayan kısmı) de diğer alacaklarla birlikte dördüncü sırada yer alır.

İsviçre hukukunda ise Devlet alacakları bakımından Türk hukukundaki şekliyle bir düzenleme yer almadığından, sıra cetveli düzenlenirken öncelikle rehinle teminat altına alınmış alacaklar gözetilir. Daha sonra ilk iki sırada imtiyazlı alacaklara yer verilir. Üçüncü sıraya ise diğer tüm alacaklar kaydedilir.

Sıra cetvelinin düzenlenmesi ve sıraların tayin edilmesi, iflâs idaresinin görevidir. Bu sebeple alacak kayıt talebi esnasında imtiyazlı sıraya kayıt talebinin belirtilmemiş olması, yanlış sıraya kayıt talebinde bulunulmuş olması önem taşımaz. İflâs idaresi, kişi imtiyazlı alacak hakkından feragat etmediği sürece doğru sırayı tespit ederek sıra cetvelini oluşturmakla yükümlüdür²⁶⁹.

²⁶⁷ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2063, Rn.24.

²⁶⁸ “...Dosya daki yazılara, mahkeme kararında belirtilip Yargutay ilamında benimsenen gerektirici sebeplere ve İİK’nun 206 ncı maddesinde belirtilen rüçhanlı alacakların, rehinle temin edilmiş nitelikte alacaklar olmasına, olayımızda ipotekle temin edilen alacağın ... liradan ibaret bulumasına ve bu miktarın üstünde kalan alacakların rüçhanlı alacak sayılmaması sebebiyle altıncı sıraya kaydının doğru olmasına göre, davacı vekilinin karar düzeltme isteğinin reddi gerekmiştir...” Y. 11. HD. 01.06.1990 T., 3707 E., 4395 K., Kaynak, Uyar, 1996, **a.g.k.**, s.6238, Anılan kararda belirtilen altıncı sıra ifadesi, İİK m.206’nın günümüzdeki hâliyle dördüncü sıra olarak değerlendirilmelidir.

²⁶⁹ Jeager, 1997/99, **a.g.k.**, 219.; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1283 Rn. 26 vd.

1.2.10.2. *Rehinli alacaklar*

Sıra cetveli oluşturulurken özellik arzeden durumların en başında, müflisten olan alacakları, müflise ait bir malvarlığı değeri üzerinde rehin hakkı tesisi ile güvence altına alınmış kişiler gelir. Çünkü bu alacaklar, kanun gereği adi alacaklardan ayrı bir esasa tabi kılınmıştır. Rehlinli alacakların özellik arz eden bu durumları, İİK m.206 (İsv. İİK m.219)'da açıkça hüküm altına alınmıştır.

Alacağı rehinle güvence altına alınmış kişilerin alacakları, rehin hakkı sahibi olmaları dolayısıyla diğer alacaklılara göre rüçhânlıdır. İcra ve iflâs hukuku anlamında rehin hakkının kapsamı, İİK. m.23'de açıkça hüküm altına alınmıştır. İİK m.23'te yer alan taşınır rehni ve ipotek tabiri, bütün rehinleri kapsar. Müflise ait olan ve üzerinde rehin hakkı tesis edilmeye elverişli bütün malvarlığı değerleri üzerindeki rehin hakkı sahiplerinin alacakları, o rehinli malla sınırlı olmak üzere rüçhanlı, başka bir ifadeyle önceliklidir. Dolayısıyla üzerinde rehin hakkı tesis edilmiş olan malın satılması hâlinde, bu kişilerin alacakları öncelikle ödenir²⁷⁰. Müflise ait malvarlığı değeri üzerinde rehin hakkı bulunan alacaklıya rüçhanlı olma hakkını yalnız o rehinli mal verir. Rehlinli malın satışından sonra alacaklının öncelik hakkı sona erer. Bu durumda rehinli malın tutarından karşılanamayan alacağı, kanunen öngörülen imtiyazlı ve sırada öncelikli alacaklar içerisinde yer almadığı sürece adi alacak olarak değerlendirilir. Yargıtay'ın da bu yönde kararları vardır²⁷¹.

İİK m.206 (İsv. İİK m.219) gereğince, üzerinde rehin hakkı tesis edilmiş malın paraya çevrilmesi hâlinde, öncelikle rehinli malın idare ve satış masrafları satış bedelinden çıkarılır. Daha sonrasında kalan tutar, rehin hakkı sahibi alacaklının alacağına mahsuben ödenir. Arta kalan bir tutar olması hâlinde bu tutar, masaya dâhil olur²⁷² ve sıra cetveli gözetilerek alacaklılara dağıtılır. Üzerinde rehin hakkı tesis edilmiş olan malın satışından, rehinli mala ilişkin masraflar çıkarılarak rehinli

²⁷⁰ Hirts ve Rudin, 1996, **a.g.k.**, 135; Studer ve Zöbeli, 2015, **a.g.k.**, 177.

²⁷¹ "...masaya kayıtlı aracın rehinli olmasına rağmen araç bedelini aşacak şekilde tüm alacak rehinliymiş gibi değerlendirilerek tümünün sıra cetvelinde rüçhanlı olarak kaydedilmesi doğru görülmemiştir..." Y. 23. HD., 18.04.2016 T., 2295 E., 2443 K.; "...Öte yandan İcra ve İflâs Kanunu'na göre rüçhanlı sıraya yazılacak alacaklar, ancak ipotekle teminat altına alınan alacaklardır; ipotek kapsamını aşan alacakların rüçhanlı sıraya yazılmasına yasal olanak bulunmamaktadır..." Y. 19. HD., 5864 E., 6533 K.; "...Menkul rehni sözleşmesinde kural olarak alacağın miktarının gösterilmesi zorunlu değilse de, miktar gösterilerek bir limit tayin edilmesi hâlinde, limit fazlası alacağın iflâs masasına adi alacak olarak kaydına karar verilmesinde bir usulsüzlük yoktur..." Y. 19. HD., 31.05.2001 T., 2667 E., 4198 K. Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 15.01.2020.

²⁷² Hirts ve Rudin, 1996, **a.g.k.**, 135.

alacaklının alacağı ödenmeden, sıra cetvelindeki diğer alacaklıların alacakları için bedelin masaya kalması mümkün olmaz.

Rehinli alacaklı olduğu iddiasında olan ve iflâstan önce müflise karşı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatmamış olan kişi, rehinli malı masaya teslim ederek alacak kayıt talebinde bulunur ve iflâs idaresince bu kişinin rüçhanlı alacaklı olduğu tespit edilir. İflâs idaresi tarafından sıra cetveli oluşturulduktan sonra alacaklılar toplantısının satışa ilişkin kararı beklenmeden, rehinli malın satışı gerçekleştirilir. Zira İİK m.185/1’de açıkça iflâs idaresi tarafından üzerinde rehin bulunan malların iflâs idaresi tarafından en yakın ve uygun zamanda paraya çevrilmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır. Biz buradaki *en yakın* ve *en uygun zaman* ifadelerini, sıra cetvelinin düzenlenmesinden sonra ancak alacaklılar toplantısından önceki bir zaman olarak yorumluyoruz. Çünkü iflâs idaresi, alacakları inceleyip bir sıra cetveli oluşturmadan hangi alacakların rüçhanlı olduğunu; rehinli malın satış bedelinin bu kişinin alacağının ne kadarını karşılayabilecek nitelikte olduğunu; bu kişinin, rehinli malın satış bedelinden alacağının tamamının karşılanamadığı hâllerde sıra cetvelinde hangi sıraya ne şekilde dâhil olacağını tespit edebilecek durumda değildir. O sebeple rehinli malın en erken sıra cetveli oluşturulduktan sonra satılması, bu tespitlerin sağlıklı bir şekilde yapılmasını sağlar. İflâs kararı verilmeden önce müflise karşı başlatılmış rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipten vazgeçerek rehinli malın satılmasını talep etmek mümkündür (İİK m.193/4). Seçimlik hakkın bu yönde kullanılması hâlinde de yaptığımız açıklamalar aynen geçerli olur.

Müflis hakkında iflâstan önce rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılmışsa bu takibe iflâs kararından sonra iflâs masasına karşı devam edilmesi mümkündür (İİK m.193/4). Böyle bir durumda rehinli malın satışı gerçekleştirilir ve rehin bedelinden masrafların çıkarılmasının ardından bedel rehinli alacaklıya ödenir. Satış tutarından elde edilen ve rehinli alacaklıya ödeme yapılmasından sonra kalan bedel masaya intikal eder²⁷³.

1.2.10.3. Devlet alacakları

Rehinli alacaklar dışında özellik arzeden diğer grup alacak, devlet alacaklarıdır. Devlet alacakları da rehinli alacaklarda olduğu gibi malın satışından sonra öncelikli

²⁷³ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2063, Rn.24.

ödenecek alacaklardır. İİK m.206'nın madde başlığı yalnız “Adi ve rehinli alacakların sırası” şeklindedir olduğundan, kanun hükmü gereği devlet alacakları adi alacak olarak kabul edilmektedir. Yalnız İİK m.206/1 ile sıra cetveli bakımından bazı devlet alacakları hakkında özel düzenleme yapılmıştır. Özel olarak düzenlenen bu devlet alacakları, rehinli alacak olmamakla beraber diğer adi alacaklardan farklı esaslara tâbidir ve sıra cetveli düzenlenirken iflâs idaresince bu esaslar gözetilir²⁷⁴. Ancak bu alacaklar, İİK m.206/1 gereğince, her halükârda rehinli alacaklardan sonra ödenir²⁷⁵. Bir malın üzerinde hem rehin hakkı tesis edilmiş hem de bu mala bağlı olarak kanunen rüçhanlı olarak ödeneceği belirtilmiş bir devlet alacağı varsa bu mal satıldığında sırasıyla; rehinli mala ait masraflar, rehinli alacaklının alacağı, kanun gereği rüçhanlı olduğu belirtilen devlet alacakları ve en sonunda düzenlenmiş sıra cetvelindeki alacaklılara sıralarına göre ve kanunen belirlenmiş esaslar doğrultusunda ödeme yapılır.

Her devlet alacağı rüçhanlı alacak olarak kabul edilmez ve öncelikli ödeme yapılmasını gerektirmez²⁷⁶. Öncelikli ödeme yapılmasını gerektiren devlet alacakları, İİK m.206/1’de hüküm altına alınan alacaklardır. Bu tür devlet alacakları, gümrük resmî ve akar vergisi gibi devlet tekliflerinden muayyen eşya ve akardan alınması gereken resim ve vergilerdir. Kanun hükmünün düzenleniş biçiminden anlaşıldığı üzere rehinli alacaklardan sonra fakat adi alacaklardan önce ödenmesi lazım gelen devlet alacakları yalnız gümrük ve akar vergisiyle sınırlı olmayıp, bu vergilere benzer diğer resim ve vergiler de bu kapsamda sayılır. Zira İİK m.206/1’de yer verilen “gibi” ifadesinden bu resim ve vergilerin sınırlı sayıda olmadığı anlaşılmaktadır²⁷⁷. Benzer şekilde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usûlü Hakkında Kanun’un “*Amme alacaklarında rüçhan hakkı*” başlıklı 21. maddesinin ikinci fıkrasında; gümrük resmî, bina ve arazi vergisi gibi eşya ve gayrimenkulün aynından doğan amme alacaklarının, o eşya ve gayrimenkul bedelinden tahsilinde rehinli alacaklardan sonra geleceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükmün düzenleniş biçiminden de maddede sayılan devlet alacaklarının sınırlı sayıda olmadığı anlaşılmaktadır.

²⁷⁴ Şenyüz, 2018, **a.g.k.**, 902.

²⁷⁵ 15.03.2018 tarihinde 30361 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 5. Maddesi yürürlüğe girmeden önce, gümrük resmî ve akar vergisi gibi Devlet tekliflerinden ve muayyen eşya ve akarda alınması lazım gelen resim ve vergi, rehinli alacaklardan önce ödeniyordu. Yapılan kanun değişikliğiyle birlikte rehinli alacaklarla devlet alacaklarının yerleri değiştirildi. Böylece öncelikle rehinli alacaklar ardından devlet alacakları ödenir.

²⁷⁶ R. Akcan (2005). *Hacze İştirak*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 135; Ü. S. Üstün (2013). *Kamu Alacaklarında Rüçhan Hakkı*. İstanbul: Legal Yayıncılık, 98.

²⁷⁷ Aynı yönde Şenyüz, 2018, **a.g.k.**, 903 vd; Üstün, 2013, **a.g.k.**, 102-103.

İİK m.206/1'e göre öncelikle ödenmesi gereken devlet alacaklarının başında gümrük resmî gelmektedir. Gümrük resmî, *ithâl edilecek mallardan gümrük giriş tarifesi cetvellerine göre alınan vergi* olarak tanımlanmaktadır²⁷⁸. Gümrük vergisi ise gümrük resmî gibi aynı şekilde bir malın gümrükten geçirilmesinden önce ödenmesi gereken bir yükümlülük olarak kabul edilir²⁷⁹. Gümrük vergisi, gümrük resmî ya da müflise ait olup ithâl edilen, dolayısıyla malın gümrükten geçirilmiş olması sebebiyle devlete ödenmesi gereken vergi ve yükümlülükler²⁸⁰ İİK m.206 anlamında öncelikli ödenmesi gereken devlet alacakları kapsamında kabul edilebilir²⁸¹.

İflâsta paylaştırma kapsamında düzenlenecek sıra cetvelinde, gümrük resmî ve benzeri yükümlülükler dışında öncelikli ödenmesi gereken devlet alacağı olarak yer alması gereken diğer bir alacak, akar vergisidir. Akar, kelime anlamı olarak, “Kiraya verilerek gelir getiren ev, dükkân, tarla, bağ vb. mülk, akaret” olarak tanımlanmaktadır²⁸². Akar vergisi²⁸³ ise malın aynından doğan vergiler kapsamında olup bir taşınmaza sahip olunması dolayısıyla ödenen bir servet vergisidir²⁸⁴. Müflisin taşınmazları dolayısıyla ödemekle yükümlü olduğu, arazi ve bina vergisi bu kapsamda olduğu gibi²⁸⁵ akar vergisi benzeri diğer bazı vergiler de bu kapsamda değerlendirilebilir. Zira İİK m.206/1'yle yalnız taşınmazın aynından kaynaklı vergilerin değil, muayyen eşyadan alınması gereken resim ve vergilerin de bu kapsamda olduğu hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla bir eşyaya malik olma sebebiyle ödenmesi gereken vergi ve diğer yükümlülüklerin bu kapsamda olduğu kabul edilmelidir²⁸⁶. Doktrinde;

²⁷⁸ Kaynak: <http://malisozluk.istanbulsmmmmodasi.org.tr>. Erişim Tarihi: 15.01.2020.

²⁷⁹ Şenyüz, 2018, **a.g.k.**, 905; Üstün, 2013, **a.g.k.**, 103.

²⁸⁰ Doktrinde: “İthâlde alınan Katma Değer Vergisi, İthâlde alınan Özel Tüketim Vergisi, 2976 sayılı Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında alınan Toplu Konut Fonu (Tarım Payı), 4629 sayılı Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanunun geçici 1. maddesine göre alınan Tütün Fonu, 3577 sayılı İthâlatla Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında alınan anti dumping vergisi veya telif edici vergi ve 4458 sayılı Gümrük Kanununa göre alınan telif edici vergi” “lerin İİK m.206/1 gereğince gümrük resmî ve gümrük vergisi gibi giderler kapsamında olduğu ve öncelikli alacak olarak sıra cetveline bu vergilerin de kaydedilebileceği ifade edilmiştir. Şenyüz, 2018, **a.g.k.**, 909.

²⁸¹ Şenyüz, 2018, **a.g.k.**, 909.

²⁸² Kaynak: sozluk.gov.tr. Erişim Tarihi: 15.01.2020.

²⁸³ Şuanki hukuk sistemimizde akar vergisi isimli bir vergi yoktur. Ancak bu vergi yerine farklı şekillerde adlandırılan fakat nitelik olarak akar vergisi sayılan yükümlülükler çeşitli kanunlarda yer alır. Örneğin belediyeler tarafından tahsil edileceği 3239 sayılı Kanun’la belirtilmiş olan emlak vergisi, akar vergisi sayılır.

²⁸⁴ Şenyüz, 2018, **a.g.k.** 910.

²⁸⁵ A. Deynekli (1998). *İflâsın Vergi Alacağının Tahsiline Etkisi*. Ankara: Yetkin Yayınları, 117; Akcan, 2005, **a.g.k.**, 138; Üstün, 2013, **a.g.k.**, 105.

²⁸⁶ “...Satışı yapılan şeyin aynından doğan vergi alacağının, satış bedelinden öncelikle ödenmesi gerekeceği (gelir vergisi ve bunun gecikme zamlarının, stopaj, damga vergisinin öncelikle ödenemeyeceği)...” Y. 12. HD., 02.04.1987 T., 8702 E., 4699 K., Kaynak: Uyar, 1996, **a.g.k.**, 6240.

motorlu taşıtlar vergisinin²⁸⁷, veraset ve intikal vergisinin²⁸⁸, taşınmaz kültür varlıklarının korunması katkı payının, İİK m.206/1 gereğince öncelikle ödenmesi lazım gelen devlet alacakları kapsamında olduğu kabul edilmektedir²⁸⁹.

Sıra cetvelinde belirtilen rehinli alacaklardan sonra ancak adi alacaklardan önce ödenmesi gereken rüçhanlı alacaklar kapsamında sayılan devlet alacakları, yalnız yukarıda belirtilen alacaklarla sınırlı olup, bu alacaklar dışındaki devlet alacakları adi alacaklar kapsamında sayılır.

Malın aynından kaynaklı vergilerin sıra cetveline rüçhanlı olarak kaydedilebilmesi ve öncelikli olarak ödenebilmesi için müflisin malvarlığında yer alan bu malın paraya çevrilmesi gerekir. Aynı şekilde gümrük resim ve vergisi ya da buna benzer devlet alacaklarının öncelikli olarak ödenebilmesi için müflisin, ithâl edilerek gümrük işlemine tâbi tutulmuş mallarının paraya çevrilmesi gerekir²⁹⁰. Dolayısıyla devlet alacakları kapsamında öncelikli olarak ödenmesi lazım gelen ve sıra cetvelinde de rüçhanlı alacak olarak yer alan bu alacakların, yalnız resim veya vergiye konu olan malvarlığı unsurlarının paraya çevrilmesi hâlinde ödenmesi mümkündür. Bu nedenle paraya çevrilen her mal veya hak, İİK m.206'da sayılan rüçhanlı devlet alacaklarının öncelikle tahsil hakkını vermez. İİK m.206/1'de sayılan ve satılan malın satış tutarı üzerinde rüçhan hakkı olduğu belirtilen devlet alacakları dışındaki devlet alacakları,

²⁸⁷ "...Eşyanın aynından doğan alacaklar ile diğer kamu alacakları arasında sıra cetvelindeki öncelik açısından farklılık bulunmaktadır. İflâs masasında bulunan araçlara ilişkin Motorlu Taşıtlar Vergisi ile bunların gecikme zamlarının bu araçların satış bedelinden öncelikli olarak ödenmesi gerekirken, trafik para cezası gibi diğer kamu alacaklarının sıra cetvelinin 3"üncü sırasına kaydedilmesi gerekir..." Y.19.HD, 07.03.2008 T., 26 E., 2158 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 15.01.2020; Ü.S.Üstün (2018). Kamu Alacaklarına İflâsta Üstünlük Tanınması. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.2, C.23, s.7-19, 17; "... Bir eşyanın aynından kaynaklanan vergi ve resim gibi Devlet alacakları o eşyanın satış bedelinden öncelikle karşılanır. Bu öncelik gerek yasalarımızda, gerek uygulamada ve gerek öğretide "rüçhan" kelimesiyle ifade edilmekte ...daha önce tatmin edilmesi imkânını getirmektedir. Motorlu taşıtlar vergisi alacağı da vergi konusu aracın aynından doğduğundan, sözü edilen rüçhan hakkına sahiptir..." Y. 12. HD., 25.04.2011 T., 26855 E., 7972 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 15.01.2020.

²⁸⁸ "...veraset ve intikal vergisi, motorlu taşıt vergisi gibi, bir malın aynından doğan amme alacakları, o malın bedelinden ilk önce ödenir..." Y. 23. HD., 28.03.2016 T., 747 E., 1905 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 15.01.2020; "...Veraset ve intikal vergisinin gayrimenkulün aynıyla ilgili bulunmasına göre, satılan o gayrimenkul yönünden ne miktar vergi isabet ediyorsa öncelikle tahsil edilmesi gerekir..." Y. 19. HD., 28.06.1994 T., 4582 E., 6936 K., Kaynak: Uyar, 1996, **a.g.k.**, 6229.

²⁸⁹ Deynekli, 1998, **a.g.k.**, 118 vd; Akcan, 2005, **a.g.k.**, 140 vd; Üstün, 2013, **a.g.k.**, 106 vd; Şenyüz, 2018, **a.g.k.**, 910 vd.

²⁹⁰ "...Gümrük vergi ve resimleri 6183 Sayılı Kanunun 21, ve İcra ve İflâs Kanunu'nun 206. madde hükümleri uyarınca rüçhanlı olup, gümrük vergisine tâbi eşyanın satışından elde edilen paradan öncelikle ödenir. Bu nedenle gümrük alacağının rüçhanlı olabilmesi için, gümrüğe tâbi eşyanın veya bu eşya satılmışsa, satış bedelinin iflâs masasında olması şart olup, diğer malların satış bedelinden gümrük vergilerinin ödenmesi mümkün değildir..." Y. 19. HD., 24.11.2010 T., 9969 E., 13210 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 17.01.2020.

6183 sayılı Kanun m.21 ve İİK m.206/4 vd.'da yer alan sıralar dikkate alınarak sıra cetveline kaydedilir.

Son olarak belirtmek gerekir ki İİK m.206/1 gereğince rüçhanlı olduğu belirtilen ve vergi veya resmîn konusunu oluşturan malvarlığı unsurlarının paraya çevrilmesinin ardından öncelikle ödenmesi gereken alacaklarla ilgili hükme, İsviçre İİK m.219'da yer verilmemiştir. Dolayısıyla Türk hukukunda tasfiye sürecinde düzenlenecek sıra cetvelinde öncelikle ödenmesi gereken devlet alacaklarına yer verilmesi mümkünken, İsviçre hukukuna tabi olarak düzenlenecek sıra cetvelinde bu alacaklar öncelikli alacak olarak yer almaz.

1.2.10.4. Avukatın ücret alacağının değerlendirilmesi

Avukatın ücret alacağının rüçhanlı mı yoksa sıra cetvelinin üçüncü sırasına kaydedilmesi gereken imtiyazlı bir alacak mı olduğunun değerlendirilmesi, sıra cetvelinin düzenlenmesinde önem taşır. Avukatlık Kanunu²⁹¹ m.166/II gereğince iş sahibinin iflâsı hâlinde avukatın vekâlet ücreti alacağı, doktrinde baskın görüşe göre üçüncü sıraya kaydedilmesi gereken özel kanunda düzenlenmiş imtiyazlı bir alacaktır²⁹². Doktrinde diğer bir görüş ise avukatın ücret alacağının rehinli alacakların durumuna benzer olduğunu ifade etmektedir²⁹³.

Biz avukatın ücret alacağıyla ilgili ikili bir ayırım yapmak gerektiğini düşünmekteyiz. Öncelikle Av. K. m.166/I gereğince avukat, müvekkili tarafından verilen veya onun namına aldığı malları, parayı ve diğer her türlü kıymetleri, avukatlık ücreti ve giderin ödenmesine kadar, kendi alacağı nispetinde elinde tutabilir. Avukatın kendi ücreti ve giderlerinin ödenmesine kadar, bu hüküm gereğince bir hapis hakkı vardır. Hapis hakkı rehin hakkı kapsamında olduğundan (İİK m.23), avukatın ücret ve giderlerine ilişkin alacakları için elinde bulunan mal, para ve diğer kıymetler hakkında rehine ilişkin iflâs hükümleri dikkate alınmalı; bu alacaklar için rüçhaniyet, rehine ilişkin diğer hükümler gözetilerek belirlenmelidir.

Avukatın, Av. K. m.166/II kapsamındaki alacaklarının üçüncü sırada imtiyazlı bir alacak olarak yer alması gerektiğine ilişkin doktrinde yer alan görüşe katılmamaktayız. Çünkü Avukatlık Kanunu m.166/II'de açıkça avukatın, sözleşme ile

²⁹¹ 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu, R.G. Tarih: 07.04.1969, S.13168.

²⁹² Tercan, 2003, **a.g.k.**, 31; Deynekli ve Kısa, 2005, **a.g.k.**, 700; Arslan, Yılmaz ve Taşpınar Ayvaz, 2016, **a.g.k.**, 493; Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 450, dp.13; Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 449.

²⁹³ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1273.

kararlaştırılan ve hâkim tarafından takdir olunan ücretinden dolayı, kendi çalışması sonucunda müvekkilin muhafaza ettiği veya kazandığı mallar ve davadaki diğer taraftan ilam gereğince tahsil edilecek para yahut alınacak mallar üzerinde diğer alacaklılara nazaran rüçhan hakkını haiz olduğu düzenlenmiş ve iş sahibinin iflâsı halinde vekâlet ücret alacağının rüçhanlı olduğu belirtilmiştir. Daha da önemlisi, avukatın vekâlet ücret alacağının rüçhanlı olacağı ancak bu rüçhanîyet belirlenirken İİK m.206/1 hükmünün saklı olduğu ifade edilmiştir. Dolayısıyla Avukatlık Kanunu m.166/II ile avukatın vekâlet ücreti alacağına tanınan hak, sıra cetvelinin üçüncü sırasında bir imtiyaz hakkı değil, rehinli alacak ve malın aynından kaynaklanan devlet alacaklarının yanında değerlendirilmesi gereken bir rüçhan hakkıdır. O halde avukatın kendi çalışması sonucunda müvekkilin muhafaza ettiği veya kazandığı mallar ve davadaki diğer taraftan ilam gereğince tahsil edilecek para yahut alınacak mallar üzerinde rüçhan hakkı olduğundan ve bu hususta m.206/1 saklı tutulduğundan, belirtilen malvarlığı değerlerinin üzerinde tesis edilmiş rehinli alacaklar ve devletin malın aynından kaynaklanan alacakları ödendikten sonra ve fakat sıralardan önce avukatın ücret alacağı ödenmelidir. Yargıtay'ın da avukatın ücret alacağının rüçhanlı olduğuna yönelik kararları vardır²⁹⁴.

²⁹⁴ "...1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 166/2. maddesi, "Sözleşme ile kararlaştırılan ve hâkim tarafından takdir olunan ücretinden dolayı, kendi çalışması sonucunda müvekkilin muhafaza ettiği veya kazandığı mallar ve davadaki diğer taraftan ilam gereğince tahsil edilecek para yahut alınacak mallar üzerinde diğer alacaklılara nazaran rüçhan hakkını haizdir. Rüçhan hakkı, vekâletnamenin düzenlenme tarihine, vekâletname umumî ise iş sahibi adına ücret konusu işten dolayı ilk yapılan resmî başvurma tarihine göre sıra alır. İş sahibinin iflâsı halinde avukatın vekâlet ücreti alacağı da rüçhanlıdır. Ancak, 09.06.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 206. maddesinin birinci fıkrası hükmü saklıdır." hükmünü içermektedir. Söz konusu düzenlemede rüçhanlı olduğu belirtilen avukatlık ücreti, avukat ile müvekkili arasında sözleşme ile kararlaştırılan (iç ilişkideki) vekâlet ücreti olabileceği gibi hâkim tarafından hüküm fıkrasında asıl (müvekkil) yararına hükmedilen, ancak aslında 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 164/son madde hükmü uyarınca avukata ait olan vekâlet ücreti de olabilir. Her iki vekâlet ücreti alacağının, avukatın emek ve mesaisi sonucu, müvekkilinin muhafaza ettiği veya onun malvarlığına kazandırdığı mal yahut davadaki diğer taraftan ilam gereğince tahsil edilecek para üzerinde diğer alacaklılara nazaran vekâletnamenin düzenleme ya da ilk resmî başvuru tarihi önce ise rüçhan (imtiyaz) hakkı vardır. Örneğin, bedeli paylaşıma konu taşınmaz, borçlu tarafından açılan bir tapu iptal ve tescil davası sonucunda borçlunun malvarlığına kazandırılmış yahut borçlu aleyhine bu yönde açılan bir dava sonucunda, borçlunun malvarlığında muhafaza edilmiş, diğer bir anlatılma borçlunun elinden çıkmamış ise, bu davada borçlunun vekilliğini üstlenen avukatın vekâlet ücreti alacağı, vekâletnamenin düzenlenme ya da resmî başvuru tarihine göre belirlenecek sıra çerçevesinde, diğer alacaklılara göre rüçhanlıdır..." Y., 23. HD., 28.03.2016 T., 747 E., 1905 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 27.02.2021.

1.2.10.5. İİK m.36 gereğince alınan teminatın değerlendirilmesi

Avukatlık Kanunu m.166/II'deki düzenlemeye benzer bir diğer düzenleme de İİK m.36/son'da yer alır. Bu hükümde, borçlu tarafından kanun yoluna başvurulması halinde, ilam alacaklısının alacağını güvence altına almak amacıyla gösterilen teminat üzerinde ilam alacaklısının rüçhan hakkının olduğu belirtilmiştir (İİK m.36/son). Kanun yolu incelemesi devam ederken borçlunun iflâs etmesi halinde, teminata konu olan malvarlığı değerleri masaya dâhil olur. Zira kanun yolu denetiminin ne şekilde sonuçlanacağı belli değildir ve teminata konu olan malvarlığı değerleri üzerindeki mülkiyet hakkı borçluya aittir.

Tasfiye süresi içerisinde malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi halinde ve şüphesiz yapılan kanun yolu incelemesi neticesinde hüküm ilam alacaklısı lehine kesinleşmişse²⁹⁵, ilamlı alacağa teminat teşkil eden malvarlığı değerleri üzerinde ilam alacaklısının rüçhan hakkı vardır. Üstelik bu hükümde, avukatın ücret alacağının aksine İİK m.206/1 hükmü saklı tutulmadığı için, ilam alacaklısının rüçhan hakkının, rehinli ve malın aynından olan devlet alacaklarından da önce geleceğini düşünmekteyiz. Yargıtay da bir kararında²⁹⁶, ilamlı alacakla ilgili rüçhan hakkına vurgu yaparak bu malvarlığı değerlerinden önce ilam alacaklısının faydalanması gerektiğini belirtmiştir.

1.2.10.6. Birinci sıra

Sıra cetvelinin birinci sırasında yer alan imtiyazlı alacaklar, Türk hukukunda üç kalemden oluşur (İİK m.206/4). Bu alacak kalemlerinden ilki, işçi-işveren ilişkisine dayalı olarak ortaya çıkan işçi alacaklarıdır²⁹⁷.

²⁹⁵ İflas kararının verilmesiyle müflis leh ve aleyhine açılmış olan hukuk davaları, ikinci alacaklılar toplantısından on gün sonraya kadar durur. Ancak kanun yolu aşamasındaki davaların durup durmayacağı hakkında doktrindeki görüş şu yöndedir: Eğer kanun yolu incelemesi duruşmasız devam edecekse, bu incelemenin durmasına gerek yoktur. Duruşmalı devam edecek kanun yolu incelemeleri ise ikinci alacaklılar toplantısından on gün sonraya kadar durmalıdır. Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1229.

²⁹⁶ "...İİK.nun 36. maddesine göre ilamı temyiz eden borçludan alınan teminata konu para Yargıtayca ilamın onanması halinde alacaklıya ödenir. İlam alacaklısının bu teminat üzerinde rüçhan hakkı vardır. Teminat olarak gösterilen para veya paraya çevrilecek teminattan önceki ilam alacaklısı faydalanır. Mercii Hâkimliğince bu yönler gözetilerek davacının sıraya ilişkin itirazının kabulü gerekirken, yazılı gerekçeyle reddinde isabet görülmemiştir..." Y., 19. HD., 14.02.2002 T., 7921 E., 1138K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 27.02.2021.

²⁹⁷ İlk sırada yer alan imtiyazdan faydalanabilmek için, müflisle alacak kayıt talebinde bulunan kişi arasında işçi-işveren ilişkisinin varlığı şarttır. Bu ilişkinin en temel koşullarından olan işverene bağımlı çalışma ve işçinin işverene itaati gözetilmeli ve müflisle arasında iş ilişkisi bulunan herkes bu kapsamda değerlendirilmemelidir. Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 400, Rn 73; N. Bolayır (2015). İflâs Tasfiyesinde Sıra Cetvelinin Birinci ve İkinci Sırasındaki İmtiyazlı Alacaklar. Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan, C.1, Ankara: Yetkin Yayınları, s.439-473, 442; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1284, Rn. 30.

İşçi-işveren ilişkisinde zayıf konumda olan işçinin, işverenin iflâs edebilme ihtimalini öngörmesi, öngörmüş olsa dahi bu hususta tedbir alabilmesi her zaman mümkün olmaz²⁹⁸. İşçinin, işverene bağımlı bir çalışan olması sebebiyle işverenin iflâsı durumunda maddi anlamda içine düşeceği zor durumu kendi kendine telafi etmesi beklenemez. Bu durum gözetilerek, işçinin korunması için kanun koyucu tarafından işçi alacaklarına imtiyaz tanınmıştır²⁹⁹. Ancak bu imtiyaz, tüm işçi alacakları için sınırsız bir imtiyaz değildir ve bazı şartlara bağlanmıştır.

Müflisin, işveren sıfatıyla işçilerine ödemekle yükümlü olduğu, iş ilişkisine dayanan ve iflâsın açılmasından önceki bir yıl içerisinde hak kazanılmış olan alacakları bu kapsamdadır. Bu kapsama, yine aynı süre içerisinde hak kazanılmış olan ihbar ve kıdem tazminatı da dâhil edilmiştir. Bunun yanında, işçi-işveren ilişkisinin iflâs nedeniyle sona ermiş olması hâlinde işçinin hak etmiş olduğu ihbar ve kıdem tazminatı da birinci sıraya kaydedilmesi gereken bir imtiyazlı alacaktır. Müflisle işçi arasındaki iş sözleşmesinin varlığı sebebiyle ortaya çıkan imtiyazlı alacak kalemlerinden ilkin; iflâstan önce doğmuş olan alacaklar ve iflâs sebebiyle iş ilişkisinin sona ermesi hâlinde ortaya çıkmış alacaklar olarak ikiye ayırarak incelemek mümkündür.

Müflisin iflâsından önce işçinin, iş sözleşmesine dayalı olarak hak kazandığı alacaklar imtiyazlı alacaklar kapsamındadır. İİK m.206/4'te işçi alacakları bakımından imtiyazlı olma hususunda bir ayırım yapılmadığı için tüm işçi alacaklarını bu kapsamda görmek mümkündür. İsviçre hukukunda da işçi alacakları imtiyazlı alacaklar olarak kabul edilmiş ve bu alacakların sıra cetvelinin birinci sırasında yer alacakları belirtilmiştir (İsv. İİK m.219/4/a). İşçinin imtiyazlı olarak kabul edilebilecek alacakları şu şekilde sıralanabilir³⁰⁰: İş Kanunu³⁰¹ m.32 gereğince işçinin yapmış olduğu iş karşılığında işveren tarafından parayla en geç ayda bir ödenmesi gereken tutar olan *ücret alacağı*; İş Kanunu'nda yer alan koşulların ortaya çıkması durumunda işçinin haftada kırk beş saatten fazla çalışmış olması hâlinde hak kazanacağı *fazla çalışma ücreti alacağı* (İş K. m.41); işçi ulusal bayram ve genel tatillerde çalışmışsa, bu tatillerde çalıştığı her gün için hak kazandığı *ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacakları* (İş K. m.47); işçinin hakkı olan hafta tatilini yapmayarak tatil gününde de

²⁹⁸ Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1284, Rn. 30.

²⁹⁹ Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1284, Rn. 30.

³⁰⁰ İşçinin imtiyazlı kabul edilerek korunan alacakları hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. M. Sungurtekin Özkan (2008). *İşverenin İflâs Etmesi Halinde İşçilik Hak ve Alacaklarının Karşılanaşması Konusundaki Sistemler ve Türk Hukukundaki Durum*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 101 vd.

³⁰¹ 4857 Sayılı İş Kanunu, R.G. Tarih: 10.06.2003, S. 25134.

çalışması hâlinde hak kazanacağı *hafta tatili ücreti alacağı* (İş K. m.46); *yıllık ücretli izin döneminde ödenmesi gereken ücret alacağı* ve son olarak belirli dönemlerde işçiye verilmesi mümkün olan *komisyon* ve *primler* işçinin, müflisten imtiyazlı olarak birinci sırada hak kazandığı alacaklardır. Bu alacaklar sınırlı sayıda olmayıp, iş ilişkisi dolayısıyla işçinin işverenden olan tüm alacakları bu kapsamda değerlendirilebilir³⁰².

Yukarıda belirtilen işçi alacaklarının yanısıra, işçinin imtiyazlı alacakları kapsamına ihbar ve kıdem tazminatı alacakları dâhil edilmiştir. Kıdem tazminatı, en az bir yıl çalışmış olan işçinin, kanunda belirtilen sebeplerden herhangi biri sebebiyle iş sözleşmesinin sona ermesi hâlinde hak kazandığı tazminattır³⁰³. İhbar tazminatı ise İş Kanunu m. 17 gereğince belirsiz süreli iş sözleşmesiyle çalıştırılan işçiye, usûlüne uygun bildirim öneli tanınmaksızın iş sözleşmesinin feshedilmiş olması hâlinde ödenmesi gereken tazminattır. Kanunda açıkça belirtilmemiş olmakla birlikte Yargıtay, iş kazası ve meslek hastalığı sebebiyle işverenden talep edilmesi mümkün olan maddi ve manevi tazminat alacaklarının da işçi alacağı kapsamında sayılarak, sıra cetveli oluşturulurken birinci sıraya imtiyazlı alacak olarak kaydedilmesi gerektiğini haklı olarak ifade etmektedir³⁰⁴. Zira işçinin, işverenden olan bu alacak kalemleri de iş sözleşmesinin gereğinin yerine getirilmesi esnasında işçinin geçirmiş olduğu bir iş kazası veya yürütmüş olduğu iş sebebiyle maruz kaldığı meslek hastalığı dolayısıyla talep ettiği tazminatlardır.

Müflisin iflâsından önceki işçi alacaklarının imtiyazlı alacak olarak sıra cetvelinde yer alabilmesi için belirli bir süre sınırlaması öngörülmüştür. Bu sınırlamaya göre yukarıda belirttiğimiz işçi alacaklarının imtiyazlı olarak sıra cetvelinde yer alabilmeleri; işçinin bu alacağa, iflâsın açılmasından önceki bir yıllık süre içerisinde hak

³⁰² Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1284, Rn. 33.

³⁰³ N. Çelik, N. Caniklioğlu ve T. Canbolat (2017). *İş Hukuku Dersleri*. İstanbul: Beta basım, 591.

³⁰⁴ “...Davacı vekili dava dışı borçluya ait taşınmazın satışından sonra düzenlenen sıra cetvelinde üst sıraya alınan davalının alacağının manevi tazminat ilamına dayandığını, bu hâliyle alacağın İcra ve İflâs Kanunu'nun 206 ncı maddesinin kapsamı dışında kaldığını ileri sürerek sıra cetvelinin iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir. Davalı vekili müvekkilinin alacağının iş kazası nedeniyle manevi tazminat istemi ile açılmış dava sonucunda alınan ilama dayandığını ve sıra cetvelinde üst sıraya alınmalarının yasaya uygun olduğunu bildirerek davanın reddi gerektiğini savunmuştur. İcra Mahkemesi'nce İcra ve İflâs Kanunu'nun 206 ncı maddesinde işçi alacaklarına imtiyaz tanındığı, davalının iş kazası nedeniyle manevi tazminat alacağının bu kapsamda bulunmadığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiş; hüküm davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir. İş kazasından doğan manevi tazminat alacağının işçi alacağı niteliğinde olduğu gözetilmeden yazılı şekilde hüküm kurulmasında isabet görülmemiştir...” Y. 19. HD., 25.01.2007 T., 9508 E., 354 K.,Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 20.01.2020.

kazanmış olmasına bağlıdır³⁰⁵. İsviçre hukukunda, işçinin işverenden olan ve imtiyazlı nitelikte sayılabilecek alacakları, iflâsın açılmasından önceki altı ay içerisinde doğmuş veya yine aynı altı ay içerisinde vadesi gelmiş olan alacaklarıdır (İsv. İİK m.219/4/a). Ayrıca İsviçre hukukunda işçinin imtiyazlı alacak miktarı en fazla, zorunlu kaza sigortası kapsamında sigortalanan yıllık kazanç miktarı kadar olabilir³⁰⁶.

İflâs, asliye ticaret mahkemesi tarafından (İsv. İİK. gereğince iflâs mahkemesi tarafından) hüküm verilmekle açılır ve bu hükümde iflâsın açılma anı yer alır (İİK m.165; İsv. İİK m.175). Dolayısıyla işçi alacaklarının, imtiyazlı alacak olup olmadığının, başka bir ifadeyle bu alacağın iflâsın açılmasından önceki bir yıllık (İsviçre hukuku bakımından altı aylık) süre içerisinde doğup doğmadığının³⁰⁷ tespitinde, mahkeme tarafından hükümde belirtilen iflâsın açılma anı dikkate alınır. İflâsın açılmasından önceki bir yıllık süreden evvel hak kazanılmış işçi alacaklarının varlığına kanaat getirildiği takdirde bu alacaklar sıra cetveline kabul edilir. Ancak bu alacaklar, imtiyazlı alacak olarak ilk sıraya değil, imtiyazsız alacakların yer aldığı dördüncü sıraya kaydedilir³⁰⁸. Ayrıca, işçinin iş sözleşmesinden kaynaklanmayan iflâs alacakları da sıra cetvelinin dördüncü sırasına kaydedilir (şüphesiz bu alacaklar başka bir imtiyazlı alacak grubuna giriyorsa diğer imtiyazlar açısından ayrı değerlendirme yapılması gerekir). Örneğin³⁰⁹, iflâs kararı asliye ticaret mahkemesi tarafından 03.07.2020 tarihinde verilmişse işçinin 03.07.2019 tarihine kadar olan ücret alacakları imtiyazlı değildir. İşçinin bu alacakları sıra cetvelinin dördüncü sırasına kaydedilir. 03.07.2019 tarihinden sonra doğmuş alacaklar ise imtiyazlı olarak sıra cetvelinin birinci sırasına kaydedilir.

³⁰⁵ “...İşçinin iflâsın açılması tarihinden önceki bir yıllık ücreti rüçhanlı alacaktır. Bundan daha önceki alacakların böyle bir rüçhanıyeti yoktur...” Y. 11. HD., 20.11.1988 T.,8020 E., 7003 K., Kaynak, Uyar, 1996, **a.g.k.**, 6240.

³⁰⁶ Bu yönde kabulün gerekçesine ilişkin bkz. Bolayır, 2015, **a.g.k.**, 447.

³⁰⁷ Bir işçi alacağının imtiyazlı sayılabilmesi için kanunen öngörülen süre içerisinde doğmuş olması halinde dikkate alınması gerektiğine ilişkin bkz. Bolayır, 2015, **a.g.k.**, 450.

³⁰⁸ “...Mahkemece iddia, savunma, benimsenen bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre, 27.02.2014 olan iflâs tarihi itibarıyla davacının talep edebileceği alacak miktarının, %30 takdiri indirim tutarı da dikkate alındığında, toplam 24.347,37 TL olduğu, 6.778,91 TL'lik fazla mesai ücreti alacağının sıra cetvelinde 1. sıraya, geri kalan 17.568,46 TL'lik alacağın sıra cetvelinde 4. sıraya kayıt ve kabulünün gerektiği belirtilerek, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir...” Y. 23. HD., 04.03.2020 T., 9148 E., 1503 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 21.01.2020.

³⁰⁹ Yargıtay'ın bu örneğe benzer bir kararı şu şekildedir: “...Mahkemece, tüm dosya kapsamına göre; müflis şirketin 31.10.2013 tarihi itibarıyla iflâsına karar verildiği, 2004 sayılı İİK'nın 206/4-A maddesi gereğince işçilerin, iş ilişkisine dayanan ve iflâsın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dâhil alacakları ile iflâs nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatlarının birinci sıraya alınacağı, davacı alacağının 2008-2011 yılları arasındaki çalışmadan kaynaklanan ücret alacağı olması nedeniyle iflâs tarihinden geriye doğru bir yıldan önceki dönemde tahakkuk ettiği, bu nedenle birinci sıra alacağı olmadığı gerekçesiyle, şikâyetin reddine karar verilmiştir... İcra Mahkemesi kararının İİK'nın 366. maddesi uyarınca ONANMASINA...” Y. 23. HD., 06.07.2015 T., 8746 E., 5293 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 21.01.2020.

Yargıtay, eski tarihli bir kararında, işçinin alacağının ilk sıraya kaydedilebilmesi için ilama bağlanmış olmasının şart olmadığını belirtmiştir³¹⁰. Ancak Yargıtay, yakın tarihli bir kararında, işçi alacaklarının imtiyazlı alacak sayılabilmesi ve birinci sıraya kaydedilebilmesi için bu alacakları iflâsın açılmasından önceki dönemde bir ilama bağlanmasını ya da bu alacaklar için yapılmış olan ilamsız takiplerin kesinleşmiş olması gerektiğini ifade etmiştir³¹¹. Ayrıca Yargıtay, İİK m.206/4/A düzenlemesinde yer alan tahakkuk etme ifadesine istinaden tahakkuk tarihinin, alacak ilamının karar tarihi olduğunu belirtmektedir³¹². Biz, bir işçi alacağının imtiyazlı alacak olarak ilk sıraya kaydedilebilmesi için o alacağın muhakkak iflâsın açılmasından önce bir ilama bağlanmış veya başlatılmış bir takibin itirazsız kesinleşmiş olmasının gerekli olmadığını düşünmekteyiz. Zira alacak iflâsın açılmasından önceki bir yıl (İsviçre hukuku bakımından altı ay) içinde doğmuş, fakat henüz bir takip başlatılamamış ya da dava açılamamış olabilir. İşçinin elinde, müflisin kendisine borçlu olduğuna dair belgeler bulunabilir. İşçi, alacak kayıt talebinde bulunurken alacağın var olduğuna ilişkin elinde bulunan belgeleri sunmakla yükümlüdür. Sunmazsa zaten alacak kayıt talebi reddedilir. İşçinin sunduğu belgelerin mutlaka doğru olduğu ve alacağın imtiyazlı bir alacak olduğu hiç araştırma yapılmaksızın salt işçinin sunduğu belgelere dayanılarak verilemez. Bu hususta hem müflisin görüşü alınır hem de müflise ait kayıtlara dayalı olarak inceleme yapılır. Bir alacağın işçi alacağı olup olmadığına yönelik tereddüt duyulması hâlinde iflâs idaresi tarafından gerekirse bilirkişiden de yardım alınabilir. İflâs idaresi yapacağı incelemede bu alacağın işçi alacağı olduğu ve diğer şartları da

³¹⁰ “...Dosya daki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına ve özellikle İİK’nun 206’ıncı maddesi hükmüne, işçi alacaklarının ilama müstenid bulunup bulunmadığına bakılmaksızın 1. Sırada rüçhanlı alacak olarak yer alacağının öngörülmüş bulunduğu gözetilerek, yazılı şekilde karar verilmesinde usulsüzlük bulunmamasına göre, davalı vekilinin yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün onanmasına...” Y. 19. HD., 31.05.1995 T., 3070 E., 4770 K., Kaynak: Altay, 2004, **a.g.k.**, 1182-1183.

³¹¹ “...İşçilerin, iş ilişkisine dayanan ve iflâsın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dâhil alacakları ile, iflâs sebebiyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatları, İİK’nun 206. maddesinin birinci sırasındaki alacaklardandır. Bir alacağın işçi alacağı olduğunun kabul edilebilmesi için, ilamla hüküm altına alınmış olması ya da takibin itiraz edilmeksizin kesinleşmiş olması gerekir...” Y. 12. HD., 07.04.2016 T., 33096 E., 10349 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 21.01.2020.

³¹² “...Olayda, borçlu şirket hakkında Asliye Ticaret Mahkemesi’nin kararı ile iflâsın ertelenmesine ve aynı şartlarda belirtilen tarihlerde iflâsın ertelenmesi kararının uzatılmasına dair kararlar verildiği, takibe konu işçi alacağının tahakkuk tarihinin alacak ilamının karar tarihi olduğu anlaşılmaktadır...” Y. 12. HD., 14.03.2018 T., 1946 E., 2544 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 21.01.2020.

taşıdığı kanaatine varırsa alacağı ilk sıraya; aksi hâlde imtiyazsız alacak olarak dördüncü sıraya kaydetmeli³¹³ ya da alacak kayıt talebini reddetmelidir.

İmtiyazlı alacak olarak birinci sırada yer alan işçi alacaklarının, iflâsın açılmasından önceki bir yıl içerisinde gerçekleşmiş olması gerekmektedir birlikte, İİK m.206'da, bu bir yıllık sürenin hesaplanmasında bazı dönemlerin hesaba katılmaması gerektiği hüküm altına alınmıştır. Bir yıllık sürenin hesabında dikkate alınmaması gereken bu dönemler; iflâsın açılmasından önce mühlet de dâhil olmak üzere geçirilen konkordato süresi; iflâsın ertelenmesi süresi, alacak hakkında açılmış bir davanın varolması durumunda davanın devam ettiği süredir. Belirtilen bu süreler kanunda sınırlı olarak sayılmıştır. Benzer bir düzenlemeye İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nda da yer verilmiştir. İlgili düzenlemeye göre, işçi alacakları bakımından iflâsın açılmasından önceki altı aylık sürenin hesabında, önceden açılmış bir miras davasının devamı süresi; alacak hakkında açılmış olan davanın devam ettiği süre; terekenin iflâs hükümlerine göre tasfiyesinin var olduğu durumlarda ölüm günüyle tasfiye kararı verilmesi arasındaki süre hesaba katılmaz (İsv. İİK m.219/5).

İflâstan önce doğmuş olan işçi alacaklarından ayrı olarak, iflâs sebebiyle iş ilişkisinin sona ermiş olması hâlinde³¹⁴ işçinin hak etmiş olduğu ihbar ve kıdem tazminatı, alacağın doğumuyla ilgili süre sınırlaması olmaksızın imtiyazlı alacak olarak sıra cetvelinin ilk sırasına kaydedilir. Dolayısıyla iflâs sebebiyle iş ilişkisi sona ermişse hakedilmiş olan ihbar ve kıdem tazminatları da imtiyazlı alacak olarak sıra cetvelinin birinci sırasında yerini alır. Kanun koyucu, iflâs sebebiyle iş ilişkisinin sona ermiş olması halinde yalnız ihbar ve kıdem tazminatının imtiyazlı olacağını hüküm altına aldığından, iş ilişkisinin iflâs sebebiyle sona ermesi halinde işçinin başka bir alacağı var olursa bu alacak, birinci sıradaki imtiyazlı alacaklar kapsamında sayılmaz.

İflâs iş ilişkisini kendiliğinden sona erdirmez ve hatta İİK m.224'e göre müflisin sanat ve ticaretinin devamı; fabrikaları, imalathaneleri ve diğer üretime yönelik yerlerinin faaliyete devam edip etmeyeceği hakkında birinci alacaklılar toplantısında karar verilir (İsv. İİK m.238). Birinci alacaklılar toplantısında alınan karar doğrultusunda müflise ait müesseselerde çalışmaya devam edecek olan işçilerin hak

³¹³ "...İflâsın açılmasından bir yıl önce tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatı alacağı dâhil diğer işçilik alacaklarının birinci sıraya yazılacağı - iflâsın açılmasından bir yıldan daha eski alacakların dördüncü sıra yerine birinci sıraya kaydının hatalı olduğu..." İstanbul BAM 17. HD., 11.10.2017 T., 2770 E., 1577 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 21.01.2020.

³¹⁴ İflâs iş sözleşmesini kendiliğinden sona erdiren bir sebep değildir. Ancak iflâs sebebiyle iş yerinin bir haftadan fazla süreli kapalı kalması, işçi için haklı nedenle fesih sebebi olarak kabul edilmiştir.

kazanacakları tüm alacaklar, masa alacağı kapsamında sayılmalıdır³¹⁵. Çünkü işçilerin bu alacakları, masanın menfaatleri dolayısıyla iflâsın açılmasından sonra yapılır.

İİK m.206 hükmü ile işçi alacaklarına getirilen imtiyaza, özel bir kanun hükmüyle dâhil edilen bir grup alacak daha vardır. Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu³¹⁶ Ek madde 2/6'da çalışan katkı payı alacağıyla ilgili bir imtiyaz tanınmıştır. Bu hükme göre çalışan katkı payı, işverenin taraf olduğu haciz ve iflâs yoluyla takip bakımından işçi alacağı niteliğinde imtiyazlı bir alacaktır. Bu hüküm her ne kadar özel kanunda yer alan bir imtiyaz gibi görünse de hükmün içeriği gereği, çalışan katkı payı alacağının işçi alacağı kapsamında kabul edilmesi ve birinci sıraya kaydedilmesi gerekir.

Sıra cetvelinde imtiyazlı alacak olarak işçi alacaklarıyla birlikte birinci sırayı paylaşacak ikinci alacak kalemi³¹⁷; işverenlerin, işçiler için yardım sandığı veya sair yardım teşkilatı kurulması veya bunların yaşatılması için meydana gelmiş ve tüzel kişilik kazanmış olan tesislere ve derneklere olan borçlardır (İİK m.206/4/B). Bu hükümle müflisin, iş ilişkisi sebebiyle işçiye olan borçları değil, işçilerin çıkarlarını korumak ve onlara yardım etmek amacıyla kurulmuş, içine derneklerin de dâhil olduğu tüzel kişilere olan borçları imtiyazlı alacak olarak kabul edilmiştir. Buradaki borçların konusunu da şüphesiz işçilere yardım için ödenmesi gerekli olan meblağ oluşturmali ve bunlar imtiyazlı alacak olarak kabul edilmelidir. Zira kanun hükmünde özellikle işçi ve işveren ifadelerine yer verilmiş olması ve işçilere yardım amaçlı kurulan tüzel kişilere olan borçların bu kapsamda sayıldığına belirtilmesi bu sonuca varmak için yeterli kabul edilmelidir. Yardım sandıklarına örnek olarak Ereğli kömür havzası amele birliği biriktirme ve yardımlaşma sandığı gösterilebilir. Bu sandık, üyelerine ekonomik ve sosyal yardımlar sağlamak üzere kurulmuştur. Yardımlaşma sandığına ilişkin 151 sayılı Kanun'a istinaden çıkarılan 21.03.2000 tarihli ve 23996 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ereğli Kömür Havzası Amelebirliği Biriktirme ve Yardımlaşma Sandığı Yönetmeliği'nin 29. maddesinde üyelik aidatının, üyenin brüt ücretinin % 3'ü olduğu ve % 2'sinin işçi, % 1'inin işverence karşılanacağı hüküm altına alınmıştır. Üye aidatının işverence ödenecek kısmı ödenmezse işverenin iflâs etmesi halinde alacak, imtiyazlı alacak kapsamında sıra cetvelinin 1. sırasına kaydedilmelidir. Müflisin bu tüzel kişilere

³¹⁵ Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 399, Rn. 70; Deynekli, 2005, **a.g.k.**, 34.

³¹⁶ 4632 Sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu, R.G. Tarih: 07.04.2001, S. 24366.

³¹⁷ Bu alacak kalemine imtiyaz tanınmış olmasına yönelik eleştiri için bkz. Tercan, 2003, **a.g.k.**, 26.

başka sebeplerle olan borçlarının imtiyazlı alacak olarak kaydedilmeyip, sıra cetvelinin dördüncü sırasında yer alması gerekir.

İmtiyazlı alacak olarak sıra cetvelinin birinci sırasına kaydedilmesi gereken üçüncü alacak kalemini; aile hukukundan kaynaklanan nafaka alacakları oluşturur (İİK m.206/4/C). Müflisten, aile hukukundan kaynaklı nafaka alacaklısı olan kişilerin alacakları, imtiyazlı alacak olarak sıra cetvelinin birinci sırasına kaydedilir. Kanun hükmü açıkça, aile hukukundan doğan nafaka alacaklarının imtiyazlı alacaklar olduğunu düzenlediği için Türk Medeni Kanunu'nun Aile Hukuku başlıklı ikinci kitabında yer alan bütün nafaka alacakları, buraya dâhil kabul edilmelidir³¹⁸. Bu bağlamda³¹⁹; boşanma hâlinde yoksulluğa düşecek olan ve kusuru daha ağır olmayan tarafa ödenecek olan *yoksulluk nafakası* (m.175); boşanma hâlinde çocuğun velayetinin verilmediği tarafın, çocuğun bakımı ve yetiştirilmesi için ödemekle yükümlü olduğu *iştirak nafakası*³²⁰; boşanma davası devam ederken bir eşin diğerine ödeyeceği, geçici önlemler kapsamında hâkimin kendiliğinden hükmettiği *tedbir nafakası*³²¹ (TMK m.169); üstsoy ve altsoy kan hısımlarının, yardım edilmediği takdirde yoksulluğa düşülecek olması hâlinde birbirlerine ödemekle yükümlü oldukları *yardım nafakası* (TMK m.364 vd.) bu kapsamdadır.

İİK m.206/4/C'de öngörülen aile hukukundan doğan her türlü nafaka alacaklarının kapsamına yalnız Türk Medeni Kanunu'nun aile hukukuna ilişkin kısmındaki nafakalar girmez. Bunlara ek olarak, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunu'dan³²² doğan nafaka alacaklarının da imtiyazlı alacak olarak sıra cetvelinin birinci sırasına kaydedilmesi gerekir. Ancak şüphesiz 6284 sayılı kanundan doğan her türlü nafaka alacağı değil, bu kanundan doğmakla birlikte aile hukukuna dair nafakalar imtiyazlı alacak olarak kabul edilmelidir. Çünkü 6284 sayılı kanun sadece aile içi şiddetin değil, kadına karşı şiddetin de önlenmesini amaçlar ve bu bağlamda tedbirler alınmasını hedefler. Oysa İİK m.206/4/C nafakanın imtiyazlı kabul edilebilmesi için aile hukukundan doğan bir nafaka olmasını aramıştır. Böylece 6284 sayılı Kanun m.5/4 gereğince, şiddet uygulayanın aynı zamanda ailenin geçimini sağlayan yahut katkıda bulunan kişi olması

³¹⁸ Meriç, 2015, **a.g.k.**, 155.

³¹⁹ Bu hususta ayrıca bkz. Bolayır, 2015, **a.g.k.**, 454 vd.

³²⁰ T. Akıntürk ve D.Ateş (2019). *Medeni Hukuku II. Cilt, Aile Hukuku*.İstanbul: Beta Basım, s.316.

³²¹ Akıntürk ve Ateş, 2019, **a.g.k.**, 285.

³²² 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun R.G. Tarih: 20.03.2012, S.28239

halinde, eğer Türk Medeni Kanunu hükümleri çerçevesinde herhangi bir nafakaya hükmedilmemişse aile mahkemesi hâkimi, şiddet mağdurunun yaşam düzeyini göz önünde bulundurarak talep edilmese dahi tedbir nafakasına hükmedebilir. Bu tedbir nafakası, imtiyazlı alacak olarak kabul edilmelidir.

İsviçre hukukunda da aile hukukundan doğan alacaklar, imtiyazlı alacak olarak birinci sıraya kaydedilir. Aile hukukundan doğan bakım ve destek amaçlı nafakalar imtiyazlı alacak olarak birinci sırada yer alır. Türk hukukunda olduğu gibi İsviçre hukukunda da aile bireylerinin ihtiyaç durumunda birbirlerine ödemekle yükümlü oldukları yardım nafakası, imtiyazlı alacak olarak kabul edilmiştir³²³. Doktrinde eşlerin³²⁴ boşanma ve ayrı yaşama durumunda birbirlerinden olan nafaka alacakları³²⁵ imtiyazlı kabul edilmekte ancak mal rejiminden doğan alacakların, bakım ve destek amaçlı bir alacak olmadığından bahisle³²⁶, bu kapsamda olmadığı belirtilmektedir³²⁷. Bu görüş, Türk hukuku bakımından da geçerli olmalıdır. Çünkü İİK m.206/4/C ile açıkça, aile hukukundan doğan nafaka alacaklarını imtiyazlı alacaklar kapsamına alınmış; eşlerin birbirinden olan nafaka alacakları dışındaki alacakları bu kapsamda kabul edilmemiştir.

Aile hukukundan doğan nafaka alacaklarının imtiyazlı olarak birinci sıraya kaydedilebilmesi için iflâstan önceki bir yıl içerisinde (İsviçre hukuku bakımından iflâstan önceki altı ay içerisinde doğmuş olması) doğmuş olması ve nakden ödenecek olması gerekir. İflâsın açılmasından önceki bir yıl içerisinde doğmuş olmasından anlaşılması gereken, mahkeme tarafından nafakaya ilişkin verilen karara istinaden iflâsın açılmasından önceki bir yıllık süreç içerisinde nafakaya hak kazanmış olmaktır. Bu bağlamda mahkemenin kararının iflâsın açılmasından önceki bir yıl içerisinde verilmiş olması gerekmez. Nafaka alacakları, talep edildikleri andan itibaren her ay için ayrı ayrı doğarlar³²⁸. Dolayısıyla sıra cetvelinde imtiyazlı alacak olarak kaydedilmesi gereken nafaka alacakları, her bir ay için iflâsın açılmasından önceki bir yıl içerisinde kalma şartını sağlayan alacaklardır. Bir yıldan daha eski olan nafaka alacakları, imtiyazlı alacak olarak sıra cetveline kaydedilemezler; bu alacaklar ancak imtiyazsız

³²³ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 314, Rn.28.

³²⁴ *Partnerschaftsgesetz* gereğince kabul edilen birliktelikler sebebiyle oluşan, bakım ve destek yükümlülüğünün gerektirdiği alacaklar bu kapsamda kabul edilmektedir. Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 400, Rn. 77; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1285, Rn.36.

³²⁵ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 314, Rn.28.

³²⁶ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 1954, Rn.242.

³²⁷ Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1285, Rn.36.

³²⁸ Meriç, 2015, **a.g.k.**, 157.

alacaklar arasında ve dördüncü sırada yer alırlar. İflâsın açılmasından önce doğmuş olan işçi alacaklarında geçerli olan belirli dönemler, aile hukukundan doğan nafaka alacakları bakımından da bir yıllık sürenin hesaplanmasında dikkate alınmaz.

1.2.10.7. İkinci sıra

Sıra cetvelinin ikinci sırasında da bazı alacak kalemleri imtiyazlı olarak düzenlenmiştir. İİK m.206/4'e göre sıra cetvelinin ikinci sırasında, velayet ve vesayet nedeniyle malları borçlunun idaresine bırakılmış olan kimselerin velayet veya vesayet ilişkisi sebebiyle doğmuş bütün alacakları yer alır. Vesayet ilişkisi bakımından, Türk Medeni Kanunu m.494'te de paralel bir düzenleme yer alır. TMK'da yer alan bu hükme göre, vesayet³²⁹ altındaki kişinin vasi ve devlete karşı alacakları imtiyazlı alacaktır³³⁰.

Sıra cetvelinin ikinci sırasında yer alan velayet veya vesayet ilişkisi sebebiyle malların idaresinden doğan borçlar, yasal temsilci sıfatıyla hareket eden ve küçük/kısıtlı kişi adına işlemler yapan gerçek kişi tacir müflisin, velisi ya da vasisi olduğu kişiye ödemekle yükümlü olduğu borçların, diğer iflâs alacaklarına nazaran imtiyazını düzenler. Böylece müflisle arasında velayet veya vesayet ilişkisi bulunan kişilerin, iflâsın açılmasıyla birlikte müflisten, kendilerinin yasal temsilcisi olması³³¹ ve mallarının idaresini sağlaması dolayısıyla ödemekle yükümlü olduğu alacak tutarının ödenmesini imtiyazlı olarak talep edebilmeleri sağlanır. Müflisin velisi/vasisi olduğu kişiler, kanun gereği, malvarlığı değerlerinin yönetimini müflise bırakmış olduklarından, bu kişilerin alacaklarına imtiyaz tanınmak suretiyle, iflâs sebebiyle yaşayabilecekleri muhtemel olumsuzlukların hafifletilmesi amaçlanmıştır³³².

Velayet ilişkisi şüphesiz velinin iflâsıyla sona ermez. Ancak velinin iflâsı, küçüğün malvarlığına ilişkin hakların korunması sorununu doğurabilir. Zira idaresi veliye ait olan küçüğün malvarlığı değerleri iflâsla birlikte, veliye ait olduğu varsayımıyla iflâs masasına dâhil edilmiş olabilir. Taşınmaz mallar ve sicile kayıtlı taşınır mallarla ilgili bu tereddüt, sicillerde yer alan kayıtlar sebebiyle söz konusu

³²⁹ Yasal danışmanın da bir vesayet kurumu olduğuna ilişkin bkz. M. Dural (2016). *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*. İstanbul: Filizkitabevi, 456.; O.Tat (2018). *Türk Medeni Kanununda Yasal Danışmanlık*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 4.; Akıntürk ve Ateş, 2019, **a.g.k.**, 501.

³³⁰ Doktrinde, imtiyazlı alacakların kapsamına vasi, kayyım ve yasal danışman ve ayrıca hazineden olan alacakların da dâhil olduğu kabul edilmektedir. Akıntürk ve Ateş, 2019, **a.g.k.**, 539.

³³¹ Doktrinde oy danışmanının yasal temsilci olmadığı, buna karşın yönetim danışmanı ve karma danışmanın yasal temsilci olduğu kabul edilmektedir. Tat, 2018, **a.g.k.**, 8, dp. 23.

³³² Berkin, 1972, **a.g.k.**, 299.

olmazken³³³ sicile kayıtlı olmayan ve esasında küçüğe ait olan taşınır mallar müflise ait olduğu inancıyla iflâs masasına dâhil edilmiş olabilir. Öte yandan vasinin iflâsı, vesayet ilişkisini kendiliğinden sona erdiren bir sebep olarak kanunda açıkça yer almasa da Türk Medeni Kanunu m.483, vasinin borç ödemedi acze düşmesini, vasinin talep üzerine veya kendiliğinden vesayet makamı kararıyla görevden alınmasını gerektiren bir hâl olarak düzenlenmiştir. Vasinin borç ödemedi acze düşmesi görevden alınma sebebiyken, acze düşmeden daha ağır sonuçları olan iflâs durumunun da vasinin görevden alınma sebebi olarak düşünülmesi gerekir³³⁴. Vasinin görevden alınması hâlinde, vesayet altında olan kişiye ait malvarlığı değerlerinin tamamını iade etmesi gerekir (TMK m.489). Ancak vasinin iflâsı sebebiyle vesayet altında bulunan kişiye ait malvarlığı değerlerinin, müflise ait olduğu düşüncesiyle iflâs masasına dâhil edilmiş olması mümkündür³³⁵. Dolayısıyla küçük veya kısıtlıya ait malvarlığı değerlerinin iflâs masasına dâhil edilmesi ihtimalinin hem velayet hem de vesayet ilişkisi bakımından ortaya çıkma olasılığı vardır. Ayrıca küçük veya kısıtlının iflâs masasından yalnız kendi malvarlığı değerlerini değil, bunun yanında malvarlığının idaresi dolayısıyla ortaya çıkan ve ödenmesi gerekli başka alacaklarını da talep etmesi mümkündür. Örneğin küçük veya kısıtlının mallarının kötü yönetilmesi sebebiyle hak kazanılmış bir tazminat alacağı söz konusu olabilir³³⁶.

Müflisle arasında velayet/vesayet ilişkisi bulunan kişilerin, bu ilişki dolayısıyla müflisin malvarlığında yer alan ve iflâsın açılmasıyla birlikte iflâs masasına intikal eden, ancak özünde kanunen temsil ettiği kişiye ait olan malların masadan çıkarılarak kendilerine verilmesini talep etmeleri mümkündür³³⁷. Bu kişiler, eğer bu mallar aynen masada yer almıyorsa, malların satış değerine karşılık gelecek tutar kadar müflisten alacaklı olurlar³³⁸. İflâs masasından olan bu talep, alacakların masaya kaydı için

³³³ Sicilde müflis adına kayıtlı olmasına rağmen özünde velayet/vesayet altında yer alan kişiye ait olduğu iddiasında bulunulan mal hakkında da istihkak prosedürünün uygulanması gerekir. Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1311.

³³⁴ Aynı yönde bkz. Akıntürk ve Ateş, 2019, **a.g.k.**, 547.

³³⁵ TMK m.438/1 gereğince vasinin, yöneteceği malvarlığı değerleri hakkında defter tutma yükümlülüğü vardır. Ayrıca yine aynı hükmün üçüncü fıkrasında denetim makamının, vasi veya vesayet makamının isteği üzerine vesayet altındaki kişinin malvarlığının resmî defterinin tutulmasına karar verebileceği belirtilmiştir. Tutulan bu defterler ve diğer hesaplar, TMK m.454 gereğince vesayet makamı tarafından belirlenen tarihlerde ve her halde yılda bir defa denetlenir. Dolayısıyla vesayet altındaki kişinin mallarıyla vasinin mallarının karışması ihtimali, velayete göre daha zayıftır.

³³⁶ Berkin, 1972, (**a.g.k.**), s.299; Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 400, Rn. 78 vd.

³³⁷ Taş Korkmaz, 2010, **a.g.k.**, 66.

³³⁸ Malın bedeli üzerindeki istihkak iddiası hakkında “...*Mal paraya çevrildiğinde ise istihkak iddiası, malın masaya giren bedeli için ileri sürülebilir. Dava değeri de satış bedeline dönüşür. Şu hâlde iflâsta istihkak iddiası, iddiaya konu olan malın satışından elde edilen paylaştırılması sonuçlanıncaya kadar*

öngörölmüş olan sürede ileri sürülecek istihkak iddiasıyla mümkün olur³³⁹. İflâs idaresinin istihkak iddiasına karşın vereceği karar, istihkak iddiasının reddi yönünde olursa artık bir istihkak davası³⁴⁰ açılması gerekir. Açılan istihkak davasının olumlu neticelenmesi hâlinde, mal veya malın satışından elde edilen gelir aynen velayet/vesayet altında bulunan kişiye verileceğinden, sıra cetvelinin ikinci sırasına imtiyazlı kaydı gereken bir alacak söz konusu olmaz. Ancak velayet ve vesayet ilişkisi sebebiyle malların idaresine bağlı başka alacakların var olması durumunda, bu alacakların imtiyazlı alacak olarak sıra cetvelinin ikinci sırasına kaydı mümkündür.

Velayet ve vesayet ilişkisi sebebiyle doğmuş alacakların imtiyazlı alacak olarak sıra cetvelinin ikinci sırasına kaydedilebilmeleri için iflâsın velayet/vesayet ilişkisinin devamı süresince veya ilişkinin sona erme tarihini takip eden yıl içerisinde açılmış olması gerekir. İflâsın açılması esnasında var olan ya da açılmasından önceki bir yıl içerisinde sona ermiş olan velayet ve vesayet ilişkisi sebebiyle malların idaresinden doğan alacaklar, ikinci sıraya kaydı mümkün alacaklardır. Ancak iflâsın açılmasından önceki bir yıldan evvel doğmuş alacakların imtiyazlı alacak olarak ikinci sıraya kaydı mümkün olmayıp, bu alacaklar dördüncü sıraya kaydedilmelidir. Bir yıllık sürenin hesabında, açılmış bir davanın veya başlatılmış bir takibin devam ettiği müddet hesaba katılmadığı gibi ayrıca İİK m.206/5 gereğince iflâsın açılmasından önceki konkordato süresi; iflâsın ertelenmesi süresi hesaba katılmaz.

Müflisten, velisi/vasisi olduğu kişilerin imtiyazlı alacakları yalnız velayet/vesayet ilişkisi sebebiyle malvarlığının idaresinden doğan alacaklarla sınırlı olduğu için başka herhangi bir sebeple bu kişiler arasında doğmuş olan alacaklar ancak imtiyazsız alacak olarak sıra cetvelinin dördüncü sırasına kaydedilebilir³⁴¹.

İsviçre hukukunda sıra cetvelinin ikinci sırasına imtiyazlı olarak kaydı mümkün olan alacaklar Türk hukukunun aksine birden fazladır (İsv. İİK m.219/4). Sıra cetvelinin ikinci sırasına kaydı mümkün olan ilk alacak kalemini, mallarının yönetimi sebebiyle çocuğun ebeveynlerinden olan her türlü alacağı oluşturur. Bu alacaklar, Türk hukukunda olduğu gibi ancak iflâs açıldığında velayet ilişkisinin devam ediyor olması

ileri sürülebilir...” Y. 17. HD. 06.02.2012, 12011 E., 1118 K., Kaynak: karararama.yargitay.gov.tr, Erişim Tarihi: 03.02.2020, Aynı karar için ayrıca bkz. Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1311, dp. 4/a.

³³⁹ Daha sonraki bir sürede de istihkak iddiasında bulunulabilir ancak bu süre zarfında üzerinde mülkiyet iddiasında bulunulan malın satışı yapılmış olabilir. O takdirde istihkak iddiası bedel üzerinden devam eder. Ş. Görgün (1977). *İflâsta İstihkak Davası*. Ankara: Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, 72; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1311.

³⁴⁰ Bu hususta ayrıntılı bilgi için bkz. Görgün, 1977, **a.g.k.**.

³⁴¹ Berkin, 1972, **a.g.k.**, 299.

hâlinde ya da velayet ilişkisinin sona erdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde iflâsın açılması hâlinde imtiyazlı alacak olarak kaydedilebilir. Bir yıllık sürenin hesabında, önceden açılmış bir miras davasının devamı süresi; alacak hakkında açılmış olan davanın devam ettiği süre hesaba katılmaz (İsv. İİK m.219/5).

İsviçre hukukunda ikinci sırada yer alan ve sosyal politikalar sebebiyle imtiyazlı oldukları doktrinde ifade edilen³⁴² diğer alacak kalemleri İİK m.219/4 gereğince; yaşlılık³⁴³, ölüm³⁴⁴, kaza³⁴⁵, maluliyet³⁴⁶ sigortalarından doğan alacaklar ve alacaklının geçimini sağlaması için işsizlik³⁴⁷ sigortasından kaynaklanan alacaklar; sosyal sağlık sigortasından kaynaklanan prim, işlem ve maliyet paylaşım alacakları; aile denkleştirme fonuna ilişkin alacaklar, imtiyazlı alacaklar kapsamındadır. İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'na göre sıra cetvelinin ikinci sırasına imtiyazlı olarak kaydedilebilecek son alacak kalemi, 8 Kasım 1934 tarihli Bankacılık Kanunu 37a maddesinden kaynaklanan mevduat alacaklarıdır. İkinci sırada yer alan ve velayet ilişkisi sebebiyle malların yönetiminden doğan borçlar dışındaki alacaklarda herhangi bir süre sınırı öngörülmediği için sürelerin hesaplanmasında dikkate alınmaması gereken süreçler, bu alacaklar bakımından geçerli değildir.

1.2.10.8. Üçüncü sıra

İİK m.206/4'e göre, sıra cetvelinde üçüncü sıraya kaydedilmesi gereken alacaklar, özel kanunlarında imtiyazlı olduğu belirtilen alacaklardır. İcra ve İflâs Kanunu'nda diğer kanunlarda imtiyazlı olduğu belirtilen alacakların tek tek sayılması yolu seçilmemiş, bu konuda özel kanunlardaki düzenlemelerin esas alınacağı belirtilmiştir. Böylece özel kanunlarda hâlihazırda yer alan ya da bu kanunlarda yapılacak değişikliklerle imtiyazlı hâle getirilen alacak grupları, iflâsta sıra cetveli düzenlenirken imtiyazlı alacak olarak değerlendirilir ve üçüncü sıraya kaydedilir. İsviçre Hukuku'ndaki sıra cetveline ilişkin düzenlenmenin yer aldığı 219. maddede, bazı kanunlarda yer alan alacakların imtiyazlı alacak olduğu özel olarak belirtilmiştir. Dolayısıyla İsviçre'de özel kanunlar sebebiyle kabul edilen bazı alacaklar, İcra ve İflâs Kanunu gereğince imtiyazlı sayılmış ve bu alacaklara, sıra cetveline ilişkin

³⁴² Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 401, Rn. 80a.

³⁴³ 20 Aralık 1946 tarihli İsviçre Federal Yasası'ndan kaynaklanan alacaklar.

³⁴⁴ 20 Aralık 1946 tarihli İsviçre Federal Yasası'ndan kaynaklanan alacaklar.

³⁴⁵ 20 Mart 1981 tarihli İsviçre Federal Yasası'ndan kaynaklanan alacaklar.

³⁴⁶ 19 Haziran 1959 tarihli İsviçre Federal Yasası'ndan kaynaklanan alacaklar.

³⁴⁷ 25 Haziran 1982 İsviçre Federal Yasası'ndan kaynaklanan alacaklar.

düzenlemede tek tek yer verilmiştir. Ancak İsviçre’de, salt bir sıra özel kanunlarda yer alan alacaklara hasredilmeyip, bu alacaklardan bazılarının birinci sıraya, bazılarının ise ikinci sıraya kaydedileceği belirtilmiştir.

Özel kanunlarında imtiyazlı olduğu belirtilen alacak gruplarına istinaden, iflâsın açılmasından önceki belirli bir zaman diliminde doğmuş olması zorunluluğu kanun gereği aranmamıştır. Bu alacaklar bakımından böyle bir süre sınırlaması öngörülmediği içindir ki İİK m.206/5’te yer alan ve sürelerin hesaplanmasında gözetilmesi gereken istisnai durumlar, özel kanunlarında düzenlenen imtiyazlı alacaklar için dikkate alınmaz³⁴⁸.

Özel kanunlarında imtiyazlı olduğu belirtilen alacaklardan bazılarını: 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûl Hakkında Kanun m.21/3 gereğince, malın aynından doğan amme alacakları dışındaki amme alacakları³⁴⁹; Kat Mülkiyeti Kanunu³⁵⁰ m.22/3’te yer alan, kat maliklerinin ortak gider borcunu ödemeyen kat maliklerinden veya diğer sorumlulardan olan alacakları; 5502 sayılı Kanun³⁵¹ m.35/2 ve 5510 Sayılı Kanun³⁵² m.88/18 gereğince Sosyal Güvenlik Kurumu’nun prim ve diğer alacakları olarak sıralamak mümkündür.

5411 sayılı Kanun³⁵³ m.63/4 gereğince kredi kuruluşlarının iflâsı hâlinde mevduat ve katılım fonu sahiplerinin alacakları ve m.107/4 gereğince Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’nun iflâs masasından olan alacağı da özel kanunlarla imtiyazlı oldukları belirtilmiş alacak gruplarından. Ancak bu düzenlemelerin, diğer özel kanunlarda yer alan imtiyazlı alacaklardan farklı olduğunu söylenebilir. 5411 sayılı Kanun m.107/4’te “...Fon ödediği tutar kadar iflâs masasına 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 206 ncı maddesinde yer alan üçüncü sırasındaki tüm imtiyazlı alacaklılardan önce, ancak Devletin ve sosyal güvenlik kuruluşlarının 6183 sayılı Kanun kapsamındaki alacaklarından sonra gelmek üzere imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder...” hükmü yer almaktadır. Benzer şekilde aynı kanun m.63/4’te, “kredi kuruluşlarının iflâsı halinde mevduat ve katılım fonu sahiplerinin alacaklarının Fonun

³⁴⁸ Meriç, 2015, **a.g.k.**, 158.

³⁴⁹ Malın aynından kaynaklanan alacaklar, önceki başlıklar altında da değindiğimiz üzere, rüçhanlı alacak olup rehinli alacaklının alacağının karşılanmasından sonra ödenir. Üçüncü sırada yer alan ve imtiyazlı olan amme alacaklarıysa örneğin, gelir vergisi, kurumlar vergisi gibi, malın aynından kaynaklanmayan bütün kamu alacaklarıdır.

³⁵⁰ 634 Sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu, R.G. Tarih: 23.06.1965, S.12038.

³⁵¹ 5502 Sayılı Sosyal Güvenlik Kurumuna İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun, R.G. Tarih: 20.05.2006, S.26173.

³⁵² 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, R.G. Tarih: 16.06.2006, S.26200.

³⁵³ 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu, R.G. Tarih: 01.11.2005, S. 25943.

imtiyazlı alacaklarından ve Devlet ile sosyal güvenlik kuruluşlarının 6183 sayılı Kanun kapsamındaki alacaklarından sonra gelmek üzere sigortaya tâbi olmayan kısım için 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 206 ncı maddesindeki üçüncü sıra anlamında imtiyazlı alacaklılardır.” hükmü yer alır. Bu hükümlerin, detaylarına aşağıda değineceğimiz sıralar arası ilişkiye ilişkin İİK m.207 hükmüne istisna getirdiği düşünülebilir. Çünkü İİK m.207 gereğince aynı sırada yer alan alacaklılar eşit hakka sahiptirler ve sıra içerisinde öncelik kavramı kabul edilmemektedir. Oysaki 5411 sayılı Kanun m.107/4 düzenlemesiyle anlaşılması gereken fon alacaklarının İİK m.206’da yer alan üçüncü sırasındaki tüm imtiyazlı alacaklılardan önce, ancak devletin ve sosyal güvenlik kuruluşlarının 6183 sayılı Kanun kapsamındaki alacaklarından sonra gelmek üzere ödeneceğidir. Keza m.63/4’ün düzenlenişiyile anlaşılması gereken de fonun imtiyazlı alacaklarının ve devletin 6183 sayılı Kanun’dan doğan ancak rüçhanlı olmamaları sebebiyle üçüncü sırada yer alan alacaklarının üçüncü sırada fakat öncelikle ödeneceği, arkasından ise mevduat ve katılım fonu sahiplerinin alacaklarının ödeneceği, bunlardan sonra arta kalan bir değer olursa üçüncü sıradaki diğer alacakların ödeneceğidir. Bu hükümler birlikte değerlendirildiğinde sıra cetvelinin üçüncü sırasından sırasıyla; rüçhanlı olmayan devlet alacakları, fon alacakları, mevduat ve katılım fonu sahiplerinin alacakları ve en son da diğer özel kanunlardaki imtiyazlı alacakların ödenmesini mi gerektirir? Bu hükümleri böyle mi yorumlamak gerekir? İki soruya da olumsuz cevap verilmesi gerektiğini düşünüyoruz. 5411 sayılı Kanun’da yer alan 64/3 hükmü 05.11.2005 tarihinde; 107/4 hükmü ise yapılan bir değişiklikle 08.03.2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Devletin rüçhanlı olmayan alacaklarının sıra cetvelinin üçüncü sırasına kaydedilmesini mümkün kılan 6183 sayılı Kanun m.21/2 hükmü ise 5411 sayılı Kanun’daki hükümlerden sonraki bir tarihte, 30.03.2006 tarihinde yapılan değişiklikle yürürlüğe girmiştir. 6183 sayılı Kanun m.21/3 hükmü şöyledir: “...Borçlunun iflâsı, mirasın reddi ve terekenin resmî tasfiyeye tabi tutulması hallerinde amme alacakları imtiyazlı alacak olarak 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 206 ncı maddesinin üçüncü sırasında, bu sıranın önceliğini alan alacaklar da dâhil olmak üzere tüm imtiyazlı alacaklar ile birlikte işleme tabi tutulur...”. Biz 6183 sayılı Kanun’da yer alan, 5411 sayılı Kanun’daki hükümlerden sonra yürürlüğe giren bu düzenlemenin 64/3 ve 107/4 hükümlerini etkisiz hale getirdiğini düşünüyoruz. Çünkü 6183 sayılı Kanun’un bu hükmünde, üçüncü sırada öncelik yaratacak diğer alacaklar da dâhil olmak üzere, tüm imtiyazlı alacakların birlikte değerlendirilmesi gerektiği ifade

edilmektedir. Rüçhanlı olmayan devlet alacaklarının ve 5411 sayılı Kanun m.63/4 ile 107/4'te yer alan alacakların, İİK m.206 gereğince üçüncü sırada yer alması gereken diğer imtiyazlı alacaklardan farklı olmadığı; İİK m.207 düzenlemesinden ayrılmayı gerektiren bir istisnanın ortaya çıkmadığı düşüncesindeyiz.

İsviçre hukukunda üçüncü sırada yer alan alacaklar, imtiyazsız alacaklardır. Dolayısıyla İsv. İİK m.219 gereğince imtiyazlı kabul edilen alacaklar dışındaki alacakların tamamı üçüncü sıraya kaydedilir. Rehinli alacak olması sebebiyle rüçhanlı alacak olarak ödenmesi gereken fakat rehinli malın satılması hâlinde satış tutarından karşılanamayan kısımlar, üçüncü sıraya kaydedilir. Bunun yanında, imtiyazlı alacak olduğu gerekçesiyle ilk iki sıraya kayıt talebinde bulunulan alacaklıların alacaklarının, iflâsın açılmasından önceki altı ay içerisinde kalmayan kısımları da üçüncü sıraya kaydedilir.

1.2.10.9. Dördüncü sıra

İİK m.206 gereğince sıra cetvelinin dördüncü sırasında, imtiyazlı olmayan diğer bütün alacaklar yer alır. Dolayısıyla İcra ve İflâs Kanunu gereğince ilk iki sırada yer alması gereken imtiyazlı alacaklar dışında kalan³⁵⁴; bir kısmı imtiyazlı alacak olmakla birlikte kanunda öngörülen iflâsın açılmasından önceki bir yıl içerisinde tahakkuk etmemiş/doğmamış olması sebebiyle imtiyazlı alacakların dışında kalan kısımlar³⁵⁵ ve özel kanunlar gereğince kendisine imtiyaz tanınmamış olması sebebiyle sıra cetvelinin üçüncü sırasına da kaydı mümkün olmayan alacakların tamamı, dördüncü sıraya kaydedilirler.

Rehinle teminat altına alınmış olan alacakların tamamı, rehinli malın satışından elde edilen tutardan karşılanamamışsa satıştan elde edilemeyen kısım için de alacak, dördüncü sıraya kaydedilir. Rehinle teminat altına alınmış olan alacak aynı zamanda imtiyazlı bir alacak olduğunda ise o alacağın mutlaka dördüncü sıraya

³⁵⁴ Örneğin, ev sahibinin müflis kiracısından olan birikmiş kira alacağı; İİK m.206/4'te belirtilen imtiyazlı alacaklı olma hakkı tanınmamış kişilerle müflis arasındaki borç ilişkisi sebebiyle doğmuş alacaklar; işçi sıfatını haiz olmamakla birlikte eser veya vekâlet sözleşmesi gibi başka bir iş görme sözleşmesi sebebiyle müflisten alacaklı olan kişilerin alacakları.

³⁵⁵ Örneğin işçinin işverenden olan ancak iflâsın açılmasından önceki bir yıl içerisinde değil daha öncesinde tahakkuk etmiş olan ikramiye alacağı (nitelik olarak işçi alacağı olmasına rağmen iflâsın açılmasından önceki bir yıl içerisinde doğmadığı için); müflis aleyhine aylık hükmedilen yardım nafakası alacaklısının, iflâsın açılmasından önceki bir yıldan önce ödenmesi gereken nafaka alacağı.

kaydedileceğinden bahsedilemez. Örneğin³⁵⁶ müflisin, işçisine olan birikmiş borçlarına istinaden taşınır bir malı üzerinde işçisi lehine rehin hakkı tesis ettiğini düşünelim. İşçiye öncelikle taşınır malın satışından elde edilen tutar ödenir. Satıştan elde edilen tutar alacağın tamamını karşılamaya yetmiyorsa, o takdirde bir ayrıma gidilmesi gerekir. Eğer bu alacak, iflâsın açılmasından önceki bir yıl içerisinde tahakkuk etmiş bir alacaksa, rehinle temin edilmeyen kısım için alacağın birinci sıraya kaydedilmesi gerekir. Ancak alacak, iflâsın açılmasından önceki bir yıldan daha evvel tahakkuk etmişse, rehinle temin edilmeyen kısım için alacak, dördüncü sıraya kaydedilir. Eğer rehinle temin edilmeyen kısım için sıraya kaydedilecek işçi alacağının bir kısmı iflâsın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmekle birlikte bir kısmı daha evvel tahakkuk etmişse, iflâsın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş olan kısım için birinci sıraya; diğer kısım içinse dördüncü sıraya kayıt yapılmalıdır.

İsviçre İİK m.219 gereğince sıra cetvelinin üç sıradan oluşacağı hüküm altına alınmıştır. Bu sebeple, Türk hukukunun aksine İsviçre hukukunda oluşturulacak sıra cetvelinde, dördüncü sıra yer almaz.

1.2.10.10. Sıralar arasındaki ilişki

İİK m.207 ve İsviçre İİK m.220’de birbirine paralel şekilde sıra cetvelinde yer alan sıralar arasındaki ilişki kaleme alınmıştır. Bu düzenlemelere göre öncelikle her sıranın kendi içerisinde bir eşitlik söz konusudur. Aynı sırada yer alan bütün alacaklar eşit hakka sahiptirler. Buradaki eşitlikle kastedilen; herkese eşit miktarda ödeme yapılması değil, aynı sırada yer alan alacaklardan birinin, diğerine nazaran bir önceliğe sahip olmamasıdır. Sıralardan birisinde birden fazla alacağın öngörülmüş olması hâlinde, bu alacakların kendi içerisinde bir sıralama yapılamaz ve aynı sırada yer alan bir alacağın, diğer alacağa göre öncelikle ödenmesinden bahsedilemez. Satış tutarı, sıradaki alacakların tamamını karşılamaya yeterse tüm alacaklılar alacağına kavuşur. Ancak satış tutarı aynı sıradaki alacaklıların tamamını karşılamaya yetmediği takdirde ise paylaştırma yapılırken, garame usûlü uygulanır.

Sıralar arasındaki ilişkideki bir diğer önemli husus, bir sıradaki alacakların tamamı ödenmeden diğer sıradaki alacaklılara geçilememesidir. İflâs masasında

³⁵⁶ Bu yönde örnekleri çoğaltmak mümkündür. Böyle bir durum, rehinle temin edilmiş olmakla birlikte aynı zamanda, İİK m.206 (ve üçüncü sıra bakımından özel kanunlar) gereğince imtiyazlı alacaklar arasında yer alan tüm alacaklar için söz konusu olabilir.

bulunan malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi hâlinde elde edilen tutar paylaştırılırken sıralardan birisinde yer alan alacakların tamamı karşılanmadan bir sonraki sıraya geçilemeyeceğinden, sırada yer alan alacakların bir kısmını ödeyip, kalan tutarın bir sonraki sırada yer alan alacaklara paylaştırılması söz konusu olmaz. Örneğin, müflisten alacaklı olan kişilerin alacaklarının içerisinde, iflâs etmeden önceki bir yıl içerisinde tahakkuk etmiş işçi ücret alacağı; üç aylık birikmiş nafaka alacağı ve özel kanundan kaynaklanan imtiyazlı bir alacaklı bulunduğunu düşünelim. İşçinin ücret alacağının, nafaka alacağına bir önceliği yoktur. Her iki alacak da ilk sırada yer aldıkları için satış tutarı her ikisini birden karşılamaya yetiyorsa iki alacağın da tamamı karşılanır. Kalan tutar olduğu takdirde, üçüncü sırada yer alan özel kanundan kaynaklanan imtiyazlı alacağın ödenmesine geçilir. Ancak malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi hâlinde elde edilen tutar, birinci sırada yer alan işçi ücret alacağı ve nafaka alacağının toplamını karşılayacak miktarda değilse bu alacaklardan biri, diğerine öncelikle tercih edilemez; bu sıradaki alacaklar için paylaştırma, garameten yapılır. Üçüncü sırada yer alan alacaklının alacağı ise ödenmez. Zira bir sıradaki alacakların tamamı karşılanmadan sonraki sıradaki alacakların ödenmesine geçilemez.

Müflisten alacaklı olan ve alacak kayıt talebinde bulunan kişiler arasında imtiyazlı hiç alacak bulunmaması hâlinde ya da imtiyazlı alacak bulunmakla birlikte her sıraya ilişkin bir imtiyazlı alacak olmaması hâlinde, bu durum sıralarda bir değişiklik meydana getirmez. Bir sırada hiç alacak olmaması, diğer sırada yer alan alacakların, kendiliğinden bir önceki sıraya ilerlemesini gerektirmez. Tüm alacaklar, İİK m.206 (İsv. İİK. m.219) gereğince öngörülen sıralara kaydedilir. Paylaştırma yapılırken boş sıralar atlanarak sonraki sıralara geçilir ve ödeme, sonraki sıralarda yer alan alacaklar için satış tutarı alacakların tamamını karşılayacak durumdaysa tamamen; değil ise garameten yapılır.

Bu başlık altında son olarak sıradan çekilme anlaşması³⁵⁷ yapılmış olması halinde bu anlaşmanın, sıra cetveline ve sıralar arasındaki ilişkiye etkisine değinmek gerekir. TTK m.376 gereğince anonim şirketlerin³⁵⁸ borca batıklığının tespiti halinde, iflâsı engellemek amacıyla, borca batıklığı ortadan kaldıracak tutardaki şirket

³⁵⁷ Bu hususta ayrıntılı bilgi için bkz. N. Boran Güneysu ve S. Çapa (2014). Borca Batıklık ve İflâsın Önlenmesi Yolu Olarak Sıradan Çekilme Anlaşması. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 5, S. 1, s.77-118.; O. Atalay (1996). *Anonim Şirketlerin İflâsı*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları, 75 vd.

³⁵⁸ Borca batıklık halinde sıradan çekilme anlaşmasının diğer sermaye şirketleri ve kooperatifler için de yapılabileceği hakkında bkz. Boran Güneysu ve Çapa, 2014, **a.g.k.**, 98-99.

alacaklıları ile yazılı bir anlaşma yapılabilir. Bu anlaşmayla anlaşmanın tarafı olan alacaklılar, diğer bütün alacaklılar alacağını tahsil ettikten sonra kendi alacaklarını tahsil etmeyi taahhüt ederler³⁵⁹. Sıradan çekilme anlaşmasında amaç borca batık durumda olan sermaye şirketini iflâstan kurtarmak olmakla birlikte, bu anlaşmaya rağmen borca batıklık sebebiyle şirketin iflâsına karar verilmişse³⁶⁰, sözleşmenin tarafı olan alacaklılar sıra cetveline dâhil edilemez mi? Bu sorunun yanında şu soru da sorulabilir: Bu kişilerin alacakları İİK m.206 gereğince olması gereken sıraya değil de sıra cetvelinin en son sırasına, aynı sıra içerisindeki eşitlik ilkesi de dikkate alınmayarak, bu sıra içinde de en sona mı yazılır? Biz her iki soruya da olumsuz cevap verilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Sıra cetveline ilişkin hükümlerin (İİK m.206 ve İİK m.207) taraf iradeleriyle değiştirilmesi mümkün olmamalıdır³⁶¹. Şüphesiz bir alacaklının alacağı imtiyazlı olsa dahi bu alacaklıyla bir sıradan çekilme anlaşması yapılabilir³⁶². Ancak TTK m.376 gereğince yapılacak anlaşma neticesinde, alacaklıların sırası değişmez. Örneğin işçi ile işverenin bir sıradan çekilme anlaşması yaparak işçinin imtiyazlı olma şartını taşıyan alacağının dördüncü sıraya ve bu sıra içerisinde de bir sıralama oluşturacak şekilde en sona kaydedilmesini kararlaştırmaları mümkün olmamalıdır. Taraflar yapacakları anlaşmayla yalnız paylaştırmada bu kişilerin garameye dâhil olmamasını sağlayabilirler³⁶³. Bu kişilerin alacakları sıra cetvelinde yine olması gereken sıraya kaydedilir. Diğer alacaklıların alacakları ödendikten sonra, anlaşmanın tarafı olan kişilerin alacaklarının ödenmesine geçilir. Dolayısıyla bir sıradan çekilme anlaşmasının var olması, sıra cetvelinde değişiklik yapılmasını ya da sıra cetveline ilişkin esasların gözetilmemesini gerektirmez. Anlaşma yalnız paranın fiilî olarak alacaklılara dağıtılması aşamasına etki eder.

1.2.11. Sıra Cetvelinin İlân ve Bildirilmesi

Sıra cetvelinin düzenlenmesinin ardından yapılacak işlemlerle ilgililerin sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvurmalarının ön şartı olarak, hazırlanan sıra cetvelinin ilân edilmesi ve ilgililere bildirilmesi gerekir. İlân ve bildirimle, sıra

³⁵⁹ Boran Güneysu ve Çapa, 2014, **a.g.k.**, 100.

³⁶⁰ Anlaşmanın geçerli olabilmesi için iflâsın yalnız borca batıklık sebebiyle gerçekleşmiş olması hakkında bkz. Boran Güneysu ve Çapa, 2014, **a.g.k.**, 101.

³⁶¹ Boran Güneysu ve Çapa, 2014, **a.g.k.**, 101.

³⁶² Atalay, 1996, **a.g.k.**, 76.

³⁶³ Boran Güneysu ve Çapa, 2014, **a.g.k.**, 101.

cetvelinin incelenmesi ve sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvurulması için bu yola başvurma hakkı olan herkese bir imkân sunulmuş olur³⁶⁴.

İflâs idaresi, düzenlediği sıra cetvelini iflâs dairesine verir (İİK m.234; İsv. İİK m.249). Sıra cetveli, iflâs dairesinde ilgililer tarafından incelenmek üzere hazır bulundurulur. Bunun yanısıra iflâs idaresi sıra cetvelinin düzenlenmiş olduğunu kendiliğinden ve hemen tapuya, ticaret sicil memurluğuna, gümrük ve posta idarelerine, Türkiye Bankalar Birliği'ne, mahalli ticaret odalarına, sanayi odalarına, taşınır kıymet borsalarına, Sermaye Piyasası Kurulu'na ve diğer gerekli yerlere bildirir. İflâs idaresi, sıra cetvelinin düzenlendiğini ayrıca tirajı ellibinin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden birinde; iflâs edenin işlem merkezinin bulunduğu yerle yurt düzeyinde dağıtım yapan gazetenin yayınlandığı yer farklıysa ayrıca işlem merkezinin bulunduğu yerdeki mahalli bir gazetede ve bunların yanında Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilân eder³⁶⁵. İflâs idaresi, sıra cetvelinin ilgili yerlere bu usûlde bildirimini ve ilânını, İİK m.234/1'in yapmış olduğu atıfla, m.166/2 gereğince yerine getirir (İsv. İİK m.249). İflâs idaresinin ilân edeceği ve bildireceği husus sıra cetvelinin kendisi değil; sıra cetvelinin düzenlendiği, incelenmeye hazır bir şekilde iflâs dairesinde bulunduğudur³⁶⁶.

İflâs dairesince yapılacak ilânda, iflâsa ilişkin dosya numarası, müflisin adı, soyadı, adresi; sıra cetvelinin hazır olduğu; alacağın esasına ve miktarına ilişkin itirazların on beş gün içinde iflâsa karar verilen yerdeki ticaret mahkemesinde dava yoluyla ileri sürülebileceği; yalnız sıraya ilişkin itirazların ise yedi gün içinde şikâyet yoluyla icra mahkemesinde ileri sürülebileceği; müflis, konkordato teklif etmişse bu konunun müzakere edileceği ve toplantının gün ve saati ile bu toplantıda hazır bulunulması veya bir vekil gönderilmesi hususları yer alır (İİK Yön. m.60).

İflâs idaresi, ilân ve ilgili kurumlara bildirimin yanı sıra, bazı kişilere doğrudan haber verir. Bu kişiler, İİK m.234/2 (İsv. İİK m.249/3)' de düzenlenmiştir. İlgili hükme göre, müflisten alacaklı olduğu iddiasında olan kişilerden, talepleri kısmen veya tamamen reddedilen kişilere; alacak kayıt talepleri kabul edilmekle birlikte iddia

³⁶⁴ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2314, Rn.1.

³⁶⁵ Uygulamada Basın İlan Kurumu'nun aracılığıyla oluşturulmuş ve esasları 31332 sayılı, 12.12.2020 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Basın İlan Kurumu İlan Portalı Yönetmeliği'yle belirlenmiş internet adresinden ilanlara ulaşılabilir. Bu adresten, bölgesel ve yerel gazeteler de dâhil olmak üzere tüm gazete ve elektronik ortamda yapılmış olan ilanlar tek bir çatı altında toplanmıştır. Bu bağlamda iflâsla ilgili tasfiye süreci boyunca yapılacak tüm ilanlara ve bu ilanların hangi gazetelerde veya portallarda yapıldığına dair bilgilere, ilan.gov.tr adresinden ulaşılabilir.

³⁶⁶ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 84.; Muşul, 2017, **a.g.k.**, 817.

edildikleri sıradan farklı bir sıraya kabul edilen kişilere doğrudan bildirim yapılır. Doğrudan bildirim ile kastedilen, bu kişilerin tebligat yoluyla alacak kayıt taleplerinin kısmen ya da tamamen reddedildiği veya iddia ettikleri sıraya kabul edilmedikleri yönünde yapılacak bilgilendirme değildir. İİK m.234/2’de yalnız bu kişilere belirtilen hususlarda haber verileceği hüküm altına alınmış; bu kimselere ayrıca sıra cetvelinin bir örneğinin de tebliğ edileceğinden bahsedilmemiştir³⁶⁷. Bildirimde, alacak kayıt talebiyle ilgili haklarında verilmiş olan kararın gerekçesine, sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvurulabileceğine ve bu başvuru için göz önünde bulundurulacak sürenin ilanla işlemeye başladığına ilişkin bilgiler yer almalıdır³⁶⁸. İİK m.234/2 gereğince kendisine bildirim yapılması gereken kişilere bildirimin yapılmamış olması, sıra cetvelinin geçerliliğini etkilemez. Yalnız kendisine bildirim yapılmayan kişilerin, ayrıca sıra cetvelinin ilânından haberdar olmayarak sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvuru hakkını kaybetmeleri hâlinde, uğramış oldukları zararın tazmini için iflâs idaresi aleyhine, İİK m.227/4 gereğince tazminat davası açabilecekleri doktrinde kabul edilmektedir³⁶⁹. Açılacak tazminat davasının olumlu sonuçlanması, şüphesiz bildirim yapılmamış olmasının iflâs idaresinin kusur veya ihmalden kaynaklanıyor olması halinde mümkün olur. Çünkü tebligatın yapılış aşamasındaki aksaklıklar ve hatalar (PTT memurunun hatası gibi), iflâs idaresinin sorumluluğunu gerektirmez. Basit tasfiye usûlünde ise iflâs dairesinin bildirim yapmamış olması hâlinde, ilândan haberdar olunmaz ve sıra cetveline müracaat yollarına başvuru süresini kaçırılırsa, bu sebeple zarara uğrayan kişiler, zararlarının tazmini için İİK m.5 gereğince devlete karşı tazminat davası açılabilir. Sıra cetveline kayıt talebi olduğu gibi kabul edilen kişilere tebliğ yoluyla haber verilmez; bu kişiler ilânla sıra cetvelinden haberdar olurlar ve iflâs dairesinde açık bulundurulmuş sıra cetvelini inceleyebilirler.

İİK m.223/3 gereğince tebligata elverişli adres göstermiş ve tebliğ masraflarını da karşılamış olan alacaklılara, iflâs idaresi tarafından alınan kararlar tebligat yoluyla bildirilir. Dolayısıyla kendisine bu yolla tebligat yapılacak olan kişilere, sıra cetvelinin düzenlendiği ve iflâs dairesinde incelenmek üzere açık olduğu, sıra cetveline müracaat

³⁶⁷ Doktrinde *Yıldırım ve Deren-Yıldırım*, icra hukukunda düzenlenen sıra cetvelinin tebliğine ilişkin hükme atıf yaparak iflâs hukukunda da düzenlenen sıra cetvelinin ilgililere tebliğ edilmesinin uygun olduğunu görüşündedir. Yıldırım ve Deren-Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 471.

³⁶⁸ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 85.

³⁶⁹ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 85; Postacıoğlu, 1978, **a.g.k.**, 80; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1332.

yoluna başvurmanın mümkün olduğu ve başvuru süresine ilişkin bilgiler tebliğ edilmelidir³⁷⁰.

Sıra cetvelinin düzenlenmesinden sonra alacak kayıt talebinin bir ya da birden fazla kişi tarafından geri alınması hâlinde, sıra cetvelinde değişiklik yapılması gerekir ancak bu değişiklikten sonra sıra cetvelinin yeni hâlinin, diğer alacaklıların menfaatlerini zedeleyici bir durum olmaması sebebiyle, ayrıca ilanı veya bildirilmesi gerekmez³⁷¹.

İsviçre hukukunda, İİK m.249'da Türk hukukuna benzer bir düzenlemeyle sıra cetvelinin ilânı yer alır. Bu hükme göre sıra cetveli iflâs dairesinde incelenmek üzere açık bulundurulur. Sıra cetvelinin ilanını, iflâs idaresi yapar. Ayrıca Türk hukukunda olduğu gibi İsviçre'de de kayıt talepleri kısmen veya tamamen reddedilen kişilere; talep ettikleri sıraya kaydedilmeyen kişilere bu husus, ret sebebi açıkça belirtilerek bildirilir. Sıra cetvelinin ilanından sonra, sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvuru süresi içerisinde kalmak kaydıyla, sıra cetvelinde değişiklik yapılabileceği; ilgililere sıra cetveliyle ilgili yapılmış olan bildirimin bu değişikliğe engel olmayacağı; sıra cetvelinde iflâs idaresi tarafından yapılan değişiklikten sonra sıra cetvelinin son hâlinin yeniden ilân edilmesi gerektiği İsviçre doktrinde kabul edilmektedir³⁷². Ayrıca ilan edilmiş sıra cetvelinde belirsizlik veya eksiklik bulunması durumunda yalnız ilgili alacaklı haberdar edilerek, sıra cetveline karşı müracaat süresi içerisinde ve müracaat yollarına başvurulmadan önce, belirsizliğin veya eksikliğin giderilmesi mümkündür³⁷³.

İflâs idaresi, sıra cetveline kayıt talebinde bulunan alacakların tamamı hakkında kabul veya ret kararı vermemişse bu hususta bir karar verinceye kadar sıra cetvelini düzenlemeyi ertelemeli ya da düzenlenen ve ilân edilen sıra cetvelinde sonradan vereceği kararla meydana gelen değişikliği tekrar ilân etmelidir (KOV m.59). Alacak kayıt taleplerinden bazıları dikkate alınmayarak (alacak talebi hakkında kabul veya ret kararı vermeyerek) kısmi bir sıra cetveli hazırlanması ya da sıra cetvelinde yapılan değişikliğe ilişkin yeni bir ilan yapılmamış olması hâlinde o sıra cetveli geçerli kabul edilemez³⁷⁴.

³⁷⁰ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 85; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1332; Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 457.

³⁷¹ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 448., Rn. 6.

³⁷² Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2314, Rn. 3 vd.; Sıra cetvelinde yapılacak değişikliğin yalnız ipotekli alacaklara ilişkin olması hâlinde, yeniden kamuya açık bir ilanın yapılmasının gerekli olmadığı yönünde, BGE 96 III 81 E. 4.

³⁷³ BGE 39 I 644 ff.

³⁷⁴ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2315, Rn. 6.

İKİNCİ BÖLÜM

2. SIRA CETVELİNE KARŞI MÜRACAAT YOLLARI

2.1. Sıra Cetveline İtiraz Davası

2.1.1. Genel olarak

Sıra cetvelini takip eden diğer paylaştırma işlemlerine ilân ve bildirimin yapılmasının ardından hemen geçilmez. Pay cetveli ve son hesabın hazırlanması ve paylaştırma sürecinin tamamlanabilmesi için sıra cetvelinin kesinleşmesi şarttır (İİK m. 247; İsv. İİK m. 261). Sıra cetvelinin kesinleşmesi ise sıra cetveline müracaat yollarına başvuru hakkının tüketilmesiyle veya bu yollara başvuru süresinin dolmasıyla mümkündür³⁷⁵.

Sıra cetveline müracaat yollarının öngörülmüş olması sayesinde sıra cetveline kayıt talebi kabul edilen ve reddedilen alacaklılar, sıra cetvelinde yer alan sıralara ilişkin hususları tartışma konusu yapabilirler. Bu yollara başvuru sayesinde bir nevi, sıra cetvelinin ve hatta sıra cetvelinde alacaklı olarak kaydedilmiş olan kişilerin alacaklı olup olmadıklarının mahkemelerce denetlenmesi sağlanır.

İİK m.235 (İsv. İİK m.250) ile sıra cetveline itiraz davası düzenlenmiştir. Kanun hükmünün düzenlenişinden de anlaşılacağı üzere sıra cetveline karşı açılacak iki tür itiraz davası bulunmaktadır. Bu davalardan ilki, alacağı kısmen veya tamamen reddedilmiş olan alacaklının açabileceği itiraz davasıyken diğeri sıra cetveline alınmış bir diğer alacaklının alacağına ya da sırasına yönelik açılacak olan itiraz davasıdır. İki dava türü her ne kadar tek bir hükümde düzenlenmiş olsalar da birçok yönden birbirlerinden ayrılırlar. Çalışmamızda bu iki dava türüyle ilgili ortak açıklamalar yapılacak; davaların birbirinden farklı olan noktaları ise ayrıca belirtilecektir.

³⁷⁵ Meriç, 2015, **a.g.k.**, 170.

2.1.2. Sıra cetveline itiraz davasının türleri

2.1.2.1. İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası

Kayıt süresi içerisinde veya sonrasında sıra cetveline alacak kayıt talebiyle başvurmuş ancak başvuruda belirttiği alacak miktarı hakkında kısmen veya tamamen ret kararı verilmiş kişi, sıra cetveline itiraz davası açabilir. Bu davaya doktrinde³⁷⁶ ve uygulamada³⁷⁷ kayıt kabul davası adı verilir. İsviçre’de ise alacağı kısmen veya tamamen reddedilen ya da talep ettiği sıraya kaydedilmemiş olan alacaklının³⁷⁸ açacağı sıra cetveline itiraz davası, olumlu sıra cetveli davası olarak adlandırılır³⁷⁹. Biz çalışmamızda, sıra cetveline itiraz davasının yer aldığı İİK m.235 hükmündeki düzenlemeyi esas alarak, “İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası” ifadesini kullanacağız.

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasıyla amaçlanan, alacaklarının masaya kaydı için yapılan başvurusu kısmen veya tamamen reddedilen ancak müflisten alacaklı olduğu iddiasında olan kişilerin alacaklarının, masaya kaydedilmesini³⁸⁰ ve böylece ilerde yapılacak paylaştırmadan pay alabilmesini sağlamaktır³⁸¹. Masaya kayıt talebinin kısmen veya tamamen reddedilmesi sebebiyle sıra cetvelinde yer almama hâlinin incelenmesi, daima iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının

³⁷⁶ Altay, 2004, **a.g.k.**, 1418; Deynekli ve Kısa, 2005, **a.g.k.**, 71.; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1333; Arslan, Yılmaz ve Taşpınar Ayvaz, 2016, **a.g.k.**, 511.; Muşul, 2017, **a.g.k.**, 817; Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 463.

³⁷⁷ “...Kayıt kabul davaları alacağın iflâs masasına kaydı istemine dair olup, belirli bir miktarın tahsiline yönelik olmadığından, alacağın iflâs masasına kaydına karar verilmekle yetinilir...” Y. 23. HD., 04.10.2018 T., 1778 E., 4514 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 03.03.2020.

³⁷⁸ Türk hukukunda da, 2004 Sayılı İcra ve İflâs Kanunu’nun 19.06.1932 tarihinde 2128 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ilk hâlinde, alacaklının istediği sıraya kaydedilmemiş olması hâli bir kayıt kabul davası açma sebebi olarak düzenlenmişti. Ancak 06.03.1965 tarihli 11946 sayılı Resmî Gazete’yle yayımlanan 538 Sayılı Kanun’un 97. maddesiyle alacaklının istediği sıraya kaydedilmemiş olması hâli, kayıt kabul davası sebebi olmaktan çıkarılmıştır.

³⁷⁹ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2181, Rn. 24; Spühler ve Dolge, 2011, **a.g.k.**, 55, Rn. 183; K. Boesch vd. (2018). *Klagen und Rechtsbehelfe im Schuldbetreibungs und Konkursrecht*. Basel: Helbing Lichtenhahn Verlag, 644, Rn. 9-249. M. Pellascio (2019). *Repetitorium Schuldbetreibungs und Konkursrecht*. Zürich: Orell Füssli Verlag, 279.

³⁸⁰ “...Kayıt kabul davaları, alacağın varlığı ile miktarının tesbiti ve bunun iflâs masasına yazılması amacını güderler...” Y. 19. HD., 01.12.2005 T., 7634 E., 11943 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 04.03.2020.

³⁸¹ Açılacak davanın etkisinin tasfiyeyle sınırlı olduğu yönünde BGE III 126 f.; Aynı yönde, Amon ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 434, Rn. 62.

konusunu oluşturur³⁸². Bu davayla müflisten alacaklı olduğu iddiasında olan kişinin durumu, sıra cetveli bakımından gözden geçirilmektedir³⁸³.

Alacak kayıt talepleri reddedilen kişilere, sıra cetveline itiraz davasıyla alacaklı olup olmadıklarının, alacaklarının miktarının mahkeme tarafından incelenerek karara bağlanması imkânı tanınmış olur. Böylece alacak hakkında karar verirken iflâs idaresinin yapmış olduğu incelemeden daha geniş bir inceleme yapılabilir; sunulan ispat vasıtaları değerlendirilerek alacağın var olup olmadığı veya miktarı hakkında yargılama yapılarak hüküm verilir. Yargılama sonunda iflâs idaresinin, alacak kayıt talebini kısmen veya tamamen reddetmesine ilişkin kararının doğru olup olmadığı da anlaşılmış olur³⁸⁴.

2.1.2.2. Alacaklılara karşı açılan sıra cetveline itiraz davası

Sıra cetveline kabul edilmiş bir alacağın miktarına ya da düzenlenen sıra cetvelinde alacağa verilmiş olan sıraya itiraz etmek amacıyla sıra cetveline itiraz davası açılabilir (İİK m.235/2). Bu davaya doktrinde³⁸⁵ ve uygulamada³⁸⁶ kayıt terkin veya kayıt silme davası adı verilir. İsviçre İİK m.250/2’de de Türk hukukunda olduğu gibi sıra cetveline kaydedilmiş bir alacağın miktarına ve sırasına yönelik dava açılması kabul edilmiş ve bu davaya doktrinde³⁸⁷ olumsuz sıra cetveli davası adı verilmiştir. Biz bu davayı çalışmamızda, İİK m.235 hükmündeki düzenlemeye bağlı kalarak, “*alacaklılara karşı açılan sıra cetveline itiraz davası*” olarak adlandıracğız.

Alacaklılara karşı açılan sıra cetveline itiraz davasıyla amaçlanan, sıra cetveline kayıtlı olan bir alacaklının alacağının hiç veya sıra cetveline kaydedildiği kadar olmadığı gerekçesiyle sıra cetvelinden kısmen³⁸⁸ ya da tamamen³⁸⁹ terkin edilmesi veya sıra cetveline kayıtlı olan bir alacaklının alacağının sırasının değiştirilmesidir³⁹⁰.

³⁸² BGE 83 III 80.

³⁸³ J. Kren Kostkiewicz (2014). *Schuldbetreibungs und Konkursrecht*. Zurich: Schulthess Juristische Medien AG, 371, Rn. 1407.

³⁸⁴ Hirt, 1996, **a.g.k.**, 136; Studer ve Zöbeli, 2015, **a.g.k.**, 178.

³⁸⁵ Deynekli ve Kısa, 2005, **a.g.k.**, 729; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1338; Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 479; Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 463.

³⁸⁶ “...İflâsta sıra cetveline itiraz davası, uygulamada...bir alacağın masadan çıkarılması için açılmış ise “kayıt terkin davası” olarak nitelendirilmektedir...” Y. 19. HD., 13.10.2005 T., 4431 E., 10001 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 04.03.2020.

³⁸⁷ Boesch vd., 2018, **a.g.k.**, 657.; A. Brunner vd. (2019). *Kollokations- und Widerspruchsklagen nach SchKG Eine Einführung und Übersicht für die Praxis*. Bern: Stämpfli Verlag AG, 21.

³⁸⁸ “...Başkasının masaya kayıtlı olan alacağının bir kısmının ödendiğine ilişkin iddianın icra mahkemesinde değil mahkemede (sıra cetveline itiraz davasında) incelenebileceği...” Y. 12. HD., 28.03.1984, 917 E., 3735 K. Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 04.03.2020.

Alacaklılara karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında, alacağı sıra cetveline kısmen veya tamamen kabul edilen bir alacaklının alacağının; bir iflâs alacağı olmadığı veya en azından kaydedilen kadar olmadığı ya da bu kişinin iflâs alacağının niteliğine göre sırasının takdir edilen sıra olmadığı tartışılmaktadır. Dolayısıyla bu davada davanın tarafları arasındaki bir uyuşmazlık tartışma konusu olmayıp, davalının müflisten alacaklı olup olmadığı veya o sırada alacaklı olup olmadığı tartışılmış olur. Ancak açılan davanın kabul edilmesi hâlinde, dava açarak alacağın maddi hukuk boyutuyla tartışılmasını sağlayan kişinin, paylaşırma prosedürü içerisinde müflisten olan alacağının diğer alacaklılara nazaran avantajlı duruma geçmesi sonucu doğar. Zira İİK m.235/3 (İsv. İİK m.250/2) gereğince davacının davayı kazanması hâlinde, davalıya sıra cetveli gereğince tahsis edilmiş paydan öncelikle sırasına bakılmaksızın davacının alacağı ödenir. Eğer bu ödemededen sonra davalıya tahsis edilmiş paydan artan bir miktar olmuşsa bu miktar, masaya intikal eder.

2.1.3. Sıra cetveline itiraz davasının hukukî niteliği

Sıra cetveline itiraz davasının hukukî niteliği doktrinde tartışma konusu olmuş ve bu hususta iki farklı görüş ileri sürülmüştür. Doktrindeki ilk görüşe göre³⁹¹ sıra cetveline itiraz davası, sıra cetveline ilişkin verilmiş olan kabul veya ret kararlarına karşı itiraz etmeyi sağlayan bir maddî hukuk davasıdır. Doktrindeki diğer bir görüşe göre³⁹² ise sıra cetveline itiraz davası, maddî hukuk ilişkilerine tesir eden bir takip hukuku davası olup, dava neticesinde verilen hüküm yalnız mevcut iflâs prosedürü

³⁸⁹ “...İflâs idaresince düzenlenen sıra cetvelinde yer alan alacağın cetvelden çıkarılmasına yönelik istemin mahkemede sıra cetveline itiraz (kayıt terkin) davasına konu edilmesi gerekeceği...” Y. HGK., 24.02.1988 T., 12-39 E., 114 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 04.03.2020.

³⁹⁰ “...İflâs sıra cetvelinde üçüncü sıraya yerleştirilen davalıların bu sıradan çıkarılarak dördüncü sıraya yerleştirilmeleri...İcra ve İflâs Kanunu 235. maddesine göre, sıra cetvelinden ve dolayısıyla sıra cetvelindeki belli bir sıradan terkin istemini içeren davalar...” Y. 19. HD., 27.09.2007 T., 4375 E., 8192 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 04.03.2020.

³⁹¹ Kuru, 2017, **a.g.k.**, 460; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1330; Altay, 2004, **a.g.k.**, 1419; O. Eroğlu (2019). İflâsta Sıra Cetveline İtiraz Davası (İflâsta Kayıt Kabul Davası). *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.144, Ankara, s.173-212, 186; Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 101.

³⁹² Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 178-179; Doktrinde Meriç, icra prosedürü içerisinde açılacak sıra cetveline itiraz davası bakımından, maddi hukuka etkileri mutlak olmakla birlikte bu dava neticesinde verilecek kararla esas itibarıyla paylaştırmaya nasıl devam edilmesi gerektiğine yönelik cevap aranıyor olması sebebiyle davanın, takip hukuku nitelikli bir dava olduğunu düşünmektedir. Meriç, 2015, **a.g.k.**, 19; Boesch vd., 2018, **a.g.k.**, 644, Rn. 9.249; D. Vock ve Daniele Meister-Müller (2018). *SchKG- Klagen nach der Schweizerischen ZPO*. Zürich: Schulthess Juristische Medien AG, 283; Pellascio, 2019, **a.g.k.**, 278.

içerisinde hüküm ifade eder. Nitekim Yargıtay'ın da bu yönde kararları vardır³⁹³. Biz sıra cetveline itiraz davasının her iki türünün de maddi hukuk ilişkilerine etkisi olan ancak esasen tasfiye sürecine dâhil davalar olduğunu düşünmekteyiz³⁹⁴. Zira sıra cetveline itiraz davası, tasfiye süreci içerisinde doğmuş; tasfiyeye ve paylaştırmaya etki eden bir yapıya sahiptir. Bu davayla ilgili takip hukukuna ilişkin bir dava olduğu yönünde değerlendirme yapmamamızın sebebi, davanın açılma sürecinin, takibe dâhil olmamasıdır. Daha önce de vurguladığımız gibi takip süreci iflâs kararının verilmesiyle sonlanır ve iflâs kararının bildirimiyle iflâsta tasfiye süreci başlar. Sıra cetveli, paylaşırma prosedürüne dâhil bir tasfiye işlemidir ve sıra cetvelinin düzenlenmesi üzerine açılması mümkün olan sıra cetveline itiraz davasının doğrudan tasfiye sürecine etkisi olur. Şöyle ki:

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasıyla alacak talebi kısmen yahut tamamen reddedilmiş olan kişi, iflâsın açılmasından önceki dönemde müflisten alacaklı olduğunu ispatlamak suretiyle sıra cetveline dâhil edilmeyi ve ileride yapılacak paylaştırmadan pay alabilmeyi sağlamaya çalışır. Bu davada, davalının müflisten alacaklı olup olmadığı incelenir, alacaklı olduğuna kanaat getirildiği takdirde sıra cetveli değiştirilir ve paylaştırmaya yeni sıra cetveli üzerinden devam edilir. İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının, müflisle alacak kayıt talebinde bulunan kişi arasında kesin hüküm teşkil edip etmeyeceği tartışmalı olmakla birlikte bu husus özellikle iflâs idaresinin bu davaları hangi yetkiyle yürüttüğü sorusunun cevabıyla bağlantılıdır. İflâs idaresinin, iflâs neticesinde müflisin tasarruf yetkisinin kısıtlanması sebebiyle müflis leh ve aleyhine açılacak davaları yürütmesinin, dava takip yetkisi kavramıyla³⁹⁵ açıklanması gerektiğini düşünüyoruz. Müflisin malvarlığı değerleri üzerindeki tasarruf yetkisinin iflâsla birlikte kısıtlanmış olması sebebiyle, iflâs idaresi, müflisin malvarlığı değerlerine ilişkin işlemleri yapar. Bu durumun bir gereği olarak da iflâs tasfiyesi içerisinde masaya yöneltilmiş veya masa tarafından

³⁹³ “...Davacı alacaklıların sıra cetveline dâhil edilen diğer davalı alacaklılar aleyhine açtığı bu tür davalar, maddi hukuk ilişkilerine etkisi olan bir takip hukuku davasıdır. Alacaklı ile borçlu arasında geçen gerçek anlamda bir eda davası değildir. Dava sonunda verilen hüküm, yalnız derdest iflâs davası bakımından, alacağın müflisin aktifinin paylaştırılmasında hesaba katılıp katılmayacağı veya ne miktarda sıra cetveline dâhil edileceğini belirler...” Y. 11. HD., 08.02.1988 T., 5894 E., 605 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 04.03.2020.

³⁹⁴ “...Kayıt kabul davası gerçek anlamda bir eda davası değil, maddi hukuk ilişkilerine etkisi olan bir takip hukuku davasıdır. Dava sonucunda verilecek hükümle davacının sıra cetveline kaydı gereken alacak miktarı saptanmaktadır...” Y. 19. HD., 01.11.1995 T., 8293 E., 9076 K. Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 04.03.2020.

³⁹⁵ Dava takip yetkisi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Dişel, 2020, **a.g.k.**

borçlulara karşı açılacak davaları yürütür. İflâs idaresi bu davaları, dava takip yetkisi sayesinde yürütür ve burada iflâs idaresinin sahip olduğu dava takip yetkisi, bir malvarlığının idaresi sebebiyle resmî bir görev kapsamında kendisine tanınmış olan *“başkasının hakkını dava takip yetkisi”*dir³⁹⁶. Bu dava her ne kadar iflâs idaresiyle alacaklı olduğu iddiasıyla sıra cetveline itiraz davası açan kişi arasında görülse de davaya temel olan hukukî ilişkinin müflisle, ondan alacaklı olduğu iddiasındaki kişi arasında olduğu bir gerçektir ve sıra cetveline itiraz davasında mahkeme karar verirken bu ilişkiyi göz ardı etmemelidir³⁹⁷. İflâs idaresinin davadaki konumu ve verilen hükmün müflise olan etkisi ilerleyen başlıklar altında incelenecektir. Burada belirtmek gerekir ki iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında, davacının alacak hakkı tartışılacağından bu davanın maddi hukuk etkisi muhakkaktır. Ancak dava asıl etkisini, tasfiye sürecinde ve özellikle paylaşırma aşamasında gösterir.

Alacaklılara karşı açılan sıra cetveline itiraz davasıyla alacağı sıra cetveline kısmen veya tamamen kaydedilmiş olan alacaklının, iflâsın açılmasından önceki dönemde müflisten alacaklı olup olmadığının araştırılması suretiyle sıra cetveline dâhil edilmesinin gerekip gerekmediği ve dolayısıyla ilerde yapılacak paylaştırmadan pay alıp alamayacağı saptanmaya çalışılır. Davanın kabulü hâlinde ilerde yapılacak işlemler neticesinde elde edilen bedelden, bu davayı kaybetme riskini göze alarak dava açan sıra cetveline kayıtlı bir başka alacaklının, bu alacaktan öncelikle payını alması sağlanmış olur. Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davalının müflisten alacaklı olup olmadığı incelenir; müflisten alacaklı olmadığı kanaatine varıldığı takdirdeyse sıra cetveli değiştirilir ve paylaşırma, bu kişi dikkate alınmaksızın yeni düzenlenen sıra cetveli üzerinden devam eder. Müflis bu davada taraf değildir ve yargılamanın tarafları da alacakları sıra cetveline kaydedilmiş farklı alacaklılardır. İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında iflâs idaresi, müflise ait dava takip yetkisini kullanmaktayken, alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında müflisin dava takip yetkisini kullanması durumu yoktur. Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında, davalının alacak hakkı tartışılacağından bu davanın maddi hukuk etkisi muhakkaktır. Ancak davanın tarafı olmayan ve tarafı olmadığı gibi dava takip yetkisi de davada taraf olan kişilerce kullanılmayan müflisin,

³⁹⁶ Dişel, 2020, **a.g.k.**, 75-76.

³⁹⁷ Dişel, 2020, **a.g.k.**, 197 vd.

bu dava neticesinde verilen hükümle bağlı olmadığını düşünmekteyiz. Dolayısıyla iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında olduğu gibi bu davada da asıl etki tasfiye süreci ve özellikle paylaşırma aşamasında kendisini gösterir.

Sonuç olarak sıra cetveline itiraz davasının her iki türünün de kısmen veya tamamen kabulü hâlinde verilecek hükmün, sıra cetvelinin değiştirilmesini sağlayıp iflâs tasfiyesinde ve özellikle paylaştırmada (sıra cetvelinde yer alan diğer alacaklıların hisselerinin de değişebileceği düşünüldüğünde³⁹⁸) etki doğuracak olması sebebiyle davanın tasfiye sürecine etki edeceği şüphesizdir. Dolayısıyla sıra cetveline itiraz davasının sonucu, en önemli paylaşırma işlemi olan sıra cetvelini doğrudan etkiler.

2.1.4. Sıra cetveline itiraz davasının talep sonucunun niteliği bakımından türü

Sıra cetveline itiraz davasının talep sonucu bakımından türünün ne olduğu, doktrinde tartışmalıdır. Doktrinde bir görüş³⁹⁹ sıra cetveline itiraz davasının, bir hakkın ya da hukukî ilişkin varlığının ya da yokluğunun tespitine yönelik dava türü olan tespit davası⁴⁰⁰ (HMK m.107) niteliğinde olduğunu kabul ederken; diğer bir görüş⁴⁰¹ sıra cetveline itiraz davasını, hâkimden davalıyı bir şeye mahkûm etme amacıyla açılan eda davası (HMK m.106) olarak görmektedir. Doktrinde bu konuda yer alan üçüncü görüş⁴⁰² ise sıra cetveline itiraz davasının, talep sonucunun niteliği bakımından inşai bir dava olduğu yönündedir.

Biz sıra cetveline itiraz davasının inşai bir dava olduğu görüşündeyiz. Zira mahkemece davanın kabulü yönünde karar verilmesiyle iflâs idaresi sıra cetvelinde değişiklik yapar⁴⁰³. Verilen hükümle sıra cetvelinde değiştirici bir etki doğacağından,

³⁹⁸ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 101.

³⁹⁹ Muşul, 2017, **a.g.k.**, 818; Spühler ve Dolge, 2011, **a.g.k.**, 54, Rn. 174; C.F. Karakaş (2009). Sıra Cetveline İtiraz Davalarında Alt Sıradaki Alacaklıya Yönelik İddialar ve Karşı Davalarda Hukukî yarar Sorunu. *Adana Barosu Dergisi*, s.14-21, 19.

⁴⁰⁰ Tespit davaları hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. B. Kuru ve A.C.Budak (2010). *Tespit Davaları*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

⁴⁰¹ Arslan vd., 2016, **a.g.k.**, 511; Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, s.465; "...*Eda davası*" açılması mümkün olan hâllerde, "*tesbit davası*" açılmaz. Davacı yanca belgelerin doğruluğunun ve alacağın tesbiti isteminin, anılan alacağın iflâs masasına kayıt ve kabulünü sağlamak amacıyla yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Davacının doğrudan doğruya "*kayıt kabul davası*" açması gerekirken, "*müsbet vakianın tesbitini*" istemekte hukukî yararı bulunmamaktadır..." Y. 19. HD., 28.09.2006 T., 6722 E., 8928 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 04.03.2020.

⁴⁰² E. Önen (1981). *İnşai Dava*. Ankara: Olgaç Matbaası, 152-153; Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 102; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, s.2176, Rn. 5; Meriç, 2015, **a.g.k.**, 191; Yıldırım ve Deren- Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 478; Boesch vd., 2018, **a.g.k.**, 649, Rn.9.249.

⁴⁰³ D. Hunkeler (2014). *Kurz Kommentar SchKG*. Basel: Helbing Lichtenhahn Verlag , 1102-1103; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2176, Rn 5.

bu davanın değiştirici inşai etkili⁴⁰⁴ bir dava olduğunu dūřunmekteyiz⁴⁰⁵. Sıra cetvelinde bu yōnde bir değişiklik yapılması mahkemenin kararıyla mōmkōn olur. İflās idaresine karşı aēılan sıra cetveline itiraz davasında mahkeme tarafından davanın kabulō yōnōnde karar verildiğinde, bir miktar paranın alacaklı olduğu anlaşılan kişiye ōdenmesine değil, alacaklının sıra cetveline kaydına karar verilir. Nitekim Yargıtay'ın kararları da bu yōndedir⁴⁰⁶. Keza alacaklılara karşı aēılan sıra cetveline itiraz davasında mahkeme tarafından davanın kabulō yōnōnde karar verildiğinde, bir miktar paranın doğrudan davacıya ōdenmesine değil davalının sıra cetvelindeki durumunda değişiklik yapılmasına karar verilir.

Sıra cetvelinin değişikliğine yōnelik karar verilmesi, bir şeyin yapılmasına hōkmedilmesinden bahisle davayı eda davası hāline getirmez; bu husus inşai dava neticesinde verilen hōkmōn bir sonucudur⁴⁰⁷. Sıra cetveline itiraz davası neticesinde tasfiye sōrecine etki eden inşai bir etki ortaya ēıkar. Bu davanın inşai bir dava olduğuna ilişkin gōrūřōmōz, davanın temelde inşai bir hakka dayanmadığı ve inşai davaların temelinde bir inşai hakkın var olması gerektiği dūřūncesiyle eleştirilebilir. Ancak inşai davalar, salt maddi hukuk kōkenli inşai hakların temel teşkil ettiği davalardan ibaret değildir; bu dūřūnce maddi hukuka ilişkin inşai davaları tanımlamaktadır⁴⁰⁸. Oysaki doktrinde kabul gōrdōęō ūzere, temelinde inşai hak olmamakla birlikte maddi hukuka uygun bulunmayan ve hatalı yapılmış bazı usōlō ya da takibe ilişkin işlemlerin dōzeltilmesi amacıyla aēılması mōmkōn olan usōlō inşai davalar da vardır⁴⁰⁹. Sıra cetveline itiraz davası, tasfiye sōrecine etkili bir davadır ve bu davada davacılar, sıra cetvelindeki yanlışlığın giderilmesini talep ederler. İflās

⁴⁰⁴ İnşai hakkın ve dolayısıyla inşai davanın tōrleri hakkında ayrıntılı bilgi iēin bkz. Ōnen, 1981, **a.g.k.**, 20 vd.

⁴⁰⁵ Aynı yōnde, Ōnen, 1981, **a.g.k.**, 153.; Meriē, 2015, **a.g.k.**, 192; Vock ve Mōller, 2018, **a.g.k.**, 283.

⁴⁰⁶ “...Kayıt kabul davalarında tahsile değil, alacağın iflās masasına kaydına karar vermekle yetinilip, somut olayda kayıt kabul davasına dōnen davada mahkemece, tahsile karar verilmesi, davacının ıslah dilekēesi ile talep ettiği miktardan fazla olacak şekilde bedele hōkmedilmesi doğru gōrōlmemiřtir...” Y. 23. HD., 24.05.2012 T., 2201 E., 3677 K.; “...dava kayıt kabul davası niteliğinde olduğu hālde tahsil kararı verilmesi ve iflās tarihine kadar faiz yōrūtōlebileceęi gōzden kaēırılarak hōkōm altına alınan alacağa iflās kararının kesinleştiği tarihten itibaren yasal faiz yōrūtōlmesine karar verilmesi yerinde olmamıştır...” Y. 23. HD., 04.05.2016 T., 6273 E., 2873 K., Kaynak: e-uyar.com, Eriřim Tarihi: 04.03.2020; “...kayıt kabul davaları alacağın iflās masasına kaydı istemine ilişkin olup, belirli bir miktarın tahsiline yōnelik olmadığından, alacağın iflās masasına kaydına karar verilmekle yetinilir. Alacağın ōdenmesi ancak tasfiye sonunda masa mevcudunun sıra cetveline uygun biēimde dağıtımı aşamasında gerēekleřir ve alacakların tam olarak ōdenip ōdenmeyeceęi ancak bu aşamada anlaşılabilir...” Y. 23. HD., 12.12.2019 T., 7942 E., 5314 K., Kaynak: www.kazanci.com, Eriřim Tarihi: 04.03.2020.

⁴⁰⁷ Ōnen, 1981, **a.g.k.**, 153.

⁴⁰⁸ Ōnen, 1981, **a.g.k.**, 64 vd.

⁴⁰⁹ Usōlō inşai davalar hakkında ayrıntılı bilgi iēin bkz. Ōnen, 1981, **a.g.k.**, 125 vd.

idaresinin bu yanlışlığı giderebilmesi, mahkeme tarafından verilen usûlî inşâî bir kararla mümkün olur.

İflâsın açılmasından önce müflise karşı açılmış alacak ve itirazın iptali davalarına, iflâsın açılmasından sonra sıra cetveline itiraz davası olarak devam edilmektedir. Alacak davası, nitelik olarak bir eda davasıdır ve bu davaya sıra cetveline itiraz davası olarak devam edildiğinde bu davanın talep sonucu bakımından niteliğinin değiştiğini söylemek yanlış olmaz. Keza itirazın iptali davasında da benzer bir durum vardır. İtirazın iptali davasının talep sonucunun niteliği bakımından türünün ne olduğu konusu doktrinde tartışmalıdır. Bir görüşe göre⁴¹⁰ itirazın iptali davası bir eda davasıyken diğer bir görüşe göre⁴¹¹ tespit davasıdır. Doktrinde yer alan üçüncü bir görüş⁴¹² itirazın iptali davasını takip hukukuna özgü bir tahsil davası olarak nitelendirmektedirken başka bir görüş ise bu davanın hem tespit hem de eda isteklerini içeren karma nitelikli bir dava olduğunu belirtmektedir⁴¹³. Doktrindeki diğer bir görüş ise itirazın iptali davasının icra hukukuna özgü bir dava olup, alacağın tahsiline ilişkin bir dava ve dolayısıyla eda davası olmadığı yönündedir⁴¹⁴. Gerek bu davanın bir eda davası gerekse de bir tespit davası olduğu düşünülse dahi itirazın iptali davasına sıra cetveline itiraz davası olarak devam edildiğinde her halükarda bu davanın talep sonucu bakımından niteliğinin değiştiğini kabul etmek gerekir. Alacak ve itirazın iptali davaları, sıra cetveline itiraz davasına dönüşmekle artık nitelik olarak usûlî bir inşâî dava haline gelirler.

2.1.5. Görevli ve yetkili mahkeme

İİK m.235, sıra cetveline itiraz davalarının, iflâsa karar verilen yerdeki asliye ticaret mahkemesinde açılacağını hüküm altına almıştır. Bu düzenlemeyle sıra cetveline

⁴¹⁰ N. Berkin (1980). *Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 421; İ. Postacıoğlu (1982). *İcra Hukuku Esasları*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 180; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 248; E. Yılmaz (2009). İtirazın İptali Davasının Hukukî Niteliği. *Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan*. Ankara: Adalet Yayınevi, s. 597-615, 615.

⁴¹¹ T. Çağa (1976). Ödeme Emrine İtirazın İptaline Dair. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. S.3, C.8 , s.21-31, 25; T. Çağa (1979). Yine Ödeme Emrine İtirazın İptali Davasına Dair. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. S. 2, C.10, s.369-376, 374

⁴¹² A. Deynekli ve S. Kısa (2013). *İtirazın İptali Davaları, İcra İnkâr ve Kötüniyet Tazminatı*. Ankara: Turhan Kitabevi, 82.

⁴¹³ G. Eriş (1977). Ödeme Emrine İtirazın İptali Davası ve Bazı Sorunlar. *Ankara Barosu Dergisi*. S.5, s.822-841, 728.

⁴¹⁴ Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 110-111.

itiraz davalarında görevli mahkeme, asliye ticaret mahkemesi⁴¹⁵; yetkili mahkeme ise iflâsa karar verilen yerdeki mahkeme olarak kabul edilmiştir⁴¹⁶.

Asliye ticaret mahkemeleri, Türk Ticaret Kanunu⁴¹⁷ m.5'e göre, aksine hüküm bulunmadıkça, dava olunan şeyin değer ve tutarına bakılmaksızın tüm ticari davalara ve ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işlerine bakmakla görevli kılınmış mahkemelerdir. Ticari davaların hangileri olduğu ise TTK m.4'te sayılmıştır. TTK m.4'e göre, her iki tarafın da ticari işletmesiyle ilgili hususlardan doğan hukuk davaları ve çekişmesiz yargı işleri ile tarafların tacir olup olmadıklarına bakılmaksızın TTK'da ve kanun hükmünde sırasıyla sayılmış diğer bazı kanunlarda düzenlenen hukuk davaları ticari davalar olarak kabul edilmiştir.

Doktrinde baskın olarak kabul gören görüşe göre⁴¹⁸ ticari davalar, mutlak ve nispî olmak üzere ikiye ayrılır⁴¹⁹. Yargıtay da⁴²⁰ bu ayrımı kabul etmektedir. Bir davanın nispî ticari dava olabilmesi için davanın her iki tarafının da tacir ve uyuşmazlığın her iki

⁴¹⁵ Hâkimler ve Savcılar Kurulu, 05.04.2018 tarih ve 30382 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan kararıyla, sıra cetveline itiraz davalarında; üç ve daha az asliye ticaret mahkemesi bulunan yerlerde 1 numaralı asliye ticaret mahkemesinin; üçten fazla asliye ticaret mahkemesi bulunan yerlerde ise 1, 2 ve 3 numaralı asliye ticaret mahkemelerinin, ihtisas mahkemesi olarak belirlenmesine karar vermiş ancak, iflâs tarihinden önce açılıp yargılama sırasında kayıt kabul davasına dönüşen alacak davalarını bu karardan hariç tutmuştur.

⁴¹⁶ "...Dava, İİK'nın 235/2. fıkrasının son cümlesi gereğince iflâs sıra cetvelinde başkasının kabul edilen alacağına itiraz davasıdır. Bu dava, İİK'nın 235/1. maddesinin "Sıra cetveline itiraz edenler, cetvelin ilanından itibaren 15 gün içinde iflâsa karar verilen yerdeki ticaret mahkemesine dava açmaya mecburdurlar." hükmü uyarınca 15 gün içinde ticaret mahkemesinde açılır. Buna göre mahkemece işin esasına girilerek oluşacak uygun sonuç dairesinde karar verilmesi gerekirken kanunun emredici düzenlemesine aykırı olarak davanın muvazaa olgusuna dayandırılması nedeniyle Asliye Hukuk Mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir..." Y. 23. HD., 26.02.2019 T., 2704 E., 721 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 04.03.2020.

⁴¹⁷ 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, R.G. Tarih: 14.02.2011, S.27846.

⁴¹⁸ Öte yandan üçüncü bir grup olarak ticari sayılması için en azından bir ticari işletmeyi ilgilendirmesi gereken davalar da kabul edilmektedir. S. Arkan (2020). *Ticari İşletme Hukuku*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 107.

⁴¹⁹ R. Ayhan, H. Çağlar ve M. Özdamar (2009). *Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Turhan Kitabevi, 36 vd.; F. Bilgili ve E. Demirkapı (2016). *Ticari İşletme Hukuku*. Bursa: Dora Basım Yayın, 71 vd; M. Akkan (2017). *Pekcanıtez Usûl Medeni Usûl Hukuku*. C.I, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 159 vd; A. Bozer ve C. Göle (2020). *Ticari İşletme Hukuku*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 171 vd; M. Bahtiyar (2020). *Ticari İşletme Hukuku*. İstanbul: Beta Basım Dağıtım, 92 vd; Arkan, 2020, **a.g.k.**, 107 vd.; Doktrinde Bozkurt bu ayrımı kabul etmekle birlikte ayrıca üçüncü bir ticari dava türü olduğunu belirtmekte ve bu davaları yarı-nispî ticari dava olarak isimlendirmektedir. T. Bozkurt (2019). *Ticaret Hukuku*. Ankara: Legem Yayıncılık, 69 vd.

⁴²⁰ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu bir kararında ticari davaları, mutlak ticari davalar, nispî ticari davalar ve yalnızca bir ticari işletmeyle ilgili olmasına rağmen ticari nitelikte kabul edilen davalar olmak üzere üç gruba ayırmış ve bunların içeriğine ilişkin detaylı açıklamalar yapmıştır. Y. HGK., 09.03.2016 T., 1023 E., 294 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 06.03.2020.; Doktrinde, mutlak ticari davaların: Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen konulardan doğan davalar, diğer kanunlarda düzenlenmiş olmakla birlikte TTK'da ticari dava olarak sayılan davalar ve diğer kanunlarda düzenlenen ticari davalar olarak üçe ayrıldığı belirtilmiştir. Ö. Ekmekçi vd. (2019). *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 291.

tarafın da ticari işletmesiyle ilgili olması gerekir⁴²¹. Doktrinde bu görüşü kabul eden yazarlar, mutlak ticari davaları ise Türk Ticaret Kanunu'nda veya özel kanunlarda açıkça ticari dava oldukları⁴²² veya ticaret mahkemesinde bakılacakları öngörülmüş olan davalar olarak belirtirler⁴²³ ve bir davanın mutlak ticari dava olabilmesi için bu kıstasların yeterli olduğunu, tarafların tacir olup olmamalarının önem arz etmediğini ifade ederler. Doktrindeki baskın görüşe dâhil olan *Börü* ve *Koçyiğit*, sıra cetveline itiraz davasını mutlak ticari bir dava olarak değerlendirmektedirler⁴²⁴. Yargıtay da bu görüşe paralel olarak, sıra cetveline itiraz davasının mutlak ticari dava olduğu yönünde karar vermektedir⁴²⁵.

Doktrindeki diğer bir görüş⁴²⁶ ise farklı bir ayırım kabul etmektedir. Bu görüş, TTK m.4/1'de altı bent halinde sayılan davaların mutlak ticari davalar, TTK m.4/1 cümle son gereğince ticari sayılması için hiç olmazsa bir ticari işletmeyi ilgilendirmesi gereken davalar, her iki taraf için ticari sayılan hususlardan doğan davalar ve özel hükümler gereğince ticaret mahkemesinde görülecek davalar şeklinde dördü bir ayırım yaparak asliye ticaret mahkemesinde görülen davaları ayırmıştır. Doktrindeki bu görüş özel hükümler gereğince ticaret mahkemesinde görülecek davaları açıklarken davanın ticarilik niteliğinin dikkate alınmadığını, çünkü davanın ticarilik niteliğinin TTK m.4 gereğince tayin edildiğini, yalnız kanun koyucunun farklı düşüncelerle bu davaların ticaret mahkemesinde görüleceğine yönelik düzenlemesi üzerine davaya asliye ticaret mahkemesinde bakılacağını ifade etmiştir⁴²⁷. Doktrindeki bu görüşün daha isabetli

⁴²¹ Akkan, 2017, **a.g.k.**, 161.

⁴²² Bozer ve Göle, 2020, **a.g.k.**, 171.

⁴²³ L. Börü ve İ. Koçyiğit (2013). *Ticari Dava*. Ankara: Turhan Kitabevi, 23 vd; Akkan, 2017, **a.g.k.**, 160; Bozkurt, 2019, **a.g.k.**, 71; Arkan, 2020, **a.g.k.**, 108; Bahtiyar, 2020, **a.g.k.**, 94-95.

⁴²⁴ Börü ve Koçyiğit, 2013, **a.g.k.**, 24.

⁴²⁵ Yargıtay "...Asliye Ticaret Mahkemesince ise uyumsuzluğa konu olan borcun İİK'nın 235. maddesine dayalı kayıt kabul davasına konu olabilecek müflis borçlarından olmayıp, iflâstan sonra doğan masa borcu niteliğinde olduğu ve **6102 Sayılı TTK'nın 4, 5 ve 16/2. maddesi hükümleri İİK'nın 235 ve 154. maddesi hükümleri doğrultusunda, mahkememiz mutlak ticari dava niteliğinde bulunmayan ve kayıt kabul davası gibi olmayan** müflis şirkete karşı açılan iş bu alacak davasında iflâs yeri mahkemeleri olarak mutlak görevli ve yetkili bulunmadığı olduğu gerekçesiyle karşı yetkisizlik kararı verilmiştir İİK'nın 235. maddesinde, "sıra cetveline itiraz edenler, cetvelin ilanından itibaren onbeş gün içinde iflâsa karar verilen yerdeki ticaret mahkemesine dava açmaya mecburdurlar" hususu düzenlenmiştir. Somut olayda, 1. İcra Müdürlüğü'nün 2014/188 Muh. sayılı yazıları ile davalı müflis şirketin iflâs ettiğinin bildirildiği, müflis davalı şirket hakkındaki iflâs dosyasının 12. İcra Müdürlüğü'nün 2009/1 iflâs sırasına kaydının yapıldığı, iflâs kararı veren mahkemenin de Ticaret Mahkemesi olduğu anlaşıldığından uyumsuzluğun 1. Asliye Ticaret Mahkemesinde görülerek sonuçlandırılması gerekmektedir...." şeklinde verdiği kararında, kayıt kabul davasının mutlak ticari dava olduğunu belirtmiştir. Y. 20. HD., 18.05.2017 T., 5737 E., 4146 K., Kaynak: www.kazanci.com; Erişim Tarihi: 06.03.2020. Börü ve Koçyiğit, 2013, **a.g.k.**, 24.

⁴²⁶ R. Poroy ve H. Yasaman (2019). *Ticari İşletme Hukuku*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 133 vd.

⁴²⁷ Poroy ve Yasaman, 2019, **a.g.k.**, s.141.

olduğunu düşünmekteyiz. Bir davanın ticari dava sayılabilmesi için öncelikle dikkate alınması gereken hüküm TTK m.4'tür. Bu hükme göre uyuşmazlık, her iki tarafın da ticari işletmesiyle ilgiliyse, bu uyuşmazlıktan doğan dava ticari bir davadır (TTK m.4/1). Keza tarafların tacir olup olmadığına bakılmaksızın Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen ve yine TTK m.4/1'de altı bent halinde sayılan hususlardan doğan uyuşmazlıklara dayalı olarak açılacak davalar yine ticari davalardır. TTK m.4/1/son gereğince altı bendin içinde yer almakla birlikte herhangi bir ticari işletmeyi ilgilendirmeyen havale, vedia ve fikir ve sanat eserlerine ilişkin uyuşmazlıklardan doğan davalar ise ticari dava değildir. Ayrıca bazı özel kanunlarda açıkça, uyuşmazlıklara dayalı olarak açılacak davaların ticari dava sayılacağı hüküm altına alınmıştır. Özel kanunlarda açıkça ticari dava sayılacağı düzenlenen davalara örnek olarak Kooperatifler Kanunu⁴²⁸ m.99 verilebilir. Nitekim bu hükümde *“Bu kanunda düzenlenen hususlardan doğan hukuk davaları, tarafların tacir olup olmadıklarına bakılmaksızın ticari dava sayılır”* ifadesine yer verilmiştir. Bu düzenleme de değerlendirildiğinde, bir davanın ticari dava olmasıyla davanın asliye ticaret mahkemesinde görülüp karara bağlanması farklı hususlardır. Şüphesiz ticari davalar (Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun⁴²⁹ m.83/2'de yer alan hüküm gibi istisnai ve tartışmalı bir durum olmadığı sürece) asliye ticaret mahkemesinde görülür. Ancak bir ticari dava olmayıp, kanun koyucunun asliye ticaret mahkemesini görevli kıldığı davalar vardır ki kanaatimizce sıra cetveline itiraz davaları bu duruma örnek teşkil eder. Zira sıra cetveline itiraz davalarının ticari bir dava olduğuna dair bir hükme ne TTK'da ne de İİK'da yer verilmiştir. Sıra cetveline itiraz davalarında görevli mahkemenin asliye ticaret mahkemesi olması, bu davanın ticari bir dava olmasından değil, yalnız bu davalarda asliye ticaret mahkemesinin görevli kılınmasından ileri gelmektedir.

İİK m.235'de yer alan ve asliye ticaret mahkemesinin sıra cetveline itiraz davasında görevli mahkeme olduğunu düzenleyen hükmün sakıncalarına değinmek gerekir. Sıra cetveline kayıt talebinde bulunan kişilerin tacir olması zorunluluğu olmadığından ve sıra cetvelinde yer alan, özellikle imtiyazlı alacakların durumu değerlendirildiğinde, sıra cetveline itiraz davasının asliye ticaret mahkemesi tarafından karara bağlanması yerinde midir? Müflisin iflâsına karar verilmemiş olsaydı, işçi iş sözleşmesinden doğan talepleri için iş mahkemesine ve hatta dava açmadan önce

⁴²⁸ 1163 Sayılı Kooperatifler Kanunu, R.G. Tarih:10.05.1969, S.13195.

⁴²⁹ 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, R.G. Tarih: 28.11.2013, S.28835.

arabulucuya başvuracaktı. Benzer şekilde velayet ilişkisi sebebiyle mallarının idaresine ilişkin alacakları sebebiyle çocuğun anne-babasına açtığı davada görevli mahkeme aile mahkemesi⁴³⁰ olacaktı. İflâsın açılmasıyla müflis olan kişi iflâs etmemiş; arkadaşından borç almış ve bu borcu ödememiş olsaydı, arkadaşının açacağı davada asliye hukuk mahkemesi görevli olacaktı. İş mahkemeleri iş sözleşmesinden doğan bir alacağın var olup olmadığını⁴³¹; aile mahkemesi, aile hukukundan doğan bir alacağın var olup olmadığını en sağlıklı şekilde inceleyecek mahkemelerdir. Zira bu işlerde ihtisaslaşmış özel olarak görevli kılınmış mahkemeler, bu mahkemelerdir. Keza taraflar arasındaki uyuşmazlığın niteliğine göre özel bir mahkemenin kanunla görevlendirilmiş olmaması sebebiyle arkadaşı ve müflis arasında gerçekten böyle bir borç ilişkisinin olup olmadığını tespit edecek mahkeme, asliye hukuk mahkemesidir⁴³². Ancak iflâsın açılmış olması sebebiyle alacaklılar, alacaklarını masaya kaydettirmek istemiş; alacaklıların bu talepleri kısmen veya tamamen reddedildiği için alacaklarının var olup olmadığı incelenerek yapılacak tespitin ardından sıra cetveline kaydedilmesi ve nihayetinde tasfiyenin devamında yapılacak paylaştırmadan pay alabilmek için iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davası açmaları gerekmiştir. Bu davanın açılarak alacağın var olup olmadığının tartışılacağı görevli mahkeme ise, yalnız iflâs sebebiyle asliye ticaret mahkemesi hâline gelmiştir⁴³³. Keza iflâsın açılmış olması sebebiyle sıra cetveline

⁴³⁰ 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev Ve Yargılama Usullerine Dair Kanun'un 4. Maddesine göre, Medeni Kanun'un üçüncü kısmı hariç olmak üzere ikinci kitabından yani aile hukukundan kaynaklanan dava ve işlerde aile mahkemesi görevli kılınmıştır. R.G. Tarih: 18.01.2003, S. 24997.

⁴³¹ "...2004 Sayılı Kanun'un 235/1. maddesine göre sıra cetveline itiraz davası iflâs kararı veren ticaret mahkemesinin bulunduğu yerdeki herhangi bir ticaret mahkemesinde açılabilir. Görevin belirlenmesinde dava değerinin önemi olmadığı gibi, buradaki mahkemenin yetkisinde kamu düzenine ilişkindir. **Bu durum karşısında iş mahkemesinde görülmekte olan, işçi alacaklarına yönelik dava sırasında, işverenin iflâsı hâlinde dahi, 2004 Sayılı Kanun'un 194. maddesi uyarınca, davaya iş mahkemesinde devam edilmeli, işverenin işçi alacaklarına ilişkin dava açılmadan önce iflâsı hâlinde ise belirtilen şekilde hareket edilerek alacağın iflâs masasına kaydedilmemesi hâlinde, asliye ticaret mahkemesinde kayıt kabul davası açılmalıdır...**" Y. 20. HD., 11.11.2019 T., 22995 E., 20783 K., Kaynak: www.kazanci.com. Erişim Tarihi: 08.03.2020. Yargıtay bu kararında işçi alacaklarına ilişkin iflâstan önce iş mahkemesinde açılmış davaya iflâstan sonra da iş mahkemesinde devam edilmesine karar vermiş; ancak davanın iflâstan sonra açılması hâlinde görevli mahkemenin asliye ticaret mahkemesi olacağını belirtmiştir. Yukarıda belirttiğimiz sebepler doğrultusunda bu yaklaşımı doğru bulmadığımızı belirtmek isteriz.

⁴³² HMK m.2'ye göre dava konusunun değer ve miktarına bakılmaksızın malvarlığı haklarına ilişkin davalarla, şahıs varlığına ilişkin davalarda görevli mahkeme, aksine bir düzenleme bulunmadıkça asliye hukuk mahkemesidir.

⁴³³ "...Davacı, kıdem, ihbar tazminatı, fazla mesai, hafta tatili, yıllık izin, ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının ödetilmesine karar verilmesini istemiştir. İş mahkemesinde görülmekte olan, işçi alacaklarına yönelik dava sırasında, işverenin iflâsı hâlinde dahi, 2004 sayılı Kanun'un 194. maddesi uyarınca, davaya iş mahkemesinde devam edileceği, işverenin işçi alacaklarına ilişkin dava açılmadan önce iflâsı hâlinde ise yukarıda belirtilen şekilde hareket ile alacağın iflâs masasına kaydedilmemesi hâlinde, asliye ticaret mahkemesinde kayıt kabul davası olarak açılması gerekir. Somut olayda davalı şirketin dava tarihinden önce iflâsına karar verilmesi sebebi ile dava "kayıt kabul davası" niteliğinde

kaydedilmiş alacakların miktarı veya sırası, alacaklılara karşı açılan sıra cetveline itiraz davasına konu edildiğinde, alacağın var olup olmadığının tartışılacağı görevli mahkeme yalnız iflâs sebebiyle asliye ticaret mahkemesi hâline gelmiştir. Sıra cetveline itiraz davası iflâs idaresine karşı açılmışsa alacağın ve taraflar arasındaki hukukî ilişkinin niteliğine göre; sıra cetveline itiraz davası alacaklılara karşı açılmışsa, alacağın ve müflis ile davalı arasındaki hukukî ilişkinin niteliğine göre görevli mahkemenin belirlenmesinin yargılamaya ilişkin en doğru kararın verilmesi için daha sağlıklı olacağı düşüncesindeyiz⁴³⁴.

İsviçre İİK m.250’de sıra cetveline itiraz davasında görevli mahkemenin, iflâs mahkemesi olduğu belirtilmiştir. Türk hukuku açısından ifade ettiğimiz gibi, sıra cetveline itiraz davalarının iflâs tasfiyesi içerisinde bir dava olması sebebiyle iflâs mahkemelerinde incelenip karara bağlanması yerine İsviçre’deki mahkemelerin

olup, iflâsa karar verilen yerdeki ticaret mahkemesinde çözümlenmesi gerektiği gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi yerine işin esasına girilerek karar verilmesi hatalıdır...” Y. 22. HD., 02.10.2013 T., 26623 E., 20575 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 08.03.2020.

⁴³⁴ Doktrinde kamu hukukundan doğan alacakların, örneğin vergi alacağının var olup olmadığını inceleyecek olan merciin asliye ticaret mahkemesi değil idari makamlar ve idari mahkemeler olduğu belirtilmektedir. Berkin, 1972, **a.g.k.**, s.355; Özbek, 1988, **a.g.k.**, 113; Nitekim Yargıtay da bir kararında, “...VUK. ’nun 10. maddesinde, “tüzel kişilerle hükümlülerin ve kısıtlıların vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin mükellef veya vergi sorumlusu olmaları hâlinde bunlara düşen ödevlerin kanuni temsilcileri, tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri idare edenler ve varsa bunların kanuni temsilcileri tarafından yerine getirileceği, bu görevlerin yerine getirilmemesi yüzünden mükelleflerin veya vergi sorumlularının varlığından tamamen veya kısmen alınamayan vergi ve buna bağlı alacakların kanuni ödevlerini yerine getirmeyenlerin varlıklarından alınacağı” hükme bağlanmıştır. Davacı Hazine vekili de, bu hükme göre müflis A.P. A.Ş. ve A.PI. A.Ş. ’nin vergi borcunun şirketlerin yöneticisi olan müflis A.A. ’nın iflâs masasına kaydını talep etmiş, kayıt talebinin iflâs idaresince reddi üzerine İ.İ.K. ’nun 235. maddesi uyarınca, temyize konu bu kayıt-kabul davasını açmıştır. İflâs İdaresi, kayıt talebini reddederken, müflis şirketlerin vergi borcunun yönetici müflis A.A. ’nın iflâs masasına kayıt aşamasına gelmediğini gerekçe göstermiştir. **Belirtmek gerekir ki iflâs idaresinin red gerekçesi ile ilgili “müflis şirketin vergi borcunun yöneticiden tahsil edilip edilemeyeceği” şeklinde ortaya çıkacak uyuşmazlıkta, adli yargı değil, idari yargı görevlidir. Böyle bir durumda, iflâs idaresinin nizalı vergi alacağını herhangi bir karar vermeden, sıra cetveline yazması ve müflisin başvurabileceği kanuni yollara kendisinin başvurması gerekmektedir. ...Vergi alacağının kayıt talebinin reddi üzerine açılan kayıt-kabul davasında VUK. ’nun 10. maddesindeki koşulların gerçekleşip gerçekleşmediği tartışılmayacağından, iflâs idaresinin vergi alacağının kayıt talebini reddetmeyerek, sıra cetveline geçirmesi ve kayıt koşullarının bulunmadığı kanaatinde ise, iflâs idaresinin kanuni yollara başvurma hakkı saklı kalmak üzere (VUK. Md. 162-377/1) sıra cetveline, müflis şirketin iflâs masasından alacağın tamamen veya kısmen tahsil edilememe koşuluyla kaydına karar verilmelidir. Öncelikle müflis şirketlerden tahsil edilememe koşulunun aranması hâlinde müflis yöneticinin iflâs masasının daha önce tasfiye edilmesi durumunda, vergi alacağının yöneticiden tahsil edilememesi sonucu ortaya çıkar ki, bunun da VUK ’nun 10. maddesinin getiriliş amacına aykırı düşeceği kuşkusuzdur...”** ifadelerine yer vermiştir. Müflisten vergi alacağının talep edilip edilemeyeceğinin adli yargıda ve dolayısıyla asliye ticaret mahkemesinde incelenemeyeceği, idari yargıda incelenmesi gerektiğini belirtmiştir. Adli-idari yargı ayrımına riayet edilerek bu yönde bir karar verilmesi mümkün kılınmış ancak adli yargı içerisinde yer alan mahkemeler arasındaki görev kurallarına ve ayrıma dikkat edilmeksizin tüm alacaklar bakımından, taraflar arasındaki hukukî ilişkinin niteliğine bakılmadan asliye ticaret mahkemesi görevli kılınmıştır.

görevine ilişkin kurallar dikkate alınarak, davada tartışma konusu yapılacak alacağın niteliğine göre görevli mahkemenin belirlenmesi yerinde olabilirdi.

Sıra cetveline itiraz davasını, görevli asliye ticaret mahkemesi heyet olarak yani üç hâkimle mi yoksa tek hâkimle mi çözüp karara bağlayacaktır? 5235 sayılı Kanun'un⁴³⁵ 5. maddesinde, asliye ticaret mahkemesinin bir başkan ve iki üyeyle birlikte heyet hâlinde incelenip karara bağlanacağı hâller hüküm altına alınmıştır. İlgili hüküm gereğince iflâs, iflâsın kaldırılması, iflâsın kapatılması, konkordato ve sermaye şirketleri ve kooperatiflerin yeniden yapılandırılmasından kaynaklanan dava ve işlerde asliye ticaret mahkemesi, heyet hâlinde yargılamayı yürütür. Asliye ticaret mahkemesinde incelenip karara bağlanacağı hüküm altına alınmış sıra cetveline itiraz davasının, iflâstan kaynaklanan, başka bir ifadeyle iflâsın açılmış olması dolayısıyla uyuşmazlık konusu olmuş masaya kayıt taleplerine ilişkin bir dava olması sebebiyle, heyet hâlinde incelenip karara bağlanması gerekir⁴³⁶.

Sıra cetveline itiraz davasının, iflâsın açıldığı yer mahkemesinde açılması gerektiği hüküm altına alınmıştır. Bu mahkemenin yetkisinin kesin olduğu hem Türk hem de İsviçre doktrininde kabul görmektedir⁴³⁷. Ayrıca Yargıtay da kararlarında mahkemenin yetkisinin kesin olduğunu kabul etmektedir⁴³⁸. İflâsın açıldığı yer mahkemesinin kesin yetkili olması sebebiyledir ki bu husus kamu düzenine ilişkin olduğundan, sıra cetveline itiraz davasının iflâsın açıldığı yer mahkemesi dışında bir

⁴³⁵ 5235 Sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev Ve Yetkileri Hakkında Kanun, R.G. Tarih: 07.10.2004, S. 25606.

⁴³⁶ "...Taraflar arasındaki "iflâs masasına kayıt-kabul" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesince davanın açılmamış sayılmasına dair verilen 29.12.1989 gün ve 1988/1046 E. 1989/1377 K. sayılı kararın incelenmesi davacı vekili tarafından istenilmesi üzerine... Dosyadaki belgelere ve davacı vekilinin açıklama tarzına göre davacı vekilinin duruşma saatinden önce vermiş olduğu mazeret dilekçesinin mübaşir tarafından zamanında mahkeme heyetine intikal ettirilmediği ihtimali kuvvetli gözükmektedir..." Y. HGK, 10.12.1993 T., 11-702 E., 48 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 04.03.2021.

⁴³⁷ R. Göschke (1915). *Kollokationsplan und Kollokationsklage im schweizerischen Betreibungsrecht*. Bern: Stampfli&Cie, 165; Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 113; Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 454; Altay, 2004, **a.g.k.**, 1420; Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 179; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2187, Rn. 46.; Hunkeler, 2014, **a.g.k.**, 1109; Yıldırım ve Deren-Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 480.

⁴³⁸ "...İcra ve İflâs Kanunu'nun 235/1. maddesine göre sıra cetveline itiraz davası, iflâs kararı veren ticaret mahkemesinin bulunduğu yerdeki her hangi bir ticaret mahkemesinde açılabilir. Görevin belirlenmesinde dava değerinin önemi olmadığı gibi, buradaki mahkemenin yetkisi de **kamu düzenine ilişkindir**..." Y. 20. HD., 22.10.2015 T., 7211 E., 9895 K. Kaynak: Eroğlu, 2019, **a.g.k.**, 193; "...2004 sayılı Kanun'un 235/1. maddesine göre sıra cetveline itiraz davası iflâs kararı veren ticaret mahkemesinin bulunduğu yerdeki herhangi bir ticaret mahkemesinde açılabilir. Görevin belirlenmesinde dava değerinin önemi olmadığı gibi, buradaki mahkemenin yetkisinde **kamu düzenine ilişkindir**..." Y. 22. HD., 26623 E., 20575 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 08.03.2020. ; "...iflâs masasına alacağın kayıt ve kabulüne yönelik davalarda iflâs kararı veren yer asliye ticaret mahkemeleri görevli ve **kesin yetkilidir**..." Y. 23. HD., 20.05.2019 T., 5165 E., 2135 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 08.03.2020.

yerde açılmış olması hâlinde, hâkim bu hususu kendiliğinden gözetir. Taraflar da bu yöndeki itirazlarını yargılamanın her aşamasında ileri sürme hakkına sahiptirler. Davada iflâsın açıldığı yerin ve aslında (İİK m.154/3'deki düzenleme dolayısıyla) müflisin işlem merkezinin bulunduğu yerin kesin yetkili olarak görülmesi, iflâsa ilişkin o aşamaya kadar yapılan işlemlerin tamamının o yerde yapılmış olması; müflisin bütün belge ve kayıtlarının o yerde bulunması sebebiyledir⁴³⁹. Sıra cetveline itiraz davasında iflâs kararının verildiği yerdeki mahkemenin yetkisinin kesin olması sebebiyle bu hususta bir yetki sözleşmesi yapılamaz (HMK m.18/1)⁴⁴⁰.

Yargıtay eski tarihli bir kararında, açılacak sıra cetveline itiraz davasının görüleceği mahkemenin mutlaka iflâs kararını veren mahkeme olması gerektiğini belirtmiştir⁴⁴¹. Ancak, İİK m.235 hükmünde 3494 sayılı Kanun'la⁴⁴² yapılan değişiklikten sonra bu kararının aksine, sıra cetveline itiraz davasının iflâs kararı verilen yerdeki herhangi bir asliye ticaret mahkemesinde açılabilirliğini kabul etmiştir⁴⁴³. Doktrinde Üstündağ⁴⁴⁴ bu değişikliğin ihtiyaçlara uygun olmadığı, sıra cetveline itiraza ilişkin davaların bizzat iflâsa karar vermiş mahkemede görülmesinin uygulama bakımından daha iyi olacağı görüşündedir. Öztekin de benzer yönde görüş beyan ederek⁴⁴⁵ sıra cetveline itiraz davasının iflâsın açıldığı mahkemede görülmesinin hem iflâsın tekliği ilkesine hem de pratik ihtiyaçlara uygun olduğunu belirtmiştir. Kanun hükmü bu konuda açık olup, iflâsa karar verilen yerdeki mahkemeyi yetkili kılmakta ve bu mahkemenin mutlaka iflâs kararı veren mahkeme olması gerektiğine ilişkin bir

⁴³⁹ Doktrinde Öztekin, iflâsın açıldığı mahkemede görülmesinin hem iflâsın tekliği ilkesine hem de pratik ihtiyaçlara uygun olduğu görüşündedir. Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 122.

⁴⁴⁰ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 112-113; Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 179.

⁴⁴¹ "...İflâs kararını Ankara Asliye 4. Ticaret Mahkemesi vermiştir. Kayıt kabul davası ise Ankara Asliye 2. Ticaret Mahkemesi'nde görülmüştür. İİK'nun 235. maddesine göre bu davanın iflâs kararını veren mahkemede açılması ve bakılması gerektiği düşünülmeksizin esas hakkında karar verilmesi isabetsizdir..." Y. 12. HD., 02.06.1986 T., 2395 E., 6527 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 14.03.2020.

⁴⁴² 3494 Sayılı 2004 Sayılı İcra ve İflâs Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, 3182 Sayılı Bankalar Kanununun İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun, R.G. Tarih: 25.11.1988, S. 20000.

⁴⁴³ "...Buna göre iflâsa karar vermiş olan ticaret mahkemesinin bulunduğu yerdeki diğer ticaret mahkemeleri de, sıra cetveline itiraz davalarına bakmaya görevlidirler..." Y. 19. HD., 04.05.2000 T., 2716 E., 3489 K., Öte yandan Yargıtay'ın değindiğimiz kanun değişikliğinden sonraki bir tarihte de davanın iflâs kararını veren mahkeme de açılması gerektiği yönünde vermiş olduğu kararları vardır. "...Alacağı sıra cetveline kabul edilen bir alacaklı, yalnız alacağına verilen sıraya değil de; kendi alacağı hakkında verilen red ya da kısmen kabul kararının esasına ya da bir başka alacaklının alacağına itiraz ediyorsa, başvuracağı yol, sıra cetveline itiraz davası yoludur. Bu tür davada yetkili ve görevli mahkeme, iflâsa karar vermiş olan ticaret mahkemesidir..." Y. 19. HD., 27.04.1993 T., 2589 E., 3241 K. Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 14.03.2020.

⁴⁴⁴ Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 179.

⁴⁴⁵ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 112.

zorunluluk da getirmemektedir. Bu sebeple doktrindeki görüşlerin aksine biz sıra cetveline itiraz davasının, mutlaka iflâs kararını veren mahkemede değil, iflâsa karar verilen yerdeki başka bir asliye ticaret mahkemesinde de incelenip karara bağlanabileceğini düşünüyoruz⁴⁴⁶.

2.1.6. Davanın açılma süresi

İİK m.235 gereğince sıra cetveline itiraz davası açılmasına ilişkin süre, on beş gündür. Yargıtay bir kararında⁴⁴⁷, davanın ilândan itibaren on beş gün içinde açılmasına ilişkin hükmü, HMK m.114/2 gereğince özel bir dava şartı olarak yorumlamış ve bu süre geçtikten sonra açılacak davanın usûlden reddi gerektiğini; dava bu süre içerisinde açılmış olmasına rağmen, talep sonucunun ıslahla arttırılması talebinin aynı on beş günlük süre içerisinde yapılmamış olması hâlinde bu ıslah talebini de geçerli kabul etmediğini belirtmiştir. Doktrinde de hak düşürücü süreyi dava şartı olarak nitelendiren yazarlar vardır⁴⁴⁸.

Hak düşürücü süre, maddî hukuka ilişkin bir kavram olup, belirli bir sürenin geçmesi sebebiyle davanın temelini oluşturan hakkın sona erdiğini ifade eden bir itiraz sebebidir⁴⁴⁹. Bu hususun hâkim tarafından kendiliğinden dikkate alınması, hak düşürücü sürenin bir itiraz sebebi olmasından kaynaklanır. Nitekim dava dosyasından anlaşılan itiraz sebeplerini hâkim, taraflar ileri sürmeseler dahi kendiliğinden dikkate alabilir⁴⁵⁰. Hak düşürücü sürenin dolmasıyla birlikte o hak artık ortadan kalktığı ve hak düşürücü süre maddî hukuka ilişkin bir süre olduğu için davanın usûlden değil

⁴⁴⁶ Aynı yönde görüş, Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1331; Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 463.

⁴⁴⁷ "...Somut olayda, davacı tarafın kayıt başvuru sırasında tebliğ avansı yatırdığı ve sıra cetvelinin kendisine 20.11.2009 tarihinde tebliğ olunduğu, davanın tebliğden itibaren başlayan yasal 15 günlük süre içerisinde 26.11.2009 tarihinde açıldığı, davacının ıslah talebinin ise yasal 15 günlük süre geçtikten sonra 29.11.2013 tarihinde yapıldığı anlaşıldığına göre, mahkemece ıslah edilen miktara yönelik davanın hak düşürücü sürede açılmış olmasına ilişkin dava şartı noksanlığı sebebiyle HMK'nın 114/2 ve 115/2. maddesi uyarınca usulden reddine karar verilmesi gerekirken, ıslah edilen kısmın da kabulü suretiyle yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamıştır..." Y. 23. HD., 24.12.2014 T., 3359 E., 8432 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 23.03.2020.

⁴⁴⁸ Hak düşürücü sürenin bir dava şartı olduğuna ilişkin doktrindeki görüş için bkz. S. Özmumcu (2012). Davanın Açılmasına Bağlanan Hukukî Sonuçların Davanın Açılmamış Sayılması Hâlinde Değerlendirilmesi. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, S.2, C.70, s.183-206, 203.

⁴⁴⁹ K. Oğuzman ve T. Öz (2013). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. C. I, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 600-601.; Oğuzman ve T. Barlas, 2017, **a.g.k.**, 330; F. Eren (2017). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları. 1313.

⁴⁵⁰ H. Pekcanitez (2017). *Pekcanitez Usûl Medeni Usûl Hukuku*. C.II İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 1208.

esastan reddedilmesi gerekir⁴⁵¹. Oysaki dava şartı, tamamen usûl hukukuna ilişkin bir kavram olup, davanın esastan incelenebilmesi için varlığı veya yokluğu gerekli olan şartlardır⁴⁵². Dava şartları HMK m.114/1’de ayrıntılı olarak düzenlenmiş; aynı hükmün ikinci fıkrasında ise özel kanunlarda da dava şartlarına ilişkin düzenlemelerin bulunabileceği hüküm altına alınmıştır. Hem HMK’da hem de diğer kanunlarda yer alan ve davanın esasını incelemeye engel olan usûle ilişkin hususları konu alan dava şartlarının eksikliği, usûlden ret sebebi olup; dava şartlarındaki eksiklik hâkim tarafından kendiliğinden dikkate alınır (HMK m.115). Dolayısıyla her ne kadar Yargıtay, hak düşürücü süreyi dava şartı gibi değerlendirmişse de bu iki kavram birbirinden farklı olup doğuracağı sonuçlar da aynı şekilde birbirinden farklıdır. Sonuç olarak sıra cetveline itiraz davasının açılabilmesi için öngörülmüş olan on beş günlük bu süre hak düşürücü olup, davanın süre geçtikten sonra açılmış olması hâlinde hâkim, bu hususu kendiliğinden dikkate alarak⁴⁵³ davanın esastan reddine karar verir.

İİK m.235/1’de on beş günlük dava açma süresinin, sıra cetvelinin düzenlendiğine ilişkin ilânın yapıldığı tarihten itibaren işlemeye başlayacağı hüküm altına alınmıştır. Her iki sıra cetveline itiraz davası türü için de sürenin işlemeye başlayacağı tarih aynıdır. Ancak bu tarihin sürelerin işlemesi bakımından ne kadar uygun olduğu tartışılması gereken bir husustur. Yapılan ilanda ve İİK m.223/3 gereğince alacaklılara yapılan tebligatlarda, sıra cetvelinin bir örneği yer almaz. Yalnız sıra cetvelinin incelenmek üzere iflâs dairesinde hazır bulunduğu belirtilir. Alacaklılar bir başka alacaklıya sıra cetveline itiraz davası açmasını gerektiren bir hal olup olmadığını ancak sıra cetvelini incelemekle anlayabilirler. Keza her ne kadar alacak talebi kısmen veya tamamen reddedilen alacaklılara doğrudan haber verilse de iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davası açmak için işleyecek olan süre, yine ilandan itibaren başlar. Dolayısıyla alacaklı, talebinin kabul edilmediğini ya ilana istinaden iflâs dairesinde sıra cetvelini incelemekle ya da kendisine verilen haberle öğrenir ki kendisine verilen haberin sürenin işlemeye başlaması açısından bir önemi de yoktur. Sıra cetveline itiraz davasında sürenin işlemeye başlayacağı tarihe ilişkin farklı bir düzenlemenin yapılabileceği düşüncesindeyiz. Burada İİK m.141 benzeri bir

⁴⁵¹ M. Özkes (2017). *Pekcanitez Usûl Medeni Usûl Hukuku*. C.II İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 1307.

⁴⁵² Pekcanitez, 2017, **a.g.k.**, 1307.

⁴⁵³ “...İflâs, sıra cetveline itiraz davalarının on beş günlük süreye tabi olduğu ve bu husus üzerinde mahkemece re’sen durulması gerektiği...” Y. 23. HD., 08.10.2013 T., 7157 E., 6194 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 23.03.2020.

düzenleme veya en azından bu hükme atıf yapılarak sıra cetveline itiraz davasına ilişkin sürenin bu bildirimden itibaren işlemeye başlayacağı kabul edilebilir. Nitekim İİK m.141’de icra hukuku bakımından sıra cetvelinin birer suretinin ilgililere tebliğ edileceği öngörülmüştür. Sıra cetvelinin bir sureti iflâs tasfiyesi içerisinde masaya kayıt talebinde bulunan kişilere de tebliğ edilirse tüm alacak kayıt talebinde bulunanlar sıra cetvelini inceleyerek süresi içerisinde hüküm altına aldıkları talepleri için sıra cetveline itiraz davası açabilirler. Böylece ilandan itibaren işlemeye başlayan süre sebebiyle hak kaybı yaşanması engellenmiş olur.

İlâna ilişkin başlık altında da belirttiğimiz üzere İİK m.166/2 gereğince, yurt düzeyinde dağıtım yapılan bir gazetede; eğer müflisin işlem merkezinin bulunduğu yer farklıysa işlem merkezinin bulunduğu yerde mahalli bir gazetede ve bunlarla birlikte Ticaret Sicil Gazetesi’nde ilan yapılır⁴⁵⁴. Birden fazla yerde ilân yapılacak olması, sürenin işlemeye başlaması açısından hangi tarihin esas alınması gerektiği sorusunu akıllara getirebilir. Burada esas alınacak tarih, son ilânın yapıldığı tarih olmalıdır⁴⁵⁵. İlândan önce sıra cetveline itiraz davası açmak için geçerli olan on beş günlük süre işlemeye başlamadığından, ilândan önce sıra cetveline itiraz davası açma hakkı da yoktur⁴⁵⁶. Ancak iflâsın açılmasından önce açılmış olan alacak⁴⁵⁷ davalarına iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davası olarak devam edilmektedir. Çünkü alacak

⁴⁵⁴ Yukarıda daha önce belirttiğimiz gibi yapılmış olan bu ilanları ayrıca ilan.gov.tr adresinden de görüntülemek mümkündür. Bkz., Yukarıda 1. Bölüm, 1.2.11. numaralı başlık, 356. dp.’taki açıklamalarımız.

⁴⁵⁵ “...Somut olayda, müflis şirketin muamele merkezi ve ilan yapılan gazetenin yayın yerinin İstanbul olduğu ve ilanın yapıldığı konusunda uyuşmazlık yoktur. Mahkemece, yayın tarihi ile dava tarihi arasında yasal sürenin geçtiği gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir. Oysaki, dosyanın Dairemizce geri çevrilmesinden sonra dosyaya konulan Ticaret Sicil Gazetesinde de ilan yapıldığı görülmüştür. Hâl böyle olunca, sıra cetvelinin ilan edildiği gazetelerin farklı tarihlerde olması hâlinde İİK’nın 235/1. maddesinde öngörülen **15 günlük sürenin son ilanın yapıldığı tarihten itibaren başlayacağından** ve son ilanın yapıldığı tarih dikkate alındığında davanın yasal 15 günlük süre içinde açıldığı gözetilerek, işin esasına girilip tüm belgeler toplanıp deliller birlikte değerlendirilerek uygun sonuç dairesince bir karar verilmesi gerekir...” Y. 23. HD., 09.05.2013 T., 1593 E., 3061 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 23.03.2020.

⁴⁵⁶ “...İflâs idaresi tarafından düzenlenen sıra cetveline karşı alacaklılar, ancak sıra cetvelinin ilanından itibaren 15 gün içinde itirazda bulunabilirler. İflâs idaresince düzenlenen ve iflâs dairesine ilan için verilen sıra cetveline bu aşamada alacaklıların itiraz hakkı bulunmamaktadır...” Y. 19. HD., 19.12.1996 T., 8812 E., 11495 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 23.03.2020.

⁴⁵⁷ “...Kredi sözleşmesinden kaynaklanan alacak istemine ilişkin dava; davalı şirketin iflâsına karar verilmeden önce açılmıştır ve davacının yargılama sırasında iflâs idaresine yaptığı başvuru üzerine alacağı sıra cetveline nızalı olarak kaydedilmiştir. İflâsın açılmasından sonra iflâs masasına kabul edilmeyen alacakla ilgili talep kanun gereğince **kayıt kabul davasına dönüşüğünden** alacak davasına bakan mahkeme yetkili olmaya devam edecektir...” Y. 19. HD., 16.03.2011 T., 7364 E., 3399 K.; “...İflâstan önce açılan davalar 2. alacaklılar toplanmasından 10 gün sonrasına kadar durur ve sonrasında **davaya kayıt kabul davası olarak devam edilmesi** gerekir...” Y. 23. HD., 24.05.2012 T., 2202 E., 3677 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 23.03.2020.

davalarında, müflisten alacaklı olduğu iddiası vardır ve yapılacak inceleme neticesinde alacaklı olduğu kanaatine varılan kişinin masaya ve dolayısıyla sıra cetveline kaydedilmesine karar verilmelidir. İflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davası olarak devam edileceği kabul edilen bir diğer dava da itirazın iptali⁴⁵⁸ davasıdır. İflâs etmeden önce kendisine icra takibi başlatılmış olan ancak borçlunun (müflisin) itirazı üzerine duran takibin devamı için borçludan (müflisten) alacaklı olduğu iddiasında bulunan kişi, itirazın iptali davası açmış olabilir. Bu davaya iflâsın ardından iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davası olarak devam edileceği kabul edilmelidir ki dava olumlu neticelenirse, davacının alacağının masaya ve dolayısıyla sıra cetveline kaydı sağlanabilsin.

İflâstan önce müflise karşı, borçlu olunmadığının tespiti için açılmış menfi tespit davalarına, iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davası olarak devam edilemeyeceği Yargıtay tarafından haklı olarak kabul edilmektedir⁴⁵⁹. Çünkü menfi tespit davalarında müflise borçlu olunmadığının tespiti istendiği için, bu dava neticesinde verilecek kararlar masaya kayıt sonucu doğmaz. Bu davalara ancak iflâs idaresi tarafından, ikinci alacaklılar toplantısında alınacak karar üzerine menfi tespit davası olarak devam edilir.

Müflise karşı açılmış olan menfi tespit davalarının yanı sıra iflâstan önce müflis tarafından açılmış menfi tespit davalarının akıbetine de değinmek gerekir. Müflis tarafından açılmış menfi tespit davası, ikinci alacaklılar toplantısında alınacak karara kadar durur. Bu davanın devamına karar verilmesi halindeyse davaya sıra cetveline itiraz davası olarak devam edilemez. Zira müflis tarafından açılan menfi tespit davasında, müflisin davalıya karşı borçlu olmadığı inceleme konusu yapılır. İflâs

⁴⁵⁸ “...Somut olayda, asıl davada davalı kooperatif hakkında görülen itirazın iptali davasında yargılama aşamasında davalının 21.10.2009 tarihinde iflâsı üzerine İİK'nın 194. maddesi gereğince dava 2. alacaklılar toplantısından on gün sonrasına bırakılmış, 28.09.2011 tarihli duruşmada mahkemece 2. alacaklılar toplantısının yapıldığı, davacının alacak için başvurduğu ancak, sıra cetveli avansı yatırmadığı için alacak olarak yazılmadığı, buna göre, davaya kayıt kabul davası olarak bakılması gerektiği belirtilmiş, gerekçede husumetin iflâs idaresine yöneltildiği de açıklanmıştır. Mahkemece, iflâs kararı verilmeden önce açılan itirazın iptali davasında, alacağın iflâs masası tarafından kabul edilmemesi üzerine İİK'nın 235/2. maddesine uygun olarak davaya kayıt kabul davası olarak devam edilmesi doğru olmuştur...” Y. 23. HD., 02.12.2013 T., 6042 E., 7639 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 23.03.2020.

⁴⁵⁹ “...Somut olayda davacı, müflisin alacaklı olduğu bir senette müflise karşı borçlu olmadığının tespiti için menfi tespit davasını açmıştır. Müflise karşı açılan menfi tespit davasında müflisi İİK'nın 229. maddesi gereğince iflâs idaresi temsil eder. Ancak bu nitelikteki dava, sıra cetveline kayıt kabul davası niteliğinde değildir. Bu nedenle temel ilişkideki uyuşmazlığın niteliğine göre görevli mahkemenin belirlenmesi gerekir...” Y. 13. HD. 14.04.2010 T., 993 E., 5138 K. Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 23.03.2020.

idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında ise kişinin müflisten olan alacağı inceleme konusu yapılarak davacının alacaklı olduğuna kanaat getirilirse masaya kayıt yapılır. Müflisin açmış olduğu menfi tespit davasının, ikinci alacaklılar toplantısında devamına karar verilmişse ve aynı zamanda menfi tespit davasının davalısı, süresi içerisinde iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davası açmışsa sıra cetveline itiraz davası derdestlik engeliyle karşılaşır mı? Bu soruya olumsuz cevap vermek gerektiğini düşünmekteyiz. Çünkü devam edilecek menfi tespit davası neticesinde verilecek karar, alacağın masaya kaydı sonucunu doğurmaz. Yalnız müflisin davalıya borçlu olup olmadığının tespiti sonucunu doğurur. Oysaki iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının kabulüyle alacağın masaya kaydı sağlanmış olur.

İlânda bulunması zorunlu olan hususlardaki eksiklik veya yanlışlık, sıra cetveline itiraz davalarına başvuru süresinin işlemeye başlamasına engeldir⁴⁶⁰. Bu sebeple sürelerin işlemeye başlaması bakımından, ilânın yapılmasının yanında⁴⁶¹ usûle uygun yapılması ayrıca önemlidir.

Kendisine doğrudan haber verilen, kayıt talebi kısmen veya tamamen reddedilmiş ya da talep ettiğiinden farklı sıraya kaydedilmiş olan alacaklılara yapılacak tebligatın, sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvuru sürelerinin işlemeye başlamasında bir etkisi yoktur⁴⁶². Alacaklılar sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvurmak niyetindelerse, kendilerine yapılacak tebliğ tarihini değil, son ilân tarihini esas almalıdırlar.

Doktrinde ve Yargıtay kararlarında kabul edilen görüşe göre, sıra cetveline itiraz davalarına başvuru süresinin işlemeye başlamasında ilân tarihinin esas alınacağı yönündeki kuralın istisnasını, kendilerine tebligat yapılmasını talep eden alacaklılar oluşturur (İİK m.223/3)⁴⁶³. Müflisten alacaklı olduğu iddiasıyla masaya kayıt talebinde

⁴⁶⁰ “...Müflisin adını doğru olarak belirtmeyen bu ilan İcra ve İflâs Yönetmeliği'nin 56. Maddesine (Hâlihazırda yürürlükte olan yönetmeliğe göre 60. madde) uygun kabul edilemez. Bu nedenle sıra cetveline itiraz davası açma süresi ilan tarihinden başlatılamaz..” Y. HGK., 29.09.1999 T., 19-615 E., 736 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 23.03.2020.

⁴⁶¹ “...İflâs idaresi tarafından düzenlenen sıra cetveline karşı alacaklılar, ancak sıra cetvelinin ilanından itibaren 15 gün içinde itirazda bulunabilirler. İflâs idaresince düzenlenen ve iflâs dairesine ilan için verilen sıra cetveline bu aşamada alacaklıların itiraz hakkı bulunmamaktadır...” Y. 19. HD., 19.12.1996 T., 8812 E., 11495 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 24.03.2020.

⁴⁶² Postacıoğlu, 1978, **a.g.k.**, 80.

⁴⁶³ Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 463; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1332; Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 471; Aynı yönde “...Alacaklılar ancak sıra cetvelinin ilanından (**İİK'nun 223/3'deki koşulların varlığı hâlinde tebliğ tarihinden**) itibaren İİK'nun 235. maddesinde öngörülen sürede sıra cetveline itiraz edebilirler...” Y. 19. HD., 19.12.1996 T., 8812 E., 11495 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 24.03.2020; “...Sıra cetveline itiraz (kayıt terkini) hakkında verilen hükmün tebliğ edildiği tarihten itibaren 10 günlük yasal süre (İİK. mad. 164) geçirildikten sonra temyiz edilmesi hâlinde temyiz isteminin

bulunan kişiler, kayıt talebinde bulunurken tebligata elverişli bir adres bildirirler ve tebliğ masraflarını da öderlerse, iflâs idaresi tarafından alınacak kararlar kendilerine tebliğ edilir⁴⁶⁴. Bu görüşe göre kendilerine tebliğ yoluyla bildirimde bulunulan bu kişiler, iflâs idaresi tarafından alınan kararlara karşı koymak istediklerinde, dava süresi kendilerine yapılan tebligatla işlemeye başlar. Doktrindeki bir diğer görüşe göre ise İİK m.235 hükmünün yeterince açık olması ve sürenin başlangıç tarihini ilân tarihi olarak kabul etmiş olması sebebiyle, kendilerine tebligat yapılmasını isteyen alacaklılar bakımından da süre, ilândan itibaren işlemeye başlar⁴⁶⁵. Biz kendisine tebligat yapılması mümkün olan alacaklıların sıra cetveline itiraz davası açma sürelerinin kendilerine tebliğ tarihinden itibaren işleyeme başlayacağını düşünmekteyiz. Her ne kadar İİK m.235 hükmü açıkça ilân tarihinden itibaren sürenin işlemeye başladığını kabul etmiş olsa da bu noktada İİK'nın 223. maddesini açıkça saklı tutmuştur⁴⁶⁶. Sıra cetveline itiraz davasını düzenleyen İİK m.235'te, masraflarını karşılayan ve talep eden alacaklılara iflâs idaresince alınan kararların tebliğine olanak veren ve iflâs idare memurlarının kararlarına karşı kanun yollarının kendilerine tebliğinden itibaren işlemeye başlayacağına ilişkin m.223/3 hükmünü saklı tutan bir düzenleme yer almasaydı dahi, İİK m.223/3 hükmü tek başına, bizi bu yönde düşünmeye sevk edebilirdi. Zira iflâs idaresi mahkeme olmadığından ve bu sebeple, alacağı kararlara karşı olağan ya da olağanüstü kanun yollarına başvuru imkânı mümkün olmadığından, buradaki kanun yolu ifadesiyle kastedilenin, iflâs idaresi üyelerinin yapmış olduğu işlemlere karşı başvurulması kanunla mümkün kılınmış bir

reddi gerekeceği- İflâs sıra cetveline itiraz davalarının süreye tabi olup, sürenin sıra cetvelinin İİK. mad. 166'da gösterilen usulde ilanından itibaren işlemeye başlayacağı, davacının, İİK. 223'e göre tebliğe elverişli adres göstermesi ve gerekli masrafı avans olarak yatırılması hâlinde, sürenin kendisine yapılan tebliğden itibaren hesaplanacağı- Mahkemece sıra cetvelinin Ticaret Sicil Gazetesi ve müflisin muamele merkezinin bulunduğu yerde yayınlanan yerel gazetede yayınlanıp yayınlanmadığı konusunda araştırma yapılması gerekeceği... Y. 23. HD., 05.11.2014 T., 8275 E., 7003 K. Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 24.03.2020.

⁴⁶⁴ Belirtmek gerekir ki Yargıtay'ın, sürenin tebligatla işlemeye başlayabilmesi için tebliğ talep edilmesinin yeterli olmadığını, ayrıca tebliğ masrafının da ödenmesi gerektiğini belirten kararları vardır. *"...Dosya daki yazılara, kararın dayandığı delillerle geciktirici sebeplere ve özellikle İİK'nın 223. Maddesindeki avansın yatırılmaması hâlinde, sıra cetveli ayrıca tebliğ edilmiş olsa bile dava açılma süresinin son ilan tarihinden başlatılmasında bir usulsüzlük bulunmamasına göre... Kararın onanmasına..."* Y. 19. HD., 07.12.2006 T., 8814 E., 11698 K., Kaynak: Oskay vd., 2007, **a.g.k.**, 5133.

⁴⁶⁵ Özbek, 1988, **a.g.k.**, 85; Doktrindeki bu görüşün, 3494 tarihli Kanun'la yapılan değişiklikten önceki bir tarihe ilişkin olduğunu belirtmek isteriz.

⁴⁶⁶ *"...Bu hükme göre dava açma süresinin ilandan itibaren başlayacağı belirtildikten sonra, ayrıca 2004 sayılı Kanun'un 223/3. maddesi hükmünün saklı olduğu belirtilmiştir. Saklı tutulan hükme göre, iflâs masasına müracaat eden alacaklılar tebliğati kabule elverişli adres gösterir, yazı ve tebligat masrafları için avans yatırırlarsa sıra cetveline itiraz davası açma süresi bu alacaklılar hakkında sıra cetvelinin kendilerine tebliğinden itibaren başlar..."* Y. 22. HD., 02.10.2013 T., 26623 E., 20575 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 25.03.2020.

yol veya açılacak bir dava olduğunu düşünüyoruz. Sıra cetveline itiraz davasıyla da amaçlanan, iflâs idaresince düzenlenen sıra cetveline karşı koymak olduğu için kendisine tebliğ yapılması mümkün olan alacaklıların, sıra cetveline itiraz davası açma süreleri, kendilerine yapılan tebliğ ile başlar⁴⁶⁷. Bu hususta son olarak belirtmek gerekir ki alacaklıların, kendilerine tebliğ yapılmasını talep etmeleri yeterli olmayıp aynı zamanda tebliğ masraflarını da karşılamaları gerektiğinden, eğer alacaklı tebliğ masrafını karşılamamışsa, sıra cetveline itiraz davasına ilişkin onbeş günlük süre bu alacaklı için de ilan tarihinden itibaren işlemeye başlar⁴⁶⁸.

İsviçre hukukunda sıra cetveline itiraz davası açma süresi, yirmi gün olarak kabul edilmiştir (İİK m.250/1). Sürenin hak düşürücü olduğu ifade edilmektedir⁴⁶⁹. Bu yirmi günlük süre, ilânın yapıldığı günü takip eden günden itibaren işlemeye başlar⁴⁷⁰. Yalnız İİK m.33/2 gereğince, yurt dışında yaşayan ya da kendisine resmî şekilde ilan yapılması gereken alacaklılar bakımından bu yirmi günlük sürenin uzatılabileceği veya değiştirilebileceği kabul edilmiştir. Türk hukukunda olduğu gibi, iflâs idaresi tarafından alınan kararların kendisine tebliğini isteyen alacaklılar için sürenin, kendilerine yapılan tebliğ ile işlemeye başlayacağına yönelik kabul, İsviçre hukuku

⁴⁶⁷ BAM'ın bir kararı, sıra cetveline itiraz davası açmaya ilişkin sürenin niteliği ve hangi tarihten itibaren işlemeye başlayacağına ilişkin yukarıda belirttiğimiz hususları destekler nitelikte olduğundan, kararın bir kısmına burada yer veriyoruz. "...Mahkemece, anılan gazetede ilan yapıp yapılmadığı araştırılmamış, kayıt kabul davası açma süresi kararın davacıya tebliğ edildiği 31.07.2014 tarihinden itibaren hesaplanarak yasal süre içerisinde açıldığı kabul edilmiştir. Ancak iflâs idaresinin 11.11.2014 tarihli cevabı yazısında alacaklı tarafından masraf yatırılmadığı belirtilmişken bu hususun değerlendirilmemiş olması doğru değildir. Çünkü İİK 223/3 maddesi uyarınca iflâs idaresinin işlemlerinin tebliğ için avans yatırılmış ise, sıra cetveline itiraz davası açma süresi ilandan değil ,tebliğden başlar. İİK 223 maddesinin 3. fıkrasına göre yazı ve tebliğ giderlerini avans olarak vermek suretiyle iflâs idaresinin kararlarının kendisine tebliğini istememiş olan alacaklılara da alacaklarının tamamen veya kısmen reddedildiği yazılı olarak bildirilir (m.234/2). Ancak bu hâlde de, sıra cetveline itiraz davası açma süresi, bu yazılı bildirim tarihinden itibaren değil, sıra cetvelinin ilanından itibaren işlemeye başlar. Çünkü ,m.235/1. maddede sadece 223/3 hükmü saklı tutulmuştur. 243/2 hükmü saklı tutulmamıştır. İflâs idaresinin kararlarına karşı kanun yollarına başvurma süresinin tebliğ ile işlemeye başlayacağına dair m.223/3 hükmü ,sadece yazı ve tebliğ giderlerini avans vermek suretiyle İflâs idaresinin kararlarının kendilerine tebliğini istemiş olan alacaklılar içindir..." BAM 117. HD., 25.10.2018 T., 2071 E., 1650 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 25.03.2020.

⁴⁶⁸ "...Anılan madde uyarınca önceden avans verilmek suretiyle İflâs İdaresince alınacak kararların kendilerine tebliğini isteyebilecek alacaklılar yönünden 15 günlük sürenin tebliğ tarihinden itibaren işleyeceği öngörülmüştür. Somut olayda İcra Müdürlüğü'nün 16.11.1999 tarihli yazılarından davacı tarafından tebligat giderlerinin yatırılmadığı anlaşılmıştır. Bu durumda İİK'nun 234. Maddesinin yollaması ile aynı kanunun 166. Maddesi uyarınca gazete ile yapılan ilan tarihinin esas alınması gerekir..." Y. 19. HD., 28.11.2000 T., 7979 E., 8197 K., Kaynak: Oskay vd., 2007, **a.g.k.**, 5147.

⁴⁶⁹ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2186, Rn. 42.; Kren Kostkiewicz ve Walder, 2012, **a.g.k.**, 459; Hunkeler, 2014, **a.g.k.**, 1108.

⁴⁷⁰ Hunkeler, 2014, **a.g.k.**, 1108; Kren Kostkiewicz, 2014, **a.g.k.**, 369, Rn. 1402. Herkes için sürenin aynı anda işlemeye başlamasının zorunlu olduğuna dair Federal Mahkeme kararı vardır. BGE 96 III 77 m.H.

bakımından geçerli değildir. Bu yönde bir düzenleme, İsviçre İcra ve İflâs Kanunu’nda da yer almaz.

2.1.7. Davanın tarafları

2.1.7.1. İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davanın tarafları

Türk hukukunda iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının davacısı, alacak kayıt talebinde bulunmuş olan bütün alacaklılar olabilir. Alacaklıların kayıt talebinin süresi içerisinde veya geç yapılmış olması bu durumda herhangi bir farklılığa yol açmaz. Ancak iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davasını açacak olan bu alacaklının, alacak kayıt talebi kısmen yahut tamamen reddedilmiş bir gerçek veya tüzel kişi olması gerekir (İİK m.235/2). Alacak kayıt talebi olduğu gibi kabul edilen ve sıra cetveline kaydedilen alacaklının dava açma hakkı olmadığı gibi bu yönde hukukî bir yararı da yoktur⁴⁷¹. Aynı şekilde müflisin iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davası açma hakkı yoktur; müflis, sıra cetveline müracaat yollarına başvuru bakımından yalnız şikâyet yoluna başvurabilir⁴⁷².

İİK m.235/2’de alacak kayıt talebi kısmen veya tamamen reddedilen alacaklının açacağı itiraz davasının masaya yöneltileceği hüküm altına alınmıştır. İİK m.226’da iflâs idaresinin, iflâs masasının kanuni temsilcisi olduğu belirtilmiş olsa da⁴⁷³ esasında iflâs idaresinin masaya karşı yöneltilecek davalarda veya bizzat masanın açacağı davalardaki durumu, bağımsız dava takip yetkisinin kullanılmasıdır⁴⁷⁴. Burada iflâs idaresi, davanın tarafı olur⁴⁷⁵ ve yargılamayı yürütür⁴⁷⁶. Adi tasfiye bakımından durum

⁴⁷¹ “...Bu durumda mahkemece, kayıt ve kabulü talep edilen toplam alacağın 526.066,32 TL’lik kısım yönünden; iflâs masasına kayıt ve kabulüne karar verildiğinden, davacının bu miktara ilişkin kayıt kabul davası açmakta hukukî yararı bulunmadığı...” 23.HD., 18.04.2016 T., 5275 E., 2424 K., Kaynak:e-uyar.com, Erişim Tarihi: 26.03.2020.

⁴⁷² Kren Kostkiewicz, 2014, **a.g.k.**, 371, Rn. 1408; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2180, Rn. 22.

⁴⁷³ Bir kimsenin temsilci olabilmesi için, temsil edilen kişinin dava ehliyetine sahip olmaması veya bu ehliyeteye sahip olmakla birlikte iradi olarak kendisini temsil etmek için bir başka kimseyi görevlendirmiş olması gerekir. Oysaki bağımsız dava takip yetkisinin söz konusu olduğu hâllerde, kişinin dava ehliyeti mevcut olmakla birlikte malvarlığı unsurları üzerinde tasarruf yetkisi olmadığından dava takip yetkisi yoktur. Pekcanitez ve Taş Korkmaz, 2017, **a.g.k.**, 603-604. Buradaki iflâs idaresinin durumu da aslında masanın kanuni temsilci olmasından ziyade, dava takip yetkisinin kullanılmasıdır.

⁴⁷⁴ N. Deren Yıldırım (1996). *Türk, İsviçre ve Alman Medeni Usul Hukukunda Kesin Hükümün Sübjektif Sınırları*. İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım, 114.; H. Taş Korkmaz (2014). *Medeni Usul Hukukunda İradi Taraf Değişikliği*. Ankara: Yetkin Yayınları, 87.

⁴⁷⁵ “...Böyle bir davada, davacı, davalı müflisten alacaklı olduğunu iddia eden alacaklı olup, davalı ise iflâs idaresidir...” Y. 23. HD., 02.03.2015 T., 5038 E., 1301 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi:

bu şekildeyken basit tasfiyede sıra cetveline itiraz davası, işlemleri yürüten iflâs dairesine⁴⁷⁷ yöneltilmelidir. İİK m.235'e göre alacak kayıt talebinin kısmen veya tamamen reddedilmesi sebebiyle açılan sıra cetveline itiraz davasının davalısı, bir alacaklı olamaz. Çünkü bir alacaklıya yöneltilecek sıra cetveline itiraz davası ayrıca düzenlenmiştir.

İsviçre hukukunda iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası (olumlu sıra cetveli) davasının davacısı, alacak kayıt talebi kısmen yahut tamamen reddedilen alacaklıdır⁴⁷⁸. Türk hukukundan farklı olarak, talep ettiği sıraya kaydedilmemiş olan alacaklı da alacağının daha üst sıraya kaydı için bu davayı açabilir⁴⁷⁹ (İİK m.250/1). Davalı iflâs masası olup, iflâs masası, iflâs idaresi tarafından temsil edilir⁴⁸⁰. İİK m.250 gereğince iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz (olumlu sıra cetveli) davasının davalısı bir alacaklı olamaz; alacaklının bir diğer alacaklıya yönelteceği sıra cetveline itiraz davası ayrıca düzenlenmiştir.

Türk hukukunda olduğu gibi İsviçre hukukunda da müflisin iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının tarafı olamayacağı kabul edilmektedir⁴⁸¹. Ancak hem Türk hukukunda hem de İsviçre hukukunda müflisin, iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasına fer'i müdahale yoluyla dâhil olup olamayacağı tartışılmıştır. Doktrinde bir görüş müflisin, masanın davayı kazanmasında özellikle ekonomik anlamda hukukî yararı bulunduğu gerekçesiyle⁴⁸², bu davada masa lehine

28.03.2020; Yılmaz, 1976, **a.g.k.**, 125; S. Kale (2010). *Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 203; Taş Korkmaz, 2014, **a.g.k.**, s.122; Doktrinde Erişir, iflâs idaresince yürütülen davalarda müflisin taraf olduğu görüşündedir. E. Erişir (2007). *Medeni Usûl Hukukunda Taraf Ehliyeti*. İzmir: Güncel Hukuk Yayınları, 236; Doktrinde Akkaya, iflâs masasına dâhil olan malvarlığına ilişkin davalarda tarafın müflis olduğunu, bu sebeple iflâs idaresinin taraf olarak gösterilmesinin maddi bir hata olarak değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. T. Akkaya (2015). *Medeni Usul Hukukunda İradi Taraf Değişikliği. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Hakan PEKCANITEZ'e Armağan*. Özel Sayı, C. 16, s.897-941, 907.

⁴⁷⁶ Dişel, 2020, **a.g.k.**, 261.

⁴⁷⁷ Muşul, 2017, **a.g.k.**, 817; "...İflâs sıra cetvelinde kendi sırasına itiraz eden veya alacağı iflâs idaresi tarafından kısmen ya da tamamen reddedilen alacaklı davasını masanın temsilcisi olan adi tasfiyede iflâs idaresine, **basit tasfiyede ise iflâs dairesine karşı açmalıdır...**" Y. 23. HD., 29.11.2013 T., 7701 E., 7588 K.; "...Kayıt-kabul davalarında husumet; basit tasfiyede "iflâs idaresi"ne, ...yöneltilmelidir. Mahkemece bu yön gözden kaçırılarak taraf teşkili sağlanmadan davanın esası hakkında karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır..." Y. 19. HD., 05.06.1997 T., 4110 E., 5839 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 28.03.2020.

⁴⁷⁸ Brunner vd, 2019, **a.g.k.**, 18.

⁴⁷⁹ Göschke, 1915, **a.g.k.**, 173.

⁴⁸⁰ Göschke, 1915, **a.g.k.**, 174; Hunkeler, 2014, **a.g.k.**, s.1108.

⁴⁸¹ Kren Kostkiewicz, 2014, **a.g.k.**, 371, Rn. 1408; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2180, Rn. 22.

⁴⁸² T. Sutter Somm vd. (2016). *Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung*. Zurich-Basel-Genf: Schulthess Juristische Medien, 682, Rn. 48.

fer'i müdâhil olarak katılabileceğini kabul etmektedir⁴⁸³. Doktrindeki diğer bir görüş ise bu davaya konu olan uyumsuzlukta, müflisin hukukî yararının bulunmadığını; gerekirse müflisin, iflâs tasfiyesinden sonra haklarını korumak için harekete geçebileceğini ifade etmektedir⁴⁸⁴. Biz doktrindeki müflisin, iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında, iflâs idaresi lehine fer'i müdâhil olarak katılabileceğine ilişkin görüşe katılıyoruz. İflâs idaresinin davayı kazanmasında müflisin de hukukî yararı vardır. Çünkü alacak kayıt talebi kısmen ya da tamamen reddedilen alacaklı lehine karar verilirse sıra cetveli değiştirilir ve bu alacak sıra cetveline kaydedilir. Böylece paylaştırma yapılırken payını alacağından; kabul edileceği sıraya göre diğer alacaklıların paylarının kısmen veya tamamen ortadan kalkması ihtimali ortaya çıkabilir. Alacakları kısmen veya tamamen karşılanamayan alacaklılar ise aciz belgesiyle, daha sonra da alacaklarını müflisten tahsil etme imkânına sahip olurlar. Diğer alacaklıların alacaklarına tamamen kavuşabilecek olması ihtimalinde dahi, yalnız davanın kabulü hâlinde alacaklının paylaştırmaya katılarak müflisin malvarlığı unsurlarının paraya çevrilmesi neticesinde elde edilecek tutardan pay alabilecek olması, müflisin fer'i müdâhil olarak davaya katılmakta hukukî yararının olduğunun bir göstergesidir. Zira müflis davaya fer'i müdâhil olarak katılmakla, gerçekte borçlu olmadığı davacının iflâs tasfiyesi neticesinde pay almasını engelleme şansını elde eder.

İflâs idaresine karşı açılması gereken sıra cetveline itiraz davası hata ile müflise yöneltilmişse o takdirde mahkeme davayı, dava takip yetkisi eksikliğinden dolayı usûlden reddetmemeli, davacıya davasını iflâs idaresine yöneltmesi için süre vermeli⁴⁸⁵; bu süre içerisinde davacı, davayı iflâs idaresine yöneltmezse davayı artık usûlden reddetmelidir⁴⁸⁶. Yargıtay'ın da bu yönde kararı bulunmaktadır⁴⁸⁷.

⁴⁸³ Yılmaz, 1976, **a.g.k.**, 126; Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 140; Jaeger, 1997/99, **a.g.k.** 453, Rn. 3; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2193, Rn. 68; Kale, 2010, **a.g.k.**, 206; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1330; Boesch vd, 2018, **a.g.k.**, 647 Rn. 9.264; H. Pekcanitez ve N. Meriç (2020). Medenî Usul Hukukunda Fer'i Müdahâle. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 137; Doktrinde Öztekin, müflisin ancak kayıt talebi sırasında kabul etmediği alacaklar bakımından fer'i müdâhil olarak masa lehine davaya katılmasında hukukî yararının bulunduğunu kabul etmektedir. Öztekin, 1988, **a.g.k.**, s.140.

⁴⁸⁴ Göschke, 1915, **a.g.k.**, 173-174.

⁴⁸⁵ Taş Korkmaz, 2014, **a.g.k.**, 90 ve 123; Dişel, 2020, **a.g.k.**, 242.

⁴⁸⁶ Dişel, 2020, **a.g.k.**, 242.; Burada kural olarak iradi taraf değişikliğinden bahsedilmesi gerektiğine ilişkin bkz. Taş Korkmaz, 2014, **a.g.k.**, 123.

⁴⁸⁷ "...Davacı yan "7.661.672.867.334 TL. tutarındaki alacaklarının iflâs idaresince reddedildiğini" bildirerek "bu meblağın iflâs masasına kaydını" talep etmektedir. Bu durumda dava dilekçesinde "müflis şirketin" hasmı gösterilmesi temsilcide yanlış olarak değerlendirilmeli ve davanın doğru hasma yöneltilmesi için davacıya uygun bir süre verilerek, sonucuna göre bir işlem yapılmalıdır..." Y. 19. HD., 22.09.2005 T., 3341 E., 8959 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 03.04.2020

2.1.7.2. Alacaklılara karşı açılan sıra cetveline itiraz davası bakımından

Alacaklılara karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının davacısı, alacak kayıt talebi kabul edilmiş olan⁴⁸⁸ sıra cetveline kayıtlı herkes olabilir. Alacak kayıt talebinin kısmen veya tamamen kabul edilmiş olması, alacaklılara karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının davacısı olma bakımından önem taşımaz. Alacak kısmen kabul edilmiş olsa dahi sıra cetvelinde yer almış olmak bu davanın davacısı olmak için yeterlidir.

Alacak kayıt talebi tamamen reddedilmiş olan alacaklının, sıra cetveline kaydedilmiş olan bir alacakla ilgili olarak alacaklılara karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının, dolayısıyla bu davanın davacı tarafında yer alması, hukukî yarar eksikliği sebebiyle kural olarak mümkün olmamalıdır⁴⁸⁹. Ancak bu durumun istisnasını, alacak kayıt talebi tamamen reddedilmiş olan alacaklının, sıra cetveline kaydedilmiş başka bir alacaklının alacağına veya ona verilen sıraya itiraz etmek amacıyla sıra cetveline itiraz davasıyla aynı zamanda, kendi alacağının masaya kaydı için iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davası da açmış olması hâli oluşturur⁴⁹⁰. Çünkü alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında, davacının davayı kazanması hâlinde, tasfiye neticelendiğinde davalıya tahsis edilen hisselerin kısmen veya tamamen kendisine verilmesi ihtimali ortaya çıkar. Dolayısıyla sıra cetveline kayıt talebi kabul edilmemiş olan alacaklının kural olarak alacaklılara sıra cetveline itiraz davası açmakta hukukî yararı yoktur. Hukukî yarar ancak aynı zamanda kendi alacağının da sıra cetveline kısmen veya tamamen kaydının sağlanması hâlinde mümkün olacağından; bu kişinin

⁴⁸⁸ Brunner vd, 2019, **a.g.k.**, 18.

⁴⁸⁹ “...Davalı vekili, müflis şirketin iflâs masasına kaydedilen alacaklarının müflis şirketle aralarında akdölünen genel kredi sözleşmelerinden kaynaklandığını, müvekkilinin 30.12.2002 tarihli finansal yeniden yapılandırma sözleşmesinde imzasının olmadığını, müflisten alacağı olmayan davacının kaydın terkinin davası açamayacağını, kefil durumda olan davacının müflis şirketin borcunu ödediği yolundaki iddiasını ispatlaması gerektiğini savunarak, davanın reddini istemiştir...Mahkemece... gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir... Yukarıda açıklanan nedenlerle, davacı vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA...” Y. 23. HD., T. 18.06.2012, 2132 E., 4255 K., Kaynak: e-uyar.com., Erişim Tarihi: 03.04.2020.

⁴⁹⁰ “...Alacağı tamamen reddedilmiş olan alacaklı ancak kendi (reddedilen) alacağı hakkında, masaya karşı, sıra cetveline itiraz (kayıt kabul) davası açabilir (m.235, II c.1); alacağı sıra cetveline kabul edilmiş başka bir alacaklıya karşı sıra cetveline itiraz (kayıt terkinin) davası (m.235/II c.2) açamaz. Fakat, alacağı tamamen reddedilmiş olan alacaklı, kendi (reddedilmiş olan) alacağı için iflâs masasına karşı sıra cetveline itiraz (kayıt kabul) davası açmış ise, alacağı sıra cetveline kabul edilmiş olan alacaklıya karşı da sıra cetveline itiraz (kayıt terkinin) davası (m.235, II, c.2) açabilir; her iki sıra cetveline itiraz davasını da m.235,I'deki 15 gün içinde açmalıdır. Bu hâlde, ikinci davanın (kayıt terkinin davasının), birinci davanın (kayıt kabul davasının) sonuçlanmasına kadar bekletilmesi (bekletici sorun yapılması) gerekir. Davacı, birinci davayı kaybederse, ikinci davada hukukî yararı bulunmadığı anlaşılmış olacağından, ikinci dava (kayıt terkinin davası) usulden reddedilecektir. Buna karşılık davacı, birinci davayı kısmen dahi olsa kazanırsa o zaman ikinci davada hukukî yararı bulunacağından ikinci davaya devam edilir...” Y. 23. HD., 08.02.2016 T., 6811 E., 546 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 03.04.2020.

aynı süre içerisinde iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davası da açmış olması gerekir. Bu kişinin alacaklıya karşı açtığı sıra cetveline itiraz davasının, bu davada hukukî yararı olduğundan bahisle incelenip karara bağlanabilmesi için öncelikle, iflâs idaresine karşı açtığı sıra cetveline itiraz davasının sonuçlanması gerekir. Bu nedenle alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında, iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası bekletici sorun yapılmalıdır (HMK m.165). Eğer iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası reddedilirse, alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası da hukukî yararın bulunmadığı gerekçesiyle usûlden reddedilmelidir⁴⁹¹. Zira hukukî yarar, bir dava şartıdır ve dava şartının eksikliği ise usûlden ret sebebidir (HMK m.114/1/h, m.115/2). İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının süresi içerisinde açılmamış olması ya da alacağın varlığının ispat edilememiş olması gibi sebeplerle esastan reddedilmesi veya iflâs idaresine karşı hiç sıra cetveline itiraz davası açılmamış olması halinde, alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında hukukî yarar olmaz.

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası kabul edilse dahi alacaklıya karşı sıra cetveline itiraz davası açmakta davacının hukukî yararı olmayabilir. Şöyle ki, iflâs idaresine karşı dava açan davacının alacağının niteliğine göre, alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının davalısının sırasından daha üst bir sıraya yerleştirilmesi gerekiyorsa alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının incelenip karara bağlanmasında davacının yine hukukî yararı olmaz. Çünkü iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davası açarak alacağını sıra cetveline kaydettirme şansını elde eden kişinin alacağı daha üst sıraya kaydedilir ve bu kişinin dâhil olduğu sıraya ödeme yapılmadan daha alt sıradaki alacakların ödenmesine geçilemez. Dolayısıyla bu alacaklı, satış tutarı kendisinin bulunduğu ve hatta kendisinden önceki sıradaki alacakları karşılamaya yetmese dahi her halükârda sıra cetveline itiraz davasını yönelttiği alacaklıdan, sıra cetvelindeki alacaklar arasındaki ilişkinin düzenlenmiş olduğu İİK m.207 hükmü dikkate alındığında, daha avantajlı

⁴⁹¹ Yargıtay bir kararında, hukukî yarar değil aktif husumet ehliyeti sebebiyle her iki davanın birbirini etkileyeceğini belirtmiştir. Kararın ilgili kısmı şu şekildedir: “...Dava, iflâs sıra cetveline kaydedilmiş olan davalı alacağının terkinin istemine ilişkindir. Davacının iflâs masasına kendi ilamlı alacağının kaydı için yapmış olduğu başvurunun reddi üzerine verilen karara karşı açmış olduğu davaların davacının ne kadarlık alacağının iflâs masasına kayıt edilmesi gerektiği yönünde henüz kesinleşmediği, davacının sıra cetvelinde alacaklı sıfatıyla yer almamasının bu dava açısından aktif husumet ehliyetini etkileyeceği gözetilerek, söz konusu dosyanın sonucunun beklenmesi, sonrasında sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulması doğru olmamıştır...” Y. 23. HD., 01.04.2013 T., 6034 E., 2053 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 03.04.2020.

konumdadır. Diğer bir deyişle alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının davacısının, sıra cetvelinde davalıdan daha alt sırada yer alması gerekir⁴⁹². Zira bu davayla davacı, kendisinin sıra cetvelindeki sırası sebebiyle müflisin malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi neticesinde elde edilen bedelden alacağını tahsil edememe tehlikesini bertaraf etmeye çalışır. Kendisinden daha alt sırada yer alan bir alacaklıya sıra cetveline itiraz davası açmakta davacının hukukî yararı olmaz.

Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının davacısı, kendisiyle sıra cetvelinde aynı sırada yer alan alacaklılara karşı da sıra cetveline itiraz davası açabilir. Zira aynı sırada var olan alacakların tamamına birden satış bedelinin yetmemesi durumunda, elde edilen bedel garameten paylaşılır. Bu durum aynı sırada bulunan alacakların tamamen ödenmesine engel teşkil eder. Dolayısıyla alacak bedelinin tamamının tahsil edilemeyecek olma ihtimaline karşın alacaklılar, kendileriyle aynı sıraya kaydedilmiş olan kişilere karşı da sıra cetveline itiraz davası açabilirler.

Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının davalısı da adından anlaşılacağı üzere, yine alacak kayıt talebi kısmen veya tamamen kabul edilmiş ve sıra cetvelinde yer alan alacaklılar olabilir. Dolayısıyla alacak kayıt talebi reddedilmiş kişiler, bu davanın davalısı olamazlar.

Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası, masa ait malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesinden önceki bir dönemde açılır. Dolayısıyla malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi neticesinde elde edilen bedelin tamamı tahsil edilmeden ve elde edilen bedelin alacaklıların tamamına ya da en azından davacı alacaklının alacağına yetip yetmeyeceği belirlenmeden alacaklıya karşı sıra cetveline itiraz davası açılmış olur. Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davacının hukukî yararı, davalı ister davacının sırasından daha üstte isterse de davacıyla aynı sırada olsun, tamamen ihtimaller üzerine kuruludur. Zira dava açılmamış olsaydı tasfiyenin sonunda belki de hem davacı hem de davalı, alacağına eksiksiz kavuşmuş olacaktı. Alacaklı, malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi neticesinde elde edilen bedelin kendi alacağını karşılamayacağı ihtimalini gözetip müflisten alacaklı olmadığına

⁴⁹² Deynekli ve Kısa, 2005, **a.g.k.**, 721; Oskay vd., 2007, **a.g.k.**, 5129; “...Dava; sıra cetveline kaydedilen alacağın terkinine yöneliktir. Sıra cetveline kabul edilen alacaklı, ancak kendisi ile aynı sırada veya kendisinden önceki bir sırada sıra cetveline kabul edilmiş olan alacaklıya karşı dava açabilir. Alacaklının, kendinden sonraki sırada bulunan alacaklıya karşı dava açmasında hukukî yarar yoktur. Sıra cetveline itiraz davalarında (ister alacağa, ister sıraya yönelik) mahkemenin "hukukî yarar" açısından alacaklının alacağının niteliğini ve sırasını gerektiğinde resen araştırma zorunluluğu vardır...” Y. 19. HD., 25.03.2003 T., 9437 E., 2582 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 03.04.2020.

kanaat getirdiği alacaklı/alacaklılara dava açarak, bu dava olumlu sonuçlandığında alacağını tahsil edememe ihtimalini ortadan kaldırmayı hedefler.

Müflis, sıra cetveline itiraz davasının bu türünün de tarafı olamaz. Ancak bu davada da müflisin fer'i müdahale talep etmekte hukukî yararının bulunacağını düşünüyoruz⁴⁹³. Her ne kadar bu davanın kazanılması ya da kaybedilmesi ihtimalinde satışı yapılmış malvarlığına ilişkin bedelin dağıtımında hiçbir fark olmasa ve müflisin gerek tasfiye sürecinde gerekse de iflâsın kapanmasından sonraki ekonomik menfaatlerine hiçbir etkisi olmadığı düşünülse de müdahalenin etkisi açısından değerlendirildiğinde davalının yanında fer'i müdâhil olarak davaya katılmakta ve davalı tarafa yardımcı olmakta hukukî yararı vardır. Müflisin fer'i müdâhil olduğu sıra cetveline itiraz davasını, davalının müflisten alacaklı olmaması sebebiyle davacı kazanırsa, davalının alacağı sıra cetvelinden silinir. Davalı, iflâsın kapanmasından sonra müflise karşı bir alacak davası açabilir. Çünkü bu dava, müflisle davalı arasında kesin hüküm teşkil etmez. Dolayısıyla müflis, davalı yanında sıra cetveline itiraz davasına katılır ve onun davayı kazanmasını sağlarsa, ilerde kendisine tekrardan bir alacak davası açıldığında müdahalenin etkisinden faydalanabilir. Müdahaleye rağmen davalının davayı kaybetmesi halinde, davalı ilerde müflise karşı alacak davası açma hakkını muhafaza eder. Ancak açılacak bu alacak davasında davacının, müdahalenin etkisi sebebiyle, ilk yargılamada yanlış karar verildiği iddiası dinlenmez ve müflis, sıra cetveline itiraz davasında tartışılan maddi hukuk ilişkisine ilişkin tespitlerden faydalanma şansını elde eder.

Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası müflise yöneltilemeyeceği gibi iflâs idaresine de yöneltilemez⁴⁹⁴. Zira İİK m.235/2'de açıkça bu davanın bir alacaklı

⁴⁹³ Aynı yönde görüş için bkz. Öztekin, 1988, **a.g.k.**, s.141; Kale, 2010, **a.g.k.**, 206; Pekcanitez ve Meriç, 2020, **a.g.k.**, 137-138;

⁴⁹⁴ "...Mahkemece "iddia, savunma ve toplanan delillere göre, davalı bankanın müflis şirketten iflâs tarihi itibarıyla 100.000.000.000 TL. ipotekli, 3.619.000.770 TL.lık şarta bağlı ve 101.460.532.652 TL.lık adi alacak olmak üzere toplam 205.079.833.422 TL. alacağı bulunduğu, miktarın iflâs masasından terkinine, kayıt terkinine davasında iflâs idaresine husumet düşmediğinden bu davalı hakkındaki davanın husumetten reddine" karar verilmiş... davacı vekilinin yerinde görülmemen bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA..." Y. 19. HD. 5.12.1996 T., 9530 E., 10907 K.; "...Bozma ilamında da değinildiği gibi kayıt terkinine istemine ilişkin davaların, alacaklıları itiraza uğrayan alacaklılara karşı açılması gerekir. İflâs idaresine husumet yöneltilemeyeceğinden iflâs idaresi aleyhine yargılama gideri ve vekâlet ücretine hükmedilemez. Esasen, bozma ilamına uyulmakla davalı iflâs idaresi yönünden usuli kazanılmış hak oluşmuştur. Buna rağmen, asıl ve birleşen davada davalı iflâs idaresi aleyhine yargılama gideri ve vekâlet ücretine hükmedilmesinde isabet görülmemiştir..." Y. 23. HD. 08.04.2013 T., 208 E., 2211 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 03.04.2020. Öte yandan uygulamada kayıt silme davasının iflâs idaresine de yöneltildiği ve bu sebebe dayalı olarak davalı iflâs idaresi ret kararı verilmediği de görülmektedir. Örneğin: "...Davalı iflâs idaresi vekili davacının bu davayı açmakta hukukî yararı bulunmadığını, alacakların zamanaşımına uğramadığını; alacak kaydının yasaya uygun olarak

tarafından diğerk bir alacaklıya karşı açılacağı belirtilmiştir. Sıra cetveline itiraz davasının bu türünde davacı, sıra cetveline kaydedilmiş bir alacaklıya davasını yönelterek bu kimsenin alacağının veya bu alacağa verilmiş olan sıranın tartışılarak karara bağlanması gerektiğı iddiasındadır. Dolayısıyla sıra cetveline itiraz davasının bu türünde iflâs idaresinin davalı olamayacağı kabul edilir.

Her ne kadar İİK m.235/2 hükmünden iflâs idaresinin davacı olamayacağı anlamı çıkarılsa da burada bir istisnadan bahsetmek gerekir. İİK m.233 hükmünde iflâs idaresinin ipotekle teminat altına alınmış alacakla ilgili olarak ipoteğı doğuran sebep veya ipotek miktarı bakımından ret kararı verilemeyeceğı hüküm altına alınmıştır. Kanun hükmünde iflâs idaresinin ipotekli alacağın reddine ilişkin yetkisinin sadece ipotek sebebi ya da ipoteğın miktarıyla ilgili olacağı ifade edilmiş olsa da hükmün gerekçesinde açıkça⁴⁹⁵, iflâs idaresinin ipotekli alacaklar hakkında ret kararı verme yetkisinin olmadığı ifade edilmiştir. Dolayısıyla iflâs idaresi, ipoteğe bağı alacak hakkında ret kararı veremez ve bu alacağı sıra cetveline kaydeder. İflâs idaresi, sıra cetvelinin düzenlenmesinden sonraki bir tarihte yapılacak olan ikinci alacaklılar toplantısında sıra cetveline kaydettiğı bu ipoteğe bağı alacakla ilgili bildirimde bulunur. İkinci alacaklılar toplantısı, ipotekli alacak hakkında karar verir. İkinci alacaklılar toplantısı iflâs idaresine, bu ipotekli alacağa ilişkin dava açma hususunda yetki verebileceğı gibi ipoteğın iptali veya tenzili iddiasına ilişkin takip hakkını İİK m.245 uyarınca isteyen başka bir alacaklıya da devredebilir. Alacaklılar toplantısı ipotek hakkında kabul yönünde karar almazsa ve iflâs idaresine dava açma yetkisini verirse burada aslında iflâs idaresinin açacağı dava sıra cetveline itiraz davasıdır. Çünkü ipotekli alacak sıra cetveline kaydedilmiştir ve iflâs idaresi, sıra cetvelinde yer alan bu alacağın silinmesi için ipotekli alacaklıya dava açmaktadır. Mahkemece verilecek karar neticesinde ipotekli alacağın sıra cetvelinden kısmen veya tamamen silinmesi sonucu doğar. Sonuç olarak iflâs idaresi, ipotekli alacağa ilişkin olarak, ikinci alacaklılar

yapıldığını, kayda esas alacağın hâlen devam eden çerçeve sözleşmeden doğması nedeniyle tutarının temliknamede belli olmadığını bildirerek davanın reddi gerektiğini savunmuştur... davalı iflâs idaresi vekilinin diğerk temyiz itirazlarının REDDİNE...” Y. 19. HD. 6.10.2010 T., 6940 E., 10859 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 03.04.2020.

⁴⁹⁵ «Uygulamada iflâs idaresinin keyfi olarak, ipoteğe bağlanmış alacakları reddettikleri görülmektedir. Yapılan değışiklikle iflâs idaresinin ipotekli alacakları reddetmek yetkisi kaldırılmakta ve kabul edilemeyeceğine ihtimal verdiklerini ikinci alacaklılar toplantısına sunma ve bunların kabul edilmemesi halinde istekli olan alacaklılara da alacağın tenzili veya ipoteğın iptali hakkında 245 inci maddeye göre dava açma yetkisini devretme imkânı getirilmiştir.» 3494 sayılı Kanun’a ait Hükümet Gerekçesi. Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 03.04.2020.

toplantısının kendisine yetki vermesi halinde, alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının davacı tarafında yer alabilir.

Sıra cetveline kayıtlı birden fazla alacaklı aynı kişiye karşı sıra cetveline itiraz davası açabilirler. Çünkü sıra cetvelinde yer alan bir alacak, aynı anda birden fazla kayıtlı alacaklıdan önde veya en azından bu alacaklılarla aynı sırada olabilir ve her birinin tasfiye payının etkilenmesine neden olabilir. Böyle bir durumda bu kişilerin, sıra cetveline kaydedilmiş bir alacak hakkında birlikte dava açmalarının mümkün olduğunu düşünmekteyiz. Buradaki dava arkadaşlığı⁴⁹⁶, alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası maddi hukukun birlikte dava açmayı zorunlu kıldığı hallerden olmadığından maddi anlamda mecburi dava arkadaşlığı değildir. Keza bu dava arkadaşlığı, usûlî sebeplerden ötürü kanunda açıkça birlikte açılabileceği öngörülmediğinden, şekli anlamda mecburi dava arkadaşlığı da değildir. Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davacı alacaklıların birlikte dava açmalarının zorunlu olmasından ve birlikte dava açılmaksızın o davanın görülmesinin mümkün olmamasından bahsedilemez. Dolayısıyla bu davadaki dava arkadaşlığı, ihtiyari dava arkadaşlığı olup, HMK m.57/1/c gereğince davanın temelini oluşturan vakıaların aynı veya birbirine benzer olması sebebine dayanır. Zira birden fazla alacaklı, sıra cetveline kaydedilmiş aynı alacaklının aslında alacaklı olmadığı; sıra cetvelinde belirtilen kadar alacaklı olmadığı veya kayıtlı olduğu sırada bulunmaması gerektiği iddiasındadırlar. Bu iddialara dayanak teşkil eden vakıaların aynı veya en azından benzer olması muhtemeldir. İhtiyari dava arkadaşlığının bir gereği olarak birden fazla davacının birlikte açmış olduğu sıra cetveline itiraz davasının bünyesinde, davacı sayısı kadar dava olur. Her bir davacı için dava şartları ayrı ayrı incelenir⁴⁹⁷. Bu bağlamda davalı, davacılardan birinden daha alttaki sırada bulunuyorsa bu kişinin hukukî yararı olmayacağından, onun hakkındaki dava usûlden ret kararıyla sonuçlandırılmalıdır. Hukukî yararın yanı sıra, mahkeme diğer bütün dava şartları bakımından ayrı inceleme yapmalıdır ve gerekiyorsa dava şartına uygun olmayan taraf için usûlden ret kararı vermelidir.

⁴⁹⁶ Bu hususta ayrıntılı bilgi için bkz. Ö.Ulukapı (1991). *Medeni Usul Hukukunda Dava Arkadaşlığı*. Konya: Mimoza Yayınları.

⁴⁹⁷ Ulukapı, 1991, **a.g.k.**, 208.

Aynı alacaklıya karşı açılmış birden fazla sıra cetveline itiraz davasının daha sonra birleştirilerek birlikte yürütülmesi de mümkündür⁴⁹⁸. Çünkü açılmış olan bu davalar arasında HMK m.166/4 (İsv. HMK m.127/1) gereğince aranan bağlantı vardır. Birbirinden bağımsız açılmış birden fazla sıra cetveline itiraz davasının aynı veya birbirine benzer sebeplerden doğacağına şüphe yoktur⁴⁹⁹. Bu davalara ilişkin delillerin ortak incelenerek tahkikatın birlikte yürütülmesi usûl ekonomisine katkı sağlar zira birleştirilen her sıra cetveline itiraz davasında, davalının müflisten olan alacağının miktarı veya bu alacağa ayrılmış olan sıra tartışılır. Burada yeri gelmişken şu hususu da belirtmekte fayda görmekteyiz: Aynı alacaklıya karşı açılan birden fazla sıra cetveline itiraz davası olması durumunda aslında bu davalarda incelenerek hüküm verilecek şey ortaktır. Zira tüm davalarda alacaklının ya sırası ya da müflisten alacaklı olup olmadığı tartışılır. Örneğin birden fazla alacaklı, ayrı ayrı dava açarak davalının müflisten alacaklı olmadığından kaydının silinmesini talep ettiklerinde inceleme konusu olan şey, davalının müflisten alacaklı olup olmadığıdır. Dolayısıyla bu davalardan biri kabul edilirken diğeri reddedilirse çelişkili kararlar verilmiş olur. Oysaki bir kişi müflisten ya alacaklıdır ya da değildir. Sıra cetveline itiraz davalarından birinde alacaklı olmadığından kaydın silinmesine karar verilecekken diğesinde davanın reddine karar verilmesi bu alacaklının kaydının silinip silinmeyeceği noktasında çelişki yaratır. Benzer şekilde birden fazla davacı, aynı kişinin sırasının farklı olması gerektiğinden bahisle sıra cetveline itiraz davası açsalar ve her davada verilen karar, davalının sırasının birbirinden farklı olması gerektiğine yönelik olsa yine çelişkili bir durum ortaya çıkar. Başka bir ifadeyle bir davada davalının ikinci sırada olması gerektiği

⁴⁹⁸ “...Aynı sıra cetveli için muhtelif alacaklılar tarafından farklı tarihlerde, aynı alacaklılara husumet yöneltilerek davalar açılmış olması hâlinde, açılan tüm davaların birlikte incelenerek varılacak uygun sonuç çerçevesinde tek bir kararla sonuçlandırılması, davaların birleştirilerek yargılama yapılması gerektiği... Öte yandan, aynı sıra cetveli için muhtelif alacaklılar tarafından farklı tarihlerde, aynı alacaklılara husumet yöneltilerek davalar açılmış olması hâlinde açılan tüm davaların birlikte incelenerek varılacak uygun sonuç çerçevesinde tek bir kararla sonuçlandırılması, **birbiriyle çelişik hükümlerin engellenmesi açısından ve bir davada verilen kararın diğer davanın sonucunu etkileme olasılığından kaynaklanan bir zorunluluktur. Bu durumda davaların birleştirilerek yargılama yapılması, sıra cetveline ilişkin özel usul hükümlerinden kaynaklanmaktadır. Aynı sıra cetveline yönelik farklı davalar hakkında ayrı ayrı hüküm kurulması; kararların infazında da şüphe ve tereddütlere neden olması ve uyuşmazlıkların uzun süre devam etmesi ihtimalini de doğurabilecektir.**” Y. 23. HD., 27.06.2016 T., 4552 E., 3949K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 04.04.2020.

⁴⁹⁹ “...Kayıt terkini davasının birden fazla alacaklı tarafından aynı alacaklıya karşı açılması hâlinde, bu davalar aynı sebepten doğduğundan ve biri hakkında verilecek hüküm diğerini de İİK'nun 235/3. maddesi uyarınca etkileyeceğinden, bu davaların HUMK'nun 45. maddesi uyarınca birlikte görülmesi gerekir. Mahkemece bu yön gözetilerek "birleştirme kararı" verilmesi gerekirken, işin esasına girilerek yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir...” Y. 19. HD., 05.12.1996 T., 8595 E., 10906 K. Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 04.04.2020.

yönünde karar verilirken diğer davada dördüncü sırada olması gerektiği yönünde karar verilirse, iflâs idaresi sıra cetvelini düzeltirken tereddüt yaşar. Tüm bu sebepler dikkate alındığında, birden fazla kişinin aynı alacaklıya karşı sıra cetveline itiraz davası açması halinde bu davaların mümkün olduğunca birlikte yürütülerek karara bağlanması çelişkili kararların verilmemesi adına büyük önem arz etmektedir.

Birlikte yürütülen davaların tamamının kabulüne karar verilirse, davalıya sıra cetvelinde yer verilmiş alacak miktarının, sıra cetveline itiraz davalarının davacılarının tamamının alacağını karşılayacak tutarda olması hâlinde öncelikle bu kişilere paylaştırılması, kalan bir bedel olması hâlindeyse bu bedelin masaya aktarılması gerekir. Ancak sıra cetveline itiraz davasının davalısına ayrılması düşünülmüş alacak, tüm davacıların alacak miktarını karşılayacak tutarda değilse davacıların farklı sırada olmaları durumunda bu sıralar esas alınarak paylaştırma yapılmalı⁵⁰⁰ ve bir sıradaki davacının alacağı karşılanmadan diğerlerine geçilememelidir. Çünkü davacıların aynı davalıya karşı sıra cetveline itiraz davası açmış olmaları, sıra cetvelinde birbirlerine karşı olan konumlarını ya da alacaklarının niteliğine göre bu kişilere tanınmış imtiyazlı sıraları değiştirmez⁵⁰¹. Öte yandan bizim düşüncemizin aksine Yargıtay, davacıların sıralarına bakılmaksızın garameten paylaştırılma yapılmasına ilişkin esası benimsemektedir⁵⁰².

Davacıların aynı sırayı paylaşan kişilerden oluşması ya da en azından ikisinin aynı sırada yer alıyor olması hâlinde bu kişilere garameten paylaştırma yapılmasının en uygun yol olacağını düşünüyoruz. Çünkü her biri süresi içerisinde aynı alacaklıya karşı dava açıp bu davayı yürüterek, sıra cetveline itiraz müessesesinin gereğini yerine getirmişlerdir. İİK m.207’de paylaştırma kurallarının bir gereği olarak sıra cetvelinde aynı sırada yer alan alacaklılara satış tutarının yetmemesi hâlinde alacağın garameten paylaştırılacağı öngörülmüştür. Bu sebeple aynı sırada yer alan sıra cetveline itiraz davasının davacıları, elde edilen satış bedelini garameten paylaşmalıdırlar.

⁵⁰⁰ Hunkeler, 2014, **a.g.k.**, 715; Meriç, 2015, **a.g.k.**, 231

⁵⁰¹ Aynı yönde, Meriç, 2015, **a.g.k.**, 231.

⁵⁰² “... ‘Kayıt terkin’ davalarında davanın davacı lehine sonuçlanması hâlinde itiraz edilen alacağa tahsis edilen hissenin dava masrafları da dâhil olduğu hâlde, sıraya bakılmaksızın **alacağı nispetinde itiraz eden alacaklılara verilir** artanının da diğer alacaklılara sıra cetveline göre dağıtılacağını...” Y. 19. HD., 05.12.1996 T., 8595 E., 10906 K.; “...Madde metnindeki davanın kazanılması hâlinde elde edilen kazancın “sıraya bakılmaksızın alacağı nisbetinde itiraz edene verilir.” şeklinde ifade “dava hâsılatının davacı alacaklılar arasında garameten paylaşılacağı” şeklinde yorumlamaya uygundur. Bu yorum tarzı adil bir sonuca ulaşılması bakımından tercih edilebileceği gibi, davacılar arasında paylaştırmaya konu tutarın elde edilmesi şekliyle de izah olunabilir...” Y. 23. HD., 27.06.2016 T., 4552 E., 3949 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 04.04.2020.

Sıra cetveline kaydedilmiş olan bir alacaklı başka bir alacaklıya sıra cetveline itiraz davası açmış, aynı zamanda bu davanın davacısına karşı da bir sıra cetveline itiraz davası açılmış olabilir. Örneğin, sıra cetveline kaydedilmiş alacaklı A, B'ye karşı sıra cetveline itiraz davası açmış; aynı zamanda başka bir alacaklı olan C de A'ya karşı bir sıra cetveline itiraz davası açmış olabilir. Böyle bir durumda C'nin A'ya karşı açmış olduğu sıra cetveline itiraz davası, A'nın B'ye karşı açmış olduğu sıra cetveline itiraz davasından daha önce incelenmelidir. Başka bir ifadeyle A ve B'nin taraf olduğu dava, C ve A'nın taraf olduğu davayı bekletici mesele yapmalıdır⁵⁰³. Çünkü C'nin, A'ya karşı açmış olduğu davayı kazanması durumunda eğer A'nın müflisten hiç alacaklı olmadığı sonucuna varılmışsa A, sıra cetvelinden silinir ve böylece sıra cetveline kaydı olmayan A'nın B'ye açtığı sıra cetveline itiraz davasında hukukî yararı kalmaz. Aynı şekilde C'nin A'nın sırasının inceleme konusu yapılmasına ilişkin talebi neticesinde belki A'nın sırasında yapılacak değişiklik, B'ye karşı sıra cetveline itiraz davası açılmasını gerektirecek hukukî yarar bulunmaz. Bu sebeple ilk dava ikinci davanın sonucunu beklemeli ve gelecek sonuca göre yargılamaya devam etmelidir.

Sıra cetveline kayıtlı olmayan bir kişinin, sıra cetveline kaydedilmiş olan bir alacağın kısmen veya tamamen kendisine ait olduğunu, bu sebeple sıra cetvelinde değişiklik yapılarak o alacağın kendisi adına kaydedilmesini talep ettiği dava, bünyesinde sıra cetveline itiraz davasının her iki türünün de özelliklerini barındırır. Çünkü davacının bu davada, sıra cetvelinde bir alacaklı adına kaydedilmiş alacağın bir kısmının veya tamamının terkinini istemesinin nedeni, o alacağın kendisine ait olmasıdır. Burada mahkemece kişinin gerçekten iflâs alacaklısı olup olmadığı araştırılarak alacaklı olduğunun tespit edilmiş olması hâlinde kişinin sıra cetveline kaydedilmesi, diğer alacaklının alacağının ise kısmen veya tamamen terkinine karar verilmesi gerekir. Şüphesiz davanın yalnız iflâs idaresine yöneltilmiş olması durumunda, davalı tarafa sıra cetveline kaydedilmiş alacaklının da dâhil edilmesi gerekir. Yargıtay'ın da bu hususta benzer yönde bir kararı vardır⁵⁰⁴.

⁵⁰³ Aynı yönde Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 116; Deynekli ve Kısa, 2005, **a.g.k.**, 720.

⁵⁰⁴ "...Dava, kayıt terkinini istemine ilişkindir. Somut olayda davacı vekili, iflâs sıra cetvelinde 34. sırada gösterilen ve dava dışı kişinin alacağı içerisinde müvekkiline ait İzmir 15. İcra Müdürlüğü'nün takip dosyasındaki kira alacağı ile İzmir 11. İcra Müdürlüğü'nün takip dosyasındaki kira alacağının mevcut olduğu, bu alacaklarının kendisine ait olduğu ve kendi adına kaydını talep ettiğine göre, davacının itirazının davada taraf gösterilmeyen kişinin alacağına kısmen itiraz niteliğinde olduğu ve dava sonucunda hukukunun etkileneceği nazara alınarak, bu kişiye husumet tevcih edilerek görülüp sonuçlandırılması gerekirken, mahkemece bu husus gözden kaçırılarak, dava dışı bu kişi davada taraf

2.1.8. Davanın sebebi

Dava sebebi⁵⁰⁵, davacının iddiasını dayandığı hukuk kuralının gerektirdiği koşul vakıaların somutlaştırılmasını sağlayan ve iddiasının dayanağını oluşturan bütün vakılardır⁵⁰⁶. Başka bir ifadeyle dava sebebi, dava dilekçesinde belirtilmesi zorunlu unsurlardan olan ve talep sonucuna dayanak teşkil eden vakılardır⁵⁰⁷ (HMK m.119/1/f). Davacı iddialarını, getireceği vakıalarla destekleyerek, talep sonucunun mahkeme tarafından kabul edilmesini sağlar⁵⁰⁸.

Sıra cetveline itiraz davasının olumlu sonuçlanması için sunulması gereken bütün vakıalar dava dilekçesinde belirtmelidir. Basit yargılama usûlüne göre çözülecek sıra cetveline itiraz davasında, dava ve cevap dilekçelerinin verilmesiyle dilekçeler aşaması sona erdiğinden (HMK m.317/1), vakıaların bildirilmesi davacı için ancak dava dilekçesiyle mümkün olabilmektedir. Dilekçeler aşamasından sonra başka vakılara dayanmak isteyen davacının davalının rızasını alamaması halinde tek imkânı, ıslah yoluna başvurmaktır⁵⁰⁹.

Vakıalar, dava dilekçesinde bulunması gereken unsurlardan olmakla birlikte bu unsurdaki eksiklik, davacıya süre verilmesini ve devamında eksikliğin süresi içerisinde tamamlanmaması hâlinde davanın açılmamış sayılmasını gerektirmez (HMK m.119/2). Sıra cetveline itiraz davasında davacının vakıalarını belirtmemiş olması, mahkeme tarafından davanın reddedilmesi tehlikesini beraberinde getirir⁵¹⁰. Zira sıra cetveline itiraz davasında, taraflarca getirilme ilkesinden⁵¹¹ ayrılmayı gerektiren bir sebep yahut düzenleme yoktur⁵¹² ve bu davada, vakıaların sunulması tarafların görevidir (HMK m.25). Hâkim bu davada yalnız, taraflarca ileri sürülmüş vakıaların belirsiz ya da

gösterilmeden yargılama yapılarak davanın kabulüne karar verilmesi doğru olmamıştır...” Y. 23. HD, T. 23.10.2015, 5759 E., 6826 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 14.04.2020.

⁵⁰⁵ Dava sebebini açıklayan teoriler için bkz. S. Üstündağ (1967). *İddia ve Müdafaaın Değiştirilmesi Yasağı*. İstanbul: Cezaevi Matbaası, 25 vd; E. Yılmaz (2013). *Medeni Yargılama Hukukunda Islah*. Ankara: Yetkin Yayınları, 144 vd; Doktrinde *Alangoya, Yıldırım ve Deren Yıldırım*, dava temeli kavramının da dava sebebi kavramı yerine kullanılabileceğini ifade etmektedir. Y. Alangoya, K. Yıldırım ve N. Deren Yıldırım (2011). *Medenî Usul Hukuku Esasları*. İstanbul: Beta Basım, 238.

⁵⁰⁶ Pekcanitez, 2017, Pekcanitez Usûl, s.1135 vd; Alangoya vd., 2005, (a.g.k.), s.245.

⁵⁰⁷ Kuru, 2017, a.g.k., 165; S. Tanrıver (2016). *Medenî Usûl Hukuku*. C.I, Ankara: Yetkin Yayınları, Tanrıver, 2016, a.g.k., 628; “...*Dâva sebebinden maksat dâvanın dayandığı vakılardır. Yoksa Hukukî sebep değildir...*” Y. 13. HD., 22.03.1974 T., 621 E., 680 K., Kaynak: Alangoya, Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2005, a.g.k., 244, dp.2.

⁵⁰⁸ A.C.İyilikli (2013). *Hukuk Yargılamasında Dava Sebebi Üzerine Bir İnceleme. Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.106, s.139-204, 145.; Tanrıver, 2016, a.g.k., 628.

⁵⁰⁹ Yılmaz, 2013, a.g.k., 169 vd.

⁵¹⁰ Pekcanitez, 2017, a.g.k., 1136.

⁵¹¹ Dava sebebi ve taraflarca getirilme ilkesiyle ilişkisi hakkında bkz. İyilikli, 2009, a.g.k., 166 .

⁵¹² Taraflarca getirilme ilkesinin istisnaları hakkında bkz., G. Erdönmez (2017). *Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku*. C.I, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 805 vd.

çelişkili olması durumunda, bu belirsizlik veya çelişkiyi, sınırları içerisinde kalmak kaydıyla, davayı aydınlatma yükümlülüğü çerçevesinde giderebilir⁵¹³. Dolayısıyla sıra cetveline itiraz davasında davacının davayı kazanabilmesi için dava sebeplerini eksiksiz sunması büyük önem arz eder.

İflâs idaresine karşı açılmış sıra cetveline itiraz davasında, alacak kayıt talebi kısmen reddedilmiş olan davacının dava sebepleri, alacağının sıra cetveline kaydedilenden fazla olduğunu gösteren vakıalardan oluşur. Alacak kayıt talebinde kaydı istenen alacağın eksik kaydedildiğini, aslında alacak daha fazla olduğu hâlde sıra cetveline kayıt yapılırken bir kısmının kaydedilmediğini gösteren vakıalar, dava sebebidir. Davacının müflisten olan alacağının, sıra cetveline kabul edilen alacaktan daha fazla olduğunu gösteren vakıaların eksiksiz sunulması, davanın lehine sonuçlanması açısından önemlidir. Alacak kayıt talebi tamamen reddedilen davacının dava sebepleri ise alacak kayıt talebinde bulunmuş olduğu hâlde, iflâs idaresi tarafından talebinin reddedildiği, kendisinin müflisten alacaklı olduğunu ve bu alacağın iflâsın açılmasından önce doğduğunu içeren vakıalar olmalıdır.

İsviçre hukukunda, Türk hukukundan farklı olarak iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davasının açılabilirdiği bir diğer hâl, alacaklının kayıt talebinde kaydedilmeyi istediği sıradan farklı bir sıraya kaydedilmiş olmasıdır. Bu hâlde açılacak olumlu sıra cetveli davasında alacaklının alacağı, sıra cetveline kabul edilerek kaydedilmiş ancak sırası alacaklının olmasını istediği sıra değildir. Bu sebeple açılacak olumlu sıra cetveli davasında dava sebebi, iflâs idaresi tarafından tespit edilmiş olan sıradan daha üst bir sırada alacaklı olduğunu gösteren vakıalardır. Burada alacaklının alacağı rehinle teminat altına alınmış olduğu hâlde sıra cetvelindeki sıralardan birine ya da imtiyazlı alacaklı olduğu hâlde imtiyazsız alacaklardan oluşan üçüncü sıraya; ilk sırada yer alması gerekirken ikinci sırada yer alan imtiyazlı alacak olarak kaydedilmiş olması gibi dava sebepleri olabilir⁵¹⁴. Davacının bu dava sebeplerini eksiksiz sunarak somutlaştırması, davayı kazanması için şarttır.

⁵¹³ Hâkimin davayı aydınlatma yükümlülüğü ve bunun sınırları hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. N. Meriç (2009). Hâkimin Davayı Aydınlatma Yükümlülüğü. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.11, Özel S., İzmir, s.377-424.; C. Simil (2014). Hâkimin Davayı Aydınlatma Ödevinin Sınırları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.16, Özel S. Hakan Pekcanitez'e Armağan, İzmir, s.1351-1376.

⁵¹⁴ Burada alacak rehinle teminat altına alınmış olmadıkça, birinci sıraya kaydedilmiş bir alacak için olumlu sıra cetveli davası açılmayacağını, bu kişinin dava açmakta hukukî yararının olmadığını düşünüyoruz. Zira birinci sıraya kaydedilmiş olan alacaklar, paylaştırmada sıradan önce ödenmesi

Alacaklılara karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında dava sebepleri hem Türk hukukunda hem de İsviçre hukukunda (vakıalar) aynıdır. Alacaklılara karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında dava sebepleri, alacak kayıt talebi kısmen veya tamamen kabul edilmiş bir alacaklının müflisten, aslında hiç veya kabul edilen kadar alacaklı olmadığını ya da düzenlenmiş sıra cetvelinde bu kişiye verilen sıranın farklı olması gerektiğini⁵¹⁵ gösteren vakıalardır. Dolayısıyla davacı alacaklıya karşı yönelttiği sıra cetveline itiraz davasını üç farklı dava sebebiyle temellendirebilir. Bunlardan ilki sıra cetveline kaydedilen alacaklının aslında müflisten hiç alacaklı olmadığı (örneğin bu alacağın iflâstan önce ödendiği; ya da aslında bu alacağın hiç doğmadığını gösteren vakıalar⁵¹⁶); ikincisi, alacağın kaydedilen kadar olmadığı (örneğin bu alacağın bir kısmının iflâsın açılmasından önce ödendiği); üçüncüsü ise alacaklının alacağının sıra cetvelinde yer alan sırada olmadığını. Şüphesiz dava sebebi bu üç vakıadan yalnız biri olabileceği gibi birden fazla vakıa birlikte de dava sebebini oluşturabilir. Örneğin, davacı açacağı sıra cetveline itiraz davasıyla, sıra cetveline alacaklı olarak kaydedilmiş kimsenin alacağının bu tutarda olmadığını ve aynı zamanda alacağının kaydedildiği sıranın da farklı olması gerektiğini iddia edebilir; bu iddialarını da dava dilekçesine ekleyeceği vakıalarla temellendirebilir.

2.1.9. Davanın konusu

Dava konusu kavramı, usûl hukukçuları tarafından tartışılmış ve dava konusuna nelerin dâhil edilmesi gerektiğiyle ilgili gerek Türk doktrininde gerekse de yabancı doktrininde farklı teoriler ileri sürülmüştür⁵¹⁷. Bu teorilerden ilki, dava konusunu yalnız maddi hukukla açıklamaya çalışan ve artık savunulmayan eski maddi hukuk

gereken şeylerden hemen sonra ödenir ve bu kişiler alacaklarına tam ve eksiksiz kavuşmadan bir sonraki sıraya geçilemez.

⁵¹⁵ Örneğin, davalının alacağı işçi alacağı olduğu gerekçesiyle birinci sıraya kaydedilmiştir. Oysaki bu alacak, müflisle alacaklı arasındaki iş ilişkisine dayanmamaktadır ve başkaca da herhangi bir imtiyazlı alacak kategorisine girmemektedir. Bu sebeple alacağın, sıra cetvelinin dördüncü sırasına kaydedilmesi gerekmektedir.

⁵¹⁶ "...Davacı "davalı Sedat Çolak'ın müflis şirketin iflâs masasına kabul edilen 75.000.000.000 TL. alacağın gerçek bir alacak olmadığını" ileri sürerek "kaydın terkinine karar verilmesini" istemiştir... alacağının iflâs masasından terkinine" karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmamaktadır..." Y. 19. HD., 27.05.1999 T., 3152 E., 3680 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 16.04.2020.

⁵¹⁷ S. Tanrıver (2007). *Medenî Usul Hukukunda Derdestlik İtirazı*. Ankara: Adalet Yayınevi, 71 vd; E. Hanağası (2009). *Davada Menfaat*. Ankara: Yetkin Yayınları, 118 vd; H.Ö. Özkaya Ferendeci (2012). *Kesin Hükümün Objektif Sınırları*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 131 vd; L. Börü (2012). *Dava Konusunun Devri*. Ankara: Yetkin Yayınları, 214 vd.; Tanrıver, 2016, **a.g.k.**, 467 vd; M. Ercan Özler (2019). *Medenî Usûl Hukuku'nda Dava Konusu*. İstanbul:On İki Levha Yayıncılık, 168 vd.

teorileridir⁵¹⁸. Eski maddi hukuk teorileri, dava konusunun doğrudan maddi hukuktan doğan talepler olduğu ve usûl hukukuna özgü bir talep kavramının bulunamayacağı temeline dayanırlar.

Dava konusunu açıklamakta yetersiz kalan ve usûl hukukunda bu konuda doğabilecek problemleri önlemek amacıyla ileri sürülen diğer bir grup teori ise usûl hukuku teorileridir⁵¹⁹. Usûl hukuku teorileri de kendi içerisinde ayrılır. Bu görüşlerden biri, tek unsurlu dava konusu teorisidir. Tek unsurlu dava konusu teorilerinden ilki ve Türk doktrininde baskın olarak savunulan görüş⁵²⁰, dava konusunun yalnız talep sonucu dikkate alınarak belirlenmesi gerektiğini ifade eder. Bu görüşü savunan yazarlar Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun muhtelif hükümlerindeki düzenlemeleri temel alırlar. Tek unsurlu dava teorilerinden bir diğeri ise talep sonucu ve vakıaların dava konusunun unsurları olduğunu, ancak dava konusunun ne olduğunun tespitinde en doğru sonucun, talep sonucuna vakıalara göre üstünlük tanınması halinde alınabileceğini ifade etmektedir⁵²¹. Dava konusunun belirlenmesi bakımından ileri sürülen ve bizim de sıra cetveline itiraz davaları açısından benimsediğimiz bir diğer teori, çift unsurlu dava teorisidir⁵²². Bu teoriye göre dava konusu, talep sonucundan ve davacının talebine dayanak teşkil eden vakılardan oluşmaktadır. Talep sonucunun dayanağını dava sebepleri, yani davacının sunmuş olduğu vakıalar oluşturur. Davacının davasını açarken mahkemeden talep ettiği sonucu, kendisini bu sonucu istemeye götüren vakılardan

⁵¹⁸ Eski maddi hukuk teorilerine ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Tanrıver, 2007, **a.g.k.**, 73-74; Özkaya Ferendeci, 2012, **a.g.k.**, 142 vd; Börü, 2012, **a.g.k.**, 215 vd; Ercan Özler, 2019, **a.g.k.**, 178 vd.

⁵¹⁹ Tanrıver, 2007, **a.g.k.**, 75 vd; Özkaya Ferendeci, 2012, **a.g.k.**, s.145 vd; Börü, 2012, **a.g.k.**, s.217 vd; Ercan Özler, 2019, **a.g.k.**, s.189 vd.

⁵²⁰ İ.H. Karafakih (1952). *Hukuk Muhakemeleri Usulü Esasları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 17; B. Gürdoğan (1960). *Medeni Usul Hukukunda Kesin Hüküm İtirazı*. Ankara: Ayyıldız Matbaası, 75; İ. Postacioğlu (1975). *Medeni Usul Hukuku Dersleri*. İstanbul: Sulhi Garan Matbaası, 232; N. Bilge ve E. Önen (1978). *Medeni Yargılama Hukuku Dersleri*. Ankara: Sevinç Matbaası, 692; B. Kuru (2001). *Hukuk Muhakemeleri Usulü*. C. 5, İstanbul: Demir Demir Müşavirlik ve Yayıncılık, 4987; Tanrıver, 2007, **a.g.k.**, 81-83; Hanağası, 2009, **a.g.k.**, 124; T.Akkaya (2009). *Medeni Usul Hukukunda İstinaf*. Ankara: Yetkin Yayınları, 81; İ. Aşık (2012). *Medeni Usul Hukukunda Bekletici Sorun*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 98; Yılmaz, 2013, **a.g.k.**, 215; B. Umar (2014). *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*. Ankara: Yetkin Yayınları 885; B. Kuru (2017). *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*. Ankara: Yetkin Yayınları, 553.

⁵²¹ Bu görüş hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ercan Özler, 2019, **a.g.k.**, 217-218.

⁵²² İcra hukuku sahasında açılacak sıra cetveline itiraz davası bakımından benimsenmiş aynı yönde görüş için bkz. Meriç, 2015, **a.g.k.**, 188; Dava konusunun iki unsurla açıklanamayacağını ve üçüncü bir unsura daha ihtiyaç duyduğuna ilişkin üç unsurlu dava konusu teorisi; usul hukukuyla maddi hukuk arasındaki denge sağlanarak dava konusunun belirlenmesi gerektiğine ilişkin yeni maddi hukuk teorileri; dava konusunun somut olaydaki amaç dikkate alınarak belirlenmesi gerektiğine ilişkin nisbî dava konusu teorisi ve Avrupa Birliği'ne üye devletlerde uluslararası hukuk alanında geçerliliği hâlihazırda kabul edilen çekirdek teorisi, dava konusunu açıklamak için ileri sürülen diğer teorilerdir. Bu teoriler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bu Özkaya Ferendeci, 2012, **a.g.k.**, 164 vd; Börü, 2012, **a.g.k.**, 221 vd; Ercan Özler, 2019, **a.g.k.**, 239 vd.

aydırmamak ve dava konusunu, vakıalar ve talep sonucundan oluşan bir bütün olarak görmek gerekir⁵²³.

İflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davasının açılabilceği hâllere baktığımızda, vakıaların bir alacak talebinin kısmen veya tamamen reddedilmesinden oluştuğunu (İsviçre hukukunda bunlara ek olarak talep ettiğı sıraya kaydedilmemiş olmasına) ve bu vakıalar dışında hiçbir vakıanın, iflâs idaresine karşı açılabilcek sıra cetveline itiraz davasında hükmedilmesi istenen talep sonucuna götürmeyeceğı açıktır. Çünkü bu dava yalnız, alacak talebinin kısmen yahut tamamen reddedilmesi hâlinde açılabilir. Benzer bir durum alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında da mevcuttur. Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında, dava sebebini oluşturan vakıalar ile talep sonucu arasında sıkı bir bağlantı vardır. Çünkü istenen talep sonucuna ulaşmayı sağlayan vakıalar sınırlıdır. Kanun tarafından aranan bu koşul vakıaların var olması durumunda ise ya bu sıraya kayıtlı alacağın kısmen veya tamamen sıra cetvelinden silinmesine ya da bu sıra cetvelinde değışiklik yapılarak alacağın sırasının değıştirilmesine karar verilir. Sıra cetveline itiraz davalarında dava sebebini oluşturan vakıalar ile talep sonucu arasındaki bu sıkı bağlantı, her ikisinin birlikte değerdendirilerek dava konusunun belirlenmesini gerekli kılar.

Türk hukukunda baskın olarak kabul edilen tek unsurlu dava teorisi gereğince sıra cetveline itiraz davasının konusu, iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında alacağın sıra cetveline kaydedilmesine ilişkin talep sonucudur. Sıra cetveline itiraz davasının alacaklıya karşı açılması halindeyse tek unsurlu dava teorisi dikkate alındığında davanın konusu, alacağın kısmen veya tamamen sıra cetvelinden silinmesi ya da bu alacağın kaydedildiğı sıranın değıştirilmesine yönelik talep sonucu olur.

Bizim de katıldığımız çift unsurlu dava teorisi kapsamında iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasını değerdendirdiğimizde ise davanın konusu, alacak talebinin kısmen reddedilmiş olması hâlinde, alacak miktarının sıra cetveline kabul edilen alaktan daha fazla olduğunu gösteren vakıalarla birlikte, reddedilmiş olan geri kalan alacağının da sıra cetveline kaydedilmesine ilişkin talep sonucudur. Benzer

⁵²³ Aynı yönde görüş için bkz. Y. Alangoya (1979). *Medeni Usul Hukukunda Vakıaların ve Delillerin Toplanmasına İlişkin İlkeler*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 106; Alangoya, Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2005, **a.g.k.**, 244; T.Muşul (2009). *Medenî Usûl Hukukunda Terdit İlişkileri*. Ankara: Yetkin Yayınları, 102; N.Meriç (2007). *Türk Hukukunda Maddî Anlamda Kesin Hükümün Objektif Sınırları*. *Legal Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi*, S.7, C.3, s.377-435, 394; Özkaya Ferendeci, 2012, **a.g.k.**, 177; Meriç, 2015, **a.g.k.**, 214; A. C. İyilikli (2016). *Hukuk Yargılamasında Kesin Hüküm*. Ankara: Yetkin Yayınları, 360; Boşanma davaları bakımından benzer yönde görüş için bkz. T.Akkaya (2018). *Medenî Usûl Hukuku Bakımından Boşanma Davası*. Ankara: Yetkin Yayınları, 33 vd.

şekilde alacak kayıt talebinin tamamı reddedilmiş olan kişinin açacağı sıra cetveline itiraz davasının dava konusu, müflisten alacaklı olduğunu gösteren vakıalar yani dava sebepleri ve bu alacağın sıra cetveline kaydedilmesine ilişkin talep sonucundan ibarettir. Bunlara ek olarak, İsviçre hukukunda, alacaklının sırasının talep ettiği sıradan farklı belirlenmiş olması durumunda davanın konusu, sıra cetvelinde belirtilen sıradan farklı bir sırada olduğunu gösteren (imtiyazlı alacaklı olması durumunda bu imtiyaza ilişkin) vakıalar ve sıra cetvelinde alacağının sırasına ilişkin değişiklik yapılmasına ilişkin talep sonucundan oluşur.

Çift unsurlu dava teorisi kapsamında alacaklıya karşı sıra cetveline itiraz davasında dava konusu belirlenirken dikkate alınması gereken hususlar şu şekildedir: Bu davada dava konusunu oluşturan vakıalar, kişinin alacağının tartışılmasına ve kısmen veya tamamen alacaklı olmadığına ya da sıra cetveline kayıtlı alacağın sırasının farklı olması gerektiğine yönelik olur. Dava konusuna dâhil olan talep sonucu ise bu vakıalara dayalı olarak alacağın kısmen veya tamamen sıra cetvelinden silinmesi ya da davalıya sıra cetvelinde tanınmış olan sıranın değiştirilmesidir.

2.1.10. Dava konusunun değeri

Sıra cetveline itiraz davasında dava konusunun değeri ne şekilde belirlenir ve bu husus hangi açılardan önem taşır? Öncelikle belirtmek gerekir ki dava konusunun belirlenmesinin, görevli mahkemenin tespiti bakımından bir önemi yoktur. Çünkü görevli mahkemenin belirlenmesinde değer veya miktarın esas alınacağına ilişkin düzenlemeler Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun kabulüyle birlikte yürürlükten kaldırılmıştır. Sıra cetveline itiraz davasında asliye ticaret mahkemesi, dava konusunun değer veya miktarına bakılmaksızın görevlidir. Benzer şekilde İsviçre hukukunda sıra cetveline itiraz davasında görevli mahkeme iflâs mahkemesidir ve dava konusunun değeri görevli mahkemenin belirlenmesinde rol oynamaz.

Sıra cetveline itiraz davasında dava konusunun değeri, yargılama usûlünün belirlenmesinde de dikkate alınmaz. Zira İİK m. 235/3'de açıkça alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının basit yargılama usûlünde görülüp karara bağlanacağı hüküm altına alınmıştır. Daha sonraki başlıklar altında ifade edeceğimiz üzere her ne kadar İİK m.235'de açıkça belirtilmiş olmasa da iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında da değer ve miktara bakılmaksızın basit yargılama usûlü

uygulanır. İsviçre hukukunda sıra cetveline itiraz davası malvarlığına ilişkin davalar kapsamında kabul edildiğinden, yargılama usûlü dava konusunun değerine göre belirlenir. Dava konusunun değerine göre 30.000 Frank'ı aşan sıra cetveline itiraz davalarında âdi (olağan) yargılama usûlünün; bu değer altındaki kalan sıra cetveline itiraz davalarında ise basit yargılama usûlünün uygulanacağı kabul edilmektedir⁵²⁴.

Sıra cetveline itiraz davasında dava konusunun değeri, harç ve vekâlet ücretinin belirlenmesi bakımından önem taşır. Bir davadaki harcın belirlenmesinde, o davanın konusunun parayla değerlendirilebilir olup olmaması önem taşır. Eğer dava konusu, parayla değerlendirilebilir nitelikteyse ödenecek harç nisbî; parayla değerlendirilebilir nitelikte değilse ödenecek harç maktudur⁵²⁵. Şüphesiz burada bahsedilen harç, karar ve ilam harcıdır. Dava açılırken ödenmesi gereken başvuru harcı tartışmasız maktu niteliktedir⁵²⁶. Sıra cetveline itiraz davasında alınması gereken harcın, maktu mu yoksa nisbî nitelikte mi olacağını belirlemek için öncelikle bu davanın konusunun parayla değerlendirilebilir nitelikte olup olmadığının belirlenmesi gerekir.

Sıra cetveline itiraz davası nitelik olarak inşaî bir davadır. Her ne kadar yapılacak incelemede davacının müflisten olan alacağı ve bu alacağın miktarı ya da bir alacaklıya verilen sıra tartışma konusu yapılsa da davanın kabulü hâlinde verilecek karar, sıra cetvelinin değiştirilmesini gerektirir ve değiştirici bir inşaî etki doğurur. Mahkemenin davayı kabul etmesi hâlinde, davalının davacıya bir miktar paranın ödenmesine mahkûm edilmesi gibi bir eda hükmü verilmez⁵²⁷. Hükmün etkisi yalnız sıra cetvelinde değişiklik yapılmasını gerektirir. Sıra cetveline itiraz davası kabul edilse dahi, davacının alacağına kavuşup kavuşamayacağı ancak, iflâsta paylaşırma prosedürünün sonuçlanması hâlinde anlaşılabilir⁵²⁸. Ayrıca karar ve ilam harcının sıra cetveline itiraz

⁵²⁴ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2187, Rn. 48; Spühler ve Dolge, 2011, **a.g.k.**, 55, Rn. 182; Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 433, Rn. 59; Boesch vd., 2018, **a.g.k.**, 645, Rn. 9.251; Pellascio, 2019, **a.g.k.**, 278.

⁵²⁵ B. Pınar (2009). *Yargı ve İcra Harçları*. Ankara: Adalet Yayınevi, 93; Harçlar Kanunu Genel Tebliği, R.G. Tarih: 29.12.2020, S.31349 ve bu tebliğe dayalı olarak çıkarılan EK 1 Sayılı Tarife.

⁵²⁶ Pınar, 2009, **a.g.k.**, 47.

⁵²⁷ "...İİK'nun 235. maddesine göre açılan "sıra cetveline itiraz davaları" tesbiti niteliktedir... Sonuçta verilecek karar, dileğin kabulü hâlinde dahi eda hükmü içermez. Cetvele alınmış alacağa paylaştırmada düşecek miktar, dava aşamasında belli olmayacağına göre, avukatların hukukî yardım ve emeklerinin gerçek değeri de belli değildir. Bu nedenlerle, sıra cetveline itiraz davalarında taraf vekilleri için nisbi değil, maktu vekâlet ücreti hükmedilmek gerekir..." Y. 12. HD. 1.7.1987 T, .6183 E., 8170 K. Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 01.05.2020.

⁵²⁸ "...Kayıt kabul davaları alacağın iflâs masasına kaydı istemine dair olup, belirli bir miktarın tahsiline yönelik olmadıgından, alacağın iflâs masasına kaydına karar verilmekle yetinilir. Alacağın ödenmesi ancak tasfiye sonunda masa mevcudunun sıra cetveline uygun biçimde dağıtım aşamasında gerçekleşir ve alacakların tam olarak ödenip ödenmeyeceği ancak bu aşamada anlaşılabilir. Bu nedenlerle, bu davalarda maktu karar ve ilam harcı alınması ve maktu vekâlet ücretine hükmedilmesi gerekir.

davasında nisbî nitelikte olması gerektiği düşünülecek olursa alacaklıya karşı açılması mümkün sıra cetveline itiraz davasını davalıyla arasında herhangi bir ilişki olmayan davacı, ödemek zorunda kalacağı harç miktarından duyacağı tedirginlik sebebiyle açmak istemeyebilir⁵²⁹. Böylece müflisle arasında muvazaalı ilişki bulunan bazı alacaklıların da sıra cetveline dâhil edilerek paylaştırmadan pay almalarına sebebiyet verilmiş olur⁵³⁰. Tüm bu sebepler dikkate alındığında, sıra cetveline itiraz davalarında her ne kadar şeklen dava konusunun değeri mevcut olsa da verilecek hükmün parayla değerlendirilebilir nitelikte olmaması sebebiyle alınacak karar ve ilam harcının maktu nitelikte olması gerektiğini düşünüyoruz⁵³¹. Yargıtay'ın da sıra cetveline itiraz davasında alınacak karar ve ilam harcına ilişkin görüşü bu yöndedir⁵³².

Sıra cetveline itiraz davasında hükmedilecek vekâlet ücreti hakkında, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nde⁵³³ özel bir düzenleme öngörülmemiştir. Harçla ilgili yaptığımız açıklamaların vekâlet ücreti için de geçerli olduğunu ve bu davalarda hükmedilecek vekâlet ücretinin de maktu nitelikte olduğunu düşünüyoruz. Nitekim Yargıtay⁵³⁴ ve İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi'nin⁵³⁵ de bu yönde kararları vardır.

İsviçre hukukunda iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında dava konusunun değerinin, kayıt için kabul edilen alacak miktarına veya reddedilen alacak

Mahkemece, bu husus göz ardı edilerek, nisbî oranda karar ve ilam harcına ve davacı yararına nisbî vekâlet ücretine hükmedilmesi doğru olmamıştır..." Y. 23. HD., 04.10.2018 T., 1778 E., 4514 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 01.05.2020.

⁵²⁹ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 129 vd.

⁵³⁰ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 129 vd.

⁵³¹ Aynı yönde, Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 130; Meriç, 2015, **a.g.k.**, 216.

⁵³² "...sıra cetveline itiraz davalarında vekâlet ücreti ve yargılama harçları maktu tarifieden hesaplanması gerekirken yazılı şekilde nisbi tarifieden hesap yapılması da doğru değildir..." Y. 19. HD., 06.10.2005 T., 4130 E., 9630 K., Kaynak: www.kazanci.com; "...Kabule göre, kayıt kabul davaları alacağın iflâs masasına kaydı istemine ilişkin olup, belirli bir miktarın tahsiline yönelik olmadığından, bu davalarda sadece alacağın iflâs masasına kaydına karar verilmekle yetinilir. Alacağın ödenmesi ancak tasfiye sonunda masa mevcudunun sıra cetveline uygun biçimde dağıtımı aşamasında gerçekleşir ve alacakların tam olarak ödenip ödenmeyeceği ancak bu aşamada anlaşılabilir. Bu durumda, mahkemece, bu davalarda maktu karar ve ilam harcı alınması... gerekeceği gözardı edilerek, davalı müflis şirket aleyhine nisbî oranda karar ve ilam harcı...doğru olmamıştır..." Y. 23. HD., 10.12.2014 T., 3441 E., 8041 K. Kaynak: lexpera.com.tr, Erişim Tarihi: 01.05.2020.

⁵³³ Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi, R.G. Tarih: 24.11.2020, S.31314.

⁵³⁴ "...Kabule göre, kayıt kabul davaları alacağın iflâs masasına kaydı istemine ilişkin olup, belirli bir miktarın tahsiline yönelik olmadığından, bu davalarda sadece alacağın iflâs masasına kaydına karar verilmekle yetinilir. Alacağın ödenmesi ancak tasfiye sonunda masa mevcudunun sıra cetveline uygun biçimde dağıtımı aşamasında gerçekleşir ve alacakların tam olarak ödenip ödenmeyeceği ancak bu aşamada anlaşılabilir. Bu davalarda maktu karar ve ilam harcı alınması ve maktu vekâlet ücretine hükmedilmesi gerekmektedir..." Y. 11. HD., 12.12.2017 T. 2094 E., 7155 K., Kaynak: lexpera.com.tr, Erişim Tarihi: 01.05.2020.

⁵³⁵ "...kayıt kabul davalarında hükmedilecek vekâlet ücreti maktu olduğundan, mahkemece nisbî vekâlet ücreti hükmedilmesi hatalı olup, davalı iflâs idaresi vekilinin bu konudaki istinaf sebebinin haklı olduğu görülmektedir..." İstanbul BAM 17. HD., 11.10.2018 T., 2770 E., 1577 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 01.05.2020.

miktariyla ilgili itiraz edilen kısma göre ölçülemeyeceği⁵³⁶; davacının varlığını iddia ettiği ve sıra cetveline kaydedilmesi amacıyla itiraz ettiği alacağa denk gelecek muhtemel ve en yüksek hisseye göre belirlenmesi gerektiği⁵³⁷ ifade edilmektedir. İsviçre hukukunda alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında ise dava konusunun değerinin, davalının sıra cetvelinde belirlenmiş olan payından davacıya, davacının davayı kazanması hâlinde ne kadar aktarılacaksa o kadar olarak belirlenmesi gerektiği ifade edilmektedir⁵³⁸. Çünkü her ne kadar davalının müflisten olan alacak miktarı davada tartışma konusu yapılsa ve bu davanın kabulü hâlinde davalının alacağının sıra cetvelinden tamamen silinmesi söz konusu olsa da davalıya ayrılmış paydan davacıya ödenecek tutar, en fazla kendisine sıra cetvelinde öngörülmüş olan sıra sebebiyle, yapılacak paylaşırma neticesinde eksik kalan tutarla sınırlı olur⁵³⁹. Davacıya sadece kayıt silme davası açmış olması sebebiyle, alacağından daha fazla bir tutarın ödenmesi söz konusu olamaz.

2.1.11. Davalının karşı dava açıp açamayacağı sorunu

İsviçre doktrininde iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasına karşı karşı dava açılacağı kabul edilmekle⁵⁴⁰ birlikte sıra cetveline itiraz davasına karşı bir karşı dava açılması, davaların aynı mahkemenin görev alanına giriyor olması⁵⁴¹ ve yargılama usûllerinin aynı olması⁵⁴² şartına bağlanmıştır. Ancak alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında, davalının karşı dava açması, taraflar arasında hukukî bir ilişki bulunmuyor olması sebebiyle kabul görmemektedir⁵⁴³. Ayrıca, alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının davalısı, davacıya karşı açacağı bir karşı davayla, iflâs idaresince kısmen reddedilmiş olan taleplerinin masaya kaydını sağlayamaz⁵⁴⁴.

⁵³⁶ Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 432, Rn. 55.

⁵³⁷ Boesch vd., 2018, **a.g.k.**, 647 Rn. 9.265; Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 432-433, Rn. 55 vd. Türk doktrininde Öztekin tarafından, İsviçre hukukundan dava konusunun değerinin bu şekilde belirlenmesi, iflâs hisselerinin kesin şekilde belirlenmesinin ve davacının iflâs hisselerinin belirlenmesi için ihtiyaç duyacağı belgelere ulaşmasının güçlüğü; çok büyük iflâs masalarının var olması hâlinde bu tespitin yapılmasının neredeyse imkânsız olduğunu; hisselerin belirlenmesi konusunda tahmin yapılsa dahi bu değer hesap edilemeyen bazı sebeplerle azalmasının mümkün olduğu şeklindeki endişelerle eleştirilmiştir. Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 126 vd.

⁵³⁸ Boesch vd., 2018, **a.g.k.**, 659, Rn. 9.313.

⁵³⁹ İcra hukukunda paylaştırmaya ilişkin aynı yönde görüş için bkz. Meriç, 2015, **a.g.k.**, 215.

⁵⁴⁰ Brunner vd., 2018, **a.g.k.**, 654.

⁵⁴¹ Kren Kostkiewicz ve Vock, **a.g.k.**, 2017, 1413, Rn. 20.

⁵⁴² Staehelin, Bauer ve Staehelin, **a.g.k.**, 2010, 2192-2193, Rn. 66.

⁵⁴³ Brunner vd., 2018, **a.g.k.**, 654; Staehelin, Bauer ve Staehelin, **a.g.k.**, 2010, 2193, Rn. 66.

⁵⁴⁴ Staehelin, Bauer ve Staehelin, **a.g.k.**, 2010, 2193, Rn. 66.

Çünkü bu hak kendisine, iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davası açma imkânıyla verilmiştir⁵⁴⁵.

Türk hukukunda, HMK m.132 vd. hükümler gereğince derdest bir davaya karşı, talepler arasında takas-mahsup ilişkisi veya davalar arasında bağlantının var olması halinde açılması mümkün olan karşı davanın, sıra cetveline itiraz davaları bağlamında değerlendirilmesi gerekir. Sıra cetveline itiraz davasının iki farklı türünün olması ve bu davalardaki tarafların durumları, bu davalar neticesinde verilecek hükmün talep sonucu bakımından türü, takasın iflâs tasfiyesi içerisinde arz ettiği özel durum, karşı davanın her iki dava türü için ayrı ayrı değerlendirilmesini gerekli kılar. Aşağıda öncelikle iflâs idaresine daha sonra ise alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davalarında karşı dava açılmasının mümkün olup olmadığı, mümkün olması halinde ise dikkat edilmesi gereken hususlar açıklanmaya çalışılacaktır.

2.1.11.1. İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası bakımından

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında, alacak kayıt talebi kısmen veya tamamen reddedilmiş olan (ek olarak İsviçre hukukunda olması gerektiğinden farklı bir sırada yer aldığını ileri süren) kişinin alacaklı olduğu iddiasına karşın, davalı tarafta yer alan iflâs idaresi, bu kişinin alacaklı olmadığını ve talebinin kısmen veya tamamen bu sebeple reddedildiğini (ya da alacağının, talep ettiği sıradan farklı bir sıraya kaydedilmiş olmasının nedenini), yapacağı savunmayla sağlayabilir. İflâs idaresinin yapacağı bu savunma, sıra cetveline itiraz davasının reddine yöneliktir. Davalı, kendi lehine hükmedilmesini istediği talep sonucunun var olması durumunda bunu ancak karşı dava⁵⁴⁶ açmak suretiyle gerçekleştirebilir. Acaba iflâs idaresinin, başkasının hakkını dava takip yetkisi kapsamında, sıra cetveline itiraz davasına karşı bir dava yöneltmesi mümkün müdür? Doktrinde, başkasının hakkını dava takip yetkisine sahip olan kişinin, karşı dava açabilmesi için kanunen kendisine salt pasif dava takip yetkisinin tanınmış olmasının yeterli olmadığı, aynı zamanda karşı dava açabilmek için

⁵⁴⁵ Staehelin, Bauer ve Staehelin, **a.g.k.**, 2010, 2193, Rn. 66.

⁵⁴⁶ Karşı dava hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. T.Arslanpınar (2017). *Medenî Yargılama Hukukunda Karşı Dava*. Ankara: Yetkin Yayınları; C.Akil (2016). *Medenî Muhakeme Hukukunda Karşı Dava*. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S.24, s.89-119; E.A. Küçükaydın (2016). *Karşı Dava, Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.123, s.209-258; D.Fırat (2014). *Medenî Usûl Hukukunda Karşı Dava Üzerine Bir İnceleme*. *İstanbul Barosu Dergisi*, S.1, C.88, s.155-161; A.C.İyilikli (2004). *Mütekabil (Karşılık) Dava, Yargıtay Dergisi*, S.1-2, C.30, s.147-164.

de bu yetkinin kanun hükmüyle bu kişiye tanınmasının gerekli olduğu belirtilmiştir⁵⁴⁷. O hâlde iflâs idaresinin sıra cetveline itiraz davasına karşı, karşı dava açabilmesi için, dava takip yetkisi, karşı dava açmak konusundaki bu yetkiyi kendisine vermiş olmalıdır. Karşı dava da özünde bağımsız bir dava olduğundan, başkasının hakkını dava takip yetkisi eğer dava açmayı kapsıyorsa, bu yetkinin aynı zamanda karşı dava açma yetkisini de kapsadığını kabul etmek gerekir. İİK m.229'da iflâs idaresinin masanın vadesi gelmiş alacaklarını talep ve dava etme yetkisine sahip olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu hüküm gereğince iflâs idaresinin sahip olduğu başkasının hakkı için dava takip yetkisinin, iflâs masasının *vadesi gelmiş alacakları için açacağı davaları kapsadığı*⁵⁴⁸ ve dolayısıyla *bu amaçla açılacak karşı davaları da kapsayacağı* değerlendirmesini yapmak mümkündür.

İflâs idaresinin sahip olduğu dava takip yetkisinin, masanın vadesi gelmiş alacakları için açılacak dava ve karşı davaları kapsadığına ilişkin tespit, iflâs idaresinin sıra cetveline itiraz davasına karşı, bir karşı dava açabilmesi için tek başına yeterli değildir. Ayrıca açılacak davanın karşı dava olarak kabul edilebilmesi için başkaca koşulların da sağlanması gerekir. Öncelikle, sıra cetveline itiraz davasının inşâî dava olması sebebiyle, bu davaya karşı bir eda davasının karşı dava olarak yöneltilmesi mümkündür⁵⁴⁹. Bu bağlamda davacının açmış olduğu sıra cetveline itiraz davasıyla hedefi, sıra cetvelinde değişiklik yapması ve bu değişiklik doğrultusunda ileride yapılacak paylaştırmadan pay alabilmek iken; iflâs idaresinin bu davaya karşı açabileceği karşı davanın, bir eda hükmü elde etmeyi amaçlaması imkân dâhilindedir. İflâs idaresinin açacağı karşı dava, sıra cetveline itiraz davasının davacısının iflâs masasına olan borcunun tahsilini sağlamaya yönelik olabilir.

Yukarıda belirttiğimiz şartların yanında iflâs idaresi tarafından sıra cetveline itiraz davasına karşı açılmak istenen davanın, HMK anlamında bir karşı davanın sağlaması gereken diğer tüm koşulları da sağlaması gerekir. HMK m.132 gereğince karşı dava açılabilmesi için derdest bir asıl davanın varlığı ve buna ek olarak; asıl dava ile karşı davanın talep sonuçları arasında takas veya mahsup ilişkisi veya asıl dava ile karşı dava arasında bir bağlantının var olması şarttır.

Sıra cetveline itiraz davası açılmışken ve henüz derdest iken bu davaya karşı, bir karşı dava açılabilir. Ancak bu hâlde, iflâs idaresi tarafından masaya ait alacakların

⁵⁴⁷ Dişel, 2020, **a.g.k.**, 173-174.

⁵⁴⁸ İflâs idaresinin dava açıp takip yapma hakkı olduğuna ilişkin bkz. Yılmaz, 1976, **a.g.k.**, s.126.

⁵⁴⁹ İnşâî davaya karşı eda davası açılabilmesine ilişkin bkz. Arslanpınar, 2017, **a.g.k.**, 107 vd.

tahsili sağlanmak hedefiyle açılacak eda davasının talep sonucunun, asıl davaya konu olan talep sonucu ile takas veya mahsup ilişkisi içerisinde olması veya her iki dava arasında bir bağlantının olması şartlarının da sağlanması gerekir. Öncelikle takas ilişkisi açısından durumun şu şekilde değerlendirilmesi mümkündür:

Açılacak sıra cetveline itiraz davasında iflâs idaresi, alacaklının talebinin kısmen veya tamamen reddedilmesinin sebebinin, aynı zamanda bu kişinin iflâsın açılmasından önceki dönemde müflise ve dolayısıyla tasfiye süreci içerisinde iflâs masasına borçlu olduğunu, her iki alacağın takas edilerek alacak kayıt talebinde bulunan kişinin alacağının sona erdirildiğini, bu sebeple alacağın sıra cetvelinde yer almadığını, başka bir ifadeyle alacakların takas edildiğini savunma yoluyla ileri sürebilir. Her ne kadar İİK m.200 (İsv. İİK m.213) 'de alacaklının iflâsta takas hakkını kullanabileceği belirtilmiş olsa da iflâs idaresinin de takas beyanında bulunabileceği kabul edilmektedir⁵⁵⁰. Masanın bu kişiden olan alacağı, sıra cetveline itiraz davasıyla kaydedilmesi istenen alacak talebinden daha fazlaysa ve bu alacağın ödenmesi talebi varsa, o takdirde iflâs idaresi, karşı bir alacak davası açabilir. Burada her ne kadar talep sonuçları arasında takas ilişkisinin var olduğu düşünülse de aslında karşı davanın talepler arası takas ilişkisinden kaynaklandığından bahsedilemez. Zira iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında talep edilen şey bir miktar paranın ödenmesi olmayıp, sıra cetvelinde değişiklik yapılmasıdır. Oysaki iflâs idaresi tarafından açılacak karşı davada talep edilen şey iflâs masasına ait bir miktar alacağın ödenmesi olur.

Sıra cetveline itiraz davasına yönelik iflâs idaresince açılacak karşı davada, asıl dava ve karşı davanın talep sonuçları arasında takas ilişkisi gibi mahsup ilişkisi de mümkün olmaz. Zira sıra cetveline itiraz davasının talep sonucu bir miktar paranın ödenmesi değildir ve mahsup talepli karşı dava ancak asıl davada istenen bir miktar paradan, belirli bazı sebeplerle indirimi gerektiren bir hesap yapılması ve indirilmesi istenen bedelin asıl davanın talep sonucunda belirtilen bedelden fazla olması hâlinde söz konusu olur. Dolayısıyla asıl davanın talep sonucunun bir miktar paranın ödenmesini içermediği sıra cetveline itiraz davasına, mahsup talepli karşı dava da açılmaz.

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasına karşı açılacak davada talepler arası takas ve mahsup ilişkisinden bahsedilmesi mümkün olmadığından, davalar arası bir bağlantının var olup olmadığı tespit edilmeli ve eğer bağlantı varsa bu dava

⁵⁵⁰ Yıldırım ve Deren-Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 441; Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 149; F. Aral (2010). *Türk Borçlar Hukukunda Takas*. Ankara:Yetkin Yayınları, 154; H. Ö. Özkaya Ferendeci (2013). *İflâs Hukukunda Takas*. İstanbul: Beta Basım, 209.

karşı dava olarak kabul edilmelidir. Örneğin, davacının iflâsın açılmasından önce müflisle aralarında satış sözleşmesinin var olduğu ve bu sözleşme gereğince kendisinin müflisten alacaklı olduğundan bahisle bu alacağının sıra cetveline kaydı amacıyla sıra cetveline itiraz davası açtığını düşünelim. İflâs idaresinin bu davaya karşı, aynı satış sözleşmesine dayalı olarak müflisin de bu kişiden alacaklı olduğundan ve bu alacağın masaya ödenmesi gerektiğinden bahisle karşı dava açması mümkün olmalıdır. Keza yukarda takas bahsinde vermiş olduğumuz örnekte de talep sonuçları arasında takas ilişkisinden değil, davada bağlantıdan bahsedilebilir. Her iki örneğe göre de sıra cetveline itiraz davasına karşı bir davanın açılması durumunda, davaların sebebinin teşkil eden vakıalar arasında bağlantı olacaktır. Vakıalar arasında bağlantı da karşı dava açılabilmesi için var olması gereken davalar arası bağlantı için yeterli kabul edilebilir⁵⁵¹.

Sıra cetveline itiraz davasına iflâs idâresi tarafından yöneltilen davanın karşı dava sayılabilmesi için derdest bir sıra cetveline itiraz davasının ve bu davayla iflâs idaresi tarafından açılması istenen karşı dava arasında bağlantının varlığı şarttır. Eğer bu şartlar sağlanmamışsa mahkeme, talep üzerine veya kendiliğinden davaların ayrılmasına karar verebilir (HMK m.132/2). Şartların var olmaması sebebiyle davaların ayrılmasına karar veren mahkeme, iflâs idaresinin açmış olduğu karşı davada, dava konusu uyuşmazlığın niteliği itibariyle asliye ticaret mahkemesinin görevli olmadığına da kanaat getirmiş olması hâlinde, dosyanın görevli mahkemeye gönderilmesine karar verir (HMK m.132/2). Burada kanun gereği bir davanın karşı dava olarak açılmasını gerektiren şartların var olmaması durumunda, mahkemenin, görevsizlik kararı vererek taraflarca dosyanın görevli mahkemeye gönderilmesinin talep edilmesi için beklemesini gerektiren HMK m.20 uygulanmaz⁵⁵².

İflâs idaresi tarafından açılacak karşı davanın esasa cevap süresi içerisinde kalmak kaydıyla⁵⁵³, cevap dilekçesiyle birlikte veya cevap dilekçesinden ayrı bir dilekçeyle açılması mümkündür. Bu süre içerisinde açılmayan davanın mahkemece asıl davadan ayrılmasına karar verilir ve mahkeme, karşı davada da görevliyse her iki davayı ayrı ayrı inceleyip karara bağlar (HMK m.133). Ancak eğer karşı davada iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında görevli olan asliye ticaret mahkemesi görevli değilse, davaları ayırır ve sıra cetveline itiraz davasına karşı iflâs idaresi tarafından

⁵⁵¹ Asıl davayla karşı dava arasındaki bağlantının vakıadan kaynaklanabileceğine ilişkin bkz. Arslanpınar, 2017, **a.g.k.**, 53 vd.

⁵⁵² Arslanpınar, 2017, **a.g.k.**, 62.

⁵⁵³ Cevap dilekçesi verme süresi, uzatıldığı takdirde karşı dava açma süresi de uzamış olacaktır. Arslanpınar, 2017, **a.g.k.**, 84.

açılmış karşı dava hakkında görevsizlik kararı verir⁵⁵⁴. Mahkemece süresinde açılmama sebebiyle ayrılmasına karar verilen asıl dava ve karşı davanın, aynı mahkemenin görev alanına giriyor olmaları kaydıyla, bağlantı sebebiyle daha sonra birleştirilmesi mümkündür⁵⁵⁵.

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası ve bu davaya karşı açılan dava, HMK m.132 vd. hükümlerde belirtilen şartlara uygun olduğu takdirde, asliye ticaret mahkemesi her iki davayı birlikte inceler fakat her iki dava için ayrı ayrı hüküm verir. Örneğin asıl davanın kabulüne ve alacağın masaya kaydına karar verirken, açılan karşı davanın reddine karar verilebilir. Karşı davanın reddi dolayısıyla masanın davalıdan alacaklı olmadığı tespit edilmiş olur. Asıl dava reddedilip (ki bu durumda alacak masaya kaydedilmez), karşı dava kabul edilerek davalının masaya olan borcunun ödenmesine de karar verilebilir. Her iki davanın reddine karar verilmesi veya her iki davanın kabulüne karar verilmesi de olasıdır. Her iki davanın reddedilmesi halinde mevcut durumda herhangi bir değişiklik olmazken her iki dava kabul edildiğinde hem asıl davanın davacısının alacağı masaya kaydedilir hem de bu kişi, mahkeme tarafından karşı davanın davalısı olarak masaya olan borcunu ödemeye mahkûm edilir. Sonuç olarak her iki davanın tahkikat aşamaları ortak yürütülse de davalar hakkında birbirinden bağımsız karar verilir.

2.1.11.2. Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası bakımından

Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının davalısı, müflisten olan alacağının sıra cetveline kaydedilen kadar olduğuna veya sıra cetveline kaydedildiği sıranın doğru olduğuna ilişkin iddialarını yapacağı savunmayla sağlayabilir. Ancak kendisinin de hüküm altına alınmasını istediği bir hakkının olduğu durumlar olabilir. Belirtmek gerekir ki bu haklarının hüküm altına alınmasını, yalnız sıra cetveline itiraz davasında yapacağı savunmayla sağlaması mümkün olmaz; davalının haklarının hüküm altına alınması talebiyle karşı dava açması gerekir.

⁵⁵⁴ Burada, HMK m.132’de yer alan ve karşı davaya ilişkin dosyanın mahkeme tarafından kendiliğinden görevli mahkemeye gönderilmesine ilişkin hükmün uygulanması mümkün olmaz. Zira bu hüküm yalnız karşı davanın şartlarının oluşmamış olması hâline özgü olarak düzenlenmiştir.

⁵⁵⁵ Y. 2.HD., 12.11.2012 T., 9357 E., 26807 K.; Y. 2. HD., 23.01.2014 T., 18909 E., 1374 K.; Y. 2.HD., 06.05.2014 T., 26501 E., 10422 K.; Arslanpınar, 2017, **a.g.k.**, 93, dn.253; Karşı davanın asıl davadan süresinde açılmaması sebebiyle ayrılmasına karar verilip daha sonrasında bağlantı sebebiyle her iki davanın birleştirilmesi yerine çözüm önerisi için bkz. İ. Ermenek (2014). *Medenî Usûl Hukukunda Davaların Birleştirilmesi ve Ayrılması*. Ankara: Yetkin Yayınları, 173.

Öncelikle şunu belirtmekte fayda vardır: Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında tartışılan, davalının müflisten olan alacağıdır. Dolayısıyla davacı ve davalı arasında geçmişte var olan bir hukukî uyumsuzluk davanın konusunu oluşturmadığından, davalının, kendisinin davacıdan olan bir hakkının hüküm altına alınmasından bahisle bir karşı dava açması mümkün olmamalıdır. Bu şekilde bir talep ancak iflâs tasfiyesinden bağımsız müstakil bir davanın konusu olabilir.

Davalının, sıra cetveline itiraz davasının davacısına karşı açacağı davanın karşı dava sayılabilmesi için ayrıca HMK m.132 vd. hükümleri gereğince var olması gereken bütün şartları taşıması gerekir. Öncelikle açılmış ve hâlen görülmekte olan derdest bir davanın varlığı ilk şarttır. Dolayısıyla alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasına yöneltilecek karşı davanın, sıra cetveline itiraz davası derdestken açılması gerekir.

Bir diğer şart ise asıl davaya konu olan talep ile karşı davaya konu olan talep arasında takas veya mahsup ilişkisinin bulunmasıdır. Bu şartı, alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasına yöneltilecek bir karşı davanın sağlaması mümkün görünmemektedir. Zira alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında tartışılan husus, davanın tarafları arasındaki bir hukukî ilişkiye dayanmaz. Dolayısıyla alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının davalısının, kendisinden olan alacağını, davacıdan olan alacağıyla takas ettiği ve kalan tutarın da kendisine ödemesini istediği veya benzer şekilde alacaklar arasında mahsup ilişkisi kurduğu yönünde karşı dava açması mümkün olmamalıdır.

Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasına, takas-mahsup talepli olmasa da bağlantı sebebiyle karşı dava açılmasının önünde bir engel yoktur. Sıra cetveline itiraz davasının davalısı, esasında davacının da müflisten hiç veya sıra cetveline kaydedilen kadar alacaklı olmadığından veya bu alacaklının sırasının da farklı olduğundan bahisle bir karşı dava açabilir. Böyle bir karşı davayla, sıra cetveline itiraz davası arasında HMK m.132/2 gereğince aranan bağlantı şartı sağlanmış olur. Çünkü bu davalardan biri hakkında verilecek hüküm diğerini etkiler⁵⁵⁶; davalardan birinin olumlu sonuçlanması diğerinin görülmesini engelleyebilir. Örneğin sıra cetveline itiraz davasında davacının talebi, davalının alacağının sıra cetvelinden tamamen silinmesine ilişkinse ve bu dava kabul edilirse bu kişinin alacağı sıra cetvelinden silineceği için

⁵⁵⁶ Karşı dava bakımından da davalardan biri hakkında verilecek hükmün diğerini etkileyecek olması, davalılar arası bağlantının sağlanması bakımından yeterli kabul edilmektedir. Arslanpınar, 2017, **a.g.k.**, 52.

kendisinin açtığı karşı dava bakımından dava takip yetkisine sahip olmaz. Aynı durum karşı davanın kabul edilerek davalının alacağının masadan silinmesine karar verilmesi hali için de geçerlidir. Dolayısıyla iki davadan biri hakkında verilen hüküm farklı ihtimallere göre diğerini etkiler. Bu sebeple alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasına, asıl davayla arasında bağlantı bulunan bir karşı dava açabilir.

Yukarıdaki açıklamalarımızdan da anlaşılacağı üzere, alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasına karşı açılacak dava da özünde sıra cetveline itiraz davası olur. Çünkü bu davada davacının da müflisten alacaklı olmadığı veya sıra cetvelindeki sırasının doğru olmadığı ileri sürülür. Burada dikkat edilmesi gereken husus, hak düşürücü süre bakımından karşıımıza çıkar. Bilindiği üzere HMK m.133'e göre karşı dava, esasa cevap süresi içerisinde açılmalıdır. Karşı davaya ilişkin HMK m.133 hükmü, alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası bakımından geçerli olmalı mıdır? Bu soruya olumsuz cevap verilmesi gerektiğini düşünüyoruz⁵⁵⁷. Çünkü İİK m.235 hükmü açık olup alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası ancak ilandan (ya da tebliğden) itibaren on beş gün içerisinde açılabilir ve bu süre hak düşürücüdür. Davalıya cevap süresi içerisinde karşı dava açma yoluyla sıra cetveline itiraz davası açma hakkı vermek, hem on beş günlük süreyi kaçırmış olan kişiler düşünüldüğünde hakkaniyetli olmaz hem de sıra cetveline itiraz davası açmaya ilişkin hak düşürücü süreyi kaçırmış olan bazı kötünietli alacaklıların karşı dava açma hakkından faydalanmaları sonucunu doğurur. Böylece İİK m.235 hükmünde yer alan hak düşürücü sürenin işlevsiz hâle gelmesi sonucu doğar. Burada mahkemenin yapması gerekenin, açılmış olan karşı dava hem on beş günlük hak düşürücü süre hem de HMK m.133 tarafından kabul edilen cevap süresi içerisinde kalıyorsa davayı asıl davayla birlikte karşı dava olarak yürütmek; açılan dava İİK m.235 gereğince kabul edilen on beş günlük süre içerisinde kalmıyorsa, her iki davayı ayırarak açılmış olan karşı davanın esastan reddine karar vermek, asıl davaya ise devam etmek olduğunu düşünüyoruz.

Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasına karşı açılan ve nitelik itibariyle sıra cetveline itiraz davası olan karşı dava, birlikte incelenir ancak her iki dava hakkında ayrı ayrı hüküm verilir. Davalardan biri kabul edilip diğeri reddedilirse, kabul edilen davanın davalısının alacağının masadan silinmesi sonucu doğar. Her iki dava da reddedilirse sıra cetvelinde herhangi bir değişiklik olmaz zira her iki davanın da davalısının, müflisten alacaklı olmadığından bahisle masadan silinmesi talebi

⁵⁵⁷ İcra hukukunda paylaştırma bakımından benzer yönde görüş için bkz. Meriç, 2015, **a.g.k.**, 213 vd.

reddedilmiş olur. Asıl ilginç durum ise hem asıl davanın hem de karşı davanın kabul edilmesidir. Bu ihtimalde, her iki alacaklının da müflisten alacaklı olmadığından bahisle masadan kayıtlarının silinmesi sonucu doğar. Bu iki alacak için tahsis edilmesi düşünülmüş olan paylar ise iflâs masasına kalır.

Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası ve bu davaya yönelik açılan karşı dava, davalının sırasının aslında kaydedilenden farklı olduğundan bahisle de açılabilir. Benzer şekilde davalardan biri davalının müflisten alacaklı olmadığından bahisle masadan silinmesine yönelik olabileceği gibi diğeri davalının sırasının belirtilenden farklı olduğuna yönelik olabilir. Örneğin mahkemenin vereceği kararlar doğrultusunda bir alacaklının alacağı masadan silinirken diğerinin sırası değişebilir veya her iki alacaklının alacağının da sırası değişebilir. Dolayısıyla davaların bu talepler doğrultusunda açılmasında mahkeme tarafından verilecek hüküm bakımından farklı ihtimaller ortaya çıkabilir.

2.1.12. Sıra cetveline itiraz davası açılmadan önce arabulucuya başvurulmasının bir dava şartı olup olmadığı sorunu

Asliye ticaret mahkemesinin görevli olduğu sıra cetveline itiraz davasını, TTK m.5/A'da öngörülen dava şartı olarak arabuluculuk açısından değerlendirmek gerekir. 7155 sayılı Kanun'un⁵⁵⁸ 20. maddesiyle kabul edilen TTK m.5/A hükmüne göre ticari davalardan, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında dava açılmadan önce arabulucuya başvurulması bir dava şartıdır. Sıra cetveline itiraz davasının açılabilmesi için önce arabulucuya başvurulması ve arabuluculuk sürecinin olumsuz sonuçlandığına dair tutanağın asliye ticaret mahkemesine sunulması gerekir mi?

Doktrinde Tanrıver⁵⁵⁹, iflâsa ilişkin davaların kamusal nitelik taşıyor olmaları sebebiyle arabuluculuğa elverişli olmadığını ve ayrıca sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen hükmün, doğrudan belirli bir parasal edime mahkûmiyeti içermediğini belirterek bu soruya olumsuz cevap vermektedir. Ermenek/Arslan⁵⁶⁰ ise

⁵⁵⁸ 7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun, R.G. Tarih: 19.12.2018, S. 30630.

⁵⁵⁹ S. Tanrıver (2020). *Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Arabuluculuk*. Ankara: Yetkin Yayınları, 136-137; S. Tanrıver (2020). Dava Şartı Arabuluculuk Üzerine Bazı Düşünceler. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.147. s.111-142, 116, dp.2.

⁵⁶⁰ İ. Ermenek ve B. Azaklı Arslan (2020). İcra ve İflâs Hukuku Açısından Ticari Davalarda Arabulucuya Başvuru Zorunluluğu. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.148, s.135-196, 179.

sıra cetveline itiraz davasıyla korunmak istenilen menfaat dengesinin ve davanın amacının, dava şartı olarak arabuluculukla bağdaşmadığını belirterek sıra cetveline itiraz davası açmadan önce arabulucuya başvurulmasına gerek olmadığı görüşündedir. Doktrinde Saraç da benzer gerekçelerle sıra cetveline itiraz davası açılmadan önce arabulucuya başvurulmasının bir dava şartı olarak kabul edilemeyeceğini ifade etmiştir⁵⁶¹. Özkes/Çiftçi⁵⁶², doğrudan sıra cetveline itiraz davası bağlamında konuyu değerlendirmemekle birlikte, TTK m.5/A hükmü dikkate alındığında mahkemenin bir miktar paranın ödenmesi hakkında vereceği hükmün yalnız bir eda hükmü olacağını ve dolayısıyla eda davası dışındaki dava türlerinin dava şartı olarak arabuluculuk kapsamında sayılamayacağını belirtmişlerdir. Öte yandan Koçyiğit/Bulur⁵⁶³ ise sıra cetveline şikâyet yolunun, dava olmaması sebebiyle dava şartı olarak arabuluculuğa tabi olmadığını ancak sıra cetveline itiraz davasında uyuşmazlığın dava şartı olarak arabuluculuğa tabi bir uyuşmazlık olması halinde dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümlerin uygulanacağı görüşündedirler.

Biz, doktrinde yer alan sıra cetveline itiraz davası açmadan önce arabulucuya başvurma bir dava şartı olarak kabul edilmemesi gerektiğine ilişkin görüşe katılmaktayız. Öncelikle tasfiye süreci içerisinde yer alan sıra cetveline itiraz davalarının arabuluculuğun niteliğine uygun olmadığını düşünmekteyiz. Ayrıca sıra cetveline itiraz davasının konusunu bir miktar paranın alacak veya tazminat olarak ödenmesi oluşturmaz. Yargılama neticesinde verilen hüküm, sıra cetvelinde değişiklik yapılmasını sağlar. Sıra cetveline itiraz davasının hukukî niteliğini tespit ettiğimiz başlık⁵⁶⁴ altında da belirttiğimiz üzere bu dava, sıra cetvelinde değiştirici etki doğuran usulî nitelikte bir inşai davadır. Davanın kabulü, ya alacağın sıra cetveline kaydı ya da sıra cetvelinden silinmesi veya sırasının değiştirilmesi sonucunu doğurur. Sıra cetvelinde yer alan alacaklıların alacağının ödenip ödenmeyeceği ve miktarı, tamamen paylaştırmanın geri kalan süreci içerisinde belli olur. Bu sebeple sıra cetveline itiraz

⁵⁶¹ Ş. Saraç (2019). İnşaat Sektöründeki Uyuşmazlıkların Arabuluculuk Yöntemi İle Çözülmesi. *İnşaat Sanayi Dergisi*, S.173, s.56-67, 63.

⁵⁶² M. Özkes ve P. Çiftçi (2020). *Menfi Tespit Davalarını Zorunlu Arabuluculuğa Dâhil Saymanın Gereksizliği Üzerine*. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.148, s.101-134, 123-124-131-132.

⁵⁶³ İ. Koçyiğit ve A. Bulur (2019). *Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk*. Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı Yayını, 68.

⁵⁶⁴ Bkz., aşağıda 2. Bölüm, 2.1.3. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

davası açılmadan önce arabulucuya başvuru, bir dava şartı olarak kabul edilmemelidir. Nitekim Bölge Adliye Mahkemesi kararları da görüşümüzü destekler niteliktedir⁵⁶⁵.

⁵⁶⁵ "...6102 Sayılı TTK 'nın 5/ A maddesinde, bu kanunun 4. maddesinde ve diğer kanunlarda belirtilen ticari davalardan, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurulmuş olması dava şartı olarak kabul edilmiştir. **Somut olayda dava bir alacak ya da tazminat davası olmayıp masaya kayıt davasıdır. Kayıt kabul davaları alacağın iflâs masasına kaydı istemine ilişkin olup, belirli bir miktarın tahsiline yönelik olmadığından, alacağın iflâs masasına kaydına karar verilmekle yetinilir.** Alacağın ödenmesi ancak tasfiye sonunda masa mevcudunun sıra cetveline uygun biçimde dağıtımı aşamasında gerçekleşir ve alacakların tam olarak ödenip ödenmeyeceği ancak bu aşamada anlaşılabilir. Nitekim doktrinde de sıra cetveline itiraz davasının, iflâs idaresi tarafından düzenlenen sıra cetveline karşı tanınmış bir kanun yolu olduğu ve yalnızca sıra cetvelinin düzeltilmesi amacını taşıdığı; bu dava ile alacaklının, iflâs idaresinin bir alacağı kabulü veya reddi, miktarı ve sırası ile sınırlı bir aynı hakkın mevcudiyeti ve mahiyeti hakkında vermiş olduğu kararın doğru olmadığını ileri sürerek, iflâs alacaklılarından birinin maddî hukuka uygun bir şekilde garameye dâhil edilip edilmemesini talep ettiği kabul edilmektedir. Bu dava ile güdülen amaç, alacak hakkında kesin hüküm oluşturacak bir karar verilmesi olmayıp, sadece ortak borçlunun (müflisin) aktiflerinin paraya çevrilmesi sonucu elde edilen paranın dağıtımında alacaklının hangi ölçüde dikkate alınacağıdır. Davanın kabul edilmesi belirli bir para alacağının tahsilini değil sadece sıra cetvelinin düzeltilmesi sonucunu doğurur... Açıklanan nedenlerle **kayıt kabul davası, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat taleplerini içermediğinden kayıt kabul davası açılmadan önce zorunlu arabuluculuğa başvurulması yönünde bir dava şartı bulunmadığı** gibi iflâs idaresinin de arabuluculuk görüşmesine katılma yetkisinin bulunmadığı anlaşıldığından davacı vekilinin istinaf başvurusu yerinde görülmüş..." İstanbul BAM 17. HD., 02.06.2020 T., 3540 E., 945 K.; İstanbul BAM 17. Hukuk Dairesi, sonraki bir tarihte, farklı gerekçelere de vurgu yaparak aynı yönde karar vermiştir. Kararın 02.06.2020 tarihli kararından farklı olan ilgili kısmı şu şekildedir: "...6102 Sayılı TTK'nın 5/A maddesinde, bu kanunun 4. maddesinde ve diğer kanunlarda belirtilen ticari davalardan, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurulmuş olması dava şartı olarak kabul edilmiştir. Yasanın düzenlemesi kapsamında, kayıt kabul davası, diğer kanunlar olarak ifade edilen İcra ve İflâs Kanununda yer alan ticari davalardandır. Ancak kayıt kabul davasının, 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun amaç ve kapsamını düzenleyen 1/2. fıkrasındaki tanıma uyduğunu kabul etmek mümkün görülmemektedir. İlgili yasada, Kanunun, yabancılık unsuru taşıyanlarda dâhil olmak üzere, ancak tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri iş veya işlemlerden doğan özel hukuk uyuşmazlıklarının çözülmesinde uygulanacağı belirtilmiştir. Özellikle, İİK'nın 226. maddesi gereğince, masanın kanuni temsilcisinin, ikimilyar liraya kadar olan alacaklardan doğrudan doğruya, daha ziyade alacaklardan alacaklılar toplanmasının vereceği yetkiyle sulh olabileceği düzenlemesi kapsamında, masaya kayıt işleminin, müflis şirket iflâs idaresinin serbestçe tasarruf edebileceği iş ve işlemlerden olduğunun kabulü olanaklı değildir. Şu hâlde, kayıt kabul talebinin, 5325 Sayılı Kanun'un 1/2. fıkrası gereğince, arabuluculuk kanunu hükümleri uyarınca çözümlenmesi düşünülemez. Bu durumda kayıt kabul davasının, özü itibarıyla, TTK 5/A maddesinde ifade edildiği üzere, alacak ve/veya tazminat talebi olduğuna dair tartışmaya da gerek olmayacaktır. Hâl böyle olunca Arabuluculuk Kanunun uygulanmasının öngörülmediği kayıt kabul davasının, sırf ticari dava olması ve alacak niteliğine benzer niteliği taşıdığı gerekçesiyle, davanın, arabuluculuk dava şartı yokluğu nedeniyle usulden red kararında isabet görülmemiştir. Bir uyuşmazlığın ticari dava olması yanında, davanın niteliği gereğince, 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunun 1/2. fıkrasındaki düzenleme kapsamında, Arabuluculuk Kanunun uygulanabileceği davalar arasında yer alıp almadığının tespit edilerek sonucu göre karar verilmesi isabetli olacaktır. Açıklanan nedenlerle, 6102 Sayılı TTK'nın 5/A maddesi gereğince, ticari davalarda, dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurulmuş olmasına dair dava şartının, iş bu uyuşmazlıkta uygulanamayacağından..." İstanbul BAM 17. HD., T. 11.06.2020, 2875 E., 1025 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 08.03.2020.

2.1.13. Sıra cetveline şikâyet yoluna başvurulmuş olmasının sıra cetveline itiraz davasının görülmesini etkileyip etkilemeyeceği sorunu

Sıra cetvelinin düzenlendiğine ilişkin ilânın yapılmasından sonra, sıra cetveline itiraz yollarının yanında aynı zamanda sıra cetveline karşı şikâyet yoluna muhtelif sebeplerle başvurulması mümkündür. Sıra cetveline karşı şikâyet yollarına başvurabilecek kişiler, itiraz yoluna başvurabilecek kişilere göre daha fazladır ve şikâyet sebepleri de itiraz sebeplerine kıyasen çeşitlilik arz eder. Sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurulacak merci, sıra cetveline itiraz davasının görülüp karara bağlandığı mahkeme değil icra mahkemesidir⁵⁶⁶. Bir dava devam ederken o davanın seyrini etkileyecek başka bir mahkemenin vereceği karar, ancak bekletici mesele yapılabilir (HMK m.165). Hem sıra cetveline itiraz davası açılmış hem de sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurulmuşsa sıra cetveline itiraz davasının görüldüğü mahkemenin, şikâyeti bekletici mesele yapması gerekir mi? ⁵⁶⁷ Bu soruya her durumda olumlu cevap verilmemesi gerektiği düşüncesindeyiz. Şikâyet neticesinde, sıra cetvelinde değişiklik yapılabilir veya sıra cetveli iptal edilip yeni bir sıra cetveli düzenlenebilir. Yeni düzenlenen sıra cetveli ilan edilir ve yeniden sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvurma süreleri işlemeye başlayabilir. Fakat sıra cetveli iptal edilse dahi yeni düzenlenen sıra cetvelinde daha önce kısmen veya tamamen reddedilmiş olduğu belirtilen alacağın kaydına yer verilmesi ya da sırasına veya alacağına itiraz edilmiş alacağın sıra cetveline alınmaması her durumda söz konusu olmaz. Sıra cetvelinde şikâyet üzerinde yapılacak değişiklik veya sıra cetvelinin tamamen iptalinin sebebi burada önem taşır. Dolayısıyla eğer şikâyetin sebebi ve bu şikâyet başvurusunun olumlu sonuçlanması neticesinde yapılacak işlemler, hâlihazırda sıra cetveline itiraz davasının görülmesini etkileyecek nitelikte değilse sıra cetveline

⁵⁶⁶ Yargıtay, kayıt kabul davası açan kişinin aynı zamanda kendi sırasına ilişkin de şikâyetinin olması durumunda, bu şikâyetle ilişkin incelemenin de aynı mahkemede yapılması gerektiğini kabul etmektedir. “...İİK’nın 235/1 maddesi uyarınca iflâs sıra cetveline yönelik itirazlar Asliye Ticaret Mahkemesinde görülür. Şikâyetçi sadece kendi sırasına yönelik itirazlarını, husumet iflâs idaresine yöneltilerek İİK’nın 235/son maddeleri uyarınca şikâyet olarak icra mahkemesinde ileri sürmelidir. Ancak itirazın, hem alacağın esas ve miktarına hem de sıraya yönelik olması durumunda uyumsuzluğun genel mahkemede görülmesi gerekir. Dairemizin yerleşmiş içtihatları bu yöndedir. Somut olayda, davacı hem sıraya hem de alacağının esasına yönelik itirazda bulunmuştur. Bu durumda mahkemece Dairemizin yerleşmiş içtihatları ve usul ekonomisi gereği iflâs idaresine karşı dava açıldığı hususu da göz önünde bulundurularak sıraya ilişkin şikâyetin de çözümlenmesi gerekirken sıraya ilişkin şikâyetle ilgili görevsizlik nedeniyle ret kararı verilmesi doğru görülmemiştir...” Y. 23. HD., 06.12.2018 T., 2445 E., 5683 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 01.05.2020.

⁵⁶⁷ İcra hukukunda paylaştırmada bekletici mesele yapılması gerektiğine ilişkin bkz. Meriç, 2015, **a.g.k.**, s.183.; Sıra cetvelinde hem usule hem de maddi hukuka yönelik bir aykırılığın var olması hâlinde önce şikâyetin çözümlenmesi gerektiğine yönelik bkz. Brunner vd, 2019, **a.g.k.**, 18.

itiraz davasında şikâyet yargılamasının sonuçlanması bekletici sorun yapılmamalı ve yargılamaya devam edilmelidir. Eğer şikâyetin sebebi ve bu şikâyet başvurusunun olumlu sonuçlanması neticesinde yapılacak işlemler, sıra cetveline itiraz davasının görülmesini ve bu davanın taraflarının durumu etkileyecekse sıra cetveline itiraz davası, şikâyeti bekletici mesele yapmalıdır. Dolayısıyla şikâyet yargılamasının sıra cetveline itiraz davasında bekletici mesele yapılıp yapılmayacağına her somut olayın özelliği dikkate alınarak karar verilmelidir.

2.1.14. Dava açılmasının paylaştırmaya etkisi

Sıra cetvelinin düzenlenmesiyle başlayan iflâsta paylaşırma sürecine, sıra cetveline itiraz davası açılmışsa, bir sonraki paylaşırma işlemi olan pay cetvelinin düzenlenmesiyle devam edilemez. Çünkü pay cetvelinin düzenlenmesi ancak sıra cetvelinin kesinleşmesinin ardından mümkün olabilir (İİK. m.247; İsv. İİK. m.261). Sıra cetvelinin kesinleşmesi için ise açılmış sıra cetveline itiraz davasının (ve diğer sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvuruların) sonuçlanmış olması gerekir⁵⁶⁸.

Paylaştırmının sıra cetvelinden sonraki aşamalarına geçilmesi, sıra cetveline itiraz davası açılmış olması sebebiyle mümkün olmasa da iflâs idaresi tarafından geçici paylaştırmaların yapılması, sıra cetveline itiraz süresi olan on beş (İsviçre hukuku bakımından yirmi) günün dolmasıyla mümkündür (İİK m.252; İsv. İİK m.266/1). Yapılan geçici dağıtma esnasında, sıra cetveline itiraz davasına konu olan ihtilaflı alacaklar için pay ayrılır ve bu paylar, Adalet Bakanlığı tarafından uygun görülecek ve iflâs dairesi adına açılacak hesapta muhafaza edilir (İİK m.250/II gereğince İİK m.9/1 uygulanır.). Sonuç olarak sıra cetveline itiraz davasının açılmasından sonra paylaşırma işlemlerine devam edilemez ve pay cetvelinin düzenlenmesine geçilemez; bu süreçte yalnız, iflâs idaresi tarafından satışı yapılmış malvarlığı değerlerinden elde edilen tutarın geçici olarak paylaştırılması mümkün olur. Dolayısıyla sıra cetveline itiraz davasının açılması kesin paylaştırmayı durdurur demek yanlış olmaz.

2.1.15. Yargılama usûlü

Sıra cetveline itiraz davasında uygulanacak yargılama usûlüyle ilgili İİK m.235/3'teki hüküm dikkate alınmalıdır. Bu hükümde alacaklıya karşı açılan sıra

⁵⁶⁸ Pekcanitez vd., 2020, a.g.k., 465.

cetveline itiraz davasının, basit yargılama usûlüne göre çözüleceği açıkça düzenlenmiştir. İİK m.235/3’de yer alan bu düzenlemenin iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası için de geçerli olduğu doktrinde⁵⁶⁹ ve Yargıtay kararlarında⁵⁷⁰ kabul edilmiştir. Biz de doktrinde ve Yargıtay kararlarında kabul edilen, m.235/3’te yer alan davanın basit yargılama usûlü ile görüleceğine ilişkin hükmün, iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası için de geçerli olacağına ilişkin görüşlere katılmaktayız. Ancak şu hususlara dikkat çekmek isteriz:

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasına ilişkin 235. maddenin gerek İcra ve İflâs Kanunu’nun Resmî Gazete’de yayımlanmış olan ilk hâlinde gerekse de zaman içerisinde 538 sayılı Kanun ve 3494 sayılı Kanun’la değişiklik gösteren hâllerinde, bu davanın basit yargılama usûlüyle incelenip karara bağlanacağına ilişkin doğrudan özel bir düzenleme yoktur. 235. maddede yer alan basit yargılama usûlünün uygulanacağına ilişkin düzenleme, yalnız bir alacaklının diğer bir alacaklıya yöneltebileceği sıra cetveline itiraz davası bakımından kabul edilmiştir. Zira kanun hükmü incelendiğinde, metinde yer alan “*Dava basit yargılama usûlü ile görülür*” ifadesi, bir alacaklının diğer bir alacaklı aleyhine açmış olduğu davanın kabul edilmesi hâlinde doğacak sonuçların düzenlenmiş olduğu üçüncü fıkrada bulunur. Ancak iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında böyle bir düzenleme yer almaz ve maddenin düzenleniş biçiminden de 3. fıkranın bu dava için de uygulanacağına ilişkin sonuca varılması mümkün görünmemektedir. Bilindiği üzere hukukumuzda asıl olan, davaların yazılı yargılama usûlüyle incelenip karara bağlanmasıdır. Bir davada bu kuralın dışında yargılama yürütülmesi ancak, bu hususta açık bir düzenlemenin varlığına bağlıdır (HMK m.316/1). İİK m.235/3’de yer alan açık düzenleme ise doğrudan, alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasıyla ilgilidir. Oysa iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında uygulanacak yargılama usûlü hakkında bir açıklık yoktur. Bu şekilde açık bir düzenlemenin kanunda yer almaması, basit yargılama usûlünün ancak açıkça belirtilen hallerde uygulanabileceğine ilişkin

⁵⁶⁹ Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 180; Arslan, Yılmaz ve Taşpınar Ayvaz, 2016, **a.g.k.**, 511; Kuru, 2017, **a.g.k.**, 460; Pekcantez vd., 2020, **a.g.k.**, 463; Eroğlu, 2019, **a.g.k.**, 194.

⁵⁷⁰ “...2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu’nun 235.maddesi sıra cetveline dava yoluyla itirazı düzenlemektedir. İflâs Masasına alacağının kaydını talep eden alacaklının talebinin reddedilmesi hâlinde alacaklı iflâs idaresine karşı açacağı dava ile kabul edilmeyen alacağının iflâs masasına kaydını isteyebilir. İş bu davaya uygulamada kayıt kabul davası denilmektedir. **Kayıt kabul davası basit yargılama usulüne tabi olup**, bu davalarda ispat yükü kural olarak masaya yazdırılması gereken bir alacağı bulunduğunu iddia eden davacı alacaklıdır...” Y. HGK., 21.03.2006 T., 19-587 E., 631 K., Kaynak: www.kararara.com, Erişim Tarihi: 05.05.2020.

HMK m.316/1 hükmü karşısında, iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında uygulanacak yargılama usûlünün tespitinde karışıklık yaratabilir. Ancak iflâs idaresine karşı açılmış sıra cetveline itiraz davasında, basit yargılama usûlünün uygulanacağına ilişkin açık hüküm bulunmasa da bu davanın alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasından daha farklı bir yargılama usûlüne tabi tutulmasını gerektirecek bir durum yoktur. Ayrıca iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası, tasfiye süreci içerisinde yer alan bir dava olduğu için tasfiyenin bir an önce sonuçlanması bakımından bu davanın basit yargılama usûlüne göre görülüp karara bağlanacağını kabul etmek gerekir.

Değnilmesi gereken bir diğer husus da müflisin iflâsından önce kendisine yöneltilmiş olan bazı davaların⁵⁷¹ iflâsla birlikte sıra cetveline itiraz davasına dönüşmesi hâlinde⁵⁷², bu davalarda hangi yargılama usûlünün uygulanacağına yönelik tespittir. İflâstan önce açılmış ve yazılı yargılama usûlüyle görülmeye başlanmış bir davaya, iflâsın açılmasından sonra sıra cetveline itiraz davasına dönüştüğünden bahisle, basit yargılama usûlüyle devam edilerek, o zamana kadar yapılmış bazı usûl işlemleri geçerliliğini yitirir denilebilir mi? Geçerliliğini yitirmiş usûl işlemlerine bağlı yapılmış diğer işlemlerin tekrar yapılması gerekir mi? Bu sorulara olumsuz cevap verilmesi gerektiği düşüncesindeyiz. Yazılı yargılama usûlüyle görülmekte olan bir dava, iflâsın açılmasından sonra sıra cetveline itiraz davasına dönüştüğünde, artık bu davaya basit yargılama usûlü uygulanmalıdır. Ancak geçmişte yapılmış usûl işlemleri ve bu usûl işlemlerine bağlı işlemler geçerliliğini yitirmemelidir. Dava sıra cetveline itiraz davasına dönüşmeden önce yazılı yargılama usûlüne göre yapılmış olan işlemler geçerliliğini korumalı; sıra cetveline itiraz davasına dönüştükten sonra yapılacak işlemler basit yargılama usûlüne ilişkin kurallar dikkate alınarak yapılmalıdır. Aslında davada uygulanacak yargılama usûlünün yazılıdan basit yargılama usûlüne dönüşmesinde problem oluşturabilecek tek husus, davanın takipsiz bırakılması halidir. Eğer dava yazılı yargılama usûlünde görülürken hiç takipsiz bırakılmamış ve dosya

⁵⁷¹ Bkz., Yukarıda 2. Bölüm, 2.1.6. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

⁵⁷² “...Dava, alacak istemine ilişkindir. Davalılardan Müflis şirketin yargılama sırasında iflâsı nedeniyle alacak davası İİK'nun 235. maddesinde düzenlenen **kayıt kabul davasına dönüşmüş olacağından...**” Y.23. HD., 12.12.2019 T., 7942 E., 5314 K.; “...Dava, rücuen tazminat istemine ilişkindir. Davalı şirket, dava tarihinden önce iflâs etmiştir. Kural olarak iflâstan sonra müflis aleyhine masaya giren mal ve haklara ilişkin olarak doğrudan dava açılmaz. İflâs masasında hak iddia eden alacaklının alacağının masaya kaydını talep etmesi, bu talebin İflâs idaresince kabul edilmemesi hâlinde sıra cetveline itiraz davası açması gerekir. Buna rağmen, iflâstan sonra **müflise karşı bir alacak davası açılırsa, bu davaya, iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davası olarak devam edilmelidir...**” Y. 10. HD., 29.05.2014 T., 8401 E., 13373 K., Kaynak: www.kazanci.com.

işlemden kaldırılmamışsa sıkıntı yoktur. Ancak yazılı yargılama usûlü uygulanırken dosya bir kez işlemden kaldırılmışsa davaya basit yargılama usûlüne göre devam edildiğinde bir kez daha takipsiz bırakma durumu olursa artık dava açılmamış sayılır. Çünkü basit yargılama usûlünde dava bir defadan fazla takipsiz bırakılamaz (HMK m.320/4). Basit yargılama usûlüne ilişkin bazı hükümlerin uygulanması bazı hükümlerin ise uygulanmaması gibi ikili bir durum yaratmak yerine, taraflarca davanın takipsiz bırakılması halinde doğabilecek muhtemel olumsuz sonuçlar dikkate alınmalı ve ona göre hareket edilmelidir. Yargıtay da iflâs kararı verilmeden önce müflis aleyhine açılmış ve yazılı yargılama usûlüne göre yürütülen davaların, iflâsın açılmasıyla sıra cetveline itiraz davasına dönüştüğünden, artık basit yargılama usûlüne göre incelenip karara bağlanması gerektiği görüşündedir⁵⁷³.

İsviçre hukukunda, sıra cetveline itiraz davasında hangi yargılama usûlünün uygulanacağına dair kanunda bir açıklık bulunmamaktadır. Bu sebeple, sıra cetveline itiraz davası malvarlığına ilişkin davalar kapsamında kabul edildiğinden, yargılama usûlü, dava konusunun değerine göre belirlenir. Dava konusunun değerine göre 30.000 Frank'ı aşan sıra cetveline itiraz davalarında âdi (olağan) yargılama usûlünün; bu değer altında kalan sıra cetveline itiraz davalarında ise basit yargılama usûlünün uygulanacağı kabul edilmektedir⁵⁷⁴.

Sıra cetveline itiraz davası adli tatilde görülecek midir sorusuna olumlu cevap vermek gerektiğini düşünüyoruz. Öncelikle belirtmek gerekir ki sıra cetveline itiraz davasının adli tatile tabi olmayan bir dava olmasının sebebi, davanın basit yargılama usûlünde görülecek olmasıyla ilişkilendirilemez. Zira basit yargılama usûlünde

⁵⁷³ "...Dava, alacağın tahsili için başlatılan icra takibinde davalıların itirazlarının iptali istemine ilişkin olup, davalılardan'nin eldeki davanın devamı esnasında ... Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2010/440 esas sayılı dosyası üzerinden 14.04.2011 tarihinde iflâsına karar verilmesi ile bu davalı açısından İİK'nin 235. maddesi uyarınca kayıt kabul istemine dönüşmüştür. Kayıt kabul istemini içeren davalar, İİK'nin 235/3. madde hükmü uyarınca basit yargılama usulüne tabi olup, itirazın iptali istemli dava ise, yazılı yargılama usulüne tabidir. HMK'nın 167. maddesi gereğince; mahkeme, yargılamanın iyi bir şekilde yürütülmesini sağlamak için, birlikte açılmış veya sonradan birleştirilmiş davaların ayrılmasına, davanın her aşamasında, talep üzerine veya kendiliğinden karar verebilir. Bu durumda, mahkemece davalı müflis şirket ile diğer davalılar hakkındaki davanın farklı yargılama usulüne tâbi olduğu gözetilerek davalı ile ilgili davanın tefriki ile ayrı bir esasa kaydı ve tâbi olduğu usule göre yargılamanın yürütülmesi gerekirken, davaların birlikte görülerek yazılı şekilde hüküm kurulması doğru olmamıştır..." Y. 23. HD., 13.01.2016 T., 2810 E., 82 K., Kaynak: karararama.yargitay.gov.tr., Erişim Tarihi: 10.05.2020.

⁵⁷⁴ Staehelin, Bauer, Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2187, Rn. 48; Spühler ve Dolge, 2011, **a.g.k.**, 55, Rn. 182; Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 433, Rn. 59 ; Boesch vd., 2018, **a.g.k.**, 645, Rn. 9.251; Pellascio, 2019, **a.g.k.**, 78.

incelenip karara bağlanacak her davanın, adli tatilde de görüleceğine ilişkin HUMK⁵⁷⁵ m.176/1/11⁵⁷⁶ hükmüne HMK'da yer verilmemiştir. HMK m.103/1/e gereğince, iflâsa ilişkin dava ve işler, adli tatilde görülür. Sıra cetveline itiraz davasının adli tatilde görülmesinin sebebi, iflâsın açılması ve devamında gelen paylaşırma prosedürüne dâhil bir işlem olan sıra cetvelinin düzenlenmesi ve böylece özellik itibariyle iflâsa ilişkin bir dava olmasıdır. Eğer iflâs açılmamış ve devamındaki işlemler yapılmamış olsaydı, sıra cetveline itiraz davasının açılması mümkün olmayacaktı. Bu sebeple sıra cetveline itiraz davası adli tatilde görülecek bir davadır.

2.1.16. İspata ilişkin hususlar ve deliller

2.1.16.1. İspata ilişkin hususlar

Bir davada, dava sebebi teşkil eden vakıaların sunulması tek başına yeterli olmayıp bu vakıaların, hukukî dinlenilme hakkı çerçevesinde açıklanması; anlaşılır ve belirlenebilir bir şekilde somutlaştırılması ve bu çerçevede ispat edilmesi gerekir⁵⁷⁷. İspat, bir davada uygulanacak hukuk kuralında yer alan koşul vakıaları karşılayacak somut vakıaların ortaya konulmasıyla mümkün olup⁵⁷⁸; taraflar arasında çekişmeli ve uyuşmazlığın çözümünde etkili olan vakıalara ilişkin yapılan, hâkimi inandırma faaliyetidir⁵⁷⁹. Dolayısıyla bir davada herkes tarafından bilinen vakıaların; taraflar

⁵⁷⁵ 1086 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, R.G. Tarih: 02/03/04.07.1927, S. 622, 623, 624. Bu kanun 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 450. maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

⁵⁷⁶ Bu hüküm gereğince kayıt kabul davasının adli tatilde görülmesine ilişkin: "...Kayıt kabul davaları, İİK'nun 235. maddesi uyarınca basit yargılama usulüne tabidir. Bu nedenle söz konusu davalara adli tatilde bakılabileceği gibi, temyiz süresi de işlemeye devam eder..." Y. 19. HD., 23.11.2000 T., 7786 E., 8022 K.; "...Masaya kayıt kabul davaları" İİK'nun 235. maddesi uyarınca basit yargılama usulüne tabi olduğundan, adli tatilde görülebilir..." Y. 19. HD., 26.02.2001 T., 8988 E., 1531 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 11.05.2020.; Aynı yönde karar için ayrıca bkz. Oskay vd., 2007, **a.g.k.**, 5138.

⁵⁷⁷ M. Özkes (2003). *Medeni Usul Hukukunda Hukukî Dinlenilme Hakkı*. Ankara: Yetkin Yayınları, 120 vd.

⁵⁷⁸ B. Umar ve E. Yılmaz (1980). *İspat Yükü*. İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları, s.1; Alangoya, Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2005, **a.g.k.**, 333; N. Bolayır (2014). *Medenî Usûl Hukukunda İspat Hakkı ve İspat Hakkının Sınırları*. Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, C.1, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 577; O. Atalay (2017). *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 1585.

⁵⁷⁹ B. Umar (1962). *İspat Yükü Kavramı ve Bununla İlgili Diğer Bazı Kavramlar* (Bilhassa bunların incelenmesiyle ortaya çıkan pratik sonuçlar bakımından). *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, S.3-4,C.28, s.790-798, 791. Umar ve Yılmaz, 1980, **a.g.k.**, 2; O.Atalay (2001). *Medeni Usul Hukukunda Menfi Vakıaların İspatı*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, 5. H. Konuralp (2009). *Medenî Usul Hukukunda İspat Kurallarının Zorlanan Sınırları*. Ankara:Yetkin Yayınları, 9; H. U. Walder ve B. Grob (2009). *Zivilprozessrecht*. Zürich: Schulthess Verlag, s.320; B. Toraman (2014). *Medeni Usul Hukukunda İspat Hakkına Dair Bazı Tespit ve Değerlendirmeler*. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayı Hakan Pekcanitez'e Armağan*, C. 16, s.1483-1523, 1487.

arasında çekişmesiz olan veya ikrarla çekişmeli olmaktan çıkmış vakıaların ispatı gerekmez (HMK m.187 ve m.188/1).

Sıra cetveline itiraz davasında, taraflarca getirilme ilkesi⁵⁸⁰ geçerlidir ve dolayısıyla bu davalarda hâkim, ikrarla bağlıdır⁵⁸¹. Taraflardan birisinin dayandığı vakıayı karşı tarafın ikrar etmesi hâlinde, ikrarın türüne göre vakıanın ispatına ilişkin bir faaliyete gerek kalmayabilir⁵⁸². Örneğin yapılan ikrarın basit ikrar olması hâlinde, ikrar edilen vakıa hâkimi bağlar ve sıra cetveline itiraz davasında o vakıa artık çekişmeli olmaktan çıkar. Ancak vasıflı ikrar veya birleşik ikrarın söz konusu olduğu durumlarda ikrar edilen husus çekişmeli olmaktan çıkmakla birlikte, ikrara yapılmış olan ekleme bakımından taraflar arasındaki çekişme ve ispat faaliyetine duyulan ihtiyaç varlığını sürdürür. İkrara ilişkin genel olarak geçerli olan ispata ilişkin tüm hususlar, sıra cetveline itiraz davasında da geçerli olur. Bu davalarda hâkim ikrarla bağlı olduğu içindir ki isticvap yoluna başvurulması da mümkündür⁵⁸³.

Taraflar arasında çekişmeli olan (ikrar da edilmemiş) vakıaların varlığı, o vakıa için ispat yükünü taşıyan tarafa sorumluluk yükler ve davanın lehe sonuçlanabilmesi için ispatını gerekli kılar. İspat yükü, belirli bir vakıadan lehine hak çıkaran tarafa, olayın gerçekleşip gerçekleşmediği hususunda düşen bir yük⁵⁸⁴ olup, vakıanın belirsiz kalması halinde bu belirsizliğin sonuçlarına kimin katlanacağını tespitiyle ilgili bir kavramdır⁵⁸⁵. Türk hukuku ve İsviçre hukukunda sıra cetveline itiraz davasında, ispat yükünü kimin taşıdığı hakkında özel bir düzenleme yer almamaktadır. Dolayısıyla sıra cetveline itiraz davasında ispat yükünün hangi tarafa ait olacağını, HMK m.190'ı esas alarak belirlemek gerekir. İlgili hükme göre ispat yükü, kanunda özel bir düzenleme bulunmadıkça, iddia edilen vakıaya bağlanan hukukî sonuçtan kendi lehine hak çıkaran tarafa aittir. Sıra cetveline itiraz davasında kanunda özel bir düzenleme yer

⁵⁸⁰ Bu ilke hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. V. Özçelik (2020). *Türk Medeni Usul Hukukunda Taraflarca Getirilme İlkesi*. Ankara: Adalet Yayınevi.

⁵⁸¹ Özçelik, 2020, **a.g.k.**, 272.

⁵⁸² S. Olgaç ve M. Çenberci (1964). *Hukuk Davalarında İkrar*. İstanbul: Berekt Matbaası, 19.; B. Umar (1964). Muhtevası ve Hukukî Mahiyeti Bakımından İkrar Kavramı. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, S.1-2, C.30, 244-264, 251 vd.; S. Tanrıver (1993). Türk Medeni Yargılama Hukukunda İkrarın Bölünüp Bölünemeyeceği Sorunu. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* S.2, s.212-243, 212; T. Ö. Kiraz (2013). *Medenî Yargılama Hukukunda İkrar*. Ankara: Bilge Yayınevi, 207.

⁵⁸³ Taraflarca getirilme ilkesi, ikrar ve isticvap arasındaki ilişki hakkında bkz. Kiraz, 2013, **a.g.k.**, 108 vd.

⁵⁸⁴ H. Pekcanıtez, O. Atalay ve M. Özkes (2020). *Medenî Usûl Hukuku Ders Kitabı (Medeni Usûl)*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 344.

⁵⁸⁵ Atalay, 2001, **a.g.k.**, 9.; G. Topuz (2012). *Medeni Usul Hukukunda Karinelerle İspat*. Ankara: Yetkin Yayınları, 37; Tanrıver, 2016, **a.g.k.**, 777; L. Börü (2016). *Medenî Usûl Hukukunda İddia ve Somutlaştırma Yükü*. Ankara:Yetkin Yayınları, 33; T. E. Yardımcı (2017). *Hukuk Yargılamasında Somutlaştırma Yükü*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 35.

almadığından, bu davalarda ispat yükü kendi lehine hak çıkaran tarafa ait olur. Bir vakıadan lehine hak çıkaran taraf belirlenirken esas alınan, o vakıanın ispat edilememesi yani ispatsızlık durumunda⁵⁸⁶, davanın aleyhine sonuçlanması tehlikesiyle karşı karşıya kalma ihtimalidir⁵⁸⁷. İspat yükünü yerine getirmeyen kişi, mahkemeden olan talebini elde edemez⁵⁸⁸.

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davacı, alacak kayıt talebinin kısmen veya tamamen reddedildiğini, oysaki müflisten ya reddedilen miktarın tamamı kadar ya da kabul edilen miktardan daha fazla alacaklı olduğu iddiasındayken; iflâs idaresi, davacının bu iddiasını inkâr ediyorsa burada ispat yükü davacıdadır⁵⁸⁹. Yargıtay'ın da görüşü bu yöndedir⁵⁹⁰. Davacı alacağının varlığını ve miktarını ispatlayarak sıra cetvelinde yer alma ve iflâsta yapılacak paylaştırmadan pay alma imkânını elde eder. Burada davacının ayrıca masaya kaydettirmek istediği alacağın iflâstan önce doğmuş bir alacak olduğunu da ispatlaması gerekir. Zira masaya yalnız iflâstan önce doğmuş alacaklar kaydedilebilir; masa alacakları ve iflâstan sonra doğmuş alacaklar kaydedilemez.

Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davacının iddiası, davalının müflisten hiç alacaklı olmadığı veya alacağının sıra cetvelinde belirtilen kadar olmadığı yönündeyse ve buna dayanak vakıalar ileri sürmüştse ispat yükü şüphesiz davalıda olur⁵⁹¹. Çünkü bu vakıada lehine hak çıkaran, bu vakıanın ispat edilememesi durumunda davayı kaybetme riskini taşıyan o olur. Başka bir ifadeyle davalı müflisten alacaklı olduğunu ispat edemezse sıra cetveline olan kaydı silineceğinden, müflisten olan ve iflâstan önce doğan alacağını tahsil edememe riskini taşır. Böylece davalı, bu dava açılmamış olsaydı sıra cetveline kaydedilmiş olan alacağını tahsil edebilecekten

⁵⁸⁶ Alangoya, Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2005, **a.g.k.**, 336.

⁵⁸⁷ Pekcanitez, Atalay ve Özkes, 2020, 344.

⁵⁸⁸ Umar ve Yılmaz, 1976, **a.g.k.**, 2.

⁵⁸⁹ Hunkeler, 2014, **a.g.k.**, 1112; T. Bauer ve D. Staehelin (2018). *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs*. Basel: Helbing Lichtenhahn Verlag, 244.

⁵⁹⁰ "...Davacı 985.000 DM. bonoya dayalı iflâs idaresince reddedilmiş olan alacağın masaya kayıt ve kabulünü istemiştir. Kayıt kabul davalarında ispat yükü, masaya yazdırılması gereken bir alacağı bulunduğu iddia eden davacı alacaklıdır..." 19. HD., 12.12.1996 T., 7983 E., 11152 K.; "...kayıt kabul davalarında, ispat yükü, kural olarak, hakkının tanınmasını isteyen davacı alacaklıda olup, davacı alacağının mevcudiyetini gerçek bir hukukî ilişkiye dayandığını sonradan düzenlenmesi mümkün olmayan ve birbirini doğrulayan delillerle ispatlaması gerekir..." Y. 23. HD., 08.12.2014 T., 10328 E., 7923 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.05.2020; Berkin, 1972, **a.g.k.**, 356; Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 131; Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 180; Arslan, Yılmaz ve Taşpınar Ayvaz, 2016, **a.g.k.**, 512.

⁵⁹¹ Davalının alacağını kanıtlamak bakımından ispat yükü altında olduğu yönünde bkz. M. Guldener (1955). *Beweiswürdigung und Beweislast nach schweizerischem Zivilprozessrecht*. Zürich: Schulthess&Co, 73; Hunkeler, 2014, **a.g.k.**, 1112; Bauer ve Staehelin, 2018, **a.g.k.**, 244.

kendisine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında ispat yükünün gereğini yerine getiremediğinden alacağını tahsil edememe sonucuyla karşı karşıya kalır. Aynı şekilde, davacının iddiası davalının sırasının yanlış olduğu yönündeysen bu vakıa için de ispat yükü yine davalıdadır. Öte yandan davacı, davalının müflisten alacaklı olduğunu ancak bu alacağın iflâs kararı verilmeden önceki bir tarihte davalıya ödendiğinden bu borcun sona erdiğini, bu sebeple kaydın silinmesine karar verilmesi gerektiğini ileri sürüyorsa borcun müflis tarafından iflâs tarihinden önce ödenmiş olduğuna ilişkin vakıalar hakkında ispat yükü davacıdadır. Yargıtay da alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında ispat yükünün davalıda olduğu yönünde karar vermekle⁵⁹² birlikte, davacının borcun ödendiğine ilişkin iddiasında ispat yükünün davacıda olduğunu kabul etmektedir⁵⁹³.

2.1.16.2. Deliller

Sıra cetveline itiraz davasında yukarıda tespit ettiğimiz ve ispat yükü altında olan tarafların iddialarına dayanak teşkil edecek delillerini de mahkemede kendi lehine bir kanaat oluşturmak amacıyla, sunması gerekir. Bu bağlamda iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davacının, alacaklı olduğuna ilişkin vakıaları ve bu vakıalara dayanak teşkil eden delilleri, davacının üzerinde olan ispat yükü sebebiyle mahkemeye sunmasının yanında, davalı iflâs idaresinin de savunma amacıyla davacının ileri sürdüğü vakıaların doğru olmadığına ilişkin vakıa ve delillerini sunarak davayı kaybetme ihtimalini ortadan kaldırmaya çalışması, delil ikame yükünün⁵⁹⁴ bir gereğidir. Davalının, ispat yükü altında olmadığı hâlde yalnız davacı tarafından ileri sürülen vakıaların doğru olmadığından bahis ile delil göstermesini açıklayan kavram, karşı delil kavramıdır⁵⁹⁵. Aynı durum alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında da davalının müflisten alacaklı olduğuna ilişkin vakıaları ve bu vakıaların dayanağı olan

⁵⁹² “...Kayıt terkinin davalarında ispat yükü alacağının esasına, miktarına veya sırasına itiraz edilen alacaklıya aittir. Davalı alacaklı sıra cetveline kabul edilen alacağının varlığını ispat ile yükümlüdür...” Y. 19. HD., T. 22.04.1999, 2327 E., 2712 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.05.2020.

⁵⁹³ “...Sıra cetveline itiraz davalarında kural olarak ispat yükü davalıdır. Davalının alacağının varlığını kanıtlaması gerekir. Somut olayda ise davacı davalının borçludan alacağının varlığını kabul etmekle birlikte borçlu tarafından ödendiğini ileri sürmektedir. Alacağın varlığı sabit olduğundan bu alacağın ödenerek sona erdiğini ispat yükü bunu ileri süren davacıdadır. Bu durumda mahkemece davacıdan ödemeye ilişkin delilleri sorulup, toplanan deliller değerlendirilerek varılacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekir...” Y. 19. HD., 04.07.1995 T., 6193 E., 6116 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 20.05.2020.

⁵⁹⁴ Genel olarak delil ikame yükü hakkında bkz. Börü, 2016, **a.g.k.**, 41 vd; Yardımcı, 2017, **a.g.k.**, 36.

⁵⁹⁵ Pekcanitez, Atalay ve Özkes, 2020, **a.g.k.**, 348.

delillerini sunması şeklinde ortaya çıkar. Bu davada davacı alacaklı da davayı kazanmak için delil ikame yükünün gereğini yerine getirmelidir.

Delillerin mahkemeye sunulması öncelikle dilekçeler aşamasında gerçekleşir. Basit yargılama usûlünün bir gereği olarak sıra cetveline itiraz davalarında dava dilekçesinde davacı, cevap dilekçesinde ise davalı delillerini mahkemeye sunmalıdır (HMK m.322 gereğince, m.119/1/f; m.129/1/e). Dilekçeler aşamasının sona ermesinin ardından, ön inceleme davetiyesiyle birlikte taraflara daha önce dilekçeler aşamasında gösterilmiş fakat mahkemeye hâlihazırda sunulmamış olan belgelerin sunulması veya başka yerden getirilecek belgelerin getirilmesi için iki haftalık kesin süre verilir (HMK m.139/1/ç). Eğer bu iki haftalık kesin süre içerisinde deliller mahkemeye sunulmazsa taraflar gösterilen delile dayanmaktan vazgeçmiş sayılırlar. Ön inceleme aşamasına davette tanınmış olan bu hak, tarafların delil göstermelerini değil dilekçelerinde göstermiş oldukları delilleri mahkemeye sunmalarını sağlar⁵⁹⁶. Ön inceleme aşaması da dâhil olmak üzere sıra cetveline itiraz yargılamasının diğer aşamalarında delil gösterilmesi⁵⁹⁷, istisnai durumlar hariç olmak üzere mümkün olmaz. Bu istisnai durumlar ise HMK m.145'te yer alır. Bu hükme göre sıra cetveline itiraz davasının tarafları, sonradan delil sunmaya ilişkin talepleri yargılamayı geciktirme amacı taşııyorsa veya o delilleri kusurları olmaksızın süresinde ileri sürememişlerse ilerleyen aşamalarda da delil gösterme hakkına sahiptirler.

Alacak kayıt talebinin kısmen veya tamamen reddedildiği gerekçesiyle sıra cetveline itiraz davası açan alacaklı, masaya kayıt talebi esnasında sunmadığı vakıa ve delilleri, dava esnasında mahkemeye sunabilir⁵⁹⁸. Bu hususta kanunda herhangi bir sınırlama yoktur. Ancak iflâs idaresine sunulmayıp mahkemeye sunulmuş olan vakıa ve deliller sebebiyle davanın kabul edilmesi hâlinde, iflâs idaresi aleyhine yargılama giderlerine hükmedilmemelidir. Nitekim Yargıtay da kararlarında bu hususu ifade etmiştir⁵⁹⁹. İflâs idaresi, alacak kayıt talebinde sunulmamış olan vakıa ve delilleri

⁵⁹⁶ Ö. Ulukapı ve T.E. Yardımcı (2014). 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Sonradan Delil Gösterilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Özel S., C.16, Hakan Pekcanıtez'e Armağan, s.483-507, 487.

⁵⁹⁷ HMK m.145 gereğince sonradan delil gösterilmesinin ön inceleme aşamasında da mümkün olduğuna dair bkz. Ulukapı ve Yardımcı, 2014, **a.g.k.**, 487-488.

⁵⁹⁸ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 131; Hunkeler, 2014, **a.g.k.**, 1112; Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 480.

⁵⁹⁹ "...Davacı banka, kayıt talebinde bulunurken, alacakla ilgili delillerini iflâs idaresine vermemiştir. Kayıt talebinin reddi üzerine açtığı kayıt kabul davasında alacağını dayanağı delilleri göstermiştir. İflâs idaresi, dayanağı gösterilmeyen ve delil ibraz edilmeyen alacağı kabul etmemekte haklı olup, kayıt-kabul davası açılmasına sebebiyet vermediğinden, yargılama giderleri ile sorumlu tutulamaz..." Y. 19. HD., 02.11.2000 T., 6699 E., 7392 K.; "...davacı, kayıt talebinde bulunurken, alacağı ile ilgili belgeleri

kendiliğinden gözetemez; müflisten alacaklı olduğuna dair yeterince vakıa ve delil sunulmamış olması (müflisin kayıtlarından ve tapu sicilinden anlaşılabilenler hariç olmak üzere) hâlinde alacak kayıt talebinin reddedilmiş olması doğaldır. İflâs idaresi, alacak kayıt talebinde vakıa ve delillerin sunulmamış olması hâlinde kayıt talebini kısmen veya tamamen reddetmekte haklı olup, sıra cetveline itiraz davası açılmasına sebebiyet vermemiştir. Bu şekilde sıra cetveline itiraz davasının kabul edilmesi hâlinde iflâs idaresi aleyhine yargılama giderine hükmedilmemesi, HMK m.312/2 hükmüne benzerdir. Nitekim HMK m.312/2 gereğince kendisi aleyhine davanın açılmasına sebebiyet vermemiş ve ilk duruşmada davacının talep sonucunu kabul etmiş olan davalı aleyhine yargılama giderlerine hükmedilmez. Sıra cetveline itiraz davasında iflâs idaresi, ilk duruşmada davacının talep sonucunu kabul etme iradesi göstermemiş ve mahkemece yapılacak tahkikat incelemesi neticesinde dava kabul edilmiş olsa dahi davacı alacaklının kayıt talebiyle sunmadığı vakıa ve delillerin incelenmesi neticesinde davanın kabulüne karar verilmesine rağmen iflâs idaresi aleyhine yargılama giderlerine hükmedilmemesi, hakkaniyet gereğidir.

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davacı, müflisten alacaklı olduğuna ilişkin vakıaların ispatı için Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun imkân verdiği delilleri mahkemeye sunabilir. Buradan yola çıkarak kayıt talebinde bulunulan alacak, bir hukukî işlemde doğmuşsa ve bu alacağın değeri HMK m.200 gereğince 4.880 TL'nin⁶⁰⁰ üstündeyse, alacağın senetle ispatı gerekir. Bu değer altındaki alacaklar için ise senetle ispat zorunluluğu bulunmadığından, alacağın takdiri delillerle ispatı mümkündür. Kesin delillerle ispatı zorunlu olan alacak miktarı bakımından mahkeme, kesin delillerle bağlıdır; davacının alacağın miktarına ilişkin gösterdiği bir kesin delil varsa ve o delille müflisten alacaklı olduğuna ilişkin vakıayı ispat etmişse mahkeme, kayıt talebi kısmen veya tamamen reddedilen kişinin müflisten alacaklı olduğunu kabul etmek zorundadır. Senedin yanında, senetle ispat zorunluluğunu ortadan kaldıran hâller varsa davacı, alacaklı olduğuna ilişkin iddiasını ispat için takdiri delillere⁶⁰¹ başvurabilir. Senetle ispat zorunluluğunu ortadan kaldıran hâller, HMK

vermediğinden iflâs idaresi kayıt taleplerini reddetmiştir. Davalı iflâs idaresi davanın açılmasına sebebiyet vermediğinden, "yargılama gideri" ile sorumlu tutulamaz..." Y. 19. HD., 16.11.2000 T., 6708 E., 7832 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.05.2020.

⁶⁰⁰ Bu miktar yeniden değerlendirilme oranına göre hesaplanmış 2021 yılına ilişkin miktardır. Kaynak: legalbank.net, Erişim Tarihi: 04.03.2021.

⁶⁰¹ Senetle ispatın zorunlu olduğu hallerde tüm istisnalar sıra cetveline itiraz davaları bakımından geçerlidir. Ancak özellikle davacının tacir olduğu durumlarda HMK m.203/(1)/(b) gereğince işin niteliğine ve tarafların durumlarına göre, senede bağlanmaması teamül olarak yerleşmiş bulunan hukuki

m.203'de düzenlenmiştir. İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davacı ve müflis arasındaki ilişkide senetle ispatın zorunlu olmadığı bu hâllerde davacı, tanık dinletebilir ve diğer takdiri delillerle alacağa ilişkin iddiasını ispatlayabilir. Aynı şekilde miktar senetle ispat zorunluluğunu gerekli kılsa dahi alacağa ilişkin delil başlangıcının var olması durumunda, delil başlangıcının yanında takdiri delillerin de mahkemeye sunulması mümkündür⁶⁰². Davacı ile müflis arasında iflâsın açılmasından önce yapılmış olan delil sözleşmesinin⁶⁰³, sıra cetveline itiraz davasına konu olan alacak iddiasının ispatı bakımından kullanılması mümkün müdür? Başka bir deyişle iflâs idaresi bu delil sözleşmesiyle bağlı mıdır? Biz bu soruya olumlu cevap vermek gerektiğini düşünüyoruz. Daha önce de belirttiğimiz üzere iflâs idaresinin sıra cetveline itiraz davasında taraf olması, başkasının hakkını dava takip yetkisi kapsamındadır. Taraflar arasında iflâsın açılmasından önce akdedilmiş olan bir delil sözleşmesinin kanun gereği dava takip yetkisi üzerine bırakılmış olan iflâs idaresini bağlamayacağı kabul edilseydi, vaktiyle davacı ve müflis arasında delil sözleşmesi yapılmasının bir anlamı kalmazdı. İflâs idaresinin dava takip yetkilisi olarak davadaki durumu, müflisin kurduğu ilişki ve hukukî duruma göre belirlenir⁶⁰⁴. Davacı ile müflis arasında iflâsın açılmasından önce usûlüne uygun düzenlenmiş olan delil sözleşmesi, iflâs idaresine karşı açılmış sıra cetveline itiraz davasında tarafları ve mahkemeyi bağlar.

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında tartışılan alacak, hukukî işlem dışında bir sebepten doğmuşsa (örneğin haksız fiilden) bu davada davaya konu olan alacağın miktarı ne olursa olsun takdiri delillerle ispat mümkündür. Bu bağlamda iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında tanık delili sunulabileceği gibi⁶⁰⁵ mahkemenin kendiliğinden keşif ve bilirkişi⁶⁰⁶ delillerine başvurması ve

işlemler için senetle ispatın zorunlu olmadığına ilişkin düzenlemenin önemli olduğunu vurgulamak gerekir. Burada ticari teamül dikkate alınmalıdır. Aynı yönde bkz. Arkan, 2020, **a.g.k.**, 124.

⁶⁰² S. Keser (2016). *Medeni Yargılama Hukukunda Delil Başlangıcı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 231; Bir belgenin delil başlangıcı olabilmesi için kanun gereği o vakıanın senetle ispat edilmesi gerektiği aksi halde o belgenin yalnız bir takdiri delil sayılabileceğine ilişkin bkz. O. Tok (2016). *Medeni Usul Hukukunda Delil Başlangıcı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 29.

⁶⁰³ Delil sözleşmesi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. M. Tuluay. *Delil Anlaşmaları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; S. Taşpınar (2001). *Medeni Yargılama Hukukunda İspat Sözleşmeleri*. Ankara: Yetkin Yayınları, 180 vd; P. Çiftçi (2009). Bir Hukuk Genel Kurulu Kararı Işığında Özellikle Medenî Usûl Hukuku Açısından Delil Sözleşmelerinin Geçerliliği Sorunu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı, C.11, 129-181; T. Hatipoğlu (2020). *Medeni Yargılama Hukukunda Delil Sözleşmeleri*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

⁶⁰⁴ Dişel, 2020, **a.g.k.**, 165.

⁶⁰⁵ "...İşçi alacağının iflâs masasına kayıt ve kabulü için açılan davada, gerçek ücreti belirleyebilmek için tanık beyanları gözetilmeli ve işçinin meslekte geçirdiği süre, işyerinde çalıştığı tarihler meslek unvanı ve fiilen yaptığı iş bildirilerek sendikalarla, ilgili işçi ve işveren kuruluşlarından emsal ücretin ne

yapacağı keşif veya alacağı bilirkişi raporu doğrultusunda gerekçeli olarak kararını vermesi mümkündür. Ayrıca taraflar arasındaki alacağın ticari nitelikte olması durumunda şüphesiz, usûlüne uygun düzenlenmiş ticari defterlerin sahibi lehine; usûlüne uygun düzenlenmemiş ticari defterlerin ise sahibi aleyhine delil teşkil etmesine ilişkin HMK m.222 hükmü, iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında geçerlilik taşır ve ticari defterler de delil olarak mahkemeye sunulabilir⁶⁰⁷. Her iki tarafın ticari defterlerinin de mahkemeye delil olarak sunulması mümkündür⁶⁰⁸. Yargıtay salt ticari defterlerin incelenmesiyle iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası hakkında karar verilmesini doğru bulmamakta, aynı zamanda ticari defterlerin yanında mahkemece bilirkişi incelemesi ve keşif yapılmasının gerekli olduğunu belirtmektedir⁶⁰⁹. Yargıtay, iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz

olabileceği araştırılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceği...” Y. 23. HD.,17.05.2013 T., 2705 E., 3323 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.05.2020.

⁶⁰⁶ “...İflâsın açılma tarihi itibarıyla, müflisin bankaya olan borcunun, tüm banka kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak saptanması gerektiği... mahkemece, müflisin imzası bulunan kredi sözleşmelerinden, gerek esas borçlu ve gerekse müteselsil kefil sıfatıyla doğan borcundan dolayı kredi sözleşmeleri ve davacı banka kayıtları incelenmek, her sözleşme yönünden müflisin sorumlu olabileceği miktarlar iflâs tarihi itibarıyla saptanmak ve sonucuna göre bir karar verilmek gerekirken...” Y. 11. HD., 24.12.1990 T., 7557 E., 8366 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.05.2020.

⁶⁰⁷ Ticari defterlerin delil niteliğiyle ilgili doktrinde iki türlü görüş ileri sürülmüştür. Bir görüşe göre, görüşü paylaşan yazarlarca farklı şartlar ve gerekçeler ileri sürülmekle birlikte, ticari defterler kesin delil niteliği taşır. Diğer bir görüş ise ticari defterlerin kesin delil niteliğinde olmadığına ve hâkimi bağlamadığına yöneliktir. Ticari defterlerin kesin delil niteliğinde olduğu yönünde bkz. Ayhan, Çağlar ve Özdamar, 2009, **a.g.k.**, 268; T. Ö. Kiraz (2012). *6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Getirilen Yenilikler*. Ankara: Adalet Yayınevi, 44; M. Bahtiyar ve L. Biçer (2013). *Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Ticari Defter Tutma Yükümlülüğü ve Ticari Defterlerin İspat Gücü*. Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. S.1, s.15-33, 30; E. Yılmaz (2017). *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*. C. II, Ankara: Yetkin Yayınları, 2569; Arkan, 2020, **a.g.k.**, 397; Bozer ve Göle, 2020, **a.g.k.**, 340; Ticari defterlerin takdiri delil niteliğinde olduğuna ilişkin görüşler hakkında ayrıntılı bilgi ve ticari defterlerin delil niteliğine ilişkin genel değerlendirme için bkz. Ö. Topal (2015). *Ticari Defterlerin Delil Niteliği*. Ankara: Yetkin Yayınları, 108 vd.

⁶⁰⁸ “...davacı tarafın delil listesinde taraf ticari defterlerine dayandığı gözetildiğinde, sadece davacı taraf defterleri incelenerek sonuca gidilmesi doğru olmamıştır. Bu durumda mahkemece davalı şirket ticari defter ve kayıtları da getirtilerek HMK’nın 222. maddesi kapsamında birlikte değerlendirilmesi ve hasıl olacak sonuç çerçevesinde karar verilmesi gerekirken, eksik incelemeye dayalı olarak yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir...” Y. 23. HD., 06.06.2017 T., 7939 E., 1684 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.05.2020.

⁶⁰⁹ “...Dava, İcra ve İflâs Kanunu’nun 235. maddesine dayalı olarak davacı alacağının iflâs masasına kayıt kabul istemine ilişkindir. Dava konusu alacağın eser sözleşmesinden kaynaklandığı ileri sürülmüş olup, davacı yüklenici, davalı ise iş sahibidir. Davacı, 30.03.2005 tarihli sözleşme gereğince yaptığı imalatın dolayı alacağı olduğunu ileri sürmektedir. Bu durumda, taraflardan sözleşme konusu inşaatla ilişkin tüm delilleri istenerek, bilahare uyuşmazlık konusu inşaat işinde **uzmanlığı bulunan kişilerden oluşturulacak bilirkişi kurulu marifetiyle mahallinde keşif yapılmak suretiyle, kanıtlanan ödemeler de dikkate alınarak, davacının sözleşme doğrultusunda yaptığı imalatın kapsam ve miktarı ile buna göre bir alacağı olup olmadığı saptanarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, **mücerret ticari defter incelemesi ile yetinilerek karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olmuş ve bozmayı gerektirmiştir**...” Y. 23. HD., 06.05.2013 T., 2275 E., 2936 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.05.2020.**

davasında, davacıyla müflis arasındaki temel borç ilişkisinin ispatının da önem taşıdığını ve bunun yalnız ticari defterlerle kanıtlanamayacağını vurgulamaktadır⁶¹⁰.

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz da kullanılabilecek ispat vasıtalarının tespitinde hangi esasların dikkate alınması gerektiğinden bahsettik. Peki alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında hangi esaslar geçerlidir? Davalı, müflisten alacaklı olduğunu veya sıra cetveline kaydedilen miktar kadar alacaklı olduğunu ya da sırasının doğruluğunu ispatlarken hangi ispat vasıtalarından faydalanabilir?

Öncelikle şunu belirtmeliyiz ki müflisin, davalının kendisinden alacaklı olduğuna yönelik beyanı, tek başına mahkemeyi bağlamaz. Bu hususta aksi yönde bir kabul, davalı ile müflis arasında muvazaalı ilişkilerin kurulmasına sebebiyet verebilir. Yargıtay'ın da müflisin beyanının tek başına mahkemeyi bağlamadığı yönünde kararı vardır⁶¹¹. Bu sebeple davalının alacağını ispatlayacak nitelikteki delillerini mahkemeye sunması gerekir. Ancak şüphesiz bu davada davalı, müflis iflâs etmiş olmasaydı açacağı olası bir dava ya da yapacağı bir icra takibinin devamında başvuru yollarında sunabileceği delilleri, kendisine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında sunamaz. Başka bir ifadeyle, salt bu delillerle başarıya ulaşamaz. Çünkü alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davacı taraf, müflisle davalı arasındaki ilişkiye yabancısıdır. Dolayısıyla bu yargılamada davalı, alacaklı olduğuna dair iddiasını mutlaka, ilişkinin dışında kalan üçüncü kişiye de etkili olabilecek nitelikte delillerle ispatlamalıdır. Bu sebeple alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davalının alacağını ispat için mahkemeye sunması gereken belgeler, sonradan düzenlenmesi mümkün olmayan belgelerdir. Burada alacağın miktarına göre bir ayırım yapmak gerekir. Senetle ispat sınırının altında olan alacakların, birbirini tamamlayan nitelikte belgelerle ispatlanması gerektiğini düşünüyoruz. Nitekim Yargıtay tarafından,

⁶¹⁰ “...Mahkemece "iddia, savunma ve toplanan delillere göre, davacı şirketin ticari defterlerinde alacakla ilgili senetlerinin yer aldığı, taraflar arasında temel ilişki bulunduğu" gerekçesiyle "159.302.928.000 TL'nin iflâs masasına kayıt ve kabulüne" karar verilmiş, hüküm davalı iflâs idaresince temyiz edilmiştir. Dosya daki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere ve özellikle davacı şirketin, dava konusu alacağını temel ilişkiye dayanarak kanıtlamış bulunmasına göre, davalı iflâs idaresinin yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddiyle...” Y. 19. HD., 22.03.2001 T., 675 E., 2073 K.; “...Dosya daki yazılara kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere ve özellikle davacının temel ilişkiye dayalı olarak alacaklı olduğunun bilrkişi incelemesi sonucu saptanmış bulunmasına göre...” Y. 19. HD., 08.07.2004 T., 9200 E., 8147 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.05.2020.

⁶¹¹ “...Müflisin kabulü bu alacağın sıra cetveline alınmasına yeterli değildir. Müflis ile davalı alacaklı arasındaki borcun doğumunu ispat eden delil ve belgelerin mevcut olması gerekir...” Y. 19. HD., 22.04.1999 T., 2327 E., 2712 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.05.2020.

alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davalının alacağını, birbirini doğrulayan nitelikte belgelerle ispatlaması gerektiği kabul edilmektedir⁶¹². Ayrıca bu davalarda tanık deliline de dayanılması mümkün olmadığı kabul edilmektedir⁶¹³. Senetle ispat sınırının üstünde olan alacaklarda iflâstan önceki tarihli bir noter senedi ispat için yeterli olarak kabul edilebilecekken iflâstan sonraki bir tarihte de düzenlenmesi mümkün olan adi senedin, sahte olduğu ileri sürülebilir ve sadece bu senet ispat için yeterli kabul edilmeyebilir⁶¹⁴. Keza ticari bir alacaktan kaynaklı olarak verilmiş bononun, müflisin ticari defterlerinde bu yönde bir kayıt bulunmadıkça ya da müflisin ticari defterleri usûlüne uygun tutulmadıkça alacağın varlığına tek başına delil teşkil etmeyeceği kabul edilmektedir⁶¹⁵. Başka belgelerle de alacağın ispatının sağlanmaya çalışılması gerekir. Müflisin ticari defterleri, HMK m.222’de belirtilen şartları taşıdığı takdirde alacağın ispatı için müflisin ticari defterlerine dayanılması mümkündür⁶¹⁶. Alacaklıya karşı açılmış sıra cetveline itiraz davasında davacının iddiası, sıra cetveline kaydedilmiş olan kişinin alacağının muvazaalı olduğu, başka bir

⁶¹² “...özellikle kayıt terkin davasında ispat yükü üzerinde olan davalı alacaklının, "müflis şirketten bonoda yazılı meblağ kadar alacaklı olduğunu" inandırıcı ve birbirini doğrulayan delillerle kanıtlayamamış bulunmasına göre, davalı vekilinin yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA...” Y. 19. HD., 06.05.1999 T., 2649E., 3101 K., Kaynak:e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.05.2020.

⁶¹³ “...Davacı vekili, dava dışı müflis İ. Turizm Yatırım İşletmeleri A.Ş.'nin iflâsından sonra iflâs idaresi tarafından düzenlenen sıra cetvelinde yer alan davalının alacağının muvazaalı olduğunu ileri sürerek, davalının 7.250,00 TL alacağının sıra cetvelinden terkinini talep ve dava etmiştir.... Mahkemece, iddia, savunma, benimsenen bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre, ispat yükü kendisinde olan davalı alacaklının müflisten alacaklı olduğunu usulüne uygun delillerle kanıtlaması gerektiği... bu tür davalarda tanık dinlenemeyeceği... buna göre davalının alacağın varlığını kanıtlayamadığı gerekçesiyle davanın kabulü ile davalının 7.250,00 TL alacağının sıra cetvelinden terkinine karar verilmiştir... kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA...” Y. 23. HD., 23.01.2013 T., 6598 E., 296 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.05.2020.

⁶¹⁴ “...Eğer borcu doğuran sebep bir senede dayanıyorsa ve salt bu senet borcun varlığını kabule yeterli görülüyorsa, davalı alacaklının alacağının varlığını ispatlayamadığı kabul edilmelidir...” Y. 19. HD., 22.04.1999 T., 2302 E., 2711 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.05.2020.

⁶¹⁵ “...ticari defter ve kayıtlarla teyit edilmeyen, süresinde ibraz olunmayan çeke ve protesto çekilmeyen bonoya dayanarak yapılmış alacak kaydının gerçek olmadığının kabulü ile yazılı şekilde hüküm kurulmasında bir isabetsizlik bulunmamasına göre, davalı vekilinin yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA...” Y. 19. HD., 03.05.2001 T., 1678 E., 3393 K.; “...Kayıt terkin davalarında ispat yükü alacağının esas miktarına itiraz edilen alacaklıdır. Davalı HUMK.nun 288 vd. maddeleri uyarınca "alacaklı olduğunu" kanıtlamalıdır. Borçlu ile davalı alacaklının haricen her zaman bono düzenlemeleri mümkün olup, bu bono tek başına alacağın varlığına yeterli delil olarak kabul edilemez. İsticvap edilen davalının beyanı da, alacağın varlığını ispat yönünden yeterli bulunmamaktadır...” Y. 19. HD., T. 16.09.1999, 4584 E., 4878 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.05.2020.

⁶¹⁶ “...Davalı alacaklı müflisin ticari defterlerine dayanarak alacağının varlığını ispat edebilirse de bu durumda müflisin ticari defter ve kayıtlarının kanuna uygun surette tutulmuş olması gerekir. Somut olayda davalının alacağının dayanağı senedin müflisin ticari defterlerinde kaydı varsa da müflisin ticari defterleri usulüne uygun tutulmadığından bu kayda itibar edilemez...” Y. 19. HD., T. 22.04.1999, 2327 E., 2712 K.; Aynı yönde Y. 23. HD., 23.01.2013 T., 6598 E., 296 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.05.2020.

ifadeyle müflis ve alacaklının muvazaalı alacak oluşturduğu yönündeyse ve bu yönde vakıalar ileri sürmüşse, bu vakıaların ispatına ilişkin yük davacıdadır. Çünkü muvazaa iddiasının ispatlanamaması ihtimalinde ortaya çıkacak riski davacı taşır⁶¹⁷. Muvazaa iddiasında bulunan davacı, bu iddiasına dayanak olarak, hukukî ilişkinin tarafı olmayan üçüncü kişi olduğundan, takdiri delilleri de mahkemeye sunabilir⁶¹⁸ (HMK m.203/1/ç).

Sıra cetveline itiraz davalarında yemin teklif edilebilir mi? Bu sorunun cevabına ilişkin iki dava türüne göre farklı açıklamalar yapmak gerekir. Öncelikle iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında, iflâs idaresine yemin teklif edilip edilemeyeceğini tespit etmek gerekir. Yargıtay vermiş olduğu bir kararında, iflâs idaresinin yemin edebileceğini belirtmiştir⁶¹⁹. Ayrıca doktrinde de iflâs idaresinin yemin etmesinin mümkün olduğuna dair görüş bulunmaktadır⁶²⁰. HMK m.225 gereği kişinin kendisinden kaynaklanan vakıaların, yemine konu olacağı hüküm altına alınmıştır. Bu hüküm sebebiyle hukukî ilişkinin tarafı olmayan iflâs idaresinin yemine konu olan hususu bilmediği ve bu sebeple yemin edemeyeceği düşünülebilir. Ancak biz başkasının hakkını dava takip yetkisini kullanan iflâs idaresinin, sıra cetveline itiraz davasında borç ilişkisinin var olup olmadığı hususunda bilgi sahibi olabileceğini ve hatta bu hususta en

⁶¹⁷ Meriç, 2015, **a.g.k.**, 225.

⁶¹⁸ "...Olayda; itiraza uğrayan alacak kalemleri çek vafını haiz olmayan belgelere dayanmaktadır. Bu belgelerin hangi hukukî ilişki nedeniyle düzenlendiği tesbit edilmemiştir... Mahkemenin bu konuda gerekli araştırma yapılmadan ve "müflisler tarafından kabul edildiği"nden bahisle, noksan inceleme ile karar vermesi isabetsizdir. Tabii ki, borcun varlığının tesbiti yönünden, davanın şekli ve itiraza uğrayan alacağın miktarı, tarafların sıfatı açısından, üçüncü kişilerin muvazaa iddiasını her türlü delille isbat hakkına sahip oldukları hususu, tanık dinletme isteği bakımından nazara alınmalıdır..." Y. 12. HD., T. 20.06.1986, 13141 E., 7148 K. Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.05.2020.

⁶¹⁹ "...Bir vakıayı ispat yükü kendisine düşen taraf o vakıayı başka delillerle ispat edemediği takdirde diğer tarafa yemin teklif edebilir. Ancak ispat yükü kendisine düşen taraf bütün delillerle iddiasını veya savunmasını ispatlamaya çalışıp bunu başaramadığı takdirde son çare olarak yemin deliline başvurur ...birlikte temsil söz konusu olduğu takdirde yeminin bağlayıcı olabilmesi için birlikte temsile yetkili kişilerin tamamının da yemin etmesi zorunludur. İflâs masasının taraf olduğu davalarda ise yemin, müflis tarafından değil, iflâs idaresi tarafından eda edilir. HMK'nın 229. maddesi uyarınca, yemin için davet edilen kimse, tayin edilen gün ve saatte mahkemede geçerli bir özrü olmaksızın bizzat hazır bulunmaz yahut hazır bulunup da yemini iade etmez ya da yemini eda etmekten kaçınırsa yemin konusu vakıaları ikrar etmiş sayılır. Somut olayda, davacı tarafça hazırlanan yemin metni, iflâs dairesince müştereken temsile yetkili oldukları bildirilen iflâs idare memurlarına ayrı ayrı tebliğe çıkarılmış olup, iflâs idare memurlarından Av. T... D...'a yapılan tebligatın bila tebliğ iade edildiği, Av. B... G...'in usulüne uygun tebligata rağmen duruşmada hazır bulunmadığı, Av. C... T...'nin ise 28.12.2012 tarihli oturumda yemin metninde yazılı hususlar kendilerinden sadır olmadığından yemin teklifini kabul etmediğini beyan ettiği anlaşılmıştır. Bu durumda mahkemece, iflâs idare memurlarının müştereken temsile yetkili oldukları ve HMK'nın 229. maddesi hükmü gözönünde bulundurularak, davacının dava konusu faturaların içeriği emtiyayı teslim ettiği ve fatura bedellerinin ödenmediği yolundaki iddiasını kanıtladığının kabulü..." Y. 23. HD., 18.06.2014 T., 5164 E., 4666 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 20.05.2020.

⁶²⁰ E. Yılmaz (1989). *Medeni Yargılama Hukukunda Yemin (Yemin)*. Ankara: Yetkin Yayınları, 79; Yılmaz, 1976, **a.g.k.**, 127; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1304.

iyi bilgi sahibi olabilecek durumda iflâs idaresinin olduğunu düşününüz⁶²¹. Zira tüm inceleme ve araştırmaları yapan, müflisin görüşünü alan, müflise ait kayıtları inceleyerek her hususta bilgi sahibi olan iflâs idaresidir. Sıra cetveline itiraz davasında müflis davanın tarafı değildir ve davacı tarafta iflâs idaresi bulunur. Dolayısıyla bu davada yemin teklifi, başkasının hakkını dava takip yetkisini kullanan iflâs idaresine yapılır ve iflâs idaresi üyeleri birlikte yemin edebilirler. İflâs idaresinin yemin edebileceğine ilişkin doktrindeki görüşe, iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası bakımından katılıyoruz. Öte yandan alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında, ispat yükü altında olan davalının, davacıya yemin teklif etmesi mümkün olmamalıdır. Bu şekilde bir yemin talebi mahkemece kabul edilmemelidir⁶²². Çünkü yemin yalnız kişinin kendisinden kaynaklanan vakıalar hakkında teklif edilebilecek olup (HMK m.225) davacı, müflis ile davalı arasındaki hukukî ilişkiye tamamen yabancısıdır. İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasındaki dava takip yetkisinin kullanılması durumu bu davada yoktur. Yargıtay da alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında yemin delilinin kullanılamayacağı görüşündedir⁶²³.

2.1.17. Sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilebilecek kararlar

2.1.17.1. Genel Olarak

Mahkemelerin görevi, taraflar arasındaki uyuşmazlığı çözerek bir karara bağlamak olduğundan⁶²⁴ sıra cetveline itiraz davasını inceleyen mahkeme de davayı, vereceği nihai bir kararla sonuçlandırmak zorundadır. Mahkeme, esasa ilişkin nihai bir karar vererek sıra cetveline itiraz davasını sonuçlandırabileceği gibi bazı hallerde usûle

⁶²¹ İflâs idaresinin bir işlemin müflis tarafından yapılıp yapılmadığını bilecek durumda olduğuna ilişkin bkz. Yılmaz, 1976, (a.g.k.), s.127.

⁶²² “...Davacı vekili, "davalı tarafından iflâs masasına bildirilen ve iflâs İdaresince kabul edilen alacağın gerçek bir alacak olmadığını" ileri sürerek "bu alacağın masadan terkinine karar verilmesini" istemiştir. Kayıt terkin davalarında ispat yükü alacağının esasına, miktarına veya sırasına itiraz edilen alacaklıya aittir. Davalı alacaklı "sıra cetveline kabul edilen alacağının varlığını" ispat ile yükümlüdür... Alacağın miktarına göre alacağın varlığını kesin delillerle ispat etmesi gereken davalıya HUMK.nun 356. maddesi uyarınca yemin teklif edilemez..." 22.04.1999 T., 2302 E., 2711 K., Kaynak: e-uyar.com.

⁶²³ “...Mahkemece, iddia, savunma, benimsenen bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre, ispat yükü kendisinde olan davalı alacaklının müflisten alacaklı olduğunu usulüne uygun delillerle kanıtlaması gerektiği,... yemin deliline başvurulamayacağı... buna göre davalının alacağın varlığını kanıtlayamadığı gerekçesiyle davanın kabulü ile davalının 7.250,00 TL alacağının sıra cetvelinden terkinine karar verilmiştir... kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA..." Y. 23. HD., 23.01.2013 T., 6598 E., 296 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 22.05.2020.

⁶²⁴ Pekanitez, Atalay ve Özkes, 2020, a.g.k., 427.

ilişkin bir kararla da davayı sona erdirebilir. Mahkeme, sıra cetveline itiraz davasının esası hakkında kabul veya ret kararı verebilir. Ayrıca sıra cetveline itiraz davası, usulî bir sebepten reddedilebilir ve davanın geri alınması, davanın açılmamış sayılması gibi sebeplerle usûle ilişkin nihai bir kararla sona erdirilebilir. Öte yandan sıra cetveline itiraz davasına, davanın konusuz kalması sebebiyle devam edilemeyebilir. Sıra cetveline itiraz davasının, üzerinde serbestçe tasarruf edilebilir nitelikte bir dava olması sebebiyle davaya son veren taraf usûl işlemleriyle sonlanması da mümkündür. İlerleyen başlıklar altında, sıra cetveline itiraz davasının neticelenmesine sebep olan tüm bu haller tek tek incelenecektir.

2.1.17.2. Esasa ilişkin kararlar

Taraflar arasındaki uyuşmazlığı esastan çözerek sonlandıran kararlar, esasa ilişkin nihai kararlardır. HMK m.294'e göre uyuşmazlığın esası hakkında verilen nihai kararlar ise hüküm olarak adlandırılır. Mahkeme, sıra cetveline itiraz davasında yapacağı inceleme neticesinde, davanın kısmen yahut tamamen kabulü veya reddi şeklünde verebileceği iki farklı karardan biriyle uyuşmazlığın esası hakkında hüküm vermiş ve yargılamayı sonlandırmış olur. Aşağıda sırasıyla öncelikle sıra cetveline itiraz davasının kabulü daha sonrasında ise reddi incelenecektir.

2.1.17.2.1. Davanın kabulü

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz bakımından

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının kabul edilmesi hâlinde davacının müflisten alacaklı olduğu tespit edilmiş olur. Verilen karar ise alacaklının sıra cetveline kaydedilmesi yönündedir. Dolayısıyla verilen hüküm bir eda hükmü değildir. Mahkemenin vereceği karar, davacıya iflâs alacağı olarak bir miktar paranın ödenmesini değil yalnız iflâs idaresinin alacağın masaya kaydına karar verilmiş olması sebebiyle sıra cetvelinde değişiklik yapmasına yönelik bir emri içerir⁶²⁵. Böyle bir hükmün ardından alacağın kaydedileceği sıranın tespiti iflâs idaresinin görevi olup, alacaklının,

⁶²⁵ İcra hukukunda sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen hükmün niteliğine ilişkin benzer bir yaklaşım için bkz. Meriç, 2015, **a.g.k.**, 230.

sıra cetveline kaydedilirken sırasının yanlış tespit edildiğine yönelik iddiası sıra cetveline şikâyetin konusunu oluşturur⁶²⁶. Ayrıca mahkeme tarafından masaya kaydına karar verilen alacaklar, iflâs idaresince sıra cetveline kaydedilmezse hakkın yerine getirilmemesi sebebiyle süresiz şikâyet yoluna başvurulması mümkündür.

Sıra cetveline itiraz davası kabul edildiği takdirde sıra cetveli düzeltilir ve alacak, sıra cetveline kaydedilmesi gereken sırada yerini alır. Bu kişinin alacağı artık kesinlik kazanır. Dolayısıyla daha sonra herhangi bir alacaklı, sıra cetveline kaydedilmiş bu alacak hakkında sıra cetveline itiraz davası açamaz⁶²⁷. Zira açılmış olan sıra cetveline itiraz davasında zaten alacak inceleme konusu yapılmış ve tartışılmıştır. Bu dava neticesinde verilen hükme göre sıra cetvelinin düzeltilmiş hâli diğer bütün alacaklılar için de bağlayıcıdır⁶²⁸. Sıra cetveline yeni bir alacağın dâhil edilmiş olması sebebiyle sıra cetvelinde yer alan diğer alacaklıların paylarına düşen miktarlar da elbette bu davanın sonucundan etkilenir ve verilmiş karar doğrultusunda sınırlandırılmış olur⁶²⁹.

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının kabul edilmesi ve alacağın sıra cetveline kaydedilmesi yönünde karar verildiğinde bu karar, müflise sirayet eder. Çünkü iflâs idaresi bu davayı kendi adına ancak müflisin, üzerinde tasarruf yetkisinin kısıtlandığı malvarlığı değerlerine ilişkin olarak yürütmektedir ve aslında şahsına ilişkin bir hakka sahip olmamasına rağmen davada taraf konumundadır⁶³⁰. Başka bir ifadeyle iflâs idaresi, görevi sebebiyle davanın tarafıdır ve başkasının hakkını dava takip yetkisini kullanır⁶³¹. Bu sebeple masayı ilgilendiren tüm davalarda olduğu gibi, sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen hükme rağmen iflâsın kapanmasından sonra yeniden dava açılmaz⁶³². Müflisin dava takip yetkisini kullanan iflâs idaresinin taraf olduğu sıra cetveline itiraz davasında verilen hüküm, müflis hakkında da kesin hüküm teşkil eder⁶³³.

⁶²⁶ Sıra cetveline karşı şikâyet konusunda da bahsedeceğimiz üzere, esasa ilişkin inceleme gerektirmeyen hususlar şikâyetin konusunu oluşturur.

⁶²⁷ Aynı yönde görüş için bkz. Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 481; Aksi yönde görüş için bkz. Postacıoğlu, 1978, **a.g.k.**, 81.

⁶²⁸ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 132.; Hunkeler, 2014, **a.g.k.**, 1118; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1413.

⁶²⁹ Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 482.

⁶³⁰ G. Sunar (2003). Şekli Anlamda Taraf Kavramını Kabul Etmenin İcra ve İflâs Hukukunda Doğurduğu Sonuçlar. *Prof. Dr. Ergun Önen'e Armağan*. İstanbul: Alkım Yayınevi, s.333-356, 347 vd.

⁶³¹ Deren Yıldırım, 1996, **a.g.k.**, 114; L. Börü (2011). Sıfat ve Dava Takip Yetkisi. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, s.247-278, 262 vd.

⁶³² Deren Yıldırım, 1996, **a.g.k.**, 114.

⁶³³ Yılmaz, 1976, **a.g.k.**, 137; Deren Yıldırım, 1996, **a.g.k.**, 114; İflâs idaresinin taraf olduğu bir davada verilen hükmün müflise sirayet edeceğine ilişkin bkz. Dişel, 2020, **a.g.k.**, 261.

İsviçre hukukunda iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası olumlu sonuçlandığında alacağın masaya kaydına karar verilir ve bu karar tüm alacaklılar için bağlayıcı hale gelir⁶³⁴. Türk hukukundan farklı olarak iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası davacı tarafından, talep ettiği sıradan farklı bir sıraya kaydedilmiş olduğu gerekçesiyle açılmış ve kabul edilmişse alacağın mahkeme tarafından incelenerek tespit edilmiş olan sıraya kaydedilmesi gerekir. İsviçre doktrininde kabul edilen bir görüşe göre⁶³⁵ iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının kabul edilmesi halinde sıra cetvelinin düzeltilmesi gerekmez. Sadece yapılacak paylaştırmada davacı dikkate alınarak dağıtımın yapılması gerekir. Diğer bir görüş⁶³⁶ ise iflâs idaresinin mahkemece verilen karar gereğince sıra cetvelinde düzeltme yapması gerektiğini, bu düzeltmenin yapılmaması halinde şikâyet yoluna başvurulmasını mümkün olduğunu belirtmektedir.

Doktrindeki görüşe göre iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz neticesinde yeniden düzenlenen sıra cetvelinin yeni halinin iflâs dairesine bırakılması ve bu durumun ilan edilmesi gerekmez⁶³⁷. Sıra cetveline dâhil edilen alacağın tekrar tartışma konusu yapılamayacağı ve bu alacaklara yönelik dava açılmayacağı ifade edilmektedir⁶³⁸. Biz sıra cetvelinin düzenlenmiş halinin iflâs dairesine bırakılması ve bu hususta yeniden ilan yapılması gerektiğini düşünmekteyiz. Ancak bu ilanın, görülen sıra cetveline itiraz davalarından sonra bu alacakların niteliğinin, varlığının veya yokluğunun tekrardan tartışma konusu yapılmasına ve hatta, ilk ilandan sonra aleyhine müracaat yollarına başvurulmamış hususlar için de sıra cetveline müracaat yollarına başvurmaya fırsat vermemesi gerektiğini düşünmekteyiz. Sıra cetvelinin düzenlenmiş halinin yeniden iflâs dairesine bırakılması ve bu yönde yapılan ilan, yalnız hakkında değişiklik yapılan alacağın sırasına yönelik olmalıdır. Zira iflâs idaresi mahkemenin kararının gereği olarak alacağı sıra cetveline kaydetmekle birlikte bu alacağın sırasına ilişkin hata yapmış olabilir. Bu sebeple alacaklı kendi sırasının doğru olmadığı gerekçesiyle şikâyet yoluna başvurmak isteyebilir ya da sıra cetvelinin bu yeni hali sebebiyle hukukî yararı bulunan alacaklıların, dava konusu yapılmış olan alacağın sırasının farklı olması gerektiğinden bahisle sıra cetveline itiraz davası açmaları

⁶³⁴ Jeager, 1997/99, **a.g.k.**, 456; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1413, Rn. 22.

⁶³⁵ Jeager, 1997/99, **a.g.k.**, 456; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1413, Rn. 22.

⁶³⁶ Vock ve Meister Müller, 2018, **a.g.k.**, 292.

⁶³⁷ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, s.136; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1334; Eroğlu, 2019, **a.g.k.**, 198; Pekcanitez vd. 2020, **a.g.k.**, 463.

⁶³⁸ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, s.136.

gerekebilir. Sonuç olarak değiştirilen sıra cetveli iflâs dairesine bırakılmalı ve bu hususta yeni bir ilan yapılmalı, ancak bu ilana dayalı olarak yalnız hakkında değişiklik yapılan alacakların sırasına ilişkin sıra cetveline müracaat yollarına başvurulabilmelidir.

Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası bakımından

Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının, davalının sıra cetvelindeki sırasının doğru olmadığına yönelik açılmış olması ve mahkemenin yapacağı inceleme neticesinde bu talebin haklı olduğuna kanaat getirmesi hâlinde, davanın esastan kabulü söz konusu olur. Bu durumda mahkeme, davalının sırasının doğru olmadığından bahisle sıra cetvelinde değişiklik yapılmasına karar verir. Örneğin, işçi alacağı olduğu gerekçesiyle birinci sıraya kaydedilmiş olan alacağın aslında imtiyazlı olma şartlarını taşımadığı ve sırasının doğru olmadığı gerekçesiyle sıra cetveline karşı itiraz davası açılmış, yargılama neticesinde davalının alacağının imtiyazlı alacak olmadığına kanaat getirilmişse alacaklının sırası değiştirilerek dördüncü sıraya kaydedilmesine karar verilir. Mahkeme tarafından verilen hükmün hedefi aslında davalı değildir. Diğer bir ifadeyle, davalının bu yargılama neticesinde verilmiş olan kararı esas alarak yerine getirmesi gereken bir yükümlülüğü yoktur. Verilen hüküm iflâs idaresine yöneliktir ve sıra cetvelinin değiştirilmesi emrini içerir. Mahkemenin vermiş olduğu bu karar, sıra cetvelinde değiştirici bir etki doğurur.

Sıra cetveline itiraz davasının davalının alacağının sıra cetvelinden kısmen veya tamamen silinmesi talepli açılması hâlinde, mahkeme yaptığı incelemede davalının müflisten hiç veya sıra cetveline kaydedilen kadar alacaklı olmadığını tespit ederse davanın esastan kabulüne karar verir. Burada mahkemenin vereceği karar öncelikle, iflâs idaresine yönelik bir emri içerir ve sıra cetvelinde değişiklik yapılmasını gerekli kılar. Mahkemece hükme bağlanan bu değişiklik, davalı alacaklının alacağının sıra cetvelinden kısmen veya tamamen silinmesine yöneliktir. Bu davanın kısmen veya tamamen kabulüne karar verilmesi, aynı zamanda İİK m.235/3 ve İsv. İİK m.250/3’de yer alan bir sonucu da beraberinde getirir. Nitekim İİK m.235/3 gereğince davayı kaybeden davalıya tahsis edilmiş hisse, sırası önem taşımaksızın yargılama giderleri de dâhil edilerek önce davacıya ödenir, davalıya tahsis edilen hisseden kalan bir miktar olursa bu miktar masaya aktarılır ve sıra cetveli dikkate alınarak diğer alacaklılara dağıtılır. Benzer bir şekilde İsv. İİK m.250/3’de davanın kabulünün, davalıya ayrılmış

payın yargılama giderleri de dâhil olmak üzere davacının alacağı tamamen karşılanıncaya kadar davacıya ödenmesine, kalan miktarın ise sıra cetveline göre paylaştırılmasına hizmet edeceği düzenlemesi yer alır. Bu düzenlemeler dikkate alındığında mahkemenin vereceği karar, davalıya tahsis edileceği öngörülen alacağın sıra cetvelinden kısmen veya tamamen silinmesine, ilerde yapılacak paylaştırmada da davalının kaydedilmiş fakat silinmesi gereken bu alacak miktarı kadar davacı alacaklıya bir ödeme yapılmasına yöneliktir⁶³⁹. Burada dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:

Öncelikle bu karar ile davalı, davacıya herhangi bir miktar ödeme yapma yükümlülüğü altına girmez. Yükümlülük altına giren iflâs idaresi olup, bu yükümlülük, sıra cetvelinin değiştirilmesinden ibarettir. Davalıya tahsis edilen miktardan davacıya bir miktar para aktarılması, ancak müflise ait olan ve fakat iflâsla birlikte onun tasarruf yetkisinden çıkan mallar satılıp bedel elde edildiğinde, dolayısıyla paylaştırmının ilerleyen aşamalarında mümkün olur.

İkinci olarak vurgulamak isteriz ki davalıya tahsis edilmiş ve mahkeme tarafından silinmesi öngörülen miktarın tamamının davacıya verilmesini gerektiren bir kural yoktur. Davacıya ödenecek miktar, paylaştırmaya göre davacıya ödenemeyecek kısım kadardır. Eğer davacının, iflâs alacağının tamamını zaten tahsil etme ihtimali olduğu mallar paraya çevrildiğinde anlaşılmışsa, davalıya önceden tahsis edilerek silinmiş bedel, masaya ve dolayısıyla diğer alacaklılara ayrılır. Üçüncü olarak, davalıya tahsis edilerek sonradan silinen bedelin tamamı davacıya ödense dahi davacının iflâs alacağı karşılanmamışsa sıra cetvelinin gerektirdiği şekilde paylaştırmaya devam edilir.

⁶³⁹ “Kayıt terkin davalarında, “sıra cetvelinin iptâline” karar verilmesine yasal olanak bulunmayıp (İİK. m. 235) “davalıya ayrılan payın, dava giderleri de dâhil olmak üzere davacıya ödenmesine” karar verilmek gerekir. Açıklanan nedenle hükmün kuruluşu doğru değildir. Ne var ki, bu yanlışlık yeniden yargılamayı gerektirmediğinden mahkeme kararının hüküm fıkrasının (1) sayılı bendinin (4 ncü) satırında bulunan “...iptâline, iflâs idaresince yeniden sıra cetveli tanzim edilmesine”, sözcük dizisinin hükmünden çıkartılarak bunun yerine “... sıra cetvelinden terkinine, bu alacağın, dava giderleri de dâhil olmak kaydıyla alacağı nisbetinde davacıya verilmesine, artan kısım olması hâlinde diğer alacaklılara sıra cetveline göre dağıtılmasına”, sözcüklerinin yazılmasına ve sonucu itibarıyla yerinde bulunan hükmün Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nun 438/VII nci maddesi uyarınca düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir...” Y. 19. HD., 21.02.2008 T., 8617 E., 1483 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 28.05.2020. Yargıtay bu kararında sıra cetvelinin kayıt silme davası neticesinde iptaline karar verilemeyeceğini belirtmiştir. Metin içinde belirttiğimiz gibi burada verilecek karar zaten sıra cetvelinin iptaline değil, davalı alacaklının alacağına ilişkin kısmının değişikliğine yönelik olmalıdır. Ayrıca kayıt silme davası neticesinde verilen kabul kararının gerekçesi, davalının müflisten alacaklı olmasına dayalı olduğundan, Yargıtay kararında öngörülen, “bu alacağın” ifadesi doğru bir ifade değildir. Burada aslında bir alacak değil, müflisin paraya çevrilen malvarlığı değerinden, sıra cetvelinde başta yer almakla birlikte sonra terkin edilen alacağa öngörölmüş değer, sıraya bağlı olmaksızın öncelikle davacıya ödemesi söz konusudur.

Son olarak davacının alacağına herhangi bir artışın meydana gelmeyeceğini belirtmek gerekir. Davalının hissesi için öngörölmüş olan alacak, davacının alacağına mahsuben davacıya ödeneceğinden, sıra cetvelinde davacı açısından bir değışiklik yapılmaz.

Davacının sırası gözetilmeksizin davalıya tahsis edilen hisseden kendisine ödeme yapılacağına ilişkin düzenlemeyi bir örnekle açıklamak isteriz: Sıra cetvelinin 3.sirasında yer alan ve 50.000 TL iflâs alacağı olan Z, sıra cetvelinin ilk sırasına dört diğeri alacakla birlikte kaydedilmiş ve müflisten 10.000 TL alacaklı olan K'ya sıra cetveline itiraz davası açmış olsun. Mahkeme davanın tamamen kabulüne karar verdiğinde sıra cetveli düzeltilir ve sıra cetvelinden K'ya ilişkin kayıt silinir. Paylaştırmanın devamında satışların yapılması, pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesiyle ilk önce -şüphesiz rüçhanlı alacaklar, masa borçları ve iflâs alacakları ödendikten sonra- ilk sıraya ödeme yapılır. İlk sıraya ödeme yapılırken eğer satış bedeli ilk sıradaki dört alacaklının ve silinmiş olmakla birlikte en başta kaydedilmiş olan K'nın alacağının tamamını karşılıyorsa 2. sıradaki alacaklılardan önce Z'nin alacağının 10.000 TL'si ödenir. Eğer alacak tutarı, birinci sıradaki alacakların tamamını karşılamıyorsa sanki K'nın alacağı da hâlen kayıtlıymış gibi gârame yapılarak K'ya düşmesi planlanan hisse, Z'nin alacağına mahsuben ödenir. İİK m.207 ve İsv. İİK m.220'de öngörölen ve bir sıra önceki alacaklılar alacağını tamamen almadıkça diğeri sıradaki alacaklılara ödeme yapılamayacağına dair kural, bu örnekte ikinci sıradaki alacaklılara ödeme yapılmaksızın üçüncü sırada yer alan Z lehine ödeme yapılmasını sağlayarak bir istisnaya uğramış olur.

Sıra cetvelinde değışiklik yapacak iflâs idaresi, sıra cetvelinde davalının silinen alacağına ilişkin kısma, alacağın mahkeme hükmüyle silinmiş olduğuna fakat ilerde yapılacak paylaştırma işlemlerinde ve dağıtımda bu miktarın davacıya, alacağına mahsuben ödeneceğine yönelik bir kayıt düşmelidir. Böylece sıra cetvelindeki değışiklikle paraların fiilen alacaklılara paylaştırılması arasında geçen sürede, herhangi bir karışıklığa mahâl verilmesi önlenmiş olur. Mahkemenin alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası neticesinde vereceğı hüküm, iflâs idaresini bu şekilde yönlendirecek ve tereddüte mahâl vermeyecek şekilde açık olmalıdır.

Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının, davalının sırasının doğru olmadığı gerekçesiyle açılmış olması halinde davanın esastan kabul edilmesi, yalnız bu

kişinin sıra cetvelinde yer alan sırasının değiştirilmesine yönelik emri içerir. İflâs idaresi, mahkemenin kararına istinaden davalının sıra cetvelindeki sırasını değiştirir. Ancak bu halde, davalıya tahsis edilen hissenin davacıya ödenmesine ilişkin İİK m.235/3’de belirtilen sonuç doğmaz. Bu sonucun doğmaması, davalının alacağının masadan silinmesi ve bu alacağın sıra cetvelinden terkini değil yalnız sıranın değişmesi yönünde verilmiş mahkeme kararı sebebiyledir. Davalının paylaşırma neticesinde tahsil etmesi gereken alacak miktarında bir değişiklik olmaz. Her ne kadar davalıya ayrılan pay, davacıya verilmese de davalının sırasındaki değişiklik zaten paraların dağıtılması aşamasında, davacının durumunda olumlu etki sağlar. Çünkü daha önce belirttiğimiz gibi davacı, sıra cetvelinde kendisinden daha üst veya en azından kendisiyle aynı sırada olan bir başka alacaklıya bu davayı açabileceğinden, davalının sırasının değişmesi ve davacıdan daha alt bir sıraya alınması, davacının paylaşırma neticesinde pay alabilme ihtimalini arttırır. Unutulmamalıdır ki İİK m.207 (İsv. İİK m.220) gereğince bir sıradaki alacakların tamamı karşılanmadan bir sonraki sıraya geçilemez. Yukarıdaki sırada bulunan alacakların sayısının azalmasının, daha alt sırada yer alan alacaklılar açısından olumlu etki yaratacağı şüphesizdir.

Son olarak alacaklı, müflisten hiç veya masaya kaydedilen kadar alacaklı olmadığına anlaşılmış olması sebebiyle sıra cetveline itiraz davasının kabul edilmesi ve alacağının kısmen veya tamamen sıra cetvelinden silinmesi halinde, iflâsın kapanmasından sonra müflise karşı bir alacak davası açabilir mi? Başka bir ifadeyle sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen hüküm, davalı ile müflis arasında alacağa ilişkin kesin hüküm teşkil eder mi? Bu soruya olumsuz cevap verilmesi gerektiği düşüncesindeyiz. Şöyle ki:

Müflis, sıra cetveline itiraz davasının tarafı değildir ve iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında iflâs idaresinin yaptığı şekilde müflise ait dava takip yetkisinin kullanılması durumu yoktur. Bu davada davacıyla, müflis arasında var olan bir hukukî ilişkiden doğan alacak da tartışma konusu yapılmamıştır. Bu dava yalnız, müflisle ilgisi olmayan ve müflise dayalı herhangi bir yetkiyi kullanmayan davacı ve davalı arasında görüldüğünden, bu kişiler arasında kesin hüküm etkisi yaratır ve mevcut tasfiye içerisinde hüküm ve sonuçlarını doğurarak davalının tasfiyeden pay almaması sağlanır.

Davalı bu davada, üçüncü kişiye karşı etki doğurması mümkün olan delilleri kullanması gerektiğinden, elinde var olan delilleri kullanma şansını elde edememiş; böylece iyiniyetli davalı açısından ispatsızlık, davanın kaybı ve alacağın sıra cetvelinden silinmesi silsilesini beraberinde getirmiş olabilir. Bir örnekle durum şu şekilde ifade edilebilir: Müflisin, hakkında iflâs kararı verilmeden önce yakın arkadaşı A'dan 2.000 TL borç para aldığını ve tarafların, aralarındaki yakınlık sebebiyle bu borcu yazılı bir belgeye bağlama ihtiyacı hissetmediklerini varsayalım. Ayrıca 2.000 TL'nin müflise teslimi esnasında yanlarında ikilinin başka bir arkadaşlarının daha var olduğunu ve bu kişinin de tanık olduğunu düşünelim. İflâs tasfiyesinde A, 2.000 TL'lik alacağını masaya kaydettirdiğinde bir başka alacaklı bu kaydın silinmesi için sıra cetveline itiraz davası açmış, A bu davada, davacıya karşı alacağın ispatını sağlamak için arkadaşını tanık olarak gösterememiş ve başkaca da bir belge olmadığı için alacağı sıra cetvelinden terkin edilmiş olabilir. Böylece müflisten aslında alacaklı olan A, tasfiyeden hiçbir pay alamaz. Örnekle de açıklamaya çalıştığımız böyle durumlarda, kesin hükmün müflise sirayet etmemesine yönelik kabul halinde iyiniyetli alacaklılar, iflâsta paylaşırma neticesinde alacaklarını tahsil edemezler ise de daha sonra müflise karşı açacakları bir davayla, ellerindeki bütün ispat vasıtalarını kullanabilecekleri için, alacaklarını tahsil etme imkânını muhafaza ederler.

2.1.17.2.2. *Davanın reddi*

Sıra cetveline itiraz davasında yapılacak inceleme neticesinde davacının esas bakımından haklı olmadığına kanaat getiren mahkeme, davanın esastan reddine karar verir. İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında, alacak kayıt talebi kısmen reddedilen kişinin alacağının iflâs idaresince kabul edilen kadar olduğu; tamamen reddedilen kişinin ise müflisten alacaklı olmadığı tespit edildiği takdirde sıra cetveline itiraz davası esastan reddedilir. Böylece iflâs idaresi tarafından sıra cetveli düzenlenirken davacının alacağına ilişkin talebinin, sıra cetvelinde kısmen yer almış olması veya hiç yer almamış olması konusunda doğru karar verdiği tespit edilmiş olur. İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının davacısı bakımından düzenlenmiş olan sıra cetveli artık kesinleşir ve bu alacak için paylaşırma sürecinde

herhangi bir pay ayrılmaz⁶⁴⁰. Doktrinde bir görüşe göre iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasını kaybeden davacının, iflâsın kapanmasından sonra müflise karşı alacak davası açarak alacağını talep etmesi mümkündür⁶⁴¹. Davanın kabulü kısmında da belirttiğimiz gibi yargılamanın tarafı olan ve başkasının hakkını dava takip yetkisini kullanan iflâs idaresinin leh ve aleyhine verilmiş olan kararlar, müflis için de bağlayıcıdır⁶⁴². Sıra cetveline kayıt talebinin reddedilmesi, davacının alacaklı olduğunu ispat edememesine dayanır. Dolayısıyla bu davada alacağın varlığı veya yokluğu tartışılır ve alacak hakkında detaylı inceleme yapılır. İflâsın kapanmasından sonra açılacak alacak davasında da iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında tartışılan alacak, tekrardan tartışma konusu olacaktır. Bu sebeple açılmak istenen alacak davası, kesin hükmün etkisi sebebiyle usûlden reddedilmeli; aynı alacak tekrar tartışma konusu yapılmamalıdır.

İsviçre hukuku bakımından davacının alacağının talep ettiği sıradan farklı bir sıraya kaydedilmiş olduğu gerekçesiyle iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının esastan reddedilmiş olması hâlinde, bu kişinin alacağının doğru sıraya kaydedilmiş olduğu tespit edilmiş olur. Dolayısıyla bu alacaklı, kendi talep ettiği sıra doğrultusunda değil, iflâs idaresinin belirlemiş olduğu sıra doğrultusunda paylaştırmaya dâhil olur.

Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında yapılacak inceleme neticesinde, davalının sıra cetveline kaydedilen kadar alacaklı olması veya bu alacağın niteliği göz önünde bulundurularak kaydedildiği sıranın doğru olması hâlinde asliye ticaret mahkemesi (İsviçre’de iflâs mahkemesi) davanın esastan reddine karar verir. Böylece sıra cetvelinde değişiklik yapılmaz. Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının esastan reddedilmiş olması hâlinde, sıra cetvelinde davalıya ayrılmış olan pay, yapılacak diğer paylaşırma işlemleri neticesinde kısmen veya tamamen ödenir. Ödemenin hiç veya tamamen yapılamaması hâlindeyse alacaklıya, aciz belgesi verilir (İİK m.251; İsv. İİK. m.265).

Davanın kabulü başlığı altında belirttiğimiz şu husus, davanın reddi halinde de geçerlidir: Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen karar yalnız davanın tarafları açısından bağlayıcıdır. Bu sebeple alacaklıya karşı açılan sıra

⁶⁴⁰ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 141; Eroğlu, 2019, **a.g.k.**, 199.

⁶⁴¹ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 141; Altay, 2005, **a.g.k.**, 1423; Eroğlu, 2019, **a.g.k.**, 199.

⁶⁴² Deren Yıldırım, 1996, **a.g.k.**, 114.

cetveline itiraz davası neticesinde verilen hüküm, davalı alacaklıyla müflis arasında kesin hüküm teşkil etmez.

2.1.17.2.3. Usûle ilişkin kararlar

Mahkemenin yargılama neticesinde vereceği kararlar her zaman uyuşmazlığın esasına yönelik olmayıp, bazı durumlarda usûle ilişkin kararlarla da yargılama sona erdirilebilir. Esasa ilişkin kararların aksine, usûle ilişkin nihai kararlarla yargılama sona erer ancak taraflar arasındaki uyuşmazlık sona ermiş olmaz; yalnız usûle ilişkin meseleler karara bağlanır. Sıra cetveline itiraz davasının da usûle ilişkin kararlarla sona ermesi mümkün olup, aşağıda sırasıyla sıra cetveline itiraz davasının usûlden reddi, davanın geri alınması ve davanın açılmamış sayılması halleri açıklanmaya çalışılacaktır.

Davanın usûlden reddi

Sıra cetveline itiraz davasının usûlden reddedilmesi, dava şartlarındaki eksiklik sebebiyle söz konusu olur⁶⁴³. Dava şartlarında eksiklik bulunması hâlinde, bu eksiklik tamamlanabilecek nitelikteyse süre verilir ve bu süre içerisinde eksiklik tamamlanırsa esastan incelemeye devam edilir. Örneğin sıra cetveline itiraz davası açılırken davacı tarafından gider avansı yatırılmamışsa bu, tamamlanabilir nitelikte bir dava şartı olduğundan mahkeme iki haftalık bir kesin süre verir (HMK m.120). Bu iki haftalık süre içerisinde gider avansı tamamlanmazsa mahkeme, sıra cetveline itiraz davasının usûlden reddine karar verir. Ancak dava şartı tamamlanabilecek nitelikte değilse, mahkeme tarafından süre verilmeden dava usûlden reddedilir. Örneğin, sıra cetvelinin birinci sırasına kaydedilmiş bir alacaklının, üçüncü sıradaki bir alacaklıya sıra cetveline itiraz davası açması halinde bu dava, hukukî yarar eksikliği sebebiyle süre verilmesine gerek olmaksızın usûlden reddedilmelidir.

⁶⁴³ “...Kayıt kabul davalarında yetkili ve görevli mahkemenin iflâsa karar verilen yerdeki ticaret mahkemesi olduğu, mahkemece "dava şartı noksanlığı bulunduğundan HMK. 114/1-c ve 115/2 gereğince davanın usulden reddine" karar verilmesi gerektiği...” Y. 23. HD., 03.04.2015 T., 1015 E., 2232 K.; “...İİK’nın 235. maddesi uyarınca sıra cetveline yönelik itiraz niteliğindeki kayıt terkinin davasına ilişkin olduğu, genel mahkemelerin (Asliye Ticaret Mahkemesi) görevli olduğu, bu nedenle mahkemece davanın usulden reddine karar verilmesi gerektiği belirtilerek bozulması üzerine, uyma kararı verilen mahkemece, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre; İzmir Asliye Ticaret Mahkemesi’nin görevli olduğu gerekçesiyle, HMK’nın 114/1-c ve 115/2. maddeleri uyarınca, davanın usulden reddine karar verilmiştir...” Y. 23. HD., 29.05.2017 T., 1087 E., 1586 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 30.05.2020.

Sıra cetveline itiraz davasında usûlden ret kararı verilmesi halinde, usulî eksikliğin giderilmesi mümkünse, dava tekrar açılabilir. Ancak davanın tekrar açılması hâlinde dikkat edilmesi gereken husus, ilandan (veya kendisine tebligat yapılacak kimselerden olması hâlinde tebliğden) itibaren on beş günlük süre içerisinde bu davanın açılmasıdır. Zira bu süre hak düşürücü süredir. Açılmış sıra cetveline itiraz davasının usûlden reddedilmesi hâlinde, aynı on beş gün içerisinde eksiklik giderilerek dava tekrar açılırsa, başka bir usulî eksiklik yoksa davanın esastan incelenmesi mümkün olur⁶⁴⁴. Ancak on beş günlük sürenin dolmasından sonra davanın açılmış olması hâlinde nitelik itibarıyla bu süre bir hak düşürücü süre olup maddi hukuka ilişkin olduğundan, davanın esastan reddedilmesi gerekir.

Davanın geri alınması

Davanın geri alınması, Hukuk Muhakemeleri Kanunu m.123'e göre, hükmün kesinleşmesine kadar ancak karşı tarafın açık rızasıyla mümkündür⁶⁴⁵. Davanın geri alınmasında, ilerde aynı davanın tekrar açılabilmesi ihtimaline⁶⁴⁶ karşı davalının iradesine önem verilmiş⁶⁴⁷ ve davanın geri alınmasına yönelik rızanın davalı tarafından açıkça verilmesi aranmıştır. Dolayısıyla iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davası açan kişi, yalnız iflâs idaresinin; alacaklıya karşı sıra cetveline itiraz davası açan kişi yalnız davalı alacaklının açıkça rıza göstermesi⁶⁴⁸ hâlinde davasını geri alabilir.

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında, iflâs idaresinin davanın geri alınmasına açık rıza göstermesi için alacaklılardan bu konuda izin alması gerekmediğini düşünüyoruz⁶⁴⁹. Zira iflâs idaresi dava takip yetkisine sahiptir ve davanın

⁶⁴⁴ Sürenin kısa olması ve ülkemizde yargılamaya ilişkin işlemlerin kısa zamanda sonuçlandırılmayıp sürecin çok uzun sürüyor olması sebebiyle pek de imkân dâhilinde olan bir durum değildir.

⁶⁴⁵ "...dava açılmasının sonuçlarından birisi de davanın geri alınmasının ancak davalının açık rızası ile mümkün olmasıdır..." Y. 4. HD., 02.05.2019 T., 323 E., 2557 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 28.05.2020.

⁶⁴⁶ "...Davanın geri alınması, ileride tekrar dava açabilme hakkını saklı tutarak davanın geri alınmasıdır. Burada, davacı talep ettiği haktan (talep sonucundan) feragat etmemektedir..." Y. 13. HD., 03.10.2018 T., 7087 E., 8942 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 28.05.2020.

⁶⁴⁷ K. Aslan (2016). *Medenî Usul Hukukunda Davanın Geri Alınması*. Ankara: Yetkin Yayınları, 185; Pekcanitez, 2017, **a.g.k.**, 1190; Tanrıver, 2016, **a.g.k.**, 643-644; B.Umar (2014). *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*. Ankara: Yetkin Yayınları, 399.

⁶⁴⁸ "...Mahkemece, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, davalı müflis şirkete karşı açılan davanın geri alındığı ve iflâs idaresini münfer'iden temsile yetkili A. A. tarafından davanın geri alınmasına muvafakat edildiği... müflis şirket hakkında karar verilmesine yer olmadığına...karar verilmiştir..." Y. 23. HD., 12.03.2013 T., 6188 E., 1495 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 28.05.2020.

⁶⁴⁹ Aslan, 2016, **a.g.k.**, 551-552.

tarafı olarak usûl işlemlerini tek başına yapma hakkına sahiptir. Bu bağlamda davanın geri alınmasına rıza göstermek dava takip yetkisini elinde bulunduran ve davanın tarafı olan iflâs idaresine aittir⁶⁵⁰. Ayrıca iflâs idaresinin davanın geri alınması talebine rıza göstermesi için alacaklılardan izin alması gerektiğine dair bir düzenleme de kanunda yer almamaktadır. Dolayısıyla sıra cetveline itiraz davasının davacısı, açmış olduğu davayı geri almak istediğinde, davalı iflâs idaresi bu geri almaya rıza gösterebilir. İflâs idaresi geri almaya rıza göstermediği takdirde davaya bu hâliyle devam etmek istemeyen davacı ise davalıdan rıza almasına gerek olmaksızın davaya devam etmemesini sağlayan alternatiflere (feragat, dosyanın işlemiden kaldırılması) yönelebilir. Ancak bunların her birinin doğuracağı sonuç elbette ki farklı olacaktır.

Sıra cetveline itiraz davasının geri alınmasına davalı tarafından açıkça rıza gösterilmesi hâlinde davayı geri alan davacı, davadan feragatin aksine, geri aldığı davayı tekrar açma hakkına sahiptir⁶⁵¹. Ancak geri alınan sıra cetveline itiraz davasının tekrar açılmak istenmesi hâlinde süre engeliyle karşılaşılması çok yüksek bir ihtimaldir. Daha önce açılmış ve davalının rızasıyla geri alınmış sıra cetveline itiraz davasının tekrar açılması hâlinde, on beş günlük süre dolmadan dava açılmışsa mahkeme inceleme yapar ve haklılık durumuna göre karar verir. Ancak on beş günlük sürenin dolmuş olması hâlinde, bu süre nitelik itibarıyla hak düşürücü bir süre olduğundan, sıra cetveline itiraz davasının mahkemece esastan reddine karar verilmesi gerekir.

Davanın açılmamış sayılması

Davanın görevli mahkemede açılmış olması bir dava şartıdır ve sıra cetveline itiraz davası görevli olmayan bir mahkemede açılmışsa mahkeme görevsizlik kararı verir. Aynı şekilde sıra cetveline itiraz davalarında yetki, kamu düzenine ilişkin olduğundan bir dava şartı olup, davanın yetkili olmayan bir mahkemede açılması hâlinde mahkeme kendiliğinden yetkisizlik kararı verir. Hem görevsizlik hem de yetkisizlik kararında, sıra cetveline itiraz davasına görevli/yetkili mahkemede devam edilebilmenin şartı dosyanın HMK m.20’de belirtildiği üzere, iki hafta içerisinde görevli/yetkili mahkemeye taşınmasıdır. Dosyanın kendiliğinden gönderilmesi mümkün olmayıp, taraflarca bu yönde talepte bulunulması gerekir. Eğer taraflar süresi içerisinde talepte bulunmazlarsa, sürenin dolmasıyla birlikte dava açılmamış sayılır ve

⁶⁵⁰ Aslan, 2016, **a.g.k.**, 551-552.

⁶⁵¹ Aslan, 2016, **a.g.k.**, 60.

görevsizlik/yetkisizlik kararı verilen mahkeme tarafından dosyaya bu yönde kayıt düşülür. Davanın açılmamış sayılmasında davanın açılmasıyla birlikte doğan sonuçlar doğmamış sayılır ve davanın açılmasından önceki duruma dönülür⁶⁵². Dolayısıyla dava açılmamış sayıldıktan sonra, sıra cetveline itiraz davasının tekrardan açılması mümkündür. Yalnız burada bir engel olarak dava açmaya ilişkin hak düşürücü süre karşımıza çıkar. Zira davanın açılmasıyla korunan hak düşürücü süre, davanın açılmamış sayılmasıyla birlikte açılmasıyla doğan sonuçlar ortadan kalkacağından, korunmamış sayılır. Eğer davanın açılmamış sayılmasından sonra yeniden sıra cetveline itiraz davası açılmak istenirse ve sıra cetvelinin iflâs dairesine bırakıldığına dair ilandan itibaren onbeş gün dolmuşsa, bu dava açıldığında hak düşürücü süreye riayet edilmediği, mahkeme tarafından bir itiraz sebebi olarak kendiliğinden dikkate alınır. Burada Türk Borçlar Kanunu⁶⁵³ (TBK) m.158'in uygulanması mümkündür. Nitekim TBK m.158'e göre dava veya def'i; mahkemenin yetkili veya görevli olmaması ya da düzeltilebilecek bir yanlışlık yapılması yahut vaktinden önce açılmış olması nedeniyle reddedilmiş olup da o arada zamanaşımı veya hak düşürücü süre dolmuşsa alacaklı altmış günlük ek süre içinde haklarını kullanabilir. Görevsizlik veya yetkisizlik kararı sebebiyle sıra cetveline itiraz davasının açılmamış sayılması hâlinde davacı, altmış günlük ek süre içerisinde sıra cetveline itiraz davasını açarsa, hak düşürücü sürenin korunmasına ilişkin bu hükümden faydalanabilir.

Davanın açılmamış sayılacağı tek hâl, görevsizlik/yetkisizlik kararı verilmiş olan bir davaya süresi içerisinde devam edilmemesi hâli değildir. Ayrıca Hukuk Muhakemeleri Kanunu dikkate alındığında bazı diğer hallerde de sıra cetveline itiraz davası açılmamış sayılır. Bu haller⁶⁵⁴: sıra cetveline itiraz davasının bir defadan fazla⁶⁵⁵ (HMK m.320/4) takipsiz bırakılması ya da dosyanın işleminden kaldırılması⁶⁵⁶ kararı

⁶⁵² Davanın açılmamış sayılmasının etkilerine ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. K. Aslan (2013). *Medeni Usul Hukukunda Davanın Açılmamış Sayılmasının Etkileri*. *Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi*. S. 25, C.9, s.29-113, 49 vd.

⁶⁵³ 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu, R.G. Tarih: 04.02.2011, S.27836.

⁶⁵⁴ Davanın açılmamış sayılmasını gerektiren haller hakkında bkz. Z. Yılmaz (2011). *Medenî Usûl Hukukunda Davanın Açılmamış Sayılması*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, s.53 vd.; Aslan, 2013, s.34 vd.

⁶⁵⁵ "...Mahkemece davalılardan iflâs idaresi aleyhine açılan davanın İİK'nun 235/3. maddesi uyarınca basit yargılama usulüne tabi sıra cetveline itiraz davası niteliğinde olduğu ve davanın görevsizlik kararı veren Ankara 25. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 02.07.2012 tarihli duruşmasında HMK'nun 150. maddesi uyarınca birinci kez takipsiz bırakılarak dosyanın işleminden kaldırıldığı, bu kez dosyanın gönderildiği Ankara 4. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 09.04.2013 tarihli oturumuna davacı tarafın katılmadığı belirtilerek her iki davalı yönünden davanın açılmamış sayılmasına karar verilmiş..." Y. 13. HD., 02.05.2014 T., 29268 E., 14265 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 28.05.2020.

⁶⁵⁶ Bu hususta ayrıntılı bilgi için bkz. B. Pamukçu (2020). *Medenî Yargılama Hukukunda Dosyanın İşleminden Kaldırılması*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

verilmesinin ardından üç ay içerisinde yenilenmemiş olması hâlinde (HMK m.150/6); HMK m.119/2 gereğince, dava dilekçesinde bulunması zorunlu olan unsurların mahkeme tarafından verilmiş olan bir haftalık süre içerisinde davacı tarafından tamamlanmamış olması halinde⁶⁵⁷; mahkeme sıra cetveline itiraz davasını davacının kanuni temsilcisinin ya da temsiline yetkili kişinin izin veya temsil belgelerini sunmaksızın açmalarına (gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde mahkemenin izin vermesi mümkündür) izin vermiş (HMK m.54) ancak mahkemece belirtilen süre içerisinde bu belgelerin mahkemeye sunulmamış olması halinde; sıra cetveline itiraz davasının davacısı kendisini avukatla temsil ettirmek istemiş (HMK m.77/1) ve avukat gecikmesinde sakınca bulunan bir hal olması sebebiyle kendisine verilen kesin süre içerisinde vekâletnamesini sunmak şartıyla sıra cetveline itiraz davasını açmış ancak verilen süre içerisinde vekâletnamesinin aslını veya onaylı örneğini mahkemeye sunmamış olması şeklinde sıralanabilir. Sıralanan bu haller neticesinde davanın açılmamış sayılmasından sonra yeniden sıra cetveline itiraz davası açılmak istenirse ve sıra cetvelinin iflâs dairesine bırakıldığına dair ilandan itibaren onbeş gün dolmuşsa sıra cetveline itiraz davası yeniden açıldığında hak düşürücü süreye riayet edilmediği, mahkeme tarafından bir itiraz sebebi olarak kendiliğinden dikkate alınır. Görevsizlik/yetkisizlik kararı verilmesinden sonra sıra cetveline itiraz davasına süresi içerisinde devam edilmemiş olması sebebiyle davanın açılmamış sayılması halindekinin aksine Türk Borçlar Kanunu m.158 diğer açılmamış sayılma hallerinde uygulanmaz ve davacıya, ek altmış günlük süre verilmez.

Son olarak bu başlık altında Harçlar Kanunu⁶⁵⁸ m.30 hükmüne değinmek gerekir. Bu hükme göre, nispî harca tabi davalarda yargılamanın başında ödenen harç miktarının, yargılamanın devamında eksik ödendiğinin anlaşılması hâlinde, o celse için yargılamaya devam edilir. Bir sonraki duruşmaya kadar eksik karar ve ilam harcı ödenmezse dosya işlemiden kaldırılır ve işlemiden kaldırılan dosya üç ay içerisinde

⁶⁵⁷ “...Taraflar arasındaki kayıt kabul davasının yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı... Mahkemece, dava dilekçesinde, davalı olarak “İflâs İdaresi” nin gösterildiği, davalının kimlik ve adres bilgilerinin HMK’nın 119. maddesi uyarınca ihtarla istenilmesine rağmen tamamlanmadığı gerekçesiyle davanın usulden reddine karar verilmiştir. Kararı, davacı temyiz etmiştir. Davacının, dava dilekçesinde, aleyhine dava açtığı kişinin adı, soyadı veya unvanı ile tebliğe yarar adresini bildirmemesi üzerine, mahkemece HMK’nın 119. maddesi uyarınca meşruhatlı ihtar tebliği edilmesi ve ihtarla rağmen de davalıya yönelik açıklamada bulunmaması nedeniyle anılan yasal düzenleme uyarınca davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesi gerekirken...” Y. 23. HD., 25.03.2015 T., 10080 E., 1916 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 28.05.2020.

⁶⁵⁸ 492 Sayılı Harçlar Kanunu, R.G. Tarih: 17.07.1964, S. 11756.

yenilenmediği takdirde dava açılmamış sayılır⁶⁵⁹. Ancak davanın açılmamış sayılmasına ilişkin bu hâlin, sıra cetveline itiraz davalarında uygulanamayacağını düşünüyoruz. Çünkü daha önce de belirttiğimiz gibi sıra cetveline itiraz davasının konusu parayla değerlendirilebilir nitelikte olmadığından, bu davalar maktu harca tabidir. Harç. K. m.27'ye göre ise maktu harçlar, ilgili bulunduğu işlemin yapılmasından önce ödendiğinden, sıra cetveline itiraz davasında harç, davanın açılmasından önce ödenir. Dolayısıyla eksik harcın tamamlanması ihtimali bu davalarda ortaya çıkmayacağından, Harçlar Kanunu m.30'da bulunan ve HMK m.150'ye yapılan atıf sebebiyle davanın açılmamış sayılması sonucunu doğuran hâl, sıra cetveline itiraz davalarında uygulanmaz. Nitekim Yargıtay da bu görüştedir⁶⁶⁰.

2.1.17.2.4. Davanın konusuz kalması

Sıra cetveline itiraz davası açıldıktan sonra belirli durumların ortaya çıkması hâlinde dava konusuz kalabilir. Örneğin, alacağının kaydı için iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davası açan davacının alacağı, dava esnasında iflâs idaresi tarafından kaydedilirse dava konusuz kalır. Zira daha önce de belirttiğimiz gibi düzenlenmiş olan sıra cetvelinde iflâs idaresince değişiklik yapılması, bir alacağın sıra cetveline kaydedilmesi mümkündür. Nitekim Yargıtay'ın da bu yönde kararları vardır⁶⁶¹.

⁶⁵⁹ "...492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 16. maddesi uyarınca, uyumsuzluk konusunun para ile ölçülebilen bir değer olması hâlinde, dava, bu değer üzerinden harçlandırılarak açılır. Aksi takdirde, usulüne uygun açılmış bir davadan söz edilemez. Dava dilekçesinde gösterilen miktar konusunda tereddüt bulunduğu takdirde; hâkim, davacıdan dava değerini açıklamasını ister. Dava dilekçesinde gösterilen ya da davacının açıklamasına veya yargılama sırasında yapılan araştırmaya göre belirlenen dava değeri üzerinden hesaplanmış olan harcın yatırılmaması hâlinde, mahkemece davacıya belirlenen bedele göre hesaplanan harcı yatırmaması için süre verilir. Verilen süre içerisinde harç ikmal edilmezse; mahkemece, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 30. maddesi yollamasıyla 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 150. maddesi uyarınca, önce dava dosyasının işlemiden kaldırılmasına ve süresi içerisinde harcın ikmal edilerek yenileme talep edilmemesi hâlinde de, davanın açılmamış sayılmasına karar verilir..." Y. 15. HD., 16.11.2015 T., 2125 E., 5760 K. Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 28.05.2020.

⁶⁶⁰ "...Kayıt kabul davası esas itibarıyla şekli bir dava niteliğinde olup, esas amacı kayıt veya terkin işlemini sağlamaktan ibaret olduğuna göre, maktu harca tabi olması gerekir. Mahkemenin maktu harçla davaya devam etmesi gerekirken, önce başvuruya bırakıp sonra "açılmamış sayılmasına" karar vermesinde isabet yoktur..." Y. 12. HD., 21.04.1987 T., 8924 E., 5602 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 28.05.2020.

⁶⁶¹ "...Dava "davacı SSK. Başkanlığı'nın 261.450 YTL tutarındaki alacağının kaydı" istemine ilişkindir. Davalı iflâs idaresi ilk duruşma gününden önce gönderdiği yazıda 16.03.2003 günün ikinci alacaklılar toplantısının yapıldığını, davacı alacağının masaya kaydedildiğini ve düzenlenecek pay cetvelinde de bu alacağın dikkate alınacağını bildirmiş; düzenlenen 20.05.2005 günlü pay cetvelinde davacıya garame payı olarak 69, 02 YTL isabet etmiştir. Mahkemece konusuz kalan davanın reddine...Davanın konusuz kalması hâlinde davanın reddine karar verilmesi isabetsiz ise de bu yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden..." Y. 19. HD., 26.01.2006 T., 9475 E., 469 K.; "...iflâs idaresince kayıt başvurusu kabul edilen kısım ile ilgili davanın konusuz kalması nedeniyle karar

Sıra cetveline itiraz davası devam ederken İİK m.182 (İsv. İİK m.195) gereğince iflâsın kaldırılmasına karar verilmesi halinde, sıra cetveline itiraz davası konusuz kalır⁶⁶². Zira iflâsın kaldırılması, alacak kayıtları için öngörülmüş olan süreden iflâsın kapanmasına kadar ticaret mahkemesinden talep edilebileceği için sıra cetveline itiraz davası devam ederken iflâsın kaldırılması mümkündür. İflâsın kaldırılması halinde ise sıra cetveli de ortadan kalkacağından, sıra cetveline itiraz davası konusuz kalmış olur. Sıra cetveline itiraz davalarında davacının bu davayı açmakta başta hukukî yararı olsa da bu yararın, iflâsın kaldırılmasıyla birlikte ortadan kalktığı ve hukukî yarar yokluğu sebebiyle davanın konusuz kaldığı İsviçre doktrininde ifade edilmektedir. Yargıtay'ın da iflâsın kaldırılması halinde sıra cetveline itiraz davasının konusuz kaldığına ilişkin bir kararı bulunmaktadır⁶⁶³.

Sıra cetveline itiraz davasının konusuz kalması, sadece bu hallerde söz konusu olmaz. Örneğin, alacaklıya karşı doğru sırada olmadığı iddiasıyla açılan sıra cetveline itiraz davası devam ederken icra mahkemesi tarafından sıra cetvelinin iptaline karar verilmiş ve yeni düzenlenen sıra cetvelinde davalı alacaklının alacağı davacının iddia ettiği sıraya alınmışsa artık bu sıra cetveline itiraz davası konusuz kalır. Sıra cetveline itiraz davasının konusuz kalması halinde karar verilmesine yer olmadığı kararı verilerek yargılama sonuçlandırılmalıdır⁶⁶⁴.

İflâs kararı istinaf incelemesi neticesinde kaldırılrsa veya temyiz incelemesi neticesinde bozulsa da sıra cetveli; karar kesinleşmedikçe ortadan kalkmadığından, bozulan veya kaldırılan iflâs kararıyla ilgili sonuç, sıra cetveline itiraz davasında bekletici sorun yapılmalıdır. Salt iflâs kararının kaldırılması veya bozulması, sıra cetveline itiraz davasının konusuz kalması sonucunu doğurmaz. Kaldırılan veya bozulan iflâs kararının iflâs davasının reddiyle sonuçlanarak kesinleşmesi hâlinde artık sıra

verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekirken....” Y. 23. HD., 13.03.2015 T., 131 E., 1611 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 28.05.2020.

⁶⁶² Pekcanitez, Atalay ve Özekes, 2020, **a.g.k.** ,444; A. Brunner, D. Gasser ve I. Schwander (2016). *Schweizerische Zivilprozessordnung (ZPO)*. Zürich: Dike Verlag, 1923; L. Killias (2012). *Berner Kommentar*. Bern: Stampfli Verlag AG., 2410; A. Staehelin, D. Staehelin ve P. Grolimund (2008). *Zivilprozessrecht*. Zurich-Basel-Genf: Schulthess Juristische Medien AG., 407.

⁶⁶³ “...Dava iflâs sıra cetveline itiraz davası olup,dava devam ederken iflâsın kaldırılmasına karar verilmesi sonucu dava konusuz kaldığından, davanın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekirken davanın reddine karar verilmesi doğru değildir...” Yargıtay 23. HD., 05.04.2012 T., 459 E., 2652 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 29.05.2020.

⁶⁶⁴ “...iflâs idaresince kayıt başvurusu kabul edilen kısım ile ilgili davanın konusuz kalması nedeniyle karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekirken....” Y. 23. HD., 13.03.2015 T., 131 E., 1611 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 29.05.2020

cetveline itiraz davasının konusuz kaldığından bahsedilebilir. Nitekim Yargıtay'ın da bu yönde kararı vardır⁶⁶⁵.

Yargıtay bir kararında⁶⁶⁶, iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının, klasik anlamda bir alacak davasından bazı durumlar dışında farkı olmadığını, dolayısıyla iflâs kararı ortadan kalksa ve iflâs masası dağılsa dahi sıra cetveline itiraz davasının konusuz kalmasında bahsedilemeyeceği, aksi hâlde iflâsın açılmasından önce açılan ve iflâs kararından sonra sıra cetveline itiraz davası olarak devam edilen alacak davaları bakımından da davanın konusuz kalmasının söz konusu olacağını belirtmiştir. Bu sebeple sıra cetveline itiraz davasının konusuz kalmasına karar verilirse bu durumun hak arama hürriyetini ihlal edeceği ve taraflar arasındaki uyuşmazlığı sonlandırmamış olacağından bahsetmiş; iflâs kalksa bile borçlunun davaya dâhil edilerek alacak davasına devam edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Yargıtay'ın bu kararına bazı yönlerden katılmadığımızı belirtmek isteriz. Öncelikle iflâsın açılmasından önce alacağın tahsili amacıyla bir dava açılmamış; iflâsın açılmasıyla bu alacak için masaya kayıt talebinde bulunulmuş ve bu talep kısmen yahut tamamen reddedilmişse bu alacağın sıra cetveline kaydının sağlanması için iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davası açılması gerekir. İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında her ne kadar alacağın varlığı veya yokluğu inceleme konusu yapılsa da bu davayla asıl

⁶⁶⁵ “...Dosya incelendiğinde, Antalya 4. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2013/57 Esas 2013/340 Karar sayılı dosyasında, iflâs kararı verildiği, iflâs kararının Dairemizin 2014/880 Esas 2014/3851 Kararıyla bozulmuş olması nedeniyle davanın derdest olduğu anlaşılmıştır. Bu durumda mahkemece, davalı hakkında verilen iflâs kararının bozulduğu ve iflâs davasının derdest olduğu gözetilerek, derdest davanın bekletici mesele yapılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamıştır...” Y. 23. HD., 21.11.2018 T., 1045 E., 5403 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 29.05.2020.

⁶⁶⁶ “...Kayıt kabul davaları, iflâsından önce müflisten alacaklı olanların, bir diğer ifade ile iflâs alacaklılarının alacaklarını iflâs masasına kaydettirmek için açtıkları davalar olup, genel mahkemelerdeki alacak davalarından farkı, süreye tabi olması, yetkinin kesin yetki olması, ticaret mahkemesinin görevli olması ve İİK'nın 235/3. maddesine göre basit yargılama usulünün uygulanmasıdır. Diğer yandan, genel mahkemelerde görülen alacak davası esnasında davalının iflâsının açılması hâlinde dava, kendiliğinden kayıt kabul davasına dönüşür ve Dairemiz'in istikrar kazanmış uygulamaları da bu yöndedir (Dairemizin 20.04.2015 tarih ve 2015/863 E., 2699 K.)... Kayıt kabul davalarındaki esas talep, genel alacak davalarından farklı olmayıp, alacaklının alacağına kavuşmasını sağlamak amacıyla iflâs sıra cetvelinde alacağın kayıt ve kabulüne karar verilmesi isteğidir. Bu açıdan kayıt kabul isteği, alacak davalarının özel bir görünüm şeklindedir ve niteliği gereği alacağın tahsiline ilişkin isteği de içeriğinde barındırır. Somut olayda, mahkemece iflâs hâlinin ortadan kalktığı ve iflâs masasının dağıldığından bahisle davanın konusuz kaldığı sonucuna varılmış ise de, davaya konu alacak istemi hâlen varlığını devam ettirdiğinden davanın konusuz kaldığından söz edilemez. Aksi hâlde, kayıt kabul istemine dönüşen alacak davalarında da davalının iflâs hâlinin ortadan kalkması durumunda davanın konusuz kaldığından bahisle karar verilmesine yer olmadığına karar verilecek olup, bu durumda taraflar arasındaki uyuşmazlık varlığını devam ettirmesine rağmen çözüme kavuşmamış olur ve 1982 tarihli Anayasamız'ın 36. ve AİHS'in 6. maddesi anlamında hak arama hürriyetinin ihlali gündeme gelir...” Y. 23. HD., 17.03.2016 T., 4567 E., 1695 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 29.05.2020.

amaçlanan, alacağın masaya ve dolayısıyla sıra cetveline kaydedilmesini sağlamaktır. Eğer müflis iflâs etmemiş olsaydı, alacağın kayıt için bildirilmesi, kayıt talebinin reddedilmesi, sıra cetveli düzenlenmesi veya sıra cetveline itiraz davası açılması gibi durumların hiçbiri söz konusu olmayacaktı. İflâsın açılmasından önce alacağının tahsili için harekete geçmemiş olan alacaklı, iflâsla birlikte harekete geçmiş ve kayıt talebinin kabul edilmemesi üzerine sıra cetveline itiraz davası açmıştır. İflâs sebebiyle davalı tarafı iflâs idaresi ve nihai amacı alacak kaydının sağlanması olan bu sıra cetveline itiraz davasının, iflâs kararı ortadan kalktığı takdirde konusuz kalması gerektiğini düşünüyoruz. Ancak, alacağın tahsili amacıyla iflâsın açılmasından önce açılmış ve tarafı müflisin bizzat kendisi olan bir alacak davasının, iflâsın açılması sebebiyle sıra cetveline itiraz davasına dönüştüğü durumlarda, iflâsın ortadan kalkması hâlinde bu davaya müflisin dâhil edilerek normal bir alacak davası olarak devam edilmesi bizce de mümkün olmalıdır. Çünkü bu hâlde, davanın en baştan açılış amacı bir alacağın tahsilidir ve davalı tarafta borçlu (müflis) vardır. Bu alacak davasına iflâsın açılması sebebiyle sıra cetveline itiraz davası olarak ve iflâs idaresine karşı devam edilmesi gerekmiştir. Davacının asıl iradesi yalnız alacağın tahsiliyken açılan iflâs sebebiyle, hem sıra cetveline kaydedilmeyi talep etmek hem de bu kaydı sağlamak için sıra cetveline itiraz davasının davacısı hâline gelmek zorunda kalmıştır. İflâsın ortadan kalkması hâlinde bu davaya, iflâs kararından önceki şekliyle ve alacak davası olarak devam edilmesi gerekir.

Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası devam ederken geçici pay cetveli düzenlenerek geçici dağıtma yapılmasına karar verilir ve bu geçici dağıtma neticesinde davacının alacağı eksiksiz ödenirse alacaklıya karşı açılmış olan sıra cetveline itiraz davasının konusuz kalmasından bahsedilebilir mi? Biz bu soruya olumlu cevap verilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının kabul kararıyla sonuçlanması hâlinde, davalıya ayrılacağı öngörölmüş olan alacak masadan ve sıra cetvelinden silinir. Bunun yanında davalıya sıra cetvelinden tahsis edilmiş pay, öncelikle davacıya ödenir. Davacı bu davayı açarken, alacağın masadan silinmesi yoluyla kendi alacağına eksiksiz kavuşmayı hedefler. Açılan sıra cetveline itiraz davasında davacının alacağının eksiksiz ödenmesinin ardından kalan bedel, masaya aktarılıp diğer alacakların ödenmesine tahsis edileceğinden, davacının alacağı geçici dağıtma neticesinde ödenmiş olsa dahi diğer alacaklıların menfaati gereği davaya devam edilmesi gerektiği düşünülebilir. Ancak unutulmamalıdır ki sıra cetveline

itiraz davası açmak suretiyle alacağın masadan silinmesi hakkı, sıra cetvelinde kayıtlı olan (ve şüphesiz hukukî yararı bulunan) bütün alacaklılara verilmiştir. Alacağının ödenmeyeceği endişesini taşıyan alacaklıların her birinin alacaklıya karşı bir sıra cetveline itiraz davası açmış olmaları beklenir. Alacağının tamamını tahsil edememe tehlikesini bertaraf etmek için çaba göstermeyen ve dava açmayan alacaklıların, masaya kalacak tutardan pay alabilmelerini sağlamak amacıyla, geçici dağıtma neticesinde alacağının tamamını tahsil etmiş davacının davaya devam etmesi beklenmemelidir. Dolayısıyla geçici dağıtma neticesinde davacı alacağının tamamına kavuşmuşsa artık bu davanın konusuz kaldığını kabul etmek gerekir⁶⁶⁷.

2.1.17.2.5. Yargılamayı sona erdiren taraf usûl işlemleri

Sıra cetveline itiraz davasının, yargılamayı sona erdiren taraf işlemleriyle sonuçlandırılması mümkündür⁶⁶⁸. Çünkü bu dava tasarruf ilkesinin geçerli olduğu⁶⁶⁹, taraf iradeleriyle sona erdirilebilir nitelikte bir davadır. Burada öncelikle şunu tespit etmek gerekir: İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davalarında, başkasının hakkını dava takip yetkisi gereği davayı yürüten iflâs idaresi (daire), yargılamayı sona erdiren taraf işlemlerini yapmaya (feragat, kabul, sulh) yetkili midir? Yargılamayı bu işlemleri yaparak sona erdirme hakkına sahip midir? Kanun gereği dava takip yetkisine sahip olan kişi, davayı taraf olarak yürütürken yalnız kanunun kendisine tanıdığı bu yetkiye dayanarak usûl işlemlerini tek başına yapabileceğinden, feragat, kabul ve sulh gibi karma nitelikli⁶⁷⁰ işlemlerin de bu kapsamda olduğu kabul edilir⁶⁷¹. Bu sebeple iflâs idaresinin, belirli şartlar dâhilinde davayı yargılamaya son veren taraf işlemleriyle sonlandırılması mümkündür.

⁶⁶⁷ Geçici dağıtma neticesinde alacaklı alacağına kavuştuğu için açmış olduğu sıra cetveline itiraz davasına devam etmekte hukukî yararı kalmaz. Dava devam ederken hukukî yararın ortadan kalkması halinde davanın konusuz kaldığı İsviçre doktrininde kabul edilmektedir. Staehelin, Staehelin ve Grolimund, 2008, **a.g.k.**, 407; Killias, 2012, **a.g.k.**, 2409 vd.

⁶⁶⁸ Meister Müller ve Vock, 2018, **a.g.k.**, 293.

⁶⁶⁹ Meister Müller ve Vock, 2018, **a.g.k.**, 293.

⁶⁷⁰ "...Feragat, kabul, sulh gibi işlemler, velev ki dava içinde yapılsın, asıl hakkı ortadan kaldırdıklarından, usul işlemi olduğu kadar (davayı etkilediği için usul işlemidir) maddi hukuk işlemi mahiyetini de taşımaktadır..." Y. HGK., 22.10.2014 T., 4-840 E., 837 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 02.06.2020.

⁶⁷¹ Dişel, 2020, **a.g.k.**, 155.

Feragat davacının, mahkemenin veya karşı tarafın kabulüne gerek olmaksızın, davayı tek taraflı irade beyanıyla sona erdirmesidir⁶⁷². Dolayısıyla feragat, tasarruf ilkesinin bir gereği olarak, yalnız davacı tarafça yapılması mümkün olan bir işlemdir⁶⁷³. Sıra cetveline itiraz davasının davacısı, feragat yoluyla davayı tek taraflı irade beyanıyla sona erdirebilir. Ancak bu feragat aynı zamanda haktan da feragat anlamına gelir mi? İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasından davacının feragat etmesi, müflisten olan alacağından da feragat ettiği anlamına gelmez. Feragat HMK m.307'ye göre davacının talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesi olduğuna göre, iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davacı alacağının masaya kaydından kısmen veya tamamen vazgeçmektedir. İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının davacısı yalnız sıra cetveline kayıt talebinden feragat etmiş olacağı için iflâsın kapanmasından sonra alacaklı olduğu iddiasıyla müflise başvuru hakkını muhafaza eder. Çünkü davacının tasfiye sürecine etki eden sıra cetveline itiraz davasından feragati sadece kayıt talebinden feragat sonucunu doğurmuştur.

Benzer bir sonuç alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasından feragatte de söz konusudur. Davacı, yalnız talep sonucundan vazgeçerek davadan feragat edebileceği için davalının alacağının sıra cetvelinden silinmesi talepli davada bu talebinden; sırasının değiştirilmesi talepli bir davada ise sıranın değiştirilmesine ilişkin talebinden vazgeçebilir. Davacının bu şekilde davadan feragat etmiş olması başka bir davacının aynı davalıya karşı açmış olduğu sıra cetveline itiraz davasına devam edilemeyeceği ya da davalının müflisten alacaklı olduğu anlamına gelmez. Davacının buradaki feragati sadece usulî bir haktan feragattir ve alacağın kaydının silinmesi ya da sırasının değiştirilmesi talebinden feragati içerir.

Sıra cetveline itiraz davasının kabul beyanıyla sonuçlanması hususuna da değinmek gerekir. Kabul, davalı tarafın davacı tarafın talep sonucunu kısmen veya tamamen kabul etmeye yönelik tek taraflı irade beyanıdır⁶⁷⁴. İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının iflâs idaresinin kabulüyle sonuçlanması mümkündür. Kanunda her ne kadar iflâs idaresinin davayı kabul edebileceğine dair bir hüküm bulunmasa da bu hususu yasaklayan bir hüküm de bulunmamaktadır. Kaldı ki yukarıda belirttiğimiz gibi iflâs idaresinin dava takip yetkisinin kapsamına usûl işlemlerini tek

⁶⁷² Feragat hakkında kapsamlı ve tüm unsurlarını kapsayacak şekilde yapılmış tanımlama için bkz. L. Akyol Aslan (2010). *Medenî Usul Hukukunda Davadan Feragat*. Ankara: Yetkin Yayınları, 68.

⁶⁷³ Akyol Aslan, 2010, **a.g.k.**, 68.

⁶⁷⁴ İ. Ermenek (2009). *Medenî Usûl Hukukunda Davayı Kabul*. Ankara: Adalet Yayınevi, 3.

başına yapma yetkisi de girdiğinden, sıra cetveline itiraz davasını kabul etme yetkisine de haiz olduğu kabul edilebilir. Ayrıca İİK m. 226 gereğince iflâs idaresinin belirli bir miktarın altındaki alacaklar için kendiliğinden; üstündeki alacaklar için ise alacaklılar toplantısının kendisine verdiği yetkiyle sulh olması mümkün kılınmıştır. Kanun gereği iflâs idaresine verilmiş olan sulh yetkisinin feragat ve kabulü de kapsadığını düşünmek yanlış olmaz. Sulh, yargılamanın taraflarının yapacakları bir sözleşmeyle, karşılıklı fedakarlıklarda bulunarak⁶⁷⁵ aralarındaki uyuşmazlığa son vermeleri olarak tanımlanabilir⁶⁷⁶ ve sulhün bünyesinde feragat ve kabulü barındıran bir işlem olduğu kabul edilmektedir⁶⁷⁷. Zira yapılacak sulh ile genellikle davacı talep sonucunun bir kısmından feragat etmekte davalı ise talep sonucunun kalan kısmını kabul etmektedir⁶⁷⁸. Dolayısıyla İİK m.226 gereğince iflâs idaresine verilen sulh yetkisi, davayı kabulü de kapsar. Nitekim Yargıtay'ın da bu yönde kararı vardır⁶⁷⁹. Bu bağlamda doktrinde⁶⁸⁰ ikili bir ayırım yapmak gerektiği, iflâs idaresinin alacağın değeri 12.380 TL'nin⁶⁸¹ altında olan davalarda kabul yetkisini tek başına ancak bu değerin üzerindeki davalarda ise alacaklılar toplantısının⁶⁸² alacağı yetkiyle kullanabileceği ifade edilmektedir. Biz doktrinde kabul gören bu ayırma, sıra cetveline itiraz davasında gerek olmadığını düşünüyoruz. Sonuçta bu alacakları en başında masaya kayıt yetkisi olan da iflâs idaresidir ve iflâs idaresinin masaya kayıt taleplerini inceleyip kabul ederken belirli bir meblağ sınırı öngörülmemiştir. Sıra cetveline itiraz davasının kabulünde de iflâs idaresince yapılacak şey, sadece alacağın masaya kaydı hususunda kabul yetkisini kullanmaktır. Talep sonucu, alacağın masaya kaydıdır ve iflâs idaresince kabul edilmesi

⁶⁷⁵ Sulh bünyesinde kabul ve feragati barındırmakla birlikte, her iki işlemten sulhü ayıran nokta, karşılıklı fedakarlık sonucu yapılacak olmasıdır. S.Ş. Ansay (1944). Sulh. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.1, S.2, s.200-209, 202.

⁶⁷⁶ S. Tanriver (1994). Mahkeme Huzurunda Yapılan Sulhler. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*. S.1, C. 49, s.333-348, 333; C. Akil (2012). Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Sulh ve Sulh Yoluyla Şarta Bağlı Hüküm Verilip Verilemeyeceği Meselesi. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 4, C.16, s.1-18, 2.

⁶⁷⁷ E. Önen (1972). *Medenî Yargılama Hukukunda Sulh (Sulh)*. Ankara: Sevinç Matbaası, 32.

⁶⁷⁸ Pekcanitez, Atalay ve Özkes, 2020, (a.g.k.), s.441; A. Soy (2017). *Türk Medeni Yargılama Hukukunda Sulh*. Ankara: Adalet Yayınevi, 5-6.

⁶⁷⁹ "...Oysa İİK'nun 226/II madde hükmü gereğince iflâs idaresi ancak 200.000 lira kadar olan alacaklardan doğrudan doğruya sulh olabilir. Bunu aşan davalarda ise alacaklılar toplantısında verilecek yetki ile sulh yapılabilir. Davanın kabulü veya feragat, sonuç itibarıyla bir sulh anlaşması niteliğinde olduğundan, olayda anılan koşulların gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılmasında zorunluluk vardır..." Y. 15. HD., 23.5.1988 T., 1194 E., 1990 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 02.06.2020.

⁶⁸⁰ Aynı yönde görüş için bkz. Yılmaz, 1976, a.g.k., 374; Önen, 1972, *Sulh*, 75; Akyol, 2010, a.g.k., 374; Ermenek, 2009, a.g.k., 62.

⁶⁸¹ Bu değer, yeniden değerlendirme oranına göre tespit edilmiş 2021 yılı için geçerli parasal sınırdır.

⁶⁸² Bahsi geçen alacaklılar toplantısı, ikinci alacaklılar toplantısıdır. Erdönmez, 2005, a.g.k., 81 vd; Deliduman, 2002, a.g.k., 109.

gereken husus da yalnız alacağın masaya kaydına karar verilmesine ilişkindir. Dolayısıyla alacağın miktarı önem taşımaksızın iflâs idaresinin sıra cetveline itiraz davasını kabul etmeye yetkili olduğunu düşünmekteyiz.

Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının, davalının kabulüyle sonuçlandırılması mümkündür. Eğer dava, alacağın silinmesine yönelik bir talep sonucuyla açılmışsa davanın kabulüyle davalı, kendisinin alacağının masadan ve dolayısıyla sıra cetvelinden silinmesine ilişkin talep sonucunu kabul eder. Eğer dava, alacağa ilişkin sıranın değiştirilmesine yönelikse davalının kabul beyanı yalnız sırasının değiştirilmesine yönelik olur. Feragatte belirttiğimiz hususa benzer şekilde bir değerlendirme burada da yapmalıyız. Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davalının talep sonucunu kabul etmiş olması, davalının alacaklı olmadığını kabul ettiği anlamına gelmez. Bu beyan yalnız usulî bir hakka yöneliktir ve davalı, müflise olan alacak talep hakkını muhafaza eder.

Davaya son veren taraf işlemleriyle ilgili son olarak sulhe değinmek gerekir. HMK m.313 gereğince sulh, görülmekte olan davada tarafların aralarındaki uyuşmazlığı kısmen veya tamamen sona erdirmek amacıyla mahkeme önünde yapmış oldukları bir sözleşmedir. Sulh, feragat ve kabulde olduğu gibi her zaman doğrudan talep sonucuyla ilgili değildir. Tarafların aralarındaki uyuşmazlığı sona erdirmelerine yöneliktir ve dava konusu dışındaki hususlar da sulhün kapsamına dâhil edilebilir (HMK m.313). HMK m.313 dikkate alınarak düşünüldüğünde iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası, sulh ile sonuçlandırılabilir. İflâs idaresinin davaya taraf olma durumu başkasının hakkını dava takip yetkisinin kapsamında olduğu için, iflâs idaresinin müflisle davacı arasındaki uyuşmazlığa etki edebilecek nitelikte sulh sözleşmesi yapması mümkündür. Bu sulh sözleşmesi davacının alacağının masaya kaydına yönelik olabileceği gibi (ki masaya kayıt kararı vermek hususundaki yetki zaten en başta iflâs idaresindedir) alacağın miktarıyla ilgili hususların da sulhe dâhil edilmesi mümkündür (HMK m.313/3 gereğince). Ancak alacağın miktarıyla ilgili hususlar da sıra cetveline itiraz davasında yapılacak sulhün kapsamına dâhil edilecekse iflâs idaresi, bu sulhte İİK m.226'yı dikkate almalıdır. İflâs idaresi, alacağın değeri 12.380 TL'nin⁶⁸³ altındaysa sulhün kapsamına bu miktarla ilgili hususları dâhil ederken tek başına, ancak alacağın değeri

⁶⁸³ Bu değer, yeniden değerlendirme oranına göre tespit edilmiş 2021 yılı için geçerli parasal sınırdır.

bu miktarın üstünderse sulhün kapsamına bu miktarla ilgili hususları dâhil ederken ikinci alacaklılar toplantısından⁶⁸⁴ alacağı yetkiyle hareket etmelidir.

Öte yandan alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davanın taraflarının yapabileceği sulh, yalnız alacaklının alacağının kısmen veya tamamen silinmesine yönelik olur. Alacak miktarına yönelik hususlar sulh anlaşmasına dâhil edilemez. Zira alacağın miktarıyla ilgili konular davanın tarafları arasında değil müflis ile davalı arasındadır. Ayrıca alacaklıya karşı açılan davada davacı tarafından ileri sürülen husus alacaklının sırasına ilişkinse bu yargılamanın sulhe elverişli olduğunu düşünmüyoruz. Çünkü tarafların sulh olarak sıra cetvelinde bir alacağa tahsis edilecek sırayı belirlemeleri mümkün olmamalıdır. Zira sıralar ve bu sıralarda hangi tür alacakların bulunacağı, kanun tarafından tayin edilmiştir.

2.1.18. Yargılama masrafları

Sıra cetveline itiraz davası neticesinde hükmedilecek yargılama giderleri bakımından, İcra ve İflâs Kanunu'nda açık bir düzenleme bulunmadığından Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun yargılama giderlerine ilişkin hükümleri uygulama alanı bulur. HMK m.326 gereğince yargılama aleyhine sonuçlanan taraf, yargılama giderlerine katlanır. Dolayısıyla dava reddedilirse davacı, dava kabul edilirse davalı, yargılama giderlerinden sorumlu olur.

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davanın kabul edilmesi hâlinde iflâs idaresi aleyhine hükmedilen yargılama giderleri masa borcu kapsamındadır⁶⁸⁵. Yargıtay'ın da bu yönde kararları mevcuttur⁶⁸⁶. Davalı tarafta salt iflâs idaresinin yer almış olması, davalı taraf lehine vekâlet ücretine hükmedilmesini gerektirmez. İflâs idaresi, sıra cetveline itiraz davasında kendisini vekille temsil ettirdiği

⁶⁸⁴ Bahsi geçen alacaklılar toplantısı, ikinci alacaklılar toplantısıdır. Erdönmez, 2005, (a.g.k.), s.81 vd; Deliduman, 2002, a.g.k., 109.

⁶⁸⁵ Kren Kostkiewicz ve Walder, 2012, a.g.k., 463; Hunkeler, 2014, a.g.k., s.1117.

⁶⁸⁶ “...iflâs tarihine kadar olan borçlarının iflâs borçları, iflâs kararından sonra, iflâsın açılması ve tasfiye işlemlerinin yapılması için yönetim ve temsil hakkına sahip iflâs dairesi ve iflâs idaresince yapılan işlemlerden kaynaklanan borçların ise masa borcu olduğu... masa alacakları (borçları), iflâs açıldıktan sonra iflâsın tasfiyesi için bizzat masa (yani, masa adına iflâs dairesi veya idaresi) tarafından yapılan borçlardır. Masadan ödenecek alacakların, iflâs alacağı ve masa alacağı olarak ikiye ayrılmasının pratik önemi şudur: Masa borcu, iflâs masasından tam ve iflâs alacaklarından daha önce ödenir...” Y. 23. HD, 24.02.2016 T., 9916 E., 1042 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 03.06.2020.

takdirde lehine vekâlet ücretine hükmedilmesi söz konusu olur⁶⁸⁷. İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının reddedilmesi halindeyse davacı alacaklı, yargılama giderlerinden sorumludur.

Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası neticesinde hükmedilecek yargılama giderlerinin hangi kapsamda sayılması gerektiği hakkında İİK m.235/3 hükmü yol göstericidir. İlgili hükümde, bir alacağın silinmesi için açılan dava kazanılırsa bu alacağa tahsis edilen hissenin dava masraflarıyla birlikte sırasına bakılmaksızın ve alacağı nisbetinde davacıya verilmesi öngörülmüştür. Bu hükümdeki sırasına bakılmasızın ifadesiyle kastedilen, davacı alacaklının sırasıdır. Zira önceki bölümlerde bahsettiğimiz üzere⁶⁸⁸ davacı alacaklının sırası, davalı alacaklının sırasından daha altta veya en azından davalı alacaklıyla aynıdır. Sıra cetveline itiraz davası açan alacaklının amacı öncelikle kendi alacağının tahsilini eksiksiz sağlamaktır. Bu davadaki yargılama giderleri, masanın namına üstlenilen ve masa tarafından öncelikle ödenmesi gereken borçlar değildir. Eğer yargılama giderlerinin masa alacağı kapsamında sayıldığını kabul etseydik o zaman bu giderlerin diğer bütün alacaklardan önce ödenmesi gerekirdi. Oysaki alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasındaki yargılama giderleri, yalnız masadan silinmesine karar verilen alacaklıya tahsis edilmiş tutardan ödenir. Ancak bu ödeme, her halükarda ve öncelikle yapılacak bir ödeme olmayıp şayet bu alacak hiç silinmemiş olsaydı kendisine ne zaman ve hangi sırayla ödeme yapılacak idiyse o zaman yapılır. Başka bir ifadeyle alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası kazanılsa dahi, sıra cetvelinden silinen alacaklının eski sırası dikkate alındığında kendisine ödeme yapmak için sıra gelmemişse, davacıya yargılama giderleri ödenemeyebilir. Konuyu şöyle bir örnekle açıklayabiliriz: Sıra cetvelinin dördüncü sırasında yer alan bir alacaklının ikinci sıraya kaydedilmiş bir alacaklının alacağının silinmesi için sıra cetveline itiraz davası açtığını düşünelim. Bu dava kabul edildiğinde davalının silinen alacağına tahsis edilen hissenin dördüncü sırada yer alan davacının alacağının ödenmesine ayrılması, öncelikle ikinci sıraya kadar yapılması gereken diğer ödemelerin yapılmasına bağlıdır. Bu sebeple, varsa rüçhanlı alacakların, ardından ilk sıradaki alacaklıların alacaklarının tamamı ödenmelidir. Bu ödemelerin yapılmasından sonra ise başta ikinci sıraya kaydedilen ancak mahkeme kararıyla silinen

⁶⁸⁷ “...Sıra cetveline itiraz davasında, kendisini vekille temsil ettirmemiş olan iflâs idaresi lehine vekâlet ücretine hükmedilemeyeceği—...” Y. 11. HD., 28.02.1989 T., 1118 E., 1230 K. Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 03.06.2020.

⁶⁸⁸ Bkz., Yukarıda 2. Bölüm, 2.1.7.2. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

davalıya geçmişte tahsis edilen hisse, davacı alacaklıya hem alacağı için hem de sıra cetveline itiraz davasında hükmedilmiş olan yargılama giderleri için ödenebilir. Dolayısıyla dördüncü sıradaki alacaklının, açtığı sıra cetveline itiraz davasını kazandığından bahisle sıra cetvelinde davalıya tahsis edilmiş alacaktan önceki sırada yer alan ve daha önce ödenmesi gereken alacak ve giderlerin (iflâs masrafları ve masa alacakları) ödenmesi ihmal edilemez. Davacı, sıra cetveline itiraz davasını kaybettiğinde ise yargılama giderlerine kendisi katlanmalıdır. Çünkü davanın reddi halinde hükmedilecek yargılama giderleri iflâs alacağı veya masa alacağı kapsamında değildir.

Davacı, sıra cetveline itiraz davasından feragat ettiği; davalı ise sıra cetveline itiraz davasını kabul ettiği takdirde, davada aleyhine karar verilmiş gibi yargılama giderini ödemeye mahkûm edilir (HMK m.312). Yalnız daha önceki başlıklar altında da değindiğimiz üzere iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında davacı, alacak kayıt talebinde bulunurken alacağına dayanak teşkil eden delillerini sunmamış ve iflâs idaresi de alacak talebini reddetmiş ancak sıra cetveline itiraz davasının, iflâs idaresine sunulmayıp mahkemeye sunulmuş olan vakıa ve deliller sebebiyle kabul edilmesi hâlinde, iflâs idaresi aleyhine yargılama giderlerine hükmedilmemelidir. Zira iflâs idaresi, alacak kayıt talebinde sunulmamış olan vakıa ve delilleri kendiliğinden gözetemez; müflisten alacaklı olduğuna dair yeterince vakıa ve delil sunulmamış olması (müflisin kayıtlarından ve tapu sicilinden anlaşılabilenler hariç olmak üzere) hâlinde alacak kayıt talebinin reddedilmiş olması doğaldır. Nitekim Yargıtay'ın da aynı yönde kararları mevcuttur⁶⁸⁹.

Sıra cetveline itiraz davasının hak düşürücü süre içerisinde açılmamış olması hâlinde dava esastan reddedilmiş olacağı için davacı, yargılama giderini ödemeye mahkûm edilir. Davanın usûlden reddedilmesi hâlinde de genel kuraldan ayrılmayı gerektiren bir düzenleme yer almadığından, davacı yargılama giderlerine katlanır. Sıra cetveline itiraz davası hakkında görevsizlik veya yetkisizlik kararı verilmişse, görevsiz/yetkisiz mahkeme yargılama giderine ilişkin kararını görevsizlik/yetkisizlik kararıyla birlikte veremez. Ancak davaya görevli veya yetkili mahkemede devam

⁶⁸⁹ “...Davacı banka, kayıt talebinde bulunurken, alacakla ilgili delillerini iflâs idaresine vermemiştir. Kayıt talebinin reddi üzerine açtığı kayıt kabul davasında alacağını dayanağı delilleri göstermiştir. İflâs idaresi, dayanağı gösterilmeyen ve delil ibraz edilmeyen alacağı kabul etmemekte haklı olup, kayıt-kabul davası açılmasına sebebiyet vermediğinden, yargılama giderleri ile sorumlu tutulamaz...” Y. 19. HD., 02.11.2000 T., 6699 E., 7392 K.; “...davacı, kayıt talebinde bulunurken, alacağı ile ilgili belgeleri vermediğinden iflâs idaresi kayıt taleplerini reddetmiştir. Davalı iflâs idaresi davanın açılmasına sebebiyet vermediğinden, "yargılama gideri" ile sorumlu tutulamaz...” Y. 19. HD., 16.11.2000 T., 6708 E., 7832 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 03.06.2020.

edilmezse, davalının talebi üzerine davacı aleyhine yargılama giderlerine, görevsizlik/yetkisizlik kararı veren mahkemece hükmedilir (HMK m.331/2).

Sıra cetveline itiraz davasının açılmamış sayılmasına karar verilen hâllerde yargılama giderlerinden yine davacı sorumlu olur. Davanın konusuz kalması hâlindeyse davanın açıldığı tarih itibarıyla tarafların haklılık durumuna göre mahkeme tarafından yargılama giderleri takdir edilir (HMK m.331/1). Ancak davanın konusuz kalması, alacak kayıt talebinde bulunulmaksızın doğrudan sıra cetveline itiraz davası açılması ve bu davanın başında iflâs idaresinin alacağı sıra cetveline kaydetmiş olması sebebine dayanıyorsa, iflâs idaresi aleyhine yargılama giderine hükmedilmesi hakkaniyetli olmaz. Zira alacaklı kayıt talebinde bulunmuş ve delillerini de bu taleple birlikte sunmuş olsaydı, iflâs idaresi kaydı gerçekleştirecek ve bu kişinin alacağına da sıra cetvelinde yer verecekti. Yargıtay'ın da bu yönde kararı bulunmaktadır⁶⁹⁰.

Sıra cetveline itiraz davasının sulh ile sonuçlanması durumunda, eğer taraflar yapacakları sulh anlaşmasında yargılama giderleri hususunda da bir anlaşmaya varmışlarsa bu anlaşma uyarınca; eğer bu yönde bir anlaşma bulunmamaktaysa davacı ve davalının yargılama giderlerinden yarı yarıya sorumlu olmasına karar verilmesi gerekir.

2.1.19. Kanun yolu ve kanun yoluna başvurunun paylaşırma sürecine etkisi

Sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen hükme karşı olağan kanun yollarına başvurulması mümkündür. Verilen hükme karşı kanun yoluna başvurabilmek için her şeyden önce tarafların hukukî yararı bulunmalıdır⁶⁹¹. Sıra cetveline itiraz davasında kanun yollarına başvuracak tarafların hukukî yararının belirlenmesinde, tüm kanun yollarına başvurularda aranan genel esaslar çerçevesinde bir değerlendirme yapılmalıdır. Dolayısıyla yargılamada kısmen veya tamamen aleyhine hüküm verilen taraf, kanun yollarına başvuruda hukukî yarara sahiptir. Bunun yanında, sıra cetveline

⁶⁹⁰ “...İflâs masasına alacağın ne şekilde ve hangi sürelerde kaydettirileceği, sıra cetveline itiraz yolu ile kayıt kabul davalarının hangi sürelerde açılacağı İcra ve İflâs Kanunu'nda hükme bağlanmıştır (İİK. m. 218, 219; 223/III; 232-236). Davacı kurum, anılan usule ve sürelere uymamış ve doğrudan doğruya kayıt kabul davası açmıştır. İflâs idaresi de ilk oturumdan önce alacağı masaya kaydederek davayı fiilen kabul ettiğine göre, HUMK.nun 94/II nci maddesi uyarınca davacı yanın bu yöne ilişkin temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir...” Y. 19. HD., 26.01.2006 T., 9475 E., 469 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 03.06.2020.

⁶⁹¹ M. Atalı (2017). *Pekcanıtez Medenî Usûl Hukuku*. C. 3, İstanbul:On İki Levha Yayıncılık, 226.

itiraz davasını kazanan tarafın da eğer menfaatleri gerektiriyorsa hukukî yararı var kabul edilmeli ve kanun yoluna başvuru hakkı olduğu unutulmamalıdır.

Kanun yoluna başvuruda hukukî yararın var olmasının yanı sıra ayrıca parasal sınırların da dikkate alınması gerekir. Sıra cetveline itiraz davasında görevli mahkemenin asliye ticaret mahkemesi olması sebebiyle, parasal sınır belirlenirken Hukuk Muhakemesi Kanunu hükümleri esas alınmalıdır. Bu bağlamda sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen hükme karşı istinaf kanun yoluna başvurulabilmesi için davaya konu olan alacak tutarının 5.880 TL'nin⁶⁹² üstünde olması gerekir. Bu parasal sınırın altında olan alacaklar için açılmış sıra cetveline itiraz davalarında, ilk derece mahkemesi tarafından verilen karar kesin hüküm teşkil eder ve bu kararlara karşı olağan kanun yollarına başvurulamaz. Bölge adliye mahkemesi tarafından yapılan istinaf incelemesi neticesinde verilen karara karşı temyiz kanun yoluna başvurulabilmesi için de davaya konu olan alacak tutarının 78.630 TL'nin⁶⁹³ üzerinde olması gerekir. Böylece 5.880 TL'nin üstünde fakat 78.630 TL'nin altında kalan alacaklar bakımından açılmış sıra cetveline itiraz davasında, bölge adliye mahkemesince verilen karar kesindir. İsviçre hukuku bakımından kanun yoluna başvuru sınırı ise 10.000 Frank olarak belirlenmiştir (İsv. HMK m.308).

Sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen hükme karşı istinaf kanun yoluna başvuru süresi nasıl belirlenmelidir? İİK m.164/2 hükmü bu sürenin belirlenmesinde dikkate alınmalı mıdır yoksa HMK'nın genel hükümleri mi uygulanmalıdır? Yargıtay'ın, sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen karara karşı, İİK m.164/2 hükmü dikkate alınarak tebliğden itibaren on gün içinde kanun yoluna başvurulabileceğine yönelik kararları vardır⁶⁹⁴. Öte yandan Yargıtay'ın kanun yoluna başvuru süresinin genel hükümlere göre belirlenmesi gerektiğine ilişkin vermiş olduğu

⁶⁹² Bu miktar yeniden değerlendirme oranına göre 2021 yılı için belirlenmiştir.

⁶⁹³ Bu miktar yeniden değerlendirme oranına göre 2021 yılı için belirlenmiştir.

⁶⁹⁴ "...Mahkemece iflâs sıra cetveline itiraz (kayıt terkin talebi) hakkında verilen hüküm temyiz eden davacı Aras Elektrik Dağıtım A.Ş. vekiline 01.04.2013 günü tebliğ edildiği halde, temyiz dilekçesi İİK'nın 164. maddesinde öngörülen 10 günlük yasal süre geçirildikten sonra 16.04.2013 tarihinde verilmiştir. Süresinden sonra yapılan temyiz istemleri hakkında mahkemece bir karar verilebileceği gibi, 01.06.1990 gün ve 1989/3 Esas, 1990/4 Karar sayılı İçtihadı Birleştirme Kararında Yargıtay tarafından da karar verilebileceği kabul edilmiş olmakla, temyiz isteminin reddi gerekmiştir..." Yargıtay 23. HD., 05.11.2014 T., 8275 E., 7003 K.; "...Dava; sıra cetveline itiraz davasıdır. İcra ve İflâs Kanunu'nun 142/II ve 235/III ncü maddelerine göre, sıra cetveline itiraz davaları basit yargılama usulüne tabi olduğundan, adli tatilde görülebilir ve temyiz süresi de adli tatilde işlemeye devam eder (HUMK. 176/II). Mahkeme kararı, davalı vekiline 15.8.2007 günü tebliğ edilmiş olup, hükmün 10 günlük sürenin geçirilmesinden sonra, 4.9.2007 günü temyiz edildiği anlaşılmakla, temyiz isteminin süre yönünden reddine karar vermek gerekmiştir..." Yargıtay 19. HD., 22.02.2008 T., 9859 E., 1588 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 03.06.2020.

kararlar da mevcuttur⁶⁹⁵. Sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilmiş olan karara karşı kanun yoluna başvuru süresi bakımından açık bir düzenlemenin yer almaması ve İİK m.164 hükmünün “*ticaret mahkemesince verilen nihai kararlara karşı...*” şeklinde genel bir ifadeyi içeriyor olması, uygulamada tereddütlere⁶⁹⁶ neden olmaktadır. İİK m.164 hükmü yalnız iflâs davası neticesinde verilen kararlara ilişkin bir düzenleme gibi düşünülse de içerdiği genel ifade sebebiyle iflâs tasfiyesi içerisinde ticaret mahkemesince verilen tüm kararlar hakkında geçerli olmalıdır. Hükmün salt düzenlendiği yer sebebiyle uygulanacağı tek durumun iflâs davası olduğu düşünülmemelidir. Gerek iflâsın kaldırılmasına ilişkin İİK m.182’de gerekse de iflâsın kapanmasına ilişkin İİK m.254’te ticaret mahkemesi tarafından verilen kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde kanun yoluna başvurulacağı hüküm altına alınmıştır. Bu hükümler de dikkate alındığında; aslında iflâs kararının verilmesinden

⁶⁹⁵ “...İcra ve İflas Kanunu’nun 142/II ve 235/III ncü maddelerine göre sıra cetveline itiraz davalarında temyiz süresi 15 gün olup ,mahkeme kararının davacı vekiline 23.02.2011 tarihinde tebliğ edildiği, temyiz tarihinin 07.03.2011 olduğu gözetildiğinde, davacı vekilinin temyiz isteminin süresinde olduğu anlaşılmakla, davacı vekilinin karar düzeltme isteminin kabulüyle Dairemizin, temyiz isteminin süreden reddine ilişkin 24.11.2011 tarih 2011/830-2011/2058 E.K. sayılı kararının kaldırılarak, davacı vekilinin esasa ilişkin temyiz itirazlarının incelenmesi gerekmiştir...” Yargıtay 23. HD., 22.05.2012 T., 1670 E., 3540 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 03.06.2020.

⁶⁹⁶ Anayasa Mahkemesi’nin sıra cetveline itiraz davası neticesinde önüne gelen bir bireysel başvuru talebine istinaden vermiş olduğu karar şu şekildedir: “...Başvurucu, Mahkemenin gerekçeli kararında belirtilen temyiz süresi içinde Yargıtaya başvurduğunu ancak Yargıtayın gerekçeli kararda gösterilen süre yerine Kanun’da öngörülen temyiz süresini dikkate alarak temyiz istemini reddettiğini, Mahkemenin belirttiği süreye güvenerek hareket ettiğini, genel hükümlere göre on beş günlük temyiz süresinin uygulanması gerektiğini belirtmiştir. Somut olayda başvurucu tarafından İflas İdaresinin kararının iptali ve alacağın iflâs masasına kaydı talebiyle açılan davada, Ankara 3. Asliye Ticaret Mahkemesinin davayı süre yönünden reddettiği, Mahkemenin 18/10/2011 tarihli karar celsesi tutanağında “Dair, davacı vekilinin yüzüne karşı davalıların yokluğunda, Yargıtay yolu açık olmak üzere verilen karar açıkça okunup anlatıldı,” ibaresi yazılmak suretiyle kanun yolu süresi gösterilmediği gibi gerekçeli kararda temyiz süresinin on beş gün olarak belirtildiği, başvurucuya gerekçeli kararın 6/4/2012 tarihinde tebliğ edildiği, başvurucunun bu süre içinde 24/4/2012 tarihinde temyiz talebinde bulunduğu, Yargıtay 23. Hukuk Dairesinin de 2004 sayılı Kanun’un 164. maddesi hükmüne göre temyiz süresinin on gün olduğunu ve süresi içinde talepte bulunulmadığını belirterek temyiz istemini reddettiği anlaşılmıştır. Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde izah edildiği gibi iflâs hukukuyla ilgili bir davaya bakan Asliye Ticaret Mahkemesinin kısa kararında kanun yolu süresini belirtmediği gibi gerekçeli kararında da süreyi yanlış gösterdiği, asliye ticaret mahkemesi kararlarına karşı genel olarak on beş günlük bir temyiz süresinin öngörüldüğü, somut olayda olduğu gibi temyiz süresinin on gün olduğuna ilişkin ayrıksı bir durumun söz konusu olduğu davada, sürenin taraflara doğru bir şekilde belirtilmesinin daha da önem arz ettiği, bu açıdan başvurucunun gerekçeli kararda belirtilen süreye güvenerek hareket etmesinin makul görülebileceği, Mahkemenin kanun yolunu ve süresini taraflara doğru gösterme yükümlülüğü dikkate alındığında temyiz süresinin on gün olduğunu kabul ederek dilekçenin reddine karar veren Yargıtay Dairesinin değerlendirmesinin mevzuat hükümleri çerçevesinde ve öngörülebilirlik sınırları içinde olduğunun kabul edilemeyeceği, yapılan yorumun başvurucunun temyiz hakkını kullanmayı imkânsız kılacak ölçüde ve aşırı şekilci bir yaklaşımla elde edildiği, bu açıdan kararın başvurucunun mahkemeye erişim hakkını zedelediği sonucuna ulaşılmıştır. Yukarıda açıklanan nedenlerle başvurucunun Anayasa’nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir...” An. M. 09.06.2016 T., Başvuru No: 2014/819, Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 30.01.2021.

kaplanmasına kadar ticaret mahkemesi tarafından verilen, iflâs tasfiyesine etki eden tüm kararlara karşı başvuru süresinin on gün olduğu ve sıra cetveline itiraz davası için de bu durumdan ayrılmaya gerek olmadığı düşüncesindeyiz. Şüphesiz İİK m.164'te yer alan düzenleme, kanunda daha sonraki bir hükümde ve ticaret mahkemesinin iflâs prosedürü içerisinde vermiş olduğu tüm kararları kapsayacak şekilde düzenlenmiş olsaydı uygulamada tereddütlü bir durum ortaya çıkmazdı. Ancak her halükarda kanunda yer alan diğer hükümler ve İİK m.164'ün düzenleniş biçiminin dikkate alınması ve sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen karara karşı kanun yoluna başvuru süresi hakkında İİK m.164 hükmünün geçerli olması gerektiğini düşünüyoruz⁶⁹⁷.

İİK m.164/2 gereğince istinaf kanun yoluna başvuru, asliye ticaret mahkemesince verilen ve kendiliğinden taraflara tebliğ edilen kararın tebliğ tarihinden itibaren on gün; temyiz kanun yoluna başvuru, bölge adliye mahkemesi tarafından verilen kararın taraflara tebliğinden itibaren on gündür. Aynı şekilde İsviçre hukuku bakımından kanun yoluna başvuru süresi on gün olarak belirlenmiştir (İsv. İİK m.174/1).

İsviçre hukukunda, kanun yoluna başvurmanın da dâhil olduğu birçok usûl işlemini fer'i müdâhilin tek başına yapabileceği hüküm altına alınmış olsa da (İsv. HMK m.76/1) hukuk sistemimizde fer'i müdâhilin kanun yoluna başvurması herhangi bir pozitif düzenlemeyle mümkün kılınmamıştır. Bu sebeple müflisin fer'i müdâhil olarak yargılamaya katılması hâlinde verilen hükme karşı tek başına kanun yoluna başvurusunun mümkün olup olmadığı tartışılabilir⁶⁹⁸. Doktrinde bir görüşe göre, yanında katıldığı taraf kanun yoluna başvurmazdı takdirde bu tarafın, hükmün bu hâliyle kesinleşmesi arzusunda olduğunun kabulü gerekeceğinden ve fer'i müdâhil tarafından kanun yoluna başvuru hâlinde davaya tekrar devam edilecek olması ihtimalinde, davayı kimin yürüteceğine ilişkin belirsizlik mevcut olacağından, fer'i müdâhilin kanun yoluna başvurması mümkün olmamalıdır⁶⁹⁹. Doktrindeki diğer bir görüşe göre ise fer'i müdâhil, tek başına usûl işlemleri yapma yetkisine haiz olduğundan, kanun yoluna başvurarak yanında katıldığını tarafın davayı kazanmasına

⁶⁹⁷ Doktrinde Kuru, sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen hükme karşı başvuru süresi bakımından genel hükümlere göre işlem yapılması gerektiği yönünde görüş beyan etmekle birlikte uygulamadaki tereddütlü durum sebebiyle, hak kaybı yaşanmaması açısından on gün içerisinde kanun yoluna başvurulmasında fayda olduğunu ifade etmektedir. Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1332-1332.

⁶⁹⁸ Fer'i müdâhilin verilen hükme karşı kanun yoluna başvurup başvuramayacağına ilişkin tartışmalar hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Pekcanitez ve Meriç, 2020, **a.g.k.**, 308 vd; Akkaya, 2009, **a.g.k.**, 137; Umar, 2013, **a.g.k.**, 248 vd.

⁶⁹⁹ Postacıoğlu, 1975, **a.g.k.**, 315; Bilge ve Önen, 1978, **a.g.k.**, 658; A. Karslı vd. (2014). *Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Problemler Konular*. İstanbul: Alternatif Yayıncılık, 45; Tanrıver, 2016, **a.g.k.**, 553; Kuru, 2017, **a.g.k.**, 376.

yardımcı olabileceğinden, tarafın menfaatlerine aykırı olmamak kaydıyla ve yanında davaya katıldığı taraf başvurmamış olsa dahi, kanun yoluna başvurabilir⁷⁰⁰.

İsviçre doktrinde Hausheer/Walter, kanun yolundan açıkça feragatin yanısıra fer'i müdâhilin yanında katıldığı tarafın zımni olarak kanun yolundan feragat etmesinin, yani örneğin mahkeme tarafından verilen hükmün tarafça yerine getirilmiş olmasının, fer'i müdâhilin kanun yoluna başvurmaya engel olacağını ifade etmektedir⁷⁰¹.

Yargıtay, kural olarak fer'i müdâhilin tek başına kanun yoluna başvurmaya kabul etmezken fer'i müdâhil hakkında hüküm verilmiş olması hâlinde bu hükme ilişkin kanun yoluna başvurmayı mümkün görmektedir⁷⁰². Biz, fer'i müdâhilin kendi başına kanun yoluna başvurabilmesi gerektiğine ilişkin doktrindeki görüşe katılmaktayız. Bu görüşümüz doğrultusunda davaya fer'i müdâhil olarak katılan müflisin, yanında katıldığı taraf kanun yoluna başvuru hakkından feragat etmediği takdirde; asıl taraf olarak kanun yoluna başvurmaya dahi, sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen hüküm aleyhine kanun yollarına başvurabileceğini düşünmekteyiz⁷⁰³. Burada önemli olan müflisin davaya yanında katıldığı tarafın, kanun yoluna başvurulmasında hukukî yararının var olmasıdır. Müflisin yanında yargılamaya katıldığı taraf, fer'i müdâhil olarak müflisin kanun yoluna başvurmaya ve burada yürütülecek yargılamayı istemezse kanun yolu incelemesine devam edilmemelidir⁷⁰⁴; müflisin bu yöndeki talebi hukukî yarar yokluğundan usûlden reddedilmelidir⁷⁰⁵.

⁷⁰⁰ Karafakih, 1952, **a.g.k.**, 255; S.Ş. Ansay (1960). *Hukuk Yargılama Usulleri*. Ankara, 354; Pekcanitez ve Meriç, 2020, **a.g.k.**, 320; S. Üstündağ (2000). *Medeni Yargılama Hukuku*. İstanbul: Nesil Matbaacılık, 379; Akkaya, 2009, **a.g.k.**, 139; M. Atalı (2017). *Pekcanitez Medenî Usûl Hukuku*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 731.

⁷⁰¹ H. Hausheer ve H.P. Walter (2013). *Berner Kommentar Schweizerische Zivilprozessordnung*. Bern: Stampfli Verlag, 830, Rn. 20; Aynı yönde, S. Baumgartner vd. (2018). *Schweizerisches Zivilprozessrecht mit Grundzügen des internationalen Zivilprozessrechts*. Bern: Stampfli Verlag, 92.

⁷⁰² "...Dava ihbar olunan gerçek veya tüzel kişi taraf sıfatını kazanamaz. Bir davada hüküm, davanın tarafları arasında kurulur. Bu nedenle hükmü temyiz etme (kanun yollarına başvurma) hakkı davada taraf olan kişilere aittir. ...Müdâhil davaya katıldığı tarafın yararına olan iddia ve savunma vasıtalarını ileri sürebilir; onun işlem ve açıklamalarına aykırı olmayan her türlü usul işlemlerini yapabilir. Bu nedenle fer'i müdâhilin kanun yoluna başvurmaya ancak, lehine müdahâle edilen tarafın kanun yoluna başvurmaya hâlinde ya da fer'i müdâhil hakkında hüküm kurulması hâlinde mümkündür..." Y. 4. HD., 02.03.2017 T., 8353 E., 1304 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 03.06.2020.

⁷⁰³ Burada müflisin dava takip yetkisine sahip olmaması sebebiyle kanun yoluna başvuru hakkının olmayacağı düşünülebilir. Ancak bir kimsenin fer'i müdâhil olarak davaya katılabilmesi için taraf ve dava ehliyetine sahip olması yeterli olduğundan bu şekilde davaya müdahâle edebilen müflisin, müdahâlenin gerektirdiği tüm işlemleri yapabilmesi de mümkün olmalıdır. Bir davaya fer'i müdâhil olarak katılabilmek için taraf ve dava ehliyetinin varlığının yeterli olduğuna ilişkin bkz. Pekcanitez ve Meriç, 2020, **a.g.k.**, 149.

⁷⁰⁴ Dava konusu üzerindeki tasarruf yetkisinde olduğu gibi aynı zamanda kanun yolundan feragat ederek yargılamanın daha fazla uzamamasını sağlamak da salt davanın taraflarına aittir. Bu sebeple fer'i müdâhil kanun yoluna başvurmuş olsa da yargılamaya yanında katıldığı taraf bu başvuruyu etkisiz kılma hakkına sahiptir. C. Leuenberger ve B. Uffer-Tobler (2016). *Schweizerisches Zivilprozessrecht*. Bern: Stampfli

Sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen karara karşı olağan kanun yollarına başvuru mümkün olduğu gibi aynı zamanda şartlarının var olması durumunda, olağanüstü bir kanun yolu olan yargılamanın yenilenmesine de başvurulması mümkündür (HMK m.374 vd.). Sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen ve kesinleşen karara karşı yargılamanın yenilenmesine başvuruda ve bu kanun yoluna ilişkin şartların belirlenmesinde HMK hükümleri esas alınır. Zira İcra ve İflâs Kanunu'nda, olağanüstü kanun yolu olan yargılamanın yenilenmesiyle ilgili herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen hükme karşı, olağan kanun yollarına başvurulmuş olması, bu davanın kesinleşmesine engel olur. Sıra cetveline itiraz davasının her iki türünde de verilen hükmün davacının lehine olması ihtimalinde sıra cetvelinde değişiklik meydana geleceği için karara karşı kanun yoluna başvurulmuş olması sıra cetvelinin kesinleşmesini engeller. Sıra cetveli kesinleşmeden bir sonraki paylaşırma işlemi olan pay cetveli hazırlanamaz (İİK m.247; İsv. İİK m.261). Ancak sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvuru süresinin dolmasıyla birlikte geçici dağıtmaların yapılması mümkündür⁷⁰⁶ (İİK m.252; İsv. İİK m.266). Geçici dağıtmanın⁷⁰⁷ yapılabilmesi için düzenlenen ancak sıra cetveline itiraz davasının açılması sebebiyle kesinleşmemiş olan sıra cetveline⁷⁰⁸ uygun bir geçici pay cetveli düzenlenmelidir⁷⁰⁹. Pay cetvelinde ayrıca sıra cetveline itiraz davasına konu olan alacağa da yer verilmesi gerekir. Çünkü sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen hükme karşı kanun yoluna başvurulmuş olması, yargılamada tartışılan alacak bakımından tereddütü henüz ortadan kaldırmadığından, bu alacak için geçici dağıtmada pay ayrılır; ayrılan pay iflâs dairesine ait banka hesabında muhafaza edilir (İİK m.252/2 ve İİK m.9/1 gereğince).

Verlag, 105, Rn. 3.57; K. Spühler vd. (2017). *Basler Kommentar Schweizerische Zivilprozessordnung*. Basel: Helbing Lichtenhahn Verlag, 497, Rn. 2 vd; Baumgartner vd., 2018, **a.g.k.**, 92.

⁷⁰⁵ Akkaya, 2009, **a.g.k.**, 139.

⁷⁰⁶ “...Geçici dağıtım yapılabilmesi için, sıra cetvelinin düzenlenmiş ve sıra cetveline itiraz süresinin geçmiş olması gerektiği fakat sıra cetvelinin kesinleşmeden de geçici dağıtım yapılabileceği, sıra cetveli henüz kesinleşmemişse ihtilaflı alacaklar için gerekli payın ilgisine ödenmeksizin ayrılacağı...” Y. 19. HD., 15.12.2005 T., 8406 E., 12565 K., Kaynak: e-uyar.com; Aşık, 2018, **a.g.k.**, 277.

⁷⁰⁷ Geçici dağıtmanın şartları için bkz. Aşık, 2018, **a.g.k.**, 273 vd.

⁷⁰⁸ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1364.

⁷⁰⁹ “...İcra ve İflâs Kanunu'nun 235 nci maddesinde öngörülen sıra cetveline itiraz süresinin dolmasından sonra geçici dağıtmalar yapılabilir. Geçici dağıtma pay cetveli, sıra cetveline uygun bir şekilde düzenlenmelidir. Bu durumda icra mahkemesince, davacıya pay cetvelinde isabet eden payın, sıra cetvelinde kabul edilmiş miktara uygun olup olmadığı denetlenmeli ve ulaşılabilecek sonuca göre bir karar verilmelidir...” Y. 19. HD., 01.12.2005 T., 6543 E., 11934 K., Kaynak: e-uyar.com.; Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 533, Rn. 2; Aşık, 2018, **a.g.k.**, 280.

2.2. Sıra Cetveline Karşı Şikâyet Yolu

2.2.1. Şikâyet yolunun hukukî niteliği ve sıra cetveline itiraz davasından farkı

İcra ve iflâs organlarının yapmış oldukları işlemlerin iptal edilmesini veya düzeltilmesini ya da bu organlarca yapılmamış olan işlemlerin yapılmasını sağlamak amacıyla ilgililer tarafından başvurulması mümkün olan yol, şikâyet yoludur⁷¹⁰. Şikâyet yoluyla, cebri icra hukukuna ilişkin hükümlerin tam ve doğru uygulanmasını sağlamak amaçlanır⁷¹¹. Şikâyetin hukukî niteliğine ilişkin doktrinde farklı görüşler ileri sürülmüştür. Doktrinde bir görüşe göre şikâyet, bir kanun yoluken⁷¹² diğer bir görüşe göre ise şikâyet idari bir yoldur⁷¹³. Doktrindeki üçüncü görüşe göre ise şikâyet, kendine özgü bir yoldur⁷¹⁴. Biz şikâyetin, kendine özgü bir hukukî çare olduğuna ilişkin üçüncü görüşe katılmaktayız. Zira şikâyet yoluna, icra ve iflâs organlarının işlemlerine karşı başvurulabilir olması, bu yolun bir kanun yolu olmadığı; şikâyet yoluna başvurulmuş olan merciin ise idari bir makam değil, adli yargı ilk derece mahkemelerinden bir tanesi olan icra mahkemesi olması da bu yolun, idari bir yol olmadığına göstergesidir⁷¹⁵. İlgililer, icra organlarının işlemlerinin denetim merci olan icra mahkemesi tarafından denetlenmesini sağlamayı, hukukî bir çare olan şikâyet yoluna başvurarak yapmayı hedeflerler.

⁷¹⁰ T. Muşul (2014). *İcra ve İflâs Hukukunda Şikâyet*. Ankara: Adalet Yayınevi, 51; H.Pekcanitez ve C. Simil (2017). *İcra- İflâs Hukukunda Şikâyet*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 49; Fritzsche, H. ve Walder Bohner, H.U., (1993). *Schuldbetreibung und Konkurs*. Zürich: Schulthess Polygraphischer Verlag, 54, Rn. 10.

⁷¹¹ M. Dieth (1999). *Beschwerde in Schuldbetreibungs und Konkursachen gemass Art. 17 ff. SchKG*. Doktora Tezi, Zürich:Schulthess Polygraphischer Verlag, 1; M. Dieth (2002). *Beschwerde gemass Art. 17 ff. SchKG. AJP*, s.363-381, 363.

⁷¹² Fritzsche ve Walder-Bohner, 1993, **a.g.k.**, 54, Rn. 2; Şikâyetin takip hukukuna özgü bir kanun yolu olduğu hakkında bkz. Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 44; Postacıoğlu ve Altay, 2010, **a.g.k.**, 57; Şikâyetin kendine özgü bir kanun yolu olduğu hakkında bkz. Kuru, 2013, **a.g.k.**, 103; A. Karslı (2014). *İcra ve İflâs Hukuku*. İstanbul:Alternatif Yayıncılık, 77; Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 31; Şikâyetin cebri icra hukukuna has bir kanun yolu olduğu hakkında bkz. Y. Köse (2010). Şikâyet Yolu (İİK m.16) ve Şikâyet Yolunda Yargılama Giderlerinin Yükletilmesi. *Terazi Hukuk Dergisi*, S.45, C.5, 81-85, 81; Muşul, 2014, **a.g.k.**, 53; “...Görüldüğü gibi şikâyetteki amaç, hatalı olan icra işlemlerinin düzeltilmesi olduğundan burada bilinen anlamda bir dava bulunmamaktadır. Şikâyet; **icra ve iflâs hukukuna özgü bir yasa yoludur**. Dolayısıyla şikâyet davalı ve davacı değil şikâyet eden ve şikâyet olunan bulunur. Buna rağmen uygulamada şikâyet eden yerine davacı, şikâyet olunan yerine davalı denilmektedir...” Y. HGK., 17.10.2012 T., 12-368 E., 725 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 06.06.2020.

⁷¹³ Yabancı doktrinde bu görüşte olan yazarlara ilişkin bkz. Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 18-19; Şikâyetin cebri icra hukukuna özgü idari nitelikte bir yol olduğuna ilişkin bkz. Kren Kostkiewicz, 2014, **a.g.k.**, 42, Rn. 164.

⁷¹⁴ Arslan, Yılmaz ve Taşpınar Ayvaz, 2016, **a.g.k.**, 73; Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 49; Pekcanitez vd, 2019, **a.g.k.**, 60.

⁷¹⁵ Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 44-45.

İflâsta paylaştırma, hatta daha geniş değerlendirildiğinde tasfiye prosedürü içerisinde yer alan ve bu sebeple aslında bir tasfiye işlemi olan sıra cetveli aleyhine şikâyet yoluna başvurulması, sıra cetveline itiraz ve neticelerinin düzenlenmiş olduğu İİK m.235/son'da yer alan düzenlemeyle mümkün kılınmıştır. Öte yandan bu şekilde bir şikâyet yolu özel olarak düzenlenerek mümkün kılınmasaydı dahi sıra cetvelinin düzenlenmesinden önce, düzenlenmesi esnasında ve sonrasında ortaya çıkabilecek farklı sebeplerle sıra cetveli aleyhine şikâyet yoluna başvurulabilirdi. Zira icra organlarının yapmış olduğu işlemler aleyhine, İİK m.16 vd. hükümleri gereğince şikâyet yoluna başvurulması genel bir düzenlemeyle mümkün kılınmıştır. Daha önce de belirttiğimiz gibi⁷¹⁶ iflâsta paylaştırma prosedürü içerisinde görev alan organlar, gerek adi tasfiye uygulanması durumundan iflâs idaresi gerekse de basit tasfiye uygulanması durumundan iflâs dairesi olsun, birer icra organıdır ve bu organların işlemleri aleyhine de İİK'da yer alan genel şikâyet yoluna başvurulması mümkündür. Ayrıca, İİK m.227'yle şikâyete ilişkin İİK m.16'nın, iflâs idaresi hakkında da uygulanabileceği hüküm altına alınmıştır.

İsv. İİK m.250'de, Türk hukukundaki düzenlemenin aksine, sıra cetveli aleyhine şikâyet yoluna başvuru açıkça hüküm altına alınmamıştır. Ancak, İsv. İİK m.17 vd. hükümleri uyarınca, usûlî hükümlere aykırılık sebebiyle ve kanunun dava yoluyla hâll edilmesini öngörmediği hususlar dışındaki sebeplerle⁷¹⁷ sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurulabileceği kabul edilmektedir⁷¹⁸. Sıra cetveli, bir dizi usulî işlemin yapılmasını gerekli kılan bir işlem olup, sıra cetveline itiraz davaları yoluyla hâll edilmesi öngörülmemiş olan usûle aykırılıklar, sıra cetveline şikâyete konu olabilir⁷¹⁹. Ayrıca İsv. İİK m.241'de şikâyete ilişkin İİK m.17 vd. hükümlerinin iflâs idaresi hakkında da uygulanacağı düzenlemesinin yer alması, iflâs idaresince düzenlenen sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurulmasını mümkün kılar.

İflâsta sıra cetveline ilişkin bir müracaat yolu olarak karşımıza çıkan şikâyetin, diğer bir sıra cetveline karşı müracaat yolu olarak öngörülmüş olan itirazdan farklı yönleri bulunmaktadır. Her iki müracaat yolu arasındaki farklılık öncelikle bu yolların hukukî niteliği bakımından karşımıza çıkar. Sıra cetveline itiraz, bir dava iken; sıra

⁷¹⁶ Bkz., Yukarıda 1. Bölüm, 1.1.3. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

⁷¹⁷ Önceliğin şüphesiz itiraz davasında olacağı, itiraz davasının açılmayacağı hâllerde şikâyet yoluna başvurulacağı belirtilmiştir. Dieth, 2002, **a.g.k.**, 367.

⁷¹⁸ Meier, 2002, **a.g.k.**, 70; Spühler ve Dolge, 2011, **a.g.k.**, 56, Rn. 186; Brunner vd, 2019, **a.g.k.**, 15.

⁷¹⁹ Brunner vd., 2019, **a.g.k.**, 15; Dieth, 2002, **a.g.k.**, 367.

cetveline şikâyet yolu bir dava olmayıp, yukarıda da belirttiğimiz üzere, kendine özgü bir hukukî çaredir.

Sıra cetveline itiraz davalarında ya alacak kayıt talebi kısmen veya tamamen reddedilmiş olan kişinin alacağının tespit edilerek sıra cetveline kaydının yapılması ya da sıra cetveline kaydedilmiş bir alacaklının alacağı veya bu alacaklıya tanınan sıranın doğru olup olmadığı tartışılır. Dolayısıyla sıra cetveline itiraz davalarında, bir alacağın varlığı veya yokluğu; kanun koyucunun ifade ettiği üzere alacağın esas ve miktarı tartışma konusu yapılacağı için (İİK 235/5), bu davaların maddi hukuk yönü vardır ve alacağın incelenmesinde maddi hukuk açısından bir takım tespitler yapılır⁷²⁰. Ancak sıra cetveline şikâyetinde, genel anlamda şikâyet kurumunda olduğu gibi, iflâs idaresi tarafından düzenlenmiş olan sıra cetvelinin şekli anlamda incelenmesi söz konusudur. Bu açıklamalarımız dikkate alınarak genel bir değerlendirme yapılması gerekirse, sıra cetveline itiraz davalarında, maddi hukuk boyutuyla alacak tartışma konusu yapılırken sıra cetveline şikâyetinde alacağın içeriği ve miktarı tartışılmayıp, iflâsta sıra cetveli düzenlenirken dikkate alınması gereken şekli hususlara uygunluk denetlenir⁷²¹. Ayrıca detaylarına ilerleyen başlıklar altında değinecek olmakla birlikte burada kısaca belirtmek gerekir ki sıra cetveline şikâyet ile itiraz davası arasında başvurulacak merci, uygulanacak yargılama usûlü ve verilecek kararın etkisi bakımından da bazı farklılıklar mevcuttur. Sıra cetveline şikâyet yolunun detayları açıklandıkça bu farklılıklar ortaya daha net bir şekilde çıkacaktır.

2.2.2. Şikâyetin konusu

Şikâyetin konusunu genel olarak icra organları tarafından yapılmış veya yapılması ihmal edilmiş işlemler oluşturur⁷²². Ancak sıra cetveline karşı bir müracaat yolu olarak karşımıza çıkan şikâyet, esasen doğrudan sıra cetvelinin düzenlenmesine ilişkindir. Başka bir ifadeyle sıra cetveline şikâyetin konusunu, düzenlenmiş veya düzenlenmesi ihmal edilmiş sıra cetveli oluşturur⁷²³. Tasfiyede, iflâs idaresinin sıra cetveliyle doğrudan ya da dolaylı olarak alakası olmayan işlemleri; iflâs tasfiyesinde yer alan

⁷²⁰ Brunner vd., 2019, **a.g.k.**, 17.

⁷²¹ Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 477.

⁷²² Postacıoğlu ve Altay, 2010, **a.g.k.**, 58; Muşul, 2014, **a.g.k.**, 57; Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 57; Bu işlemlerin özellikleri ve sınıflandırmalarına ilişkin bkz. İ. Akın ve T. Akın (1997). *İcra Müdürlüğü İşlemlerinin Şikâyet Yoluyla Denetimi*. Ankara, 22 vd.

⁷²³ Brunner vd., 2019, **a.g.k.**, 16.

diğer organların işlemleri⁷²⁴; müflisin ya da alacaklıların yapmış oldukları işlemler sıra cetveline karşı şikâyetin konusunu oluşturamaz.

Belirtilmek gerekir ki şikâyetin konusu, alacağın esas ve miktarına ilişkin değil yalnız sıraya ve sıra cetvelinin düzenlenmesine ilişkin⁷²⁵ işlemlerdir. Dolayısıyla alacağın esas ve miktarına ilişkin işlemlere karşı başvurulacak müracaat yolu şikâyet değil, itiraz davasıdır. Sıra cetveline kaydedilmiş başka bir alacaklının sırasına ilişkin başvurulacak müracaat yolu ise şikâyet değil itirazdır⁷²⁶. Bunun sebebi ise, İİK m.235/3'te bu hususun açıkça bir itiraz sebebi olarak düzenlenmiş olmasıdır. Başkasının sırasının aksine alacaklı, kendi sırasına yönelik itirazlarını şikâyet yoluyla ileri sürmelidir. Kişinin kendi sırasına yönelik itirazlarını şikâyet yoluyla ileri sürmesi gerektiğine ilişkin kabul İİK m.235/son'da itirazın esas veya miktarla ilgili olmayıp yalnız sırayla ilgili olması halinde uyuşmazlığın şikâyet yoluyla çözüleceğine ilişkin düzenlemeden ileri gelmektedir. Ayrıca bir diğer sebep de iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasına ilişkin düzenlemede kişinin kendi sırasına ilişkin hususlarda itiraz davası açabileceğine yer verilmemiş olmasıdır. Türk hukukunda yer alan ve alacaklının alacağının esasına ve miktarına değil, sadece kendi sırasına yönelik itirazlarını şikâyet yoluyla ileri sürmesi gerektiğine yer verilen İİK m.235/son'a benzer bir düzenleme, İsviçre İİK'da yer almaz. Bilakis İsviçre İİK m.250/1'de açıkça, kişinin kendi sırasıyla ilgili itirazlarını masaya karşı açacağı davayla ileri sürmesi gerektiği düzenlenmiştir. Bu sebeple İsviçre hukukunda sıra cetveli aleyhine başvurulacak şikâyet yolunun konusunu, sıra cetvelinde kişinin kendi sırasına yönelik itirazları oluşturmaz.

İsviçre ve Türk hukukunda sıra cetveline ilişkin hususlarda genel bir değerlendirme yapacak olursak, İsv. İİK m.250 gereğince alacaklı, kendi sırasına ilişkin hususları iflâs idaresine karşı yönelteceği sıra cetveline itiraz davasıyla; bir başka alacaklının sırasına ilişkin itirazları ise o alacaklıya karşı yönelteceği sıra cetveline itiraz davasıyla ileri sürmelidir. Türk hukukunda ise tartışma konusu bir başka alacaklının sırasıysa uyuşmazlık o alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasıyla

⁷²⁴ İflâs tasfiyesinde yer alan diğer organların işlemlerine karşı şüphesiz şikâyet yoluna başvurulabilir. Ancak bu şikâyet yolu bakımından sıra cetveline karşı bir müracaat yolu değil genel anlamda şikâyet olarak değerlendirme yapılması gerekir. Oysaki burada değindiğimiz salt sıra cetveline karşı müracaat yoludur.

⁷²⁵ Brunner vd, 2019, **a.g.k.**, 16.

⁷²⁶ "...iflâs sıra cetvelinde başka bir alacaklının kabul edilen miktar kadar alacağı bulunmadığına ya da sırasına yönelik itirazın, o alacağın sıradan terkin edilmesi talebini içerdiğinden, şikâyet olarak icra mahkemesinde değil, İİK'nun 235/2 nci maddesi uyarınca sırasına itiraz edilen alacaklıya husumet yönelttilerek dava yolu ile genel mahkemede ileri sürülmesi gerekeceği..." Y. 23. HD., 24.09.2012 T., 3961 E., 5376 K.; Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 06.06.2020.

çözömlenecekken tartışma konusu, alacağın esas ve miktarı değil, yalnız kendi sırasına ilişkinse sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurulmalıdır (İİK m.235). Her iki hukuk sistemindeki düzenlemeleri değerdendirerek belirtmek isteriz ki aslında olması gereken, eğer uyuşmazlık sıraya yönelik olmakla birlikte esasla ilgiliyse örneğin, bir alacağın imtiyazlı alacak olup olmadığının tespitine yönelikse bu uyuşmazlık, maddi hukuka ilişkin incelemeyi gerekli kılacağından itiraz davasıyla çözümlenmelidir. Ancak uyuşmazlık alacağın esasıyla ilgili değilse örneğin, alacağın imtiyazlı alacak olduğuyula ilgili bir tereddüt yok, fakat maddi bir hata sebebiyle sıra cetvelinde sıranın tespitine yönelikse, şikâyet yoluna başvurarak çözümlenmelidir. Nitelikim İİK m.235/son aslında doğrudan bir kişinin kendi alacağını işaret etmemekte, sadece itirazın esas ve miktarla ilgili olmayıp yalnız sıraya dair olması halinde şikâyet yoluna başvurulması gerektiğini belirtmektedir. Dolayısıyla uyuşmazlık alacağın esas ve miktarıyla ilgiliyse itiraz; değilse şikâyet yoluna başvurarak sorun çözümlenmelidir. Sırayla ilgili uyuşmazlıklarda hangi müracaat yoluna başvurulacağı tespit edilirken mühim olan uyuşmazlığın kimin sırasıyla ilgili olduğu değil, esas ve miktarla ilgili olup olmadığıdır.

2.2.3. Şikâyet sebepleri

2.2.3.1. Genel olarak

Şikâyet sebepleri, İİK m.16'da ve İsv. İİK m.17'de açıkça düzenlenmiş ve işlemin kanuna aykırı olması veya hadiseye uygun olmaması birer şikâyet sebebi olarak kabul edilmiştir. Ayrıca bir hakkın yerine getirilmemesi veya sebepsiz olarak sürüncemede bırakılması da yine kanunda yer alan şikâyet sebepleri olarak karşımıza çıkar.

Türk hukuku bakımından İİK'da açıkça belirtilmemiş olmakla birlikte doktrinde⁷²⁷ ve Yargıtay kararlarında⁷²⁸ kabul edilen bir diğer şikâyet sebebi de kamu düzenine aykırılıktır. İsviçre'de ise İİK m.22/1'de kamu yararı ve takibin tarafı olmayan üçüncü kişilerin yararı gözetilerek ihdas edilmiş hükümlere aykırı olan işlemler hükümsüz olarak kabul edilmiştir.

⁷²⁷ Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 51; Postacıoğlu ve Altay, 2010, **a.g.k.**, 74; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 109; Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 146.

⁷²⁸ "...İİK'nun 16. maddesi şikâyeti düzenlemiş olup şikâyet icra dairesini icra ve iflâs hukuku ile ilgili hükümlerini uygulamaması veya yanlış uygulaması nedenine dayanır. Şikâyet sebepleri anılan kanun maddesinde sayılmıştır. Bunun dışında kanunda yazılı olmadığı hâlde öğreti ve Yargıtay kamu düzenine aykırı işlemlere karşı süresiz şikâyet yoluna gidileceğini kabul etmektedir..." Y. HGK., 09.03.2016 T., 12-1118 E., 278 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 06.06.2020.

Sıra cetveline şikâyet özelinde düşünüldüğünde, sıra cetvelinin düzenlenmesinde, kanunda belirtilen şekli hükümlere veya niteliğine uygun düşüyorsa hadiseye aykırılık birer şikâyet sebebi olabileceği gibi sıra cetvelinin düzenlenmemiş olması da hakkın yerine getirilmemesi veya sebepsiz sürüncemede bırakılması sebebiyle şikâyet sebebi olarak karşımıza çıkar.

İİK m.16 (İsv. İİK m.17) hükmü dikkate alınarak genel olarak iflâs idaresinin sıra cetvelini düzenlerken, dikkate alması gereken şeylere uygun olmaksızın yapmış olduğu işlemler, şikâyet sebebi teşkil eder. Türk hukukunda ayrıca, İİK m.235/son'da sıraya ilişkin hususların, sıra cetveline karşı başvurulacak şikâyet sebebi olacağı özel olarak düzenlenmiştir. Bu hükme göre, alacağın esas ve miktarına ilişkin hususların hâll edilmesi birer itiraz sebebiyken; aleyhine başvurulacak husus salt sıraya ilişkinse, istisnalar hariç olmak üzere, o takdirde bu bir şikâyet sebebi olarak karşımıza çıkar. Bundan sonraki başlıklar altında şikâyet sebepleri özel olarak incelenecektir.

2.2.3.2. Sıra cetvelinin düzenlenmesinde kanuna aykırılık

İflâs idaresinin sıra cetvelini düzenlerken iflâs hukuku hükümlerine aykırı işlem yapması, kanuna aykırılık sebebiyle şikâyeti beraberinde getirir⁷²⁹. Sıra cetvelinde kanuna aykırılık teşkil eden işlem, sıra cetvelinin düzenlenmesi sebebiyle yapılan işlemlerdir.

Sıra cetvelinde kanuna aykırılık, sıra cetveline ilişkin düzenlenmiş olan bir hükmün hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesiyle ortaya çıkar⁷³⁰. Kanuna aykırılık ifadesinin geniş yorumlanarak İcra ve İflâs Kanunu dışındaki tüm kanunlarda yer alan iflâsta sıra cetveline ilişkin hükümlerin de bu kapsama dâhil edilmesi gerektiği⁷³¹; hatta İİK'ya dayalı olarak çıkarılmış olan kanun dışındaki diğer tüm yazılı kaynaklar ile

⁷²⁹ “...Mahkemece, talebin, iflâs idaresinin sıra cetveli düzenlenirken uyması gereken iflâs hukuku hükümlerini ihlal ettiği iddiasına dayandığı, alacağın esas ve miktarına ilişkin bir itiraz ileri sürülmediği, buna göre somut uyuşmazlıkla ilgili yargılama görevinin icra hukuk mahkemesine ait olduğu...” Y. 23. HD., 18.03.2013 T., 1034 E., 1629 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 06.06.2020.

⁷³⁰ Dieth, 2002, **a.g.k.**, 373; Arslan, Yılmaz ve Taşpınar Ayvaz, 2016, **a.g.k.**, 74; Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 90.

⁷³¹ Muşul, 2014, **a.g.k.**, 233.

yazısız kaynaklara aykırılığın⁷³² da kanuna aykırılık teşkil edeceği, doktrinde haklı olarak kabul görmektedir⁷³³.

İflâta sıra cetvelinin düzenlenmesinde kanuna aykırılık hâllerine şu örnekler verilebilir: İİK m.195; İsv. İİK m.208 gereğince yapılacak hesaplamaların yanlış yapılmış olması⁷³⁴; iflâs idaresinin, ipotekle temin edilmiş bir alacak kayıt talebi hakkında, görevi kapsamında olmamasına rağmen, ret kararı vermiş olması⁷³⁵; sıra cetvelinde bulunması gereken kayıtlar dışındaki hususlara –masa alacağı gibi⁷³⁶– yer verilmiş olması; alacak kayıt talebi reddedilmiş olan kişilere sıra cetvelinde yer verilmemiş olması⁷³⁷ veya ret sebebinin belirtilmemiş olması⁷³⁸ (İİK m.233/1; İsv. İİK m.248); alacak kayıt talebi kısmen veya tamamen reddedilmiş olan kişilere doğrudan haber verilmemiş olması; düzenlenen sıra cetvelinin iflâs dairesinde incelenmeye hazır bulundurulmamış olması; müflise ulaşılması mümkün olduğu hâlde her bir alacak bakımından görüşünün sorulmamış olması⁷³⁹ (İİK m.230; İsv. İİK m.244) gibi hâller, sıra cetvelinin düzenlenmesinde kanuna aykırılık teşkil eder. Sıra cetvelinin

⁷³² K. Spühler (2016). *Schuldbetreibungs und Konkursrecht I*. Zürich: Schulthess Juristische Medien AG., 31, Rn. 97.

⁷³³ Akın ve Akın, 1997, **a.g.k.**, 61; Dieth, 2002, **a.g.k.**, 373; Postacıoğlu ve Altay, 2010, **a.g.k.**, 62; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 98; Arslan, Yılmaz ve Taşpınar Ayvaz, 2016, **a.g.k.**, 74; Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 82 vd.

⁷³⁴ Muşul, 2014, **a.g.k.**, 208.

⁷³⁵ “...Mahkemeye, itirazın alacağın esas ve miktarı ile ilgili olduğu gerekçesi ile verilen görevsizlik kararı, Yargıtay 19. H. D’ since, alacaklı talebinin, İ.İ.K’ nun 233. maddesine göre iflâs idaresi ipotekle temin edilen alacakları, bunları doğuran sebep veya ipotek limiti bakımından reddetmeyip, kabul etmediğini ikinci alacaklılar toplantısına bildirir **hükmüne aykırılık taşıdığı düşünülen işlemin şikâyetine ilişkin olduğu, işin esasına girilerek karar verilmesi yerine görevsizlik kararı verilmesinin doğru olmadığı gerekçesi ile bozulması üzerine yapılan yargılama sonucunda, bozma gerekçesi, benimsenen bilirkişi raporu ve dosya kapsamına göre şikâyetin kabulü ile iflâs idaresinin red kararının iptaline karar verilmiştir. Karar, şikâyet olunan vekili tarafından temyiz edilmiştir. Dosya daki yazılara, İcra Mahkemesince uyulan bozma ilamı doğrultusunda inceleme yapıp karar verilmiş olmasına, bozmanın kapsamı dışında kesinleşmiş olan yönlerle ilişkin temyiz itirazları incelenemeyeceğine göre, şikâyet olunan vekilinin tüm temyiz itirazları yerinde değildir...” Y. 23. HD., 31.01.2012 T., 4609 E., 525 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 06.06.2020.**

⁷³⁶ Masa alacaklarına sıra cetvelinde yer verilmemesine ilişkin İİK’da bir hüküm bulunmamakla birlikte İcra ve İflâs Kanunu Yönetmeliği m.59’da sıra cetvelinde bulunması gereken unsurlara yer verilmiştir. Bu unsurlar içerisinde ise masa alacakları yer almaz. Yönetmelik hükümlerine aykırılık da kanuna aykırılık kapsamında değerlendirileceğinden, sıra cetvelinde masa alacağına yer verilmiş olması hâlinde kanun aykırılık sebebiyle şikâyet yoluna başvurulabilir. “İflâs masrafları ve masa borçlarına sıra cetvelinde yer verilmez. Ancak pay cetvelinde gösterilmelidir.” Y. 23. HD., 05.04.2016 T., 2556 E., 2121 K., Kaynak: E-uyar.com, Erişim Tarihi: 06.06.2020.

⁷³⁷ “...Somut olayda, şikâyetçi... iflâs sıra cetveline kabul edilmeyen alacakların red sebebinin gösterilmesinin yasal bir zorunluluk olması sebebiyle İİK’nun 233. maddesi hükmüne aykırı olan işlemin iptalini talep ettiğinden ve alacağın esas ile ilgili bir ihtilaf bulunmadığından, görevli mahkemenin İcra Mahkemesi olduğu hususu gözden kaçırılarak, görevsizlik kararı verilmesi doğru görülmemiştir...” Y. 23. HD., 31.10.2012 T., 5708 E., 6296 K., www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 06.06.2020.

⁷³⁸ Brunner vd., 2019, **a.g.k.**, 17; Kren Kostkiewicz ve Walder, 2012, **a.g.k.**, 59.

⁷³⁹ Brunner vd., 2019, **a.g.k.**, 17.

düzenlenmesinde iflâs idaresinin dikkatli davranmayarak maddi hata sonucu hesaplamaları yanlış yapmış olması da kanuna aykırılık teşkil eder ve çözümü, şikâyet yoluna başvurmaktır. Yargıtay’ın da bu yönde kararları vardır⁷⁴⁰. İsviçre’de doktrinde, alacak kayıt talebi hakkında yeterli inceleme yapılmamasının da sıra cetveline karşı başvurulabilecek şikâyet için bir sebep olduğu belirtilmiştir⁷⁴¹.

Yukarıdaki paragrafta sıraladığımız kanuna aykırılık sebebiyle sıra cetveline şikâyet yoluna başvuru yapmayı gerektiren hallere baktığımızda bu hallerin bazıları örneğin, sıra cetvelinde yer almaması gereken kayıtlara yer verilmiş olması gibi doğrudan sıra cetvelinin düzenlenmesiyle ilgiliyken bazıları ise paylaştırmamanın yapılmasına hizmet eden ve dolayısıyla sıra cetvelinin düzenlenmesine etki eden hallerdir. Örneğin, alacak kayıt talebi kısmen veya tamamen reddedilmiş olan kişilere doğrudan haber verilmemiş olması şüphesiz bir kanuna aykırılıktır (İİK m.233) ve şikâyet sebebidir. Fakat doğrudan sıra cetvelinin düzenlenmesi ile ilgili değil, daha ziyade sıra cetvelinin düzenlenmesinden sonra iflâs idaresinin bildirim yükümlülüğüyle ilgilidir. Keza düzenlenen sıra cetvelinin iflâs dairesinde incelenmeye hazır bulundurulmamış olması da kanuna aykırılıktır ancak sıra cetvelinin düzenlenmesinden sonra ve ilgilileri bilgilendirme yükümlülüğüne ilişkindir. Ancak gerek doğrudan gerekse de dolayısıyla sıra cetvelinin düzenlenmesiyle ilgili olsun, bu aykırılıkların tamamının, alacaklıların tahkiki ve sıraların tayini ile ilgisi olduğundan, bunların sıra cetveline karşı başvurulabilecek şikâyet yoluna ilişkin sebepler olduğunu düşünmekteyiz.

⁷⁴⁰ “...İflâs sıra cetveline kayıt edilen alacağın miktarında yapılan maddi hatanın düzeltilmesi istemine ilişkin şikâyete yönelik temyize gelince; İİK’nun 235/1. maddesi uyarınca iflâs sıra cetveline yönelik itirazlar kural olarak genel mahkemelerde (Asliye Ticaret Mahkemesinde) görülür. Şikâyetçinin sadece kendi sırasına yönelik itirazlarını, husumet iflâs idaresine yöneltilerek İİK’nun 235 /son maddeleri uyarınca icra mahkemesinde ileri sürmelidir. İflâs sıra cetvelinde başka bir alacaklının kabul edilen miktar kadar alacağı bulunmadığına ya da sırasına yönelik itiraz, o alacağın sıradan terkin edilmesi talebini içerdiğinden, şikâyet olarak icra mahkemesinde değil, İİK’nun 235/2 nci maddesi uyarınca sırasına itiraz edilen alacaklıya husumet yöneltilerek dava yolu ile genel mahkemede ileri sürülmelidir. Mahkemece, şikâyetçi tarafın alacak başvurusuna ilişkin 31.12.2010 tarihli dilekçe ile 220.653,00 TL alacak talebinde bulunulmuşsa da alacak kayıt dilekçesindeki rakamlar toplandığında bunun 228.653,00 TL olduğu ileri sürülerek, maddi hatanın düzeltilmesi istemi alacağın esasına yönelik olmayıp, hesaplamaya ilişkin maddi hataya dayalı olduğu ve mahkemenin görevli olduğu gözönünde bulundurularak, bu şikâyetin esası incelenip karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması doğru olmamıştır...” Y. 23. HD., 01.04.2013 T., 1434 E., 2042 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 06.06.2020.

⁷⁴¹ Brunner vd., 2019, **a.g.k.**, 17; Ayrıca yine İsviçre’de masaya kayıt talebinde bulunulmuş bir alacak hakkında sıra cetvelinin kesin ve net olması gerektiği; sıra cetvelinde bu hususta belirsizlik varsa bunun bir şikâyet sebebi olduğu ve süreye bağlı olmadığı kabul edilir. BGE 103 III 13 E. 2.; BGE 114 III 23 E. 2. Kren Kostkiewicz ve Walder, 2012, **a.g.k.**, 529-530.

2.2.3.3. Sıra cetvelinin düzenlenmesinde hadiseye aykırılık

İcra organlarınca yapılan işlemlerde hadiseye aykırılık, başka bir ifadeyle icra organı tarafından olaya uygun hareket edilmemiş olması da bir şikâyet sebebidir. İİK m.16/1 ve İsv. İİK m.17/1 düzenlemeleriyle icra organlarınca yapılan işlemlerin hadiseye aykırılığı, bir şikâyet sebebi olarak kabul edilmiştir. Hadiseye aykırılık, kanun tarafından icra organlarına bir işlem bakımından takdir yetkisi tanınmış olan hâllerde söz konusu olabilir⁷⁴². Dolayısıyla kanunun işlem konusunda takdir yetkisi tanımadığı durumlarda icra organlarının yapmış oldukları işlemlere karşı şikâyet, hadiseye aykırılık dışında diğer şikâyet sebeplerine dayalı olarak yapılabilir.

Sıra cetveline karşı müracaat yolu olarak şikâyeti, hadiseye aykırılık bakımından diğer işlemlere karşı başvurulabilecek şikâyetten ayrı tutmak gerekir. Çünkü iflâsta sıra cetvelinin düzenlenmesine ilişkin hükümlere bakıldığında kanun koyucunun, iflâs idaresine takdir yetkisi tanıdığı bir düzenlemeye⁷⁴³ rastlanmamaktadır. Dolayısıyla sıra cetveline ilişkin yapılmış olan ve şikâyeti gerektiren işlemler, hadiseye aykırılık teşkil etmez⁷⁴⁴ ve diğer şikâyet sebeplerine dayanır.

2.2.3.4. Sıra cetvelinin düzenlenmemiş olması veya sürüncemede bırakılması

İflâsta sıra cetvelinin düzenlenmesi, herhangi bir alacaklının veya müflisin talebine bağlı değildir⁷⁴⁵. Adi tasfiyede, kanunda belirtilen süre içerisinde iflâs idaresi sıra cetvelini düzenlemediği takdirde, İİK m.232 gereğince, üyelerin görevden alınması, ücretten mahrumiyet ve kanunda belirtilen süreler boyunca iflâs idaresinde görev alamama şeklinde bazı yaptırımlar ortaya çıkar. Süresi içerisinde sıra cetvelinin düzenlenmemiş olması, aynı zamanda sıra cetvelinin düzenlenmesinde menfaati olan kimselerin hakkının yerine getirilmemesi veya sürüncemede bırakılması kapsamında sayılır (İİK m.16/2) ve iflâs idaresinin hareketsizliği bir şikâyet sebebi olarak karşımıza çıkar. Ancak iflâs idaresinin sıra cetvelini düzenlemedeki hareketsizliği neticesinde şikâyet yoluna başvurulmuş olmasının pratikte bir fayda sağlamayacağını düşünüyoruz.

⁷⁴² Akın ve Akın, 1997, **a.g.k.**, 89 vd; Kren Kostkiewicz, 2014, **a.g.k.**, 56, Rn. 203; Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 32; Spühler, 2016, **a.g.k.**, 31, Rn. 98; Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 91; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 97, Rn. 23.

⁷⁴³ Bir hükmün hangi durumlarda icra organlarına takdir yetkisi tanıdığına ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. V. Özçelik (2014). *İcra Müdürünün Takdir Yetkisi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 38 vd.

⁷⁴⁴ Spichy, 1979, **a.g.k.**, 75.

⁷⁴⁵ İcra organlarının talebe bağlı olmayan ve kendiliğinden yapmaları gereken işlemleri yapmamış olmaları hâlinde de hakkın yerine getirilmesi veya sebepsiz sürüncemede bırakılması hâllerine dayalı olarak şikâyet yoluna başvurulması mümkündür. Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 109.

Şöyle ki iflâs idaresi ilk iki aylık süre içerisinde sıra cetvelini düzenlenmemiş ve süresi içerisinde talepte bulunarak ikinci iki aylık süreyi istemiş fakat bu iki aylık süre içerisinde de sıra cetveli düzenlenmemişse, sıra cetveli süresi içerisinde kendisine intikal ettirilmemiş olan iflâs dairesi, bu durumu icra mahkemesine bildirir. İcra mahkemesinin bu bildirim üzerine takdir hakkı yoktur ve iflâs idaresi üyeleri hakkında İİK m.232’de belirtilen yaptırımlara hükmetmek zorundadır. İcra mahkemesinin yaptırım konusundaki tek takdir hakkı, üyelerin bir daha herhangi bir iflâs idaresinde üyelik yapma yasağına ilişkin sürenin alt-üst sınır aralığında belirlenmesinden ibarettir. Dolayısıyla iflâs dairesinin icra mahkemesine bildiriminden önce veya sonra, başka herhangi bir ilgilinin şikâyet yoluna başvurusu ve bu başvurunun devamında yapılacak incelemeyle icra mahkemesinin işlemin yapılması yönünde emrini içeren bir karar vermesi, sıra cetvelinin hemen düzenlenmesini sağlamaz. Zira daha öncesinde iflâs dairesi tarafından bildirilmiş olmasa dahi şikâyet başvurusuyla birlikte icra mahkemesine intikal eden sıra cetvelinin süresinde düzenlenmemiş olduğu hususunda, artık icra mahkemesinin bir karar vermesi gerekir⁷⁴⁶. İcra mahkemesinin burada vereceği karar, sıra cetvelinin derhâl düzenlenmesi şeklinde bir emir yerine, iflâs idaresi üyeleri hakkında yaptırım kararı verilmesi şeklinde olmalıdır. İcra mahkemesinin şikâyet neticesinde verdiği karar, sıra cetvelinin derhâl düzenlenmesine ilişkin emri içerse dahi bu emir, iflâs idaresi üyelerinin görevden alınmış olması ve yeni iflâs idaresi oluşturmanın zaman alacak olması sebebiyle sıra cetvelinin hemen düzenlenmesini sağlamaz. Dolayısıyla da en başında belirttiğimiz gibi sıra cetvelinin düzenlenmemiş olması sebebiyle şikâyet, bu hâlde pratik bir fayda sağlamaz.

Basit tasfiyenin uygulandığı hâllerde ise sıra cetvelini düzenleme görevi iflâs dairesine aittir ve İİK m.232’de belirtilmiş olan süreler iflâs dairesi için de geçerli olmalıdır. Ancak sürelerle riayet edilmemiş olması, iflâs dairesi çalışanlarına yaptırım uygulanmasını sağlamaz. Zira daha önce de belirttiğimiz gibi iflâs dairesi, iflâs idaresinin aksine resmî bir organ olup, bu organa uygulanacak esaslar farklıdır. Ayrıca iflâs dairesi için kanunda belirtilen süreler, hak düşürücü nitelikte değildir. Dolayısıyla

⁷⁴⁶ Kanun hükmünde yer alan “*ıflâs dairesinin durumu icra mahkemesine intikal ettirmesi üzerine*” ifadesinin, iflâs idaresi hakkında uygulanacak yaptırımlara yalnız iflâs dairesinin icra mahkemesine bildirimde bulunması hâlinde hükmedilebileceği şeklinde yorumlanmaması gerekir. Bu ifadeyle vurgulanmak istenen, icra mahkemesinin kendiliğinden yapacağı denetim veya incelemeyle iflâs idaresi üyeleri hakkında yaptırım kararı verememesidir. Bu hususta karar verebilmesi için durumdan haberdar olması gerekir. İcra mahkemesine bu durumu intikal ettirecek olan şüphesiz iflâs dairesidir. Ancak iflâs dairesi henüz durumu intikal ettirmemişken hakkın yerine getirilmemesi sebebiyle şikâyet yoluna başvurulması hâlinde durumdan haberdar olan icra mahkemesi, yaptırım kararı verebilmelidir.

sıra cetvelinin düzenlenmesine ilişkin süre dolmuş olsa dahi bu organ hakkında görevden alma, ücretten mahrum bırakma gibi yaptırımlar söz konusu olmaz. Fakat bu yaptırımların uygulanmayacak olması iflâs dairesinin işlemlerine karşı başka bir yola başvurulamayacağı anlamına gelmez. Bu noktada sıra cetvelinin düzenlenmesinde menfaati olan ilgililer, hakkın yerine getirilmemesi veya sürüncemede bırakılması sebebiyle süresiz şikâyet yoluna başvuru hakkına sahiptirler.

İsviçre hukuku açısından sıra cetvelinin düzenlenmemiş olması hâlinde daha farklı bir değerlendirme yapılabilir. Öncelikle sıra cetvelinin düzenlenme süresi, İsv. İİK m.247 gereğince alacak kayıtlarının bitiminden itibaren altmış gündür. Süre, sıra cetvelinin düzenlenmesi için yeterli olmazsa icra mahkemesi tarafından uzatılabilir (İsv. İİK m.247/son). Burada öngörülmüş olan altmış günlük süre emredici nitelikte değildir⁷⁴⁷. Ancak emredici nitelikte olmaması, bu sürenin dilediğince uzatılabileceği anlamına gelmez. İflâs idaresinin görevlerini makul süre içerisinde sonuçlandırma yükümlülüğü vardır⁷⁴⁸. Ayrıca hem alacaklıların hem de müflisin sıra cetvelinin ve devamında yapılacak tüm paylaşırma işlemlerinin hızla sonuçlanmasında menfaatleri vardır⁷⁴⁹. Dolayısıyla altmış günlük ve gerekirse icra mahkemesince uzatılmış olan süre dolmadan düzenlenmeli; fakat bu süre içerisinde düzenlenememişse, durumun gerekleri de gözönünde bulundurularak mümkün olan en kısa süre içerisinde sıra cetveli düzenlenmelidir. Aksi hâlde hakkın yerine getirilmemesi sebebiyle şikâyet yoluna başvurulabilir⁷⁵⁰. Hakkın yerine getirilmemesi sebebiyle şikâyet yoluna başvurulması neticesinde icra mahkemesi tarafından verilecek karar, sıra cetvelinin düzenlenmesi emrini içerir ve bu karara istinaden iflâs idaresi sıra cetvelini derhâl düzenlemelidir.

2.2.3.5. Sıra cetvelinde alacaklıların sırasına ilişkin şikâyet

Sıraya ilişkin her durumu, sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvuru sebebi olarak değerlendirmek mümkün olmaz. Şikâyetçi, eğer sıra cetveline kaydedilmiş olan bir kişinin sırasıyla ilgili bir husus ileri sürüyorsa bu talep, İİK m.235/3 gereğince alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının konusunu oluşturur. Dolayısıyla bir

⁷⁴⁷ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 439, Rn. 3; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2125, Rn. 2; Kren Kostkiewicz ve Walder, 2012, **a.g.k.**, 530.

⁷⁴⁸ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2328, Rn. 3.

⁷⁴⁹ İsviçre Federal Mahkemesi bir kararında, alacaklının tasfiye işlemlerinin gereksiz yere gecikmelere uğramaksızın yürütülmesini talep etme hakkı olduğunu, bu işlemlerden bir tanesinin de sıra cetveli olduğunu belirtmiştir. BGE 107 III 3 E. 2. Kaynak: Kren Kostkiewicz ve Walder, 2012, **a.g.k.**, 530.

⁷⁵⁰ Spicthy, 1979, **a.g.k.**, 75; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2126, Rn. 6.

başkasına sıra cetvelinde yer verilmiş olan sıra, şikâyet incelemesine kanuni düzenleme sebebiyle konu olamaz⁷⁵¹. Benzer şekilde İİK m.235 düzenlemesi dikkate alındığında, alacak kayıt talebinin kısmen veya tamamen reddinin incelenmesini konu alan; başka bir deyişle, kendi sırasının doğru olmadığına veya sıra cetvelinin düzenlenmesinde iflâs hukuku kurallarına riayet edilmediğine ilişkin hususlar dışında, sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurulması mümkün olmaz. Yargıtay da bir kararında bu hususu vurgulamaktadır⁷⁵².

Alacak kayıt talebinde bulunulması veya tapu sicilinden anlaşılması üzerine sıra cetveline kaydedilen alacağın esasında imtiyazlı bir alacak olması ve bu sebeple ilk üç sırada yer alması gerekirken bu alacağın dördüncü sıraya kaydedilmiş olması, alacaklının sırasına ilişkin bir şikâyet sebebi olarak karşımıza çıkar. Yargıtay'ın da bu yönde kararları vardır⁷⁵³. Burada alacaklının alacağının esas veya miktarıyla ilgili bir uyuşmazlık yoktur. Alacaklı burada yalnız kendi alacağı için öngörülmüş olan sıranın doğru olmadığı kanaatindedir. Bu sebeple sıra cetveline karşı bir müracaat yolu olan şikâyet yoluna başvurulması gerekir. Alacaklı, kendi sırasına ilişkin olmayan, yalnız kendi alacağının esas veya miktarıyla ilgili hususlarda sıra cetveline itiraz davası açmalıdır. Hatta daha önce de belirttiğimiz gibi sırayla ilgili husus alacağın esastan kaynaklıysa yine itiraz davası açılabilir. Ancak mevcut düzenleme gereği alacaklının alacağının bir kısmı reddedilmiş, kabul edilen kısmı ise yanlış sıraya

⁷⁵¹ "...İflâs sıra cetvelinde başka bir alacaklının kabul edilen miktar kadar alacağı bulunmadığına ya da sırasına yönelik itiraz, o alacağın sıradan terkin edilmesi talebini içerdiğinden, şikâyet olarak icra mahkemesinde değil, İİK'nın 235/2. maddesi uyarınca sırasına itiraz edilen alacaklıya husumet yöneltilerek dava yolu ile genel mahkemede (Asliye Ticaret Mahkemesinde) ileri sürülmelidir. Somut olayda şikâyetçi, şikâyet olunanın iflâs sıra cetvelinde yer alan alacağına ve alacağın sırasına yönelik bir itirazda bulunduğundan, kayıt terkin davası niteliğinde olan bu dosya da İcra mahkemesinin görevli olmadığı, İİK'nın 235/2. maddesince Ticaret Mahkemesi'nin görevli olduğu gözetilerek HMK'nın 114/1-c ve 115/2. maddesi uyarınca şikâyetin usulden reddine karar verilmesi gerekirken, işin esasına girilerek yazılı şekilde karar verilmesinde isabet görülmemiştir..."Y. 23. HD., 27.01.2016 T., 4147 E., 408 K., Kaynak: e-uyar.com., Erişim Tarihi: 16.06.2020.

⁷⁵² "...Alacağı sıra cetveline kabul edilen bir alacaklı, alacağının esas ve miktarına değil de, yalnız alacağına verilen sıraya itiraz ediyorsa, bunu şikâyet yolu ile icra mahkemesine bildirmesi gerektiği-Alacaklı, kendi sırasına veya iflâs hukuku kurallarının yanlış uygulandığına değil, kendi alacağı hakkında nedenleri gösterilerek verilen ret veya kısmen kabul kararının esasına veya bir başka alacaklının alacağına veya onun sırasına itiraz ediyorsa ticaret mahkemesine dava açması gerektiği..." Y. 23. HD., 15.01.2015 T., 11119 E., 186 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 16.06.2020.

⁷⁵³ "...Şikâyetçi vekili, 11.10.2013 tarihli sıra cetvelinde müvekkilinin alacağının rüçhanlı olarak kaydı gerekirken 4. sıraya kaydının yapıldığını ileri sürerek, sıra cetvelinin iptalini talep etmiştir...Bu durumda mahkemece, alacağın esas ile ilgili bir ihtilaf bulunmadığı, diğer anlatımla kayıt kabul isteminde bulunulmadığı, şikâyetin sıra cetveline yönelik ve görevli mahkemenin İcra Mahkemesi olduğu gözetilerek, ilgili tarafların delilleri değerlendirildikten sonra şikâyetin esas ile ilgili karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde yanlıgılı gerekçeyle hüküm kurulması doğru olmamıştır..." Y. 23. HD., 15.01.2015 T., 11119 E., 186 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 16.06.2020.

kaydedilmişse alacaklı, reddedilen kısmın kabulü için sıra cetveline itiraz davası; yanlış sıraya kaydedildiğini düşündüğü kısım için ise şikâyet yoluna başvurulmalıdır⁷⁵⁴.

Daha önceki bölümlerde de belirtmiş olduğumuz üzere İsviçre hukukunda alacaklının kendi sırası hakkında başvuracağı yol da sıra cetveline itiraz davasıdır. Öte yandan İsviçre hukukunda bir görüşe göre⁷⁵⁵, sıra cetveline karşı başvurulabilecek müracaat yolları bakımından şöyle bir ayırım yapılmalıdır: Eğer alacaklının alacağının kaydedilmemesi maddi bir hatadan kaynaklanıyor ve bu anlaşılıyorsa örneğin, kayıt için başvuruda bulunan alacaklının dosyasının gözden kaçırılması gibi, itiraz davası yerine şikâyet yoluna başvurulmalıdır. Ancak alacağın kaydedilmemesi iflâs idaresinin kayıt talebini reddetmesinden kaynaklıysa başvurulacak yol şikâyet değil, itiraz davası olmalıdır. Benzer bir şekilde Türk doktrininde *Muşul*, masaya kaydedilen fakat sıra cetvelinde kendisine yer verilmemiş olan alacaklının şikâyet yoluna başvurabileceğini ifade etmiş ve bunun süresiz şikâyet sebebi olduğunu belirtmiştir⁷⁵⁶. Bu görüşler, sıra cetveline alacaklının alınmamasının maddi hatadan kaynaklandığının açıkça belli olduğu durumlar bakımından isabetlidir. Çünkü iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası, şikâyete göre daha uzun sürecek bir yargılama yapılmasını gerektirir. Ayrıca iflâs idaresi tarafından masaya kayıt amacıyla yapılmış olan incelemenin olumlu sonuçlandığı ancak maddi hata veya dikkatsizlik sebebiyle alacağa sıra cetvelinde yer verilmemiş olduğu açıkça anlaşıldığında, maddi hukuk bakımından inceleme yapılmasını gerektiren bir durum kalmamış demektir. Bu sebeple uyuşmazlık, şikâyet yoluna başvurularak giderilebilecek niteliktedir. Hatta iflâs idaresi tarafından düzenlenmiş bu hatalı sıra cetvelinin, yargı yollarına başvurulmaya gerek kalmaksızın, Türk hukukunda Yargıtay tarafından reddedilmekle birlikte⁷⁵⁷ doktrincede kabul

⁷⁵⁴ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1328.

⁷⁵⁵ Brunner vd, 2019, **a.g.k.**, 18.

⁷⁵⁶ Muşul, 2014, **a.g.k.**, 204.

⁷⁵⁷ “...İcra daireleri icra hâkimliklerinin daimi gözetimi ve denetimi altında olup, işlemlerine karşı icra hâkimliklerine şikâyet yoluna başvurulur. Şikâyet, icra dairelerinin icra hukukuna aykırı olan ve hadiseye uygun bulunmayan işlemlerinin iptalini veya düzeltilmesini ya da yerine getirilmeyen veya sebepsiz sürüncemede bırakılan bir hakkın yerine getirilmesini sağlamak için kabul edilmiş bir kanun yoludur. Somut olayda da icra müdürlüğü tarafından hacizlerin kaldırılmasına karar verilmiş olup, karar verildikten sonra icra müdürlüğünün bu kararın yerine getirilmesinden vazgeçmesi, bu kararın gereğinin yapılmasından kaçınması mümkün değildir. Açıklandığı üzere, İcra ve İflâs Kanunu, icra müdürlüğü işlem ve kararlarına karşı şikâyet kurumunu düzenlemiş ve müdürlük kararlarının değiştirilme ya da iptalini ancak şikâyet yoluyla başvuru hâlinde icra hâkimliğinin kararıyla olanaklı kılmıştır. Hâl böyle olunca, icra müdürlüklerinin verdikleri kararların uygulanmasından kendiliklerinden vazgeçmeleri kural olarak mümkün değildir...” Y. 12. HD., 23.06.2014 T., 15574 E., 18162 K., Kaynak: e-uyar.com.

edildiği⁷⁵⁸ üzere şikâyet süresi içerisinde; İsviçre hukukunda ise İİK m.17/4 gereğince icra mahkemesi tarafından şikâyet incelemesinde iflâs idaresinin görüşü alınmıncaya kadar, bizzat sıra cetvelini düzenleyen merci tarafından⁷⁵⁹ değiştirilmesi mümkün olmalıdır.

2.2.4. Şikâyet yargılamasının tarafları

Şikâyet bir dava olmadığından, şikâyet yargılamasında davacı ve davalı taraf yerine şikâyet eden (*beschwerdeführer*) ve şikâyet olunan taraf (*beschwerdegegner*) vardır. İflâsta sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvuran kişi, öncelikle sıra cetveline alacağı kaydedilmiş olan ve kendi sırasına itiraz etmek isteyen alacaklıdır. Zira sıra cetveline kaydedilmemiş olan ve müflisten alacaklı olduğu iddiasında bulunan kişilerin bu alacaklarını kaydettirmelerinin yolu, sıra cetveline itiraz davası açmaktan geçer (İİK m.235/1; İsv. İİK m.250).

Sıra cetveline şikâyet, yalnız bir alacaklının kendi sırasına yönelik başvurabileceği bir yol olmayıp, aynı zamanda, sıra cetvelinin düzenlenmesi esnasında iflâs idaresi tarafından gerek kanunen gerekse de kendiliğinden uyulması gereken hususlara riayet edilmemesi hâlinde de başvurulması mümkün olan bir yoldur. Bu nedenle sıra cetveline kaydedilmiş olan diğer alacaklılar da hukukî yararlarının var olması hâlinde, şikâyet yoluna başvurabilirler. Çünkü iflâs idaresi tarafından yapılmış her işlemde olduğu gibi sıra cetvelinin de usûlüne uygun düzenlenmesi, sıra cetveline kaydedilmiş alacaklıların menfaatinedir⁷⁶⁰. Nitekim İsviçre’de de iflâs alacaklılarının sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurabilecekleri kabul edilmektedir⁷⁶¹.

Doktrinde⁷⁶² ve uygulamada⁷⁶³, müflisin de şikâyet yoluna başvurmamasının mümkün olduğu kabul edilir. Maddi hukuka ilişkin olmayıp sadece usulî aykırılıklar

⁷⁵⁸ İcra ve iflâs memurlarının yapmış oldukları işlemi, şikâyet süresi içerisinde değiştirip kaldırabileceği yönünde görüş için bkz. Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 133; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 107; Yargıtay’la aynı yönde görüş için bkz. Muşul, 2014, **a.g.k.**, 63 vd; H. Çiçek (2004). Son Değişiklikler Çerçevesinde İcra Hukukunda Şikâyet. *Legal Hukuk Dergisi*, S.14, C.2, İstanbul, s.394-403, 399-400.

⁷⁵⁹ Kanunda her ne kadar icra- iflâs dairesinin yapmış olduğu işlemi, tetkik mercii tarafından görüşü alınmıncaya kadar düzeltilebileceği belirtilmiş olsa da biz iflâs idaresinin de bu kapsamda olduğunu, düzenlediği sıra cetvelini İsv. İİK m.17/4’te belirtilen süre içerisinde değiştirip düzeltilebileceğini düşünüyoruz. Çünkü aleyhine şikâyet yoluna başvurulabilecek işlemi yapan iflâs idaresiyse değiştirip-düzeltilme yetkisi de onda olmalıdır.

⁷⁶⁰ Dieth, 2002, **a.g.k.**, 368.

⁷⁶¹ Spichthy, 1979, **a.g.k.**, 68; Dieth, 2002, **a.g.k.**, 368.

⁷⁶² Brunner vd, 2019, **a.g.k.**, 16; Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 237; Kren Kostkiewicz, 2014, **a.g.k.**, 371, Rn. 1408; Muşul, 2014, **a.g.k.**, 63 vd; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1329; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010,

şikâyet konu olacağından müflise de bu hakkın tanınması gerektiği belirtilmiştir⁷⁶⁴. Zira iflâs tasfiyesine dâhil olan işlemlerin gereği gibi yapılmasında ve alacaklılara olan borcunun mümkün olduğunca ödenmesinde müflisin de hukukî yarar vardır. Dolayısıyla sıra cetvelinin düzenlenmesine ilişkin aykırılıkların var olması hâlinde müflis de şikâyet yoluna başvurabilmelidir. Ancak müflis, daha öncesinde kendisinin görüşünün alındığı hususlarda ve görüş beyan ettiği yönde sıra cetvelinin düzenlenmiş olması halinde artık bu aykırılığı gerekçe göstererek şikâyet yoluna başvuramamalıdır⁷⁶⁵. Aksi halde müflisin başvurusu iyiniyetli olmaz ve paylaşırma sürecini uzatır. Müflisin, kendi beyanına aykırı düzenlenmiş sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurmasında ise bir engel yoktur. Şüphesiz müflisin görüşü esas alınarak düzenlenmiş sıra cetveline karşı müflisin şikâyet yoluna başvuramaması, menfaati ihlal edilen diğer ilgililerin şikâyet yoluna başvurmalarına engel teşkil etmez.

Adi tasfiyenin uygulanıyor olması hâlinde iflâs idaresinin kendi düzenlemiş olduğu sıra cetveline ilişkin hususlarda şikâyet hakkı yoktur⁷⁶⁶. Ancak, adi tasfiyede, iflâs idaresi tarafından düzenlenmiş olan sıra cetveline karşı, iflâs dairesinin şikâyet yoluna başvurabileceği kabul edilmelidir⁷⁶⁷. Her ne kadar İİK m.223/5 ile iflâs

a.g.k., 2180, Rn. 22; Deynekli ve Kısa, 2005, **a.g.k.**, 707; Postacioğlu, 1978, **a.g.k.**, 79; Spichty, 1979, **a.g.k.**, 67; Yılmaz, 1976, **a.g.k.**, 88;

⁷⁶³ “...Gerek alacaklılar toplanması kararlarına gerekse iflâs dairesinin karar ve işlemlerine karşı alacaklılar, istihkak iddiası sahipleri ve müflis, icra tetkik mercii nezdinde şikâyet hakkına sahiptir...” Y. 12. HD., 01.02.1977 T., 12077 E., 905 K., Kaynak: Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 237, dp. 753.

⁷⁶⁴ Brunner vd, 2019, **a.g.k.**, 16.

⁷⁶⁵ Aynı yönde, “...Gerek iflâs memurluğu ve gerekse iflâs idaresi muameleleri hakkında her zaman şikâyet edilebileceği 227. madde ile de saptanmıştır. Müflis, iflâs idaresinin yaptığı muamelelerde yolsuzluk görür ve bu yolsuzluğun kendi menfaatini hâlele uğrattığı kanısına varırsa, iflâs memurluğuna bu muameleler dolayısıyla idari yoldan şikâyet edebileceği gibi, şikâyetinin reddi hâlinde mercie başvurmasına engel yasal bir hüküm olmadığından, 16. maddeye istinaden bu gibi muamelelerde müflisin mercie başvurması olanağının tanınması zorunluluğu kendiliğinden meydana çıkmaktadır. Vakia, iflâs idaresi, idari yollardan türlü mercilerin denetimi altında bulunmakta ve bu gibi hâllerde mali sorumlulukları da mevcut ise de; bu denetimin bulunması, müflisin şahsen ve doğrudan doğruya uğradığı ve uğraması olasılığı bulunan zararlı sonuçlar doğuracak muameleler dolayısıyla şahsi hakkını kullanmasına engel olamayacağının kabulü, genel hukuk esasları icabındandır. Esasen, iflâs idaresi, yapılan müracaatlar hakkında müflisten izahat almakla da yükümlü bulunması hasebiyle, müflisin yaptığı açıklamaya aykırı düşen muameleler dolayısıyla kendisinin bu şekilde kanunen zorunlu tutulan beyanlarına karşı vaki muamelelerinde şikâyet yetkisinin bulunduğu kabulünü gerektirir.” Y. 12. HD., 26.11.1974 T., 1104 E., 10367 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 20.06.2020.

⁷⁶⁶ Ancak iflâs idaresi hatalı düzenlediğini düşündüğü sıra cetvelini düzelterip değiştirebilir. Bu düzenleme değiştirme daha önce de belirttiğimiz gibi Türk hukukunda kabul edildiği üzere şikâyet süresi içerisinde-İsv. İİK m.17/4 gereğince de tetkik mercii tarafından işlemi yapan organın görüşü alınıncaya kadar mümkündür. Bkz., Yukarıda 2. Bölüm, 2.2.3.5. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

⁷⁶⁷ “...**Şikâyetçi İflâs Müdürlüğü**, diğer davalı B. N. Aral tarafından müflis Ero Dış Tic. A.Ş'den olan avukatlık ücreti alacağının, iflâs masasına kayıt ve kabulü için açılan davada, mahkemece, 511.709,52 TL alacağının iflâs masasına kayıt ve kabulüne, rüçhanlı alacak olarak 3. sıraya kaydına ilişkin talebin ise reddine karar verildiğini, ancak davalı iflâs idaresince karara aykırı bir şekilde 3. sırada davalıya ayrılan payın ödenmesine karar verildiğini ileri sürerek, iflâs idaresinin 14.01.2014 tarihli kararının

daresinin, icra mahkemesine itiraz⁷⁶⁸ yoluyla ileri sürülebileceği kabul edilen hususlar arasında açıkça sıra cetvelinden bahsedilmemiş olsa da iflâs idaresinin almış olduğu tedbirlerden, alacaklıların menfaatine uygun görmediği işlemler aleyhine bu yola başvuru edilebileceği kabul edilmektedir. İflâs idaresinin düzenlediği sıra cetvelinin, alacaklıların menfaatine etkisi şüphesiz olduğundan, iflâs dairesinin adi tasfiyede sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvuru edilebileceği kabul edilmelidir. Bu husus Yargıtay tarafından da kabul edilmektedir⁷⁶⁹.

Adi tasfiyeyi, iflâs idaresinin seçilmemiş olması hâlinde yürütmekle görevli olan iflâs dairesi, kendi düzenlemiş olduğu sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvuramaz⁷⁷⁰. Burada iflâs dairesi, şikâyet süresi içerisinde kalmak kaydıyla (İsviçre’de icra mahkemesince şikâyetle ilgili görüşü alınıncaya kadar), sıra cetveline ilişkin yapmış olduğu yanlışları düzeltebilir veya yeni bir sıra cetveli düzenleyerek diğer sıra cetvelini etkisiz kılabilir⁷⁷¹ (İsv. İİK m.17/4).

Basit tasfiyenin uygulanıyor olduğu durumlarda, menfaati gerektiren alacaklının, müflisin ve istihkak iddiasında bulunan ilgililerin, sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurularında bir tereddüt yoktur. Ancak basit tasfiyede sıra cetvelini düzenlemekle yükümlü olan iflâs dairesinin, kendi işlemine karşı şikâyet yoluna başvurması mümkün olmadığından⁷⁷² iflâs dairesi, şikâyet süresi içerisinde kalmak kaydıyla sıra cetvelinde değişiklik yapabilir ya da cetveli yeniden düzenleyebilir.

kaldırılmasını talep etmiştir...” Y. 23. HD., 02.05.2017 T., 3869 E., 1270 K. Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.06.2020.

⁷⁶⁸ İİK m.223/5’te her ne kadar itiraz ifadesi kullanılmışsa da buradaki itiraz ifadesiyle kastedilenin şikâyet olduğu kabul edilmektedir. Ansay, 1960, **a.g.k.**, 280; Yılmaz, 1976, **a.g.k.**, 88, dn.44; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1307; Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 41. “...İflâs dairesi memurunun şikâyeti, iflâs idaresince kabul edilen alacağa karşı olup, İİK’nun 223 üncü maddesi 1 inci bendine dayalı şikâyet yolu, murakabe ile ilgilidir...” Y. 12. HD., 01.05.1986 T., 11347 E., 5216 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.06.2020.

⁷⁶⁹ “...İcra ve İflâs Kanunu’nun 223. maddesinin 5. fıkrası uyarınca iflâs dairesinin, alacaklılar toplantısı kararlarına, alacaklıların menfaatine uygun düşmeyen tedbirlere ve iflâs idaresince kabul edilen alacaklar ile istihkak iddialarının kabulüne dair kararlardan kanuna ve hadiseye uygun görmediklerine karşı 7 gün içinde tetkik merciinde itiraz hakkı vardır. İflâs dairesi de bu hükme dayanarak iflâs idaresince düzenlenen sıra cetvelinde usul ve yasaya aykırılıklar bulunduğunu ileri sürerek sıra cetvelinin iptalini istemiş, daha sonra ileri sürdüğü eksikliklerin giderildiğini beyan etmiştir. İflâs idaresince düzenlenen ve iflâs dairesine ilan için verilen sıra cetveline bu aşamada alacaklıların itiraz hakkı bulunmamaktadır. Alacaklılar ancak sıra cetvelinin ilanından (İİK’nun 223/3’deki koşulların varlığı hâlinde tebliğ tarihinden) itibaren İİK’nun 235. maddesinde öngörülen sürede sıra cetveline itiraz edebilirler...” Y. 19. HD., 19.12.1996 T., 8812 E., 11495 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 20.06.2020.

⁷⁷⁰ Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 255.

⁷⁷¹ Bkz. 3. Bölüm, 3.2.3.5. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

⁷⁷² Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 255; Berkin, 1969, **a.g.k.**, 161.

Sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvuranın tespitinin yanında şikâyetin kime yöneltileceği, başka bir ifadeyle kendisine karşı şikâyet yoluna başvuranın kim olduğu ayrı bir tartışma konusudur. İflâsta sıra cetveline şikâyet dışında genel olarak şikâyet müessesesinde, şikâyetin kime yöneltileceği hususunda farklı görüşler ileri sürülmüştür. Doktrinde bir görüşe göre şikâyet, işlemle ilgili olan kişilere yöneltilir⁷⁷³. Diğer bir görüşe göre şikâyet, işlemi yapan organa yönetilir⁷⁷⁴. Doktrindeki son görüşe göre ise şikâyetle karşı tarafın gösterilmesi, ortada bir uyuşmazlık bulunmaması sebebiyle, zorunlu değildir⁷⁷⁵.

İflâsta sıra cetveline karşı başvuru şikâyet yolu özelinde düşünüldüğünde, karşı tarafta işlemten yararlanan kişinin bulunması imkân dâhilinde değildir. Zira amaç alacaklılardan birinin sırasına karşı çıkmaksa yapılacak şey, şikâyet yoluna başvurmak yerine sıra cetveline itiraz davası açmaktır. Dolayısıyla doktrindeki ilk görüşe iflâsta sıra cetveline karşı şikâyet bakımından katılmıyoruz. Türk doktrininde iflâsta sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurunun, iflâs idaresine yöneltilmesi gerektiği⁷⁷⁶ görüşü, dolayısıyla ikinci görüş, genellikle kabul görmektedir ve uygulamada da şikâyetler, iflâs idaresi taraf gösterilerek yapılmaktadır⁷⁷⁷. İsviçre’de de sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvuruda iflâs idaresinin taraf olarak gösterilmesi gerektiği belirtilmektedir⁷⁷⁸. Biz de sıra cetveline karşı şikâyetin, iflâs idaresine yöneltilmesinin mümkün olduğunu düşünmekteyiz. Ancak sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvuran kimselerin, karşı taraf göstermeksizin bu yola başvurmalarında da bir sakınca

⁷⁷³ Berkin, 1980, **a.g.k.**, 395; Postacıoğlu, 1982, **a.g.k.**, 75; Çiçek, 2004, **a.g.k.**, 397-398; Köse, 2010, **a.g.k.**, 82.

⁷⁷⁴ T. Uyar vd. (2018). *İcra Hukukunda Şikâyet*. Ankara: Bilge Yayınevi, 36.; Arslan, Yılmaz ve Taşpınar Ayvaz, 2016, **a.g.k.**, 76; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 107; Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 97; Nitekim Yargıtay’da bir kararında bu görüşü destekler nitelikte şu ifadelerle yer vermiştir: “...Şikâyetçinin sadece kendi sırasına yönelik itirazları ise husumet iflâs idaresine yöneltilerek icra mahkemesinde ileri sürülmelidir...” Y. 23. HD., T. 19.11.2012, 5040 E., 6780 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 20.06.2020.

⁷⁷⁵ Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 260.

⁷⁷⁶ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1328; Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 97.

⁷⁷⁷ “...Davacı, “iflâs nedeniyle düzenlenen sıra cetvelinde, kendi alacağının yanlış sıraya kaydedildiğinden bahisle sıra cetvelinin düzeltilmesini ve alacağının üst sıraya kaydını” istemektedir. İflâs tasfiyesi içinde düzenlenen sıra cetvelinde, alacağının yanlış sıraya kaydedildiğini ileri süren herhangi bir alacaklı, bu davasını iflâs masasını temsilen iflâs idaresine yöneltilmelidir...” Y. 19. HD., 10.02.2005 T., 5903 E., 1000 K. Kaynak: e-uyar.com Yargıtay bu kararında her ne kadar itiraz davası ifadesini kullansa da burada kastedilen, icra mahkemesine yöneltilmiş şikâyet talebidir.; “...Şikâyetçi vekili, müvekkilinin alacağının kaydı için davalı iflâs idaresine yaptıkları başvurunun kabulüne karar verilerek düzenlenen 10.09.2007 tarihli sıra cetvelinin gazetede ilanından sonra, iflâs idaresince re’sen müvekkilinin alacağının reddine ve sıra cetvelinden çıkartılmasına ilişkin verilen 26.08.2011 tarihli memur işleminin iptalini talep ve şikâyet etmiştir. Şikâyet olunan iflâs idaresi temsilcileri, şikâyetin alacak kaydı sırasına senet ve belgelere dayandığını...” Y. 23. HD., 18.03.2016 T., 7353 E., 1723 K.; Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 20.06.2020.

⁷⁷⁸ Spichty, 1979, **a.g.k.**, 69; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 94, Rn. 10.

görmemekteyiz⁷⁷⁹. Çünkü şikâyet yargılamalarında esasen bir uyuşmazlık bulunmadığından, bu uyuşmazlığın taraflarından da söz edilemez. Şikâyet yargılamasıyla sağlanacak şey, iflâs hukuku kurallarına ve paylaştırmadan etkilenecek kişilerin menfaatlerine uygun bir şekilde iflâs tasfiyesini ve özellikle paylaştırmayı gerçekleştirmektir. Dolayısıyla şikâyetle karşı taraf gösterilmese veya yanlış gösterilse dahi şikâyet yargılaması yürütülerek karara bağlanmalıdır⁷⁸⁰.

2.2.5. Şikâyet yoluna başvuruda görevli ve yetkili mahkeme

Şikâyet yoluna başvuruda, sıra cetveline itiraz davalarının aksine, görevli mahkeme, icra mahkemesidir. Zira bu yol ile iflâs idaresinin yapmış olduğu işlemlerin denetimi sağlanır ve denetim merci ise şüphesiz icra mahkemesidir. Şikâyetle ilişkin genel düzenleme olan İİK m.16 ve İsv. İİK m.17’de açıkça icra mahkemesinin bu yolda görevli olduğuna ilişkin düzenleme yer alır. Şikâyetle ilişkin genel düzenlemenin yanında ayrıca İİK m.235/son’da sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurulmak istenmesi hâlinde görevli merciin icra mahkemesi olduğu açıkça hüküm altına alınmıştır. Görev kamu düzenine ilişkin olup bir dava şartı niteliği taşıdığından, sıra cetveline ilişkin yapılacak şikâyetlerin icra mahkemesinden başka bir mahkemeye yapılması durumunda bu husus, mahkeme tarafından kendiliğinden dikkate alınabileceği gibi taraflarca da yargılamanın her aşamasında ileri sürülebilir (HMK m.114/115). İcra mahkemesi dışında bir mahkemeye şikâyet yoluna başvurulmuş olması hâlinde mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekir ve bu görevsizlik kararının verilmesinin ardından şikâyet yargılamasına icra mahkemesinde devam edilebilmesi için HMK m.20’de belirtilen işlemlerin yapılması gerekir.

Sıra cetveline ilişkin şikâyetin yanında itiraz yoluna da başvurulmak isteniyorsa her iki başvuru birlikte ve aynı mahkemeye yapılamaz. Zira iflâsta sıra cetveline ilişkin başvurulacak merci, icra mahkemesi iken sıra cetveline itiraz davalarında görevli mahkeme, asliye ticaret mahkemesidir. Görevin kamu düzenine ilişkin olduğu kuralı

⁷⁷⁹ İcra hukukunda sıra cetvelinde tarafın gösterilmesi bakımından benzer yönde görüş için bkz. Meriç, 2015, **a.g.k.**, 254.

⁷⁸⁰ “...Şikâyetin konusu icra memurunun yaptığı işlem, hedefi ise bu işlemin kanuna ve hadiseye uygunluğunu temin etmektir. Tetkik mercii, kanunda sarahat bulunmayan hâllerde durumu ve dosya muhtevasını karar vermeğe yeterli görürse, tetkikatını evrak üzerinde yapar. Aksi hâlde, şikâyet konusu işlemle ilgili kişileri çağırarak dinler. Karşılıklı delillerini toplar. Şikâyet, Usulün 178. maddesinde yazılı «dava» niteliğini taşımadığından, şikâyetnamenin 179. maddede yazılı şartları haiz olması aranmaz. İlgililerin adları gösterilmemiş olsa dahi duruşma hâlinde bunlar çağrılarak dinlenir...” Y. İİD., 15.12.1970 T., 12868 E., 12529 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.06.2020.

gözetildiğinde, her iki yola aynı anda icra mahkemesinde başvurulması hâlinde icra mahkemesi, her iki talebi ayırarak itiraz davası hakkında görevsizlik kararı vermeli ve şikâyet yargılamasını yürütmelidir. Benzer şekilde her iki talep için de asliye ticaret mahkemesine başvurulmuş olması hâlinde, asliye ticaret mahkemesi itiraz davasını incelemeli ancak şikâyet talebi hakkında görevsizlik kararı vererek dosyadan el çekmelidir. Her iki talebin birlikte ve bir üçüncü mahkemeye yapılmış olması hâlinde de sonuç değişmez ve o mahkemenin her iki talep bakımından da görevsizlik kararı vermesi gerekir. Verilen görevsizlik kararının ardından yargılamaya görevli mahkemede devam edilebilmesi, HMK m.20’de belirtilen işlemlerin yapılmasına bağlıdır. Yargıtay, sıra cetveline itiraz ve şikâyetin birlikte olduğu durumlarda genel mahkemelerin her ikisi bakımından da görevli olduğu yönünde karar vermektedir⁷⁸¹. Biz Yargıtay’ın bu kararlarına, görev kurallarının kamu düzenine ilişkin ve itiraz davası ile şikâyet bakımından kanunla tespit edilen görevli mahkemelerin farklı olması sebebiyle katılmamaktayız.

Şikâyet yoluna başvuruda yetkili mahkemenin belirlenmesinde genel kabul, işlemi yapan icra dairesinin bağlı bulunduğu icra mahkemesi şeklindedir⁷⁸². İİK m.235/son’da da sıra cetveline karşı şikâyet yolunda yetkili mahkemeye ilişkin özel bir düzenleme yapılmamıştır. Dolayısıyla yetkili mahkemenin belirlenmesinde, her iki tasfiye türü bakımından farklı organlar sıra cetvelini düzenlemekle görevli kılınmış olduğundan, ayrı değerlendirme yapılmalıdır:

Adi tasfiyede sıra cetvelini düzenleyen merci iflâs idaresidir. İflâs idaresinin sıra cetvelini düzenlemesi sebebiyle başvurulması istenen şikâyet yolunda, hangi icra mahkemesi yetkili olur? Sıra cetveline şikâyetle yetkili icra mahkemesi, iflâs kararını veren yerdeki, başka bir ifadeyle müflisin muamele merkezinin bulunduğu yerdeki icra

⁷⁸¹ “...İİK’nın 235/1. maddesi uyarınca iflâs sıra cetveline yönelik itirazlar Asliye Ticaret Mahkemesinde görülür. Şikâyetçi sadece kendi sırasına yönelik itirazlarını, husumet iflâs idaresine yönelttilerek İİK’nın 235/son maddeleri uyarınca şikâyet olarak icra mahkemesinde ileri sürmelidir. Ancak itirazın, hem alacağın esas ve miktarına hem de sıraya yönelik olması durumunda uyumsuzluğun genel mahkemede görülmesi gerekir. Dairemizin yerleşmiş içtihatları bu yöndedir. Somut olayda, davacı hem sıraya hem de alacağının esasına yönelik itirazda bulunmuştur. Bu durumda mahkemece Dairemizin yerleşmiş içtihatları ve usul ekonomisi gereği iflâs idaresine karşı dava açıldığı hususu da göz önünde bulundurularak sıraya ilişkin şikâyetin de çözümlenmesi gerekirken sıraya ilişkin şikâyetle ilgili görevsizlik nedeniyle ret kararı verilmesi doğru görülmemiştir...” Y. 23. HD., 06.12.2018 T., 2445 E., 5683 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.06.2020.

⁷⁸² “...İcra ve İflâs Kanunu’nun 4.maddesi gereğince, takip hangi icra dairesinde başlamış ise, bu takiple ilgili itiraz ve şikâyetler, takibin yapıldığı yer icra müdürlüğünün bağlı bulunduğu icra mahkemesinde çözümlenir. Bu husus, kamu düzenine ilişkin kesin yetki niteliğindedir. Yasal koşulların oluşması hâlinde İİK’nın 79 ve 360. maddeleri, bu husustaki yetki ile ilgili istisnalar...” Y. 12. HD., 20.05.2019 T., 6903 E., 8476 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.06.2020.

mahkemesi olmalıdır. Asliye ticaret mahkemesi iflâsa karar verdiğinde o yerdeki iflâs dairelerinden birine durumu tebliğ eder ve işlemler o iflâs dairesince yapılmaya başlanır. Dolayısıyla o iflâs dairesinin bağlı bulunduğu icra mahkemesi, şikâyet yargılaması bakımından yetkilidir. Kaldı ki birinci alacaklılar toplantısında gösterilen adaylar içerisinde iflâs idaresini belirleyen de bu icra mahkemesi olacağından, iflâs idaresinin bir işlemi olan sıra cetvelinin denetiminin de bu mahkeme tarafından yapılması gerekir.

Basit tasfiyede sıra cetveline ilişkin işlemleri yapmakla yükümlü olan organ, asliye ticaret mahkemesince iflâs kararının bildirilmesiyle işlemleri yapmakla görevli kılınan iflâs dairesi olduğundan, şikâyetlerin de bu dairenin bağlı bulunduğu icra mahkemesi tarafından incelenip karara bağlanması gerekir. Çünkü icra mahkemesi hâli hazırda bu dairenin denetim merciidir.

Gerek adi tasfiyede gerekse de basit tasfiyede, takipli iflâs yolları bakımından şikâyetin yapılacağı merciin tespiti çok tereddüt uyandırmamakta ve kolay bir şekilde yapılabilir. Ancak takip yapılmaksızın, iflâs kararının asliye ticaret mahkemesi tarafından doğrudan verildiği hâllerde (İİK m.177 vd.) hangi icra mahkemesinin hem genel anlamda şikâyet hem de sıra cetveli sebebiyle şikâyet yolunda yetkili olacağının tespiti güç olabilir. Bu tespiti yaparken öncelikle belirtmek gerekir ki asliye ticaret mahkemesinin doğrudan iflâs kararı verdiği hâllerde, İİK m.166 kıyasen uygulanır. Bu hükme göre ise iflâs kararı, iflâs dairesine bildirilir. Ancak bu bildirimin yapılacağı icra dairesinin nasıl belirleneceğine ilişkin açık ve emredici bir hüküm olmadığından, asliye ticaret mahkemesi iş yoğunluğunu göz önünde bulundurarak belirleyeceği bir iflâs dairesine kararını bildirmeli ve bundan sonra yapılacak işlemler bu daire tarafından yürütülmelidir. Sıra cetveline karşı şikâyet bakımından yetkili icra mahkemesi de bu dairenin bağlı bulunduğu mahkeme olmalıdır (tasfiye türü ne olursa olsun varılacak sonuç aynı olup iflâs dairesinin bağlı bulunduğu icra mahkemesi şikâyet bakımından yetkili olur).

Sıra cetveline karşı başvurulabilecek şikâyet yolunda icra mahkemesinin yetkisi, iflâs dairesinin denetim mercii olarak kabul edilen organ olduğundan, kesin yetki olarak kabul edilmektedir⁷⁸³. Dolayısıyla iflâs dairesinin bağlı bulunduğu icra mahkemesinden başka bir icra mahkemesinde iflâsta sıra cetveline şikâyet yoluna başvurulmuş olması hâlinde, o mahkemenin yetkisizlik kararı vermesi gerekir.

⁷⁸³ Çiçek, 2004, **a.g.k.**, 402.; Uyar vd, 2018, **a.g.k.**, 12.

2.2.6. Şikâyet süresi

İİK m.235/son'da sıra cetveline karşı müracaat yolu olarak öngörölmüş olan şikâyete, hangi süre içerisinde ve ne zamandan itibaren başvuru yapılacağı düzenlenmemiştir. Bu hususta şikâyete ilişkin İİK'nın genel nitelikteki düzenlemesi uygulama alanı bulur. Bu nedenle sıra cetvelinin düzenlenmesi sebebiyle yapılan ve karşı konulmak istenen işlemin öğrenildiği tarihten itibaren yedi gün içerisinde şikâyet yoluna başvurulur (İİK m.16/1). İsviçre'de bu süre, on gün olarak düzenlenmiştir (İsv. İİK m.17/2). Şikâyete ilişkin bu süre hak düşürücü olup, hâkim tarafından şikâyetin süresinde yapıp yapılmadığı kendiliğinden gözetilir⁷⁸⁴.

Şikâyet yoluna başvuru bakımından gözetilmesi gereken yedi günlük sürenin başlangıcı kabul edilen, sıra cetvelinin düzenlenmesine ilişkin işlemin öğrenilme tarihi nasıl belirlenmelidir? Sıra cetvelinin düzenlenerek iflâs idaresine bırakıldığına ilişkin ilân (İİK m.234) veya kendisine tebligat yapılan alacaklılar için tebliğ tarihi (İİK m.223/3), şikâyet süresinin işlemeye başladığı tarih olarak kabul edilmeli midir? Yargıtay bu soruya olumlu yanıt vermektedir⁷⁸⁵. Öncelikle belirtmek gerekir ki sıra cetvelinin içeriği sebebiyle şikâyet yoluna başvurulmasını gerektiren hâller şüphesiz sıra cetvelinin incelenmesini gerektirir. Zira sıra cetveli incelenmeden, sıra cetvelinin içeriğinde yer alan hususlar bakımından herhangi bir şikâyet sebebi bulunup bulunmadığı anlaşılamaz. Bu sebeple örneğin, bir kimsenin kendisi imtiyazlı alacaklı olduğu hâlde sıra cetvelinin dördüncü sırasına kaydedilmiş olması sebebiyle şikâyet yoluna başvurabilmesi için işleyecek sürenin başlangıcını tespit ederken ilân veya tebliğ

⁷⁸⁴ "...şikâyet, kural olarak yedi günlük süreye tâbidir. Bu süre hak düşürücü nitelikte olduğundan, mercice re'sen incelenir ve süreden sonra yapıldığının tesbiti hâlinde şikâyet reddolunur..." Y. 12. HD., 16.09.1999 T., 9226 E., 10184 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 23.06.2020.

⁷⁸⁵ Yargıtay ilân veya tebliğ tarihinin, şikâyete ilişkin sürenin başlangıcı olarak kabul edilmesi gerektiği yönünde karar vermektedir. "...İ.İ.K.'nın 235.maddesine göre, itiraz alacağın esas veya miktarına taallük etmeyip yalnız sıraya dair ise şikâyet yoluyla icra mahkemesine arz olunur. A.an yasanın 18.maddesine göre, sıra cetvelinin ilanından, eğer tebligat için avans yatırılmışsa tebliğ tarihinden itibaren 7 gün için şikâyet başvurusu yapılmalıdır..." Y. 23. HD., 17.09.2012 T., 3646 E., 5164 K.,; "...Şikâyetçi İİK'nın 227/1 ve 16/1. maddeleri uyarınca 7 gün içerisinde sadece kendi sırasına yönelik itirazlarını, husumeti iflâs idaresine yönelterek İİK'nın 235/son maddesi gereğince icra mahkemesinde ileri sürmelidir. Dosya da bulunan Bakırköy 1. İflâs Müdürlüğü'nün 2012/5 iflâs sayılı ve 23.02.2016 tarihli yazı cevabına göre, şikâyetçinin kayıt başvurusu sırasında İİK'nın 234. maddesi uyarınca tebliğ avansı yatırmadığı, sıra cetvelinin ise 23.02.2013 tarihli Türkiye Gazetesinde ilan edildiği anlaşılmıştır. Bu durumda tebliğ avansı vermeyen şikâyetçinin 7 günlük itiraz süresi en son ilan tarihi olan 23.02.2013 tarihinden itibaren işlemeye başlamış, eldeki davanın bu süre geçtikten sonra 11.03.2013 tarihinde açıldığı gözetilerek, şikâyetin süreden reddine karar verilmesi gerekirken, işin esasına girilip yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamıştır..." Y. 23. HD., 06.12.2016 T., 3062 E., 5288 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 23.06.2020; Aynı yönde BGE 93 III 84 E. 1. Kaynak: Kren Kostkiewicz ve Walder, 2012, a.g.k., 64.

süresini esas almak hakkaniyetli bir çözüm yolu olmaz. Çünkü sıra cetvelinin düzenlendiğine ilişkin ilan veya tebligata sıra cetvelinin bir örneği eklenmez. Bu yollarla amaçlanan sadece, sıra cetvelinin düzenlendiği ve incelemeye açık olduğu konusunda kişileri bilgilendirmektir. Dolayısıyla yapılan ilânla veya tebligatla, düzenlenen sıra cetveli ilgililere tam anlamıyla bildirilmiş ve sıra cetvelinde yer alan hususlar bu kişilerce tam anlamıyla öğrenilmiş değildir. Bu sebeple sıra cetvelinin içeriğine ilişkin konularda şikâyet süresinin başlangıcı kabul edilecek öğrenme tarihi, şikâyetle bulunan tarafın sıra cetvelini incelediği tarih olarak kabul edilmelidir. Nitekim doktrinde Pekcanıtez ve Simil; genel olarak şikâyetle sürenin, şikâyetle konu olan işlemin gereği gibi öğrenilmesinden sonra başlaması gerektiğini ifade etmektedir⁷⁸⁶. Burada şikâyetle bulunan tarafın sıra cetvelini incelediğini beyan ettiği tarih, inceleme ve dolayısıyla şikâyet süresinin başladığı tarih olarak kabul edilmelidir ve icra mahkemesi tarafından sıra cetvelinin daha önce incelendiği konusunda araştırma yapılamaz. Şikâyet eden tarafından beyan edilen tarihten daha önce sıra cetvelinin incelendiği ve şikâyet süresinin dolduğunu ileri süren taraf, bu iddiasını ispatlamalıdır. Ancak iflâs dairesinde yer alan ve orada incelenen sıra cetvelinin, incelendiği tarihe ilişkin tutulmuş resmî kayıtlar şikâyetle ilişkin dosyaya girmiş ise mahkeme bu tarihi gözeterek şikâyet süresinin dolup dolmadığını tespit edebilir.

Şikâyet, sıra cetvelinin içeriğine ilişkin hususlar nedeniyle değil, sıra cetveline ilişkin diğer düzenlemelere riayet edilmemiş olması sebebiyle yapılmışsa bu durumun anlaşılması için sıra cetvelinin incelenmesine gerek yoktur. Dolayısıyla sıra cetvelinin içeriğiyle ilgili olmayan şikâyet sebepleri bakımından yedi günlük şikâyet süresinin işlemeye başlayacağı tarih, sıra cetvelinin ilanı veya tebliğ tarihi (İİK m.223/3 gereğince kendisine tebligat yapılacak kişiler bakımından) olarak kabul edilmelidir. Zira şikâyetle bulunan kişi sıra cetvelinin içeriğine ilişkin olmayan şikâyet sebebini ilânla veya tebligatla birlikte öğrenmiştir.

Sıra cetveline karşı şikâyetin, sıra cetvelinin düzenlenmemiş olması gibi hakkın yerine getirilmemesi veya sürüncemede bırakılması veya kamu düzenine ilişkin bir sebeple yapılacak olması hâlinde şikâyet süresine ilişkin bir sınırlandırma bulunmamaktadır. Zira İİK m.16 gereğince hakkın yerine getirilmemesi yahut sebepsiz sürüncemede bırakılması sebebiyle şikâyet yoluna her zaman başvurulabilir. Kamu

⁷⁸⁶ Pekcanıtez ve Simil, 2018, **a.g.k.**, 119.

düzenine aykırılık sebebiyle şikâyet yoluna başvurmada ise kanunda düzenlenmemiş olmakla birlikte uygulamada ve doktrinde kabul edildiği üzere süre sınırlaması yoktur.

2.2.7. Şikâyet başvurusunun içeriği ve etkisi

İflâsta sıra cetveline şikâyet yoluna başvuruda özel bir şekil şartı öngörülmemiştir. Bu sebeple İİK m.18’de belirtilen, icra mahkemesindeki yargılama usûlüne ilişkin hükme dayanarak, şikâyet başvurusunun yazılı veya icra mahkemesinde tutanağa geçirilmek üzere sözlü; elektronik ortamda, başka bir ifadeyle UYAP sistemi üzerinden yapılması da mümkündür⁷⁸⁷. İsviçre hukukunda şikâyet başvurusunun şeklînin kanton hukuklarınca belirleneceği ancak kural olarak yazılı formla yapılması gerektiği ifade edilmektedir⁷⁸⁸. Ayrıca başvurunun, İsv. İİK m.33a gereğince elektronik ortamda da yapılabileceği kabul edilmektedir⁷⁸⁹.

Sıra cetveline karşı başvurulabilecek şikâyet yolu bir dava olmadığı için bu yola başvurunun yazılı olarak yapılmak istenmesi hâlinde, dava dilekçesinde bulunması gereken zorunlu unsurların düzenlendiği HMK m.119’a uygunluk aranmaz⁷⁹⁰. HMK m.119’da belirtilen şartları taşımadığı gerekçesiyle şikâyet dilekçesi reddedilemeyecek olsa da şikâyet dilekçesinin de talepte bulunana ilişkin belirleyici bilgileri (kimlik bilgisi, adres, imza, vb.) içermesi gerekir⁷⁹¹.

Şikâyet yargılamasında icra mahkemesi hâkimi, şikâyet sebeplerini dikkate alarak inceleme yapar. Zira HMK m.25’de düzenlenmiş olan taraflarca getirilme ilkesinin, şikâyet yargılaması bakımından da geçerli olmamasını gerektiren bir düzenleme yoktur. Bu sebeple, örneğin, alacak talebi reddedilmesine rağmen kendisine durumun bildirilmediğini veya kendisine ait sıranın doğru olmadığı gibi şikâyet sebeplerinin açıkça belirtilmesi gerekir. Burada vakıaların açıkça belirtilmesi yeterli olup, hukukî sebebin ya da iflâs idaresi tarafından yapılmış işlemdeki aykırılığın tespiti, HMK m.33 gereğince, mahkemenin görevidir.

⁷⁸⁷ Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 296.

⁷⁸⁸ Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 96, Rn. 18.

⁷⁸⁹ Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 96, Rn. 18.

⁷⁹⁰ “...Borçlunun icra mahkemesine başvurusu İİK’nun 16. maddesine dayalı şikâyetdir. Şikâyet ise Medeni Usul Hukuku anlamında dava niteliğinde olmadığından Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun dava dilekçesine ilişkin kuralları şikâyet başvurusu hakkında uygulanmaz. Bu nedenle şikâyet dilekçesinin 6100 sayılı HMK’nun 119. maddesinde yazılı şartları taşınaması da başvurunun bu gerekçeyle reddini gerektirmez...” Y. 12. HD., 24514 E., 34701 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 25.06.2020.

⁷⁹¹ Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 304.

Şikâyet sebeplerinden, şikâyet eden kişi tarafından özellikle belirtilmemiş olmasına rağmen, yapılacak şikâyet yargılaması esnasında mahkemece kendiliğinden dikkate alınabilecek tek husus, sıra cetvelinin düzenlenmesinde kamu düzenine aykırılıktır⁷⁹². Sıra cetvelinin düzenlenmesinde kamu düzenine aykırı bir işlem yapılmışsa icra mahkemesi bu hususu gözeterek gereken kararı (sıra cetvelinin iptali, düzeltilmesi...) kendiliğinden alır. Örneğin sıra cetvelinin düzenlenip iflâs idaresine bırakıldığına dair ilan veya kendisine tebligat yapılması mümkün olan kişilere tebligat yapılmamış olması kamu düzenine aykırılık teşkil eder. Zira ilan yapılmazsa, alacaklılar sıra cetveli hakkında bilgilendirilmezler ve bu kişilere sıra cetveline müracaat yollarına başvuru imkânı sağlanmamış olur. Başka bir ifadeyle, İİK m.234 hükmünde öngörülen ilanla aslında alacaklıların, hukukî dinlenilme haklarına uygunluk sağlanmış olur⁷⁹³; hukukî dinlenilme hakkı ise kamu düzenine ilişkindir⁷⁹⁴.

İsviçre hukukunda da şikâyetin sebebinin ve gerekçelerin açıkça belirtilmemiş olması hâlinde şikâyet incelemesinin yalnız İsv. İİK m.22 maddesiyle sınırlı olacağı belirtilmiştir⁷⁹⁵. Nitekim İsv. İİK m.22, hukukumuzda açıkça düzenleme altına alınmamış olmakla birlikte kabul gören, kamu düzenine aykırılık sebebiyle işlemin hükümsüzlüğüne ilişkin düzenlemedir.

Sıra cetveli aleyhine şikâyet yoluna başvurulduğunda, şikâyet yargılaması neticesinde icra mahkemesinden istenecek şeyin, başka bir ifadeyle talep sonucunun ne olduğu da belirtilmelidir. İsv. İİK m.20/a'da açıkça, icra mahkemesinin şikâyet yargılamalarında tarafların talepleriyle bağlı olduğu belirtilmiştir. Örneğin, kişi alacağının kaydedildiği sıranın doğru olmadığı kanaatindeyse sıra cetvelinin değiştirilmesini; ilan yapılmaksızın sıra cetveli düzenlenmişse sıra cetvelinin iptalini vs.. talep etmelidir ve bu talebini şikâyet başvurusunda açıkça belirtmelidir. Talep

⁷⁹² Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 333; "...şikâyet dilekçesinde ileri sürülmeyen bir husus, kamu düzenine ilişkin olmadıkça icra mahkemesince re'sen nazara alınamaz. Öyleyse, belirtilen istisna dışında, hâkim, şikâyetçinin şikâyet dilekçesinde bildirdiği vakıalarla bağlı olup, şikâyetçinin bildirmediği vakıaları kendiliğinden gözetemez..." Y. 12. HD., 27.12.2016 T., 21412 E., 26139 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 25.06.2020.

⁷⁹³ İlan ve hukukî dinlenilme hakkı konusunda bkz. Özekes, 2003, **a.g.k.**, 276.

⁷⁹⁴ "...Anayasanın 36. maddesinde ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının en önemli unsuru olan hukukî dinlenilme hakkı, adil yargılanma hakkı içinde teminat altına alınmıştır. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 27. maddesinde belirtilen hukukî dinlenilme hakkı, bu ifadeleri de kapsayan daha geniş bir anlama sahiptir. Kamu düzeni ile ilgili olan bu hak çerçevesinde, tarafların gerek yargı organlarıncaya gerekse karşı tarafça yapılan işlemler konusunda bilgilendirilmeleri zorunludur..." Y. 13. HD., 17.12.2018 T., 12443 E., 12220 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 02.04.2021.

⁷⁹⁵ Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 97, Rn. 19.

sonucunda eksiklik veya belirsizlik bulunması hâlindeyse hâkim, davayı aydınlatma yükümlülüğü çerçevesinde bu hususu aydınlatmalı ve kararını vermelidir.

Sıra cetvelinde yer alan kişilerin şikâyet yoluna başvurmalarının mevcut iflâs tasfiyesine etkisinin olacağı şüphesizdir. Öncelikle belirtmek gerekir ki pay cetvelinin düzenlenmesi, sıra cetvelinin kesinleşmesini gerektirir (İİK m.247). Sıra cetvelinin kesinleşmesi ise şikâyet neticesinde icra mahkemesi tarafından yargılama sürecinin tamamlanmasına bağlıdır. Şikâyet yoluna başvuru ve devamında yapılacak yargılama neticesinde, düzenlenmiş olan sıra cetvelinin tamamen iptal edilmesi veya şikâyetle bulunan kimsenin sırasının değiştirilmesi gibi hususlar, sıra cetveline kaydedilmiş olan alacaklıların hepsinin veya bir kısmının sırasının değiştirilmesi neticesini doğurabilir. Bu sebeple, sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurulmuş olması hâlinde bu hususta icra mahkemesince bir karar verilmeden paylaşırma işlemlerine devam edilmemeli ve bir sonraki paylaşırma işlemi olan pay cetvelinin düzenlenmesine geçilmemelidir. Ancak şüphesiz geçici paylaşırma için durum farklıdır. İcra mahkemesince yapılan şikâyet incelemesinin konusu, tüm alacaklıların sıra cetveline bağlı menfaatlerini etkileyecek nitelikteyse diğer bir ifadeyle icra mahkemesince verilecek karar tüm sıra cetvelini değiştirecek ve paylaşırmanın devamını etkileyecekse geçici paylaşırma da yapılmamalıdır. Ancak şikâyet yargılaması neticesinde verilecek karar, tüm alacaklıların sıra cetveline bağlı menfaatlerini etkilemeyecek ve paylaşırma sürecinin geri kalanına etki etmeyecekse geçici dağıtma yapılması mümkün olmalıdır.

2.2.8. Şikâyetle yargılama usûlü

Sıra cetveline karşı şikâyet yolunda mahkemenin yapacağı yargılamada uygulanacak usûl hakkında özel bir düzenleme yer almamaktadır. Bu sebeple, şikâyetle ilişkin genel düzenlemelere göre değerlendirme yapmak gerekir. İİK m.18’de icra mahkemesindeki işlerin ivedi işlerden olduğu ve bu işlerde basit yargılama usûlünün uygulanacağı açıkça kaleme alınmıştır. İflâsta sıra cetveline karşı şikâyet bakımından da görevli mahkemenin icra mahkemesi olması dolayısıyla sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurulmuş olması hâlinde yapılacak yargılamada, şüphesiz basit yargılama usûlü uygulanır.

İflâsta sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurmada alınacak başvurma harcı bakımından, Harç. K. m.13/1/d esas alınarak açıklama yapmak gerekir. Bu hükme göre;

iflâsta sıra cetveline ilişkin şikâyetle konu olan işlem, iflâs idaresinin kusuru sonucu yanlış yapılmış ve bu şikâyet yanlışın düzeltilmesine ya da işlemin iptaline ilişkinse başvuru harçtan muaftır. Ancak şikâyetin amacı, süresinde düzenlenmemiş olan sıra cetvelinin düzenlenmesiye o takdirde harçtan muafiyet söz konusu olmaz. Belirtmek gerekir ki maktu başvuru harcının, sıra cetveline karşı her şikâyet yoluna başvuruda öncelikle peşin olarak alınması gerekir⁷⁹⁶. Zira şikâyet başvurusu yapılırken, sıra cetvelini düzenleme yetkisi kendisine verilmiş olan iflâs idaresinin, şikâyetle konu olan işlemi yaparken kusurlu olup olmadığının tespiti mümkün değildir ve bu tespiti yapacak olan da icra mahkemesidir. Dolayısıyla şikâyet başvurusu yapılırken maktu başvuru harcı, peşin olarak yatırılmalı; yapılacak yargılama neticesinde Harç. K. m.13/d'ye uygunluk tespit edildiği takdirde ise başta peşin alınmış başvuru harcı iade edilmelidir. Sıra cetveline karşı şikâyet yolunda başvuru harcının yanında, Harç. K. m.13/d'de belirtilen istisnalar dikkate alınmak ve hariç tutulmak kaydıyla, maktu karar ve ilam harcı da ödenir.

Tasarruf⁷⁹⁷, taleple bağıllık⁷⁹⁸ ve taraflarca getirilme ilkeleri, genel olarak şikâyet yargılamalarında geçerli olduğu gibi iflâsta sıra cetveline karşı başvurulmuş olan şikâyetle de geçerlidir⁷⁹⁹. Dolayısıyla tasarruf ilkesinin gereği olarak bir kişi, sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurabileceği gibi aykırılığa rağmen bu yola başvurmamayı seçebilir⁸⁰⁰. Ayrıca başta şikâyet yoluna başvurmakla birlikte daha sonra şikâyetten feragat edebilir⁸⁰¹.

⁷⁹⁶ Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 409.

⁷⁹⁷ "...Şikâyet, kişisel yararların korunmasına hizmet ettiğinden ve kural olarak kamu yararı söz konusu olmadığından, ileri sürülmesi açısından tasarruf ilkesi geçerlidir. Diğer bir anlatımla, icra mahkemesinin şikâyeti inceleyebilmesi için kendisine bir talepte bulunulması gerekir..." Y., HGK. 23.05.2018 T., 12-470 E., 1130 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 29.06.2020.

⁷⁹⁸ "...Borçlu ayrıca mercii hâkimliğine süresinde başvurarak «takip dayanağı kira tespitine ilişkin kararın eda hükmünü içermediğinden icra emri ile takip yapılmasına imkân bulunmadığını» ileri sürerek «icra emrinin iptalini» istemiştir. Merci hâkimliği «kira tespitine ilişkin kararlar kesinleşmedikçe takibe konulamayacağından» bahisle «takibin iptaline» karar vermiştir. Oysa borçlunun «takip dayanağı ilamın kesinleşmediğine» yönelik icra hâkimliğinde bir iddiası yoktur. «Takibin iptali»de istenmemiştir. «İcra emrinin iptaline» ilişkin istemin de konusu bulunmamaktadır. Zira borçluya «icra emri» değil «ödeme emri» tebliğ edilmiştir. **İstem reddedilmek gerekirken talep dışına da çıkılmak suretiyle «takibin iptaline» karar verilmesi isabetsizdir...**" Y. 12. HD., T. 27.05.1992, 182 E., 7297K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 29.06.2020.

⁷⁹⁹ Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 373 vd.

⁸⁰⁰ Öte yandan doktrinde icra mahkemesinin kendiliğinden harekete geçerek kamu düzenine aykırı işlemleri iptal edebileceği kabul edilmektedir. Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 374; Ancak Yargıtay eski tarihli bir kararında doktrindeki görüşün aksine, icra mahkemesi hâkiminin kendiliğinden harekete geçemeyeceğini belirtmiştir. Y. 12. HD., 27.11.1979 T., 8113 E., 9067 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 29.06.2020.

⁸⁰¹ Uyar vd., 2018, **a.g.k.**, 435.

Taraflarca getirilme ilkesine ilişkin olarak ise bazı ayrımlar yapmak gerekir. Sıra cetveline karşı başvurulmuş olan şikâyet yargılamasında vakıaların sunulması tarafların görevidir ve mahkeme kendiliğinden vakıa araştırması yapamaz. Mahkeme, yalnız taraflarca sunulmuş olan vakıaların çekişmeli veya muğlak olduğu hususlarda davayı aydınlatma yükümlülüğü çerçevesinde devreye girerek çekişmeli ve muğlak hususları aydınlatır. Ancak Yargıtay kararları⁸⁰² ve doktrinde⁸⁰³ kabul edildiği üzere, şikâyet yargılamalarında taraflarca sunulan delillerin yanı sıra mahkeme, kendiliğinden delil araştırabilir ve taraflarca sunulan vakıaları kendi araştıracağı deliller vasıtasıyla da değerlendirebilir.

İflâsta sıra cetveline karşı şikâyetle incelemenin duruşmalı yapıp yapılmayacağına mahkeme kendisi karar verir (İİK m.18/3). Mahkeme, ilgililerin ve şikâyetle konu olan işlemi yapan iflâs idaresinin dinlenmesine karar verirse ve delillerin değerlendirilmesi için duruşma yapılmasını gerekli görürse incelemesini duruşmalı yapar ve bu hâlde, duruşmalar sadece zorunlu hâllerde ertelenebilir; Bu erteleme hâlinde dahi duruşmalar arası süre otuz günü geçmez (İİK m.18/3). Sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurulması hâlinde yapılacak incelemenin; ilgililerin özellikle başvuranın, iflâs idaresinin ve sonuçtan etkilenmesi muhtemel olan diğer kişilerin dinlenmesinde gereklilik olduğu durumlarda duruşmalı yapılması yerinde olur. Böylece hukukî dinlenilme hakkının gereği yerine getirilmek suretiyle yürütülmüş bir yargılamadan bahsedilebilir⁸⁰⁴. İncelemenin duruşmalı yapıldığı durumlarda dahi dinlenmek üzere çağrılan ilgililerin duruşmaya gelmemeleri hâlinde mahkeme gereken kararı verir (İİK m.18/3). Gereklilik olmadığı hâlde duruşmalı inceleme yapılması ise zaman kaybı ve gereksiz masraf anlamına geleceği için mahkeme tarafından şikâyet yargılamasının dosya üzerinden yürütülmesi daha yerinde olur.

İflâsta sıra cetvelinin düzenlenmesine ilişkin aykırılıkların var olması durumunda, birden fazla kişinin şikâyet yoluna başvurusu olağandır. Bu başvurular birbirinden tamamen bağımsız sebeplerle olabileceği gibi aynı sebeplerle de şikâyet yoluna başvuru yapılması mümkündür. Örneğin, şikâyet dördüncü sıraya kaydedilmiş birden fazla

⁸⁰² “...Kendiliğinden araştırma ilkesi gereğince, icra mahkemesi şikâyeti incelerken tarafların ileri sürdüğü deliller yanında kendisi de ileri sürülen vakıaların açıklığa kavuşması için tanık dinleyebilir, bilirkişiye başvurabilir, gerektiğinde keşfe karar verebilir. Yine, şikâyet dilekçesinde belirtilmemiş olsa bile şikâyetle konu işlemlerle ilgili olanları kendiliğinden çağırıp dinleyebilir...” Y. HGK. 23.05.2018 T., 12-470 E., 1130 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 29.06.2020.

⁸⁰³ Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 378.

⁸⁰⁴ M. Özkes (2003). *Medeni Usul Hukukunda Hukukî Dinlenilme Hakkı*. Ankara: Yetkin Yayınları, 274.

alacaklının, aslında alacaklarının imtiyazlı olduğu ve kendi alacaklarına birinci sırada yer verilmesi gerektiği şeklinde birbirine paralel bir sebeple yapılabileceği gibi; bir kişinin şikâyet sebebi alacak kayıt talebi reddedildiği hâlde bu durumun kendisine bildirilmemesi iken diğer bir alacaklının sebebi kendi alacağına yanlış sırada yer verildiğine ilişkin olabilir. Bu kişiler birlikte veya ayrı ayrı şikâyet yoluna başvurabilirler. Birden fazla kişinin birlikte şikâyet yoluna başvurmaları hâlinde, hangi durumda ihtiyari; hangi durumda mecburi şikâyet arkadaşlığından bahsedileceği konusu önem taşımaktadır⁸⁰⁵. Sıra cetveline karşı şikâyet yoluna ayrı ayrı başvurulabileceği gibi birlikte de başvurulması mümkünse başka bir ifadeyle şikâyet yoluna birlikte başvuru zorunlu değilse ihtiyari şikâyet arkadaşlığından; şikâyet yoluna birlikte başvuru zorunluysa zorunlu şikâyet arkadaşlığından bahsedilebilir.

Örneğin mirasçıların terekeye dâhil olduğunu iddia ettikleri bir alacağın kayıt talebi reddedildiği hâlde reddedilmiş bu kayıt talebine ret sebebiyle birlikte sıra cetvelinde yer verilmemiş olması durumunda, mirasçılarının birlikte hareket etmeleri ve şikâyet yoluna birlikte başvurmaları gerekir. Zira burada mirasçılar arasında, miras sebebiyle mecburi şikâyet arkadaşlığı vardır ve mirasçılarının tamamı birlikte hareket etmelidir⁸⁰⁶.

Mecburi şikâyet arkadaşlığının yanı sıra ihtiyari şikâyet arkadaşlığının varlığını da şu şekilde açıklamak mümkündür: Örneğin, alacak kayıt talebi reddedilmiş ancak kendilerine bildirilmemiş olan kimselerin ayrı ayrı şikâyet yoluna başvurmaları mümkünken bu kişilerin birlikte şikâyet yoluna başvurmalarında da bir engel yoktur. Zira icra mahkemesi tarafından yapılacak inceleme her ikisinde de ortak olur. Bu kişilerin ayrı ayrı şikâyet yolun başvurmaları hâlinde, her iki şikâyet incelemesi ayrı da yürütülebilir. Benzer şekilde sıra cetvelinin dördüncü sırasına kaydedilmiş olan kişilerin esasında imtiyazlı alacaklı oldukları ve ilk üç sıradan birine kaydedilmeleri talebiyle

⁸⁰⁵ Doktrinde Pekcanitez, *zorunlu ve ihtiyari şikâyet arkadaşlığı* ifadelerini kullanmaktadır. Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 266 vd.

⁸⁰⁶ “...miras bırakandan intikal eden pay için iştirak hâlinde mülkiyet hükümleri geçerlidir. TMK 701/2. maddesinde ise “el birliği mülkiyetinde ortakların belirlenmiş payları olmayıp, her birinin hakkının ortaklığa ait malların tamamına yaygın olacağı” ifade edilmiştir. İştirak hâlinde mülkiyetin bu özelliği itibarıyla ortaklar arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunmaktadır. Bu nedenle intikal eden pay için ya tüm mirasçılarının birlikte dava açması veya diğer mirasçılarının muvafakatinin alınmış olması veya miras şirketine mümessil tayin edilmiş olması gerekir. Somut olayda, ihâlenin feshine yönelik şikâyetin yalnızca tek mirasçı tarafından yapıldığı anlaşılmaktadır. Hâl böyle olunca, davaya katılmayan ortakların muvafakalarının alınması, ya da miras şirketine TMK.nun 640. maddesi uyarınca atanacak temsilci aracılığı ile şikâyetin sürdürülmesi gerekirken, şikâyetin görülebilirlik koşulu gözardı edilerek işin esası hakkında hüküm tesisi isabetsizdir...” Y., 12. HD., 12.10.2010 T., 10371 E., 23552 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 29.06.2020.

ayrı ayrı şikâyet yoluna başvurmaları mümkünken benzer sebeplere dayalı olan bu taleplerin birlikte ileri sürülmesi de mümkündür. Şüphesiz burada ihtiyari şikâyet arkadaşlığından bahsedilir. İhtiyari şikâyet arkadaşlığının mümkün olduğu bu gibi hâllerde kişiler, şikâyet yoluna ayrı ayrı başvurmuşlarsa, daha sonra her iki şikâyetin birleştirilerek birlikte yürütülebileceği de kabul edilmektedir⁸⁰⁷.

Şu hususa dikkat edilmelidir: Ayrı ayrı yapılmış olan şikâyet başvurularından biri neticelendiğinde sıra cetveline ilişkin verilecek karar, diğerinin incelenmesini gereksiz kılabilir. Örneğin, bir kişi sıra cetvelinin alacak kayıt talebine ilişkin ilan yapılmaksızın düzenlendiğini ve bu sebeple iptalini talep ederken, diğer bir kişi yapacağı ayrı başvuruyla düzenlenmiş sıra cetvelinde kendisine verilen sıranın doğru olmadığı iddiasıyla sıra cetvelinin değiştirilmesini talep etmiş olabilir. Sıra cetvelinin alacak kayıt talebine ilişkin ilan yapılmaksızın düzenlenmiş olması, sıra cetvelinin tamamen iptalini gerektirirken bir kişinin kendi sırasına ilişkin başvuru, sıra cetvelinde yalnız değişiklik yapılmasını gerektirir. Dolayısıyla sıra cetvelinin tamamen iptal edilmesine ilişkin verilecek karar, sıra cetvelinde sadece değişiklik yapılmasını gerektirecek şikâyet talebinin incelenmesini anlamsız kılar. Bu sebeple, şikâyet yargılamalarının birleştirilerek yürütülmesi mümkün olmalıdır⁸⁰⁸.

Sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurmada ispat yükünü kimin taşıdığına ilişkin açık bir hüküm bulunmaz ve husustaki açık hüküm eksikliği, şikâyetle ispat yükünün tespitinde HMK'daki ispat yüküne ilişkin genel kurallara yönelmemizi gerektirir. HMK m.190'da yer alan ispat yüküne ilişkin genel düzenleme dikkate alındığında, şikâyet eden kişi sıra cetveline karşı şikâyet bakımından lehine hak çıkaran

⁸⁰⁷ Meriç, 2015, **a.g.k.**, 264.

⁸⁰⁸ "...Bir sıra cetveli için muhtelif alacaklılar tarafından farklı tarihlerde, farklı alacaklılara husumet yöneltilerek şikâyetle bulunulmuş olsa dahi, tüm şikâyetlerin birlikte incelenerek varılacak uygun sonuç çerçevesinde tek bir kararla sonuçlandırılması, birbiriyle çelişik hükümlerin engellenmesi gereğinden, bir dosya da verilen kararın diğer dosyanın sonucunu etkileme olasılığından ve sıra cetveline ilişkin özel usul hükümlerinden kaynaklanan bir zorunluluktur. Aynı sıra cetveline yönelik farklı şikâyetler hakkında ayrı ayrı hüküm kurulması, kararların infazında da şüphe ve tereddütlere neden olarak uyuşmazlıkların uzun süre devam etmesi ihtimali doğurabilir. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu'nun 14.02.1992 tarih ve 1991/3 E, 1992/2 K sayılı kararında, bir yargı çevresinde aynı düzeyde bulunan birden fazla mahkemenin, davaların birleştirilmesi açısından aynı mahkeme sayılacağı belirtilmiştir. Bu durumda, mahkemece, aynı sıra cetveline karşı, aynı yer sayılan mahkemelerde açılmış başka davalar da olup olmadığı araştırılıp, varsa HMK'nın 166/4. maddesi uyarınca birbiriyle bağlantılı olduğunun kabulü ile önce esas kaydı yapılan dosya üzerinde 166/1. maddesi uyarınca işbu davanın birleştirilmesi, önce açılan davanın bu dava olduğunun tespiti hâlinde diğer davaların bu dava ile birleşmesinin beklenmesi, mahkemelerin birleştirme kararı verilmemesi hâlinde davaların sonuçlarının beklenmesi, aynı yer sayılmayan mahkemelerde açılmış başka davalar olması hâlinde ise, yine o davaların da sonuçlarının beklenmesi gerektiği gözetilerek, sonucuna göre karar verilmelidir..." Y. 23. HD., 28.10.2013 T. 6553 E., 6579 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 29.06.2020.

taraf olup, ispat yükünü taşır⁸⁰⁹. Şikâyet yargılamasında icra mahkemesinin kendiliğinden delil araştırma yetkisine sahip olması, bu yargılamada ispat yükünün tespitinin anlamsız olduğu sonucuna varılmasını gerektirmez. Zira şikâyet yargılamasında şikâyet eden tarafın da iddialarına dayanak teşkil eden delilleri mahkemeye sunması gerekir. Aksi hâlde icra mahkemesi, kendi elde ettiği delillerle de bir sonuca varmadığı takdirde, ispat yükü kendisine ait olan şikâyet yoluna başvurmuş kişinin talebini reddedebilir⁸¹⁰.

Sıra cetveline karşı şikâyet yargılamasının duruşmasız yürütüleceği hâllerde, icra mahkemesi tarafından işin kendisine geldiği tarihten itibaren on gün içerisinde sonuçlandırılması gerekir (İİK m.18). İcra mahkemesinin, şikâyet yargılamasında duruşma yapılmasının gerekli olduğunu takdir etmesi hâlinde, yargılamanın ne kadar süre içerisinde sonuçlanması gerektiğine ilişkin yol gösterici olacak düzenlemeler şüphesiz HMK m.316 vd.'da yer alan basit yargılamaya ilişkin hükümlerdir. Bu hükümler dikkate alındığında, sıra cetveline karşı başvurulmuş olan şikâyet yargılamasının, zorunlu hâller dışında, ön inceleme duruşması hariç olmak üzere en fazla iki duruşmada sonuçlandırılması gerekir. Duruşmalar sadece zorunlu hâllerin var olması durumunda ertelenebilir ve duruşmalar arasındaki süre otuz günü geçmez (İİK m.18/3/son cümle).

2.2.9. Şikâyet yargılaması sonunda verilebilecek kararlar

İcra mahkemesi yapacağı şikâyet incelemesi neticesinde temelde iki türlü karar verebilir. Bu kararlardan ilki şikâyet talebinin kabul edilmesi yönünde olabilir. İcra mahkemesinin şikâyet talebini kabulü, sıra cetvelinde meydana gelecek bazı değişikliklerle kendini gösterecek olup, salt bir kabul kararı değildir. İcra mahkemesi şikâyet yargılamasında taraf talebiyle bağlıdır. Dolayısıyla tarafın iradesi dışında (şüphesiz talep edilenden daha azına hükmetmek hariç olmak üzere) karar veremez. İcra mahkemesi yaptığı incelemede şikâyet talebinin haklı olduğu kanaatine varırsa talebi kabul eder ve talebin içeriğine göre karar verir.

İcra mahkemesi tarafından verilecek kabul kararı, şikâyetle bulunan kişinin talep sonucu dikkate alınarak sıra cetvelinin iptali şeklînde olabilir⁸¹¹. Örneğin, sıra cetvelinin

⁸⁰⁹ İcra mahkemesi sıra cetveline ilişkin aynı yönde görüş için Meriç, 2015, **a.g.k.**, 266.

⁸¹⁰ Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 364.

⁸¹¹ Brunner vd, 2019, **a.g.k.**, 16.

alacak kayıt taleplerinin yapılabilmesi için gerekli olan ilan yapılmaksızın düzenlenmiş olması hâlinde, sıra cetveli iptal edilerek yeni bir sıra cetveli düzenlenmesi sağlanır. İcra mahkemesi, sıra cetvelini iptal etmekle yetinir; kendisi iflâs idaresinin yerine geçerek yeni bir sıra cetveli düzenleyemez. Mahkeme, sıra cetvelinin iptaline karar verir ve hükmün gerekçesinde sıra cetvelinin neden iptal edildiğini ayrıntılı olarak açıklar. İflâs idaresi, sıra cetvelinin usûlüne uygun bir şekilde düzenlenmesi için icra mahkemesi tarafından gerekçe kısmında yer verilmiş ifadeleri de dikkate alarak yapılması gereken işlemleri yapar ve yeni sıra cetvelini düzenler.

İcra mahkemesi kabul kararıyla birlikte sıra cetvelinin düzeltilmesine de karar verebilir. Sıra cetvelinin düzeltilmesi, iptalin aksine, sıra cetvelinin tamamını değil bir kısmını etkiler⁸¹². İptal kararında olduğu gibi sıra cetvelinde düzeltme yapılmasında da icra mahkemesi bu düzeltmeyi kendisi yapamaz. Düzeltmeyi yapacak olan iflâs idaresidir. Örneğin alacaklılardan biri, alacağının sıra cetvelinde olması gereken sıraya kaydedilmemiş olması sebebiyle şikâyet talebinde bulunmuş ve bu talebi icra mahkemesince kabul edilmişse icra mahkemesi, sıra cetvelinin bu alacaklının alacağını doğru sıraya kaydedilmek suretiyle değiştirilmesine karar verir. İflâs idaresi, icra mahkemesi tarafından gerekçeleriyle belirtilmiş olan bu değişikliği yapmakla yükümlüdür.

Sıra cetvelinin süresinde düzenlenmemiş olması sebebiyle başvurulmuş olan şikâyet yolunda icra mahkemesi, sıra cetvelinin düzenlenmesi emretmekle yetinir. Kendisi sıra cetvelini düzenlemez. İflâs idaresi sıra cetvelini kendisi düzenler.

Şikâyet neticesinde verilen karara uyan iflâs idaresi, iptal edilmiş olan sıra cetvelini yeniden düzenler ya da mevcut sıra cetvelinde bazı değişiklikler yapar. Ayrıca süresinde düzenlenmemiş olduğu sıra cetvelini düzenlemesi emrini içeren bir karar verilmişse bu karara uygun olarak sıra cetvelini düzenleyebilir. Bu şekilde düzenlenen ya da değişiklik yapılmış olan sıra cetveli, yeniden iflâs dairesine ilgililerin incelemesi için bırakılır ve sıra cetvelinin iflâs dairesine bırakıldığına dair tekrar ilan yapılır. Ayrıca kendisine tebliğ yapılması mümkün olan alacaklılara da durum tebliğ yoluyla bildirilir. Böylece yeni düzenlenmiş veya değişikliğe konu olmuş sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvuru hakkı yeniden doğar⁸¹³. İsviçre doktrininde⁸¹⁴ hem itiraz hem şikâyet yoluna başvurmak bakımından hukukî yararı olan kişi, sıra cetveline

⁸¹² Brunner vd, 2019, **a.g.k.**, 16.

⁸¹³ Brunner vd, 2019, **a.g.k.**, 18.

⁸¹⁴ Brunner vd, 2019, **a.g.k.**, 19.

şikâyet yoluna başvurusu hâlinde verilecek kararın iptal ya da değişiklik kararı olacağı ve verilen bu kararın ardından tekrar sıra cetveline itiraz davasına ilişkin sürenin işlemeye başlayacağı düşüncesiyle itiraz davası açmazsa bunun riskleri olacağı görüşü bulunmaktadır. Çünkü icra mahkemesi şikâyet başvurusunu reddedebilir ve bu arada itiraz davası açılabilme süresi dolmuş olabilir ya da icra mahkemesi talebi kabul etse dahi bu kabul kararı her durumda itiraz davası açma hakkı vermez. Yeni başvurular yalnız, yeniden düzenlenen sıra cetveli sebebiyle olabilir⁸¹⁵. Yeniden düzenlenen ya da değişiklik yapılan sıra cetvelinde eski sıra cetvelinden farklı olmayan ve aynen yeni sıra cetveline dâhil edilmiş hususlar hakkında müracaat yoluna başvuru hakkı olmamalıdır⁸¹⁶. Aksi hâlde, sıra cetveline karşı müracaat yoluna başvuru süresini ve hakkını kaçırmış olan kimselerin bu haktan tekrar faydalanması sonucu doğar. Bu sebeple alacaklının, hem itiraz hem şikâyet yoluna süresi içerisinde başvurusu, hak kaybı yaşamamak adına yerinde olur. Bu şekilde şikâyet ve itiraz yoluna başvurulmuş olması hâlinde şikâyet neticesinde verilecek karar, itiraz davasının incelenmesini gereksiz kılacaksa itiraz davası şikâyet sonuçlanıncaya kadar bekletilmelidir⁸¹⁷.

2.2.10. Kanun yolları ve kanun yollarına başvurunun paylaştırmaya etkisi

2.2.10.1. Genel Olarak

Sıra cetveline karşı başvurulmuş olan şikâyet yolunda, icra mahkemesi tarafından verilmiş olan karar aleyhine kanun yoluna başvurulup başvurulamayacağı hususu, ikili bir ayırım yaparak incelenmeyi gerekli kılar. Çünkü 20.07.2016 tarihinde bölge adliye mahkemelerinin yurt genelinde göreve başlamasıyla kanun yoluna başvuruda önemli değişiklikler olmuş ve aleyhine kanun yoluna başvurulabilecek kararlarda kapsamlı değişiklikler yapılmıştır. Bu durum dikkate alınarak İcra ve İflâs Kanunu'na getirilen Geçici Madde 7'ye göre, bölge adliye mahkemeleri fiilen göreve başlamadan önce verilmiş olan kararlara karşı kesinleşinceye kadar, temyiz ve karar düzeltme yollarının aynen uygulanmasına devam edilir, bu mahkemeler göreve başladıktan sonra verilmiş olan kararlara karşı ise istinaf ve temyiz incelemeleri geçerli olur. Dolayısıyla iflâsta

⁸¹⁵ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 98.

⁸¹⁶ İcra hukukunda sıra cetveline şikâyet hakkında aynı yönde görüş için bkz. Meriç, 2015, **a.g.k.**, 270.

⁸¹⁷ Bkz., Yukarıda 2. Bölüm, 2.1.13. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.; Brunner vd, 2019, **a.g.k.**, 19.

sıra cetveline karşı şikâyet yolunda, icra mahkemesi tarafından verilmiş olan karara karşı kanun yoluna başvuru bakımından kararın hangi tarihte verildiği önem taşır ve kararın veriliş tarihine göre uygulanacak kanun yollarına ilişkin esaslar belirlenir.

2.2.10.2. 20.07.2016 tarihinden önce verilmiş kararlar aleyhine kanun yoluna başvuru

İcra mahkemesince sıra cetveline karşı şikâyetle ilişkin karar 20.07.2016 tarihinden önce verilmişse bu karar aleyhine kural olarak temyiz kanun yoluna başvurulabilir. Ancak bu karar aleyhine temyiz kanun yoluna başvurabilmek için bazı şartlar öngörülmüştür. İİK m.363'te hangi kararlar aleyhine temyiz kanun yoluna başvurulabileceği tek tek sayılmış olup, sıraya dair şikâyet veya itirazın ret ve kabulüne ilişkin kararlar da bu kapsamda kabul edilmiştir. Dolayısıyla iflâsta sıra cetveline karşı şikâyetle verilen her karara karşı temyize başvurulamaz; temyize başvuru için şikâyetin sıraya ilişkin olması gerekir. Örneğin sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvuran tarafın şikâyeti, sıra cetvelinin düzenlendiğine ilişkin ilanın yapılmamış olmasıysa ya da sıra cetvelinde yer alan kayıtlarda maddi hatanın bulunduğuna yönelikse şikâyet incelemesi neticesinde icra mahkemesinin vereceği karar aleyhine kanun yoluna başvurulamaz. Buna karşın şikâyet, kişinin sıra cetvelinde yer alan alacağının sırasının doğru olmadığına yönelikse icra mahkemesi tarafından verilen karar aleyhine temyiz kanun yoluna başvurulabilir.

Temyiz kanun yoluna başvuruda şikâyetin yalnız sıraya yönelik olması yeterli değildir. Ayrıca şikâyetle konu olan alacak sınırının 12.380 TL'nin⁸¹⁸ üzerinde olması gerekir. Sıraya dair ve belirtilen parasal sınırın üstünde olması sebebiyle aleyhine temyiz kanun yoluna başvurulmuş olan şikâyetle ilişkin karara karşı, Yargıtay'ın temyiz incelemesi neticesinde vermiş olduğu kararın ardından, karar düzeltme yoluna başvurulması da mümkündür. Gerek temyiz gerekse de karar düzeltme yolunda başvuru süresi on gün olup, bu süre temyizde kararın tefhim veya tebliğinden itibaren işlemeye başlarken (İİK m.363/1/son paragrafta yer alan açık düzenleme sebebiyle), karar düzeltmede kararın tebliği ile birlikte işlemeye başlar.

Sonuç olarak 20.07.2016 tarihine kadar, sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurunun konusu, talep edenin sırasıyla ilgiliyse ve alacağın değeri 12.380 TL'nin

⁸¹⁸ Maliye Bakanlığı tarafından her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranı dikkate alınarak 2021 yılı için belirlenmiş olan parasal sınırdır.

üstündeyse icra mahkemesi tarafından verilen karar, aleyhine kanun yoluna başvurunun mümkün olduğu bir karardır. Belirttiğimiz özellikleri taşımayan nitelikteki kararlar ise icra mahkemesi tarafından verildiği anda kesin nitelikte olup, bu kararlar aleyhine kanun yoluna başvurulamaz.

2.2.10.3. 20.07.2016 tarihinden sonra verilmiş kararlar aleyhine kanun yoluna başvuru

Bölge adliye mahkemelerinin yurt genelinde göreve başlamasının ardından, İcra ve İflâs Kanunu'nun Geçici 7. maddesi uyarınca 20.07.2016 tarihinden itibaren icra mahkemesi tarafından verilen kararlar aleyhine artık şartları varsa istinaf ve sonrasında temyiz kanun yollarına başvurulabilir. İİK m.363'de aleyhine istinaf kanun yoluna başvurulamayacak kararlar tek tek sayılmıştır. Bunların içerisinde icra mahkemesi tarafından iflâs idaresinin işlemleri hakkında şikâyet üzerine vermiş olduğu kararlar da vardır. Bu sebeple adi tasfiyede iflâs idaresinin düzenlemiş olduğu sıra cetveline karşı başvurulmuş şikâyet bakımından, icra mahkemesi tarafından verilmiş olan karar aleyhine istinaf kanun yoluna başvurulamaz. Aleyhine istinaf kanun yoluna başvurulmamış olan bu kararlara karşı, yalnız bölge adliye mahkemeleri tarafından verilmiş olan kararlara karşı başvurulabilir nitelikte olan temyiz kanun yoluna da başvurulamaz (İİK m.364 gereğince).

Adi tasfiyenin uygulandığı durumlarda iflâs idaresinin seçilememiş olması hâlinde ve basit tasfiyenin uygulandığı durumlarda, sıra cetvelini düzenleme yetkisi iflâs dairesine aittir. İİK m.363'te yer alan ve iflâs idaresinin işlemleri aleyhine yapılmış olan şikâyet başvuruları hakkında icra mahkemesinin vereceği karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulamayacağına ilişkin hüküm, adi tasfiyede iflâs idaresinin seçilemediği ve basit tasfiyenin uygulandığı durumlarda iflâs dairesi açısından da geçerli kabul edilmeli midir? Bu soruya olumlu cevap vermek gerektiği düşüncesindeyiz. Burada kanun koyucu tarafından amaçlanan şeyin zaten şikâyet sebebiyle uzamış olan tasfiye sürecini, kanun yolu aşamasını da dâhil ederek daha da uzatmamak olduğunu, tasfiyenin türüne ya da iflâs idaresinin seçilememesine göre bir ayırım yapmak olmadığını düşünüyoruz. Aksi hâlde adi tasfiyenin uygulandığı durumlarda iflâs idaresinin seçilemediği hâllerde sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvuru neticesinde icra mahkemesi tarafından verilen karara karşı kanun yoluna başvurulurken; iflâs idaresinin

seçilmesi hâlinde şikâyet neticesinde verilen karara karşı kanun yoluna başvurulamama sonucu doğar. Keza basit tasfiyenin uygulandığı durumlarda, iflâs dairesince düzenlenen sıra cetveli aleyhine başvurulmuş olan şikâyet yolunda icra mahkemesi tarafından verilen karara karşı kanun yoluna başvurulması mümkün hâle gelir. Bu şekilde bir kabul ise tasfiyenin türüne göre ya da iflâs idaresinin seçilip seçilememesine göre kanun yoluna başvuru bakımından ikilik yaratmak anlamına gelir. Adi tasfiyede iflâs idaresinin seçilememesi hâlinde paylaştırmaya dâhil tasfiye işlemlerini iflâs dairesinin yapmasının sebebi; hâlihazırda bu hususta görevlendirmeye müsait, karar alıp uygulama açısından mümkün olduğunca seri hareket edebilecek başka bir organ veya merciin bulunmaması⁸¹⁹; basit tasfiyede ise hızlı bir şekilde tasfiye işlemlerini neticelendirmektir. Bu sebeple, sıra cetveline karşı başvurulmuş olan şikâyet yolunda icra mahkemesi tarafından verilen karara karşı, düzenleyen merci iflâs dairesi olduğunda da kanun yoluna başvurulamamalıdır.

2.2.10.4. Kanun yollarına başvurunun paylaştırmaya etkisi

İİK m.363 gereğince istinaf kanun yoluna; m.364 gereğince temyiz kanun yoluna başvuru, satış dışında icra işlemlerini durdurmaz. Ancak daha önceki başlıklar altında da değindiğimiz üzere paylaştırmaya dâhil olan sıra cetveli, bir icra işlemi değil tasfiye işlemi niteliğindedir. Kanun yoluna başvuruda bulunmanın tasfiye işlemlerine etkisinin olup olmayacağına ilişkin ise kanunda bir açıklık yoktur. Buna karşın İİK m.247 açıkça pay cetvelinin düzenlenebilmesini, sıra cetvelinin kesinleşmesine bağlamıştır. Sıra cetvelinin kesinleşmesi ise icra mahkemesinin şikâyete ilişkin vermiş olduğu karara karşı hiç kanun yoluna başvurulmaması/başvurulamaması ya da olağan kanun yollarının tüketilmesiyle mümkündür (ayrıca itiraz davaları bakımından da bu şartlar sağlanmış olmalıdır). Sıra cetveline karşı başvurulmuş olan şikâyet yolunda, sıra cetveli kesinleşene kadar bir diğer paylaştırma işlemi olan pay cetveli düzenlenemez. Dolayısıyla şikâyet neticesinde verilen karara karşı başvurulacak olan kanun yolu incelemesi, paylaştırmının ilerlemesini engeller demek yanlış olmaz.

Belirtilmelidir ki ilerlemesi engellenen paylaştırma, kesin paylaştırmadır. Geçici paylaştırma; şikâyetin konusunun tüm ilgililerin menfaatini etkileyecek nitelikte

⁸¹⁹ İflâs idaresinin seçilemediği hâllerde tasfiye işlemlerini yapma yetkisi alacaklılar toplantısına bırakılsaydı tasfiye süreci gerekenden fazla uzayabilir, işlemler yapılamaz hâle gelebilirdi. Çünkü alacaklıların her durumda toplanması, her hususta ortak bir karar alarak birlikte işlem yapması mümkün olmazdı.

olmaması hâlinde, menfaati etkilenmeyen kişiler bakımından yapılabilir. Şikâyetten menfaati etkilenen ilgililer ise geçici paylaştırmadan pay alamazlar, bu kişilerin payları şikâyete ilişkin karar kesinleşene kadar muhafaza edilir. Eğer sıra cetveli aleyhine başvurulmuş olan şikâyetin konusu, tüm ilgililerin menfaatini etkiliyorsa (örneğin sıra cetvelinde hesap hataları çok fazlaysa ve sıra cetvelinin iptal edilmesine yönelik karar verilmesi muhtemelse) karar kesinleşmeden geçici paylaştırma da yapılmamalıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. PAY CETVELİ VE SON HESABIN DÜZENLENMESİ

VE

BU İŞLEMLERE KARŞI BİR MÜRACAAT YOLU OLARAK ŞİKÂyet

3.1. Pay Cetveli Kavramı Ve Pay Cetvelinin İçeriği

Türk hukuku açısından icrada paylaştırmaya ilişkin hükümler incelendiğinde, pay cetveli kavramına İcra ve İflâs Kanunu'nda yer verilmediği ve iflâsta yer alan hükümlere de bu hususta atıf yapılmadığı görülmektedir. Bu sebeple icrada düzenlenecek sıra cetveli, aynı zamanda pay cetveli işlevi de görür ve ayrıca bir pay cetveli düzenlenmez⁸²⁰. İflâs hukukunda ise İİK m.247 vd.'da pay cetveline ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Türk hukukunun aksine İsviçre'de pay cetveli hem icrada (İsv. İİK m.146-147) hem de iflâsta (İsv. İİK m.261-263) düzenlenmiştir.

Pay cetveli, İİK'nın sistematigine ve içinde düzenlendiği bölüme bakıldığında esasen paylaşırma sürecinin son halkasıdır ve dar anlamda paylaşırma olarak ifade ettiğimiz kısım içerisinde yer alır. Zira pay cetvelinin düzenlendiği İİK m.247 vd. hükümlerinin yer aldığı VI. bölüm başlığı "*Paraların Paylaştırılması*" şeklindedir. Daha önceki kısımlarda ifade ettiğimiz üzere iflâsta paylaşırma, paraların dağıtılmasından daha geniş bir süreçtir ve paraların alacaklılara dağıtılması, bu sürecin sonudur. Pay cetvelinin düzenlenmesi, paraların paylaştırılmasına ilişkin bu son hâlkada yer alan başlıca işlemlerden bir tanesidir.

Pay cetveli, masa mallarının paraya çevrilerek bedelinin tahsil edilmesinden ve sıra cetvelinin kesinleşmesinden sonra düzenlenen, iflâs masasında yer alan toplam paradan hangi iflâs alacaklısının ne kadar pay alacağını gösteren cetveldir⁸²¹. Pay

⁸²⁰ Meriç, 2015, **a.g.k.**, 162.

⁸²¹ Muşul, 2017, **a.g.k.**, 822-823; Kuru, 2016, **a.g.k.**, 471; Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 200; "...Davacı, pay cetveline itiraz ederek ipâtlini talep etmiştir. Pay cetveli her alacaklıya sıra cetveline göre isabet edecek

cetveliyle, masa mallarının satışından ve müflisin alacaklarının tahsil edilmesinden sonra elde edilmiş olan değerden, masa borçları ve iflâs masraflarının çıkarılmasının ardından, hangi alacaklıya hangi oranda pay düştüğü gösterilmiş olur⁸²². Dolayısıyla pay cetveli düzenlenmesi, bir dizi hesaplama işlemi yapılmasını gerekli kılar⁸²³.

Daha sonraki başlıklar altında detaylarını belirteceğimiz üzere pay cetveliyle amaçlanan; elde edilmiş satış bedelinden belirli tutarların mahsup edilmesiyle net gelirin hesaplanması ve bu hesap neticesinde sıra cetvelinde yer alan alacaklıların net gelirden ne kadar pay alacağını bir listeyle gösterilmesidir. Dolayısıyla pay cetvelinde öncelikle, müflise ait malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi ve varsa alacaklarının tahsil edilmesiyle elde edilmiş olan toplam bedelin gösterilmesi gerekir. Bununla birlikte sıra cetvelinde gösterilmemesine rağmen pay cetvelinde, iflâs masrafları ve masa borçlarına da yer verilmelidir. Nitekim uygulama da bu yöndedir⁸²⁴. Bunun haricinde, sıra cetvelinde yer alan alacaklıların her biri, bu alacaklıların alacak miktarları, elde edilen net tutardan ne kadar pay alacakları ve alacaklarının karşılanamayan miktarına da pay cetvelinde yer verilir⁸²⁵.

3.2. Pay Cetvelinin Hukukî Niteliği

Sıra cetvelinin hukukî niteliğine ilişkin açıklamalarımız⁸²⁶ esasında pay cetveli hakkında da geçerlidir. Bununla birlikte pay cetvelinin hukukî niteliği hakkında kısaca şu şekilde açıklama yapmak mümkündür:

Pay cetveli, iflâs yoluyla takip prosedürü içerisinde düzenlenmez ve pay cetvelinin bu özelliği onun icra takip işlemi olmadığını gösterir. Pay cetveli, iflâsın takipli veya takipsiz olarak ilan edilmiş olup olmadığı önem taşımaksızın, tasfiye prosedürü gereğince yapılan bir işlemdir. Tasfiye işleminin taşınması gereken bütün

hisseyi gösteren listedir...” Y. 19. HD., 9.10.2003 T., 5176 E., 9511 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 01.07.2020.

⁸²² Kren Kostkiewicz, 2018, **a.g.k.**, 416, Rn. 1496; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1452, Rn.8; Yıldırım ve DerenYıldırım, 2016, **a.g.k.**, 492.

⁸²³ H. Fritzsche (1955). *Schuldbetreibung Konkurs und Sanierung*. Zürich: Zürich Schulthess & Co AG, 169; B. Hanzı (1979). *Die Konkursverwaltung nach schweizerischem Recht*. Doktora Tezi, Zurich: Schulthess Polygraphischer Verlag AG, 179.

⁸²⁴ “...Masa borçları sıra cetvelinde gösterilmezse de, bunlara pay cetvelinde yer verilmelidir. İflâs idaresince “davacı tarafından açılan davalar karara bağlandıktan sonra pay cetveli düzenlenmesi gerektiği” hususu gözetilmeden pay cetveli düzenlenmesi usul ve yasaya uygun değildir...” Y. 19. HD., 09.10.2003 T., 5176 E., 9511 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 01.07.2020.

⁸²⁵ Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 200.

⁸²⁶ Bkz., Yukarıda 1. Bölüm, 1.2.8. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

unsurları⁸²⁷ pay cetveli taşır. Pay cetveli şüphesiz borçlunun malvarlığına yöneliktir ve takip içerisinde yer almaz. Pay cetveli sayesinde alacaklıların alacak payları tespit edilir. Ayrıca pay cetvelinin düzenlenmesi, tasfiye sürecini sona bir adım daha yaklaştırır. Çünkü pay cetveli, tasfiye süreci içerisinde yer alan paraların paylaşılmasına ilişkin son aşamaya dâhildir; pay cetvelinin düzenlenmesi ve kesinleşmesinden sonra alacaklıların alacağı ödenir, alacağı tam olarak ödenemeyen kişilere aciz belgesi verilir (İİK m.251). Daha sonra mahkeme, iflâsın kapatılmasına karar verir. Bu nedenle pay cetveli de tıpkı sıra cetveli gibi bir tasfiye işlemidir.

3.3. Pay Cetvelinin İşlevi

İflâta paylaştırma prosedürü içerisinde düzenlenen pay cetveli, hesaplanan net satış tutarından hangi alacaklının hangi oranda pay alacağını gösterir⁸²⁸. Dolayısıyla kesinleşmiş sıra cetveliyle tespiti yapılmış olan alacaklıların alacak miktarları, bu miktarların net satış tutarında karşılığını teşkil eden oranın belirlenmesi, pay cetvelinin işlevlerinden bir tanesidir. Sıra cetvelinden farklı olarak pay cetvelinde iflâs masrafları ve masa borçlarına da yer veriliyor olması sebebiyle pay cetveli; yalnız alacaklıların paylarını değil, aynı zamanda elde edilmiş satış tutarından iflâs masrafları ve masa borçlarına ne kadarlık bir miktar ayrılacağını gösterme işlevine de sahiptir. Pay cetveli düzenlenmesi ve kesinleşmesiyle birlikte alacaklıların alacaklarına kavuşmalarına bir adım daha yaklaşılmış olunur. Bu sebeple pay cetveli, iflâta paylaştırma prosedürünü ilerleterek sona yaklaştırma işlevini de yerine getirir.

Belirtmek gerekir ki pay cetveli, kesinleşmiş sıra cetveline dayalı olarak düzenleneceğinden⁸²⁹ pay cetvelinin düzenlenmesi esnasında, her bir alacaklının alacağına ilişkin araştırma yapılması gerekmez⁸³⁰. Bu yönüyle işlev bakımından sıra cetvelinden ayrılır.

⁸²⁷ Bkz., Yukarıda 1. Bölüm, 1.1.3. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

⁸²⁸ Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 453, Rn. 11.

⁸²⁹ “...İflâs İdaresinin, pay cetvelini kesinleşen sıra cetveline uygun olarak hazırlaması gerektiğinden, sıra cetveline karşı açılmış bütün davalar sonuçlanmadan pay cetveli düzenlenmemelidir...” Y., 19. HD., T. 04.12.1997, 8134 E., 10339 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 01.07.2020.

⁸³⁰ Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 200.

3.4. Pay Cetvelinin Düzenlenme Zamanı

Pay cetveli, sıra cetveline dayanır⁸³¹. Bu sebeple sıra cetveli kesinleşmeden pay pay cetveli düzenlenemez. Sıra cetveli kesinleşmeden pay cetvelinin düzenlenemeyeceği hususu İİK m.247 (İsv. İİK. m.261)'de açıkça hüküm altına alınmıştır. Hem Türk hukuku hem de İsviçre hukuku bakımından anılan düzenlemede, pay cetvelinin düzenlenebilmesi için ayrıca iflâs masasına ait satılan malların bedelinin tahsil edilmesi gerektiği de belirtilmiştir. Buradan yalnız malların satışı değil, aynı zamanda müflisin alacaklı olduğu durumlarda alacaklarının tahsil edilmiş olmasının da gerekli olduğu sonucu çıkarılmalıdır. Dolayısıyla pay cetvelinin düzenlenebilmesi için iflâs masasına dâhil olan malların paraya çevrilerek bedelinin tahsil edilmiş olması gerekir. İİK m.247 (İsv. İİK m.261) hükmünden yola çıkarak, pay cetvelinin düzenlenme zamanını, sıra cetveline ilişkin uyuşmazlıkların nihai bir şekilde sonuçlandığı, iflâs masasına dâhil haczedilebilir malvarlığı değerlerinin paraya çevrildiği ve alacaklarının tahsil edildiği an olarak görmek yanlış olmaz. Bu andan itibaren iflâs idaresi artık pay cetvelini düzenleyebilir⁸³².

Sıra cetvelinin aksine pay cetvelinin düzenlenmesi için belirli bir zaman dilimi kanunda öngörülmemiştir. Ancak kanunda bu yönde bir hükmün öngörülmemiş olması, pay cetveli düzenlenmesine ilişkin süre bakımından iflâs idaresinin keyfi davranabileceği anlamına gelmez. Bu sebeple pay cetveli, şartlar oluşup düzenlenebilir hale geldikten sonra, tasfiyenin gerektirdiği en makul süre içerisinde düzenlenmelidir. Aksi halde ilgililer tarafından pay cetvelinin düzenlenmemiş olması sebebiyle şikâyet yoluna başvurulması mümkündür⁸³³.

3.5. Pay Cetvelini Düzenleyen Mercî

Adi tasfiyede pay cetvelini düzenleyecek mercî iflâs idaresidir (İİK m.247; İsv. İİK m.261). Tasfiyenin adi şekilde yürütüldüğü durumlarda bazen sıra cetvelini düzenleyen mercî ile pay cetvelini düzenleyen mercî farklı olabilir. Örneğin birinci alacaklılar toplantısında iflâs idaresi seçilememiştir. Bu durumda tasfiye işlemlerini ikinci alacaklılar toplantısına kadar iflâs dairesi yürüteceği için (İİK. m.222; İsv. İİK m.236), iflâs dairesi sıra cetvelini düzenlemiştir ve sıra cetvelinin düzenlenmesinden

⁸³¹ Göschke, 1915, **a.g.k.**, 167; Fritsche, 1955, **a.g.k.**, 149; Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 453, Rn. 11; Spühler ve Dolge, 2011, **a.g.k.**, 64, Rn. 219.

⁸³² Bu düzenlenme zamanı kuşkusuz kesin pay cetveli (*Die definitive Verteilungsliste*) için geçerlidir.

⁸³³ Bu hususta ayrıca bkz., aşağıda 3. Bölüm, 3.11.3.4. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

sonra yapılan ikinci alacaklılar toplantısında iflâs idaresi seçilmiştir. İşte böyle bir durumda sıra cetvelini düzenleyen iflâs dairesiyken pay cetvelini düzenleyen iflâs idaresidir. Adi tasfiyede iflâs idaresinin ikinci alacaklılar toplantısı veya sonraki bir zamanda seçilememiş olması hâlinde, iflâs dairesi tasfiye işlemlerini yürüteceği için pay cetvelini düzenleme yetkisi de iflâs dairesine aittir.

Tasfiyenin basit şekilde yürütülmesi hâlinde tasfiye işlemlerini yapma yetkisi iflâs dairesine aittir. İİK m.218’de açıkça elde edilecek bedellerin dağıtımını iflâs dairesinin yapacağı belirtilmiştir. Bu sebeple bir tasfiye işlemi olan pay cetvelini de iflâs dairesi düzenler. İsviçre hukukunda da Türk hukukunda olduğu gibi basit tasfiyeyi yürütme yetkisi iflâs dairesine ait olduğu için, pay cetvelini iflâs dairesi düzenler (İsv. İİK m.231).

3.6. Geçici Paylaştırma

Tasfiye sürecinin mümkün olduğunca hızlı sonuçlanması, paraların bir an evvel alacaklılara dağıtılması sayesinde mümkün olur. Ancak tasfiyeye ait malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi ve elde edilen değerlerin kesin olarak dağıtılması, hem belirli şartların varlığına bağlıdır hem de bu süreçte açılacak davalar ve başvurulabilecek şikâyet yolları sebebiyle uzayabilir. Paraların kesin olarak dağıtılmasına ilişkin aşamaya gelinceye kadar alacaklıların mağduriyetinin giderilmesi amacıyla İcra ve İflâs Kanunu m.252’de (İsv. İİK m.266) geçici paylaştırma yolu öngörülmüştür.

İİK m.252’ye göre itiraz süresinin bitmesinin ardından geçici paylaştırmalar yapılabilir. Buradaki itiraz ile kastedilen, sıra cetveline karşı başvurulabilecek müracaat yollarıdır. Dolayısıyla sıra cetveline karşı müracaat yollarına ilişkin başvuru süresinin dolmasıyla geçici paylaştırma yapılabilir hale gelir⁸³⁴. Nitekim İsviçre İcra ve İflâs Kanunu m.266’da da açıkça, sıra cetveline itiraz için öngörülmüş olan sürenin dolmasından sonra geçici paylaştırma yapılabileceği hükmü yer alır. Doktrindeki bir görüşe göre⁸³⁵ geçici paylaştırma, sıra cetvelinin kesinleşmesinin ardından yapılabilir. Doktrindeki baskın ve bizimde katıldığımız diğer bir görüşe göre⁸³⁶ ise geçici

⁸³⁴ Aşık, 2018, **a.g.k.**, 272.

⁸³⁵ Pekcanitez, 2020, **a.g.k.**, 465.

⁸³⁶ Aşık, 2018, **a.g.k.**, 279; Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 493; Arslan, Yılmaz ve Taşpınar Ayvaz, 2016, **a.g.k.**, 521; Kren Kostkiewicz, 2018, **a.g.k.**, 418, Rn. 1505; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1364; Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 533, Rn. 2; Fritzsche, 1955, **a.g.k.**, 170.

paylaştırma yapılabilmesi için sıra cetvelinin kesinleşmesi gerekmez; sıra cetveline müracaat yollarına ilişkin sürenin dolmuş olması yeterlidir. Yargıtay'ın her iki yönde de kararları mevcuttur⁸³⁷. Geçici paylaştırmanın amacı, sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvurulmuş olması veya satışların uzaması hâlinde, elde edilmiş olan tutarların alacaklılara dağıtılmasıdır. Böylece tasfiyenin uzaması ihtimaline karşın alacaklıların menfaatleri korunur. Ayrıca, İİK m.252 (İsv. İİK m.266)' de açıkça, itiraz süresinin dolmasından sonra geçici paylaştırma yapılabileceğinden bahsedilmiş; sıra cetvelinin kesinleşmesi bir şart olarak aranmamıştır. Dolayısıyla kesin paylaştırma, sıra cetveline ilişkin uyuşmazlıkların nihai bir şekilde sonuçlanması ve paylaştırmaya esas alınacak bedellerin tamamının eksiksiz bir şekilde tahsil edilmesinden sonra yapılabilecek iken; geçici paylaştırma, sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvuruya ilişkin sürenin dolmasının ardından, elde geçici paylaştırmaya değer bir miktarın var olması hâlinde yapılabilir hâle gelir⁸³⁸. Sıra cetveline itiraz davası açılmışsa ya da sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurulmuşsa yapılmasına karar verilen paylaştırma, geçici paylaştırma olur. Tasfiyeye dâhil olan bütün malvarlığı değerleri paraya çevrilmiş olsa dahi sıra cetveli kesinleşmedikçe kesin paylaştırma yapılamayacağı için sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvurulmuş olması halinde yapılacak paylaştırma, geçici paylaştırma olur.

Burada şu hususu belirtmek gerekir: Sıra cetveli kesinleşmiş olsa dahi masaya ait tüm malvarlığı değerleri paraya çevrilmemişse, yapılacak paylaştırma yine geçici paylaştırma olur. Çünkü kesin pay cetvelinin düzenlenebilmesi için masaya dâhil olan tüm malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi ve bedellerinin tahsil edilmesi aranmıştır (İİK m.247). Kesin pay cetveli kesin paylaştırmadan önce düzenleneceğinden, masa mallarının tamamı paraya çevrilmemişse, sıra cetveli kesinleşmiş olsa dahi yapılacak paylaştırma geçici paylaştırmadır.

⁸³⁷ “...Pay cetveli kesinleşmiş sıra cetveli esas alınarak düzenlenir; sıra cetveli henüz kesinleşmemişse ihtilaflı alacaklar için gerekli pay, ilgisine ödenmeksizin ayrılır...” Y. 19. HD., 15.12.2005 T., 8406 E., 12565 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 01.07.2020; “...Geçici dağıtım yapılabilmesi için, sıra cetvelinin düzenlenmiş ve sıra cetveline itiraz süresinin geçmiş olması gerektiği fakat sıra cetveli kesinleşmeden de geçici dağıtım yapılabileceği, sıra cetveli henüz kesinleşmemişse ihtilaflı alacaklar için gerekli payın ilgisine ödenmeksizin ayrılacağı...” Y. 19. HD., T. 15.12.2005, 8406 E., 12565 K.; “...geçici dağıtım pay cetveli, kesinleşmiş sıra cetveline uygun olarak düzenlenir. Sıra cetvelinin kesinleşmiş olması karşısında, sıra cetveline yönelik iddiaların dinlenmesi mümkün olmadığı gibi, davacının pay cetveline yönelik iddiası bakımından da, pay cetvelinin kesinleşmiş sıra cetveline uygun düzenlenip düzenlenmediğinin incelenmesi ile yetinilmek gerekirken...” Y. 19. HD., 23.03.2006 T., 1076 E., 2954 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 01.07.2020.

⁸³⁸ Belirtmek gerekir ki çalışmamızda yalnız pay cetveli ifadesine yer verilmiş olması durumunda yaptığımız açıklamalar, kesin pay cetveline ilişkindir. Geçici pay cetveli hakkında açıklama yapılmak istendiği takdirde bu husus açıkça belirtilecek ve geçici pay cetveli ifadesine yer verilecektir.

Geçici paylaşırma yapılabileceği kararının hangi merci tarafından verileceğine ilişkin bir düzenleme Türk hukukunda yer almaz. Ancak doktrinde, ikinci alacaklılar toplantısının geçici paylaşırmaaya karar vermeye yetkili olduğu kabul edilmekle birlikte iflâs idaresinin de tasfiyeyi yürütmekle görevli organ olarak geçici paylaşırma kararı verebileceği ifade edilmektedir⁸³⁹. İsviçre hukukunda ise her ne kadar geçici paylaşırmanın düzenlenmiş olduğu İİK m.266'da geçici paylaşırmaayı yapacak merci hakkında açık bir düzenleme yer almasa da iflâs idaresine ilişkin düzenlemelerin yer aldığı İİK m.237/3/5 gereğince, alacaklılar toplantısında başka yönde bir karar alınmadıkça, iflâs idaresinin geçici paylaşırma yapabileceği hüküm altına alınmıştır. Ancak iflâs idaresinin yanında alacaklılar toplantısında⁸⁴⁰ da geçici paylaşırma kararı verebileceği doktrinde kabul edilmektedir⁸⁴¹. Biz iflâs idaresi tarafından geçici paylaşırmaaya karar verilebileceğini düşünüyoruz. Çünkü kesin dağıtmayı yapacak olan organ iflâs idaresidir ve bu dağıtımı yapmak için alacaklılar toplantısından bir yetki alması gerekmez; bu yöndeki kararı kendisi verebilir. Geçici paylaşırmaada da kesin paylaşırmadan farklı olarak iflâs idaresinin görevli olmadığını düşünmemizi gerektiren bir düzenleme yoktur.

Geçici paylaşırmanın yapılabilmesi yönünde bir karar verilebilmesi için masaya dâhil olan tüm malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi gerekmemekle birlikte yapılmış olan paraya çevirme işlemleri neticesinde elde edilmiş olan değerin paylaşırmaaya değer bir miktar olması gerekir⁸⁴². Çünkü geçici paylaşırmanın amacı, paraya çevrime işlemlerinin ve sıra cetveline müracaat yollarına başvurulmuş olması nedeniyle tasfiyenin uzayacak olması durumunda, alacaklıların alacağının kısmen de olsa ödenmesidir. Ancak şüphesiz geçici paylaşırma için de bir takım işlemler ve masraflar yapılır. Bu sebeple, en azından paylaşırmaaya değecek bir bedelin elde edilmiş olması gerekir. Paylaşırmaaya değer bir bedelin elde edilmiş olması hâlinde, sıra cetvelinin kesinleşmesi veya malların tamamının satılması beklenmeden geçici dağıtma yapılabilir⁸⁴³.

⁸³⁹ Berkin, 1972, **a.g.k.**, 379; Yılmaz, 1976, **a.g.k.**, 155; Deliduman, 2005, **a.g.k.**, 111; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1164; Kuru, 2017, **a.g.k.**, 2017; Aşık, 2018, **a.g.k.**, 275 vd.

⁸⁴⁰ Geçici paylaşırma ancak sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvuruya ilişkin sürenin dolmasından sonra yapılabileceğinden geçici paylaşırma kararının verilebileceği alacaklılar toplantısı şüphesiz ikinci alacaklılar toplantısıdır. Aynı yönde bkz. Aşık, 2018, **a.g.k.**, 277.

⁸⁴¹ Jeager, 1997/99, **a.g.k.**, 533, Rn. 2; Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 464, Rn. 454.

⁸⁴² Aşık, 2018, **a.g.k.**, 277 vd.

⁸⁴³ Aşık, 2018, **a.g.k.**, 273 vd; İsviçre hukukunda, basit tasfiyenin uygulandığı durumlarda, geçici dağıtma kabul edilmemiştir. Kren Kostkiewicz, 2014, **a.g.k.**, 382, Rn. 1455. Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 464

Geçici paylaştırmanın yapılabilmesi için sıra cetvelinin kesinleşmesi gerekmemekle birlikte, hazırlanmış olan sıra cetveline uygun bir geçici pay cetveli (*die provisorische Verteilungsliste*) düzenlenmelidir⁸⁴⁴. Nitekim uygulamada Yargıtay da bu yönde karar vermektedir⁸⁴⁵. Gerek geçici pay cetvelinin düzenlenmesinde gerekse de düzenlenen geçici pay cetveline dayalı olarak yapılacak paylaştırmada, kesin pay cetveline ilişkin hükümlerin dikkate alınması gerekir. Dolayısıyla öncelikle masa borçlarının ve iflâs masraflarının ödenmesi, daha sonrasında ise düzenlenmiş ancak kesinleşmemiş sıra cetvelinde belirtilen esaslara uygun olarak iflâs alacaklarının dağıtılmasına geçilmesi gerekir⁸⁴⁶.

Geçici pay cetveli de kesin pay cetveli gibi incelenmek üzere iflâs dairesinde on gün süreyle açık bırakılır ve her alacaklıya hem geçici pay cetvelinin iflâs dairesinde incelenmek üzere hazır bulunduğu hem de kendi payı bildirilir (İİK m.249; İsv. İİK m.263). Ayrıca kesin pay cetvelinde olduğu gibi geçici pay cetveli aleyhine de İİK m.16 (İsv. İİK m.17 vd.) gereğince şikâyet yoluna başvurulması mümkündür⁸⁴⁷. Geçici pay cetvelinin sıra cetveline uygun düzenlenmemiş olması veya diğer şekli aykırılıklar geçici pay cetveline karşı başvurulabilecek şikâyetin konusunu oluşturabilir⁸⁴⁸. Geçici pay cetveli aleyhine şikâyet yoluna başvurulursa ve bu şikâyet paylaşmayı etkileyecek nitelikte olursa, geçici paylaştırmanın paylaştırmaya etki edebileceği oranda ertelenmesi mümkündür (İİK m.250).

Geçici paylaştırma yapılırken, çekişmeli alacaklar için de paylar hesaplanarak bedel ayrılmalı ve bu bedel, İİK m.9 gereğince iflâs dairesine ait banka hesaplarında muhafaza edilmelidir (İİK m.252/2). İsv. İİK m.266'da bu yönde bir hüküm yer

Rn. 11; P.F. Siegen (1994). Das Summarische Konkursverfahren. Doktora Tezi, Zürich: der Rechtswissenschaftlichen Fakultät der Universität Fer'iburg in der Schweiz., 127; Bu duruma gerekçe olarak ise basit tasfiye sürecini karmaşık hâle getireceği düşüncesi gösterilmiştir. Siegen, 1994, **a.g.k.**, 127; Türk hukukunda ise basit tasfiyeye ilişkin bu yönde bir düzenleme veya doktrinde bu yönde bir görüş mevcut değildir.

⁸⁴⁴ Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 465; Aşık, 2018, **a.g.k.**, 279; Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 493; Arslan, Yılmaz ve Taşpınar Ayvaz, 2016, **a.g.k.**, 521; Kren Kostkiewicz, 2014, **a.g.k.**, 381, Rn. 1454; Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 454, Rn. 17; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1364; Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 201; Altay, 2004, **a.g.k.**, 1752; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2470, Rn. 2; Jeager, 1997/99, **a.g.k.**, 533, Rn. 2; Fritzsche, 1955, **a.g.k.**, 170.

⁸⁴⁵ "...İcra ve İflâs Kanunu'nun 235 nci maddesinde öngörülen sıra cetveline itiraz süresinin dolmasından sonra geçici dağıtımlar yapılabilir. Geçici dağıtım pay cetveli, sıra cetveline uygun bir şekilde düzenlenmelidir. Bu durumda icra mahkemesince, davacıya pay cetvelinde isabet eden payın, sıra cetvelinde kabul edilmiş miktara uygun olup olmadığı denetlenmeli ve ulaşılabacak sonuca göre bir karar verilmelidir..." Y. 19. HD., 01.12.2005 T., 6543 E., 11934 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 01.07.2020.

⁸⁴⁶ Aşık, 2018, **a.g.k.**, 282.

⁸⁴⁷ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2312, Rn. 6.

⁸⁴⁸ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2313, Rn. 6.

almamakla birlikte KOV m.82/2’de çekişmeli alacakların hemen ödenmeyerek muhafaza edileceği belirtilmiştir.

Geçici paylaştırmada, alacaklılara alacaklarından daha fazla bir ödeme yapıldığı tespit edilirse ödenmiş olan paranın iflâs idaresince talep edilebileceği⁸⁴⁹ ve hatta bu doğrultuda istirdat davası açılması gerektiği doktrinde kabul edilmektedir⁸⁵⁰. Bu hususta Türk hukukunda özel bir düzenleme yoktur. Ancak geçici paylaştırmada alacaklılara fazla ödeme yapılması halinde dava açmak yerine İİK m.361’in uygulanıp uygulanamayacağı tartışılabilir. İİK m.361’de icra dairelerince alacaklılara fazla ödeme yapılırsa bu ödemenin ayrıca bir hüküm alınmasına gerek olmaksızın geri alınacağı ifade edilmiştir. Böylece icra takipleri neticesinde alacaklıya fazla para ödenmesi halinde, herhangi bir dava açmaya gerek olmaksızın ödenen fazla para geri alınabilir. İflâs idaresi de geçici paylaştırmada alacaklılara fazla ödeme yaptığıında dava açmak ve sürecin uzamasına sebep olmak yerine verdiği fazla parayı geri alabilmelidir. Bu sebeple iflâs idaresinin paraların dağıtılması aşamasında yapacağı fazla ödemeyle ilgili İİK m.361’in kıyasen uygulanabileceğine dair atıf ya da bu hususta özel düzenleme yapılması yerinde olur.

3.7. Pay Cetveli Oluşturulmasının Şartları

3.7.1. Masa mallarının paraya çevrilmiş ve malların bedelinin tahsil edilmiş olması

Pay cetvelinin düzenlenebilmesi için sağlanması gereken ilk şart, satılan malların bedelinin tahsil edilmiş olmasıdır (İİK m.247; İsv. İİK. m.261). Dolayısıyla pay cetvelinin düzenlenebilmesi, masaya dâhil olan malların paraya çevrilmesi işlemlerinin tamamlanmış olmasını ve bunun yanında da elde edilen bedelin tahsil edilmiş olmasını gerektirir⁸⁵¹.

Paraya çevirme ve bedelinin tahsilinin tamamlanmasıyla kastedilen, masaya dâhil olan tüm malvarlığı değerleri, hak ve alacakların⁸⁵² paraya çevrilmesi olmamalıdır. Müflis her ne kadar iflâs etmiş olsa da paraya çevirme işlemleri sırasında iflâs

⁸⁴⁹ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 533, Rn. 2.

⁸⁵⁰ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2312, Rn. 5; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1476, Rn. 5.

⁸⁵¹ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2422 Rn. 2 vd.

⁸⁵² Masaya dâhil olan mal, hak ve alacaklara ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Korkmaz, 2010, **a.g.k.**, 94 vd.

idaresinin, müflisin menfaatlerini de gözetmesi⁸⁵³ ve iflâs masrafları-masa borçları ile alacaklıların tamamını karşılayacak tutarda malvarlığı değerini paraya çevirmesi; masada daha fazla malvarlığı değerinin var olması hâlinde, iflâsın kapanmasıyla birlikte bu değerleri müflise iade etmesi gerekir⁸⁵⁴. Bu sebeple iflâs idaresince, belirli mal ve haklara ilişkin yapılacak paraya çevirme ve bedelin tahsili işlemlerinin ardından, tüm borçların kapanacağı kanaatine ulaşıldığı takdirde pay cetvelinin düzenlenmesine ilişkin ilk şart gerçekleşmiş olur.

Masa mallarının paraya çevrilmesinde esas olarak kabul edilmiş olan yol, açık arttırmadır (İİK m.241; İsv. İİK. m.256). Ancak ikinci alacaklılar toplantısı tarafından karar verilmiş olduğu takdirde pazarlık suretiyle de malların paraya çevrilmesi mümkündür⁸⁵⁵. Üzerinde rehin hakkı tesis edilmiş olan malların paraya çevrilmesinde pazarlık suretiyle satışın uygulanabilmesi için salt alacaklılar toplantısının bu yönde kararı yetmez. Aynı zamanda eşya üzerinde rehin hakkı sahibi olan kimselerin de rızası gerekir (İİK m.241/2). Dolayısıyla üzerinde rehin hakkı tesis edilmiş olan mallar hakkında, alacaklılar toplantısı tarafından pazarlıkla satış kararı verilse dahi, rehin hakkı sahibi/sahipleri rıza göstermezse mal açık arttırma usûlüyle satılır. Masaya dâhil malların bir kısmının açık arttırma usûlüyle bir kısmının ise pazarlık suretiyle paraya çevrilmesi de elbette mümkün olabilir.

İİK m.241 ve İsv. İİK m.256 düzenlemelerinden yola çıkarak, adi tasfiye usûlünün uygulandığı durumlarda iflâs idaresinin, satış usûlünü kendisinin belirleme yetkisinin bulunmadığını söylemek mümkündür. İİK m.229; İsv. İİK m.243'te yer alan⁸⁵⁶ ve iflâs idaresi tarafından geciktirilmeksizin satışın yapılabileceği hâllerde⁸⁵⁷ dahi iflâs idaresi paraya çevirmeyi kural olarak açık arttırma yoluyla yapmalıdır. Zira iflâs idaresi tarafından pazarlık suretiyle satışın yapılabilmesi, gecikmeksizin paraya

⁸⁵³ Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 93.

⁸⁵⁴ Karşı, 2014, **a.g.k.**, 526; Kuru, 2013, **a.g.k.**, s.1350.

⁸⁵⁵ Türk hukukunda alacaklılar tarafından karar verilmiş olması kaydıyla, taşınır-taşınmaz mal ayrımı yapılmaksızın, pazarlık suretiyle satış mümkün kılınmıştır. Ancak, İsviçre hukukunda kıymetli eşyaların ve taşınmaz malların pazarlık suretiyle satılabilmesi yalnız alacaklılar tarafından karar verilmesine değil aynı zamanda öncelikle tasfiyeye dâhil olmuş alacaklılara yüksek pey teklif etme imkânının tanınmış olmasına bağlanmıştır (İsv. İİK. m.256/3).

⁸⁵⁶ İsviçre İİK m.243'te İİK m.229'dan daha farklı ifadelere yer verilmiştir. Nitekim İİK m.229'da kıymeti hızla düşen ve muhafazası masraflı olan mallar bakımından acele satış kararı verilebileceğinden bahsedilmektedir. Oysa İsv. İİK m.243'de, bu masraflar açıklanmış ve "hızla değer kaybeden, bakımı masraflı olan, orantısız derecede yüksek depolama maliyeti gerektiren mallar" ın acele satışının yapılacağından bahsedilmiştir. Ayrıca her iki hükümde de paralel olarak, borsa ve piyasada fiyatı bulunan eşyaların iflâs idaresi tarafından derhâl satışına karar verilebileceği düzenlenmiştir.

⁸⁵⁷ Bu hâllerle ilgili açıklamalar için bkz. S. Özmuncu (2005). *Cebri İcra Hukukunda Pazarlık Suretiyle Satış*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, s.366 vd.

çevirme işleminin yapılmasını gerekli kılan, muhafaza masrafı fazla olan⁸⁵⁸ ya da kıymeti hızla düşen mallarda dahi alacaklılar toplantısının vereceği karara bağlıdır. Ancak bu malların satışı için ikinci alacaklılar toplantısının beklenmesi, satıştan elde edilecek menfaati büyük ölçüde zedeleyebileceği için bu mallar hakkındaki pazarlık suretiyle satış kararının ilk alacaklılar toplantısında alınması da kanun koyucu tarafından mümkün kılınmıştır (İİK m.224). Doktrinde bazı yazarlar tarafından, acele satışı gerektiren hâllerde, alacaklılar toplantısı tarafından karara bağlanmamış olsa dahi iflâs idaresi tarafından pazarlık suretiyle satışın yapılabileceği kabul edilmektedir⁸⁵⁹. Biz de pazarlık suretiyle satışın, acele hâllerde yapılması gereken satışa nitelik olarak daha uygun olduğunu, bu sebeple alacaklılar toplantısı tarafından karar verilmemiş olsa dahi iflâs idaresinin pazarlık suretiyle satışı gerçekleştirmesinin mümkün olduğu düşüncesini paylaşmaktayız⁸⁶⁰.

Adi tasfiyenin uygulandığı durumlarda satış usûlünü belirleme yetkisi her ne kadar iflâs idaresine bırakılmamışsa da belirlenen usûlde satışı gerçekleştirme yetkisi, iflâs idaresine aittir. Basit tasfiye usûlünün uygulandığı durumlardaysa gerek acele hâllerde gerekse de normal zamanlarda, satış usûlü iflâs dairesi tarafından belirlenir ve satış, iflâs dairesi tarafından gerçekleştirilir. Taşınır ve taşınmaz mallarda satış usûlü, tasfiye usûlü bakımından karar veren merci ve satışı yapan merci açısından farklılık taşısa da, verilen kararın ardından satış usûlü hakkında uyulması gereken hükümler aynıdır (İİK m.242-243-244; İsv. İİK m.257-258 ve 259).

Masa mallarının paraya çevrilmesinden yalnız taşınır ve taşınmaz malların satışı anlaşılmamalıdır. Müflisin alacaklı olduğu durumlarda, bu alacakların tahsilinin de sağlanması gerekir. Alacakların tahsili için takip yapılması veya dava açılması, adi tasfiye usûlünde iflâs idaresi; basit tasfiye usûlündeyse iflâs dairesi tarafından gerçekleştirilir. Dava açılmak veya takip yapılmak suretiyle tahsil edilen alacaklar da masaya dâhil edilir.

⁸⁵⁸ Kanunda her ne kadar “*muhafazası masraflı olan*” ifadesine yer verilmiş olsa da biz bu ifadeden anlaşılması gerekenin, “*muhafaza masrafları fazla olan*” mallar şeklinde olması gerektiğini düşünüyoruz. Zira masaya ait olan ve taşınır nitelik taşıyan malların her birinin muhafaza edilmesi ve bütün taşınır malların muhafazası için bazı masrafların yapılması gerekir. Acele satışı gerektiren muhafaza masrafları, malların acele satışı yapılmayıp, olağan satışının beklenmesi hâlinde elde edilecek satış bedelinin, o süre zarfına kadar malların muhafazası için yapılmış olan masrafların altında olmasıdır.

⁸⁵⁹ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1317; Erdönmez, 2005, **a.g.k.**, 110; Özmumcu, 2005, **a.g.k.**, 367.

⁸⁶⁰ İcra hukukunda benzer yönde çalışma için bkz. T. Arslanpınar Tat (2020). İcra Dairesi Tarafından Vaktinden Evvel Satış. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.151, s.199-234.

Pay cetvelinin düzenlenmesinin ilk şartı yalnız paraya çevrilmenin tamamlanması şeklinde anlaşılmayıp, paranın tahsilini gerektirir. Dolayısıyla taşınır ve taşınmaz satışlarının açık arttırmayla yapılması durumunda, paranın derhâl veya iflâs idaresi tarafından kanunen verilmesi mümkün kılınmış süre sonunda tahsil edilmiş olmaması (İİK m.244 tarafından yapılan atıf gereği, İİK m.118 gereğince bu süre taşınırlarda yedi güne kadar; İİK m.130 gereğince taşınmazlarda on güne kadardır.; İsviçre İİK m.259 tarafından yapılan atıf gereği, İsv. İİK m.129’a göre bu süre taşınırlarda yirmi güne kadar; İsv. İİK. m.136’ya göre ise altı aya kadardır.) hâlinde, pay cetvelinin düzenlenmesine geçilemez. Pazarlık suretiyle yapılan satışlarda, satış bedelinin ne kadarlık bir süre içerisinde ödeneceğine ilişkin hüküm bulunmamakla birlikte bu hususta açık arttırmaya ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanacağı kabul edilmektedir⁸⁶¹. Pazarlık suretiyle yapılan satışlarda da pay cetvelinin düzenlenmesi için paranın tahsili gerektiğinden, para tahsil edilmedikçe pay cetvelinin düzenlenmesi mümkün olmaz.

Pay cetvelinin düzenlenebilmesi için masa mallarının tamamının veya alacaklıların alacak tutarının tamamını karşılayacak kısmının paraya çevrilerek tahsil edilmiş olması aranan bir şart iken İİK m.245 (İsv. İİK. m.260) gereğince takip yetkisi alacaklılara devredilmiş olan alacakların tahsilinin sağlanması da beklenmeli midir? Bu alacakların tahsilinin bekleneceği dönem için pay cetvelinin düzenlenmesi ertelenmeli midir? Öncelikle belirtmek gerekir ki ikinci alacaklılar toplantısında, müflisin taraf olduğu hukuk davalarına devam edilip edilmeyeceği karara bağlanacağı gibi (İİK m.194; İsv. İİK m.207) ayrıca masanın menfaatlerinin gerektirdiği yeni dava ve takiplerin de açılıp açılmayacağı karara bağlanır. Masa tarafından takip edilmesine lüzum görülmeyen (başarısız olunacağı düşüncesiyle) davalarla ilgili dava takip yetkisi, talep eden bir alacaklı veya birden fazla alacaklıya devredilebilir⁸⁶². Alacaklı olarak sıra cetveline kabul edilmiş olan kişiler, mevcut sıraları önem taşımaksızın⁸⁶³ dava takip yetkisinin kendilerine verilmesini talep edebilirler. Bu alacaklılar yürütülen dava sonunda başarılı olurlarsa dava neticesinde elde ettikleri bedelden öncelikle kendi

⁸⁶¹ M. Erturgut(2000). *İcra ve İflâs Hukukunda Menkullerin Paraya Çevrilmesi*. Ankara: Yetkin Yayınları, 188; Özümucu, 2005, **a.g.k.**, 207; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1352.

⁸⁶² “...Müflisin davacı olduğu davalarda, iflâs idaresi bir davanın başarı şansı olduğu kanısına varırsa, masanın bu davayı takip etmesine karar verir; bu karar ikinci alacaklılar toplantısının uygun bulması ile kesinleşir ve ikinci alacaklılar toplantısından sonraki on günlük süre geçince, bundan böyle davaya, davacı olarak iflâs idaresi tarafından devam edilir. İflâs idaresi ve ikinci alacaklılar toplantısı, davanın başarı şansı olmadığı kanısına varırlarsa, masanın davayı takip etmemesine karar verirler. Bu hâlde, o davayı takip yetkisi, isteyen alacaklıya devredilir (md. 245)...” Y. 23. HD., 28.09.2017 T., 467 E., 2424 K., Kaynak: www.kazanci.com, Erişim Tarihi: 05.07.2020.

⁸⁶³ Jaeger, 1999/97, **a.g.k.**, 492, Rn. 4.

yapmış olduğu masraflar çıkarılır ve davayı takip eden alacaklının/alacaklıların alacağı kendilerine verilir (İİK m.245; İsv. İİK. m.260/2). Birden fazla kişinin dava takip yetkisini devralarak başarılı olmuş olması durumunda elde edilen bedel, bu kimselere sıraları dikkate alınarak paylaşılır⁸⁶⁴. Kalan bir bedel olursa bu bedel masaya aktarılır (İİK m.245; İsv. İİK. m.260/2). Dolayısıyla pay cetvelinin düzenlenmesinde İİK m.245 ve İsv. İİK m.260/2 gereğince asıl önem taşıyan nokta, alacaklı/alacaklılar tarafından takip edilen davaların neticesinde davacı alacaklının alacağının pay cetvelinde mahsup edilecek olması ve masaya belirli bir bedel kalabilecek olması ihtimalidir. Pay cetvelinin düzenlenmesinin bu davanın/davaların neticelenerek bedelin elde edileceği süre zarfına kadar ertelenip ertelenmeyeceği, ihtimallere göre değişiklik göstermelidir:

Çekişmeli hakka ilişkin açılmış olan dava neticesinde masaya kalma ihtimali bulunan bedel olmaksızın, masanın paraya çevrilmiş olan aktifi, masanın borçlarını ve tüm alacaklıların mevcut alacak tutarının tamamını karşılayacak düzeydeyse, çekişmeli nitelikteki alacaklar için yürütülmekte olan dava sonucunun beklenmesine gerek yoktur. Zira bu dava olumlu sonuçlansa ve masaya bir miktar bedel kalsa dahi mevcut durumda bir değişiklik olmaz; alacaklılar alacağının tamamına kavuşmuş olurlar.

Masanın paraya çevrilmiş olan aktifi, masanın borçları ve tüm alacaklıların mevcut alacak tutarının tamamını karşılayacak düzeyde değilse o zaman iki farklı durum ortaya çıkabilir⁸⁶⁵. Eğer çekişmeli hakka ilişkin yürütülecek dava neticesinde elde edilecek değerden, dava takip yetkisini devralmış olan alacaklının/alacaklıların masraf ve alacaklarını karşıladıktan sonra masaya aktarılacak bir miktar kalacaksa kesin pay cetvelinin düzenlenmesi için beklenmelidir. Zira böyle bir durumda sıra cetvelinde yer alan diğer alacaklıların da menfaati söz konusudur. Ancak eğer çekişmeli hakka ilişkin yürütülecek dava neticesinde elde edilecek değerden, dava takip yetkisini devralmış olan alacaklının/alacaklıların masraf ve alacaklarını karşıladıktan sonra masaya aktarılacak bir miktar kalmayacaksa o zaman pay cetvelinin düzenlenmesi için bu davaların neticelenmesine gerek yoktur. Çünkü böyle bir durumda, sıra cetveline kayıtlı diğer alacaklılar için olumsuz bir durum ortaya çıkmaz⁸⁶⁶.

Burada masaya kalma ihtimali olan miktarın ve davanın seyrinin de pay cetvelinin düzenlenmesi için bekleyip beklememek hususunda önem taşıdığını düşünüyoruz. Zira

⁸⁶⁴ Jaeger, 1999/97, **a.g.k.**, 492, Rn. 4.

⁸⁶⁵ Aynı yönde görüş için bkz. Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1359; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2422, Rn. 3.

⁸⁶⁶ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 1998, **a.g.k.**, 2422, Rn. 2422.

dava kazanılsa dahi masaya kalacak olan miktar çok ufak bir miktar olup, alacaklıların paylarında bir değişikliğe yol açmayacaksa pay cetvelinin düzenlenmesi için davanın sonuçlanmasını ve alacağın tahsilini beklemek anlamlı olmaz. Bu durum, paylaşırma sürecini kesin bir şekilde sonuçlandırmayı geciktirir. Aynı şekilde pay cetvelinin düzenlenmesi için gidişatından kazanılamayacağı aşıkâr olan bir davanın neticelenmesini beklemek de anlamlı değildir.

3.7.2. Sıra cetvelinin kesinleşmiş olması

Pay cetvelinin düzenlenebilmesi için alacakların tahsilinin yanısıra sıra cetvelinin kesinleşmiş olması da bir şart olarak aranmaktadır (İİK m.247; İsv. İİK. m.261)⁸⁶⁷. Sıra cetvelinin kesinleşmiş olması için ilk ihtimal, sıra cetveline karşı müracaat yollarına hiç başvurulmamış olmasıdır. Belirtelim ki sıra cetveline karşı müracaat yollarıyla kastettiğimiz hem sıra cetveline itiraz davaları hem de sıra cetveline karşı şikâyet yoludur. Süresi içerisinde sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvurulmamış olmasıyla sıra cetveli kesinleşir.

Sıra cetvelinin kesinleşmesini mümkün kılan diğer bir ihtimal ise sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvurulmuş olsa dahi ilk derece mahkemesi tarafından verilmiş olan karara karşı, taraflarca süresi içerisinde kanun yolu incelemesine başvurulmamış veya başvurulmamış olmasıdır. Bu ihtimalde, ilk derece mahkemesince verilen karara karşı kanun yoluna başvuru süresinin dolmasıyla karar kesinleşir.

Sıra cetvelinin kesinleşmesini mümkün kılan son ihtimal, sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvurulduğunda ilk derece mahkemesi tarafından verilen karara karşı başvurulabilecek kanun yollarının, taraflarca başvurulmak suretiyle tüketilmesidir. İlk derece mahkemesi tarafından verilmiş olan karara karşı başvurulabilecek bir olağan kanun yolunun kalmamasıyla birlikte, sıra cetveli kesinleşir.

⁸⁶⁷ “...Davacı vekili, müflis şirket iflâs masasına 30 ve 31. sırada kaydı yaptırılan alacakların iflâs idaresince reddedildiğini, bu alacağın kayıt ve kabulü için açılan davanın derdest olduğunu, iflâs idaresinin kayıt kabul davası sonuçlanmadan pay cetveli düzenleyerek diğer alacaklılara ödeme yaptığını, pay cetvelinde müvekkilinin nizalı alacakları için de pay ayrılması gerekirken ayrılmadığını ileri sürerek 20.1.1997 tarihli pay cetvelinin iptâline karar verilmesini talep ve dava etmiştir... Davacı, iflâs idaresince düzenlenen pay cetvelinin iptâlini istemiştir. Pay cetveli iflâs masasındaki malların satış bedeli tahsil edildikten ve sıra cetveli kesinleştikten sonra düzenlenir (İİK.nun mad. 247). İflâs idaresinin, pay cetvelini kesinleşen sıra cetveline uygun olarak hazırlaması gerektiğinden, sıra cetveline karşı açılmış bütün davalar sonuçlanmadan pay cetveli düzenlenmemelidir...” Y. 19. HD. 4.12.1997 T., 8134 E., 10339 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 05.07.2020.

Kesin pay cetvelinin düzenlenmesi için sıra cetvelinin kesinleşmesi gerekeceğinden, sıra cetveline karşı müracaat yolları neticesinde verilen hükme karşı olağanüstü kanun yollarına başvuru, kural olarak kesin pay cetvelinin düzenlenmesini engellemez. Çünkü olağanüstü kanun yollarına, kesinleşmiş kararlara karşı başvurulur. Ancak kesinleşmiş bir sıra cetveline itiraz davasında verilen hüküm aleyhine, HMK m.375'deki şartlardan birinin varlığı sebebiyle yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulduğunda, yapılacak inceleme neticesinde verilecek karar sıra cetvelinde değişiklik yapılmasını gerektirebilir. Örneğin iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının reddine karar verilip bu karar kesinleştikten sonra yapılan yargılamanın yenilenmesine ilişkin incelemede karar değiştirilir ve alacağın masaya kaydına karar verilirse bu karar sıra cetvelinde değişiklik yapılmasını gerektirir. Bu süre zarfında, kesinleşmiş sıra cetveli esas alınarak pay cetvelinin oluşturulması ihtimaline karşın, ilerde yargılamanın yenilenmesine ilişkin inceleme neticesinde pay cetvelinin tekrardan düzenlenmemesi veya değişikliğe konu olmaması için nasıl bir yol izlenmelidir? Başka bir ifadeyle, yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulduğunda, pay cetvelinin düzenlenmesinin veya paranın alacaklılara dağıtılmasının geçici olarak durdurulmasını sağlamak mümkün müdür?

İcra ve İflâs Kanunu'nda gerek icra takipleri bakımından gerekse de iflâs kısmında, verilen hükümlere karşı yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulduğunda mevcut takiplerin ya da yapılacak işlemlerin akıbetinin ne olacağına dair bir hüküm bulunmamaktadır. Yalnız İİK m.24'te taşınır teslimine ilişkin ilamların icrasında, İİK m. 31/a'da gemilere ve bunlarla ilgili aynî haklara ilişkin ilamların icrasında ve İİK m.32'de para ve teminat verilmesi hakkındaki ilamların icrasında, icra emrinde yargılamanın yenilenmesi yoluna başvuru mahkemeden icranın geri bırakılması kararı getirilmedikçe cebri icraya devam edileceği hükmü yer alır. Bu hükümler dikkate alındığında, yargılamanın yenilenmesi yoluna başvuru mahkemece verilebilecek icranın geri bırakılması kararıyla kastedilenin aslında HMK m.381 gereği verilebilecek icranın durdurulması kararı olduğunu düşünüyoruz⁸⁶⁸. Çünkü ne İİK m.33'te yer alan icranın geri bırakılması hükmü ne de İİK m.36'da yer alan icranın geri bırakılmasına ilişkin verilecek süreyle ilgili hüküm, nitelik olarak İİK m.24; m.31/a; m.32 'de yer alan *icranın geri bırakılması* ifadesine uygun değildir. İflâsa ilişkin kısımda da bu hususta herhangi bir hüküm bulunmadığından, İİK m.24; m.31/a ve m.32 hükümlerini dikkate

⁸⁶⁸ Aynı yönde görüş için bkz. Kuru, 2017, **a.g.k.**, 301 ve 309.

olarak HMK m.381’de yer alan icranın durdurulmasına ilişkin hükmün, sıra cetveline itiraz davaları neticesinde verilen hükme karşı yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulması halinde de uygulanabilir olduğunu düşünmekteyiz. Asliye ticaret mahkemesi yargılamanın yenilenmesi talebinde bulunan kişiden alacağı teminatla, yargılamanın yenilenmesi süreci sonuçlanıncaya kadar, eğer pay cetveli henüz düzenlenmemişse pay cetvelinin düzenlenmemesine; pay cetveli düzenlenmişse paraların alacaklılara dağıtılmasının durdurulmasına karar verebilmelidir. Mahkeme böyle bir karar vermek zorunda olmayıp davanın niteliğine göre paylaşırmanın durdurulmasına ihtiyaç varsa durdurma kararı vermelidir⁸⁶⁹.

Yargılamanın yenilenmesi yoluna pay cetvelinin düzenlenmesinden veya paranın alacaklılara fiilî olarak dağıtılmasından önce başvurulmuş olması halinde HMK m.381’in uygulanabilmesinin mümkün olduğunu ifade etmiştik. Ancak paylaşırma tamamen sona erdikten sonra sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen hüküm aleyhine yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulursa ne yapılmalıdır? Alacaklıların alacakları ödenmişse ve yargılamanın yenilenmesi neticesinde ilk yargılamada verilmiş olan karar değiştirilmişse nasıl bir yol izlenmelidir? Bu hususta kanunda bir açıklık yoktur. Ancak hükmün icra edilmesinden sonra, yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulmuş olması halinde nasıl bir yol izlenmesi gerektiğine ilişkin doktrindeki görüşlere dayalı olarak iflâsta paylaşırma bakımından da bir sonuca varmak mümkündür.

Doktrindeki bir görüş⁸⁷⁰, hükmün icrasından sonra yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulmuş ve karar kaldırılmışsa, ilk hüküm lehine olan tarafın sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre geri vermesi gerektiğini ifade etmektedir. Doktrindeki diğer görüş⁸⁷¹ ise hükmün yerine getirilmesi cebri icra yoluyla sağlanmışsa İİK m.40’ın uygulanması gerektiği aksi halde ise sebepsiz zenginleşme yoluna başvurulabileceği yönündedir.

Biz yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulması halinde doktrindeki İİK m.40’ın uygulanabilirliğine ilişkin görüşün, iflâsta paylaşırma halinde de geçerli

⁸⁶⁹ Mahkemenin bu konudaki takdir yetkisine ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. R. Arslan (1977). *Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi (İade-i Muhakeme)*. Ankara: Turhan Kitabevi, 158 vd; M. Namli (2014). *Türk ve Fransız Medenî Usûl Hukuku’nda Yargılamanın Yenilenmesi*. İstanbul: Beta Basım, 438 vd.

⁸⁷⁰ Bu görüşte olan yazarlar ve görüşün detayları hakkında bkz. Arslan, 1977, **a.g.k.**, 171 vd.

⁸⁷¹ Arslan, 1977, **a.g.k.**, 172; T. Akkaya (2008). 5236 ve 5311 Sayılı Kanunlarla Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Yeni Kanun Yolu Sistemine Göre İlâmlı İcrada İcranın İadesi. *Legâl Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi*. C. 4, S.11 s.677-698, 695; Namli, 2014, **a.g.k.**, 478 vd.

olabileceğini düşünmekteyiz. İflâsta paylaştırmada alacakların ödenmesinden sonra, sıra cetveline itiraz davası neticesinde verilen hüküm aleyhine yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulmuş ve ilk kararın değiştirilmiş olması halinde, kıyasen İİK m.40'ın uygulanması gerekir. İflâs idaresi veya tasfiyenin sona ermiş olması halinde iflas dairesi, alacağın ödenmesinden önceki hale dönülmesi için gereken tüm işlemleri, başka herhangi bir hükme gerek kalmaksızın gerçekleştirebilmelidir. Bu şekilde bir çözüm yolunun kabulü, uygulamada alacağın iadesinin sağlanması için dava açmaktan daha pratik sonuçlar doğurur.

Kesin pay cetvelinin düzenlenebilmesi için sıra cetvelinin tüm alacaklılar bakımından kesinleşmesi gerektiğinden, sıra cetveline karşı birden fazla kişi ayrı ayrı müracaat yoluna başvurmuşsa, bu başvuruların tamamına ilişkin karar kesinleşmeden kesin pay cetveli düzenlenemez.

3.7.3. İhâlenin feshi yoluna başvurulmamış olması

İİK m.247 (İsv. İİK m.261) vd.'da düzenlenmiş olan pay cetveline ilişkin hükümler incelendiğinde, kanunen pay cetvelinin düzenlenebilmesi için yerine getirilmesi gereken bir şart olarak karşımıza çıkmasa da ihâlenin feshi yoluna başvurulmamış olmasının da pay cetvelinin düzenlenebilmesi için sağlanması gereken bir şart olduğunu düşünüyoruz. Esasında bu şart, masa mallarının paraya çevrilerek bedelin tahsil edilmiş olmasına ilişkin şartı tamamlayıcı niteliktedir. Zira ihâlenin feshi yoluna başvurulmuş olması, açık arttırma yoluyla yapılmış olan satışın kesinleşmesini ve ihâle bedelinin iflâs masasına ödenmesini geciktirir. Bununla birlikte ihâlenin feshi yönünde karar verilmiş olması hâlinde yapılmış olan satış geçersiz hâle gelir.

Masaya ait her bir malın satışı için yapılacak ihâle farklıdır. Dolayısıyla yapılacak ihâlelerden bir veya birkaçında ayrı ayrı ihâlenin feshi sebepleri oluşabilir. İhâlelerden bir tanesi aleyhine dahi ihâlenin feshi yoluna başvurulmuş olması, kesin pay cetvelinin düzenlenmesini geciktirir. İhâlenin feshedilmesi ve fesih kararının kesinleşmesi ise satışın iptali sonucunu doğuracağından, mal tekrar satılincaya ve ihâle feshedilmeksizin kesinleşinceye kadar pay cetveli düzenlenemez.

Yapılmış olan ihâlenin feshedilmesi amacıyla başvurulmuş olan şikâyet yolu, düzenlenmiş olan sıra cetveline karşı başvurulmuş olan şikâyet yoluyla karıştırılmamalıdır. Zira ihâlenin feshi, masa mallarının paraya çevrilmesi esnasında

açık arttırma suretiyle satışın gerçekleştirilmiş olduğu hâllerde, ihâlenin yapımı aşamasında meydana gelmiş usûlsüzlükler sebebiyle başvurulabilecek bir yoldur. İhâlenin feshi yoluna başvurulmuş olması, yapılmış olan satışın kesinleşmesi ve satış bedelinin alacaklıya ödenmesini geciktirir. Oysaki sıra cetveline karşı başvurulmuş olan şikâyet yolunda, sıra cetvelinin düzenlenmesi sürecine ilişkin yapılmış olan usûlsüzlükler esas alınır ve bu yola başvurulmuş olması, sıra cetvelinin kesinleşmesini engeller.

İhâlenin feshi talebi ve sıra cetveli aleyhine başvurulmuş olan şikâyet yolu birbirinden farklı amaçlara hizmet etseler de her iki yolun bir ortak noktası vardır ki bu ortak nokta, kesin pay cetvelinin düzenlenmesinde kendini gösterir. Nitekim ihâle feshedildiği ve bu karar kesinleştiği takdirde ihâlenin yapılmasından önceki mevcut duruma geri dönülür⁸⁷². Bu durum ise pay cetvelinin düzenlenebilmesi için sağlanması gereken ilk şart olan malların paraya çevrilerek bedelin tahsil edilmiş olmasına ilişkin gerekliliğin gerçekleşmesini engeller. Sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurulması ise sıra cetvelinin kesinleşmesini engeller ve bu durum, pay cetvelinin düzenlenmesi için varlığı gerekli olan diğer bir şartın yani sıra cetvelinin kesinleşmesi gerekliliğinin gerçekleşmemesine sebebiyet verir.

İhâlenin feshi yoluna, ihâle tarihinden itibaren yedi gün içerisinde başvurulmalıdır. Çünkü ihâlenin yapıldığı ana kadar gerçekleşmiş olan fesih sebeplerinin en geç ihâle tarihinde öğrenildiği kabul edilir (İİK m.134/2). Ancak ihâlenin feshini gerektiren bazı sebeplerin (İİK m.134/5) varlığı hâlinde, ihâleden itibaren bir yıl içerisinde kalmak kaydıyla, ihâlenin feshi talebinde bulunmak mümkündür (İİK m.134/7). Bu bir yıllık süre içerisinde ihâlenin feshi yoluna başvurulup başvurulmayacağına dair bir belirlilik olmadığından, satış bedeli masaya girmiş olacağı için sıra cetvelinin de kesinleşmesiyle pay cetveli düzenlenebilir. Hatta bu pay cetveline dayalı olarak para, alacaklılara dağıtılabilir. Böyle bir durumda ihâlenin feshedilmesi hâlinde düzenlenen pay cetveli geçersiz sayılacağı ve yeni bir pay cetveli düzenlenmesi gerekeceği ihtimali düşünülebilir. Diğer ihtimal ise ihâlenin feshi kararıyla birlikte mevcut pay cetvelinin geçersiz sayılmaması, yalnız malvarlığı değerinin tekrar satışı yapıldıktan sonra alacakların paylarıyla ilgili bir değişikliğin olması halinde pay cetvelinin ilgili yerlerinde düzeltmelerin yapılmasıdır. İkinci ihtimal

⁸⁷² R. Arslan (1984). *İcra-İflâs Hukukunda İhâle ve İhâlenin Feshi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basım Evi, 202-203; T. Muşul (2016). *İcra ve İflâs Hukukunda İhâle ve İhâlenin Feshi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 472.

daha uygulanabilirdir çünkü yalnız bir ya da birkaç ihalenin feshedilmesiyle tüm pay cetvelinin iptal edilmesi gereksiz ve pay cetveliyle ilgili tüm hesap işlemlerinin tekrar yapılmasını gerektireceği için zaman kaybına sebep olur. Oysaki pay cetvelinin ilgili yerlerinde değişiklik yapmak daha pratik bir çözümdür. Belki de ihale tekrar yapıldığında ihale bedeli aynı olacak ve hiç değişiklik yapmaya gerek dahi kalmayacaktır. İptal edilmiş ihale alıcılarının ödemiş oldukları ihale bedeli, iflâs idaresince alacaklılardan tahsil edilerek iade edilmelidir.

Masaya dâhil olan malların açık arttırmayla satılmış olması ihtimalinin yanında şüphesiz malların bir kısmının ya da tamamının pazarlık usûlüyle satışı da mümkündür. Açık arttırma yoluyla satışta ihâlenin feshi yoluna başvurulması mümkünken ve bu hususta özel düzenleme yapılmışken malların pazarlık suretiyle satılmış olması hâlinde, bu satış aleyhine başvurulabilecek bir müracaat yolu kanunda özel olarak düzenlenmemiştir. Ancak bizzat iflâs idaresince yapılacak pazarlık usûlüyle satış aleyhine şüphesiz İİK m.16; İsv. İİK m.17 vd. hükümleri uyarınca şikâyet yoluna başvurulabilir⁸⁷³. Bu satış aleyhine şikâyet yoluna başvurulmuş olması, satışın kesinleşmesini engelleyeceği için pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesini de engeller. Dolayısıyla ihâlenin feshine ilişkin yaptığımız açıklamalar, pazarlık suretiyle satışın yapılmış olması hâlinde bu satış aleyhine şikâyet yoluna başvurulduğunda da geçerli kabul edilmelidir.

3.8. Pay Cetvelinin Düzenlenmesi

3.8.1. Genel olarak

Pay cetvelinin düzenlenmesi ifadesinden anlaşılması gereken, pay cetveli oluşturulurken hangi esasların uygulanacağı ve alacaklıların payları belirlenirken hangi hususların dikkate alınacağıdır. İflâs idaresi pay cetvelini düzenlerken ve alacaklara ayrılan payları tespit ederken öncelikle masaya dâhil olan malvarlığı değerlerinin tamamını paraya çevirmiş ve alacakları tahsil etmiş olmalıdır. Ancak salt malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmiş ve alacakların tahsil edilmiş olması yeterli değildir. Başka bir ifadeyle alacaklara ayrılacak paylar, sadece paraya çevirme ve alacak tahsil işlemleri neticesinde elde edilen bedelin paylaşılması yoluyla belirlenmez; bu paylaştırmadan

⁸⁷³ Özsumcu, 2005, **a.g.k.**, 175; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1434, Rn. 10.

önce bazı ödemeler yapılmalıdır. İflâs alacaklarının ödenerek alacaklıların tatmininin sağlanması için öncelikle paylaştırmaya esas olacak net tutarın belirlenmesi gerekir. Net tutarın belirlenmesiye paraya çevirme ve alacakların tahsil edilmiş olması neticesinde elde edilen toplam bedelden İİK m.248 gereğince iflâsın açılması ve tasfiyeden doğan masrafların çıkarılmasıyla mümkün olur (İsv. İİK m.262). Masaya dâhil ve üzerinde rehin hakkı tesis edilmiş olan malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi halinde elde edilen bedelden çıkarılacak masraflar, ayrıca belirlenmiştir. İlerleyen başlıklar altında paraya çevirme ve tahsil edilmiş alacak tutarından öncelikle çıkarılacak masrafların neler olduğu ve bu masraflar çıkartılarak elde edilmiş olan net tutarın hangi alacaklılara ne şekilde paylaştırılacağı açıklanacaktır. Ayrıca, ödenecek alacakların kapsamı da ilerleyen başlıklar altında belirtilecektir.

3.8.2. Paylaştırmaya esas net tutarın belirlenmesi

3.8.2.1. İflâs masrafları ve masa borçlarının tespiti ve kapsamı

İflâs tasfiyesinin sonunda yapılacak paylaştırmada, paylaştırmaya esas teşkil edecek net tutarın belirlenmesi için masaya dâhil olan malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi neticesinde elde edilmiş olan gelirden, bir takım masrafların çıkarılması şarttır. Çıkarma işleminin yapılmasıyla iflâs alacaklılarına dağıtımı yapılacak net tutar bulunur. Hatta öyle ki İsviçre doktrininde, çıkarılması gereken masa masrafları ve borçları olarak ifade edilen bu giderlerin tespit edilmiş ve biliniyor olması, pay cetvelinin düzenlenmesi ve devamında yapılacak paylaştırma için bir şart olarak kabul edilmektedir⁸⁷⁴.

İİK m.248'in madde başlığı "*İflâs masrafları ve masanın borçları*" olup bu maddede iflâsın açılmasından ve tasfiyeden doğan masrafların öncelikle çıkartılacağı belirtilmiştir. Benzer şekilde İsv. İİK m.262'de öncelikle ödenecek kalemler iflâsın açılmasından ve yürütülmesinden doğan masraflar şeklinde sadece birkaç örnekle belirtilmiştir. Ancak gerek Türk hukukunda gerekse de İsviçre hukukunda, İcra ve İflâs Kanunu'nda iflâs masrafları ve masa borçları kavramlarından ne anlaşılması gerektiği ya da iflâsın açılmasından ve yürütülmesinden doğan masrafların neler olduğu açıklanmamıştır. Keza Türk hukuku bakımından madde başlığı, iflâs masrafları ve masa

⁸⁷⁴ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2265, Rn. 5.

borçları olmakla birlikte madde metninde masa borçlarından bahsedilmemiştir. Bu kavramların tanımlarına ve kapsamlarına doktrinde ve yargı kararlarında yer verilmiştir.

Doktrinde iflâs masrafları (*massakosten*), iflâsın açılması ve tasfiyesinden doğan masraflar olarak kabul edilirken⁸⁷⁵ masa borçları (*massaschulden*) ise iflâsın açılmasından sonra ve tasfiyenin devamı süresince masa namına üstlenilen ve masa tarafından ödenmesi gereken borçlar olarak ifade edilmiştir⁸⁷⁶. Doktrinde *Kuru* bu ayrımı yapmamış, masa alacakları ifadesine yer vererek bu alacakların, masa bakımından masa borcu teşkil ettiğini ve iflâsın açılmasından iflâs tasfiyesinin sonuçlanmasına kadar bizzat masa tarafından yapılan borçlar olduğunu belirtmiştir⁸⁷⁷. Yargıtay'ın da genel anlamda masa alacağı kavramına yer verdiği kararları vardır⁸⁷⁸. İsviçre doktrininde de Türk doktrininde *Kuru*'da olduğu gibi, iflâs masrafları ve masa borçlarından daha üst kavram olan ve her ikisini de kapsayacak şekilde masa yükümlülükleri (*massaverbindlichkeiten*) ifadesine bazı yazarlarca yer verildiği görülmektedir⁸⁷⁹. Biz iflâs masrafları ve masa borcu ayrımı yapmakta bir sakınca görmemekteyiz. Çünkü her ne kadar madde metninde yer verilmemiş olsa da İİK m.248'in madde başlığında bu ayrım yapılmıştır. Ayrıca mühim olan bu ayrımdan ziyade bu alacakların iflâs alacaklarından ayrılabilmesidir. İflâs alacakları, müflisin borçlarından ibarettir ve iflâs alacaklarının ödenmesine geçilebilmesi için öncelikle iflâs masrafları ve masa borçlarının tamamen ödenmesi gerekir (İİK m.248). İflâs masrafları ve masa borçlarının ortak özellikleri; iflâsın açılmasından sonra ve bu sebeple meydana gelmiş olmaları, bu giderlerden müflisin değil, bizzat masanın sorumlu olması⁸⁸⁰ olarak kabul edilmektedir⁸⁸¹. İflâs alacaklarının, iflâs masrafları ve masa borçlarından ayrılmasında ve kesin bir şekilde tespit edilmesinde bu özellikler dikkate alınmalıdır.

İflâs masrafları, iflâsın açılması ve tasfiyeden doğan, ayrıca da tasfiyenin devamı süresince yapılan masraflar olarak kabul edilir. Bu masraflar, iflâs tasfiyesinin

⁸⁷⁵ Berkin, 1972, **a.g.k.**, 381; Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 16; Deynekli ve Kısa, 2005, **a.g.k.**, 693; Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 202; Doktrinde iflâs masrafları yerine masa masrafları ifadelerine de yer verilmektedir. Berkin, 1972, **a.g.k.**, 381; Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 14 vd.

⁸⁷⁶ Postacıoğlu, 1978, **a.g.k.**, 74; Öztekin, **a.g.k.**, 16; Deynekli ve Kısa, 2005, **a.g.k.**, 693.

⁸⁷⁷ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1213.

⁸⁷⁸ "...Masa alacakları ise iflâs tasfiyesi sırasında doğan alacaklardır (İİK.m.248) ve bunların masaya kaydı istenemez..." Y. 23. HD., 11.10.2013 T., 2646 E., 6283 K.; Y. 23. HD., 24.02.2016 T., 9916 E., 1042 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 07.07.2020.

⁸⁷⁹ Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 389, Rn. 22; Spühler ve Dolge, 2011, **a.g.k.**, 64, Rn. 2017; Kren Kostkiewicz, 2018, **a.g.k.**, 416, Rn. 1495; Pellascio, 2019, **a.g.k.**, 312.

⁸⁸⁰ "...İflâs masrafları ve masa borçlarından masa sorumlu olup, müflis sorumlu tutulamaz..." Y. 23. HD. 24.02.2016 T. 9916E., 1042 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 07.07.2020.

⁸⁸¹ Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 389; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2269, Rn. 4 vd.

yürütülmesinden doğan masraflar olduğundan pek tabiidir ki bir alacaklı tarafından değil, bizzat iflâs idaresi tarafından yapılan masraflardır⁸⁸². Yapılan bir masrafın iflâs masrafı sayılabilmesi için iflâsın açılmış olması gerektiğinden, iflâsın açılmasından önce yapılmış olan ancak iflâs tasfiyesine dolaylı olarak etki eden masraflar hangi kapsamda kabul edilmelidir? Başka bir ifadeyle alacaklının alacağının tahsili için iflâs yoluyla takip başlatmış ya da takipsiz iflâs şartlarının oluşmuş olması halinde dava açmış, bu takip veya dava neticesinde borçlunun iflâsına karar verilmiş olması halinde takip ve dava süresince alacaklının yapmış olduğu masraflar, iflâs masrafı kapsamında sayılır mı? Doktrinde bir görüş⁸⁸³, borçlunun iflâsıyla sonuçlanan durumdan diğer bütün alacaklıların istifade ettiğini, bu sebeple alacaklının adeta diğer alacaklıların vekili gibi hareket etmiş olması sebebiyle takip veya dava masraflarının kendisine öncelikle ödenmesi gerektiği yönündedir. Doktrindeki diğer bir görüş⁸⁸⁴ ise bu soruya olumsuz cevap verilmesi ve iflâsın açılmasından önce alacaklı tarafından yapılmış olan masrafların iflâs alacağı olarak masaya kaydedilmesi gerektiği yönündedir. İflâs yoluyla takibi veya iflâs davasını tetikleyen alacaklının asıl amacı kendi alacağını tahsil etmek olup, diğer alacaklıların bu durumdan istifade etmeleri iflâsın bir sonucudur. Kaldı ki her iflâs alacaklısı da üzerine düşen, alacağını masaya kaydettirmek gibi, yükümlülükleri yerine getirmediği takdirde bu sonuçtan istifade edemez. Tüm bunların yanında İİK m.195/1’de açıkça iflâsın açıldığı tarihe kadar yapılmış takip masraflarının anaparaya ekleneceği hükmü yer almaktadır. Tüm bu gerekçelerle biz iflâsın açılmasından önce alacaklı tarafından yapılmış masrafların, iflâs alacağı kapsamında sayılması gerektiği görüşüne katılmaktayız.

İflâs talep eden alacaklının yapmış olduğu masraflarla ilgili burada bir hususu ayrıca vurgulamak gerekir: İİK m.160 gereğince iflâs isteyen alacaklı, ilk alacaklılar toplantısına kadar olan masraflardan sorumludur ve bu masrafların peşin ödenmesi gerekir. Bu hüküm dikkate alındığında, alacaklının iflâs kararının verilmesinden önce yapmış olduğu masraflar, iflâs alacağına dâhil edilerek masaya kaydedilecek masraflardan olduğu halde iflâs kararının verilmesinden sonra ve fakat birinci alacaklılar toplantısına kadar yapılan masrafları, iflâs masrafı kapsamında sayılmalı ve iflâs talep eden alacaklıya öncelikle ödenmelidir.

⁸⁸² Jeager, 1997/99, **a.g.k.**, 507, Rn. 4 vd.

⁸⁸³ B. Kuru (1971). *İflâs ve Konkordato Hukuku*. Ankara: Sevinç Matbaası, 338.

⁸⁸⁴ Jeager, 1997/99, **a.g.k.**, 506, Rn. 2; Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 202-203; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1453, Rn. 1.

İflâs masraflarına, iflâsın açılmasına ilişkin yapılan bildirimlerin ve ilanların masrafları; müflisin mallarının defterinin tutulması ve mallarının muhafazası için yapılan masraflar; malların kıymet takdirinin yapılmasına ilişkin masraflar ve kıymet takdiri için bilirkişiden yardım alınmışsa bilirkişiye ödenecek ücret; adi tasfiyenin ve alacakların kaydına ilişkin ilan masrafları; alacaklılar toplantılarına ilişkin masraflar; sıra cetvelinin düzenlenmesi amacıyla yapılan masraflar; sıra cetvelinin düzenlendiğine ilişkin ilan masrafları; iflâs idaresi üyelerine ödenecek ücretler; malların paraya çevrilmesine ilişkin yapılacak tüm masraflar; pay cetvelinin ve son hesabın düzenlenmesine ilişkin masraflar ve bu işlemlerin yapıldığına ilişkin ilan masrafları; İİK m.216'da öngörülen müflisin ve ailesinin geçimi için yapılacak ödemeler; masanın idaresi için yapılacak diğer masraflar örnek olarak⁸⁸⁵ gösterilebilir⁸⁸⁶. Öte yandan İsv. İİK m. 262/1'de açıkça müflisin mallarının kaydına ilişkin masrafların da öncelikle ödenecek masraflar olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla iflâs talebinden sonra alacaklının talebi üzerine müflisin mallarının defterinin tutulmuş olmasına karar verilmiş olması halinde bu masraflar öncelikle ödenmesi gereken masraflar olarak kabul edilmektedir. Nitekim doktrin İsv. İİK m.162'ye atıf yaparak bu hususu, iflâsın açılmasından önceki dönemde müflisin malvarlığı değerlerine ilişkin tutulmuş kayıtların, masanın çıkarlarına ve tasfiyeyi daha az masrafla sonuçlandırmaya hizmet ettiği gerekçesine dayandırmaktadır⁸⁸⁷. Bizim hukukumuzda bu yönde bir düzenleme yoktur. Yalnız iflâsın açılmasından önce, müflisin mallarının defterinin tutulmasına ilişkin İİK m.161 vd. hükümleri dikkate alındığında bu masraflar, iflâs talebinde bulunan alacaklının iflâs alacağına dâhil masraflardır ve bu masraflarla ilgili yukarıda yaptığımız açıklamalar malların defterinin tutulması hakkında da geçerlidir.

İflâs alacaklarının ödenmesinden önce ödenmesi gereken bir diğer grup alacak ve masa bakımından borç teşkil eden diğer kalem, masa borçlarıdır. Masa borçlarının iflâsın açılmasından sonra ve tasfiyenin devamı süresince masa namına üstlenilen ve masa tarafından ödenmesi gereken borçlar olduğunu yukarıda belirtmiştik. Bu borçlar

⁸⁸⁵ Yargıtay bir kararında “...iflâs masraflarına örnek olarak, iflâs kararının ilanına ve gereken yerlere bildirilmesine ilişkin masrafları, defter tutma, malların muhafaza ve satış masrafları, iflâs idare memurlarının ücretleri, paraya çevirme ve paylaşmaya ilişkin harç ve masrafları sayılabilir...” şeklinde örnekseme yoluyla iflâs masraflarını belirtmiştir. Y. 23. HD., 24.02.2016 T., 9916 E., 1042 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 07.07.2020.

⁸⁸⁶ Paralel nitelikteki örnekler için bkz. Postacioğlu, 1978, **a.g.k.**, 193; Jeager, 1997/99, **a.g.k.**, 507, Rn. 3; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2270 vd., Rn. 8 vd; Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 447.

⁸⁸⁷ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2270, Rn. 7.

da iflâs masraflarında olduğu gibi iflâsın açılmasından sonra ve tasfiye sırasında meydana gelen borçlardır. Masa borçları, müflisin iflâstan önce yapmış olduğu bir sözleşmenin devamına karar verilmesinden veya iflâsın açılmasından sonra masa namına yapılabilecek bir sözleşmeden doğabileceği gibi, mahkeme kararından ya da kanundan kaynaklanabilir⁸⁸⁸.

İflâsın açılmasından önceki dönemde müflis tarafından kurulmuş sözleşmesel ilişkilerin, iflâsın açılmasından sonra da devamına karar verilebilir. Bu husus İsv. İİK m.211/2’de açıkça belirtilmiş, müflis tarafından iflâs açılmadan önce kısmen veya tamamen yerine getirilmeyen sözleşmenin gereklerinin, iflâs idaresi tarafından yerine getirileceği vurgulanmıştır. Bu bağlamda İsviçre doktrininde, masa borçlarının bir kısmının m.211/2’den yani müflisin iflâs etmeden önceki hukukî ilişkilerinden kaynaklandığı⁸⁸⁹, iflâsın ardından sözleşmelerin devam edeceğine ilişkin kararın açıkça veya örtülü olarak verilebileceği ifade edilmektedir⁸⁹⁰. Türk hukukunda ise mehz hüküm olan İİK m.198’de İsviçre İİK m.211/2’ye paralel bir düzenleme yer almaz. Ancak doktrinde, İİK m.198’e dayalı olarak müflisin, iflâsın açılmasından önceki sözleşmesel ilişkilerinin iflâsın açılmasından sonra da devam edebileceği belirtilmektedir⁸⁹¹. Bu hüküm dikkate alındığında konusu para olmayan alacaklar, değeri karşılığında para alacağına çevrilir ancak iflâs idaresi, sözleşmeden doğan alacağın aynen ifasını da üstlenebilir. Hatta alacaklının talebi üzerine iflâs idaresi teminat da göstermekle yükümlüdür. Doktrinde hem m.198 gereğince iflâs idaresinin yerine getirmekle yükümlendiği şey hem de teminat, masa olacağı olarak kabul görmektedir⁸⁹². Şüphesiz yalnız İİK m.198 değil, İİK m.210’u da burada dikkate almak gerekir. İİK m.210/1 şu şekildedir: “...İflâs dairesi; müflisin mağazalarını, eşya depolarını, fabrikalarını, imalathanelerini ve üretime yönelik sair yerlerini, perakende satış dükkânlarını ve buna mümasil yerlerini, masa hakkında faydalı olacağı anlaşılırsa ilk alacaklılar toplanmasına kadar kontrolü altında idare eder; aksi takdirde bu yerleri kapatıp mühürler...”. İflâsın açılmasıyla birlikte iflâs dairesi İİK m.210/1’de yer alan bu yerlerin faaliyetinin devam etmesine karar verebilir ve kontrolü sağlar. Birinci alacaklılar toplantısından sonra, bu toplantıda faaliyetlerin devamına karar verilirse

⁸⁸⁸ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2271, Rn. 10.

⁸⁸⁹ Fritzsche, 1955, **a.g.k.**, 170; Jeager, 1997/99, **a.g.k.**, 507, Rn. 4; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2271, Rn. 11; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1454, Rn. 3.

⁸⁹⁰ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2271, Rn. 11.

⁸⁹¹ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 17-18; Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 203.

⁸⁹² Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 18.

kontrol iflâs idaresine geçer. İİK m.210/1’de belirtilen işyerlerindeki faaliyetlerin devamı aslında müflisin iflâsın açılmasından önce yapmış olduğu bazı sözleşmelerin devamını da gerektirir. Devam edilen bu sözleşmesel ilişkiler neticesinde doğan borçlar, masa borcu kapsamındadır. Örneğin fabrika ve imalathanelerde çalışan işçilerin iflâsın açılmasından önceki alacakları, iflâs alacağı sayılırken iflâsın açılmasından sonra faaliyete devam kararı alınması halinde bu kişilerin hak kazandıkları alacaklar, masa alacağı kapsamındadır⁸⁹³. Nitekim Yargıtay da bu görüştedir⁸⁹⁴. Keza Yargıtay, iflâstan sonra devam eden iş sözleşmelerine dayalı olarak çalıştırılan işçilerin sigorta prim borçlarının⁸⁹⁵; devam eden kira sözleşmesine dayalı olarak iflâs tarihinden itibaren işleyen kira alacağının⁸⁹⁶, masa alacağı sayılması gerektiğine karar vermiştir.

Yargıtay ayrıca bir kararında⁸⁹⁷, “...İflâstan sonra oluşan alacağın masaya kaydı istenemez, ancak bu alacak masa borcu niteliğinde ise masadan tazmin edilir, değilse tasfiyede bakiye kalırsa nazara alınır. İflâs idaresi, müflise ait işyerini masanın menfaatini gözeterek işletmeye devam ederse, diğer anlatımla müflisin yaptığı sözleşmeyi feshetmeyip benimser ise bu işletmenin borcu masa borcu niteliğindedir...” ifadelerine yer vererek müflisin işyerinin işletilmesine ve bu sebeple geçmişte var olan

⁸⁹³ Aynı yönde, Sungurtekin Özkan, 2008, **a.g.k.**, 83; Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 443.

⁸⁹⁴ “...Davacı "İflâstan sonra da müflise ait işyerinde çalıştığını bu nedenle dava açtığını" ileri sürmüştür. İflâstan sonra iflâs idaresinin işyerinin faaliyetini devam ettirmesi hâlinde işyerinde çalışan işçilerin alacağı "masa alacağı niteliğini alır. Masa borçları sıra cetvelinde gösterilmezse de, bunlara pay cetvelinde yer verilmelidir. İflâs idaresince "davacı tarafından açılan davalar karara bağlandıktan sonra pay cetveli düzenlenmesi gerektiği" hususu gözetilmeden pay cetveli düzenlenmesi usul ve yasaya uygun değildir...” Y. 19. HD. 9.10.2003 T., 5176 E., 9511 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 09.07.2020.

⁸⁹⁵ “...İflâstan sonra müflise ait işyerinde iflâs idaresinin kararıyla çalışan işçilerin sigorta prim borcu niteliği itibarıyla masa borcu olup, iflâs alacaklarından önce "ödenmesi" gerekir (İİK. mad. 248). Mahkemece, "İflâsın açılmasından sonraki dönemde fabrikada çalışanların prim borçlarından oluşan alacağın sıra cetveline yazılmaksızın, öncelikle ödeneceği" belirterek "davanın reddine" karar verilmiştir. Davacının alacağı masanın borcu olup, öncelikle ödeneceğinden davanın reddi ile davacının hakkını ihlal eden bir durum yaratılmadığından davacının temyiz itirazları yerinde görülmemiştir...” Y. 19. HD., 07.02.1996 T., 202 E., 1568 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 09.07.2020.

⁸⁹⁶ “...Somut olayda, davalı şirketin 24.10.2008 tarihinde iflâsına karar verildiği, davacı tarafın talebinin ise tahliye işlemleri devam ettiğinden 16.01.2009 ila 23.11.2009 tarihleri arası döneme ilişkin kira alacağına dayanmakta olduğu anlaşılmış olup, bu alacak iflâstan sonra doğmuştur. Bu durumda alacak, İİK'nın 235. maddesine dayalı kayıt kabul istemine konu olabilecek müflis borçlarından olmayıp, iflâstan sonra doğan masa borcu niteliğindedir...” Y. 23. HD., 17.12.2013 T., 7401 E., 8088 K.; “...Somut olayda, davalı şirketin 16.07.2013 tarihinde iflâsına karar verildiği, davacı tarafça iflâs masasına kayıt ve kabulü talep edilen 01.08.2013 tarihli faturaya dayalı kira alacağının ise iflâstan sonra doğduğu anlaşılmıştır. Bu durumda bahsi geçen faturada yazılı alacak miktarı, İİK'nın 235. maddesine dayalı kayıt kabul istemine konu olabilecek müflis borçlarından olmayıp, iflâstan sonra doğan masa borcu niteliğinde olduğundan iflâs masasına kayıt ve kabulü istenemeyeceği anlaşılmış ve hükmün yazılı nedenlerle bozulması gerekmiştir...” Y. 23. HD., 09.09.2020 T., 1974 E., 2699 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 09.07.2020.

⁸⁹⁷ Y. 23. HD. 24.02.2016 T., 9916 E., 1042 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 09.07.2020.

sözleşme ilişkilerinin devam etmesine karar verilmesi halinde işletmenin borçlarının masa borcu niteliğinde olduğunu vurgulamıştır.

İflâstan önce yapılmış sözleşmenin devamına karar verilmesi halinde doğacak masa borçlarının yanısıra, iflâs idaresinin tasfiye sırasında masanın menfaatlerini korumak amacıyla yapmış olduğu sözleşmelerden doğan borçlar da masa borcu kapsamındadır. Örneğin işletme faaliyetlerinin devamı için iş sözleşmesi yapılması; temsil amacıyla bir avukatla avukatlık sözleşmesi yapılması halinde bu sözleşmeden doğacak borçlar, masa borcu kapsamındadır.

Bazı hallerde masa borçları, mahkeme tarafından verilen karar neticesinde doğar. İflâs idaresi tarafından ya da iflâs idaresine karşı açılmış olan davanın kaybedilmesi halinde doğacak masraflar bu şekildedir⁸⁹⁸. Örneğin müflisin alacağının tahsili için veya üçüncü kişi aleyhine istihkak iddiası için⁸⁹⁹ iflâs idaresince açılan davanın reddedilmesi ya da iflâs idaresine karşı açılmış olan sıra cetveline itiraz davasının kabulü halinde doğacak yargılama giderleri ve vekâlet ücreti⁹⁰⁰, masa borcu kapsamında sayılmalı ve öncelikle ödenmelidir. Yalnız iflâstan sonra açılmış davalar için değil iflâsın açılmasından önce açılmış ve daha sonra sıra cetveline itiraz davasına dönüşmüş davaların, iflâs idaresi aleyhine sonuçlanması halinde doğacak yargılama giderleri ve vekâlet ücreti de masa borcu kapsamında sayılmalıdır.

Masa borçlarının bizzat kanundan da doğabileceğini yukarıda belirtmiştik. Kanundan doğan masa borçlarına verilebilecek en temel örnek, vergi borçlarıdır. İflâsın açılmasından sonra doğan ve şüphesiz masaya dâhil olan malvarlığı değerlerine ilişkin vergi borçları, masa borçları kapsamında kabul edilmelidir⁹⁰¹. İflâsın açılmasından önce doğan vergi borçları bakımından, İİK m.206/1 kapsamında olan ve diğer kamu alacakları şeklinde bir ayırım yapılmakta; bu ayırımla paralel olarak İİK m.206/1 kapsamındaki alacaklar, rüçhanlı kabul edilirken diğer kamu alacakları sıra cetvelinin üçüncü sırasında yer almaktadır (6183 sayılı Kanun m.21/3). Ancak iflâsın açılmasından sonra doğan vergi alacakları, İİK m.206/1'e dâhil olsun veya olmasın masa borcu kapsamında kabul edilmeli ve her halükarda paylaştırmaya esas tutarın belirlenmesinde dikkate alınmaması gereken, öncelikle ödenecek alacaklar kapsamında

⁸⁹⁸ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2272 vd., Rn. 12 vd.

⁸⁹⁹ Aynı yönde, Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 460.

⁹⁰⁰ Bkz., yukarıda 2. Bölüm, 2.1.18. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

⁹⁰¹ Aynı yönde, Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 26; Deynekli ve Kısa, 2005, **a.g.k.**, 693; Amonn ve Walther, 2003, **a.g.k.**, 389; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2273, Rn. 14; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1454, Rn. 4.

sayılmalıdır. Doktrinde vergi borcunun masa alacağı mı yoksa iflâs alacağı mı olduğunun belirlenmesinde vergiyi tetikleyen sürecin zamansal tespitinin çok önemli olduğu olarak belirtilmektedir⁹⁰².

İflâsın açılmasından sonra doğan borçlar yukarıdakilerle sınırlı değildir. Tasfiye yükümlülüklerinin yerine getirilmesi sırasında iflâs idaresince işlenmiş olan haksız fiillerden doğan tüm borçlar da bu kapsamda kabul edilmektedir⁹⁰³. Ayrıca iflâs idaresinin yapmış olduğu işlem, bir sebepsiz zenginleşmeye sebebiyet vermişse bu sebepsiz zenginleşmeden doğan talepler de masa borcu kapsamındadır⁹⁰⁴. Nitekim Yargıtay'ın da bu yönde kararları vardır⁹⁰⁵.

İflâs masrafları ve masa borçlarının yukarıda değindiklerimizle sınırlı olmadığını belirtmek isteriz. İflâsın açılmasından sonra doğan masraf ve borçlar, belirttiğimiz nitelikte olduğu takdirde iflâs masrafı ya da masa borçları⁹⁰⁶ kapsamında sayılır. Ancak iflâsın açılmasından sonra doğmakla birlikte müflisin sorumlu olduğu borçlar, gerek iflâs alacağı gerekse de öncelikle ödenmesi gereken iflâs masrafları ve masa borçları içerisinde yer almazlar. Bu alacakların farklı bir değerlendirmeye tabi tutulması ve tasfiyeden karşılanmaması gerekir. İlerleyen başlıklar altında bu alacaklarla ilgili durum ayrıca değerlendirilecektir⁹⁰⁷.

3.8.2.2. İflâs masrafları ve masa borçlarına dâhil olan masrafların mahsubu yoluyla paylaşmaya esas net tutarın belirlenmesi

Paylaştırmanın yapılması ve tasfiyenin sonuçlandırılması için masaya dâhil olan bütün malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi ve alacakların tahsil edilmesi gerekir.

⁹⁰² Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2273, Rn. 14.

⁹⁰³ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 507 vd., Rn. 7 vd; Deynekli ve Kısa, 2005, **a.g.k.**, 693; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1455.

⁹⁰⁴ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 507 vd; Deynekli ve Kısa, 2005, **a.g.k.**, 693; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1454, Rn. 5 vd.

⁹⁰⁵ “...Masa borçlarına örnek olarak, iflâs idaresinin müflisin sanat veya ticaretinin devamı çerçevesinde akdettiği borçları, iflâs idaresinin sebepsiz iktisap, haksız fiillerinden doğan borçları ve iflâs idaresi tarafından tutulan avukatın vekâlet ücretini sayabiliriz...” Y. 23. HD. 24.02.2016 T., 9916 E., 1042 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 09.07.2020.

⁹⁰⁶ Örneğin Yargıtay bir kararında “...Kat maliklerinden her biri bütün ortak yerlerin korunma ve onarım giderlerine kendi arsa payı oranında katılmakla yükümlüdür (madde 20/1). Gayrimenkule yapılan bakım, tamir ve yenileme gibi masraflar müflise ait gayrimenkulün değerinin muhafazasına katkıda bulunur. Bu şekilde değeri korunan ve masanın aktifinde bulunan gayrimenkulün satışından bütün alacaklılar istifade eder. Bu nedenle gayrimenkulün değerini muhafaza eden bakım ve idare masraflarının masa borcu olarak kabulü gerekir...” şeklinde karar vererek, bakım ve onarım giderlerinin masa borcu olduğunu ifade etmiştir. Y. 19. HD., 04.07.1995 T., 5924 E., 6110 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 09.07.2020.

⁹⁰⁷ Bkz., aşağıda 3. Bölüm, 3.8.5.3. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

Malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi ve alacakların tahsil edilmesi işlemlerinin yapılarak paylaştırmaya ilişkin tam bedelin elde edilmesinden sonra, öncelikle iflâs masrafları ve masa borçları ödenir (İİK m.248). İflâs masrafları ve masa borçları paylaştırmaya dâhil edilmez ve bu kalemler tam olarak ödenmeden iflâs alacaklarının ödenmesine ve dolayısıyla paylaştırmaya geçilemez⁹⁰⁸. Bu kalemlerin tam olarak ödenmesinden sonra kalan değer, iflâs alacaklılarına yapılacak paylaştırmaya temel teşkil edecek net tutardır⁹⁰⁹.

Masa borçlarının ve iflâs masraflarının tamamını karşılayacak tutarda malvarlığı değerinin olmaması halinde ödemenin nasıl yapılacağı sorusu akla gelebilir. Eğer masaya dâhil hiçbir malvarlığı yoksa zaten süreç paylaştırmaya kadar ilerlemez. Çünkü tasfiyenin tatiline karar verilir ve bir aylık sürenin tamamlanmasıyla iflâs kapatılır (İİK m.217; İİK m.230). Dolayısıyla masa borcu ve iflâs masraflarının ödenmesi sorunu gündeme gelmez. Masaya ait malvarlığı değerleri mevcut olmakla birlikte malların değeri tasfiye masraflarını karşılayacak tutarda değilse basit tasfiye uygulanacağı için (İİK m.218; İsv.İİK m.231), yapılacak iflâs masrafları ve doğacak masa borçları en alt düzeyde olur. Adi tasfiye kararı verilmesi ise tasfiye masraflarının tamamen karşılanabilecek olması halinde mümkün olacağından, mevcut malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi halinde masa borçları ve iflâs masraflarının ödenemeyeceğinden bahsedilemez.

İflâs masrafları ve masa borçlarından hangisinin önce ödenmesi gerektiğine dair kanunda bir açıklık yoktur. İİK m.248’de yalnız iflâsın açılmasından ve tasfiyeden doğan masrafların önce çıkarılması gerektiği belirtilmiştir. Kanunda bu kalemlerden hangisinin daha önce ödeneceğine ilişkin bir hüküm bulunmuyor olması, malvarlığının paraya çevrilmesi ve alacakların tahsil edilmesi neticesinde elde edilmiş bedelin, iflâs masrafları ve masa borçlarının tamamını karşılamıyor olması halinde ödemenin ne şekilde yapılacağı sorusunu akla getirir⁹¹⁰. Doktrinde bir görüşe göre⁹¹¹ masa borçları iflâs masraflarından önce ödenmelidir. Bu görüşü savunanlar iflâs masraflarının tam olarak ancak tasfiyenin sonucunda anlaşılabileceği, masa borçları hakkında tasfiye

⁹⁰⁸ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2276 vd, Rn. 26 vd.

⁹⁰⁹ Spühler ve Dolge, 2011, **a.g.k.**, 64, Rn. 219.

⁹¹⁰ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 507, Rn. 7; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1454-1455, Rn. 7.

⁹¹¹ Berkin, 1972, **a.g.k.**, 381; Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 203; Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 507, Rn. 7; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1454-1455, Rn. 7.

sonuçlanmadan takip yapılabileceği gibi gerekçeleri görüşlerine temel alır⁹¹². Doktrinde *Üstündağ* da bu görüşü savunmakla birlikte iflâs masraflarının da belirli bir sırayla ödenmesi gerektiğini ifade etmiştir⁹¹³. Doktrindeki diğer bir görüş⁹¹⁴ ise Federal Mahkeme kararlarına atıf yaparak iflâs masrafları ve masa borçlarının ödenmesine ilişkin bir sıradan bahsetmiş; ilk sıranın iflâs idaresince yapılan masraflara ikinci sıranın ise masanın borçlarına ayrılması gerektiğini ifade etmiştir. Üçüncü sıraya ise ilk iki sıra tamamen karşılanmadan geçilemeyeceğini ve ilk iki sıradaki alacaklar dışındaki alacakların (iflâs idaresinin ücret alacağı gibi...) bu sırada olacağı belirtilmiştir⁹¹⁵.

Yukarıda değindiğimiz görüşlere bakıldığında, iflâs masrafları ve masa borçlarının ödenmesinde bir öncelik-sonralık, başka bir ifadeyle sıralama ilişkisi kurulduğunu görmekteyiz. Oysaki İİK m.248 çok açıktır; iflâsın açılmasından ve tasfiyeden doğan masrafların ödenmesini herhangi bir sıraya bağlamamıştır. Bu bağlamda masraf ve borçların ödenmesinde bir sıra öngörülmesi kanunen mümkün görünmemektedir. Ancak her ne kadar kanun gereği mümkün görünmese de biz de paylaştırmadan önce ödenmesi gereken kalemlerin bir sıralamaya tabi tutulması ve öncelikle masa borçlarının ödenmesi gerektiği düşüncesindeyiz. Çünkü masa borçları incelendiğinde görülecektir ki bu borçların alacaklıları, tasfiyenin dışında kalan kişilerdir. Ayrıca bu borçlar, malvarlığı değerlerine katkı sağlar ve iflâs alacaklılarının çıkarına hizmet eder.

Bir örnek üzerinden durumu şu şekilde açıklayabiliriz: Müflisin fabrikasının açık kalmasına karar verilip, yeni işçilerle iş sözleşmesi akdedildiğini düşünelim. Bu işçiler iflâs tasfiyesinin tamamen dışındadırlar. Fabrikanın faaliyete devam etmesinin ve işçilerle iş sözleşmesinin yapılmasının amacı, fabrika sayesinde belirli bir kazanç elde ederek paylaştırmaya esas teşkil edecek net tutarı arttırmaktır. Böylece sonuçta daha çok alacaklı tatmin edilebilir hale gelir. Sadece yeni işçilerle iş sözleşmesi akdedilmesinin yanında hâlihazırda işçi olarak çalışan kişilerin iş sözleşmelerinin devamında da aynı durum söz konusudur. Fabrikada çalışan işçilerin müflisten iflâs alacakları olsa bile bu kişiler, iflâsın açılmasından sonra doğan borçlar bakımından

⁹¹² Berkin, 1972, **a.g.k.**, 381; Jeager, 1997/99, **a.g.k.**, 507, Rn. 7; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1454-1455, Rn. 7.

⁹¹³ *Üstündağ* bu durumda, Alman eski İflâs Kanunu m.60'ın dikkate alınması gerektiğini ifade etmiştir. Önce masa borçlarının ardından iflâs masraflarının ödenmesi gerektiğini vurgulamış ve ayrıca iflâs masraflarını da bir sıralamaya tabi tutarak önce nakden yapılmış masrafların daha sonra ise müflis ve ailesine yapılacak yardımın ödenmesi gerektiğini belirtmiştir. *Üstündağ*, 2009, **a.g.k.**, 203.

⁹¹⁴ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2276, Rn. 26 vd.

⁹¹⁵ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2276, Rn. 26 vd.

tasfiye sürecine sadece masa alacaklısı olması sebebiyle dâhildirler. Bu kişilerin alacaklarının ödemesi öncelikle yapılmalıdır. Kaldı ki masa borçlarının ödenmesi için kesin paylaştırmayı beklemeye gerek olmadığı gibi aksine kesin paylaştırmanın beklenmesi masa alacaklılarının çıkarları açısından uygun da değildir. Bu borçlar, kısım kısım paraların dağıtılması sürecine kadar ödenmiş olmalıdır. Özellikle tasfiye sürecinde açılan davalar da dikkate alındığında, sürecin ne kadar süreceği belirsizdir. Ne kadar süreceği belli olmayan bir tasfiye süresince çalışmış olan işçinin masa alacağının biriktirilerek en son ve iflâs alacakları dağıtılmadan önce ödenmesi düşünülemez. İşçilere yapılacak ödemenin aylık olarak yapılması en makul çözüm olarak görünmektedir. Bu sebeple biz masa borçlarının, borcun niteliği dikkate alınarak tasfiye süreci boyunca kısım kısım ödenmesi, bu şekilde ödenmesine gerek olmayan borçların ise iflâs masraflarından önce ödenmesi gerektiğini düşünmekteyiz. Masa borçlarının tamamının ödenmesinin ardından iflâs masraflarına geçilmelidir. Kesin dağıtmadan sonra doğabilecek muhtemel giderler de dikkate alınarak iflâs masrafları ödenmelidir.

3.8.3. Paylaştırmaya katılan alacaklılar

3.8.3.1. Masaya alacağını kaydettiren alacaklılar

Paylaştırmaya esas net tutardan iflâs alacağını tahsil etmek üzere paylaştırmaya katılan alacaklılar, alacağını İİK m.219 (İsv. İİK m.232-233) masaya kaydettiren alacaklılardır. Bu kaydın, ilanda belirtilen süre içerisinde veya daha sonra yapılmış olması, paylaştırmaya katılma bakımından önem taşımaz. Yalnız daha önce de belirttiğimiz üzere masaya geç kayıt talebinde bulunan alacaklılar, önceden kararlaştırılmış paylaştırmadan pay alamazlar ki bu ihtimal özellikle geçici paylaştırmalarda önem taşır. Ancak kesin paylaştırma bakımından da bu ihtimal⁹¹⁶ vardır.

Alacaklıların paylaştırmaya esas tutardan pay alabilmeleri için kayıt talebinde bulunmuş olmaları yeterli değildir. Ayrıca bu alacakların kayıt talebinin iflâs idaresince kabul edilmiş olması, kabul edilmemiş olmakla beraber iflâs idaresine karşı açılmış olan sıra cetveline itiraz davasının kabul edilmiş olması gerekir. Benzer şekilde alacak, başta masaya kaydedilmiş ancak alacaklıya karşı bir sıra cetveline itiraz davası açılmış ve

⁹¹⁶ Bkz., yukarıda 1. Bölüm, 1.2.9.3. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

olumlu sonuçlanmışsa, alacaklı net tutardan payını alma şansını kaybeder. Dava reddedildiğinde ise müflisten alacaklı olduğu iddiasıyla alacağını masaya kaydettirmiş olan kişi, paylaştırmadan pay alır.

Masaya alacağı kaydedilen alacaklılar yanında alacakları tapu sicilinden anlaşılan alacaklılar da net tutarın dağıtımında paylarını alırlar (İİK m.231; İsv. İİK m.246). Zira bu kişilerin kayıt talebinde bulunmamış olsalar dahi tasfiye sürecine dâhil edileceklerinden ve sürecin sonunda elde edilmiş olan paylaştırmaya esas net tutardan paylarını alacaklarından daha önceki başlıklar altında bahsetmiştik.

Paylaştırmaya esas net tutardan pay alan alacaklıların iflâs alacaklıları olduğunu tekrar vurgulamak isteriz. Zira iflâs masrafları ve masa borçlarının alacaklıları masaya kayıt talebinden bulunmazlar ve bu kişilerin alacakları net tutarın belirlenmesinde dikkate alınmazlar. Bilakis iflâs masrafları ve masa borçlarının alacaklıları, iflâs alacaklarından önce tatmin edilerek paylaştırmaya esas net tutarın belirlenmesinde rol oynarlar.

3.8.3.2. *Rehin alacaklısının ve devlet alacağının durumu*

Paraların dağıtılmasında rehinli malla ilgili özellikli bir durum vardır. İflâs masrafları ve masa borçlarının öncelikle çıkarılarak elde edilen net tutarın, sıra cetveli esas alınarak belirlenen pay cetvelindeki kişilere sırasına göre dağıtılması, rehin alacaklıları hakkında uygulanmaz. Çünkü İİK m.248’de açıkça, rehinlerin bedelinden yalnız rehnin muhafaza ve paraya çevrilmesi masraflarının çıkarılacağı belirtilmiştir. İİK m.248 dikkate alındığında, rehinli mal paraya çevrildiğinde diğer iflâs masrafları ve masa borçları, elde edilmiş bedelden karşılanmaz⁹¹⁷ yalnız rehnin muhafaza gideri ve paraya çevrilmesi masrafları çıkarılır. Dolayısıyla diğer malların paraya çevrilmesi masrafları ya da paylaştırmaya ilişkin diğer masraflar rehinli malın satılmasından sonra elde edilen bedelden çıkarılamaz⁹¹⁸. İİK m.248 hükmü, İİK m.185 hükmüyle de bağlantılıdır. Zira İİK m.185’de rehinli malın satışından muhafaza ve satış giderlerinin çıkarılmasından sonra bedelin alacaklıya verileceği belirtilmiştir.

Rehin alacaklısının diğer alacaklılara göre rüçhanlı olması, İİK m.248 gereği de karşımıza çıkar ve rehin alacaklısının rüçhan hakkı iflâs masrafları ve masa borçlarının ödenmesinde de kendisini gösterir. Bu hükümdeki rüçhan hakkı, alacaklıya bir öncelik

⁹¹⁷ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 508, Rn. 9; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1455, Rn. 10.

⁹¹⁸ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 508, Rn. 9

tanımamakla birlikte rehinli malın tutarından yine yalnız bu mala özgü masrafların çıkarılması şeklinde kendisini gösterir. Böylece diğer iflâs masrafları ve masa borçlarının rehinli malın bedelinden çıkarılmaması sayesinde rehin alacaklısının alacağına tam olarak kavuşması ihtimali artar.

Rehinli mal paraya çevrildikten sonra öncelikle malın muhafazası ve paraya çevrilmesi masrafları çıkarılır. Kalan tutar rehin alacaklısının alacağının karşılanması için elde edilen net değerdir⁹¹⁹. Bu değer, rehin alacaklısının alacağının tamamını karşılıyorsa alacaklı alacağına tam olarak kavuşur. Kalan bir tutar olduğu takdirde bu tutar elde edilmiş olan diğer değerlere eklenir⁹²⁰. Bu şekilde elde edilmiş olan değerden ise iflâs masrafları ve masa borçları çıkarıldıktan sonra alacaklara sıra cetvelinde belirtilmiş olan sıralar dâhilinde paylaştırılır.

Rehinli malın paraya çevrilmesinin ardından elde edilen değerden masraflar çıkarıldıktan sonra kalan tutar, rehin alacaklısının alacağının tamamını karşılamayabilir. O halde kalan alacak, diğer alacaklılar gibi sıra cetveline dâhil edilmesi gereken sıraya kaydedilir. Teminatsız kalan rehin alacaklısı, kalan alacak tutarı için öncelikle iflâs masrafları ve masa borçlarının ödenmesine katlanmak durumundadır. Hatta alacağın niteliğine göre bulunduğu sıra gereği alacağına kavuşamama ihtimaliyle de karşı karşıyadır. Zira rehinli alacak aynı zamanda imtiyazlı alacaklar grubuna dâhil olabileceği gibi dördüncü sırada yer alan imtiyazsız alacaklar grubunda da yer alabilir. Örneğin rehinle karşılanamayan tutar, imtiyazlı alacaklar grubuna dâhil olmaması sebebiyle ilk üç sıradan birinde yer almaz ve paraya çevirme işlemleri neticesinde elde edilen değerler yalnız ilk üç sırayı karşılamaya yeterse dördüncü sırada yer alan rehin alacaklısının rehinli malın satışından elde edemediği tutar için kendisine aciz belgesi verilir.

İflâs masasına dâhil olan malların birden fazlasının üzerinde rehin hakkı tesis edilmiş olması halinde, her biri için ayrı ayrı paraya çevirme ve muhafaza masrafları hesaplanmalı ve elde edilen bedelden çıkarılmalıdır⁹²¹. Aynı alacak için birden fazla malvarlığı değeri üzerinde rehin tesis edilmiş olması halindeyse paraya çevirme ve muhafaza masrafları, rehinli malların satışından elde edilen gelirle orantılı olarak paylaştırılmalıdır⁹²².

⁹¹⁹ Spühler ve Dolge, 2011, **a.g.k.**, 64, Rn. 218.

⁹²⁰ Spühler ve Dolge, 2011, **a.g.k.**, 64, Rn. 218.

⁹²¹ Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1456, Rn. 12.

⁹²² Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1456, Rn. 12.

Devlet alacaklarının paraların dağıtılması aşamasındaki durumuyla ilgili yapılacak değerlendirmede iki farklı grup alacak için ayırım yapılmalıdır. İlk grup alacak; rehin alacaklısının durumunda olduğu gibi rüçhanlı olan ve kısaca malın aynından kaynaklanan devlet alacakları olarak nitelendirilebileceğimiz alacaklardır (İİK m.206). Malvarlığına dâhil olan bir mal üzerinde hem rehin tesis edilmiş hem de bu malın aynından kaynaklanan bir iflâs alacağı olabilir. O takdirde öncelikle rehlin muhafaza ve paraya çevrilmesi giderleri, ardından ise rehinli alacaklının alacağı çıkarılır (İİK m.206/1 ve İİK m.248). Tüm bu işlemler yapıldıktan sonra ise artık malın aynından doğan devlet alacağı ödenir⁹²³ ve kalan bir tutar olursa bu tutar masaya aktarılır.

Rehinli malın muhafaza ve paraya çevrilmesi masraflarının çıkarılması neticesinde elde edilen bedel rehinli alacağın ve malın aynından doğan devlet alacağının tamamını karşılamaya yetmezse nasıl bir çözüm izlenmelidir? Bu konuda özel bir düzenleme yoktur. Muhtelif hükümlerden yola çıkarak bir çözüm yolu öngörülebilir. Öncelikle şu husus hatırlatılmalıdır: malın aynından doğan devlet alacakları yalnız ilgili malın paraya çevrilmesi halinde rüçhanlı olma özelliğini taşır. Dolayısıyla bu alacaklar diğer malların paraya çevrilmesi neticesinde elde edilmiş değerlerden öncelikle karşılanmaz. Bu hatırlatmanın ardından yukarıda sorduğumuz soruyla ilgili şöyle bir çözüm yolu öngörülmesi mümkündür: Rehinli alacakla malın aynından doğan devlet alacakları arasında bir garame yaratılamayacağı İİK m.206/1 gereği açıktır. Bu sebeple rehinli alacağın tamamı ödenir ve malın aynından kaynaklanan devlet alacağının karşılanmayan kısmı ise sıra cetvelinin üçüncü sırasında yer alarak diğer iflâs alacaklarıyla birlikte garameye girer⁹²⁴ (6183 sayılı Kanun m.21/2 dikkate alındığında). Çünkü bu alacağın bağlı bulunduğu malın bedeli, alacağı karşılamaya yetmediği için rüçhanlı olma özelliği ortadan kalkar. Ancak devlet alacağı olma özelliği devam ettiği için imtiyazlılık durumu korunur. Malın paraya çevrilmesinin ardından muhafaza ve paraya çevirme giderleri çıkarıldığında elde edilen bedel, rehin alacaklısının alacağını dahi karşılamaya yetmiyorsa o zaman rehin alacaklısının alacağının karşılanamayan kısmı, alacağın niteliğine göre sıra cetvelinin hangi sırasına dâhil olması gerekiyorsa o sıraya ve dolayısıyla garameye dâhil olur.

Masaya dâhil bir mal üzerinde malın aynından kaynaklanan bir devlet alacağı tek başına var olabilir. Başka bir ifadeyle o mal üzerinde herhangi bir rehin hakkı tesis

⁹²³ Aynı yönde görüş için bkz. Şenyüz, 2018, **a.g.k.**, 901.

⁹²⁴ Aynı yönde görüş için bkz. Şenyüz, 2018, **a.g.k.**, 919.

edilmediğinden karşılanması gereken bir rehinli alacak olmamakla birlikte malın aynından kaynaklanan rüçhanlı bir devlet alacağı olabilir. Böyle bir durumda malın aynından kaynaklanan devlet alacağının rüçhanıyeti ve ödenmesi ayrı bir sorun olarak karşımıza çıkar. Çünkü İİK m.248'in ikinci cümlesinde yer alan ve rehinin bedelinden sadece muhafaza ve paraya çevirme masraflarının karşılanacağına ilişkin düzenleme benzeri bir düzenleme malın aynından kaynaklanan devlet alacakları için öngörülmemiştir. Dolayısıyla m.248'in birinci cümlesinde yer alan, öncelikle iflâsın açılmasından ve tasfiyeden doğan giderlerin çıkarılacağına ilişkin hüküm, malın aynından kaynaklanan devlet alacaklarının ödenmesinde dikkate alınır. Bu bağlamda iki ihtimal karşımıza çıkar: Tüm malvarlığı değerleri paraya çevrildiğinde elde edilmiş olan tutar iflâs masrafları ve masa borçlarının tamamını karşılamaya yetiyor ve ardından malın aynından kaynaklanan devlet alacağı ödenip sıra cetveli dikkate alınarak diğer alacaklıların alacaklarının karşılanmasına geçilebiliyorsa, sorun yoktur. Malın aynından kaynaklanan devlet alacağının bağlı bulunduğu malın değerinden, devlet alacağı ödenmelidir. Ancak iflâs masrafları ve masa borçlarının tam olarak karşılanması için mutlaka malın aynından kaynaklanan devlet alacağının bağlı olduğu malvarlığı değerinin bedelinin dikkate alınması gerekiyorsa iflâs masrafları ve masa borçları ödenmelidir. Kalan bir tutar olmazsa bu alacak rüçhanlı olma özelliğini yitirir ve üçüncü sıraya dâhil olur. Bu şekilde bir çözüm yolunun benimsenmesinin, iflâs masrafları ve masa borçlarının öncelikle ödeneceğine ilişkin İİK m.248 ile uyumlu olacağını düşünmekteyiz.

Sonuç olarak şu şekilde bir değerlendirme yapmanın yanlış olmayacağını düşünüyoruz: Bir malın üzerinde hem rehin hakkı tesis edilmiş hem de malın aynından kaynaklanan devlet alacağının var olması halinde, İİK m.248'in ikinci cümlesi gereği o malın bedelinden sadece muhafaza ve paraya çevirme masrafları çıkarılacağından, malın bedeli yeterli olduğu takdirde rüçhanlı devlet alacağı için de avantajlı bir durum ortaya çıkar. Ancak bir mal üzerinde tesis edilmiş rehin hakkı olmamakla birlikte ödenmesi gerekli malın aynından kaynaklanan bir devlet alacağı var olduğunda İİK m.248'de yer alan iflâs masrafları ve masa borçlarının ödenmesine ilişkin genel kuralın uygulanması gerekir. İflâs masrafları ve masa borçlarının öncelikle ödeneceğine ilişkin bu kural sebebiyle yukarıda belirttiğimiz şekilde elde edilen bedelin miktarına göre devlet alacağının rüçhanlı durumu ortadan kalkabilir.

Devlet alacaklarının paraların dağıtılması aşamasındaki durumuyla ilgili yapılacak değerlendirmede ele alınacak ikinci grup devlet alacağı, malın aynından kaynaklanmayan devlet alacaklarıdır. Bu alacaklar imtiyazlı alacaklar grubunda yer alıp, sıra cetvelinin üçüncü sırasında bulunurlar. Dolayısıyla iflâs masrafları ve masa borçlarının mahsubunun ardından öncelikle ilk iki sırada yer alan alacaklara ödeme yapılır. Ardından malın aynından kaynaklanmayan devlet alacaklarının yer aldığı üçüncü sıradaki alacakların ödenmesine geçilir. Üçüncü sıradaki alacaklılara ödeme yapılırken eldeki bedel, tüm alacaklıların alacağına yetiyorsa devlet alacağının tamamı ödenir. Ancak elde eldeki bedel üçüncü sıradaki tüm alacakları karşılamıyorsa devlet alacakları aynı sıradaki alacaklarla birlikte garameye dâhil olur. Elbette iflâs masrafları ve masa borçlarının ödenmesinin ardından eldeki paylaştırmaya esas net tutar, birinci ve ikinci sırayı dahi karşılamaya yetmeyebilir. O halde üçüncü sırada yer alan devlet alacakları için şüphesiz aciz belgesi düzenlenmesi gerekir.

3.8.4. Paylaştırmada pay ayrılan alacaklar

3.8.4.1. Asıl alacak

İflâs alacaklısının alacağı için ayrılan payın ilk kısmı, asıl alacaktan oluşur. Asıl alacak ile kastedilen; alacaklıyla müflis arasındaki borç ilişkisi sebebiyle doğan, faiz ve cezai şart gibi yan haklardan bağımsız olarak var olan tutardır. Asıl alacağın kaynaklandığı sebebin iflâsta paylaştırmaya dâhil olmak açısından herhangi bir önemi yoktur. Bu nedenle asıl alacak; haksız fiil, sebepsiz zenginleşme, sözleşme veya borç doğuran başka bir sebepten kaynaklanmış olabilir.

Asıl alacağın kaynaklandığı sebep önemli olmadığı gibi iflâstan önce bu alacağın ileri sürülmüş olması da önem arz etmez. Başka bir ifadeyle müflis hakkında iflâs kararı verilmeden önce alacağın tahsili için dava açılmış veya takip yapılmış olması, iflâsta paylaştırmaya dâhil olmak için bir şart olarak aranmaz. Mühim olan süresinde veya sonrasında masaya kayıt talebinde bulunulmuş olması ve sıra cetveline itiraz davasıyla bu alacağın masadan çıkarılmamış olmasıdır.

Asıl alacak her zaman bir para alacağı olmayabilir. Örneğin müflis, alacaklıya bir taşınır mal teslim etmek üzere borçlanmış olabilir. Bu durumda asıl alacak, şüphesiz bir taşınır mal olur. Ancak İİK m.198 (İsv. İİK m.211) gereğince, konusu para olmayan

alacaklar da alacağın değerinde para alacağına çevrilir ve para alacağı olarak paylaştırmaya dâhil edilir. Alacağı paraya çevirme işlemini alacaklı yapar (İİK m.219/II). Ancak iflâs idaresi uygun görürse konusu para olmayan bu alacağın aynen yerine getirilmesine karar verebilir. Alacağın aynen yerine getirilmesine karar verildiğinde bu alacağın sıra cetveli ve pay cetvelinde gösterilmesi mümkün olmayacaktır. Çünkü sıra ve pay cetveli işlemleri, para alacaklarının ödenmesi üzerine kanunda öngörülmüş olan düzenlemelerdir. Örneğin taşınır malı konu alan alacağın ödenmesinde aynen yerine getirilme kararı verildiğinde bu alacakla ilgili herhangi bir kayda sıra ve pay cetvelinde yer verilmez. Ayrıca bu alacaklar için başvurulabilecek bir yol da kanunda öngörülmemiştir. Her halükarda bu alacağın aynen yerine getirilmesine karar verildiğinde gerekçeli bir tutanak düzenlenmelidir (İİK m.227’de yapılan atıf gereğince İİK m.8). Ayrıca aynen yerine getirilmeyle ilgili iflâs idaresince yapılan işlemler aleyhine, genel hükümler dikkate alınarak şikâyet yoluna başvurulabileceği kabul edilmelidir.

Son olarak belirtmek gerekir ki asıl alacak yabancı para alacağı olduğu takdirde, alacaklılar arası eşitlik ilkesinin bir gereği olarak, iflâsın açıldığı tarih itibarıyla TL karşılığına çevrilerek talep edilir. Tekrara düşmemek adına bu hususa ilişkin önceden yaptığımız açıklamalara atıf yapmakla yetiniyoruz⁹²⁵.

3.8.4.2. İşlemiş ve işleyecek faizler

İflas alacaklısına ödenecek bedel, yalnız asıl alacakla sınırlı değildir. Paylaştırmada, alacağa iflâsın açılmasına kadar işlemiş faizler için de pay ayrılır ve iflâsın açıldığı güne kadar işlemiş faizler, asıl alacağa eklenir (İİK m.195/1). Kanunda yalnız faiz ifadesine yer verilip, herhangi bir ayırım yapılmadığı için bu faiz, kapital faiz⁹²⁶ olabileceği gibi temerrüt faizi⁹²⁷ de olabilir.

İşlemiş olan kapital faiz veya temerrüt faizi, kanuni olabileceği gibi taraflarca kararlaştırılmış olması halinde akdi faiz de olabilir. Masaya kaydolan alacak, ticari işten kaynaklanmışsa taraflarca belirlenmiş faizin miktarının, adi alacaklardan farklı olması

⁹²⁵ Bkz., yukarıda 1. Bölüm, 1.2.5.2.1. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

⁹²⁶ Alacaklıya parasından belirli bir süre yoksun kalmış olması sebebiyle ödenen faiz kapital faizdir. N. Barlas (1992). *Para Borçlarının İflasında Borçlunun Temerrüdü ve Bu Temerrüt Açısından Düzenlenen Genel Sonuçlar*. İstanbul: Kazancı Kitap Ticaret, 126; Arkan, 2020, **a.g.k.**, 80.

⁹²⁷ Borcun zamanında ödenmemesi üzerine temerrüde düşen borçlunun ödemesi gereken faiz temerrüt faizidir. Barlas, 1992, **a.g.k.**, 126; Arkan, 2020, **a.g.k.**, 80.

mümkündür. Nitekim Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun⁹²⁸ m.1 gereğince taraflarca faizin kararlaştırılmamış olması halinde geçerli olan kanuni faiz oranı, yıllık %9'dur. Ancak taraflar adi alacaklarda kapital faiz miktarını %13,5'den (TBK m.88/2), temerrüt faizini ise %18'den fazla olacak şekilde kararlaştıramazlar⁹²⁹ (TBK m.120/2). Oysa ticari işlerde bu durum farklıdır. Ticari işlerde akdi faiz, adi işlerdekinin aksine herhangi bir üst sınıra tabi tutulmamıştır (TTK m.8/1). Müflisin iflâsın açılmasından önce ticari veya adi işleri sebebiyle girmiş olduğu borç ilişkilerinden doğan tüm bu faiz alacakları asıl alacağa eklenir ve bu hususta mühim olan iflâsın açılması anına kadar bu faizin işlemiş olmasıdır. İflas idaresi, asıl alacağa eklenecek faizi hesaplarken tarafların faiz oranı kararlaştırmamış olmaları halinde kanuni faiz oranını, kararlaştırmış olmaları halinde ise kararlaştırılan faiz oranını dikkate almalıdır.

Asıl alacağa eklenecek faizin hangi tarihten itibaren işlemeye başlayacağı tamamen borcun kaynağıyla ilgilidir. Örneğin iflâs alacağının kaynağı bir haksız fiilse fiilin işlendiği tarih⁹³⁰ (TBK m.117/2), bir sözleşmeysen ve taraflar arasında bir kesin vade öngörülmüşse bu kesin vadeden itibaren faiz işlemeye başlar. Faizin işlemeye başladığı tarih her ne kadar borcun kaynağına göre değişiklik gösterse de asıl alacağa eklenme bakımından bu faizler iflâsın açıldığı ana kadar işler.

İflasın açılmasından sonra da alacaklara faiz işlemeye devam eder (İİK m.196/1). Ancak iflâsın açılmasından önce işlemiş olan faizlerden farklı olarak iflâsın açılmasından sonra işleyen faiz, ticari olmayan işlerdeki faiz oranına tabi olur. Dolayısıyla alacak ticari işten doğmuş olsa dahi faizin hesaplanmasında adi işlerdeki esaslar uygulanır. İİK m.196/1 hükmünde, iflâsın açılmasından sonra işlemeye devam edecek faiz hakkında hangi oranın geçerli olacağına dair bir açıklık bulunmamaktadır. Başka bir deyişle taraflar, iflâstan önce akdi faiz oranı kararlaştırmışlarsa bu faiz oranının iflâsın açılmasından sonra da işleyip işlemeyeceği belirsizdir. Ancak doktrinde⁹³¹ ve Yargıtay kararlarında⁹³², iflâsın açılmasından sonra işleyecek faizin kanuni faiz olduğu ifade edilmektedir. İflasın açılmasından sonra işleyecek faizin

⁹²⁸ 3095 Sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun, R.G. Tarih: 19.12.1984, S.18610.

⁹²⁹ Taraflar faiz oranlarını belirttiğimiz sınırları aşacak şekilde kararlaştırdıkları takdirde anlaşma hükümsüz sayılmaz ve faiz oranı kanunda belirtilen üst sınırlar dikkate alınarak hesaplanır. Oğuzman ve Öz, 2013, **a.g.k.**, 317.

⁹³⁰ K. Oğuzman ve T. Öz (2013). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. C.II, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 128.

⁹³¹ Deynekli, 2008, **a.g.k.**, 66; Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 103; Aşık, 2018, **a.g.k.**, 282; Pekcanitez, 2020, **a.g.k.**, 434.

⁹³² "...İflâsın açılmasından sonra masaya giren alacaklara yasal oranda faiz işlemeye devam eder..." Y., 19. HD. 04.07.2002 T., 5163 E., 5297 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 19.02.2021.

kanuni faiz oranı dikkate alınarak hesaplanması alacaklılar arası eşitlik ilkesinin bir gereği olarak yerinde olur ve tüm alacaklıların alacaklarına aynı oranda faiz işlemeye devam eder. Ayrıca iflâs idaresinin faiz hesaplaması, yaparken düşebileceği tereddütlü durum ortadan kalkar. Çünkü aksi yönde kabul, yani her bir alacak için ayrı faiz oranının hesaplanması ya da ticari olan işlerde, adi işlerde uygulanabilecek üst sınırdan daha yüksek bir oran öngörülmüş olması halinde hangi oran üzerinden hesaplama yapılacağına ilişkin tespit, birçok belirsizliği beraberinde getirir.

İflasın açılmasından sonra işleyecek faiz, iflâsın açılmasından önce işleyen ve asıl alacağa eklenen faizden yalnız faiz oranı açısından farklı değildir. Aynı zamanda, iflâsın açılmasından önce işleyen faizin aksine iflâsın açılmasından sonra işleyen faiz, pay cetvelinin düzenlenmesinde de farklılık arz eder. İflasın açılmasından sonra işleyen ve kanuni faiz oranı dikkate alınarak hesaplanan faiz, pay cetveline dâhil edilmez ve bu miktar için paylaştırmadan pay ayrılmaz. Çünkü İİK m.196/2 açıkça, iflâsın açılmasından sonra işleyecek faizin anaparaların ödenmesinden sonra elde bir bedel kalmış olması halinde ödeneceğini hüküm altına almıştır. Dolayısıyla önce tüm iflâs alacaklılarının asıl alacakları, varsa takip masrafları ve iflâsın açılmasına kadar işlemiş faizleri ödenir; elde bedel kalırsa ödenen değer toplamı üzerinden hesaplanacak faizlerin ödenmesine geçilir. Yargıtay'ın da kararları bu yöndedir⁹³³. İflasın açılmasından sonra işleyecek faiz; asıl alacak, bu alacağa iflâsın açılmasına kadar işlemiş olan faizler ve takip masraflarının toplamına işletilir. Bu faizin hesaplanmasında esas alınan başlangıç tarihi, iflâsın açıldığı tarihtir. Faizin hesaplanmasında son tarih ise anaparanın (yani asıl alacak, iflâsın açılmasına kadar işlemiş olan faiz ve takip masraflarının) ödendiği tarih olmalıdır⁹³⁴. Çünkü asıl alacağın ödeme yoluyla sona ermiş olması, asıl alacağa bağlı olan faizin işlemeye devam etmesini engeller (TBK

⁹³³ "...İİK'nın 195/1. maddesinin, " Borçlunun taşınmaz mallarının rehni suretiyle temin edilmiş olan alacaklar müstesna olmak üzere iflâsın açılması müflisin borçlarını muaccel kılar. İflasın açıldığı güne kadar işlemiş faiz ile takip masrafları anaya zammolunur." hükmü uyarınca mahkemece asıl davada davalının iflâs tarihine kadar alacağı ve fer'ileri ile takip masrafları konusunda uzman bilirkişiden rapor alınıp, belirlenen tutarın kayıt ve kabulüne karar verilmesi gerekir. İİK'nın 195. maddesine göre iflâs masasına yazılacak alacakların iflâs tarihi itibarıyla hesaplanıp, belirlenmesi gerekir. İflasın açılması ile ipotekle temin edilen alacaklar hariç, diğer alacaklar muaccel hale gelir ve iflâsın açıldığı tarihe kadar işleyen faizler ve takip masrafları da asıl alacağa eklenerek masaya yazılır. Asıl alacağa faiz işlemeye devam ederse de, bu ancak tasfiye bakiyesi kalırsa ayrıca ödenir. Kayıt kabul davalarında tahsile değil, alacağın iflâs masasına kaydına karar verilmekle yetinilir. Alacağın ödenmesi ancak tasfiye sonunda masa mevcudunun sıra cetveline uygun biçimde dağıtımı aşamasında gerçekleşir ve alacakların tam olarak ödenip ödenmeyeceği ancak bu aşamada anlaşılabilir..." Y. 23. HD. 08.06.2016 T., 6530 E., 3469 K.; Y., 23.HD., 05.06.2012 T., 2671 E., 3940 K.; Y. 23. HD. 21.11.2014 T., 2247 E., 749 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.02.2021.

⁹³⁴ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1364.

m.131/1). Anaparanın ödenmesine kadar faiz işleyeceği için her bir alacak için farklı tutarda faiz işlemiş olabilir ve aynı zamanda anaparanın ödenmesinin ne zaman mümkün olacağı da bilinmeyeceği için iflâsın açılmasından sonra işleyecek faizler pay cetveline geçirilmez. Bu faiz alacakları için elde belirli bir miktarın kalması halinde ek bir pay cetveli düzenlenerek dağıtım yapılabileceği kabul edilmektedir⁹³⁵. Ek pay cetveli de incelenmek üzere iflâs dairesine bırakılmalı ve bu pay cetveline karşı da şikâyet yoluna başvurulması mümkün olmalıdır⁹³⁶.

Faizle ilgili buraya kadar yapmış olduğumuz açıklamaların tamamı rehinle temin edilmemiş alacaklar için geçerlidir. Rehinle teminat altına alınmış alacaklarda, faizle ilgili öngörülmüş farklı bir düzenleme vardır. İflâsın açılmasından önce geçerli olan faiz oranı, rehinli alacaklarda iflâsın açılmasından sonra da geçerlidir (İİK m.196/2). Dolayısıyla taraflarca kararlaştırılmış olan faiz, iflâsın açılmasından sonra da aynı oranda işlemeye devam eder⁹³⁷. Ayrıca ticari işlerde uygulanan faiz oranı, rehinle teminat altına alınmış alacaklarda iflâsın açılmasından sonra da işler.

Rehin aynı zamanda faizi de teminat altına aldığı için (TMK m.875 ve TMK m.946), asıl alacak gibi faizler de öncelikle ödenir⁹³⁸. Bu sebeple rehinli malın satışı yapıldığında, iflâsın açılmasından sonra işleyecek faizin ödenmesi için önce asıl alacağın ve diğer adi alacakların ödenmesinin beklenmesi gerekmez⁹³⁹. Rehinle teminat altına alınmış olan alacaklara, rehinli malın satıldığı tarihe kadar faiz işlemeye devam eder⁹⁴⁰. Anapara ipoteklerinde rehinli malın satışının yapılmasından sonra elde edilen bedel, asıl alacak ve faizlerin tamamını karşılamaya yetmediği; üst sınır ipoteklerinde, alacak ve faiz toplamı ipotek limitini aştığı takdirde TBK m.100'ün kıyasen uygulanması gerektiği kabul edilmektedir⁹⁴¹. Bu düzenleme dikkate alındığında sırasıyla iflâsın açılmasından sonra işleyecek faiz, iflâsın açılmasından önce işlemiş faiz ve asıl alacak ödenmelidir⁹⁴². Bu sıra dikkate alındığında ödenememiş olan alacak kalemleri veya üst sınır ipoteklerinde alacağın üst sınırı aşan kısmı, adi alacak olarak

⁹³⁵ Altay, 2003, a.g.k., 919; Kuru, 2013, a.g.k., 1364.

⁹³⁶ Kuru, 2013, a.g.k., 1364.

⁹³⁷ "...İİK.nun 196/2. maddesine göre rehinle temin edilen alacak yönünden sözleşme faizinin uygulanması gerekirken, yasal faizin uygulanmış olması da davanın kabul şekli yönünden yanlıştır..." Y., 19. HD., 22.5.1992 T. 4247 E., 2216 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.02.2021.

⁹³⁸ A. Deynekli (2013). *İcra ve İflas Kanunu'nda İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takip*. Ankara: Turhan Kitabevi, 246; Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2016, a.g.k., 436.

⁹³⁹ Deynekli, 2013, a.g.k., 246; Kuru, 2013, a.g.k.

⁹⁴⁰ Pekcanitez vd., 2020, a.g.k., 433.

⁹⁴¹ Deynekli, 2013, a.g.k., 246; Pekcanitez vd., a.g.k., 2020, 433.

⁹⁴² Deynekli, 2013, a.g.k., 246; Pekcanitez vd., a.g.k., 2020, 433.

sıra cetvelinde ve pay cetvelinde yer alacağı için bu alacaklara uygulanacak faiz hakkında rehin ile teminat altına alınmamış alacaklara ilişkin esaslar geçerli hale gelir⁹⁴³.

İsviçre hukukunda, asıl alacağın yanında iflâsın açılmasına kadar işlemiş olan faizlerin de iflâs alacağı kapsamında talep edilebileceği kabul edilmişken (İİK m.208/1), Türk hukukundan farklı olarak⁹⁴⁴ iflâsın açılmasından sonra alacaklara faiz işlemeyeceği hüküm altına alınmıştır (İsv. İİK. m.209/1). İflasın açılmasından sonra alacağa faiz işlemeyecek olmasına ilişkin kabulün sebebi, doktrinde iflâs idaresinin işini kolaylaştırmak ve karmaşık hesaplamalara mahal vermemek olarak ifade edilmektedir⁹⁴⁵. İflâsın açılmasıyla faizin artık işlemeyeceğine ilişkin kuralın istisnasını ise rehinle teminat altına alınmış alacaklar oluşturmaktadır⁹⁴⁶. İsv. İİK m.209/2'ye göre rehinle teminat altına alınmış alacaklar için rehinli mal paraya çevrilene kadar faiz işlemeye devam eder. Ancak bu faizin işleyebilmesi için rehinli malın satışından elde edilen gelirin, asıl alacak ve iflâsın açılmasına kadar işlemiş olan faizden daha fazla olması şarttır (İsv. İİK m.209/2). Bu düzenlemenin, alacağın yüksek fakat rehinli malın kıymetinin düşük olduğu durumlarda teminatsız kalan alacakların sıra cetvelinin üçüncü sırasında yer almasını önlenmeye yönelik olduğu ifade edilmektedir⁹⁴⁷. Böylece rehinli malın satış tutarından karşılanmayan değer düşük olacak ve üçüncü sıradaki diğer imtiyazsız alacakların ödenebilmesinin önüne geçilmemiş olacaktır. İflasın açılmasından sonra işleyen ancak teminatsız kalan faizin sıra cetvelinde ve dolayısıyla pay cetvelinde yer almayacağı kabul edilmektedir⁹⁴⁸.

⁹⁴³ "...Şikâyetçi, Emlak Bankasının alacağı 3.7.1976 tarihli ipoteğe dayalı olup, ipotek akit tablosunda ipoteğin 2.000.000 TL. ile limitli bulunduğu anlaşılmasına göre, bu miktarı aşmış faiz alacaklarının ipotekli alacağın önceliğinden yararlandırılması isabetsizdir.İflâs idaresince yapılan pay cetveli yasal olup, buna göre şikâyetin reddi gerekirken, yazılı şekilde kabulü doğru bulunmamıştır..." Y. 19. HD., 18.03.1991 T., 1459 E., 741 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.02.2021.

⁹⁴⁴ 3494 Sayılı 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, 3182 Sayılı Bankalar Kanununun İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun'la 196. maddenin hâlihazırda yürürlükte olan şekli kabul edilmiştir. Ancak bu Kanun kabul edilmeden önce 196. madde İsviçre'deki düzenlemeyle paraleldi. İflasın açılmasından sonra da faizin işlemeye devam etmesine ilişkin hükmün gerekçesi, «İflâs işlemleri yıllarca sürdüğünden, faizlerin kesilmesine ilişkin bu madde hileli iflâslara ve borçluları iflâs ettirmeye teşvik etmektedir. Bu nedenle yapılan değişiklikle, iflâsın açılmasından itibaren iflâs masasına giren bütün alacaklarda ticari olmayan işlerdeki gecikme faizinin işlemesi esası benimsenmiştir.» şeklinde ifade edilmiştir. Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 20.02.2021.

⁹⁴⁵ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 1843, Rn. 1.

⁹⁴⁶ Spühler ve Dolge, 2011, **a.g.k.**, 90, Rn. 286.

⁹⁴⁷ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 1843, Rn. 1.

⁹⁴⁸ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 1843, Rn. 1.

3.8.4.3. *Takip masraflarının durumu*

İflâsın açılmasından önce müflise karşı başlatılan haciz yoluyla takipler, iflâsın kesinleşmesiyle birlikte düşer (İİK m.193). Bu takipler süresince yapılmış olan masraflar, paylaştırmada ödenmesi ve pay ayrılması gereken ayrı bir kalem olarak düşünülmeli midir? Bu sorunun cevabını İİK m.195'te bulmak mümkündür. Bu hükme göre; alacağını masaya kaydettiren alacaklıların iflâsın açılmasından önce borçluya karşı başlatmış oldukları ancak iflâsın kesinleşmesiyle düşen haciz yoluyla takibe ilişkin masraflar, borçludan olan asıl alacağa eklenir. Benzer şekilde İsv. İİK m.208'de alacaklının asıl alacağının yanında takip masraflarını da talep edebileceği hüküm altına alınmıştır. Ancak şüphesiz alacaklı, takip masraflarını talep etmek zorunda değildir⁹⁴⁹. Ayrıca alacaklının nasıl ki asıl alacağından feragat etme hakkı varsa, bu alacağa dayalı olarak yapılmış olan takibe ilişkin masraflardan da feragat hakkı vardır⁹⁵⁰.

İİK m.195'te herhangi bir takip usûlü ayrımı yapılmadığından, icra takiplerinin tamamı bu kapsamdadır. İflâs kararı verilmeden önce devam eden icra takipleri esnasında açılmış ve sonuçlanmış olan itirazın iptali davaları veya başvurulmuş olan itirazın kaldırılması yollarında alacaklının başarılı olması halinde hükmedilen yargılama giderleri ve vekâlet ücretleri de takip masraflarına dâhil edilerek istenebilmelidir. Çünkü bu yargılama giderleri ve vekâlet ücreti, icra takibinde borçlunun itirazının ortadan kaldırılması dolayısıyla yapılmış masraf kalemleridir. Uygulamada da aynı takip içerisinde bu kalemlerin istenebileceği kabul edilmektedir⁹⁵¹. İflâsın açılması sebebiyle düşen takip içerisinde istenebilecek bu alacak kalemleri (yargılama giderleri ve vekâlet ücreti) İİK m.195 gereğince takip masrafı kabul edilmeli ve bu kalemler için de paylaştırmada pay ayrılmalıdır. Ayrıca herhangi bir ayırım yapılmamasının sonucu olarak, iflâs yoluyla takip yaparak tasfiyenin yapılmasını sağlayan alacaklının, iflâs takibi sürecindeki masrafları da asıl alacağa dâhil edilir.

Takip masrafları, alacaklının borçludan olan asıl alacağına dâhil edilerek masaya kaydedilir (İİK m.195/1). Dolayısıyla her ne kadar ayrı bir kalem olarak görünmese de

⁹⁴⁹ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 1841, Rn. 7.

⁹⁵⁰ Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1218, Rn. 8.

⁹⁵¹ "...Dairemizin önceki içtihatlarında; itirazın kaldırılması ya da itirazın iptali ilamında yer verilen vekâlet ücreti, yargılama gideri ve tazminat alacakları için ayrı bir ilamlı takip başlatılmasının mümkün olabileceği kabul edilmiş ise de; sonradan oluşan görüş ve kanaat ile tarafları aynı olan ve aynı alacaktan kaynaklanan ilamlar için itiraza konu takip dosyası üzerinden harcı yatırılarak alacağın tahsili mümkün iken, makul ve kabul edilebilir bir gerekçe olmaksızın ayrı bir takip başlatılması yukarıda Yasa ile düzenleme altına alınan usul ekonomisine aykırılık teşkil etmesi sebebi ile ayrı takip yapılmaması gerektiği benimsenmiş, bu yöndeki uygulama süreklilik kazanmıştır..." Y. 8. HD., 25.02.2016 T., 22967 T., 3277 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 03.04.2021.

takip masraflarına, iflâs alacağı olarak paylaştırmada pay ayrılır. İsv. İİK m.208/1 gereğince ise asıl alacağın yanında takip masraflarının da talep edilmesinin mümkün olduğu belirtildiğinden ve asıl alacağa bu masrafların ekleneceğinden bahsedilmediğinden takip masraflarının ayrı bir kalem olarak istenebileceğini söylemek yanlış olmaz.

Takip masraflarının tamamı da iflâs alacaklarına dâhil değildir. Takibe ilişkin masraflardan hangilerinin iflâs alacağına dâhil edileceği belirlenirken gözetilmesi gereken kıstas; masrafın, yapılan takipte haksız çıkması durumunda veya her halükarda borçlu tarafından ödenmek zorunda olup olmadığıdır. Bu sebeple geçmişte yapılan takipte her halükarda alacaklı tarafından ödenmesi gereken masraflar, iflâs alacağının kapsamına dâhil edilmez. Bu husus sonraki başlıklar altında ayrıca incelenecektir.

3.8.5. Paylaştırmaya alınmayan alacaklar

3.8.5.1. Kanunen alacaklının ödemek zorunda olduğu masraflar

İflâs tasfiyesinde amaç, mümkün olduğunca alacaklıların alacaklarına eksiksiz kavuşmalarının sağlanmasıdır. Hatta bu kişilerin müflisten olan alacaklarının tahsilini sağlamak amacıyla iflâstan önce girişmiş oldukları takipte yapmış oldukları masraflar da iflâs alacağı olarak kabul edilip, ödenir. Ancak öyle bazı kalemler vardır ki bu kalemlerin iflâs alacağı olarak kabul edilmemesi ve bizzat alacaklı tarafından ödenmesi gerekir.

Bu kalemlerden ilki, alacaklının müflisin iflâsından önce başlatmış olduğu ve iflâsın kesinleşmesiyle birlikte düşen icra takiplerinde ödemesi gereken cezaevi harcıdır⁹⁵². 2548 sayılı Kanun'un⁹⁵³ 1. Maddesi'nin ilk fıkrasında ilamsız takiplerde ve konusu bir miktar paranın ödenmesi olan ilamlı takiplerde tahsil edilen tutarın %2'si kadar, konusu para dışında şeyler olan ilamlı icra takiplerinde ise yerine getirme harcının yarısı oranında bir cezaevi harcının ödeneceği ve yine aynı hükmün ikinci fıkrasında bu harcın borçluya yükletilemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Müflis iflâs etmeseydi ve başlatılan icra takipleri devam etseydi cezaevi harcı ödenecekti. Bu

⁹⁵² Cezaevi harcı hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. İ. Aşık (2018a). Cezaevi Harcına İlişkin Düşünceler (Cezaevi). *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. S.163-164, C.13, 53-76.

⁹⁵³ 2548 Sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar Ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanun, R.G. Tarih: 09.07.1934, S.2747.

ödemeyi ise takibin sonucunda haklı dahi çıksa alacaklı yapacaktı⁹⁵⁴. O halde iflâsın kesinleşmesi neticesinde anaparaya eklenerek iflâs alacağı olarak masaya kaydedilen takip masraflarına cezaevi harcının dâhil edilmemesi ve dolayısıyla cezaevi harcının paylaştırmaya dâhil edilmemesi gerekir. Çünkü bu harçtan sorumlu olan alacaklının kendisidir ve bu masrafın alacaklı tarafından ödenmesi gerekir.

Cezaevi harcına benzer bir diğer gider de yenileme harç ve masraflarıdır. İİK m.78 gereğince ödeme emrinin tebliği tarihinden itibaren bir yıl içerisinde haciz talep edilmemişse başlatılmış olan haciz yoluyla takipte, dosya işleminden kaldırılır. Dosyanın tekrar işleme koyulabilmesi alacaklının yenileme talebinde bulunmasına ve yenileme harcını karşılamasına bağlıdır. Müflisin iflâsından önce kendisine karşı başlatılmış olan icra takibinde alacaklı, süresi içerisinde haciz talep etmemiş ve bu sebeple dosya işleminden kaldırılmış ancak sonrasında alacaklı tarafından dosya yenilenmişse bu yenilemeye ait harç ve masraflara alacaklı katlanır. Dolayısıyla bu harç ve masraflar iflâs alacağına dâhil edilmez ve paylaştırmada bunlar için pay ayrılmaz. Çünkü İİK m.78/son'da açıkça yenileme harç ve masraflarının borçluya yükletilemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Bu hüküm dikkate alındığında müflis iflâs etmemiş olup, takip devam etseydi neticede kimin haklı çıktığı önem taşımaksızın bu masrafları alacaklı ödeyecekti. Borçlunun iflâsı da bu durumda bir değişikliğe yol açmaz, alacaklının yaptığı bu giderler için iflâs alacağı içerisinde pay ayrılmaz.

Kanunen alacaklının ödemek zorunda olduğu ve iflâs alacağı olarak paylaştırmaya dâhil edilmemesi gereken bir diğer masraf grubu, geç kayıt talebi neticesinde doğan masraflardır. Alacaklı alacağını, İİK m.219 gereğince verilmiş olan bir aylık süre süresi içerisinde kaydettirmemişse (İsv. İİK m.232 gereğince de bu süre bir aydır), geç kayıt talebi sebebiyle doğan masraflardan kendisi sorumlu olur (İİK m.236/2; İsv. İİK m.251/2). Dolayısıyla bu masraflar, paylaştırmaya dâhil edilmez ve alacaklı bu masraflara katlanır.

Türk hukukundan farklı olarak İsviçre'de İİK m.27'de fiil ehliyetine sahip olan herkesin takip işlemlerinde bir başkasını temsil edebileceği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla bir kişi yerine takip işlemlerini fiil ehliyeti olan başka bir kişi yapabilir.

⁹⁵⁴ Kanun hükmünde açıkça cezaevi harcının alacaklı tarafından ödenmesi gerektiği ifade edilmesine rağmen doktrinde bazı yazarlarca bu durumun aksinin taraflarca yapılacak sözleşmeyle kararlaştırılabileceği ileri sürülmektedir. Postacıoğlu, 1982, **a.g.k.**, 90; Arslan, Yılmaz ve Taşpınar Ayvaz, 2017, **a.g.k.**, 88; Bu harcın ödenmesinin borçluya yükletilemeyeceği hakkındaki görüşe ilişkin bkz. Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 57; Kuru, 2013, **a.g.k.**, 48; Yıldırım ve Deren Yıldırım, 2016, **a.g.k.**, 60; Aşık, 2018(a), **a.g.k.**, 65; Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 71.

Eğer alacaklı, müflisin iflâsına karar verilmeden önce yapmış olduğu takipte kendisini bu şekilde temsil ettirmişse bu temsilden kaynaklanan masrafları iflâs alacağı olarak tahsil edemez. Zira İsv. İİK m.27/2’de icra dairelerinde yapılan işlemlerdeki temsil masraflarının karşı tarafa yükletilemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Alacaklı bu masrafa kanunen katlanmakla yükümlüdür.

3.8.5.2. Masaya kaydettirilmeyen alacaklar

Masaya süresi içerisinde veya iflâsın kapanmasına kadar kaydettirilmeyen alacaklar, paylaştırmaya dâhil edilmezler. Bu alacaklar, iflâsın açılmasından önce doğmuş ve İİK m.219 (İsv. İİK m.232) gereğince süresi içerisinde veya iflâs kapanıncaya kadar masaya kaydedilmiş olsaydı iflâs alacağı olarak anılabilecek ve paylaştırmaya dâhil edilebilecek alacaklardır. Kişi, müflisten alacaklı olmakla birlikte kayıt talebinde bulunmadığı için tasfiyeden pay alamaz (İİK m.253; İİK m.267). Dolayısıyla buradan çıkarılacak sonuç, alacağın sona ermiş sayılması değildir. Yalnız mevcut iflâs tasfiyesi neticesinde yapılacak paylaştırmada bu alacak için pay ayrılmasıdır.

Masaya kaydedilmemiş alacaklar için aciz belgesi verilen alacaklar hakkındaki hükümler uygulanır (İİK m.253; İİK m.267) ve bu alacakların muhatabı masa değil, müflistir. Bu alacaklılar paylaştırmadan pay almazlar ancak alacaklarının tahsili için iflâsın kapanmasından sonra yeni mal kazanmış olan müflise karşı takip yapabilirler (İİK m.251/2). Her ne kadar bu alacaklara aciz belgesi verilen alacaklar hakkındaki hükümler uygulanacak olsa da unutulmamalıdır ki bu alacak, masaya dâhil edilmeyip paylaştırmaya katılmadığı için gerçekte bir aciz belgesine bağlanmamıştır. Bu sebeple aciz belgesinin sağlamış olduğu tasarrufun iptali davası açma hakkına alacaklı sahip olmaz ve alacağa ilişkin zamanaşımı işlemeye devam eder⁹⁵⁵. Ayrıca bu alacakların aciz belgesinin aleyhe olan hükümlerine tabi oldukları kabul edildiğinden, iflâsın kapanmasından sonra artık bu alacaklara faiz işlemez⁹⁵⁶.

⁹⁵⁵ Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1478, Rn. 4.

⁹⁵⁶ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1371.

3.8.5.3. Müflisin iflâstan sonra doğan (iflâs alacağı olmayan) borçlarının durumu

Paylaştırmaya dâhil olan alacaklar, daha önce muhtelif başlıklar altında belirttiğimiz üzere yalnız iflâsın açılmasından önce doğmuş alacaklardır⁹⁵⁷. Dolayısıyla iflâsın açılmasından sonra doğan ve iflâs masrafı ve masa alacağı kapsamında olmayan alacak kalemlerinin iflâs masasından istenebilmesi, başka bir ifadeyle iflâsta paylaşırma neticesinde ödenmesi mümkün olmamaktadır⁹⁵⁸.

İflâsın açılmasıyla malvarlığı değerleri üzerindeki tasarruf yetkisini kaybeden müflisin yapmış olduğu tasarruf işlemleri, alacaklılara karşı hüküm ifade etmez (İİK m.191/1). Ancak müflisin borçlandırıcı işlemler yapmasına engel bir durum yoktur⁹⁵⁹. İflâsın açılmasından sonra müflisin yapmış olduğu borçlandırıcı işlemlere dayalı olarak tasarruf işlemi gerçekleştirmesi, masaya dâhil olan malvarlığı değerlerine yönelik olamaz. Bu işlemler yalnız müflisi bağlar ve eğer masaya dâhil edilmemiş olan bir değer varsa örneğin, müflisin iflâsın açılmasından sonra kişisel çalışmasına dayanarak kazanmış olduğu ücret alacağı gibi⁹⁶⁰, iflâsın açılmasından sonra alacaklı olan kişi bu değere başvurabilir⁹⁶¹. İflâs masasına dâhil malvarlığı değerlerine başvurmak bu alacaklar bakımından mümkün olmadığından, müflise ait başka bir değer de mevcut değilse iflâstan sonra doğan alacaklar için iflâs tasfiyesinin neticesini beklemekten ve tasfiye neticesinde kalan bir değer olursa alacağını o değerden tahsil etmekten başka çare gözükmemektedir⁹⁶².

⁹⁵⁷ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 57; Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 424.

⁹⁵⁸ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1213; "...İflâs masasının safi (net) mevcudu (masaya giren mal, alacak ve haklar), "alacakların ödenmesine tahsis olunur" (İİK m.184,I,c.1). Buradaki "alacaklar" teriminden maksat, aslında yalnız "iflâs alacaklarıdır." İflâs alacağı, iflâs açıldığı anda müflise karşı hukuken mevcut olan alacaklar yani müflisin iflâsın açıldığı andaki borçları olup, iflâs masasından istenebilirken (masaya yazdırılabilirken), müflisin iflâs açılmasından sonra doğan alacakları, iflâs alacağı olmadığından, iflâs masasından talep edilemez..." Y. 23. HD., 21.11.2013 T., 5728 E., 7320 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 15.07.2020.

⁹⁵⁹ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1219; Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 424-425.

⁹⁶⁰ Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 58; A. Başözen (2005). İflâs Tasfiyesinde Müflisin Kişisel Çalışmasına Dayalı Malların Durumu "Müflisin Uhdesine Geçen Mal" Kavramı (İİK m. 184,I). *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.4, C.54, 267-297, 281; Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 79; Taş Korkmaz, 2010, **a.g.k.**, 31.

⁹⁶¹ Spühler ve Dolge, 2011, **a.g.k.**, s.87, Rn. 273.

⁹⁶² Bu hususta Yargıtay'ın bir kararı şu şekildedir: "...Alacak, iflâstan sonra doğmuş ve masa borcu da değilse, sırasına ve esasına itiraz edilebilecek, İİK'nın 235. maddesine dayalı kayıt kabul istemine konu olabilecek müflis borçlarından olmayıp, iflâstan sonra doğan ve müflisin genel hükümlere göre sorumlu olduğu ve iflâs masasının dağıttığı iflâs (garame) hissesi oranında değil, tasfiyede bakiye kalırsa alacaklıya ödenecek olan bir alacak niteliğindedir. İflâs tarihinden sonra doğan böyle bir alacağın varlığı ve miktarı konusunda bir uyuşmazlık bulunmasa da, inceleme, şikâyet yolu ile icra mahkemesine değil, alacağın dayandığı hukuksal ilişkiye göre genel hükümler doğrultusunda iflâs masası aleyhine açılan davada genel mahkemelerce tespit edilecektir. Böyle bir davada, davacı, davalı müflisten alacaklı olduğunu iddia eden alacaklı olup, davalı ise iflâs idaresidir. İflâstan sonra oluşan alacağın masaya kaydı istenemez, tasfiyede bakiye kalırsa nazara alınır..." Y. 23. HD. 24.02.2016 T. 9916 E., 1042 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 15.07.2020.

Bu başlık altında İİK m.255 (İsv. İİK m.269)'e de değinmek gerekir. İİK m.255 gereğince iflâsın kapanmasından sonra tasfiyeye dâhil edilmemiş bir malvarlığı değeri tespit edilirse, iflâs dairesi gereken işlemleri yapıp malı paraya çevirir. İİK m.255'te ifade edilen mal ile kastedilen aslında geçmişte var olan ancak tasfiyeye dâhil edilmemiş malvarlığı değerleridir. İflâs dairesi malvarlığı değerinin paraya çevrilmesiyle elde edilen bedeli, alacağını tam olarak tahsil edememiş alacaklılara, geçmişte düzenlenmiş sıra cetveline uygun olacak şekilde dağıtır. İflâs dairesi dağıtımını yaparken alacaklıların kendilerine verilmiş olan aciz belgesini ibraz etmeleri gerekir⁹⁶³. Bu şekilde iflâsın kapatılmasından sonra yapılacak dağıtmadan faydalanabilecek alacaklılar yalnız tasfiyeye dâhil olan alacaklılardır⁹⁶⁴. Masaya kaydı yapılmamış alacaklar ve iflâsın açılmasından sonra doğan alacaklar, tasfiyeye dâhil olmadıkları için, iflâsın kapanmasından sonra doğacak bu imkândan da faydalanamazlar.

3.9. Son Hesap Kavramı, İçeriği ve Düzenlenmesi

Dar anlamda paylaşırma içerisinde yer alan ve paylaşırmanın son halkasını oluşturan bir diğer tasfiye işlemi, son hesaptır. Son hesaba ilişkin bir tanıma ve bu işlemin içeriğine ilişkin herhangi bir bilgiye gerek İİK gerekse de İsv. İİK'da yer verilmemiş, her iki kanunda da yalnız pay cetveli ve son hesabın düzenleneceği ifade edilmiştir.

Doktrinde son hesap; iflâs tasfiyesi süresince iflâs idaresince tahsil edilen bütün paralar ve yapılmış olan tüm masrafları gösteren bir liste⁹⁶⁵ ve ayrıca iflâs idaresinin, tasfiye süresince yapmış olduğu tüm parasal işlemler hakkında hesap vermesi⁹⁶⁶ olarak tanımlanmaktadır. Son hesap ile tasfiye süresince elde edilmiş olan tüm gelirler ve yapılmış olan masraflar karşılaştırılarak tasfiyenin tamamı hakkında toplam bir hesap işlemi yapılır⁹⁶⁷.

İsviçre hukukunda doktrinde, ilgili Yön. m.17 ve m.24'ün son hesabın içeriğinin belirlenmesinde yol gösterici olabileceği vurgulanmıştır⁹⁶⁸ (KOV m.17; m.24). KOV m.17'ye göre; her iflâs tasfiyesinde bir cari hesap açılması ve tasfiye süresince yapılacak tüm nakit işlemlerinin bu hesapta kronolojik bir sırayla gösterilmesi gerekir.

⁹⁶³ Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1485, Rn. 13.

⁹⁶⁴ Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1485, Rn. 13.

⁹⁶⁵ Berkin, 1972, **a.g.k.**, 376; Üstündağ, 2009, **a.g.k.**, 200.

⁹⁶⁶ Kuru, 2013, **a.g.k.**, 1362.

⁹⁶⁷ Amonn ve Walther, 2013, **a.g.k.**, 453, Rn. 12; Kren Kostkiewicz, 2018, **a.g.k.**, 416, Rn. 1497.

⁹⁶⁸ Bkz. Jaeger, 1997/99, **a.g.k.** 503 vd., Rn. 8; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1453, Rn. 11.

Bu hesapta belirtilmesi gereken işlemler de alacak ve borçlarla ilgili ayrı ayrı olmak üzere ödeme tarihi, ödeyenin veya alıcının kimlik bilgileriyle adresi, ödemenin niteliğiyle ilgili açıklama, ödenen veya alınan tutar olarak sıralanmaktadır. KOV m.24'te ise iflâsın açılmasıyla birlikte alacaklılar komitesinin her üyesine ödenen ücretlerin ve masrafların ayrıntılı bir hesabının tutulması ayrıca yapılan tüm nakit harcamalara ilişkin makbuzların kronolojik sıralamasıyla bir dosyada saklanması gerektiği belirtilmiştir. Bu hükümler dikkate alındığında son hesabın içeriğinde, masanın aktifleri ve pasifleri belirlenerek yapılmış olan tüm hesap işlemlerine ayrıntılı olarak yer verilmesi gerektiği söylenebilir.

Son hesapta, masanın aktifinin paraya çevrilmesi neticesinde elde edilen tüm gelirle, bu gelirden çıkarılan ve tasfiye süresince yapılan tüm masraflara yer verilir⁹⁶⁹. Böylece son hesap, tüm tasfiye işlemleri neticesinde belirlenmiş olan masraflar, harcamalar, borçlar ve gelirler hakkında kesin bir hesaplamayı içerdiği için paylaştırmaya esas net satış tutarının belirlenmesini sağlar⁹⁷⁰.

Son hesap; tasfiye işlemleri neticesinde elde edilmiş toplam gelirden masrafların çıkarılması neticesinde geriye kalan net tutarın hangi esaslar dikkate alınarak paylaştırıldığını gösterdiği⁹⁷¹ için pay cetvelinin bir parçasıdır⁹⁷². Son hesap iflâs idaresi tarafından pay cetveliyle birlikte düzenlenerek incelenmek üzere iflâs dairesine bırakılır⁹⁷³. İlgililerin son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurmaları mümkündür⁹⁷⁴. Bu hususa ilerleyen başlıklar altında ayrıca yer verilecektir.

3.10. Pay Cetveli Ve Son Hesabın İflâs Dairesine Bırakılması ve Alacaklılara Bildirilmesi

Sıra cetvelinin kesinleşmesinin ardından, tasfiyenin gerektirdiği süre içerisinde düzenlenen pay cetveli ve son hesabın, incelenmek üzere belirli bir süre açık bırakılması İİK m.249/1 (İsv. İİK m.263'de)' de açıkça öngörülmüştür. Pay cetveli ve son hesap, iflâs dairesine bırakılır ve on gün süreyle orada kalır (İİK m.249/1; İsv. İİK m.263).

⁹⁶⁹ Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 465.

⁹⁷⁰ Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1453, Rn. 12; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2267; Rn. 10.

⁹⁷¹ Pekcanitez vd., 2020, **a.g.k.**, 1458.

⁹⁷² Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1458, Rn. 12 .

⁹⁷³ Fritzsche, 1955, **a.g.k.**, 170.

⁹⁷⁴ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2285, Rn. 13; Spühler ve Dolge, 2011, **a.g.k.**, 64, Rn. 220; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1458, Rn. 5.

Ayrıca, pay cetveli ve son hesapta görünen her alacaklıya, payının miktarı ile pay cetvelinin iflâs dairesine bırakılmış olduğu, iflâs idaresi tarafından bildirilir (İİK m.249/2; İsv. İİK m.263).

Her ne kadar kanunda açıkça iflâs idaresinin alacaklılara bildirimde bulunacağı belirtilmiş olsa da (İİK m.249/2) bildirim yapacak olan merciin, pay cetveli ve son hesabı düzenleyen merci olması gerektiğini düşünüyoruz. Dolayısıyla adi tasfiyede iflâs idaresinin seçilemediği veya basit tasfiyenin uygulandığı durumlarda bu bildirim, iflâs dairesi tarafından yapılır. Bu sebeple kanun hükmünde iflâs idaresi ifadesinin kullanılmış olması, adi tasfiyede iflâs idaresinin seçilmediği veya basit tasfiyenin uygulandığı durumlarda, alacaklılara bildirimde bulunulmayacağı şeklinde yorumlanmamalıdır. Öte yandan İsviçre İİK m.231/4'te basit tasfiye uygulanırken yapılacak paylaştırmada, pay cetvelinin iflâs dairesine bırakılmayacağı hüküm altına alınmıştır. İsviçre hukukunda doktrinde, İİK m.231/4'te yer alan düzenleme ışığında, iflâsta basit tasfiye usûlü uygulanırken pay cetvelinin iflâs dairesine bırakılmasının mutlak olarak yasak olmadığı, sadece bu hususta bir zorunluluk olmadığı kabul edilmektedir⁹⁷⁵. Türk hukukunda ise basit tasfiyede pay cetveli ve son hesabı bizzat düzenleyen iflâs dairesi, incelenmek üzere on gün süreyle açık bırakmalı ve bu hususu da alacaklılara paylarıyla birlikte bildirmelidir.

İİK m.249'da pay cetveli ve son hesabın iflâs dairesine bırakıldığı ve paylar hakkında bildirim yapılacağı kişiler alacaklılardır. Şüphesiz burada öncelikle düşünülmesi gereken alacaklılar, iflâs alacaklılarıdır. Çünkü bu bildirim yapılmasıyla, paylaştırma neticesinde alacaklarının ne kadarının ödenebileceğini ve ödenecek bu miktarın pay itibarıyla paylaştırmaya esas net tutarın ne kadarını oluşturduğunu öğrenmeleri sağlanır ve ayrıca pay cetveli ve son hesap işlemlerinin tamamlandığından da haberdar olurlar. İflâs alacaklıları bu bildirim sayesinde, pay cetveli ve son hesabı inceleyerek gerekirse şikâyet yoluna başvurma fırsatını elde ederler⁹⁷⁶. Dolayısıyla bildirim yapılmasında iflâs alacaklılarının menfaatinin olduğu aşikardır.

Pay cetveli ve son hesabın iflâs dairesine bırakıldığına ilişkin bildirim yapılacağı kişiler olarak İİK m.249 (İsv. İİK m.263)' da yalnız alacaklılar öngörülmüştür. Kanun hükmünde bu alacaklıların sadece iflâs alacaklıları mı olduğu yoksa masa alacaklıları ve iflâs masraflarının alacaklıları olan kişilere de bildirim

⁹⁷⁵ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2283, Rn. 2.

⁹⁷⁶ Fritzche ve Walder-Bohner, 1993, **a.g.k.**, 364.

yapılmasının gerekip gerekmediği konusunda bir açıklık bulunmamaktadır. İsv. İİK m.263'te de bu hususta bir açıklık yoktur. Ancak doktrinde, masa alacaklılarının tam olarak karşılanamamış olması durumunda, bu kişilere de bildirim yapılması gerektiği ifade edilmiştir⁹⁷⁷. Biz de pay cetveli ve son hesabın iflâs dairesine bırakılmış olduğunun masa ve iflâs masraflarının alacaklılarına bildirilmesi gerektiğini düşünmekteyiz. Çünkü İİK m.249/2'de bu bildirimi engelleyici bir düzenleme yoktur. Ayrıca bu alacaklara ne kadar pay ayrıldığına pay cetvelinde; hesaplamalarının ne şekilde yapıldığına ise son hesapta yer verildiğinden, pay cetveli ve son hesabın düzenlenip iflâs dairesine incelenmek üzere bırakıldığına bu kişilere bildirilmesi gerekir. Böylece masa ve iflâs masraf alacaklıları, düzenlendiğine dair bilgi sahibi oldukları pay cetveli ve son hesabı incelerler; gerekirse şikâyet yoluna da başvurabilirler.

İsv. KOV m.87/1'de pay cetveli ve son hesabın iflâs dairesine bırakıldığına ilişkin bildirimin müflise de yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Türk hukukunda bu yönde bir düzenleme bulunmamaktadır. İİK'da yalnız alacaklılara bildirim yapılacağı hüküm altına alındığından ve bu hususta başka herhangi bir düzenleme de yer almadığından, Türk hukuku açısından müflise bildirim yapılmasına gerek olmadığı düşünülebilir. Ancak pay cetveli ve son hesabı incelemek ve bu hususta bilgi sahibi olmak, alacaklılar kadar müflisi de ilgilendirir⁹⁷⁸. Çünkü müflisin pay cetveli ve son hesap aleyhine, belirli durumlarda şikâyet yoluna başvurmakta hukukî yararı vardır. Müflisin şikâyet yoluna başvurabilmesi için ise öncelikle bu işlemlerin yapıldığı hakkında bilgi sahibi olması ve iflâs dairesinde yer alan pay cetveli ve son hesabı incelemesi gerekir. Bu sebeple müflise de bildirim yapılması gerekir. Şüphesiz müflise yapılan bildirim, yalnız pay cetveli ve son hesabın düzenlenerek iflâs idaresine bırakıldığına yönelik olur.

Sıra cetvelinin düzenlendiğinin ilan yoluyla bildirilmesi yönündeki düzenlemeye benzer bir düzenleme, pay cetveli ve son hesap bakımından gerek İsviçre hukukunda gerekse de Türk hukukunda yer almamaktadır. İsviçre'de doktrinde bir görüş, pay cetvelinin düzenlendiğine ilişkin ilanın yapılmasının durumun gereklerine uygun olmadığı yönündedir⁹⁷⁹. Doktrindeki bu görüş, kesinleşmiş sıra cetveline uygun hazırlanmış pay cetveli ve son hesabın, artık yalnız alacaklıları ve müflisi ilgilendirmesi ve dolayısıyla sadece bu kişilere bildirim yapılmasının yeterli olması sebebiyle yerinde

⁹⁷⁷ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2284, Rn. 8.

⁹⁷⁸ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 511, Rn. 5.

⁹⁷⁹ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 512, Rn.12 ; Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2284, Rn. 7.

bir görüştür. Sonuç olarak pay cetveli ve son hesap hakkındaki tek bilgilendirme, yukarıda da ifade ettiğimiz üzere, alacaklılara ve müflise yapılması mümkün olan bildirim yoluyla sağlanır. Bildirimin ne şekilde yapılacağına ilişkin herhangi bir düzenleme Türk hukukunda yer almazken İsviçre hukukunda bu bildirimin iadeli taahhütlü olarak gönderileceği düzenlenmiştir (KOV m.87/1). Bu düzenlemeye istinaden bildirimin, iadeli taahhütlü şekilde ve matbu formlarla yapılacağı (KOV m.2) ancak matbu formlardan farklı şekilde yapılsa dahi bildirimin yine de geçerli olacağı doktrinde belirtilmiştir⁹⁸⁰. Türk hukukunda bildirimin ne şekilde yapılacağına dair özel bir düzenleme olmadığından, tebligat yoluyla yapılacağı kabul edilebilir⁹⁸¹.

Yapılacak bildirimin içeriğinde pay cetveli ve son hesabın düzenlenerek iflâs dairesine bırakıldığı, bırakılma tarihi ve bu işlemlere ait belgelerin on gün süreyle iflâs dairesinde kalacağına yer verilmelidir. Ayrıca alacaklılara yapılan bildirimin içeriğinde, bildirimin yapıldığı alacaklının payının miktarına yer verilmesi gerekir (İİK m.249; İsv. İİK m.263). Öte yandan, yapılan bildirimde diğer alacaklıların paylarının miktarına yer verilmediği gibi pay cetvelinin bir örneği de bu bildirimlere eklenmez⁹⁸². Ayrıca, bildirimin içeriğinde, pay cetveli ve son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurulabileceği ya da bu başvurunun süresi gibi bilgilere de yer verilmez⁹⁸³.

3.11. Pay Cetveli Ve Son Hesaba Karşı Müracaat Yolu Olarak Şikâyet

3.11.1. Genel olarak

Pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesinden ve iflâs dairesine bırakılmasından sonra paranın alacaklılara dağıtılmasına yani paylaştırmanın son aşamasına geçilir. Ancak iflâs masasına dâhil paranın alacaklılara dağıtılmasına kısmen veya tamamen engel olabilecek bir hâl vardır ki o da pay cetveli ve son hesap aleyhine şikâyet yoluna

⁹⁸⁰ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2284, Rn. 9.

⁹⁸¹ Belirtmek gerekir ki iflâs idaresi kural olarak tebligat çıkarmaya yetkili mercilerden değildir. İflâs idaresinin tebligat yoluyla yapacağı bilgilendirmeleri iflâs dairesince çıkarılacak tebligatlar aracılığıyla yapacağını kabul etmekteyiz.

⁹⁸² İsviçre’de Yüksek Mahkeme bir kararında pay cetvelinin birebir kopyasının yapılacak bildirimde eklenmesinin mümkün olduğunu belirtmiştir (BGE 85 III). Doktrinde de pay cetvelinin tamamının bir örneğinin ya da özütünün bildirimde eklenebileceği kabul edilmektedir. Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2284, Rn. 10.

⁹⁸³ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2284, Rn. 10.; Keza yapılacak bildirimde, pay cetveli ve son hesaba ilişkin başvurulabilecek hukukî yollara ilişkin yanlış bilgilere yer verilmiş olmasının başvurulara ilişkin sürenin sona ermesini engellemeyeceği yönünde görüş de mevcuttur. Fritzche ve Walder-Bohner, 1993, **a.g.k.**, s.364.

başvurulmuş olmasıdır. Nitekim İİK m.250 (İİK m.264)' de paranın alacaklılara dağıtımının pay cetveli ve son hesabın iflâs dairesinde açık bırakılacağı on günlük sürenin dolmasından itibaren yapılabileceği hüküm altına alınmıştır. Ancak İİK m.250'de, pay cetveli ve son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurulmuş olması hâlinde yapılacak dağıtımın ertelenmesinin mümkün olduğu belirtilmiştir. İsviçre İİK m.264'te şikâyet yoluna başvuru hâlinde paranın dağıtılmasının engelleneceğine ilişkin bir hüküm bulunmamakla birlikte doktrinde kabul edildiği üzere, pay cetveli ve son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvuru, paraların dağıtılmasını kısmen veya tamamen engelleyebilir⁹⁸⁴. Pay cetveli aleyhine şikâyet yoluna başvurulmaması hâlinde veya şikâyetle ilişkin sürenin dolmasıyla ya da şikâyetin nihai bir şekilde sonuçlanmasıyla pay cetveli bağlayıcı hâle gelir ve paraların dağıtılması aşamasına geçilir⁹⁸⁵. Böylece kanun gereği kabul edilen dar anlamda paylaştırma aşamasına da geçilmiş olur.

Sıra cetvelinin düzenlenmesinin ardından sıra cetveline karşı bir müracaat yolu olarak öngörülmüş olan itiraz davası niteliğinde bir dava, pay cetveli ve son hesabın oluşturulmasından sonraki aşama için kanunda öngörülmemiştir. Bunun temel nedeni, hazırlanan pay cetveli ve son hesabın, sıra cetveli esas alınarak hazırlanmış olmasıdır. Zira sıra cetvelinin düzenlenmesinden sonra açılması mümkün olan itiraz davalarıyla, maddi hukuk anlamında incelenmesi istenen hususlar incelenmiş ve bu hususlar hakkında mahkemece karar verilmiştir. Pay cetveli ve son hesaba dâhil olan şeyler hakkında artık maddi hukuk bakımından tartışılacak bir husus yoktur. Ancak pay cetveli ve son hesap düzenlenirken şekli bazı hususlar dikkate alınmamış; kanunda öngörülen esaslara uyulmamış veya bu işlemler, kendilerine temel teşkil eden sıra cetveline uygun yapılmamışsa pay cetveli ve son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurulması mümkündür.

Pay cetveli ve son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvuru hakkında özel bir düzenlemeye gerek Türk hukukunda gerekse de İsviçre hukukunda yer verilmemiştir. Ancak bu hususta özel bir düzenlemenin yapılmamış olması, pay cetveli ve son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurulamayacağı anlamına gelmez. Zira pay cetveli ve son hesap, iflâs idaresince yapılmış birer tasfiye işlemidir ve bu işlemler aleyhine İİK m.16 vd. (İsv. İİK m.17 vd) hükümlerine dayalı olarak şikâyet yoluna başvurulabilir. Şikâyet

⁹⁸⁴ Jaeger, 1997/99, **a.g.k.**, 514, Rn. 2.

⁹⁸⁵ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2283, Rn. 1.

yoluna başvurunun mümkün olduğu, İİK m.250’de yer alan “*şikâyet vaki olmuşsa...*” ifadesinde de anlaşılabilir.

3.11.2. Şikâyetin konusu

İflâs tasfiyesi içerisinde yer alan icra organlarından olan iflâs idaresinin yapmakla yükümlü olduğu ve paylaştırma sürecine dâhil birer işlem olan pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine, şikâyet yoluna başvurulması mümkündür. Dolayısıyla iflâsta paylaştırmanın, paraların alacaklılara dağıtılmasından önceki son aşamasında başvurulabilecek şikâyet yolunun konusunu, pay cetveli ve/veya son hesap işlemlerinin yapılması esnasındaki şekli veya bu işlemlerle ilgili iflâs idaresinin yapmayı ihmal ettiği hususlar oluşturur. Paylaştırmanın bu aşamasında yapılmakla birlikte pay cetveli ve/veya son hesapla ilgisi olmayan iflâs idaresi işlemleri (örneğin aciz belgesinin düzenlenmemiş olması veya yanlış düzenlenmiş olması gibi), şüphesiz şikâyete konu olur ancak bu şikâyet bizim inceleme alanımızın kapsamı dışında yer alır. Keza bu aşamada alacaklılar veya müflis tarafından yapılmış olan işlemler de icra organı tarafından yapılmış olma özelliğinden yoksun olduğundan, şikâyetin konusunu oluşturmaz ve bu işlemler aleyhine de şikâyet yoluna başvurulamaz.

3.11.3. Şikâyet sebepleri

3.11.3.1. Genel olarak

Pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine başvurulması mümkün olan şikâyet yoluna başvuruda şikâyet sebepleri maddi hukuka dayalı olamaz. Pay cetveli ve/veya son hesaba karşı başvurulacak şikâyet, şikâyet sebeplerinin neler olabileceğine dair özel bir düzenleme de kanunda yer almaz. Dolayısıyla İİK m.16 (İsv. İİK m.17)’ da yer alan genel şikâyet sebepleri esas alınarak pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurulabilir. İİK m.16 (İsv. İİK m.17) gereğince; pay cetveli ve/veya son hesabın düzenlenmesinde kanuna aykırılık, bu işlemlerin yapılması esnasında niteliğine uygun düşüyorsa hadiseye aykırılık ya da pay cetveli ve/veya son hesabın düzenlenmemiş olması gibi sebeplerle şikâyet yoluna başvurulması mümkündür. Ayrıca her ne kadar kanunda açıkça yer almasa da pay cetvelinin sıra cetveline uygun olması

gerektiğinden, pay cetvelinin sıra cetveline uygun olmaması hâli de bir şikâyet sebebidir.

3.11.3.2. Pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesinde kanuna aykırılık

İİK m.16 (İsv. İİK m.17) hükmü dikkate alındığında, iflâs idaresinin pay cetveli ve/veya son hesabı düzenlerken yaptığı işlemlerin, kanunda yer alan hükümlere aykırılık teşkil etmesi hâlinde yapılan işlemin kanuna aykırılığı sebebiyle şikâyet yoluna başvurulması mümkündür.

Pay cetveli ve/veya son hesabın düzenlenmesinde kanuna aykırılık, pay cetveli ve/veya son hesaba ilgili öngörölmüş olan kanun hükmünün hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesiyle ortaya çıkar. Şüphesiz kanuna aykırılık ifadesi, pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine başvurulabilecek şikâyet yolunda da geniş yorumlanmalı; İcra ve İflâs Kanunu'nun yanında tüm kanunlara ve kanun dışındaki diğer tüm yazılı kaynaklar ile yazısız kaynaklara aykırılık da kanuna aykırılık kapsamında kabul edilmelidir.

İflâsta pay cetveli ve/veya son hesabın düzenlenmesinde kanuna aykırılık teşkil edebilecek hâllere verilecek örnekler şu şekilde sıralanabilir: İİK m.247 (İsv. İİK m.261)' de öngörölmüş olduğı hâlde, sıra cetveli kesinleşmeksizin⁹⁸⁶ ve yine aynı hükümde belirtilmesine rağmen, satılan malların bedeli tahsil edilmeksizin pay cetveli ve/veya son hesabın düzenlenmiş olması; pay cetveli ve/veya son hesapta masa borçları ve iflâs masraflarına yer verilmemiş olması; İİK m.248 ve İsv. İİK m.262'nin aksine rehinli malın satışından elde edilen bedelden sadece rehnin değil, diğer mallarının muhafaza ve satış giderlerinin de çıkarılmış olması. Kanuna aykırılık oluşturduğunu düşünerek saydığımız bu hâller tahdidi olmayıp, pay cetveli ve/veya son hesap düzenlenirken başka kanuna aykırılık hâllerinin de ortaya çıkması mümkündür.

Pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesi, iflâs idaresinin birçok hesaplama yapmasını gerekli kılar. İflâs idaresi, pay cetveli ve son hesabı düzenlerken dikkatli davranmayarak bir takım hesap hataları veya başka maddi hatalar (örneğin alacaklıların

⁹⁸⁶ "...Davacının sıra cetveline karşı açtığı dava henüz sonuçlanmadığına göre bu davanın sonucunun beklenmesi gerekir. Davacı "iflâstan sonra da müflise ait işyerinde çalıştığını bu nedenle dava açtığını" ileri sürmüştür. İflâstan sonra iflâs idaresinin işyerinin faaliyetini devam ettirmesi hâlinde işyerinde çalışan işçilerin alacağı "masa alacağı niteliğini alır. Masa borçları sıra cetvelinde gösterilmezse de, bunlara pay cetvelinde yer verilmelidir. İflâs idaresince "davacı tarafından açılan davalar karara bağlandıktan sonra pay cetveli düzenlenmesi gerektiği" hususu gözetilmeden pay cetveli düzenlenmesi usul ve yasaya uygun değildir. Merci Hâkimliğince bu yönler gözetilerek "şikâyetin kabulü" gerekirken yazılı gerekçeyle reddinde isabet görölmemiştir..." Y. 19. HD., 09.10.2003 T., 5176 E., 9511 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 28.07.2020.

ad-soyadında yanlışlık yapılması gibi) yapmışsa bu hataların da kanuna aykırılık kapsamında sayılarak şikâyet yoluna başvuru neticesinde çözümlenmesi mümkün olmalıdır.

İİK m.246 (İsv. İİK m.263)' da belirtildiği şekilde, pay cetveli ve/veya son hesabın iflâs dairesine bırakılmamış olması veya bunlar iflâs dairesine bırakılmış olmakla birlikte orada kalması gereken on günlük süreye riayet edilmemiş olması hâlinde kanuna aykırılık sebebiyle şikâyet yoluna başvurulması gerektiği düşünülebilir. Zira bu hususlarda kanun hükmü açıktır ve bu hükmün ihlali şüphesiz kanuna aykırılık teşkil eder. Ancak pay cetveli ve/veya son hesabın iflâs dairesine bırakılması ve orada on gün kalması, ilgililer bakımından pay cetveli ve/veya son hesabın incelenmesi açısından bir haktır. Özellikle alacaklılar, paylarının doğru hesaplanıp hesaplanmadığını görmek ve olumsuz bir durum tespit ettiklerinde şikâyet yoluna başvurma hakkına sahiptirler. Bu sebeple biz, İİK m.246 (İsv. İİK m.263) hükmüne aykırılığın, hakkın yerine getirilmemesi olarak değerlendirilmesi gerektiğini düşünmekteyiz. Aynı şekilde, İİK m.246 (İsv. İİK m.263)' da belirtildiği üzere pay cetveli ve/veya son hesabın iflâs dairesine bırakıldığının ya da paylarının alacaklılara bildirilmemiş olması da kanuna aykırılık teşkil eder. Ancak bu husus, alacaklıların sahip olduğu bilgilenme hakkının bir uzantısı⁹⁸⁷ olduğundan, bu hükme aykırılık aynı zamanda hakkın yerine getirilmemesi sebebiyle şikâyet yoluna başvurmayı gerekli kılar. Kanuna aykırılık veya hakkın yerine getirilmemesi gerekçeleriyle şikâyet yoluna başvuru hâlinde hem başvuru süresi hem de şikâyet neticesinde verilecek karar bakımından farklılık vardır. Bu sebeple, pay cetveli ve/veya son hesaba ilişkin hususlardan hangilerinin kanuna aykırılık teşkil ettiğinin ya da hangilerinin hakkın yerine getirilmemesi kapsamında olduğunun tespiti önemlidir.

3.11.3.3. Pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesinde hadiseye aykırılık

Sıra cetvelinin düzenlenmesinde hadiseye aykırılık başlığı altında da belirttiğimiz üzere, icra organlarının işlemlerinin hadiseye aykırılık teşkil etmesi ancak bir işlemin yapılması hususunda icra organlarına takdir hakkı tanınmış olan hâllerde söz konusu olur⁹⁸⁸. Pay cetveli ve son hesaba ilişkin düzenlemeler incelendiğinde gerek Türk hukukunda gerekse de İsviçre hukukunda yer alan hükümlerin tamamı emredici niteliktedir. Pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesinde hadiseye aykırılık, bu

⁹⁸⁷ Bilgilenme hakkına ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Özkes, 2003, **a.g.k.**, 86 vd.

⁹⁸⁸ Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 91 vd.

müesseselere ilişkin kanun hükümlerinin iflâs idaresine takdir yetkisi tanımamış olması sebebiyle söz konusu olamaz.

Pay cetveli ve son hesapla ilgili, kanundaki hükümlere bakıldığında, takdir yetkisinin yer aldığı tek düzenleme, paranın dağıtılması aşamasında karşımıza çıkar. Nitekim İİK m.250’de, pay cetveli ve/veya son hesaba ilişkin bir şikâyetin var olması hâlinde paranın alacaklılara dağıtılmasının, şikâyet üzerine verilecek kararın dağıtımına etkili olabileceği oranda ertelenebileceği hüküm altına alınmıştır. Kanun koyucu bu hükümle, pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurulmuş olması hâlinde iflâs idaresince şikâyet başvurusunun içeriği dikkate alınarak gerekirse dağıtımın kısmen veya tamamen ertelenmesi yönünde karar verilebileceğini vurgulamıştır. İflâs idaresinin, dağıtımın ertelenmesine ilişkin takdir hakkını yanlış kullanması hâlinde, yapılan dağıtım aleyhine şikâyet yoluna başvurulmasında bir engel yoktur. Örneğin, pay cetvelinin sıra cetveline birçok yönden uygun olmamasından dolayı iptalinin talep edildiği bir şikâyet yargılaması sürdürülürken iflâs idaresinin, bu şikâyeti dikkate almaksızın iptal edilme ihtimali olan pay cetvelini dikkate alarak paraları dağıtması hâlinde ilgililer, şikâyet yoluna başvurarak dağıtımın iptalini sağlayabilmelidirler. Ancak başvurulması mümkün olan bu şikâyet yolu, pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine başvurulabilecek şikâyet yolundan farklıdır. Zira dağıtımına ilişkin takdir hakkının yanlış kullanılmış olması sebebiyle başvurulabilecek şikâyet, yalnız dağıtımına etki ederken; pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine başvurulabilecek şikâyet başvurusunun olumlu sonuçlanması, doğrudan pay cetveli ve/veya son hesaba etki eder. Ayrıca yapılacak dağıtım aleyhine, takdir yetkisinin yanlış kullanılmış olması sebebiyle şikâyet yoluna başvurulabilirken, pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine, kanun hükümlerinin niteliği gereği, takdir hakkının yanlış kullanılmış olması sebebiyle şikâyet yoluna başvurulamaz.

3.11.3.4. Pay cetveli ve son hesabın düzenlenmemiş olması

Pay cetveli ve/veya son hesabın düzenlenmesi talebe bağlı olmayıp, İİK m.247 (İsv. İİK m.261)’ de belirtilen şartların sağlanmasının ardından iflâs idaresi, pay cetvelini ve son hesabı kendiliğinden yapar. Pay cetveli ve son hesabın iflâs idaresi tarafından düzenlenmesi herhangi bir süreye bağlı değildir. Sıra cetvelinin aksine pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesi bakımından, iflâs idaresi tarafından uyulması

gereken bir süre olmadığı için süreye uyulmamasının yaptırımına ilişkin özel bir düzenlemeye de gerek Türk hukuku gerekse de İsviçre hukukunda yer verilmemiştir.

Pay cetveli ve/veya son hesabın düzenlenmesine ilişkin özel bir süre ve süreye uyulmamış olması hâlinde uygulanacak birtakım yaptırımların öngörülmemiş olması, bu işlemlerin mümkün olduğunca hızlı yapılmasının önem taşımadığı anlamına gelmez. Bilakis şartların eksiksiz bir şekilde oluşmasından sonra pay cetveli ve/veya son hesabın, bu işlemlerin mahiyetinin gerektirdiği süre içerisinde düzenlenmesi, paylaşırma ve tasfiyenin bir an önce sonuçlanması bakımından büyük önem taşır. Ayrıca, iflâs ve masa alacaklılarının alacaklarına kavuşmalarının tek yolu da pay cetveli ve son hesabın mümkün olduğunca kısa zamanda düzenlenerek paranın dağıtılması aşamasına geçilmesidir.

Sadece kanunla belirtilmiş olan değil, durumun gerektirdiği sürenin sonuna gelinmiş olmasına rağmen işlemin yapılmamış olması hâlinde de hakkın yerine getirilmemesi sonucu doğar⁹⁸⁹. Nitekim iflâs idaresinin görevini makul süre içerisinde sonuçlandırma yükümlülüğü olduğu da unutulmamalıdır⁹⁹⁰. Bu durum dikkate alındığında iflâs idaresinin pay cetveli ve/veya son hesabı, bu işlemlerin gerektirdiği süre içerisinde düzenlememeleri, ilgililer tarafından hakkın yerine getirilmemesi veya duruma göre hakkın sürüncemede bırakılması teşkil eder. Hakkın yerine getirilmemesi veya sürüncemede bırakılması ise İİK m.16/2 (İsv. İİK m.17/3) gereğince bir şikâyet sebebiidir. Belirtmek gerekir ki hakkın yerine getirilmemesi veya sürüncemede bırakılması arasındaki çizgi çok ince olup ayırt etmek pek kolay olmadığından⁹⁹¹, ayrıca her ikisi de aynı sonuca yol açtığından ve süre sınırlaması olmaksızın şikâyet sebebi teşkil ettiğinden, bu iki hâl arasındaki ayırım, uygulamada bir önem arz etmez⁹⁹².

Pay cetveli ve/veya son hesabın düzenlenmesine ilişkin bir son tarihin kanunda öngörülmemiş olması sebebiyle ne zamandan itibaren hak yerine getirilmemiş veya sürüncemede bırakılmış sayılmalıdır? Öncelikle İİK m.247 (İsv. İİK m.261)'de belirtilen şartların tamamının oluşmasıyla pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesine ilişkin süre başlar. Bu süre, işin mahiyetinin gerektirdiği zamana kadar devam eder. Pay cetveli ve/veya son hesabın yapılması, bir dizi hesaplama işleminin yapılmasını gerekli kıldığından, bu işlemlerin gerektirdiği süre, pay cetveli ve/veya son hesap için makul bir

⁹⁸⁹ Benzer yönde BGE 101 III 1 E. 2., Kaynak: Kren Kostkiewicz ve Walder, 2012, **a.g.k.**, 64.

⁹⁹⁰ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2328, Rn. 3.

⁹⁹¹ Kren Kostkiewicz, 2014, **a.g.k.**, 49, Rn. 193.

⁹⁹² Benzer yönde BGE 101 III 1 E. 2., Kaynak: Kren Kostkiewicz ve Walder, 2012, **a.g.k.**, 64.

süre olarak kabul edilmelidir. Bu süre içerisinde pay cetveli ve/veya son hesabın düzenlenmemesi haklı bir sebebe dayanmadığı takdirde, hakkın yerine getirilmediği veya sürüncemede bırakıldığı kabul edilmeli ve şikâyet yoluna başvurulmalıdır.

3.11.3.5. Pay cetveli ve son hesabın sıra cetveline uygun olmaması

Pay cetveli ve devamında düzenlenecek son hesabın, sıra cetveline uygun olmaması da bir şikâyet sebebidir. Yargıtay'ın bu yönde kararları vardır⁹⁹³. Bu hususun şikâyet sebebi olması aslında, İİK m.247 (İsv. İİK m.261)'de yer alan pay cetveli ve son hesabın sıra cetvelinin kesinleşmesinden sonra düzenlenebileceğine ilişkin hükmün bir sonucudur. Zira pay cetveli ve son hesap işlemlerinde gerçek iflâs alacaklılarının paylarının tam olarak belirlenebilmesi ve bu kimselere paraların dağıtımının yapılabilmesi, kesinleşmiş sıra cetvelinde yer almalarına bağlıdır⁹⁹⁴. Sıra cetvelinin düzenlenmesinin ardından sıra cetvelinde var olan eksiklik ya da yanlışlığın itiraz davası ya da şikâyet yoluna başvurularak giderilmesiyle tasfiye neticesinde iflâs alacaklısı olarak pay alabilecek kimselerin tam olarak tespiti gerçekleşmiş olur. Pay cetveli ve son hesap, sıra cetveliyle tespit edilmiş olan alacaklıların, tasfiye neticesinde elde edecekleri paylarını ve tasfiye içerisinde yapılmış işlemleri göstermektedir. Dolayısıyla tasfiye içerisinde iflâs alacakları bakımından paylaştırmaya temel teşkil eden işlem, sıra cetvelidir. Payların ve hesap işlemlerinin gösterildiği diğer paylaştırma işlemlerinin (pay cetveli ve son hesabın) sıra cetveline uygunluğu bu sebeple büyük önem taşır.

Pay cetveli ve/veya son hesabın sıra cetveline uygun olmaması hâllerine: kesinleşmiş sıra cetveline kaydedilmiş olan kişinin, pay cetvelinde gösterilmemiş olması; sıra cetvelinde kayıt talebi reddedilmiş olarak görülen kimseye pay cetvelinde belirli bir pay ayrılmış olması; sıra cetveline kabul edilmiş alacaklının kabul edilmiş alacak tutarına, elde edilmiş paradan düşen payın pay cetveli düzenlenirken yanlış hesaplanmış olması; sıra cetvelinde ilk üç sırada (İsviçre hukukunda ilk iki sırada) yer

⁹⁹³ “...Pay cetvelinin kural olarak kesinleşen sıra cetveline uygun olarak düzenlenmesi gerektiğinden sıra cetveline karşı açılmış bütün davalar sonuçlanmadan pay cetveli düzenlenemez. Davacının sıra cetveline karşı açtığı dava henüz sonuçlanmadığına göre bu davanın sonucunun beklenmesi gerekir...” Y. 19. HD., 09.10.2003 T., 5176 E., 9511 K., Y., 19. HD. 7.7.2005 T., 657 E., 7714 K.; Y., 19. HD. 12.7.2007 T. 4853 E., 7433 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 28.07.2020.

⁹⁹⁴ “...Alacağın ödenmesi ancak tasfiye sonunda masa mevcudunun **sıra cetveline uygun biçimde dağıtımı aşamasında gerçekleşir** ve alacakların tam olarak ödenip ödenmeyeceği ancak bu aşamada anlaşılabilir...” Y. 23. HD., 05.04.2016 T., 2556 E., 2121 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 28.07.2020.

alan imtiyazlı alacaklıların imtiyazlılığının, pay cetveli düzenlenirken dikkate alınmamış olması gibi durumlar örnek olarak gösterilebilir. Şüphesiz bu haller tahdidi değildir.

Pay cetveli ve/veya son hesabın sıra cetveline uygun bir şekilde düzenlenmesinde, sıra cetveline kaydı yapılmış alacaklıların menfaati vardır. Dolayısıyla özellikle alacaklıların, pay cetveli ve/veya son hesabın sıra cetveline uygun olarak düzenlenmesini isteme haklarının mevcut olduğu kabul edilmelidir. Bu bağlamda, pay cetveli ve/veya son hesabın sıra cetveline uygun olmaması, hakkın yerine getirilmemesidir ve bu sebeple şikâyet yoluna başvurulması mümkündür.

3.11.4. Sıra cetveline itiraz davası açmamış veya sıra cetveline şikâyet yoluna başvurmamış alacaklıların pay cetveli ve son hesaba karşı şikâyet yoluna başvurup başvuramayacağı sorunu

Sıra cetveli aleyhine kanunda öngörülmüş müracaat yollarına başvurmamış olan kişinin, pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurup başvuramayacağının ihtimaller üzerine değişiklik göstereceğini düşünüyoruz. Öncelikle pay cetveli ve/veya son hesapta kesinleşmiş sıra cetveliyle çelişkili düzenlemelerin yapılması halinde, sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvurulmamış olsa dahi pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurulabileceği düşüncesindeyiz. Zira sıra cetvelinde bir hata olmamakla birlikte pay cetveli ve/veya son hesap hatalıysa ya da söz konusu pay cetveli ve/veya son hesap sıra cetveline aykırılık teşkil ediyorsa, bu hata veya aykırılık ancak şikâyet yoluna başvurulmak suretiyle giderilebilir. Sıra cetvelinde bir hatanın bulunmamış olması sebebiyle müracaat yollarına başvurulmamış olması, pay cetveli ve/veya son hesabın hatalı olması hâlinde bu işlemlere karşı şikâyet yoluna başvurulamayacağı anlamına gelmez.

Alacaklı olduğu iddiasında olan kişi, sıra cetvelinde kendi alacağına yer verilmediğinden sıra cetveline itiraz davası açmamışsa daha sonra kendi alacağına pay cetveli ve/veya son hesapta yer verilmediği iddiasıyla şikâyet yoluna başvuramamalıdır. Benzer şekilde sıra cetvelinde yer alan bir alacaklının sırasına ya da alacağının miktarına yönelik sıra cetveline itiraz davası açmayan bir kişi, bu alacaklının pay cetvelinde ve/veya son hesapta yer almaması gerektiğine ilişkin pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvuramamalıdır. Zira bu uyuşmazlık konuları, maddi

hukuk bakımından kişinin alacaklı olup olmadığını araştırarak ve dolayısıyla dava açmayı gerekli kılacak şekilde kanunda düzenlenmiş olup, şikâyet yoluyla bu iddialar çözüme bağlanamaz. Pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine başvuru şikâyet yolunda, maddi hukuk anlamında alacak tartışma konusu yapılmaz, yalnız takip hukukuna ilişkin aykırılıklar incelenir. Ayrıca pay cetveli ve son hesaba karşı şikâyet yoluna başvuruya bu uyuşmazlıkların giderilmesini mümkün kılmak, zamanında sıra cetveline karşı müracaat yollarına başvurmamış olan kişilerin dava açma hakkından tekrar faydalanmalarına ve kaçırdıkları bir imkânı tekrardan elde etmelerine fırsat vermektir.

Sıra cetveli aleyhine şikâyet yoluna başvurmamış olan kişinin, pay cetveli ve/veya son hesabın sıra cetveline uygun olarak düzenlenmiş olması hâlinde, bu işlemler aleyhine şikâyet yoluna başvuruları da mümkün olmamalıdır. Çünkü yukarıda da belirttiğimiz gibi sıra cetveli aleyhine şikâyet yoluna başvurmamış olan kişilerin kaçırdıkları imkândan yeniden faydalanması sağlanmış olur.

3.11.5. Şikâyet yargılamasının tarafları

Pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurabilecek kişilerin başında şüphesiz bu işlemlerde yer verilen alacaklılar gelir. Zira pay cetveli ve son hesabın usûlüne uygun düzenlenmiş olmasında bu kişilerin menfaati vardır. Müflis de pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurabilmelidir⁹⁹⁵. Çünkü paylaştırmanın kanuna uygun yürütülmesi, pay cetveli ve/veya son hesabın sıra cetveline uygun olarak düzenlenmesinde alacaklıların olduğu gibi müflisin de yararı vardır. Tasfiyenin bir an önce sonuçlanması ve müflisin durumuna ilişkin belirsizliğin sonlanmasında, pay cetveli ve son hesap işlemlerinin mümkün olduğunca düzgün yapılmasının önemi büyüktür.

İflâs masrafları ya da masa borçlarının alacaklılarının, pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurup başvuramayacaklarına ilişkin çeşitli ihtimalleri değerlendirmek gerekir:

Hazırlanan pay cetveli ve/veya son hesapta; iflâs masraflarının ya da masa borçlarının eksik hesaplanmış olduğu ve aslında bu miktarın daha fazla olması

⁹⁹⁵ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2285, Rn. 14; Berkin, 1972, **a.g.k.**, 331; S. Altay (2003). Genel Olarak İflâs Davaları ve İflâsta Paylaştırmanın Esasları. *Ünal Tekinalp'e Armağan*. İstanbul: Beta Yayınları, s.891-923, 917.

gerektiği, iflâs alacağı olarak pay cetvelinde kendisine yer verilmiş olan bazı kalemlerin aslında masa alacağı olduğu yönündeki iddialar⁹⁹⁶, şikâyetin konusunu oluşturamaz. Zira bu hususlar bir miktar alacağın varlığı veya yokluğu ya da miktarının ne olması gerektiği, alacağın iflâs alacağı mı yoksa masa borcu mu olduğu yönündeki bir araştırmayı gerekli kılar ve mahkemenin maddi hukuk bakımından bir incelemenin yapılması gerekir. Şikâyet yolunda ise maddi hukuka ilişkin uyuşmazlıklar çözülmez ve şeklî hususlar inceleme konusu yapılır. Dolayısıyla masa borcu veya iflâs masrafı alacaklılarının alacak miktarı ya da alacağın niteliğine ilişkin şikâyet yoluna başvurmuş olmaları hâlinde, icra mahkemesi görevsizlik kararı vermelidir⁹⁹⁷.

Masa borcu ve iflâs masrafı alacaklılarının, pay cetvelinin kesinleşmiş olan sıra cetveline uygun olmadığı gerekçesiyle şikâyet yoluna başvurmakta hukukî yararlarının olmadığı düşüncesindeyiz. Bu kişilerin alacakları sıra cetvelinde yer almadığından, pay cetveli ve/veya son hesabın sıra cetveline uygun olup olmadığı bu kişiler için önem arz etmez. Bu husus ancak sıra cetveliyle pay cetveli ve son hesabın birbirine uygun olmasında menfaati bulunan kişilerce ileri sürüldüğünde önem kazanır. Dolayısıyla iflâs masrafları veya masa borçlarının alacaklılarının, pay cetveli ve/veya son hesabın sıra cetveline uygun olmadığına yönelik şikâyet başvuruları, hukukî yarar yokluğu sebebiyle reddedilmelidir. Benzer bir gerekçeyle iflâs masrafları ve masa borçlarının alacaklılarının, pay cetveli ve/veya son hesabın iflâs dairesine bırakıldığı ve paylarının alacaklılara bildirilmemiş olması durumunda da şikâyet yoluna başvurmakta hukukî yararı yoktur. İflâs alacaklılarına bildirimin yapılmamış olması, masa borçlarının alacaklıların durumunu olumlu ya da olumsuz yönden etkilemez; bu kişilerin haklarında bir değişikliğe yola açmaz. Bu sebeple, masa borçlarının alacaklıları, iflâs alacaklılarına bildirim yapılmadığı gerekçesiyle şikâyet yoluna başvurmuşlarsa bu başvuru, hukukî yarar yokluğu sebebiyle reddedilmelidir.

Masa borcu ve iflâs masrafı alacaklıları, pay cetveli ve/veya son hesabın işlemlerin gerektirdiği süre içerisinde düzenlenmemiş olması ya da düzenlenmiş

⁹⁹⁶ “...Şikâyet, iflâs tasfiyesi sırasında doğan alacağın masa borcu olarak ödenmesi istemine ilişkindir. Bir alacağın iflâs alacağı mı, masa borcu mu olduğu konusunda çıkacak tereddütlerin çözüm yeri İcra Mahkemesi değil, genel mahkemelerdir...” Y. 23. HD., 02.02.2012 T., 4952 E., 680 K.; Aynı yönde, Y. 23. HD., T. 21.02.2012, 5003 E., 1262 K.; Y. 19. HD., T. 1.10.1998, 5058 E., 5677 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 08.08.2020; Öztekin, 1988, **a.g.k.**, 31.

⁹⁹⁷ “...Şikâyet, iflâs tasfiyesi sırasında doğan alacağın masa borcu olarak ödenmesi istemine ilişkindir. Bir alacağın iflâs alacağı mı, masa borcu mu olduğu konusunda çıkacak tereddütlerin çözüm yeri İcra Mahkemesi değil, genel mahkemelerdir. Bu durumda icra mahkemesince görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamıştır...” Y., 23. HD., T. 21.02.2012, 5003 E., 1262 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 08.08.2020.

olmakla birlikte hiç ya da kanunda belirtilen on günlük süre boyunca iflâs dairesinde incelenmek üzere açık bulundurulmamış olması hâlinde, şikâyet yoluna başvurulabilirler. Pay cetveli ve/veya son hesabın mümkün olduğunca kısa süre içerisinde düzenlenmesinde ve düzenlenmiş olan pay cetveli ve/veya son hesabın incelenmek üzere iflâs dairesinde hazır bulundurulmasında şüphesiz bu kişilerin de hukukî yararı vardır. Çünkü bu kişiler, pay cetvelini inceleyerek kendilerine ödenecek miktar hakkında bilgi sahibi olurlar ve pay cetveli ne kadar çabuk düzenlenirse ve süreç ne kadar hızlı ilerlerse masa borçları da o kadar çabuk ödenir. Pay cetvelinde, masa borçları ve iflâs masraflarından önce başka bir iflâs alacağının ödeneceğine yer verilmişse masa borçlarının alacaklılarının şikâyet yoluna başvurmada yine hukukî yararları vardır. Zira İİK m.248 (İsv. İİK m.262) 'te bu husus açıkça kaleme alınmış olup, bu hükme aykırı şekilde düzenlenmiş bir pay cetveli, kanuna aykırılık teşkil eder.

Kesinleşmiş sıra cetveline alacak talebinin reddedilmiş olması sebebiyle kaydedilmemiş olan kişiler, pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvuramazlar. Çünkü bu kişilerin sıra cetvelinde olmaması gerektiği sıra cetvelinin kesinleşmesiyle anlaşılmış olup yalnız tasfiye neticesinde pay alacak kişileri gösteren pay cetveli ve bu payların nasıl hesaplandığını gösteren son hesapta bu kimselere yer verilmemiş olması olağandır. Ancak sıra cetveli aleyhine başvurmuş olduğu sıra cetveline itiraz davası olumlu sonuçlanıp, bu karar kesinleştiği hâlde pay cetvelinde yer almayan alacaklının, pay cetveli aleyhine şikâyet yoluna başvurabilmesi gerekir.

Adi tasfiyenin uygulanıyor olması hâlinde iflâs idaresinin kendi düzenlemiş olduğu pay cetveli ve/veya son hesaba ilişkin hususlarda şikâyet hakkı yoktur. Ancak adi tasfiyede, iflâs idaresi tarafından düzenlenmiş olan pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine, alacaklıların menfaatlerini korumak amacıyla, iflâs dairesinin şikâyet yoluna başvurabileceği kabul edilmelidir (İİK m.223/5/1; İsv. İİK m.237/3/1). Basit tasfiyenin uygulandığı durumlarda ve adi tasfiyede iflâs idaresinin seçilmemiş olması hâlinde iflâs dairesi, pay cetveli ve/veya son hesaba ilişkin yanlışı düzeltebilir veya yeni bir sıra cetveli düzenleyerek diğer sıra cetvelini etkisiz kılabilir; ancak kendi yapmış olduğu bu işlemler aleyhine şikâyet yoluna başvuramaz.

Pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine başvurulacak şikâyetin kime yöneltileceği hakkında kanunda bir açıklık olmayıp bu hususta doktrin ve yargı kararları

belirleyicidir⁹⁹⁸. Sıra cetveline karşı başvuru şikâyetinde belirttiğimiz ve şikâyet yargılamasında karşı tarafta kimin gösterileceğine ilişkin doktrinde bulunan görüşlerin⁹⁹⁹, pay cetveli ve son hesap aleyhine başvurulabilecek müracaat yolları bakımından da geçerli olduğunu düşünmekteyiz. Katıldığımız görüşe dayalı olarak pay cetveli ve son hesaba karşı şikâyetin, iflâs idaresine yöneltilmesinin mümkün olduğunu ancak şikâyet yoluna başvuran kimselerin, karşı taraf göstermeksizin bu yola başvurmalarında da bir sakınca olmadığını düşünmekteyiz.

3.11.6. Şikâyet yoluna başvuruda görevli ve yetkili mahkeme

Pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine başvurulacak şikâyet yolunda görevli mahkeme, şikâyete ilişkin genel hükümler dikkate alınacağından, icra mahkemesidir (İİK m.16/1; İsv. İİK m.17/1). Şikâyet incelemesi için icra mahkemesinden başka bir mahkemeye başvurulmuş olması hâlinde, mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekir. Mahkeme tarafından verilen görevsizlik kararının ardından icra mahkemesinde şikâyet yargılamasına devam edilebilmesi için HMK m.20’de belirtilen işlemler yapılmalıdır.

Pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine şikâyet başvurusunun yapılacağı yetkili mahkemenin tespiti hakkında, sıra cetveli aleyhine başvurulabilecek şikâyet yolunda yaptığımız açıklamalar aynen geçerli olduğundan tekrara düşmemek adına ilgili kısımda yapmış olduğumuz açıklamalara atıf yapıyoruz¹⁰⁰⁰.

3.11.7. Şikâyet süresi

Pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvuru süresine ilişkin özel bir düzenlemenin, hem Türk hukukunda hem de İsviçre hukukunda yer almaması sebebiyle şikâyete ilişkin genel hükümler sürenin tayini hususunda yol göstericidir¹⁰⁰¹. İİK m.16 gereğince şikâyet yoluna başvuru süresi, işlemin öğrenildiği tarihten itibaren

⁹⁹⁸ Uyar, 2018, a.g.k., 29.

⁹⁹⁹ Bkz., yukarıda 2. Bölüm, 2.2.4. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

¹⁰⁰⁰ Bkz., yukarıda 2. Bölüm, 2.2.5. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

¹⁰⁰¹ “...Mahkemece, tüm dosya kapsamına göre, pay cetvelinin davacı kuruma 17.04.2012 tarihinde tebliğ edildiği, davanın **İİK’nın 16. maddesindeki yedi günlük yasal süreden sonra açıldığı**, kaldı ki pay cetvelinin sıra cetveline göre düzenlendiği, sıra cetvelinde davacı kurumun alacağının dördüncü sırada gösterildiği, sıra cetvelinin de itiraz edilmediğinden kesinleşmiş olduğu, açılan davanın yasal süreden sonra açıldığı anlaşıldığı gerekçesiyle süresinde olmayan şikâyetin reddine karar verilmiştir...” Y., 23. HD., T. 06.12.2012, 5122 E., 7207 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 13.08.2020.

yedi gündür. İsviçre İİK m.17/2’de bu süre, on gün olarak düzenlenmiştir. Şüphesiz bu süreler, düzenlenmiş olan pay cetveli ve/veya son hesabın kanuna ya da hadiseye aykırı olması durumunda geçerlidir. Pay cetveli ve/veya son hesabın düzenlenmemesi ya da düzenlenmiş olmakla birlikte, kesinleşmiş sıra cetveline uygun olmaması hâllerinde¹⁰⁰², şikâyet yoluna başvuru süresiz olur. Çünkü bu hâller, hakkın yerine getirilmemesi ve sebepsiz sürüncemede bırakılması kapsamındadır ve bu kapsamda yer alan sebepler bakımından şikâyet süreye tâbi değildir (İİK m.16/2; İsv. İİK m.17/3).

Şikâyetin süreye tâbi olmadığı durumlarda işlemin yapılması gerekirken yapılmadığının veya gereği gibi yapılmadığının öğrenilmesinden itibaren, herhangi bir süre sınırlaması olmaksızın şikâyet yoluna başvurulabilir. Örneğin pay cetveli ve/veya son hesabın düzenlenmediği durumlarda, işin mahiyeti gereği düzenlenmesi için öngörülebilecek sürenin dolmasıyla artık şikâyet yoluna başvurulabilir. Benzer bir şekilde, pay cetveli ve/veya son hesabın, kesinleşen sıra cetveline uygun olmadığının anlaşılması hâlinde, bu hususun öğrenildiği kabul edilir ve işlem aleyhine şikâyet yoluna başvurulabilir.

Şikâyetin süreye tâbi olduğu durumlarda, yedi günlük (İsviçre hukukunda geçerli olan on günlük) sürenin, pay cetveli ve/veya son hesabın kanuna ya da hadiseye aykırı olduğunun öğrenildiği tarihten itibaren işlemeye başlayacağı şüphesizdir. Ancak kanuna ya da hadiseye aykırılık ne zaman öğrenilmiş kabul edilmelidir? İİK m.249 (İsv. İİK m.263)’ a göre pay cetveli ve son hesabın iflâs dairesine bırakıldığı ve alacak payının miktarı her bir alacaklıya bildirilir. Bu bildirim dışında herhangi bir bildirim ya da ilan yolu öngörülmemiştir. Pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine kanuna ya da hadiseye aykırı olması sebebiyle şikâyet yoluna başvuru süresinin başlangıcı bakımından geçerli olan öğrenme tarihi, alacaklılara yapılmış olan bu bildirimle mi başlar? İsviçre’de doktrinde, bildirim pay cetvelinin tamamının bir örneğinin ya da özetinin eklenebileceği, ancak pay cetveline ilişkin eklenen örnek veya özet listenin aslıyla bağdaşmaması hâlinde şikâyetle ilişkin sürenin asıl liste incelenip öğrenilinceye kadar

¹⁰⁰² “...Davacı tarafından açılan kayıt kabul davası sonunda 164.607.039.076 TL’nin iflâs masasına kayıt ve kabulüne karar verilmiş, karar kesinleşmiştir. İlama bağlanmış alacağın sıra cetveline kaydedilmesi, pay cetvelinin de sıra cetveline uygun olarak düzenlenmesi gerekir. İflâs idaresi ilama bağlanmış alacağın 142.156.750.914 TL.si yönünden pay ayırırken 22.450.288.162 TL. alacak yönünden herhangi bir işlem yapılmamıştır. Pay cetveline göre paylaştırma yapılırken 22.450.288.162 TL. alacak yönünden haklı bir neden olmadan işlem yapılmaması İİK’nun 162/2. maddesi uyarınca süresiz şikâyet tabidir. İcra mahkemesince şikâyetin esasının incelenmesi gerekirken yazılı gerekçeyle süreden reddinde isabet görülmemiştir...” Y., 19. HD., T. 07.07.2005, 657 E., 7714 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 13.08.2020.

başlamayacağı görüşü¹⁰⁰³ vardır. Benzer bir görüş de eğer pay cetvelinin tamamına bildirimde yer verilmişse, şikâyetle ilişkin sürenin bildirimle başlayacağı yönündedir¹⁰⁰⁴. Biz bildirimde içeriğinde kural olarak pay cetveli ve son hesaba yer verilmediğinden, pay cetveli ve/veya son hesaba ilişkin her kanuna aykırılığa ilişkin şikâyet süresinin bu tebliğ ile işlemeye başlamasının hakkaniyete uygun olmadığını düşünüyoruz.

Öncelikle eğer alacaklı, payının doğru hesaplanmadığı şeklinde bir hesap hatası sebebiyle ya da pay cetveli ve/veya son hesabın içeriğinin incelenmesini gerektirmeyen başka bir sebeple şikâyet yoluna başvurmak istiyorsa¹⁰⁰⁵, yedi günlük (İsviçre hukukuna göre on günlük) süre şüphesiz tebliğ ile başlamalıdır. Zira bu tebligatta, alacaklıların payları bildirilmektedir. Ancak, kanuna aykırılık sebebiyle başvurulacak şikâyet yolu, pay cetveli ve/veya son hesabın içeriğinin incelenmesiyle anlaşılabilir ve yalnız kişinin kendi payını bilmesiyle anlaşılacak nitelikteyse öğrenme tarihi, pay cetveli ve/veya son hesabın incelendiği tarih olmalıdır. İnceleme tarihinden itibaren yedi gün (on gün) içerisinde şikâyet yoluna başvurulmadığı takdirde şikâyet hakkı düşer. Şüphesiz pay cetveli ve/veya son hesap on gün süresince iflâs dairesinde kalacağı için incelenmeme durumunda, öğrenme tarihi bakımından esas alınacak son tarih ancak onuncu gün olabilir. Dolayısıyla icra mahkemesi tarafından süreye riayete ilişkin yapılacak incelemede, yedi günlük sürenin işlemeye başladığı en son tarih bakımından pay cetveli ve/veya son hesabın iflâs dairesine bırakıldığı onuncu gün esas alınmalıdır.

3.11.8. Şikâyet başvurusunun içeriği ve şikâyetin paraların dağıtılmasına etkisi

Pay cetveli ve/veya son hesaba karşı başvurulacak şikâyet yolunda, başvurunun ne şekilde yapılacağı ya da başvurunun içeriğinde nelerin bulunması gerektiğine ilişkin özel bir düzenleme yapılmamış olması sebebiyle bu hususta bize yol gösterecek olan hüküm, genel nitelikteki İİK m.18'dir. Pay cetveli ve/veya son hesaba karşı şikâyet yoluna dilekçeyle, tutanağa geçirmek üzere sözlü veya elektronik ortamda (UYAP sistemi üzerinden) yazılı olarak başvurulabilir¹⁰⁰⁶. Sıra cetveline karşı başvurulabilecek şikâyet yolunda olduğu gibi pay cetveli ve/veya son hesaba karşı başvurulabilecek şikâyet yolunda da başvuru yazılı yapılacaksa dilekçenin HMK m.119'a uygun olarak

¹⁰⁰³ Staehelin, Bauer ve Staehelin, 2010, **a.g.k.**, 2284, Rn. 13.

¹⁰⁰⁴ Jeager, 1997/99, **a.g.k.**, 511, Rn. 6; Kren Kostkiewicz ve Vock, 2017, **a.g.k.**, 1458, Rn 6.

¹⁰⁰⁵ Örneğin henüz sıra cetvelinin kesinleşmemiş ya da satılan malların bedelinin tahsil edilmemiş olması sebebiyle.

¹⁰⁰⁶ Pekcanıtez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 296.

düzenlenmesi bir şart olmamakla birlikte dilekçenin, talepte bulunana ilişkin belirleyici bilgileri (kimlik bilgisi, adres, imza, vb.) içermesi gerekir¹⁰⁰⁷. Tutanağa geçirilmek üzere sözlü yapılan şikâyet taleplerinde, talep edenin kimlik ve iletişim bilgilerinin mutlaka alınması gerekir.

Pay cetveli ve/veya son hesaba karşı başvurulmuş olan şikâyet yolunda icra mahkemesi hâkimi, şikâyet sebeplerini dikkate alarak inceleme yapacağından (HMK m.25 geçerli olduğundan- kamu düzenine aykılık hariç diğer şikâyet sebepleri kendiliğinden gözetilemeyeceğinden¹⁰⁰⁸) şikâyet sebeplerinin açıkça belirtilmesi gerekir. Örneğin; pay cetvelinin, düzenlenmesi gereken süre içerisinde düzenlenmemiş olduğu, kesinleşmiş olan sıra cetveline uygun olmadığı ya da on gün boyunca incelenmek üzere iflâs dairesinde açık bulundurulmadığı gibi şikâyet sebepleri açıkça belirtilmelidir. Bu sebepler şüphesiz vakıaların somutlaştırılması suretiyle gösterilmelidir. Dolayısıyla şikâyet talebinde bulunan kişi, vakılarını ve delillerini icra mahkemesine sunmalıdır. Aksi hâlde mahkeme, şikâyet sebeplerini kendiliğinden dikkate alamayacağı için şikâyet talebini reddeder.

Pay cetveli ve/veya son hesaba ilişkin başvuru şikâyet yolunda, talep sonucunun da açıkça belirtilmesi gerekir. Örneğin, pay cetvelinin son hesaba uygun olmadığı gerekçesiyle başvurulmuşsa pay cetvelinin değiştirilmesi; son hesabın düzenlenmemiş olduğu gerekçesiyle başvurulmuşsa son hesabın düzenlenmesinin talep edilmesi gerekir. Talep sonucu vakıyla uyumlu değilse, belirsiz ya da çelişkiliyse hâkim, talep sonucu hakkında açıklama yapmasını talep edenden isteyebilir. Taleple bağıllık ilkesinin bir gereği olarak icra mahkemesi, şikâyet yargılaması neticesinde talep edilenden farklı ya da fazla bir şeye hükmedemez. Örneğin, talep pay cetvelinde değişiklik yapılmasıysa icra mahkemesi pay cetvelinin iptal edilmesine karar veremez.

Pay cetveli ve/veya son hesaba karşı şikâyet yoluna başvurulmuş olması dar anlamda paylaşımı, başka bir ifadeyle paraların alacaklı olan kişilere dağıtılmasını her durumda engellemez. İsviçre İİK m.264'te açıkça belirtilmemiş olmakla birlikte Türk hukuku bakımından İİK m.250'de paraların dağıtılmasının, şikâyet üzerine verilecek kararın dağıtımına etki edebileceği oranda ertelenebileceği hüküm altına alınmıştır. Paylaştırma prosedürü içerisinde işlemlerin yapılması ve kararların alınması,

¹⁰⁰⁷ Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 304.

¹⁰⁰⁸ Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 333; “Bu durum kamu düzeni ile ilgili olup, şikâyet süreye de tabi değildir. Mahkemece bu hususun kendiliğinden dikkate alınarak borçlu Y. G. ve buna bağlı olarak şikâyetçi...” Y. 12. HD., 21.09.2010 T., 8149 E., 20592 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 13.08.2020.

istisnalar haricinde tasfiyeyi yürütmekle görevli organ olan iflâs idaresindedir. Dolayısıyla pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurulduğunda, paraların dağıtılmasının ertelenip ertelenmeyeceğine de aksi yönde bir düzenlemenin yapılmamış olması sebebiyle adi tasfiyenin uygulandığı durumlarda iflâs idaresi (idare seçilmemişse iflâs dairesi); basit tasfiyenin uygulandığı durumlarda ise iflâs dairesi karar verir. Şüphesiz icra mahkemesinin şikâyet yoluna başvurulduğunu, iflâs idaresine bildirmesi gerekir. Belirtmek gerekir ki paylaştırmanın ertelenip ertelenmeyeceğine, şikâyetin konusuna göre icra mahkemesi de karar verebilmelidir. Çünkü olağan bir şikâyet yargılamasında nasıl ki takibin durdurulmasına icra mahkemesi karar veriyorsa (İİK m.22) pay cetveli ve/veya son hesaba ilişkin şikâyetinde de paraların dağıtılması hakkında durdurma kararını icra mahkemesinin verebileceği kabul edilmelidir.

İİK m.250 ile kanun koyucu, pay cetveli ve son hesaba karşı şikâyet yoluna başvurulmuş olması durumunda, paraların dağıtılmasının ertelenmesi gerektiği konusunda emredici bir hüküm getirmedikten, burada takdir iddia edilen hususa bağlı olarak iflâs idaresinin iflâs idaresi, paraların dağıtılmasını tamamen erteleyebileceği gibi erteleme kararı vermeyebilir. Üçüncü bir seçenek olarak da dağıtımı bazı alacaklılar bakımından erteleyebilir. İflâs idaresi bu kararı verirken hangi sebeple ya da sebeplerle pay cetveli ve/veya son hesaba karşı şikâyet yoluna başvurulduğunu, şikâyet talebinin kabulü hâlinde hangi sonuçların doğacağını göz önünde bulundurmalıdır.

Pay cetveli ve son hesap aleyhine başvuru şikâyet yolunda verilecek karar, pay cetvelinin ve son hesabın iptalini ve yeniden düzenlenmesini gerektirecekse alacaklılara dağıtım yapılması tamamen ertelenmelidir. Ancak örneğin, pay cetvelinde bir alacaklının payının maddi hata sebebiyle yanlış gösterilmiş olması halinde bu şikâyet talebi kabul edilse dahi pay cetvelinin iptalini gerektirmeyeceğinden, paranın dağıtılması için erteleme kararı verilmemelidir.

Şikâyet yargılaması neticesinde verilecek karar yalnız bir veya birden fazla alacaklıyı etkileyecek nitelikteyse, örneğin sıra cetvelinde alacaklı olarak görünen kişilerin pay cetvelinde belirtilmemiş olması gibi, bu kimselere paranın verilmesi ertelenebilir. Bu şekilde bir erteleme kararı verilirken pay cetvelinin düzeltilme ihtimali göz önünde bulundurularak, sıra cetvelinde belirtilen sıraya uygun bir şekilde, şikâyet yoluna başvuran kişi veya kişilerin payları muhafaza edilmelidir.

Pay cetvelinde iflâs masrafı veya masa borcu olarak gösterilmesi gereken bir alacak kaleminin iflâs alacağı olarak gösterilmiş olduğu ya da iflâs masrafı veya masa

borçlarının aslında pay cetvelinde gösterilen miktar kadar olmadığı, daha fazla olduğu yönündeki uyuşmazlıkların icra mahkemesinde şikâyet yoluna başvurarak çözümlenemeyeceğini yukarıda belirtmiştik¹⁰⁰⁹. Bu uyuşmazlıklar, alacağın niteliğinin veya miktarının maddi hukuk boyutuyla incelenerek belirlenmesini gerekli kıldığından genel mahkemelerde dava yoluyla çözümlenmelidir. Ancak pay cetveline son halini vererek elde edilen bedellerin alacaklılara dağıtılması için iflâs masrafı ve/veya masa borçlarına ilişkin açılmış olan bu davaların sonuçlanması gerekir. Çünkü bu uyuşmazlıklar neticesinde iflâs alacağı olarak belirtilmiş olan alacak kalemlerinin iflâs masrafı veya masa borcu olduğu tespit edilirse iflâs alacaklarından önce bu kalemlerin ödenmesi gerekir. Keza iflâs alacağı ve/veya masa borçlarının miktarı olması gerekenden farklı hesaplanmışsa, bu kalemler için yapılacak ödemeler iflâs alacaklılarının paylarının değişmesine sebebiyet verebilir. Dolayısıyla iflâs alacağı veya masa borçlarının maddi hukuk boyutuyla incelenmesini gerektiren davaların açılması halinde, dağıtım için bu davaların neticelenmesi beklenmelidir.

Sonuç olarak pay cetveli ve son hesaba karşı şikâyet yoluna başvurmak, her durumda paraların dağıtılmasını engellemez. İflâs idaresi bu hususta takdir yetkisini kullanırken iflâs tasfiyesinin mümkün olduğunca çabuk sonuçlanmasının herkesin yararına olduğu gerçeğini dikkate almalı ve her olasılığı göz önünde bulundurarak karar vermelidir.

3.11.9. Şikâyetle yargılama usûlü

Pay cetveli ve son hesap aleyhine başvurulmuş olan şikâyet yolunda, icra mahkemesinde uygulanacak yargılama usûlüne ilişkin genel düzenleme dikkate alınacağından, basit yargılama usûlünün uygulanacağı söylenebilir (İİK m.18). Ayrıca, basit yargılama usûlünün uygulanacağına ilişkin düzenlemeye ek olarak icra mahkemesindeki şikâyet yargılamasının taşınması gereken diğer özellikler de aynı hükmün üçüncü fıkrasında yer alır. Bu fıkradan yola çıkarak pay cetveli ve son hesap aleyhine başvurulmuş şikâyet yolunda, yargılamanın duruşmalı yürütülüp yürütülmeyeceğine karar verme yetkisinin mahkemede olduğunu söylemek mümkündür.

¹⁰⁰⁹ Bu konu hakkında bkz., yukarıda 3. Bölüm, 3.11.5. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

İcra mahkemesi, ilgililerin ya da şikâyetle konu olan pay cetveli ve son hesabı düzenleyen iflâs idaresinin dinlenmesi, yargılamaya etki edecek delillerin değerlendirilmesi için duruşma yapılmasını gerekli görürse incelemesini duruşmalı yapmaya karar verir¹⁰¹⁰. Şikâyet yargılaması duruşmalı yapılacaksa ilgililer duruşmaya çağrılır ancak bu çağrıya rağmen gelmezlerse icra mahkemesi, pay cetveli ve son hesap aleyhine başvurulmuş şikâyet yargılaması hakkında gereken kararı verir. Şikâyet yargılaması duruşmalı yürütüldüğünde duruşma, zorunlu hâller dışında ertelenemez; zorunlu hâllerin varlığı durumunda ise en fazla otuz gün sonrasına ertelenebilir. Pay cetveli ve son hesap aleyhine başvurulmuş olan şikâyet duruşmalı yürütülecekse yargılamanın, zorunlu hâller dışında, ön inceleme duruşması hariç olmak üzere en fazla iki duruşmada sonuçlandırılması gerekir (HMK m.320/3). Pay cetveli ve son hesaba karşı başvurulmuş şikâyet yolunda, yargılama duruşmasız yürütülecekse icra mahkemesi, işin kendisine geldiği tarihten itibaren on gün içerisinde incelemesini sonuçlandırıp, şikâyet hakkında karar vermelidir (İİK m.18).

Pay cetveli ve son hesapla ilgili olarak şikâyetin konusu; iflâs idaresinin kusuru sonucu yanlış yapılmış olan işlemin düzeltilmesine ya da iptaline ilişkinse şikâyet başvurusu harçtan muaftır (Harç. K. 13/d). Örneğin pay cetveli, kesinleşmiş sıra cetveline uygun düzenlenmediğinden, pay cetvelinin iptali talep edilmişse veya pay cetveli, iflâs idaresinin kusuru sonucu yanlış düzenlenmişse bu şikâyet başvurusu harçtan muaftır. Bunun gibi yeni yapılan işlemler de harçtan muaftır. Öte yandan şikâyet, süresinde düzenlenmemiş olan pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesini sağlamak amacıyla yapılmışsa harçtan muafiyet söz konusu değildir. Ancak sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvuruda belirttiğimiz gibi iflâs idaresinin pay cetveli ve

¹⁰¹⁰ “...M.de ifade edildiği şekilde icra mahkemelerinde şikâyet yoluyla başvurularda duruşma yapılıp yapılmaması konusunda, kural olarak, hâkime bir takdir yetkisi tanınmıştır. HMK'nın basit yargılama usulünde ön inceleme ve tahkikatı düzenleyen 320. maddesinin 1. fıkrasında ise mahkemenin mümkün olan hâllerde tarafları duruşmaya davet etmeden dosya üzerinden karar vereceği belirtilmiştir. Yasal düzenlemeler bir arada değerlendirildiğinde, duruşma açılması yönündeki takdir hâkime bırakılmakla birlikte, icra yargılamasında yıllardan bu yana gelişen uygulama ile hangi hâllerde duruşma açılacağı hususu neredeyse netleşmiştir. Bu kapsamda icra yargılaması bakımından a) duruşma açılması, yasa ve uygulama gereği, zorunlu görülen işler, b) Yasa'da açıkça takdire bırakılan işler ve c) Yasa'nın suskun kaldığı hâller şeklinde bir tasnif yapılabilir...Özellikle Yasada açıkça takdire bırakılmış ya da suskun kalınmış hâllerde, şikâyetin konu ve kapsamına ve icra dosyasındaki maddi ve hukukî duruma göre şikâyetin derhâl reddedileceği anlaşıyorsa gerek zaman kaybının önüne geçilmesi düşüncesi ve gerek usul ekonomisi ilkesi gereği duruşma açılmasına gerek görülmeyebilir. Ancak yukarıda belirtilen ihtimal dışında, özellikle aleyhine şikâyet olunan kimsenin getireceği savunma sebepleri ile şikâyet sonucunun etkilenmesi ihtimali olan hâllerde “hukukî dinlenilme hakkı”nın (HMK.m.27) da bir gereği olarak ilgiliye savunma haklarının kullanılması bakımından, hâkime tanınan bu takdir yetkisinin duruşma açılması yönünde kullanılması uygun olacaktır...” Y. HGK., 19.03.2019 T., 8-1872 E., 315 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 28.08.2020.

son hesaba ilişkin aleyhine şikâyet yoluna başvurulmuş olan hususta hatalı davranıp davranmadığının tespiti icra mahkemesi tarafından yapılacağı için maktu başvuru harcı şikâyet yoluna başvurulurken peşin yatırılmalı¹⁰¹¹, şikâyet yargılamasında iflâs idaresinin hatalı düzenlediği pay cetveli ve son hesap düzeltilir ya da iptal edilirse peşin tahsil edilen başvuru harcı iade edilmelidir.

Pay cetveli ve son hesaba karşı şikâyet yolunda maktu karar ve ilam harcı da ödenir. Ancak maktu karar ve ilam harcı da yalnız süresinde düzenlenmemiş pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesi amacıyla başvuru şikâyet yolunda ödenir. Zira Harç K. m.13/d’de yer alan istisna, karar ve ilam harcı için de geçerlidir.

Pay cetveli ve son hesaba karşı başvurulmuş olan şikâyet yolunda, genel olarak şikâyet yargılamasında da geçerli olduğu üzere, vakıaları ve talep sonucunu taraflar mahkemeye sunmakla yükümlüdürler. Ayrıca ileri sürdükleri vakıaların ispatı amacıyla delillerini de mahkemeye sunmaları gerekir. Ancak pay cetveli ve son hesaba ilişkin şikâyet yargılamasında hâkim, tarafların sundukları delillerin yanı sıra kendisi de delil araştırabilir. Daha önce de belirttiğimiz gibi bu durum pay cetveli ve son hesaba ilişkin şikâyet yargılamasına has bir durum olmayıp, şikâyet yargılamaları bakımından genel olarak kabul edilen bir husustur¹⁰¹². Şikâyet yargılamalarında icra mahkemesinin kendiliğinden delil araştırabileceğine ilişkin kabul, pay cetveli ve son hesaba ilişkin başvurulmuş şikâyet yolunda ispat yükünün tespitinin önemli olmadığı sonucuna varmamızı gerektirmez. Burada ispat yükü, HMK m.190 gereğince pay cetveli ve/veya son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvuran kişidedir. Zira şikâyet yargılaması neticesinde lehine hak çıkaran taraf, şikâyet yoluna başvuran ilgilidir. İspat yükünü taşıyan şikâyet yoluna başvuran taraf, pay cetveli ve/veya son hesaba ilişkin şikâyet yoluna başvurusunu gerektiren vakıalarına dayanak teşkil eden delillerini icra mahkemesine sunmazsa ve icra mahkemesinin de kendiliğinden yapacağı araştırma sonuçsuz kalırsa, şikâyet talebinin reddi sonucu doğar. Dolayısıyla pay cetveli ve son hesaba karşı şikâyet yoluna başvuran ve lehine hak çıkaran taraf, iddiasını ispatlamaya yarayacak delillerini mahkemeye sunmalıdır.

¹⁰¹¹ Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 409.

¹⁰¹² “...Kendiliğinden araştırma ilkesi gereğince, icra mahkemesi şikâyeti incelerken tarafların ileri sürdüğü deliller yanında kendisi de ileri sürülen vakıaların açıklığa kavuşması için tanık dinleyebilir, bilirkişiye başvurabilir, gerektiğinde keşfe karar verebilir. Yine, şikâyet dilekçesinde belirtilmemiş olsa bile şikâyete konu işlemlerle ilgili olanları kendiliğinden çağırıp dinleyebilir...” Y. HGK. 23.05.2018 T., 12-470 E., 1130 K.,Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 28.08.2020; Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 378.

Sıra cetveline ilişkin şikâyet yolunda olduğu gibi pay cetveli ve son hesap aleyhine olan şikâyet yolunda da birden fazla kimsenin şikâyet yoluna başvurmak istemesi mümkündür. Zira pay cetveli ve son hesap, tasfiyeden pay alması mümkün olan iflâs-masa alacaklıları ve ayrıca müflisin menfaatlerini korumaya hizmet eden; paylaştırmayı sona, alacaklıları ise alacağını tahsile bir adım daha yaklaştıran birer tasfiye işlemidir. Hâl böyle olunca birden fazla kişinin aynı veya farklı sebeplerle pay cetveli ve son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurmaları olağandır. Bu kişiler birbirinden bağımsız olarak şikâyet yoluna başvurabilecekleri gibi şartları mevcutsa birlikte de şikâyet yoluna başvurabilirler. Örneğin, mirasçıların kaydedilmiş alacaklarına ilişkin pay cetvelinde gösterilmiş olan paylarının sıra cetveline uygun olmadığı gerekçesiyle pay cetveli aleyhine şikâyet yoluna başvurularını, mecburi şikâyet arkadaşlığı kapsamında birlikte yapmaları gerekir.

Bazı durumlarda ise pay cetveli ve son hesap aleyhine şikâyet yoluna birlikte başvuru zorunlu değildir. Ancak HMK m.57’de belirtilen şartların var olması hâlinde birden fazla kişi birlikte şikâyet yoluna başvurabilir. Örneğin, pay cetvelinin iflâs dairesine bırakıldığının birden fazla alacaklıya bildirilmemiş olması hâlinde bu alacaklılar şikâyet yoluna ayrı ayrı başvurabilecekleri gibi şikâyetin konusunu oluşturan vakıaların aynı olması sebebiyle (HMK m.57/1/(c)) birlikte de başvurabilirler. Böyle bir durumda şikâyet başvurularının ayrı yapılmış olması hâlinde, icra mahkemesi şikâyet yargılamasını birleştirerek yürütebilir.

Pay cetveli ve son hesap aleyhine birden fazla kişi ayrı ayrı şikâyet yoluna başvurduğunda, HMK m.166’da yer alan şartların oluşması hâlinde şikâyet yargılamasının birleştirilerek yürütülmesi mümkündür. Şikâyet yargılamalarının birlikte yürütülebilmesi için aranan aynı düzey, aynı sıfattaki hukuk mahkemelerine başvurmuş olma şartı, şikâyet yargılaması için icra mahkemesine başvurulmuş olmakla sağlanır. HMK m.166 gereğince şikâyet yargılamasının birleştirilerek yürütülebilmesi için varlığı gerekli olan bağlantı, şikâyetin aynı veya birbirine benzer sebeplerden doğması ya da biri hakkında verilecek hükmün diğerini etkileyecek olması hâlinde vardır. Örneğin; bir alacaklı, pay cetvelinin sıra cetveline tamamen aykırı olduğu gerekçesiyle pay cetvelinin iptali için şikâyet yoluna başvurmuşken diğer bir alacaklı, kendisine pay cetvelinde ayrılmış olan payın doğru olmadığı gerekçesiyle payının düzeltilmesi için şikâyet yoluna başvurduğu takdirde, bu şikâyetler arasında HMK m.166/4 gereğince aranan bağlantı vardır. Çünkü pay cetvelinin, sıra cetveline tamamen aykırı olduğunun

tespit edilmesi hâlinde pay cetveli iptal edileceğinden, diğer alacaklının payının düzeltilmesi talebiyle başvurmuş olduğu şikâyetle ilişkin inceleme yapmaya gerek kalmaz. Bu şekilde pay cetveli ve son hesap aleyhine birden fazla kişi tarafından şikâyet yoluna başvurulmuş olması hâlinde, şikâyet yargılamaları birleştirilebilir.

3.11.10. Şikâyet neticesinde verilecek karar

Pay cetveli ve son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurulmuş olması hâlinde icra mahkemesi, yapacağı inceleme neticesinde usûle veya esasa ilişkin nihai bir karar vererek şikâyet yargılamasını sonuçlandırır.

Şikâyet talebinin reddi, usûle ilişkin bir sebeple olabilir. Örneğin kanuni temsilcisinin rızası olmaksızın şikâyet yoluna bizzat küçüğün başvurusu gibi durumlar (önce süre verilip bu sürenin sonunda eksikliğin giderilmemiş olması halinde) şikâyet talebinin usûlden reddini gerektirir. Pay cetveli ve son hesaba ilişkin şikâyet yargılamasının usûlden reddine karar verilmesine sebep olan durum düzeltilebilir/tamamlanabilir nitelikteyse düzenlenip tamamlandıktan sonra tekrar şikâyet yoluna başvurulabilir. Ancak tekrar yapılacak bu başvurunun da esastan incelenmesi şüphesiz şikâyet süresi içerisinde yapılmasına bağlıdır¹⁰¹³. Pay cetveli ve son hesaba ilişkin şikâyet yargılamasının usûlden reddine karar verilmesine sebep olan durum düzenlenebilir/tamamlanabilir nitelikte değilse bu eksikliğin tamamlanması ve şikâyet yoluna tekrar başvurulması söz konusu olmaz.

Belirtmek gerekir ki şikâyetle süresi içerisinde başvurulmadıysa bu başvuru dikkate alınmaz ve esasa ilişkin bir şikâyet incelemesi yapılmaz. Şikâyet yoluna süresi içerisinde başvurulup başvurulmadığı icra mahkemesi hâkimi tarafından kendiliğinden dikkate alınır.

Pay cetveli ve son hesaba karşı başvuru şikâyet yolunda mahkeme, yapacağı inceleme neticesinde şikâyet talebinin haklı olmadığı kanaatine varırsa bu talebi esastan reddeder. Ancak yaptığı incelemede, şikâyet talebinin haklılığına kanaat getirirse şikâyet başvurusunu esastan kabul eder. İcra mahkemesi burada yalnız şikâyet talebini kabul etmekle yetinmez; şikâyet başvurusunda bulunan kişinin talebiyle bağlı olmak şartıyla üç farklı şekilde karar verebilir:

¹⁰¹³ TBK m.158'de öngörülen ek sürenin, yalnız dava veya def'i halinde uygulanabilir nitelikte olması ve şikâyetin de bir dava olmaması sebebiyle, pay cetveli ve son hesaba ilişkin şikâyetle uygulanabilir olmadığını düşünmekteyiz.

Pay cetveli ve son hesaba karşı şikâyet talebinde bulunan kişi, pay cetvelinin değiştirilmesini talep etmişse ve bu talebinde haklıysa icra mahkemesi, pay cetvelinin değiştirilmesine karar verir. Ancak kendisi iflâs idaresi yerine geçerek pay cetvelini değiştiremez. İcra mahkemesinin vermiş olduğu karar pay cetveli ve son hesabın değiştirilmesi emrini içerir. Örneğin, alacaklılardan birinin payında hesap hatası yapılmış olması durumunda şikâyet talebinde bulunan, bu yanlışlığın düzeltilmesini talep etmişse ve bu kararında haklıysa icra mahkemesi hesap hatasının düzeltilmesine ve pay cetvelinin bu yönde değiştirilmesine karar verebilir.

Pay cetveli ve son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurmuş olan kişi, pay cetveli ve son hesabın iptalini talep etmişse icra mahkemesi yapacağı incelemede şikâyet yoluna başvuran kişinin talebini haklı bulursa şikâyet talebini kabul eder ve pay cetveli ve son hesabın iptaline karar verir. Örneğin, şikâyet talebinde bulunan kişinin iddiası pay cetvelinin sıra cetveline uygun olmadığına ilişkinse ve icra mahkemesi yapacağı incelemede başvurunun haklılığına kanaat getirirse pay cetveli ve son hesabın iptaline karar vermelidir. Bu durumda icra mahkemesi sadece işlemin iptaline karar vermekle yetinir; iflâs idaresi, yeni bir pay cetveli ve son hesap düzenlemelidir.

Pay cetveli ve son hesap aleyhine başvurulmuş olan şikâyetle başvuranın talebi, mahiyetinin gerektirdiği süre içerisinde düzenlenmeyen pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesini içeriyor olabilir. Bu talep üzerine yapacağı incelemede icra mahkemesinin şikâyet talebinin haklı olduğu kanaatine varması durumunda vereceği kabul kararı, pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesi emrini içerir. Burada pay cetveli ve son hesabı düzenleyecek olan iflâs idaresi olup icra mahkemesi iflâs idaresinin yerine geçerek pay cetveli ve son hesabı düzenleyemez¹⁰¹⁴.

Pay cetveli ve son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurulmuş olması hâlinde, şikâyetle konu olan husus, iflâs idaresi tarafından ortadan kaldırılmışsa, icra mahkemesi hangi yönde karar vermelidir? Her ne kadar Yargıtay¹⁰¹⁵ ve doktrindeki bir kısım yazarlar¹⁰¹⁶ aksi görüşte olsalarda biz, iflâs idaresinin hatalı olarak düzenlemiş olduğu pay cetveli ve son hesabı şikâyet süresi içerisinde değiştirebileceğini düşünmekteyiz¹⁰¹⁷.

¹⁰¹⁴ Kren Kostkiewicz ve Walder, 2012, **a.g.k.**, 64.

¹⁰¹⁵ “...İcra ve İflâs Dairelerinin yaptıkları işlemlerin kanuna veya hadiseye uygun düşmemesi hâlinde İcra ve İflâs Kanunu’nun 16. maddesi uyarınca bu işlemlere karşı icra mahkemelerine şikâyet yoluna başvurulabileceği; icra müdürlüklerinin verdikleri kararlardan kendiliklerinden dönerek yeni bir karar vermeyecekleri-...” Y. HGK, 06.02.2013 T., 12-703 E., 214 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 28.08.2020

¹⁰¹⁶ Arslan, Yılmaz ve Taşpınar Ayvaz, 2016, **a.g.k.**, 76.

¹⁰¹⁷ Bu hususta Pekcanitez ve Simil’in görüşüne katılmaktayız. Pekcanitez ve Simil, 2017, **a.g.k.**, 133 vd.

Dolayısıyla pay cetveli ve son hesapta yapmış olduğu bir yanlış farkedenden iflâs idaresi, şikâyet süresi içerisinde bu yanlış düzelterek pay cetvelini değiştirmiş olabilir. Ya da pay cetveli ve son hesabın süresinde düzenlenmemiş olduğu gerekçesiyle şikâyet yoluna başvurulduktan hemen sonra pay cetveli ve son hesap düzenlenmiş olabilir. Böyle durumların ortaya çıkması hâlinde icra mahkemesinin, incelemesi ve karara bağlaması gereken bir husus kalmayacağından, şikâyet talebinin konusuz kaldığı gerekçesiyle karar verilmesine yer olmadığına karar vermesi gerekir. Şüphesiz icra mahkemesince bu yönde karar verilmiş olması, pay cetveli ve son hesap aleyhine, iflâs idaresi değişiklik yaptıktan veya düzenlenmemiş olduğu pay cetveli ve son hesabı düzenledikten sonra şikâyet yoluna başvurulamayacağı anlamına gelmez. İlgililerin bu durumda şikâyet yoluna başvuru hakları saklıdır.

3.11.11. Şikâyet neticesinde verilen karara karşı kanun yoluna başvurulup başvurulamayacağı sorunu

Adi tasfiyenin uygulandığı durumlarda iflâs idaresi seçilmişse, pay cetveli ve son hesap aleyhine başvurulmuş olan şikâyet neticesinde icra mahkemesi kararına karşı istinaf kanun yoluna başvurulamaz¹⁰¹⁸. Çünkü İİK m.363'te açıkça, bölge adliye mahkemelerinin göreve başlamasından sonra icra mahkemesinin iflâs idaresinin işlemleri hakkında şikâyet üzerine vermiş olduğu kararlara karşı istinaf kanun yoluna başvurulamayacağı hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla adi tasfiyede iflâs idaresinin düzenlemiş olduğu pay cetveli ve son hesap aleyhine icra mahkemesinin vermiş olduğu karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulamayacağı hususunda herhangi bir tereddüt yoktur. Aleyhine istinaf kanun yoluna başvurulamayan bu karara karşı temyiz yoluna başvurulamayacağı da aşıkardır. Zira İİK m.364 açıkça, sadece bölge adliye mahkemeleri hukuk dairelerince verilen kararlara karşı (belirtilen parasal sınırın üstünde kalmak kaydıyla) temyiz kanun yoluna başvurulabileceği öngörülmüştür. Sonuç olarak adi tasfiyede iflâs idaresinin seçilmiş olduğu durumlarda pay cetveli ve son hesap aleyhine başvurulmuş olan şikâyet neticesinde icra mahkemesi tarafından verilmiş olan bu karar, verildiği anda kesindir.

¹⁰¹⁸ “...Pay cetveline itiraz üzerine verilen kararların temyiz edilebileceğine ilişkin İİK'nun 363. maddesinde hüküm bulunmadığından, bu tür kararların temyizi kabil değildir. Bu nedenle temyiz isteminin reddi gerekmektedir...” Y. 19. HD., 08.06.2000 T., 3299 E., 4511 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 28.08.2020.

Adi tasfiyenin uygulandığı durumlarda iflâs idaresinin seçilememiş olması hâlinde ve basit tasfiyenin uygulandığı durumlarda, pay cetveli ve son hesabı düzenleme yetkisi iflâs dairesine aittir. Bölge adliye mahkemelerinin göreve başlamalarından sonra verilen şikâyetle ilişkin kararlar hakkında iflâs idaresinin işlemleri için geçerli olan hüküm, adi tasfiyede iflâs idaresinin seçilemediği ve basit tasfiyenin uygulandığı durumlarda iflâs dairesi açısından da geçerli kabul edilmeli midir? Bu soruya olumlu cevap vermek gerektiği düşüncesindeyiz ve bu konuda, sıra cetveline karşı şikâyet yolunda yapmış olduğumuz açıklamaların aynen geçerli olduğunu belirterek oradaki açıklamalarımıza atıf yapmakla yetiniyoruz¹⁰¹⁹.

Bölge adliye mahkemelerinin göreve başlamasından önce pay cetveli ve son hesap aleyhine şikâyet yoluna başvurulmuş olması neticesinde, icra mahkemesi tarafından verilmiş olan karara karşı da kanun yollarına başvurulamaz. Çünkü İİK m.363'te icra mahkemesince verilen hangi kararlara karşı temyiz kanun yoluna başvurulacağı açıkça hüküm altına alınmış olup, pay cetveli ve son hesap aleyhine başvurulmuş olan şikâyet yoluna bu madde hükmünde yer verilmemiştir¹⁰²⁰. Pay cetveli ve son hesaba ilişkin şikâyet neticesinde verilen kararlar Yargıtay tarafından temyiz incelemesine tabi tutulamayacağından, Yargıtay tarafından verilen kararlara karşı başvurulması mümkün olan karar düzeltme yoluna da (İİK m.366/III) bu kararlar bakımından başvurulamaz. Sonuç olarak, 20.07.2016 tarihinden önce verilmiş pay cetveli ve son hesap aleyhine başvurulmuş şikâyet incelemesine ilişkin icra mahkemesi kararları, verildikleri anda kesin nitelikte olan kararlardandır.

Pay cetveli ve son hesap aleyhine başvurulmuş olan şikâyet yolunda, icra mahkemesi tarafından verilmiş olan kararlar aleyhine kanun yoluna başvurulmadığından, icra mahkemesi tarafından kesin kararın verilmesiyle birlikte şu ihtimaller doğar:

İcra mahkemesi şikâyet talebini reddetmişse ve şikâyet yoluna başvuruyla birlikte dağıtım kısmen veya tamamen ertelenmişse ertelenen bu dağıtıma artık devam edilebilir. Burada dağıtıma devam edilebilmesi, icra mahkemesinin şikâyet talebini usûlden veya esastan reddetmiş olmasına göre farklılık arzetmez. Zira talep

¹⁰¹⁹ Bkz., yukarıda 2. Bölüm, 2.2.10.3. numaralı başlık altındaki açıklamalarımız.

¹⁰²⁰ "...Pay cetveline itiraz üzerine verilen kararların temyiz edilebileceğine ilişkin İİK'nun 363. maddesinde hüküm bulunmadığından, bu tür kararların temyizi kabil değildir. Bu nedenle temyiz isteminin reddi gerekmiştir..." Y. 19. HD., 08.06.2000 T., 3299 E., 4511 K., Kaynak: e-uyar.com, Erişim Tarihi: 28.08.2020.

tamamlanabilir nitelikteki bir usulî eksiklik sebebiyle reddedilmiş olsa dahi bu eksiklik tamamlandıktan sonra tekrar şikâyet yoluna başvurulacağına ilişkin bir kesinlik yoktur.

İcra mahkemesi şikâyet talebini kabul etmişse ve pay cetveli ve son hesabın iptaline karar vermişse şikâyet yoluna başvuruyla birlikte kısmen veya tamamen ertelenmiş olan dağıtım tamamen durmalıdır. Şikâyet yoluna başvuruda dağıtımın ertelenmesine karar verilmemişse dahi artık bu noktadan sonra dağıtım işlemi yapılamaz. Zira iflâs idaresi tarafından yeniden pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesi gerekir.

İcra mahkemesi şikâyet talebini kabul etmiş pay cetveli ve son hesapta değişiklik yapılmasına yönelik bir karar vermişse şikâyet yoluna başvuruyla birlikte dağıtım hakkında verilmiş olan erteleme kararının niteliğine göre durumu değerlendirmek gerekir. Eğer erteleme kararı, dağıtımın tamamına ilişkin ise, icra mahkemesince verilen değişiklik kararının etki edebileceği kişiler için dağıtım, pay cetveline son hali verilinceye dek durmalı ve pay cetveli düzeltildikten sonra yeni pay cetveli dikkate alınarak yapılmalıdır. Ancak değişiklik kararının etki etmeyeceği kişiler için şikâyet yoluna başvurulmasıyla ertelenmesine karar verilen dağıtım, devam etmelidir.

Şikâyet yoluna başvurulduğunda dağıtımın ertelenmesine ilişkin karar, pay cetvelinde yapılacak olası değişiklikten etkilenebilecek kişilerle sınırlı olarak ya da bu kişilerinde dâhil olduğu belirli kişiler için verilmişse, sadece kararın etki edebileceği kişiler bakımından, pay cetveline şikâyet incelemesi neticesinde verilmesi gereken son hali verilinceye dek dağıtım durmalıdır. Pay cetveli, şikâyet neticesinde verilen karar dikkate alınarak düzeltildikten sonra dağıtım yeni pay cetveli dikkate alınarak yapılmalıdır. Şikâyet yoluna başvuru neticesinde pay cetvelinde yapılacak değişiklikten etkilanmeyen diğer kişiler bakımından ise dağıtıma devam edilemelidir.

Şikâyet yoluna başvuruyla birlikte dağıtımın ertelenmesine karar verilmemişse icra mahkemesinin vermiş olduğu pay cetvelinde değişiklik yapılmasına ilişkin karardan etkilenebilecek kişiler bakımından dağıtım, pay cetvelinde değişiklik yapıncaya dek durmalıdır. Pay cetveli, icra mahkemesince verilen karara uygun hale getirildikten sonra dağıtıma pay cetvelinin yeni hali dikkate alınarak devam edilmelidir.

Şikâyet neticesinde verilmiş olan karara istinaden pay cetveli ve son hesapta yapılacak değişiklikten sonra bu işlemlerin yeni hali tekrar iflâs dairesine bırakılıp orada on gün kalacak mıdır? Her bir alacaklıya pay cetveli ve son hesabın iflâs dairesine bırakıldığı ve kendi payı hakkında tekrar bildirimde bulunulması gerekir mi? Eğer

şikâyetle eski pay cetveli tamamen iptal edilmiş ve yeni bir pay cetveli düzenlenmişse o zaman İİK m.249'un gereği yerine getirilmelidir. Yeni pay cetveli iflâs dairesinde on gün süreyle açık bulundurulmalı ve bu hususta alacaklılara bildirimde bulunulmalıdır. Örneğin ilk pay cetveli, kesinleşmiş sıra cetveli dikkate alınmadan oluşturulur, şikâyet neticesinde iptal edilir ve yeni pay cetveli düzenlenirse bu pay cetvelinin iflâs dairesinde on gün süreyle açık bulundurulması ve alacaklılara kendi payları hakkında bilgi verilmesi gerekir. Fakat pay cetveli ve son hesapta, şikâyet neticesinde yalnız belirli değişiklikler yapılmışsa, başka bir ifadeyle pay cetveli ve son hesabın tamamen iptali gerekmiyorsa, o zaman İİK m.249'un uygulanması gerekmez. Böyle bir durumda yalnız değişikliğin ilgili olduğu kişilere bildirimin yapılması yeterli olmalıdır.

İcra mahkemesi, pay cetveli ve son hesap hakkında iptal ya da değişiklik kararı vermişse, iflâs idaresince yeniden düzenlenecek veya üzerinde değişiklik yapılacak pay cetveli ve son hesap aleyhine tekrar şikâyet yoluna başvurulabilir mi? Bu soruya, baştan bir pay cetveli ve son hesap düzenlenmiş olması hâlinde istisnasız olumlu yönde cevap verilmesi mümkün olup, yeni pay cetveli ve son hesaba karşı şikâyet yoluna başvurulabilir. Ancak pay cetveli ve son hesapta belirli değişikliklerin yapılması hâlinde, bundan sonra sadece o değişikliklerle sınırlı olarak şikâyet yoluna başvurulabilmelidir. Aksi hâlde daha önce şikâyet yoluna başvurmamış veya başvuramamış kimselerin bu değişiklikleri fırsat görerek şikâyet yoluna başvurmaları mümkün hâle gelir.

SONUÇ

İflâsta paylaşırma prosedürü, yalnız alacaklılara paraların dağıtılmasından ibaret olmayıp iflâs idaresince masaya kayıt talebinde bulunulan alacakların değerlendirilmesi ve müflisten alacaklı olan kişilerin tespit edilmesiyle başlar; paranın alacaklılara dağıtılmasıyla son bulur. Dolayısıyla iflâsta paylaşırma tek bir işlemten ibaret olmayıp bir süreç olarak karşımıza çıkar. Paylaşırma süreci içerisinde yapılan işlemler, iflâs takibine dâhil olmadıklarından ve hatta takipsiz iflâs hallerinde dahi yapılmaları gerektiğinden, icra takip işlemi niteliğinde değildir. Bu işlemler, tasfiye süreci içerisinde yer alan, iflâs sürecini sona yaklaştırarak alacaklıların mümkün olduğunca eksiksiz bir şekilde alacaklarına kavuşmalarını hedefleyen, masa mallarının paraya çevrilmesiyle elde edilen değer alacaklılara dağıtılmasını sağlayan işlemlerdir.

İflâsta paylaşırma sürecine hâkim olan ilkelerin en başında alacaklılar arası eşitlik ilkesi gelir. Anayasal bir ilke olan eşitlik ilkesi iflâsta, müflisten alacaklı olan herkesin, daha önce bu alacaklarının tahsili amacıyla herhangi bir hukukî yola başvurmamış olsalar dahi paylaştırmadan pay alabilecek olmalarını sağlamakla kendisini gösterir. Ayrıca paylaştırmaya dâhil bir işlem olan sıra cetvelinde her bir sıradaki alacaklının aynı sırada yer alan diğer alacaklılara nazaran bir önceliğinin olmaması; alacakların iflâsın açıldığı tarihteki kur üzerinden Türk Lirası cinsinden masaya kaydedilecek olmaları ve paylarının hesaplanmasında o değer dikkate alınacak olması gibi hususlar, paylaştırmada alacaklılar arası eşitlik ilkesinin hâkim olduğunun göstergesidir.

Paylaşırma yapmaya yetkili merci, adi tasfiyenin uygulanması halinde iflâs idaresidir. Birinci alacaklılar toplantısında iflâs idaresi üyeliğine aday olacak kişilerin belirlenememiş olması halinde, ikinci alacaklılar toplantısına kadar yapılacak paylaşırma işlemlerini iflâs dairesi yapar. İkinci alacaklılar toplantısında adaylar belirlenirse ve iflâs idaresi bu adaylar arasından seçilirse, toplantıdan sonraki paylaşırma işlemlerini yapmak artık iflâs idaresinin görevidir. Basit tasfiyede ise gerek Türk hukukunda gerekse de İsviçre hukukunda iflâs dairesi paylaşırma işlemlerinin tamamını yapar (İİK m.218; İsv. İİK m.231).

İflâsta paylaşırmanın yapılabilmesi için her şeyden önce iflâs kararının verilmiş olması gerekir. Sıra cetvelinin düzenlenebilmesi için iflâs kararının kesinleşmesi gerekmezken diğer paylaşırma işlemlerinin yapılabilmesi için kararın kesinleşmesi

şarttır. Tasfiyenin tatil edilmemiş olması, paylaşırmanın yapılabilmesi için gerekli olan bir diğer şarttır. Çünkü masaya ait malvarlığı değerinin olmaması halinde tasfiye tatil edileceği için paylaşırma süreci hiç başlamaz. İflâsta paylaşırmanın yapılabilmesi için sağlanması gereken son şart ise alacaklıların alacaklarını masaya kaydettirmelerine ilişkin sürenin dolmuş olmasıdır. Bu süre dolduktan sonra alacakların tespiti ve sıra cetvelinin düzenlenmesiyle paylaşırma süreci başlar.

İflâsta sıra cetvelinin düzenlenebilmesi için kanun koyucu tarafından aranan şartlar, alacakların iflâs masasına kaydı için belirlenen sürenin dolmuş ve alacakların tetkikinin tamamlanmış olmasından ibarettir. İcranın aksine iflâsta, sıra cetvelinin düzenlenmesi için birden fazla alacaklının varlığı, satış tutarının bu alacaklıların alacaklarının tamamını karşılamaya yetmemesi ve müflise ait malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi işlemlerinin tamamlanmış olması gibi şartlar aranmaz.

Sıra cetvelinin düzenlenmesine geçilmeden önce alacakların masaya bildirilmesi gerekir. Bir alacağın rüçhanlı ya da imtiyazlı olması o alacağın iflâs idaresince kendiliğinden masaya kaydını gerektirmez. Bu sebeple, devlet alacaklarının ve rehinli alacakların da masaya kaydı gerekir. Öte yandan kayıt talebinde bulunurken alacağın imtiyazlı olduğunun belirtilmemiş olması, o alacağın imtiyazlılık durumunu ortadan kaldırmaz; iflâs idaresi bu hususu gözetmekle yükümlüdür.

Tapu sicilinden anlaşılan alacaklar dışındaki tüm alacaklar için masaya kayıt talebinde bulunulması gerekir; tapu sicilinden anlaşılan alacaklar ise iflâs idaresi tarafından kendiliğinden dikkate alınarak masaya kaydedilir. Alacaklılar kayıt talebinde bulunurken, alacaklarına dayanak teşkil eden delillerini de sunmalıdırlar. İflâs dairesi, müflise ait kayıtların incelenmesi dışında, bir alacak için kendiliğinden delil araştıramaz; alacak kayıt talebinde sunulan delillerle sınırlı inceleme yapar. Kanunda alacakların ispatı için hangi delillerin sunulabileceğine dair sınırlandırıcı bir hüküm bulunmadığından, iflâs idaresinde alacağın varlığına kanaat uyandırmayı sağlayacak ve alacağın ispatına elverişli her türlü delilin sunulabileceği kabul edilmelidir.

Alacak kayıt talepleri değerlendirilirken müflisin görüşünün alınması gerekir. Ancak bu görüş, İsv. İİK m.245’de açıkça belirtildiği ve Türk doktrininde de kabul edildiği üzere, iflâs idaresini bağlayıcı olmadığı gibi görüşün alınması müflisin bulundurulmasının mümkün olması halinde söz konusudur.

Alacağın kaydı talebi için belirlenmiş olan süreden sonra kayıt talebinde bulunulmuş olsa dahi bu talebin, iflâsın kapanmasından önce yapılmış olması halinde dikkate alınması mümkündür (İİK m.236; İsv. İİK m.251). Ancak geç kayıt talebinde bulunan kişinin geç kalmadan kaynaklanan masrafları üstlenmesi gerekir ve bu kişi, daha önce kararlaştırılmış olan geçici veya kesin paylaştırmaya iştirak ederek pay alamaz. Her ne kadar doktrinde geç kayıt talebinde bulunan kişinin sıra cetveline kendisinden önce kaydedilmiş alacaklar bakımından itiraz hakkının olmadığı görüşü mevcut olsa da biz, İİK m.236/son da yer alan açık hüküm gereği geç kayıt talebinde bulunan kişinin sıra cetveline müracaat yollarına başvurabileceği düşüncesindeyiz.

Türk hukukunda sıra cetvelinin düzenlenmesi için kanun gereği iflâs idaresine tanınan süre, alacakların kaydına ilişkin belirlenen bir aylık sürenin dolmasının ardından iki aydır. Bu süre zorunlu hâllerde sürenin dolmasından önce yapılacak başvuru üzerine icra mahkemesi tarafından bir defaya mahsus olmak üzere iki ay daha uzatılabilir (İİK. m.232). Ayrıca bu süre içerisinde sıra cetveli düzenlenmezse iflâs idaresi üyelerine ilişkin bazı yaptırımlar ortaya çıkar. Öte yandan adi tasfiyede iflâs idaresinin seçilememesi halinde veya basit tasfiyede, iflâs dairesine bu yaptırımların uygulanması mümkün olmaz. Zira hem iflâs dairesi resmî bir organdır hem de iflâs dairesi için tanınmış olan süreler hak düşürücü değildir. Ancak şüphesiz iflâs dairesinin sıra cetvelini düzenlememesi halinde şikâyet yoluna başvurulabileceği gibi bu sebeple herhangi bir zararın doğması durumunda, İİK m.5 gereğince tazminat davası açılması da mümkündür. İsviçre hukukunda sıra cetvelinin düzenlenmesi için iflâs idaresine tanınan süre altmış gün olup bu sürenin gerektiğinde icra mahkemesi tarafından uzatılabileceği hüküm altına alınmıştır(İsv. İİK. m.247/son). Ancak İsviçre hukukunda bu uzatmanın ne kadarlık bir süre için yapılabileceğine ilişkin bir düzenleme yer almadığı gibi süreye riayet edilmediği takdirde iflâs idaresi üyeleri için uygulanacak herhangi bir yaptırım da öngörülmemiştir. Biz Türk hukukunda yer alan ve sıra cetvelinin düzenlenmesi için öngörülen iki aylık ve hatta verilecek kararla birlikte dört aya kadar uzayabilecek sürenin yeterli olmadığını düşünmekteyiz. Çünkü bazı tasfiyelerde alacaklıların çok olması, sıra cetvelinin düzenlenmesini zorlaştırabilir. Bu sebeple sıra cetvelinin düzenlenmesi için öngörülen sürenin ne kadarlık bir zaman için uzatılacağı tasfiyenin durumu gözetilerek icra mahkemesince belirlenmelidir. İflâs idaresinin sıra cetvelini

düzenlerken yetkilerini kötüye kullanması, sıra cetvelinin düzenlenmesine ilişkin süreci gereksiz yere uzatması halinde ise şikâyet yoluna başvurulmalıdır.

Sıra cetveli oluşturulurken özellik arzeden durumların en başında, müflisten olan alacakları, müflise ait bir malvarlığı değeri üzerinde rehin hakkı tesisi ile güvence altına alınmış kişiler gelir. Bu kişilerin alacakları rüçhanlıdır. Ancak bu rüçhan hakkı yalnız rehinli malın satış tutarıyla sınırlı olup, malın satış tutarı alacağın tamamını karşılamaya yetmezse kalan kısım için sıra cetvelinin diğer sıralarına kayıt yapılır. Bu sıranın belirlenmesinde ise rehinli alacağın aynı zamanda sıra cetvelindeki imtiyazlı alacak gruplarından birine dâhil olup olmadığı dikkate alınır. İİK m.185/1’de her ne kadar rehinli malın mümkün olan en yakın ve en uygun zamanda paraya çevrilmesi gerektiği düzenlenmiş olsa da bu zaman, sıra cetvelinin düzenlenmesinden sonra olmalıdır. Çünkü alacağın rüçhanlı olup olmadığı, malın satış tutarının bu alacağı karşılayıp karşılamayacağı ve karşılamadığı takdirde kalan kısmın hangi sıraya dâhil olacağının tespiti ancak sıra cetvelinin düzenlenmesiyle sağlanır.

Rehinli alacaklar dışında özellik arzeden diğer grup alacak, devlet alacaklarıdır. Devlet alacakları da rehinli alacaklarda olduğu gibi malın satışından sonra öncelikli ödenecek alacaklardır. Ancak her devlet alacağı rüçhanlı alacak olarak kabul edilmez ve öncelikli ödeme yapılmasını gerektirmez. Rüçhanlı devlet alacakları, gümrük resmî ve akar vergisi gibi devlet tekliflerinden muayyen eşya ve akardan alınması gereken resim ve vergilerdir (İİK m.206/1). Bu alacakların imtiyazları da yalnız resim ve verginin alınması lazım gelen malın satış bedeliyle sınırlıdır. Gümrük resmî ve akar vergisi gibi devlet tekliflerinden muayyen eşya ve akardan alınması gereken resim ve vergiler dışındaki devlet alacakları, 6183 sayılı Kanun m.21 gereğince sıra cetvelinin üçüncü sırasına kaydedilir.

Türk hukukunda sıra cetvelinin ilk üç sırasını, rehinle temin edilmemiş olmaları sebebiyle adi alacak olarak adlandırılan imtiyazlı alacaklar oluşturur. İlk iki sırada bu alacakların hangi alacaklar olduğuna açıkça yer verilmiş, üçüncü sıraya ise diğer özel kanunlarda imtiyazlı olduğu belirtilmiş olan alacakların kaydedileceği ifade edilmiştir (İİK m.206). Sıra cetvelinin dördüncü sırasında imtiyazlı olmayan adi alacaklara yer verilir. İsviçre hukukunda ise ilk iki sırada rehinle teminat altına alınmamış alacaklara imtiyazlı alacak olarak yer verilmiş, üçüncü sırada ise diğer tüm imtiyazlı olmayan alacakların yer alacağı belirtilmiştir (İsv. İİK m.219). İİK m.207 (İsv. İİK m.220)’de ise

sıra cetvelindeki sıralar arasındaki ilişki düzenlenmiştir. Sıralar arasındaki ilişki dikkate alındığında, aynı sırada yer alan alacaklardan biri, diğerine nazaran bir önceliğe sahip değildir ve sıralardan birisinde birden fazla alacak öngörülmüş olsa dahi bu alacakların kendi içerisinde bir sıralama yapılamaz. Ayrıca bir sıradaki alacakların tamamı ödenmeden diğer sıradaki alacakların ödenmesine geçilemez.

Sıra cetvelinin düzenlenmesinin ardından, hazırlanan sıra cetvelinin ilân edilmesi ve ilgililere bildirilmesi gerekir. İflâs idaresi, düzenlediği sıra cetvelini iflâs dairesine verir (İİK m.234; İsv. İİK m.249). Sıra cetveli, iflâs dairesinde ilgililer tarafından incelenmek üzere hazır bulundurulur. Bunun yanı sıra iflâs idaresi sıra cetvelinin düzenlenmiş olduğunu ilgili mercilere bildirir ve sıra cetvelinin düzenlendiğini, incelenmeye hazır bir şekilde iflâs dairesinde bulunduğunu, yurt düzeyinde dağıtım yapılan bir gazeteyle ilân eder. İİK m.234/2 (İsv. İİK m.249/3) hükmüne göre müflisten alacaklı olduğu iddiasında olan kişilerden, talepleri kısmen veya tamamen reddedilen kişilere; alacak kayıt talepleri kabul edilmekle birlikte iddia edildikleri sıradan farklı bir sıraya kabul edilen kişilere doğrudan bildirim yapılır. Ayrıca İsviçre hukukunda mümkün olmamakla birlikte Türk hukukunda İİK m.223/3'te yer alan, tebligata elverişli adres göstermiş ve tebliğ masraflarını da karşılamış olan alacaklılara, iflâs idaresi tarafından alınan kararların tebligat yoluyla bildirileceği hükmüne istinaden bu kişilere, sıra cetvelinin düzenlendiği ve iflâs dairesinde incelenmek üzere açık olduğu, sıra cetveline müracaat yoluna başvurma mümkün olduğu ve başvuru süresine ilişkin bilgiler tebliğ edilmelidir.

Sıra cetveline karşı öngörülmüş olan ilk müracaat yolu sıra cetveline itiraz davasıdır. Sıra cetveline itiraz davasının iki türü vardır. Bunlardan ilki iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasıdır. Kayıt süresi içerisinde veya sonrasında sıra cetveline alacak kayıt talebiyle başvurmuş ancak başvuruda belirttiği alacak miktarı hakkında kısmen veya tamamen ret kararı verilmiş kişi, iflâs idaresine karşı sıra cetveline itiraz davası açabilir. İkinci dava türü ise alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası olup bu dava, sıra cetveline kabul edilmiş bir alacağın miktarına ya da düzenlenen sıra cetvelinde alacağa verilmiş olan sıraya itiraz etmek amacıyla açılır. Sıra cetveline itiraz davasının her iki türü de maddi hukuk ilişkilerine etkisi olan ancak tasfiye sürecine dâhil davalardır. Doktrinde farklı görüşler ileri sürülmüş olsa da sıra cetveline itiraz davaları talep sonucu bakımından usulî inşâî davalardır.

Türk hukukunda sıra cetveline itiraz davalarında görevli mahkemenin asliye ticaret mahkemesi olduğuna ilişkin düzenleme İİK m.235’de yer alır. Sıra cetveline itiraz davaları ticari dava değildir. Yalnız kanuni düzenleme gereği asliye ticaret mahkemelerinde görülen davalardır. Ancak iflâsın açılmasından önce normal alacak davası açılmak istendiğinde diğer özel mahkemelerin görev alanına girecek bir uyuşmazlığın, iflâsın açılmış olması sebebiyle (alacak davasıyla aynı nitelikte olmamakla birlikte aynı alacak kaleminin tartışıldığı) asliye ticaret mahkemesinin görev alanına giriyor olması, yargılama neticesinde en doğru kararın verilebilmesi açısından bazı sakıncalar doğurabilir. Sıra cetveline itiraz davasında kesin yetkili mahkeme, hem Türk hukukunda hem de İsviçre hukukunda iflâsın açıldığı yer mahkemesidir.

Sıra cetveline itiraz davası açılmadan önce arabulucuya başvuru zorunluluğu bir dava şartı değildir. Çünkü sıra cetveline itiraz davaları bir ticari dava değildir. Ayrıca bu davaların konusunu bir miktar paranın alacak veya tazminat olarak ödenmesi oluşturmaz. Bu sebepler dikkate alındığında sıra cetveline itiraz davalarının TTK m.5/A kapsamında davalar olmadığı kabul edilmelidir.

Sıra cetveline itiraz davasının açılma süresi sıra cetvelinin iflâs dairesine bırakıldığına ilişkin ilandan itibaren Türk hukukunda on beş gün İsviçre hukukunda ise yirmi gündür. İlanda sıra cetveline yer verilmediği ve alacaklılara da sıra cetvelinin bir örneği gönderilmediği için sürenin ilanla başlaması hak kayıplarına sebebiyet verebilecek niteliktedir.

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının davacısı kayıt talebi kısmen veya tamamen reddedilen alacak kayıt talebinde bulunan kişiye davalısı, başkasının hakkını dava takip yetkisine sahip olan iflâs idaresidir. Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasının tarafları ise alacak kayıt talebi kısmen veya tamamen kabul edilmiş kişilerdir. Yalnız davacı alacaklının, sıra cetvelinde ya davalıdan daha alt sırada ya da en azından davalıyla aynı sırada olması halinde bu davayı açmakta hukukî yararı vardır. Müflis sıra cetveline itiraz davalarında davanın tarafı olamaz ancak hem Türk hem de İsviçre doktrininde kabul edildiği üzere bu davalara fer’i müdâhil olarak katılabilir.

İsviçre hukukunda doktrinde sıra cetveline itiraz davasına karşı, bir karşı dava açılabilmesi için görevli mahkemelerin ve yargılama usûllerinin her iki dava için de

ortak olması aranmaktadır. Öte yandan alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında, davacı ve davalı arasında hukukî ilişki bulunmadığından bahisle karşı dava açılmayacağı ifade edilmektedir. Türk hukuku bakımından ise iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında iflâs idaresi, davaların arasında bağlantı olması halinde bir karşı dava açabilir. Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında ise davalı, davacının da aslında müflisten kabul edilen kadar alacaklı olmadığı iddiasıyla karşı dava açabilir. Ancak davalı alacaklının açacağı bu dava aynı zamanda bir sıra cetveline itiraz davası olacağı için ilandan itibaren onbeş gün içerisinde açılmalıdır. Aksi yönde bir kabul davalının, sıra cetveline itiraz davası açma süresini kaçırdığı halde karşı dava yoluyla bu haktan faydalanması sonucunu doğurur.

Sıra cetveline itiraz davalarında Türk hukukunda basit yargılama usûlü uygulanırken İsviçre hukukunda dava konusunun değerine göre olağan ya da basit yargılama usûlünün uygulanacağı kabul edilmektedir. İspat yükü bakımından bu davalarda genel hükümler dikkate alınacağından, sıra cetveline itiraz davalarında lehine hak çıkaran taraf ispat yükünü taşır. İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davalarında HMK hükümleri dikkate alınarak hangi delillerin ispat aracı olarak kullanılabileceği belirlenirken, alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davalarında durum biraz daha farklıdır. Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davalarında davacı, davalı ve müflis arasındaki hukukî ilişkiye yabancı olduğundan, bu davada ancak sonradan düzenlenmesi mümkün olmayan belgeler delil olarak sunulabilir.

İflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davası hakkında esastan kabul kararı verildiğinde davacının müflisten alacaklı olduğu tespit edilmiş olur ve bu karara dayalı olarak alacağın sıra cetveline kaydedilmesi sonucu doğar. Bu davada iflâs idaresi müflise ait dava takip yetkisini görevi gereği kullandığından müflis, mahkeme tarafından verilen kararlarla bağlıdır. Kesin hüküm müflise sirayet eder. Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davası hakkında esastan kabul kararı verildiğinde ise dava, davalının sıra cetvelindeki sırasının doğru olmadığına yönelik açılmışsa mahkeme, sıra cetvelinde değişiklik yapılmasına karar verir. Ancak dava, alacağın sıra cetvelinden kısmen veya tamamen silinmesi talepli açılmışsa mahkeme, davalı alacaklının alacağının sıra cetvelinden kısmen veya tamamen silinmesine karar verir. Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında mahkemenin vereceği davanın esastan kabulü kararı, ayrıca ilerde yapılacak paylaştırmada davalının kaydedilmiş fakat silinmesi

gereken bu alacak miktarı kadar davacı alacaklıya bir ödeme yapılmasına yöneliktir. Alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında müflis, davanın tarafı olmadığından ve iflâs idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında iflâs idaresinin durumundaki gibi müflise ait dava takip yetkisinin kullanılması da söz konusu olmadığından, verilen kararlar bağli değildir.

Sıra cetveline itiraz davasının esastan reddedilmesi halinde ise mevcut sıra cetveli geçerliliğini korur ve hiç bir değışikliğe konu olmaz. İflas idaresine karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında verilen esastan ret kararı müflisi bağlarken alacaklıya karşı açılan sıra cetveline itiraz davasında verilen esastan ret kararı müflisi bağlamaz. Sıra cetveline itiraz davalarının usûle ilişkin nihai kararlarla da sona erdirilmesi mümkündür. Ayrıca sıra cetveline itiraz davalarının konusuz kalması mümkün olabileceğı gibi bu davalarda tasarruf ilkesi geçerli olduğundan, davanın yargılamaya son veren taraf usûl işlemleriyle de sona erdirilmesi mümkündür.

Sıra cetveline itiraz davalarında kanun yoluna başvuruda süre açısından HMK'nın genel hükümlerinin değil İİK m.164/2'nin dikkate alınması gerekir. Çünkü m.164 hükmü yalnız iflâs davası neticesinde verilen kararlara ilişkin bir düzenlemeymiş gibi görünse de içerdığı genel ifade sebebiyle iflâs tasfiyesi içerisinde ticaret mahkemesince verilen tüm kararlar hakkında geçerli olmalıdır. Ayrıca gerek iflâsın kaldırılmasına ilişkin İİK m.182'de gerekse de iflâsın kapanmasına ilişkin İİK m.254'te ticaret mahkemesi tarafından verilen kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde kanun yoluna başvurulacağı hüküm altına alınmıştır. Bu hükümler de dikkate alındığında aslında iflâs kararının verilmesinden kapanmasına kadar ticaret mahkemesi tarafından verilen, iflâs tasfiyesine etki eden tüm kararlara karşı kanun yoluna başvuru süresi on gün olmalıdır.

Sıra cetveline karşı başvurulabilecek bir diğer müracaat yolu şikâyetdir. Türk hukukunda sıra cetveli aleyhine şikâyet yoluna başvurulması, sıra cetveline itiraz ve neticelerinin düzenlenmiş olduğu İİK m.235/son'da yer alan düzenlemeyle mümkün kılınmıştır. Bu şekilde bir şikâyet yolu özel olarak düzenlenerek mümkün kılınmasaydı dahi İİK m.16 vd. hükümleri gereğince sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurulabilirdi. İsviçre hukukunda sıra cetveline karşı şikâyetle ilgili özel bir düzenleme yoktur. Ancak doktrinde İsv. İİK m.17 vd. hükümleri dikkate alınarak sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurulabileceğı kabul edilmektedir.

Sıra cetvelinin düzenlenmesinde kanuna aykırılık sebebiyle şikâyet yoluna başvurulabilir. Ancak Türk ve İsviçre doktrininde kabul edildiği üzere, sıra cetveline ilişkin hükümler iflâs idaresine takdir hakkı tanımadığından, hadiseye aykırılık sıra cetveline karşı şikâyet sebebi değildir. Sıra cetvelinin düzenlenmemiş olması veya sürüncemede bırakılması bir şikâyet sebebiyken bu yola başvuru, Türk hukukunda iflâs idaresi üyeleri hakkında uygulanacak yaptırımlar sebebiyle pratikte bir fayda sağlamaz. İsviçre hukukunda itiraz sebebi olarak kabul edilmekle birlikte Türk hukukunda, alacaklının kendi sırasının doğru olmadığına ve bu sıranın düzeltilmesine ilişkin talebi bir şikâyet sebebidir.

Müflis sıra cetveline itiraz davalarının tarafı olamazken sıra cetveline karşı şikâyet yoluna başvurulabilir. Şikâyet icra mahkemesince incelenir ve karara bağlanır. Şikâyet yargılaması sıra cetvelinin kesinleşmesini engelleyeceğinden sonraki paylaşırma işlemi olan pay cetvelinin düzenlenmesini geciktirir. Ancak şikâyet yoluna başvuru kesin paylaştırmayı geciktirse de şartları oluşmuşsa geçici paylaşırmanın yapılması mümkündür.

Sıra cetveline karşı başvurulabilecek şikâyet yolunda mahkeme, sıra cetvelinin iptal edilmesine, düzenlenmesine veya değiştirilmesine karar verebilir. Şikâyet neticesinde verilen karara karşı kanun yoluna başvurulup başvurulamayacağı, kararın 20.06.2016 tarihinden önce verilip verilmemesine bağlıdır. 20.06.2016 tarihinden önce verilmiş olan kararlara karşı, şikâyet yoluna sıraya ilişkin bir sebeple başvurulmuşsa, temyiz kanun yoluna başvurulabilir. 20.06.2016 tarihinden sonra verilmiş kararlar ise icra mahkemesi tarafından iflâs idaresinin işlemleri hakkında şikâyet üzerine verilmiş kararlara karşı istinaf kanun yoluna başvurulamayacağı açıkça hüküm altına alınmış olduğundan, icra mahkemesince verildiği anda kesindir.

Pay cetveli, masa mallarının paraya çevrilerek bedelinin tahsil edilmesinden ve sıra cetvelinin kesinleşmesinden sonra düzenlenen, iflâs masasında yer alan toplam paradan hangi iflâs alacaklısının ne kadar pay alacağını gösteren cetveldir. Son hesapta ise masanın aktifinin paraya çevrilmesi neticesinde elde edilen tüm gelirle, bu gelirden çıkarılan ve tasfiye süresince yapılan tüm masraflara yer verilir. Son hesap, tüm tasfiye işlemleri neticesinde belirlenmiş olan masraflar, harcamalar, borçlar ve gelirler hakkında kesin bir hesaplamayı içerdiği için paylaştırmaya esas net satış tutarının belirlenmesini sağlar. Son hesap, tasfiye işlemleri neticesinde elde edilmiş toplam

gelirden masrafların çıkarılması neticesinde geriye kalan net tutarın hangi esaslar dikkate alınarak paylaştırıldığını gösterdiği için pay cetvelinin bir parçasıdır. Pay cetveli ve son hesap işlemleri de paylaştırma prosedürüne dâhil birer tasfiye işlemidir.

Pay cetvelinin düzenlenebilmesi için Türk ve İsviçre hukukunda kabul edilen şartlar, masa mallarının paraya çevrilmiş olması, malların bedelinin tahsil edilmiş olması ile sıra cetvelinin kesinleşmiş olmasıdır. Ayrıca malvarlığı değerlerinin satışının iptaline sebep olabileceğinden, ihalenin feshi yoluna başvurulmamış olması halinin de pay cetvelinin düzenlenebilmesi için bir şart olarak kabul edilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Kesin paylaştırmanın yapılabilmesi için pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesi gerekir. Pay cetvelinin düzenlenmesinin belirli şartlara bağlı olması kesin paylaştırmanın bir hayli zaman almasına sebep olabilir. Bu nedenle, geçici paylaştırma yapılabilir. İİK m.252'ye göre itiraz süresinin bitmesinin ardından geçici paylaştırmalar yapılabilir. Buradaki itiraz ile kastedilen, sıra cetveline karşı başvurulabilecek müracaat yollarıdır. Dolayısıyla sıra cetveline karşı müracaat yollarına ilişkin başvuru süresinin dolmasıyla geçici paylaştırma yapılabilir hale gelir. Geçici paylaştırmanın yapılabilmesi yönünde bir karar verilebilmesi için masaya dâhil olan tüm malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi gerekmemekle birlikte yapılmış olan paraya çevirme işlemleri neticesinde elde edilmiş olan değer paylaştırmaya değer bir miktar olması gerekir. Geçici paylaştırmanın yapılabilmesi için geçici pay cetveli düzenlenir. Geçici pay cetveli hakkında ise kesin pay cetveline ilişkin hükümler uygulama alanı bulur.

Pay cetveli düzenlenirken tespiti gereken ilk husus, paylaştırmaya esas alınacak net tutardır. Net tutarın belirlenebilmesi için malvarlığı değerlerinin paraya çevrilmesi neticesinde elde edilen değerlerden iflâs masrafları ve masa borçlarının çıkarılması gerekir. İflâs masrafları, iflâsın açılması ve tasfiyeden doğan, ayrıca da tasfiyenin devamı süresince yapılan masraflar olarak kabul edilir. Bu masraflar, iflâs tasfiyesinin yürütülmesinden doğan masraflar olduğundan, bir alacaklı tarafından değil bizzat iflâs idaresi tarafından yapılır. Masa borçları ise iflâsın açılmasından sonra ve tasfiyenin devamı süresince masa namına üstlenilen ve masa tarafından ödenmesi gereken borçlardır. İflas masrafları ve masa borçları iflâs alacaklarından önce ödenir. Bu iki kalemden hangisinin önce ödeneceğine ilişkin Türk veya İsviçre hukukunda bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak masa borçlarının, alacaklıları tasfiyenin dışında kalan kişiler

olduğundan ve malvarlığı değerlerine katkı sağlayarak iflâs alacaklılarının çıkarına hizmet ettiğinden bahisle iflâs masraflarından önce ödenmesi gerektiklerini düşünmekteyiz. Ayrıca masa borçları nitelik olarak kısım kısım ödenmeye müsait borçlar olduğundan, bu borçların tasfiyenin sonunda değil, tasfiye süresince ve zamanı geldiğinde (örneğin fabrikada çalışan işçilerin ücretlerinin aylık ödenmesi gibi) ödenmesi gerekir.

İİK m.248 dikkate alındığında, rehinli mal paraya çevrildiğinde diğer iflâs masrafları ve masa borçları, elde edilmiş bedelden karşılanmaz yalnız rehnin muhafaza gideri ve paraya çevrilmesi masrafları çıkarılır. Kalan tutar rehin alacaklısının alacağının karşılanması için elde edilen net değerdir. Bu değer, rehin alacaklısının alacağının tamamını karşılıyorsa alacaklı alacağına tam olarak kavuşur. Dolayısıyla diğer malların paraya çevrilmesi masrafları ya da paylaştırmaya ilişkin diğer masraflar rehinli malın satılmasından sonra elde edilen bedelden çıkarılamaz. Rehlinli malın tutarından yine yalnız bu mala özgü masrafların çıkarılması, rehinli alacakların rüçhanlı olmasının farklı bir görünüm şeklidir.

İflâs alacaklısının alacağı için ayrılan ilk pay, alacaklıyla müflis arasındaki borç ilişkisi sebebiyle doğan, faiz ve cezai şart gibi yan haklardan bağımsız olarak var olan asıl alacaktır. Ayrıca iflâsın açılmasından önce işlemiş kapital faiz ve temerrüt faizi de asıl alacağa eklenir. Asıl alacağın faizle birlikte hesaplanan kısmına, anaparanın ödendiği zamana kadar faiz işlemeye devam eder. Ayrıca adi alacaklarda iflâsın açılmasından sonra yalnız ticari olmayan işlerde uygulanan faiz oranı dikkate alınacakken rehinli alacaklarda iflâsın açılmasından sonra da ticari işlerde uygulanan faiz oranının uygulanması mümkündür (İİK m.196). İsviçre hukukunda rehinli alacaklar hariç diğer alacaklar için iflâsın açılmasıyla birlikte artık faiz işlemez (İsv. İİK m.209). Asıl alacağa eklenen bir diğer değer ise iflâsın açılmasından önce müflise karşı yapılmış olan tüm takiplere ilişkin masraflardır. Öte yandan kanunen alacaklının ödemekle yükümlü olduğu, cezaevi harcı, yenileme harç ve masrafları, geç kayıt masrafları, iflâs alacaklarının kapsamına dâhil edilemez. Bunun yanında İsviçre İİK m.27 gereğince alacaklı, müflisin iflâsına karar verilmeden önce yapmış olduğu takipte kendisini temsil ettirmişse bu temsilden kaynaklanan masrafları iflâs alacağı olarak talep edemez.

Masaya kaydedilmemiş olan alacakların ve müflisin iflâsın açılmasından sonra doğan borçların alacaklıları, paylaştırmadan pay alamazlar. Ayrıca İİK m.255 (İsv. İİK

m.269) gereğince iflâsın kapatılmasından sonra yapılacak dağıtmadan faydalanabilecek alacaklılar yalnız tasfiyeye dâhil olan alacaklılardır.

Pay cetveli ve son hesap işlemleri aleyhine icra mahkemesinde, genel hükümler dikkate alınarak şikâyet yoluna başvurulması mümkündür. Kanuna aykırılık, hadiseye aykırılık ve pay cetveli ve son hesabın düzenlenmemesi ya da sürüncemede bırakılması birer şikâyet sebebi olabilir. Ayrıca pay cetvelinin sıra cetveline uygun düzenlenmemiş olması da bir şikâyet sebebidir. Sıra cetvelinde, itiraz davası yoluyla alacakların esasına ilişkin inceleme yapılmış olduğundan, pay cetveli ve son hesaba karşı açılacak bir davayla alacağın esasıyla ilgili hususlar tartışma konusu yapılamaz. Yalnız şeklî konular pay cetveli ve son hesaba karşı şikâyete konu olur.

Pay cetveli ve/veya son hesaba karşı şikâyet yoluna başvurulmuş olması paraların alacaklı olan kişilere dağıtılmasını her durumda engellemez. İsviçre İİK m.264'te açıkça belirtilmemiş olmakla birlikte Türk hukuku bakımından İİK m.250'de paraların dağıtılmasının, şikâyet üzerine verilecek kararın dağıtımına etki edebileceği oranda ertelenebileceği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla paraların alacaklılara dağıtılmasının kısmen veya tamamen ertelenmesi, iflâs idaresinin takdirindedir. Ayrıca dağıtımın ertelenmesine icra mahkemesi de karar verebilmelidir.

İcra mahkemesi, pay cetveli ve son hesaba karşı başvuru şikâyet neticesinde pay cetveli ve son hesabın düzeltilmesine, iptaline veya düzenlenmemiş pay cetveli ve son hesabın düzenlenmesine karar verebilir. İcra mahkemesi tarafından şikâyet yargılaması neticesinde verilen karara karşı kanun yoluna başvurulamaz. Bu sebeple, icra mahkemesinin şikâyet üzerine vermiş olduğu karar kesindir.

KAYNAKÇA

- Akcan, R., (2005). *Hacze İştirak*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Akın, İ. ve Akın, T., (1997). *İcra Müdürlüğü İşlemlerinin Şikâyet Yoluyla Denetimi*. Ankara.
- Akıntürk T. ve Ateş, D., (2019). *Medeni Hukuku II. Cilt, Aile Hukuku*.İstanbul: Beta Basım.
- Akil, C., (2012). Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nda Sulh ve Sulh Yoluyla Şarta Bağlı Hüküm Verilip Verilemeyeceği Meselesi. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.16, S. 4, 1-18.
- Akil, C., (2016). Medenî Muhakeme Hukukunda Karşı Dava. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, S.24, 89-119.
- Akkan, M., (2017). *Pekcanıtez Usûl Medeni Usûl Hukuku*. C.I, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Akkaya, T., (2008). 5236 ve 5311 Sayılı Kanunlarla Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Yeni Kanun Yolu Sistemine Göre İlâmlı İcrada İcranın İadesi. *Legâl Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi*. C. 4, S.11 s.677-698.
- Akkaya, T., (2009). *Medenî Usûl Hukukunda İstinaf*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Akkaya, T. (2015). Medeni Usûl Hukukunda İradi Taraf Değişikliği. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Prof. Dr. Hakan PEKCANİTEZ’e Armağan. Özel Sayı, C. 16, s.897-941.
- Akkaya, T., (2018). *Medenî Usûl Hukuku Bakımından Boşanma Davası*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Akyol Aslan, L., (2010). *Medenî Usûl Hukukunda Davadan Feragat*. Ankara:Yetkin Yayınları.
- Alangoya, Y., (1979). *Medeni Usûl Hukukunda Vakıaların ve Delillerin Toplanmasına İlişkin İlkeler*. İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Alangoya, Y., Yıldırım, K. ve Deren Yıldırım, K., (2011). *Medenî Usûl Hukuku Esasları*. İstanbul: Beta Basım.
- Albayrak, H., (2007). *İflâsın Kaldırılması*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Altay, S., (2003). Genel Olarak İflâs Davaları ve İflâsta Paylaştırmanın Esasları. *Ünal Tekinalp’e Armağan*. İstanbul: Beta Yayınları, 891-923.
- Altay, S., (2004). *Türk İflâs Hukuku*. C.2, İstanbul: Vedat Kitapçılık.

- Amonn, K. ve Walther, F., (2013). *Grungriss des Schuldbetreibungs und Konkursrechts*. Bern: Stampfli Verlag AG.
- Ansay, S. Ş., (1944). Sulh. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.1, S.2, 200-209.
- Ansay, S. Ş., (1960). *Hukuk Yargılama Usûlleri*. Ankara.
- Ansay, Ş., (1960). *Hukuk İcra ve İflâs Usûlleri*. Ankara:İstiklal Matbaası.
- Aral, F., (2010). *Türk Borçlar Hukukunda Takas*. Ankara:Yetkin Yayınları.
- Arslan, R., (1977). *Medeni Usûl Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi (İade-i Muhakeme)*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Arslan, R., (1984). *İcra-İflâs Hukukunda İhâle ve İhâlenin Feshi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basım Evi.
- Arslan R., Yılmaz, E. ve Taşpınar Ayvaz, S., (2016), *İcra ve İflâs Hukuku*, Ankara:Yetkin Yayınları.
- Arslan, A. S., (2018). *İcra Takip İşlemleri Etkileri ve Hukuka Aykırılığın Sonuçları*. Ankara:Yetkin Yayınları.
- Arslanpınar, T., (2017). *Medenî Yargılama Hukukunda Karşı Dava*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Arslanpınar Tat, T., (2020). İcra Dairesi Tarafından Vaktinden Evvel Satış. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.151, 199-234.
- Aslan, K., (2013). Medeni Usûl Hukukunda Davanın Açılmamış Sayılmasının Etkileri. *Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi*. C.9, S. 25 29-113.
- Aslan, K. (2016). *Medenî Usûl Hukukunda Davanın Geri Alınması*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Aşık, İ., (2012). *Medenî Usûl Hukukunda Bekletici Sorun*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Aşık, İ., (2018). Cezaevi Harcına İlişkin Düşünceler (Cezaevi). *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C.13, S.163-164, 53-76.
- Aşık, İ., (2018). İflâs Tasfiyesinde Geçici Dağıtma. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C.24,S.1,270-294.
- Atalay, O. (1996). *Anonim Şirketlerin İflâsı*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Yayınları.
- Atalay, O., (2001). *Medeni Usûl Hukukunda Menfi Vakıaların İspatı*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını.

- Atalay, O., (2017). *Pekcanitez Usûl Medenî Usûl Hukuku*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Atalı M., (2017). *Pekcanitez Medenî Usûl Hukuku*. C. 3, İstanbul:On İki Levha Yayıncılık.
- Ayhan R., Çağlar H. ve M. Özdamar (2009). *Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Bahtiyar, M. ve Biçer, L. (2013). Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticari Defter Tutma Yükümlülüğü ve Ticari Defterlerin İspat Gücü. *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. S.1, s.15-33.
- Bahtiyar, M. (2020). *Ticari İşletme Hukuku*. İstanbul: Beta Basım Dağıtım
- Barlas, N. (1992). *Para Borçlarının İfasında Borçlunun Temerrüdü ve Bu Temerrüt Açısından Düzenlenen Genel Sonuçlar*. İstanbul: Kazancı Kitap Ticaret
- Başözen, A., (2005). İflâs Tasfiyesinde Müflisin Kişisel Çalışmasına Dayalı Malların Durumu “Müflisin Uhdesine Geçen Mal” Kavramı (İİK m. 184,I). *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.54, S.4, 267-297.
- Başözen, A., (2005). *Müflisin Tasarruf Yetkisi*. Ankara:Turhan Kitabevi.
- Bauer, T. ve Staehelin, D. (2018). *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs*. Basel: Helbing Lichtenhahn Verlag.
- Baumgartner, S., (2018). *Schweizerisches Zivilprozessrecht mit Grundzügen des internationalen Zivilprozessrechts*. Bern: Stampfli Verlag.
- Belgesay, M. R., (1949), *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*, İstanbul: Şaka Matbaası.
- Belgesay, M. R., (1959). *İcra ve İflâs Hukuku-I Sentetik Bölüm*. İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Berkin, N., (1972). Cebri İcra Faaliyetinden Sorumluluk. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*. C.37, 216-241.
- Berkin, N., (1972). *İflâs Hukuku*. İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Berkin, N., (1980). *Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Bilge, N. ve Önen, E., (1978). *Medenî Yargılama Hukuku Dersleri*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Bilgili, F. ve Demirkapı, E. (2016). *Ticari İşletme Hukuku*. Bursa: Dora Basım Yayın.
- Boesch, K., Duss Jakobi, V., Hunkeler, D., Marro, P. Y., Meier Dieterle, F. C., Renggli, H., Schönmann, Z., (2018). *Klagen und Rechtsbehelfe im Schuldbetreibungs und Konkursrecht*. Basel: Helbing Lichtenhahn Verlag.

- Bolayır, N., (2014). Medenî Usûl Hukukunda İspat Hakkı ve İspat Hakkının Sınırları. *Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan*, C.1, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi.
- Bolayır, N., (2015). İflâs Tasfiyesinde Sıra Cetvelinin Birinci ve İkinci Sırasındaki İmtiyazlı Alacaklar. *Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan*, C.1, Ankara: Yetkin Yayınları, s.439-473.
- Boran Güneysu, N., (2012). İcra Takip İşlemleri. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.101, 31-60.
- Boran Güneysu, N. ve Çapa, S. (2014). Borca Batıklık ve İflâsın Önlenmesi Yolu Olarak Sıradan Çekilme Anlaşması. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 5, S. 1.
- Boran Güneysu, N., (2020). *İcra Hukukunda Taşınmazların Kıymet Takdiri*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Bozer, A. ve Göle, C. (2020). *Ticari İşletme Hukuku*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Bozkurt, T. (2019). *Ticaret Hukuku*. Ankara: Legem Yayıncılık.
- Börü, L. (2011). Sıfat ve Dava Takip Yetkisi. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, s.247-278.
- Börü, L., (2012). *Dava Konusunun Devri*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Börü, L., (2016). *Medenî Usûl Hukukunda İddia ve Somutlaştırma Yükü*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Börü, L., Koçyiğit, İ., (2013). *Ticari Dava*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Brunner, A., Reutter, M. A., Schönmann, Z., Talbot, P., (2019). *Kollokations- und Widerspruchsklagen nach SchKG Eine Einführung und Übersicht für die Praxis*. Bern: Stämpfli Verlag AG.
- Brunner, A., Gasser, D. ve Schwander, I. (2016). *Schweizerische Zivilprozessordnung (ZPO)*. Zürich: Dike Verlag.
- Çağa, T., (1976). Ödeme Emrine İtirazın İptaline Dair. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. C.8, S.3, 21-31.
- Çağa, T., (1979). Yine Ödeme Emrine İtirazın İptali Davasına Dair. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. C.10, S. 2, 369-376.
- Çelik, N., Caniklioğlu, N. ve Canbolat, T., (2017). *İş Hukuku Dersleri*. İstanbul: Beta basım.

- Çiçek, H., (2004). Son Değişiklikler Çerçevesinde İcra Hukukunda Şikâyet. *Legal Hukuk Dergisi*, C.2, S.14, İstanbul, 394-403.
- Çiftçi, P., (2009). Bir Hukuk Genel Kurulu Kararı Işığında Özellikle Medenî Usûl Hukuku Açısından Delil Sözleşmelerinin Geçerliliği Sorunu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.11, Özel Sayı, 129-181.
- Deliduman, S., (2002). *İflâs Tasfiyesinde Alacaklılar Toplanması*. Ankara:Seçkin Yayıncılık.
- Deren Yıldırım, N., (1996). *Türk, İsviçre ve Alman Medeni Usûl Hukukunda Kesin Hükümün Sübjektif Sınırları*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Deynekli, A., (1998). *İflâsın Vergi Alacağına Tahsil Etkisi*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Deynekli, A., (2005). *İşverenin İflâsı veya İşverene Yönelik Haciz Hâlinde İşçinin Ücret Alacağının Önceliği Sorunu*. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.60, 31-43.
- Deynekli, A. (2005). 4949 Sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflâs Kanununa Göre Adi ve Rehinli Alacaklıların Sırası. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.1, C.54, s.191-204.
- Deynekli, A., (2008). Sıra Cetveli İle İlgili Sorunlar. *Bankacılar Dergisi*, S.67.
- Deynekli, A., (2013). *İcra ve İflas Kanunu'nda İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takip*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Deynekli A. ve Kısa, S., (2005). *Hacizde ve İflâsta Sıra Cetveli*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Deynekli, A. ve Kısa, S., (2013). *İtirazın İptali Davaları, İcra İnkâr ve Kötüniyet Tazminatı*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Dieth, M., (1999). *Beschwerde in Schuldbetreibungs und Konkursachen gemass Art. 17 ff. SchKG*. Doktora Tezi, Zürich:Schulthess Polygraphischer Verlag.
- Dieth, M., (2002). *Beschwerde gemass Art. 17 ff. SchKG*. AJP, 363-381.
- Dişel, B., (2020). *Dava Takip Yetkisi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Dural, M., (2016). *Türk Özel Hukuku Cilt III Aile Hukuku*. İstanbul:Filiz kitabevi.
- Ekmekçi, Ö., Özekes, M., Atalı, M. ve Seven, V., (2019). *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Erdönmez, G., (2005). *İflâsta Alacaklılar Toplanmasının Yetkileri*. İstanbul:Legal Yayıncılık.

- Erdönmez, G., (2017). *Pekcanıtez Usûl Medeni Usûl Hukuku*. C.I, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Eren, F., (2017). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Eriş, G., (1977). Ödeme Emrine İtirazın İptali Davası ve Bazı Sorunlar. *Ankara Barosu Dergisi*. S.5, 822-841.
- Erişir, E. (2007). *Medeni Usûl Hukukunda Taraf Ehliyeti*. İzmir: Güncel Hukuk Yayınları.
- Ermenek, İ., (2009). *Medenî Usûl Hukukunda Davayı Kabul*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Ermenek, İ., (2014). *Medenî Usûl Hukukunda Davaların Birleştirilmesi ve Ayrılması*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Ermenek, İ. ve Azaklı Arslan, B. (2020). İcra ve İflâs Hukuku Açısından Ticari Davalarda Arabulucuya Başvuru Zorunluluğu. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.148, s.135-196.
- Eroğlu, O., (2019). İflâsta Sıra Cetveline İtiraz Davası (İflâsta Kayıt Kabul Davası). *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.144, Ankara, 173-212.
- Erturgut, M., (2000). *İcra ve İflâs Hukukunda Menkullerin Paraya Çevrilmesi*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Fırat, D., (2014). Medenî Usûl Hukukunda Karşı Dava Üzerine Bir İnceleme. *İstanbul Barosu Dergisi*, C.88, S.1, 155-161.;
- Fritzsche, H. ve Walder Bohner, H.U., (1993). *Schuldbetreibung und Konkurs*. Zürich: Schulthess Polygraphischer Verlag.
- Fritzsche, H., (1955). *Schuldbetreibung Konkurs und Sanierung*. Zürich: Züich Schulthess & Co AG.
- Gehler, K., (1999). *Der Glaubigerausschuss im Konkurs und im Nachlassvertrag Verfahren*. Doktora Tezi. Buchs/SG.
- Görgün, Ş., (1977). *İflâsta İstihkak Davası*. Ankara: Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi.
- Göschke, R., (1915). *Kollokationsplan und Kollokationsklage im schweizerischen Betreibungsrecht*. Bern: Stampfli&Cie.
- Gözler, K., (2012). *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Guldener, M., (1955). *Beweiswürdigung und Beweislast nach schweizerischem Zivilprozessrecht*. Zürich: Schulthess&Co.

- Gürdoğan, B., (1960). *Medeni Usûl Hukukunda Kesin Hüküm İtirazı*. Ankara:Ayyıldız Matbaası.
- Gürdoğan, B., (1967). *Türk-İsviçre İcra ve İflâs Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi*. Ankara: Ajans- Türk Matbaası.
- Hanağası, E., (2009). *Davada Menfaat*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Hanzi, B., (1979). *Die Konkursverwaltung nach schweizerischem Recht*. Doktora Tezi, Zurich: Schulthess Polygraphischer Verlag AG.
- Hatipoğlu, T., (2019). *Medeni Yargılama Hukukunda Delil Sözleşmeleri*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Hausheer, H. ve Walter, H.P., (2013). *Berner Kommentar Schweizerische Zivilprozessordnung*. Bern: Stampfli Verlag.
- Hirts, T. ve Rudin, J.C., (1996). *Schuldbetreibungs und Konkursrecht Ein Lehrgang für die Praxis*. Zurich: Orell Füssli.
- Hunkeler, D. (2014). *Kurz Kommentar SchKG*. Basel: Helbing Lichtenhahn Verlag.
- Hunziker, M., ve Pellascio, M., (2012). *Repetitorium Schuldbetreibung und Konkursrecht*. Zürich: Orell Füssli Verlag.
- Işık, M., (2019). *İcra Hukuku'nda Borç Ödemeden Aciz Belgesi ve Bu Nitelikteki Haciz Tutanakları (İİK m.143, 105)*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık
- İyilikli, A. C., (2004). Mütakabil (Karşılık) Dava, *Yargıtay Dergisi*, C.30, S.1-2, 147-164.
- İyilikli, A. C., (2013). Hukuk Yargılamasında Dava Sebebi Üzerine Bir İnceleme. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.106, 139-204.
- İyilikli, A. C., (2016). *Hukuk Yargılamasında Kesin Hüküm*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Jaeger, C., (1997/99). *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs*. Band II. 4. Auflage, Zurich: Schulthess Polygraphischer Verlag.
- Kale, S. (2010). *Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Karafakih, İ. H. (1952). *Hukuk Muhakemeleri Usûlü Esasları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Karakaş, C. F. (2009). Sıra Cetveline İtiraz Davalarında Alt Sıradaki Alacaklıya Yönelik İddialar ve Karşı Davalarda Hukukî yarar Sorunu. *Adana Barosu Dergisi*, 14-21.
- Karşlı, A., (2014). *İcra ve İflâs Hukuku*. İstanbul: Alternatif Yayıncılık.

- Karslı, A., Koç, E. ve Konuralp, S., (2014). *Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Problemleri Konular*. İstanbul: Alternatif Yayıncılık.
- Keser, S., (2016). *Medeni Yargılama Hukukunda Delil Başlangıcı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Kırtıloğlu, S., (2009), *İflâs Davası*, Ankara:Adalet Yayınevi.
- Killias, L., (2012). *Berner Kommentar*. Bern: Stampfli Verlag AG.
- Kiraz, T. Ö., (2007). *İcra Mahkemesinde İtirazın Kaldırılması*. Ankara: Kartal Yayınevi.
- Kiraz, T. Ö., (2012). *6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Getirilen Yenilikler*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Kiraz, T. Ö., (2013). *Medenî Yargılama Hukukunda İkrar*. Ankara: Bilge Yayınevi.
- Koçyiğit, İ. ve Bulur, A. (2019). *Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk*. Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı Yayını
- Konuralp, H., (2009). *Medenî Usûl Hukukunda İspat Kurallarının Zorlanan Sınırları*. Ankara:Yetkin Yayınları.
- Korkmaz, D. N., (2019). *İcra Hukukunda Rehin Açığı Belgesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Köse, Y., (2010). *Şikâyet Yolu (İİK m.16) ve Şikâyet Yolunda Yargılama Giderlerinin Yükletilmesi*. Terazi Hukuk Dergisi, C.5, S.45, 81-85.
- Kren Kostkiewicz, J. ve D. Vock (2017). *Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG*. Zurich: Schulthess Juristische Medien AG.
- Kren Kostkiewicz, J. ve Walder, H. U., (2012). *SchKG Kommentar Schuldbetreibungs- und Konkursgesetz mit weiteren Erlassen und Bundesgerichtspraxis*. Zürich: Orell Füssli Verlag.
- Kren Kostkiewicz, J., (2014). *Schuldbetreibungs und Konkursrecht*. Zurich: Schulthess Juristische Medien AG.
- Kuru, B., (2001). *Hukuk Muhakemeleri Usûlü*. C. 5, İstanbul: Demir Demir Müşavirlik ve Yayıncılık.
- Kuru, B., (2013). *İcra Ve İflâs Hukuku El Kitabı*. Ankara:Adalet Yayınevi.
- Kuru, B., (2017). *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra Ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*. Ankara:Yetkin Yayınları.

- Kuru, B., (2017). *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medenî Usûl Hukuku Ders Kitabı*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Kuru, B. (1971). *İflâs ve Konkordato Hukuku*. Ankara: Sevinç Matbaası
- Küçükaydın, E. A., (2016). Karşı Dava, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.123, 209-258.
- Leuenberger, A., Uffer-Tobler, B., (2016). *Schweizerisches Zivilprozessrecht*. Bern: Stampfli Verlag.
- Lorandi, F., (2017). *Schuldbetreibung und Konkurs (schKG) in a nutshell*. 3. Auflage, Zurich: Dike Verlag.
- Meier, I., (2002). *Das Verwaltungsverfahren vor den Schuldbetreibungs und Konkursbehörden Beschwerdeverfahren nach Art. 17 ff. SchKG und Verfahren zum Erlass einer Verfügung*. Zürich: Schulthess Juristische Medien AG.
- Meriç, N., (2007) .Türk Hukukunda Maddî Anlamda Kesin Hükmün Objektif Sınırları. *Legal Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Dergisi*, C.3, S.7, 377-435, s.394.
- Meriç, N., (2009). Hâkimin Davayı Aydınlatma Yükümlülüğü. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.11, Özel S., İzmir, 377-424.
- Meriç, N., (2011). *Medeni Yargılama Hukuku'nda Tasarruf İlkesi*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Meriç, N., (2015). *Türk-İsviçre İcra Hukukunda Paylaştırma Kuralları Ve Sıra Cetveline Müracaat Yolları*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Milani, D. ve Wohlgemuth, M., (2016). *Verordnung über die Geschäftsführung der Konkursamter (KOV) Kommentar*. Zürich: Dike Verlag AG.
- Milani, D., (2011). *Die Behandlung der konkursrechtlichen Kollokationsklage im vereinfachten Verfahren*. Zürich: Dike Verlag.
- Muşul, T., (2009). *Medenî Usûl Hukukunda Terdit İlişkileri*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Muşul, T., (2014). *İcra ve İflâs Hukukunda Şikâyet*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Muşul, T., (2016). *İcra ve İflâs Hukukunda İhâle ve İhâlenin Feshi*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Muşul, T., (2017). *İcra ve İflâs Hukuku Esasları*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Namlı, M., (2014). *Türk ve Fransız Medenî Usûl Hukuku'nda Yargılamanın Yenilenmesi*. İstanbul: Beta Basım.
- Oğuzman, K. ve Öz, T., (2013). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. C. I, İstanbul: Vedat Kitapçılık.

- Oğuzman, K. ve Öz, T. (2013). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. C.II, İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Oğuzman, K. ve Barlas, N., (2017). *Medenî Hukuk*. İstanbul: Vedat Yayıncılık.
- Oğuzman, K., Seliçi, Ö. ve Oktay Özdemir, S., (2018). *Eşya Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Olgaç, S. ve Çenberci, M., (1964). *Hukuk Davalarında İkrar*. İstanbul: Berekt Matbaası.
- Oskay, M., Koçak, C., Deynekli, A., Doğan, A., (2007). *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*. C.4. Ankara: Filiz Kitabevi.
- Önen, E., (1972). *Medenî Yargılama Hukukunda Sulh (Sulh)*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Önen, E., (1981). *İnşai Dava*. Ankara: Olgaç Matbaası.
- Özbek, M. S., (2012). İflâs Davasının Hukukî Niteliği. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C.61. S.1., 207-274.
- Özçelik, V., (2014). *İcra Müdürünün Takdir Yetkisi*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özçelik, V., (2020). *Türk Medeni Usûl Hukukunda Taraflarca Getirilme İlkesi*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özekes, M., (2003). *Medeni Usûl Hukukunda Hukukî Dinlenilme Hakkı*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Özekes, M., (2009). *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özekes, M., (2017). *Pekcanitez Usûl Medeni Usûl Hukuku*. C.II İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Özkaya Ferendeci, H. Ö., (2012). *Kesin Hükümün Objektif Sınırları*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Özkaya Ferendeci, H. Ö., (2013). *İflâs Hukukunda Takas*. İstanbul: Beta Basım.
- Özler M., Ercan, (2019). *Medenî Usûl Hukuku'nda Dava Konusu*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Özmumcu, S., (2005). *Cebri İcra Hukukunda Pazarlık Suretiyle Satış*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Özmumcu, S., (2012). Davanın Açılmasına Bağlanan Hukukî Sonuçların Davanın Açılmamış Sayılması Hâlinde Değerlendirilmesi. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C.70, S.2, 183-206.
- Öztek., S., (1988) *İflâs Hukukunda Sıra Cetveli Prosedürü ve Sıra Cetveline Karşı Müracaat Yolları*. Yayımlanmamış Doçentlik Tezi, İstanbul.

- Öztek, S., (1994). *İcra ve İflâs Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Vesikası (İİK m.143; m.251)*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Pamukçu, B. (2020). *Medenî Yargılama Hukukunda Dosyanın İşlemden Kaldırılması*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Pekcanıtez, H. (1998). *Medenî Usûl ve İcra- İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Pekcanıtez, H., (2017). *Pekcanıtez Usûl Medeni Usûl Hukuku*. C.II İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Pekcanıtez, H. ve Simil, C. (2017). *İcra- İflâs Hukukunda Şikâyet*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Pekcanıtez, H., Atalay O., Sungurtekin Özkan M., Özekes, M., (2020). *İcra İflâs Hukuku Ders Kitabı*. İstanbul: Vedat Yayıncılık.
- Pekcanıtez, H., Atalay, O., Özekes, M., (2020). *Medenî Usûl Hukuku Ders Kitabı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Pekcanıtez, H. ve Meriç, N., (2020). *Medenî Usûl Hukukunda Fer'i Müdahâle*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Pellascio, M., (2019). *Repetitorium Schuldbetreibungs und Konkursrecht*. Zürich: Orell Füssli Verlag.
- Pınar, B., (2009). *Yargı ve İcra Harçları*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Poroy, R. ve Yasaman, H. (2019). *Ticari İşletme Hukuku*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Postacıoğlu, İ., (1975). *Medeni Usûl Hukuku Dersleri*. İstanbul: Sulhi Garan Matbaası.
- Postacıoğlu, İ., (1978). *İflâs Hukuku İlkeleri*. İstanbul: Sulhi Garan Matbaası.
- Postacıoğlu, İ., (1982). *İcra Hukuku Esasları*, İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Postacıoğlu, İ., ve Altay, S., (2010). *İcra Hukuku Esasları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Saraç, Ş. (2019). İnşaat Sektöründeki Uyuşmazlıkların Arabuluculuk Yöntemi İle Çözülmesi. *İnşaat Sanayi Dergisi*, S.173, s.56-67.
- Siegen, P. F., (1994). *Das Summarische Konkursverfahren*. Doktora Tezi, Zürich: der Rechtswissenschaftlichen Fakultät der Universität Fer'iburg in der Schweiz.
- Simil, C., (2014). Hâkimin Davayı Aydınlatma Ödevinin Sınırları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.16, Özel S. Hakan Pekcanıtez'e Armağan, İzmir, 1351-1376.
- Soy, A., (2017). *Türk Medeni Yargılama Hukukunda Sulh*. Adalet Yayınevi: Ankara.

- Sprecher, T. ve Jetzer, R.P., (1997). *Einführung in das neue Schuldbetreibungs und Konkursrecht der Schweiz*. Zurich: Niederer Kraft&Frey.
- Spühler, K., Dolge, A., (2016). *Schuldbetreibungs und Konkursrecht I*. Zürich: Schulthess Juristische Medien AG.
- Spühler, K., Dolge, A., (2017). *Schuldbetreibungs und Konkursrecht II*. Zurich-Basel-Genf: Schulthess Juristische Medien AG.
- Spühler, K., Tenchio, L., Infanger, D., (2017). *Basler Kommentar Schweizerische Zivilprozessordnung*. Basel: Helbing Lichtenhahn Verlag.
- Staehelin, A., Bauer T. ve Staehelin, D., (2010). *Kommentar Zum Bundesgesetz Über Schuldbetreibung und Konkurs*. Ettenheim: Helbing & Lichtenhahn Verlag.
- Staehelin, A., Staehelin, D. ve Grolimund, P. (2008). *Zivilprozessrecht*. Zurich-Basel-Genf: Schulthess Juristische Medien AG.
- Staehelin, A., Bauer, T. ve Staehelin, D., (1998). *Kommentar Zum Bundesgesetz Über Schuldbetreibung und Konkurs*. Ettenheim: Helbing & Lichtenhahn Verlag.
- Studer, J. ve Zöbeli, M., (2015). *Schuldbetreibungs und Konkursrecht*. Freiburg: Orell Füssli Verlag.
- Sunar, G., (2003). Şekli Anlamda Taraf Kavramını Kabul Etmenin İcra ve İflâs Hukukunda Doğurduğu Sonuçlar. *Prof. Dr. Ergun Önen'e Armağan*. İstanbul: Alkım Yayınevi, s.333-356.
- Sungurtekin Özkan, M. (2008). *İşverenin İflâs Etmesi Halinde İşçilik Hak ve Alacaklarının Karşılansması Konusundaki Sistemler ve Türk Hukukundaki Durum*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Sutter Somm, T., (2016). *Kommentar zur Schweizerischen Zivilprozessordnung*. Zurich-Basel-Genf: Schulthess Juristische Medien.
- Şenyüz, D., (2018). İflâsta Vergi Alacakları ve Sırası. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.67, C.4, 891-952.
- Tanör, B. ve Yüzbaşıoğlu, N., (2005). *1982 Anayasası'na Göre Türk Anayasa Hukuku*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.
- Tanrıver, S., (1993). Türk Medeni Yargılama Hukukunda İkrarın Bölünüp Bölünemeyeceği Sorunu. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.2, 212-243.
- Tanrıver, S., (1994). Mahkeme Huzurunda Yapılan Sulhler. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*. C. 49, S.1, 333-348.

- Tanrıver, S., (2007). *Medenî Usûl Hukukunda Derdestlik İtirazı*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Tanrıver, S., (2016). *Medenî Usûl Hukuku*. C.I, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Tanrıver, S. (2020). *Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Arabuluculuk*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Tanrıver, S. (2020). Dava Şartı Arabuluculuk Üzerine Bazı Düşünceler. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.147. s.111-142.
- Taş Korkmaz, H. (2010). *İflâs Masası*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Taş Korkmaz, H., (2014). *Medenî Usûl Hukukunda İradi Taraf Değişikliği*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Taşpınar, S., (2001). *Medeni Yargılama Hukukunda İspat Sözleşmeleri*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Tat, O., (2018). *Türk Medeni Kanununda Yasal Danışmanlık*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Tercan, E., (2003). 4949 Sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikten Sonra, İcra ve İflâs Kanunu m.206'ya göre İmtiyazlı Alacaklar (Sıra Cetveli). *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. C. 22, S.2, s.17-45.
- Tok, O., (2016). *Medeni Usûl Hukukunda Delil Başlangıcı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Topal, Ö., (2015). *Ticari Defterlerin Delil Niteliği*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Topuz, G., (2012). *Medeni Usûl Hukukunda Karinelerle İspat*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Toraman, B., (2014). Medeni Usûl Hukukunda İspat Hakkına Dair Bazı Tespit ve Değerlendirmeler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayı Hakan Pekcanitez'e Armağan*, C. 16, 1483-1523.
- Tuluay., M., *Delil Anlaşmaları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ulukapı, Ö. ve Yardımcı, T. E., (2014). 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Sonradan Delil Gösterilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.16, Özel S. Hakan Pekcanitez'e Armağan, 483-507.
- Ulukapı, Ö., (1991). *Medeni Usûl Hukukunda Dava Arkadaşlığı*. Konya: Mimoza Yayınları.

- Umar, B., (1962). İsbat Yüğü Kavramı ve Bununla İlgili Diğer Bazı Kavramlar (Bilhassa bunların incelenmesiyle ortaya çıkan pratik sonuçlar bakımından). *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C.28, S.3-4, 790-798.
- Umar, B., (1964). Muhtevası ve Hukukî Mahiyeti Bakımından İkrar Kavramı. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C.30, S.1-2, 244-264.
- Umar, B., (1973). *İcra ve İflâs Hukuku'nun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi*. İzmir: İstiklal Matbaası.
- Umar, B., (2014). *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Umar, B. ve Yılmaz, E., (1980). *İsbat Yüğü*. İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları.
- Uyar, T., (1996). *Gerekçeli-Notlu İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu*. İzmir:Feryal Matbaası.
- Uyar, T., (2004). İcra Hukukunda Süreler. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S.55, 239-260.
- Uyar, T., (2018). *İcra Hukukunda Şikâyet*. Ankara: Bilge Yayınevi.
- Üstün, Ü. S., (2013). *Kamu Alacaklarında Rüçhan Hakkı*. İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Üstün, Ü. S., (2018). Kamu Alacaklarına İflâsta Üstünlük Tanınması. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S.2, C.23, 7-19.
- Üstündağ, S., (1967). *İddia ve Müdafaaanın Değiştirilmesi Yasağı*. İstanbul: Cezaevi Matbaası.
- Üstündağ, S., (2000). *Medeni Yargılama Hukuku*. İstanbul: Nesil Matbaacılık.
- Üstündağ, S., (2004). *İcra Hukukunun Esasları*. İstanbul:Fakülteler Matbaası.
- Üstündağ, S., (2009).*İflâs Hukuku(İflâs, Konkordato, İptal Davaları)*. İstanbul: Yaylacık Matbaacılık.
- Vock, D. ve Meister-Müller, D. (2018). *SchKG- Klagen nach der Schweizerischen ZPO*. Zürich: Schulthess Juristische Medien AG.
- Walder, H. U. ve Grob, B., (2009). *Zivilprozessrecht*. Zürich: Schulthess Verlag.
- Yardımcı, T. E., (2017). *Hukuk Yargılamasında Somutlaştırma Yüğü*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Yavaş, M., (2009). *Senetle İspat ve Senede Karşı Senetle İspat Kuralları İle Bu Kuralların İstisnaları*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Yeşilova, B., (2015). *Modern İflâs Hukukunun Gereklilikleri ve Temel Haklar Çerçevesinde Susturma Hakkı/Engelleme Yasağı*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Yıldırım, M. K., ve Deren Yıldırım, N., (2016). *İcra ve İflâs Hukuku*. İstanbul:Beta Basım.

- Yılmaz, E., (1976). *İflâs İdaresi*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Yılmaz, E., (1989). *Medeni Yargılama Hukukunda Yemin (Yemin)*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Yılmaz, E., (2002), *Hukuk Sözlüğü*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Yılmaz, E., (2009). İtirazın İptali Davasının Hukukî Niteliği. *Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan*. Ankara: Adalet Yayınevi, 597-615.
- Yılmaz, E., (2013). *Medeni Yargılama Hukukunda Islah*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Yılmaz, E., (2017). *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*. C. II, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Yılmaz, Z., (2011). *Medenî Usûl Hukukunda Davanın Açılmamış Sayılması*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İnternet Kaynakları ve Veri Tabanları

e-uyar.com
<http://malisozluk.istanbulsmmmmodasi.org.tr>.
ilan.gov.tr
karararama.yargitay.gov.tr
legalbank.net
lexpera.com.tr
sozluk.gov.tr
www.kazanci.com